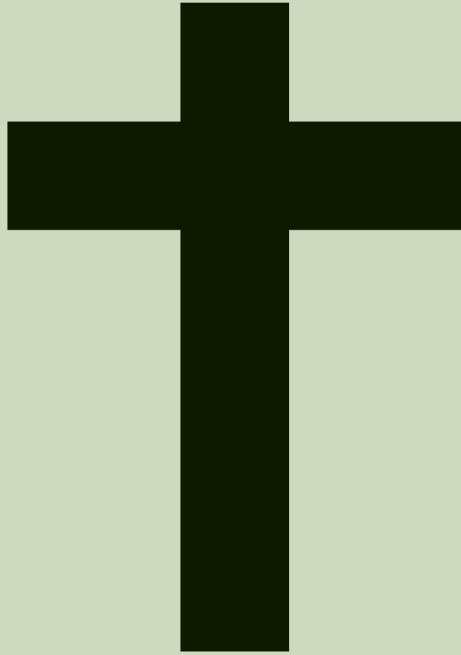

Aú-aai símai
kááísamakain-aai

The New Testament in the Awiyaana language of Papua New
Guinea

Aú-aaí símai kááísamakain-aaí
The New Testament in the Awiyaana language of Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Awiyaana

copyright © 1984 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Awiyaana

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents.

For other uses, please contact the respective copyright owners.

2013-08-17

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 9 Oct 2020
0dda5aa4-c019-59cf-b9ee-e1fd4762d49c

Contents

FRT	1
Mátíyu	2
Mááka	61
Rúku	94
Yóni	151
Aantá-waasi	188
Rómu	241
1 Kórinti	268
2 Kórinti	295
Kárésíya	313
Éfésási	323
Firípái	332
Kórósi	338
1 Tésárónika	345
2 Tésárónika	351
1 Tímóti	354
2 Tímóti	361
Táitási	366
Firimóni	369
Ípúru	371
Yémísi	393
1 Pítaa	400
2 Pítaa	407
1 Yóni	411
2 Yóni	418
3 Yóni	419
Yúti	420
Paápé uráin-aaí	422
Read the New Testament	449
Tuwímbai-aaigoni áwáu maarán-iye	461

Aú-ai símai kááísamakain-ai
The New Testament in the Awiyaana language of Papua
New Guinea
Nupela Testamen long tokples Awiyaana

Aú-ai símai kááísamakain-ai

The New Testament in the Awiyaana language of Papua New Guinea

Translation by Wycliffe Bible Translators

© 1984, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Print publication 1984 by Christian Communications Limited, Hong Kong

Print version ISBN 0 86893 137 3

<http://www.Wycliffe.org>

<http://pngscriptures.org>

<http://www.ScriptureEarth.org>

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons license (Attribution-Noncommercial-No Derivative Works).

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0>

Your are free to share — to copy, distribute and transmit the text under the following conditions:

- **Attribution.** You must attribute the work to *Wycliffe Bible Translators* (but not in any way that suggests that they endorse you or your use of the work).
- **Noncommercial.** You may not use this work for commercial purposes.
- **No Derivative Works.** You may not alter, transform, or build upon this work.
- **In addition,** you have permission to port the text to different file formats, as long as you don't change any of the text or punctuation of the Bible.

Notice — For any reuse or distribution, you must make clear to others the license terms of this work.

Tok Orait

Dispela Buk Baibel i kam wantaim tok orait na lo bilong Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivative Works license. Em i tok olsem **yu ken givim kopi long narepela manmeri.** Yu ken wokim kopi na givim long husat i laikim. Tasol, yu mas tok klia dispela samting i kam long <http://tokplesbaibel.org>. Yu no ken kisim mani na salim dispela. **Yu mas givim nating.** Na tu, **yu no ken senisim Tok.**

Ol piksa i kam wantim ol Baibel na narapela buk i stap long dispela sait i gat tok orait long usim wantaim dispela samting tasol. Sapos yu laik narapela tok orait, yu mas askim husat i papa bilong copyright long dispela ol piksa.

Sapos yu laik stretim samting i no orait long dispela tok orait, stretim tok, salim Buk Baibel, o tainim Tok bilong God long nupela tok ples, yu ken **askim mipela.**

Olgeta tok orait na lo long tok ples English i stap long <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/legalcode>.

Sapos yu gat askim long dispela, **plis askim mipela.**

Mátíyu

*Ísu wíyómpa'a iyówana Mátíyu siyáánkai-aataiya'iyó miyáumai-aatai maisuwéna Ísun-
aai agaimakáiyé. Ísuni kísau-waasima sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasifinkemba
moóráwigon-awi'a Mátíyu moórá-awi'a Rífái wemá maanáúfái agaimakáiyé. Maníkó
séna sáwí'ó úmáimo méraampinkemba faútíyukaiye siyóntemba ááéraan-aai símai
kááísamakon-aufai-wandaaifimba agáúmba Ísuntafesa siyáawe. Yúndaa-waasi
Ísuntafesa sésa Maníkómó iyáfasinankaiwai Mésíyaan-iyé síwae séna maanáúfáifimbá
agaiyáiyé. Ísu fasi'aémbá tokéna Maníkóni ámútankoni áwáuma simátiména Maníkó
wení waási wégarawin-aai simátíma'mae iyáiyé. Mátíyu miyán-áái maanáúfáifimbá
agaimakáiyé.*

Rúku 3:23-28

¹ Ísu Káráisitini akúní'ó uráan-aai. Ísun-aíwá'ná Téfitin-iyé. Téfitin-aíwá'ná
Émbaramun-iyé.

² Émbaramu Áísáakimba ma'ankówana
Áísáaki Yékopumba ma'ankówana
Yékopu Yúndaa-iyai afarawainonda matinkówana

³ Yúndaa Pérésinte Sáraante matínkaraimba
tinówa Témaan-iyé.

Péresi Éséronimba ma'ankówana
Éséroni Áramumba ma'ankówana

⁴ Áramu Ámínándapumba ma'ankówana
Ámínándapu Násonimba ma'ankówana

Násoni Sáómonimba ma'ankówana
⁵ Sáómoni Póásimba ma'ánkaraimba
anówa Ré'apimaniye.

Póási Ópétimba ma'ánkaraimba
anówa Rútimaniye.

Ópéti Yésimba ma'ankówana

⁶ Yési Téfitimba ma'ankówana
Téfitimo káráwiyaiwai Soromonimbá
ma'ánkaraimba anówani aifaráán-kwánkón-áwí'a
Yúrása úwana ánaaen-kwamba Téfitin-iyé.

⁷ Soromoní Ríyapoamumba ma'ankówana

Ríyapoamu Ápáisaamba ma'ankówana
Ápáísaa Ésaamba ma'ankówana

⁸ Ésaa Yíósafatimba ma'ankówana
Yíósafati Yórámumba ma'ankówana
Yórámu Ásáyaamba ma'ankówana

⁹ Ásáya Yótámumba ma'ankówana
Yótámu É'ásaamba ma'ankówana
É'ásaa Ésékayaamba ma'ankówana

¹⁰ Ésékayaa Mánásaamba ma'ankówana

Mánásaa Émósimba ma'ankówana
Émósi Yósáyaamba ma'ankówana

¹¹ Yósáya Yékónaya-iyai afarawainonda matinkówasa

minkánááfímbá Pépíróni-naopakewi Ísareri-waasi tatí'maesa Pépírónifa'a ándáfa'a mátínkaraawe.

¹² Pépírónifa'a mátinkon-kanaafimba

Yékónaya Síatiomba ma'ankówana

Síatio Sérápáperimba ma'ankówana

¹³ Sérápáperi Ápáyatimba ma'ankówana

Ápáyati Éráyakimumba ma'ankówana

Éráyakimu Ésomba ma'ankówana

¹⁴ Éso Sétókomba ma'ankówana

Sétóko Ékímumba ma'ankówana

Ékímu Éráyatimba ma'ankówana

¹⁵ Éráyati Ériesaamba ma'ankówana

Ériesaa Mátánaamba ma'ankówana

Mátánaa Yékopumba ma'ankówana

¹⁶ Yékopu Yósepimba ma'ankówana

Yósepi Máriyaan-awaaikó úwana Máriyaa

Ísun-anówan-iyé. Ísuntafesa Maníkó iyáfasinankaraiwaiye sésa Káráisitiye wésewe.

¹⁷ Émbaramumo méronka'a sísamaifakemba éiyaimba kumbaimái-waasi 14 waasi agaiyówasa Téfitimo paápé urénamo méronka'a sísamaifakemba éiyaimba kumbaimái-waasi 14 waasi agaiyówasa Pépírónifakewi tatí'maesa Pépírónifa'a ándáfa'a mátínkarowasa méron-kanaafimba sísamaifakemba éiyaimba kumbaimái-waasi 14 waasi agaiyówana minká'á Máriyaa Ísu Káráisitimba ma'ánkaraiye.

Ísumbo ma'ánkarain-aii.

Rúku 2:1-7

¹⁸ Ísu Káráisitimba ma'ankómba maará uráiyé. Ísun-anówamba Yósepinka'a aai símakowana Yósepi ímba wesé'a kurónka'a ámú'a paápé uráiyé. Ufaen-ámútánkó Máriyaan-arumpi túwana ámú'a paápé úwana ¹⁹ awaaikó kawé'á wéuwai séna waási túranka'a ai'maráananana Máriyaa aigaesáféna

ifáímpó'a aúpá'á ai'mátuwanaumne-imayaa uráiyé.

²⁰ Miyá imáyáa wéena a ún-kwérowana Fasi'aénkó kísau-waasigo wíyómpakewi kaainampá'á simáména séna Yósepiyo Téfitin-andafaken-kwaasi óne. Máriyaamo ámú'o káúfímba Ufaen-ámútánkó aantemba ámú'a kauwánkáimba po wembá úwoi máinompo ímba áá'a íno. ²¹ Iyámpóimo ma'ankáinda áwí'a Ísuwe simánkaao siyáiyé. Mináwíkóni áwáuma wení waási sáwí-imayaagomo ta'ótokaimpinkemba faútinkainiye siyáiyé.

²² Naaófá'á Maníkón-aaimo simátímakowi siyónka'a póna miyán-tántáá'á paápé uráiyé. ²³ Wemá agaimaréna séna

moórá-inaamarugo waaí ímba maiyéna ámú'a

kaumái iyámpói ma'ankáínasa miníyámpóígón-

áwí'a Émáníyueriye sénááwe

agaimaréna siyáimba mináwíkóni áwáuma Maníkó keséta méráiyé siyáiyé.

²⁴ Yósepi aúfínkémbá iyáfasinena Fasi'aénkóni kísau-waasigo wíyómpakewi siyóntemba awaainínkómbá maiyéna ²⁵ ímba wesé'a kúmba úwoi ména káráwiyowana iyámpói ma'ankówana áwí'a Ísuwe simánkaraiye.

2

Aafáúmó íyáúsupaken-kwaasimo taawánaraan-ai.

¹ Yúndiyaa-marafaken-kawaagon-awi'a Éroti méron-kanaafimba Pétaremu-naopa'a Máriyaa Ísumba ma'ánkarowasa némpakemba aafáúmó íyáúsupaken-kwaasi kawel-ímáyááwárá'-wáásí témesa Yérúsaremu-naopa'a tésa ² sésa Yúndaa-waasiya'a káráwiyiye sénamo ma'ánkáín-iyampoi nááfara ánkaraao. Aafáúmó íyáúsipa'a méta awánáúndasa moóra-o'a paápé isatá awánéta séta iyámpói ma'ánkaraimba póta awánéta wenáwí'a mósá maránae séta témeta túne siyáawe.

³ Suwaná marará-káwáágó Éroti mináái isówana arunkó sáwí'a úwasa Yérúsaremu-naopakewiwar'a isówana tirunkó sáwí'a úwana ⁴ Éroti óraa'-amaan-kisau-waasiye áamáambo sun-kwáásíyé táántowasa túwaandu uwaná séna Maníkómó ai'maráíndawimba Káráísitimba ma'ankáinda nááfara ma'ankáíniyo súwasa ⁵ sésa Yúndiyaa-marafa'a Pétaremu-naopa'a ma'ankáíniye. Maníkón-aaimo simátímakowi agaimaréna séna

⁶ Yúndiyaa-marafa'a Pétaremu-naopaken-kwaasisono. Yúndiyaa-marafa'a káráwiyaiwafimba kentí naaópa'o káráwiyaiwai ímba tínaaempa'a méraawe. Kentí naaópakemba moóráwigo paápé uréna kesí waási Ísareri-waasiya'a kawel'á úmai káráwiyiye

agaimaréna siyáiyé suwaná ⁷ Éroti iséna aafáúmó íyáúsupaken-kwaasi aúpá'á táántowasa tuwaná tísai ena séna nóran-kanaawa minó'á paápé isará awánaraao súwasa simámúwana ⁸ Éroti séna Pétaremufa'a miniyámpói koayaafái úmai awáné'a tasímásimiya'a kesé'a kuré'a wenáwí'a mósá máraano súwasa ⁹ iséna kumbá aafáúmó íyáúsupa'o mésamo awánaraan-o'a awánowana minókó aifa'á wéwena miniyámpóimó méronka'a kowaúwasa ¹⁰ áfááraumai aamoí ésa ¹¹ mindáúmpá'á iyéna anówane miniyámpóiyé tuwánéna kífaesa miniyámpóigón-áwí'a mósá maréna unáámbá óintokéna kawel-tántáá'á kori-óntámbá fóimai aména kawel-úmúmbó í-tántáá'á fóimai aména asaa-wiyúm-básáwénkwárá'á fóimai ámakaawe.

¹² Ámatuwesa tún-kwáúwana Maníkó kaainampá'á simátiména séna Érotimba ímba kosimáméro súwasa fí'on-ampakemba kentí naaópa'a kuráawe.

Ísumba áí'maesarai Ísípifa'o kurááyan-ai.

¹³ Kúwana wiyómpakemba Fasi'aénkóní kísau-waasigomba Yósepi kaainampákémbá awánówana séna Éroti miniyámpói tufuwíndasafena wésaafa-ifo iyáfasine anówane miniyámpóiyé tí'mae Ísípí-marafa'a koména'a aáno'a simáme'a áí'mae tiyó sénaumne súwana ¹⁴ mindó'wáámbá iyáfasinena anówane miniyámpóiyé tí'maena Ísípí-marafa'a wéména ¹⁵ mifá'á komérowana Éroti pukáiyé. Naaófá'á Maníkón-aaimo simátímakowi siyónka'a póna miyá uráiyé. Wemá agaimaréna séna Fasi'aénkó séna

Ísípí-marafakemba kesáanimba mérain'a áántaanana kouweráiniye

siyáiyé agaimaréna siyónka'a póna miyá uráiyé.

Iyámpóimo tínkankaan-ai.

¹⁶ Éroti awánómba aafáúmó íyáúsupaken-kwaasi karo'á simánkesa kóuwana Érotin-arunko áyámba úwana aafáúmó íyáúsupaken-kwaasimo simámakon-aaisafenawe o'á paápé uráiyemo siyón-aaisafenawe imáyáa éna tuwímbai tí'maréna séna Pétaremu-nao'-aempa'-naopimpa'a kae'-áátáimó uwásúwén-iyampoiye ímbo kae'-áátáimó uwásúwén-iyampoiye saafá úmai tínkantuwáaro súwasa miyá uráawe.

¹⁷ Naaófá'á Maníkón-aaimo simátímakowin-awi'a Yéremaya siyónka'a póna miyá uráiyé. Wemá agaimaréna séna

¹⁸ Ráma-waasi áfááraumaimo ifi'ó taráamba ísaraawe. Réserin-aísaafitantamba uráan-kwaasi miwítí iyámpóisafesa ifi'á taawasá iyámpóimo pukáantafesa timambá faráátamai tínkaraawasa úwoi ifi'á támaesa iyáawe agaimaréna siyáiyé.

Ísípifakembo tiyáan-aaí.

¹⁹ Éroti puwúmba Yósepi Ísípí-marafa'a ména wíyómpakemba Fasi'aénkóní kísau-waasigomba kaainampákémbá awánówana séna ²⁰ miniyámpóígómbá tufuwónaemo sen-kwáásí é'a púwófo iyáfasine anówane miniyámpóiyé tí'mae Ísareri-marafa'a waaó súwana ²¹ iyáfasinena awaainínkóné ááninkonte tí'maena Ísareri-marafa'a kúmba ²² Érotin-ááninkon-awi'a Ákéreasi afowán-ánóndáá Yúndiyaa-aempa'a kawáá-kísáú wémauwana Yósepi iséna mináémpá'ó wíndasafena inkaisúwana kaainampá'á Maníkó simámuwana Káríri-aempa'a ²³ Násareti-naopa'a tí'maena koméraiye. Naaófá'á Maníkón-aaimo simátímakowi siyónka'a póna miyá uráiyé. Wemá Ísuntafena séna Násaretifaken-kwaasin-iyé sénááwe agaimaréna siyónka'a póna miyá uráiyé.

3

Yónimo simátímakain-aaí.

Mááka 1:2-8, Rúku 3:1-18, Yóni 1:19-28

¹ Minkánááfímbá moóráwigon-awi'a Yóni ména nombó maitinkówi póna Yúndiyaa-marafa'a kúmba máásai-marafa'a koména simátiména séna ² Maníkó wení waási kawáánimba ómbaraifo kentí sáwí-imayaa tuwé'a Maníkómpá'á teró simátíma'maena iyáiyé. ³ Naaófá'á Yóni ímbo méronka'a Maníkón-aaimo simátímakowin-awi'a Áísáya Yónimo paápé índasafena imáyáa éna agaimaréna séna moóráwigo máásai-marafa'a ména aemáiyakemba séna Fasi'aénkóní aambó wi'ankáiyamba wení aambá arupíse iyana minámpá'á wíno

Áísáya agaimaréna siyónka'a póna Yóni paápé úwana mináái paápé uráiyé.

⁴ Yóni káámeri-poigoni áyáu-watoi iyéna ásisamba á'wáánkau uréna fa'nóríné wantáámikóní aúwé mintón-aantemba wénena ⁵ aaí simátíma'maena iyúwasa Yéúsaremu-naopaken-kwaasiye Yúndiyaa-aempaken-kwaasiye Yóndani-nonkoni menáípákéné maanáípákén-kwáásiyé miyáumai-waasi tóso ésa ⁶ miwítí sáwí-awauma kufíyúwana Yóni Yóndani-nompimba nombá maitínkaraiye.

⁷ Yóni nombá maitinkéna awánómba ámáán-kawaa-waasiye Sátúsi-amaan-kawaa-waasiye sáwífa'a nombá maisinkáínkwae sésa wempá'á tóso uwaná simátiména séna iyánkó póigon-araa'an-owe. Maníkó kentí sáwí-meyamba timínífo nááwa simátímísara iséra inkaiséra wéteo. ⁸ Kentí sáwí-kísau tuwé'o Maníkómpá'ó té'o é'a kawé-kísáú maíya'a tuwánánaumne. ⁹ Émbaramu kentáá síwá'ná ímbá póta Maníkóní kawé'-wáásísá úne sé'a miyán-ímáyáá ímba oro. Maníkó Émbaramun-aísaafitantamba ónááwe sénaraantaasi maanóntámpínkémbá kanaámpó'a waási úráaro sisa'á úráawaisino. Émbaramun-aísaafitantamba uráundawi póta kawé'-wáásísá úne sé'a miyán-ímáyáá ímba oro. ¹⁰ Ímba kawé'-árámbá iyáín-taima áwáufimba wéayaisuwesamo iyafímbó agaisúwáántemba Maníkó miyáumai kentí sáwí-meyamba timíníye Yóni siyáiyé.

11 Yóni simátimena séna kentí sáwí-imayaa tuwé'a Maníkómpá'ó tewí nombá wémaitinkaundanifo kesínaaembo tındawi Ufaen-ámútánkómbá ai'maráínana kuména kempímbá óraa'a uwátinkainiye. Iyamó agáéntemba íniye. Wemá óraako kembá iyáákaraifo wemó aai síndara'o kemó sendá sáwí'an-iye. 12 Aawinkwínaumo sipetifímbó mósá marésamo mentúwááwanamo anómbo marapá'ó kúmísanamo ásimó fiyúndágomo tiyútúwáísasamo kámakama'o índai-iyafimbo uwááígomo agaisuwésamo anómbo naaúmpa'o mósá máraántemba waási miyaráámbá íniye Yóni siyáíye.

Ísumba nombó maiyánkarain-aai.

Mááka 1:9-11, Rúku 3:21-22

13 Minkánáá Ísu Kárirí-aempakemba Yóndani-nompa'a téna Yóni nombá maisinkáinkwae séna túwana 14 Yóni séna ímbanifo emó nombó maisinkénda kanaán-ifo kentáfémo sémo nombá maisinkaaómó séndawe súwana 15 Ísu séna ifátuwe súndantemba miyán-uwo. Miyámó ékaimo ékai Maníkó siyáini'a óyauye súwana ewé séna 16 nombá maiyankówana nompínkémbá iyáfasinowana kampúaran-tawaai tuwínkaa'-úwana Yóni awánómbo Maníkóní ámútanko mááufu'-numaraamba úmaena Ísu ane'á kumbérowana 17 aaiígó aantemba wiyómpakemba séna maawá kesáánimba isa'á wen-ímáyáá wée'a áfááraumai aamoí uwánkaumne siyáíye.

4

Waántáwanko Ísumba ma'máímo awánarain-aai.

Mááka 1:12-13, Rúku 4:1-13

1 Súwana waántáwanko Ísumba áisai úmai isáíndasafena Maníkóní ámútanko Ísumba simámuwana máásai-marafa'a 2 koména tómbá ímba néna ayáátááka'a 40 no'waamba waúwana áfááran-aai tówana 3 waántáwanko Ísu sáwí'o índá awánánae séna Ísumpa'a téna séna emá Maníkón-ááninko úne wésempo maanóntánkóntáfé tómbá úréna'a naanó siyó súwana 4 Ísu séna Maníkón-aai aúfáífinkemba séna tómbó náiyawi aantemba waási ímba fasi'átinkainifo Maníkó siyáintemba seyaafá'á iyana fasi'átinkainiye

siyáífo emó sénda ímba miyá ónaumne súwana 5 waántáwanko Ísumba áí'maena Yérúsaremu-naopa'a wéna óraa'-amaan-dankoni amifa'á móankena 6 séna Maníkón-aai aúfáífinkemba séna

Maníkó wiyómpakemba wení kísau-waasisomba ti'maráínasa enká'á káráwiyesa pósa óntanka'a aísamai turaráanafo sésa tiyáántandesa faramónááwe

siyáíye. Mindásafe emá Maníkón-ááninko úne wésempo maankákémbá ásáfenasa wiyómpakewi farámbaesa marapá'á múankanaawe waántáwanko súwana 7 Ísu séna Maníkón-aai aúfáífinkemba

é'a miyá siyéna moórá-aaiwara'a séna

kentí Fasi'aénkó Maníkómbá

áísai úmai isánae ímba seró

siyáimba emó séndantembo miyámó ékaa Maníkómbá áísai úmai isáúsino.

Mindásafemo emó sénda ímba miyá ónaumne Ísu súwana 8 waántáwanko Ísumba áí'maena óraa'-omapa'a iyéna móankena seyaafá'-márafá'á káráwiyon-kwaasiye miwítí óraa-fasi'aene aráánamena 9 séna kenká'ó kífaemo ken-ímáyáámó mósá máréna'o é'a káráwiyi-kísau áména káráwiyinone waántáwanko súwana 10 Ísu séna waántáwanko kóuwo. Maníkón-aai aúfáífinkemba séna kentí Fasi'aénkó Maníkómpá'á imáyáá é'a wenáwí'-aantemba mósá maré'a wení kísau

aantemba máéro

siyáífo emó sénda ímba miyá ónaumne súwana 11 waántáwanko auwéna kúwasa wiyómpakemba Maníkóní kísau-waasi kumésa Ísumba áwa'nai uráawe.

*Ísu wení kisaumo ómbakain-aai.
Mááka 1:14-15, Rúku 4:14-15*

¹² Yóni marará-káwáágón-áwí'a Érotintafena séna sáwí'a uráiyé siyóntafena ándáfa'a máankowana méron-aai Ísu iséna Káríri-aempa'a wéna ¹³ Násareti-naopa'a ímba koména Kápaneamu-naopa'a koméraiye. Mindáópa'a Káríri-nonkwaaunkoni áwáífa'-naopa'a Sépiyuraaniye Náfataraiye tisaafitantambo uráawiti marará'ó wéron-daopa'aniye. ¹⁴ Ísu Kápaneamu-naopa'a koméromba naaófá'ó Maníkón-aaimo simátímakowin-awí'a Áísáya agaimaréna siyónka'a póna miyá uráiyé. Wemá agaimaréna séna

¹⁵ Sépiyuraaninte Náfatarainte mindárai tisaafiti marafá'á nonkwaaúnkóní áwáífa'a Yóndani-nonkoni menáípá'-márágón-áwí'a Káríri-marafa'a méraawi fí'o-fi'on-kwaasisafe'a súnda ¹⁶ minkwáásí túnáín-aempa'a mésa sámó kaipa'a awánánááwe. Maníkóní némpa'o túnáín-aempa'o méraawi sán-kátinkainiye agaimaréna siyónka'a póna Ísu paápé éna miyá uráiyé. ¹⁷ Minkánáá Ísu simátimindasafena ómbarena simátiména séna Maníkó wení waási kawáánimba ómbaraifo kentí sáwí-imayaa tuwé'a Maníkómpá'á teró siyáiyé.

*Ísu éiyain-kwaasimo táántarain-aai.
Mááka 1:16-20*

¹⁸ Ísu Káríri-waaunkoni áwáí fakafamba kúmba kae'-wáásíyáí mésarai awaaón-áwí'a Sáímoni moórá-awí'a Pítaa úwana áfákon-awí'a Énduruwe'a mésarai miwítí kísau pósarai mófáá'a to-tímapa'a wénesarai mare'mare'-únámbá nompí tukésarai méroyana ¹⁹ Ísu simátiména séna kesé'a tekaiyó. Mófáá'o to'máímo tímapa'o wénoyantemba aú-kísau tíménakai wénékai kesáái simátímapa'a wéniyasa kempá'á teró súwasarai ²⁰ mimbáré'maré'-únámbá tuwésarai wesé'a kurááye.

²¹ Wesé'a kuyaná Ísu maréna kúmba kae'-wáásíyáí mésarai Sépétin-ááninkai awaaón-áwí'a Yémísi úwana áfákon-awí'a Yóniye tifowámpín-kwimái nompín-táómpimba méresa mare'mare'-únámbá to'mayaa wéuwana Ísu minkáé'nárai táántowasarai ²² minúwóiyáámbá tifowámbá mindómpín-táómpimba auwésarai Ísuwe'a kurááye.

*Ísu sáwífa'-waasifimba kisaumo maiyáin-aai.
Rúku 6:17-19*

²³ Ísu Káríri-aempa'a naaó'-nao'a wénena ámáán-daumpimpa'a Maníkó wení waási kawáánin-aai minásé-áái kosimátímapa'a wénena fí'o-fi'on-ti'o ún-kwaasi asófatinkafa'a kúwana ²⁴ wenááigo Síriyaa-marafa'a naaó'-nao'a wété úwasa fí'o-fi'on-ti'o ún-kwaasiye sáwí-amutanko tirumpimbó méron-kwaasiye tíyayaambo táúnkón-kwaasiye tíyayaambo pukón-kwaasiye miyámó un-kwáásí taawiya'maésa Ísumpa'a mátínkówana asófatinkena ²⁵ aambó wénumba sáwífa'nanka Káríri-aempakene Tékaporisi-aempakene Yérúsaremu-naopakene Yúndiyaa-aempakene Yóndani-nonkoni menáípákén-kwáásíyé miyáumai-naopaken-kwaasi wempá'á tóso uráawe.

5

*Ísu omápa'a iménamo simátímakain-aai.
Rúku 6:20-23*

¹ Ísu mérowasa sáwífa'-waasimo tóso umbá tuwánéna omápa'a imérowasa wení waásisomba túwaandu uwaná ² simátiména séna ³ Maníkó súwa'nai ínkwaé sewí

Maníkó miwí kawé'á wéuwatinkena miwíyá'á wégawaaniye. ⁴ Miwífimbá sáwí-imayaa wéraisana tirunkó umbái wétaiwai Maníkó miwí kawé'á wéuwatinkena fetóí wéuwatinkaiye. ⁵ Kentúmo ímbo maimaésa wéiyowi Maníkó miwí kawé'á wéuwatinkaimba pósa siyáim-barama maénááwe. ⁶ Maníkó siyáintemba miyámó ónaemo wésewi Maníkó miwí kawé'á wéuwatinkena kawé'ó úmáimo méraiyantafena kawé'-í'a uwátinkainiye. ⁷ Tirumbó wéuwatinkaawi Maníkó miwí kawé'á wéuwatinkena arumbá uwátinkainiye. ⁸ Tirumpinkémbó kawé'-áái aantemba wésewi Maníkó miwí kawé'á wéuwatinkaimba pósa Maníkómbá awánánááwe. ⁹ Waásifimbo farumó uwátinkaiyantafesa kísau wémaewi Maníkó miwí kawé'á wéuwatinkena kesí iyámpóin-owe síníye. ¹⁰ Maníkóntáfésamo imáyáamo ésamo arupíse úmáimo méraantafesa sáwí'a wéuwatinkaawe. Maníkó miwí kawé'á wéuwatinkena miwí wení waási-i'o ombá póna wégawaaniye. ¹¹ Kembiwímó kentáfé'o fasi'ámáimo méraantafesa mindásafesa sáwí-aaí simátinkesa sáwí'a uwátinkesa fí'o-fi'on-karo'-aaí simátínkáamba Maníkó kembiwí kawé'á wéuwatinkaiye. ¹² Naaófá'ó Maníkón-aimo simátímakowimo sáwí'o uwátínkaraantemba káfé'a sáwí'a wéuwatinkaamba tirunkó kawé'á wéina'a aamoí é'a wíyómpakemba kentí kawé'-méyámbá maénááwe Ísu siyáiyé.

Ságon-aiye uwígón-aaiyemo Ísu siyáin-ai.

Mááka 9:50, Rúku 14:34-35

¹³ Ísu simátimena séna marapá'ó méraan-kwaasifimba mé'a uwígómó ásémo in-tenkáámbá wéowe. Miyá wéombanifo uwímó sáwí'o énamo ímbá ímba kawé'á úmai kéna ímba áséma éna sáwísankaamba isasá aampa'á tukésa wénowe.

¹⁴ Marapá'ó méraan-kwaasifimba mé'a sámo kaintenkáámbá wéowe. Omápa'o wérain-daopa'o mósá awánaantemba kembiwí méraawini áwáuma wéawanaawe. ¹⁵ Iyamá ómbá kúra'maresa ímba aúpá'á maráiyamba afora'á makésa mindáópaken-kwaasi awánánááwe. ¹⁶ Miyáumai sámo kaintembá waásifimba mé'a sán-kátinkaiyasa kentí kawé-kísáú tuwánésa kentifo wíyómpa'o méraiwin-awi'a mósá maránááwe Ísu siyáiyé.

Ísu amáambo siyáin-ai.

¹⁷ Ísu mináái simátimena séna ímba kentáfé'a sé'a Mósese siyáin-aine Maníkón-aaí simátímakaawi siyáan-aine ifá'á túwáiwaiye ímba seró. Maníkón-aaí siyáan-aaí ímba tuwánáúmpo siyáantení'o úmáimo paápé índasafe'a kunkáumne. ¹⁸ Simátíménda isáaro. Wíyómba maramá wéraisana póna Maníkón-aaí waé'wae'a wéiyé. Maníkón-aaigo seyaafá'á waé'wae'a wéimba póna minááígómó siyáinten-úmai seyaafá-tántáá'á paápé íníye. ¹⁹ Miyáumai Maníkón-aaifinkembo karo'-ááímó taraisésamo fí'owantafesamo sésamo wéundantemba miyá índá mindá kanaán-iyé síyanamo éna Maníkó séna kesí waási kawáánúnda-waasifinkemba ímba fasi'aén-kwáásín-owe sínífo Maníkón-aaí taawiyafésamo simátimesamo sésa Maníkón-aaí isáaro wésewisafena Maníkó séna kesí waási kawáánúnda-waasifinkemba óraa'-waasin-owe síníye. ²⁰ Moórá-aaí simátíménda isáaro. Amáán-kawaa-waasiye amáamba sen-kwáásíyé sésa Maníkómó siyáintemba úmai méraumnemo sembá karo'á wésewe. Miwímó ontembó kembiwímó é'a Maníkómó kawáánipa'a ímba mé'a Maníkómó siyáintemba érai'a miyámó é'o é'a Maníkómó kawáánipa'a ménaawe Ísu siyáiyé.

Tínkamón-aaí siyáin-ai.

Rúku 12:57-59

²¹ Ísu maarán-ááíwará'á siyáiyé. Naaófá'á Mósese kentíwá'násafena simátímakain-aaí isaraamba maará siyáiyé. Ímba tínkamiyasa púwóro. Miyámó íyasamo ésá aafimbá maitínkááwe siyáimbanifo ²² simátíme'a súné. Miwítí waásisafesa aaisambá

wétiyiyawi aaifimbá maitinkáiyamba mindá kanaán-iyé. Miwítí waásisafesa sáwí-
 aai simátínkááwi tí'maesa aaimó ísááwitopa'a tíyasa aaifimbá maitinkáiyamba mindá
 kanaán-iyé. Miwítí waásisafesa uwó-wáásíyá'ó úwoi-waasiya'o sésa símai sáwí'a
 wéiyawi ónkaifa'o iyamó wégaipa'a méraiyaamba mindá kanaán-iyé. ²³ Miyán-áái
 imáyáa ombá Maníkóntáfé'o imáyáamo é'o moóra-tantaa'o aménae'o óraa'-amaan-
 daumpa'o komé'o é'a kentí waási aaí ta'ótokaiya'o tááka'o maké'o é'a ²⁴ Maníkómbó
 amíyan-tantaa'a óntan-taaregoni ewaa'á mámare'a mináái koísámai arupíse
 uwásuwe'a kouweré'a Maníkómbá áméro. ²⁵ Aaimó simátinkanae síyawimo tí'mae
 wíyasa aampa'á mósímai paapé uwásuwesa koró. Óraa'-waasimo mátimiyasamo ésa
 i-wáásí timíyasa ándá-naumpa'a tinkánaáwe. ²⁶ Ímbo miyámó íyasamo ésa ándá-
 naumpa'a mótkaiyasa ímba ááéma tai'ánaumne sésa seyaafá'-méyámbá tímatuwaiyasa
 faútinkanaawe Ísu siyáiyé.

Aarakwá'ó tasáén-aaimo siyáin-ai.

Mátíyu 19:9, Mááka 10:11-12, Rúku 16:18

²⁷ Ísu mináái simátimena séna naaófá'á Mósese simátímakain-ai ísaraamba maará
 siyáiyé. Fí'owi tuwaainíntóné tuwaai'wainté ímba nóro siyáimbanifo ²⁸ simátimé'a
 súné. Moóráwigo moóra-inimbo awánénamo tafisénáe sénamo índa ímba afora'á
 ínifo imáyáa aantemba tafisínana Maníkó séna imáyáafinkemba é'a wétafisiye síniye.
²⁹ Túrankomo sáwí'o ína'a misáwí-ámpá'á kúnafo sé'a moóra-turamba fitúwáaro.
 Kae-túrántámbó awáné'o é'a ónkaifa'o wíyamba mindá sáwí'an-iyé. Sáwí'o uráinda
 maisuwé'o méraiyaamba mindá kawel'an-iyé. ³⁰ Tiyáánkomo sáwí'o ína'a misáwí-ámpá'á
 kúnafo sé'a moóra-tiyaamba arátúwáaro. Kae-tíyáámbó wéraina'o é'a sáwí-marupa'o
 iyamó wégaipa'a wíyamba mindá sáwí'an-iyé. Sáwí'o uráinda maisuwé'o méraiyaamba
 mindá kawel'an-iyé.

³¹ Naaófá'á Mósese maará siyáiyé. Moóráwigo awaainínkómbá ai'mátuwaindawi
 aúfáifimba agaimaréna séna kesuwaaínimbá ai'mátuwaumne séna agaimái amíno
 siyáimbanifo ³² simátimé'a súné. Awaainínkó ímba moóra-waasigoe wénisana awaáikó
 ai'mátuwaisana minínkó kówéna moóra-waasi komaiyéna minínkó aú-waasigoe
 wénimba sáwí-anka'a wéniye. Aifa'-áwááikómó ai'mátukaintafena miyá wéiyé. Moóra-
 waasigo ai'mátukain-inimbo wémaimba wewará'á umémbá wémaiye Ísu siyáiyé.

Seyaafá-tántáápímbá ímba matuwé'a seró-áái.

³³ Ísu maarán-ááiwará'á siyáiyé. Naaófá'á Mósese simátímakain-ai ísaraamba
 maará siyáiyé. Fasi'aénkómpátá miyá ónaumne síyamba karo'á sefáínifo érai'a sé'a
 miyán-oro siyáimbanifo ³⁴ simátimé'a súné. Kemó miyá ónaumnemo síyambo é'a
 érai'a miyán-oro. Kemó ímbo miyá ónaumnemo síyambo é'a érai'a ímba miyán-
 oro. Maníkó káráwiyaiwi wíyómpa'a méraifo Maníkón-áwíka'a ímba matuwé'a seró.
³⁵ Maníkó marapá'á káráwiyaipa'an-ifo ímba marará'á matuwé'a seró. Yérúsaremu-
 naopa'a Maníkó káráwiyain-daopa'an-ifo ímba mindáópa'a matuwé'a seró. ³⁶ Fafután-
 á'nóntáúrá'á kaantún-a'nontau ímba kanaán-ure'a kaantún-a'nontaura'a fafután-
 á'nóntáú ímba kanaán-uránaáfo tí'nónká'á ímba matuwé'a seró. ³⁷ Kemó miyá
 ónaumnemo síyambo é'a maarán-áái aantemba seró. Ewé miyá ónaumne seró. Kemó
 ímbo miyá ónaumnemo síyambo é'a maarán-áái aantemba seró. A'áo ímba miyá
 ónaumne seró. Simátimunda-ai waántáwankon-imayaafinkeni'a wéowe Ísu siyáiyé.

Anondáámo ímbo tínkamiyan-ai.

Rúku 6:29-30

³⁸ Ísu mináái simátimena séna Mósese simátímakain-ai ísaraamba maará siyáiyé.
 Moóráwigomo moóráwigo ni aúrambo fituwáínasamo ésa wen-ánóndáá wenaúramba

fituwánááwe. Moóráwigomo moóráwigoni áwááyaamba pótuwainasamo ésa wen-ánóndáá wenáwááyaamba pótuwanaawe siyáimbanifo ³⁹ simátíme'a súné. Sáwí'o uwátinkaiya'a ímba anondáá miwí sáwí'a uwátínkáaro. Táá'o tuwaumíya'o é'a ímba anondáá tínkame'a aneká'á waé-timiyasa tuwaumónááwe. ⁴⁰ Kentí unáánkwátóisafesamo maénae sésamo tí'maesamo aaimó ísáín-waasigompa'a kurésamo síya'o é'a ímba a'áo síyamba paákákén-únánkwátóiwara'a tíméro. ⁴¹ Aampa'ó ta'ótoresamo sésa kentáási moparáwímbá kárika'a súwa'nai orómó síya'o é'a ímba a'áo síyamba úwoima ayáátááka'a túwa'nai oro. ⁴² Moórá-tantaa'a simiyó síya'o é'a úwoi tíméro. Moórá-tantaa'a wááu simiyó síya'o é'a miyán-oro Ísu siyáíye.

*Namuro-wáásí kawe'á uwátínkáaro-aaí.
Rúku 6:27-28,32-36*

⁴³ Ísu mináái simátimena séna naaófá'á simátímakain-aaí ísaraamba maará siyáíye. Kentí waási-imayaan-oro. Kentí namuro-wáásí tíyámba uwátínkáaro siyáimbanifo ⁴⁴ simátíme'a súné. Kentí namuro-wáásí imáyáa timé'a sáwí'o uwátínkááwisafe'a túwa'nai úmai Maníkómpá'á inai seró. ⁴⁵ Miyámó ombá wíyómpa'o kentífo méraiwaini iyámpói-i'a wéowe. Maníkó miyáumai kawe'á uwátínkena aaí sisaná aa'á kaisaná kawe'-wáásíyá'é sáwí-waasiya'e aa'á kaisaná Maníkó aaí sisaná aa'á tisaná arupísemo on-kwáásíyá'é ímbo arupísemo on-kwáásíyá'é aa'á wétiye. ⁴⁶ Seyaafá'nánká kentí waási-imayaamo wéowasamo ombá anondáá miwí-ímáyááwárá'á wéowe. Taakisimó máén-umen-kwaasi ímba kawe'-wáásí ombánifo miwítí waási-imayaamo owasamó ombá anondáá miwí-ímáyáá wéowe. Miyáumaimo kentí waási-imayaa aantembo íyanamo éna Maníkó ímba kawe'-mékámbá tímínífo kentí namuro-wáásíwárá'á imáyáa tíméro. ⁴⁷ Seyaafá'nánká kentí waási-i'a úmai kawe'á wéuwatinkaawe. Maníkóní ambó ímbo wéaraaiwaewiwara'a miyá wéowe. Miyámó onten-úmai kentí waási aantemba ímbanifo kentí namuro-wáásíwárá'á kawe'á uwátínkáaro. ⁴⁸ Kentífo wíyómpakewi kawe'-í'a úmai méraimba mindásafe'a imáyáa é'a kawe'-í'a úmai méraaro Ísu siyáíye.

6

Wétuwa'nai-on-aaí.

¹ Ísu mináái simátimena séna tuwímbaisafe'a tirumbá uwátínke'a túwa'nai íyamba ímba maarán-ímáyáá é'a waási méraiyanaka'a wétuwa'nai-onasa óraa'-waasin-iyé síwae-imayaa ímba íyamba úwoi túwa'nai oro. Miyán-ímáyáámó wée'o túwa'nai íyanamo éna kentífo wíyómpakewi kawe'-mékámbá ímba tímíníye. ² Óntamo ímbo makáawimo túwa'nai íyamba waási aamoí uwásinkaiwae-imayaa ímba é'a ímba óraaka'-oraaka'a síyamba úwoi túwa'nai ónááwe. Kaumbo-kae'-ááíwárá'-wáásí áamándaumpa'e aampa'é toruparésa óraaka'o sembá óntamo ímbo makáawimo tímémba ímba miwí-ímáyáá ombá wétimesa kesúwí'a mósá maráíwae sésa wétimewe. Érai'a simátíme'a súné. Mindámo tímén-anondaa miwí túwí'o mósá maráámba é'a mimbéyámbá wémaewe. ³⁻⁴ Óntamo ímbo makáawimo túwa'nai íyamba kesí waási suwánaafo sé'a waásimo ímbo méraiyanaka'a túwa'nai oro. Miyámó ombá kentífo aúpá'ó wéomba tuwánaiwai póna kawe'-mékámbá tímíníye Ísu siyáíye.

*Maníkómpá'á inaimó sen-áái.
Rúku 11:2-4*

⁵ Ísu mináái simátimena séna Maníkómpá'ó inaimó síyamba kaumbo-kae'-ááíwárá'-wáásímó sentembá ímba miyán-oro. Miwí sésa waási suwánésa aamoí uwásinkaiwae-imayaa ésa áamándaumpa'a mésa waásimo tóso on-áémpá'á mésa inai wésewe. Érai'a simátíme'a súné. Miwímó miyámó wéon-anondaa miwí túwí'o mósá

wémaraamba mimbéyámbá wémaewe. ⁶ Miwí miyá wéofu Maníkómpá'á inai síyamba kentí naaúmpa'a kembiwí aantemba imé'a kentifombó imbo ane'ó awánaawimpa'a inai síyana aúpá'ó wéomba tuwánaiwai póna iséna kawelá úmai túwa'nai íniiye. ⁷ Maníkómpá'á inai síyamba úwoi-aaiyaamba ímba símai tafisénááwe. Maníkóni aambó imbo arááiwáéwi sésa tafisímai-aaisa senanasá súwa'nai íniiye sésa úwoi-aaiyaamba símai wétafisefo ⁸ ímba miyán-oro. Kentifombó Maníkómpá'ó miyám-baaran-aaisafe'lo wéaisai-e'lo súwa'nai íniiyemo síyamba é'a awánaraimba póna túwa'nai íniiye. ⁹ Maníkómpá'ó aaimó síyamba maará seró.

Kentáásifowao wíyómpa'lo méraandawi enáwí'a iyáákarain-awita mósá wémaraumne.

¹⁰ Ení nombaragó seyaafá moórá-mora-waasi tirumpimbá kumíno. Wíyómpakewimo ení amáambo arááiwáéntemba marapátá méraundawisa miyáumai arááiwáéno. ¹¹ Káfé-kanaa-tomba kentáá simiyó. ¹² Waásimo aoisaambó uwásinkaiyata anondáá ínta miyásá uwátinketa miwítí aoisaambá maitiyúwáana miyáumaisa kentáási aoisaambá maisiyuwaaó. ¹³ Sáwí-yantaakomo kentáá ma'máimo awánáíndasafenamo ínamo e wasiyuwaaó. Seyaafá'-má'ú-yántáákó kentááfimbá tifó sé maisiyuwaaó. [Ení waási kawáánúmae wéiyonana ení fasi'aémbá waé'wae'a úmae wéiyisana enáwí'a óraa'a úmae wéiyimba érai'-aain-iyé.] Miyán-áái Maníkómpá'á seró.

¹⁴ Sáwí'lo uwátinkaraamba ímba anondáámo sáwí'lo é'lo ifátuwaiyanamo éna kentifo wíyómpakewi kembiwímó sáwí'lo wéomba túwa'nai ena maitiyuwáínifo ¹⁵ sáwí'lo uwátinkaraamba úwoimo imáyáamo úmae iyé'lo ímba ifátuwaiyanamo éna kentifo wíyómpakewi kembiwímó sáwí'lo wéomba ímba maitiyuwáíniiye Ísu siyáiiye.

Tómbó aawentamó on-áái.

¹⁶ Ísu mináái simátimena séna Maníkómpá'ó inai aantembo sé'a tómbá wéawentan-omba aasásóí'-wáásímó ontembá ímba miyán-oro. Miwí sésa waási suwánésa sésa kawelá ésa tómbá wéawentan-owe síwae sésa tómbó imbo naanten-tóí'á matuwésa méraawe. Érai'a simátimé'a sune. Miwítí méyámbá miwí túwí'a mósá wémaraambeyamba é'a maiyáawe. ¹⁷ Miwí ésa miyá wéofu kembiwí tómbá wéawentan-omba tóí'a wisuké'a ti'nóntáu paasé'a túmai kawelá úmaraiyasa ¹⁸ waási tuwánésa tómbá wéawentan-owe ímba síyana kentifo tuwánéna kawel'-méyámbá timíniiye. Kentifone'ó imbo awánaawi aúpá'ó ombá awánaiwai kawel'-méyámbá timíniiye Ísu siyáiiye.

Wíyómpaken-kawe-tantaakon-aai.

Rúku 12:33-34

¹⁹ Ísu mináái simátimena séna marapá'ó méraamba sáwífa'-ontama ímba máráaro. Maráíyan-ontama ufóiyaraamba ínana waígo náinana táúkaa'a ínasa mindámbá sáwí'a uwásuwesa umémbá maénááfo sáwífa'-ontama ímba maré'a ²⁰ kawel-kísáú maíyana kentí kawel-tántáá'á wíyómpa'a wéiniye. Wíyómpa'a wérainimba ufóiyaraamba ímba ínana waígo ímba náinana táúkaa'a ímba ínasa waási ímba umémbá maíyana úwoi wéiniye. ²¹ Marapá'ó kentí óntamo wérainanamo éna marapátáféna tinkáínifo wíyómpa'lo kentí óntamo wérainanamo éna wíyómpatafena tinkáíniiye Ísu siyáiiye.

Túranko kentí imáyáafimbo sámó kain-áái.

Rúku 11:34-36

²² Ísu mináái simátimena séna túranko kentí imáyáafimbo sámó kain-tántáá'án-iyé. Túrankomo kawel'ó úmimo awánáinanamo éna seyaafá'-ímáyáá sámó káínifo ²³ túrankomo ímba kawel'ó úmimo awánáinanamo éna seyaafá'-ímáyáá tuwinkáíniiye. Marapá-tántáá'-ímáyáá aantembo íyanamo éna kempímbó sámó kain-tántáá'ó ímba wénamo éna kumeu'ó í-tántáákó óraa'a úmai wéiniye Ísu siyáiiye.

*Óntantafena Maníkóntáfénamo siyáin-aaí.**Rúku 16:13*

²⁴ Ísu mináái simátimena séna ímba kanaa'á kae-káwáá-wáásítí kísau wémaewe. Miyámó ésamo ésa moóráwigomba aamoí ésa moóráwigomba ímba aamoí uwánkanaawe. Miyámó ésamo ésa moóráwigoni kísau kawé'á úmai maésa moóráwigoni kísau tuwesaráí ónááwe. Miyáumai Maníkóní kísau mo maé'o é'a sáwífa'-ontamba maénaumne-imayaa ímba úmae iyónááwe. Sáwífa'-ontamba maénaumne-imayaamo é'o é'a Maníkóní kísau ímba maenááwe Ísu siyáíye.

*Méraantafe'a ímba óraa'-imayaa oró-áái.**Rúku 12:22-31*

²⁵ Ísu mináái simátimena séna mináái imáyáa é'a simátimé'a sune. Méraamba ímba óraa'-imayaa é'a tómbó náiyantafe'a ímba óraa'-imayaa é'a kentúra'o unáánkwátóimo iyantafe'a ímba óraa'-imayaan-oro. Tómbó náiyamba úwoisambanifo waásimo méraamba óraa'-tantaa'an-iyé. Unáánkwátóí iyamba úwoisambanifo waási túma óraa'-tantaa'an-iyé. ²⁶ Numagómpá'á imáyáan-oro. Numagó ímba kísau éna tómbá fáká'mai naaúmpa'a makéna wénaifo kentifo wíyómpakewi miwítí tómbá tímísasa wénaawe. Maníkón-aúranka'a kemá waási numagómbá iyáákaraamba póna kentí tómbó éna tímíniye. ²⁷ Kembiwímó óraa'-imayaamo

é'o é'a maíyan-kanaa ímba kanaa'á ayáátáaka'a méranaawe.

²⁸ Unáánkwátóí iyantafe'a ímba óraa'-imayaa é'a waiwandáánk'á imáyáan-oro. Waiwandáánkó ímba kísau éna ímba wení unáánkwátóí makáífo ²⁹ simátimé'a sune. Naaófá'á Yúndaa-waasiti óraakon-awí'a Soromoní sáwífa'-unankwatoíye ko'naaririyé makówi úwasa waási awánésa kawé'an-iyé sumbánifo waiwandáán-aramba awánésa óraa-kawé'an-iyé wésewe. ³⁰ Ufá'á ko'naarirí-tántáá'é séna waiwandáámbá Maníkó makáíye. Umá ímba waé'wae'a ínifo káfé'a ínasa aafáyáa waási agaisuwáiyamba Maníkó mintántáá'á imáyáa éna ko'naarirí-tántáá'á makáíye. Miyáumai Maníkó waásisafena imáyáa éna kentí unáánkwátóí tímínifo kembiwí Maníkóntáfé'a ímba kanaa'á wésuwa'nai-iwain-iyé ímbo seráámbá wésewe. ³¹ Maníkó wétuwa'nai-ímba pó'a tóné nonémó náiyantafe'a ímba óraa'-imayaa é'a unáánkwátóimo iyantafe'a ímba óraa'-imayaan-oro. ³² Maníkóní aambó ímbo arááíwáéwi tóné nonémó náiyantafesa óraa'-imayaa wéowe. Tómbó nombó ímbo wéne'o é'a púwófo séna kentifo imáyáa éna wétimifo imáyáa ímba óraa'-imayaa wée'a ³³ Maníkómó wení waásimo kawáánintafe'a aifa'á imáyáa é'a wembó arááímo tainí'o wéontafe'a imáyáa é'a miyámó owaná mintántáá'á wétimiye. ³⁴ Aúnkáwe aafáyáawe paápé índa-tantaatafe'a ímba óraa'-imayaa íyana tirunkó umbaí táíno. Káfé'a wérain-tantaatafe'a imáyáa é'a aafáyáamo paápé índa-tantaa'a awáné'a imáyáa é'a moóra-kanaa moóra-kanaamo paápé índa-tantaa'o awánaantemba imáyáan-oro Ísu siyáíye.

7*Ímba sáwí-aaí simátiméro-aaí.**Rúku 6:37-38,41-42*

¹ Ísu mináái simátimena séna tuwáné'o é'a sáwí-waasiye siyanamó éna Maníkó kentáfénawara'a miyá sínifo tuwáné'o é'a sáwí-waasiye sefó. ² Kawé'-áái wésimatimé'a sáwí-aaí wésimatimé'a iyantafena Maníkó kembá miyá íníye. Tíménteni'a úmai Maníkó miyáumai tímíniye. ³ Kentúrampimba iya-arumbá wéraisalo ombá ímba awánaamba kentí waási tuwáné'a enaúrampimba ayaantambá wéraiye wésefo ímba miyá seró. ⁴ Kentúrampimbo iya-arumbó ímbo awánaamba nóra séra kentí waási

túrampinkemba tiyaantambá maitiyuwánae wéseo. ⁵ Kaumbo-kae'-ááiwára'-wáásín-
ofu kentúrampinkemba iya-arumbá maisuké'a tuwáné'a kentí waási túrampinkemba
tiyaantambá kanaa'á maitiyuwánaáwe Ísu siyáiyé.

⁶ Kawe-tántáá'ó iyánkómbó ímbo ámentemba Maníkón-*aai* taraisíyawi ímbo
simátíméro. Simátimiyasamo ésa karaánáa'a simátinkanaawe. Kawe-tántáá'ó
póígombo ímbo ámentemba Maníkón-*aai* ímbo sínkáiyé wésewi ímbo simátíméro.
Simátimiyasamo éna minááígó fiyúndáraamba to'wíníyé.

Maníkómpá'ó inaimó sen-áái.

Rúku 11:9-13

⁷ Ísu séna Maníkómpá'ó inaimó wésemba áisai úmae wéiyiyana timíníyé. Áántamae'lo
wéiyiyana kentáái isáíníyé. Wésaafa úmae iyíyana Maníkó aráátiminiye. ⁸ Áisai
íyanamo éna Maníkó timíníyé. Wéaantewanamo éna Maníkó kentáái isáíníyé. Saafámo
íyanamo éna Maníkó aráátiminiye. ⁹ Kemá iyámpóíwara'-waasi kentáánintombo
kisaamá simiyómó síya'lo é'a ímbo óntamba timíyamba kisaamá timénááwe. ¹⁰ Mófáá'a
simiyómó síya'lo é'a ímbo iyaankafayaambá timénááwe. ¹¹ Énifo sáwí-waasi
ombánifo kentáánintomba kawe-tántáá'á wétimefo wíyómpakemba kentáásifowa
kawe'-aantemba iwái póna áisai íyawimo éna kawe-tántáá'á timíníyé.

¹² Kembó tirááiimo táínda-i'lo úmáimo wétuwa'nai-*iya*'a miwí miyáumai túwa'nai oro.
Minááiimo simátimunda Mósese siyáin-*aai*ye Maníkón-*aai* simátímakowi siyáan-*aai*ye
minkáé'-ááiígóní áwáuma wésimatimune Ísu siyáiyé.

*Kári'-ontagon-*aai*.*

Rúku 13:24

¹³ Ísu séna kae'-óntámá wéraisá'a kári'-ontafimba iyáféráaro. Óraa'-ontama óraa'-
ankoni ontamán-*iye*. Maníkóní némpa'lo maé'mae'lo íyan-*aempa*'a minóráá'-ámpá'á
wéwesa sáwífa'-waasi minóntáfímbá wégowe. ¹⁴ Kári'-ontama umbai-ánkóní ontamán-
iye. Aúí'lo úmáimo maé'mae'lo íyan-*aempa*'a minúmbái'-ámpá'á wéwesa sesimái'-waasi
aantemba minóntámá saafá úmai awánésa wéiyaféraawe Ísu siyáiyé.

Karo'-ááiimo sen-kwáásí táái.

Rúku 6:43-44, Rúku 13:25-27

¹⁵ Ísu mináái simátimena séna tuwímbai karo'á simátimesa sésa Maníkón-*aai*
simátimunda-waasi úne wésewi miwí káráwimai méraaro. Sipisípi-poigomo aáno
úmáimo máintemba miwí karo'-ááwéyáá úmai wénombanifo kawe'-ímáyáá sáwí'a
wéuwatinkaan-kwaasin-*owe*. ¹⁶ Miwítí áwáumo awánánae'lo é'a miwítí kísau
awáné'a miwímó méraawini áwáuma awánaaro. Fekómó éna ímbo áwíyanda-
arankaamba iyáínífo fe'-arambá iyáíníyé. Antirígómá afo'afáá'-arankaamba ímbo
iyáínífo antirí-arambá iyáíníyé. ¹⁷ Miyáumai kawe-táígó kawe'-árámbá iyáísana
sáwí-taigo sáwí-arambá wéiyaiye. ¹⁸ Kawe-táígó ímbo sáwí-arambá iyáísana sáwí-
taigo ímbo kawe'-árámbá iyáísana ¹⁹ kawe'-árámbó ímbo iyáín-taima ayáímai iyafímbá
wéagaisuwaawe. ²⁰ Miyáumai minkáró'-wáásítí kísau awáné'a miwítí áwáuma
miyaráán-úmai awánánaáwe.

²¹ Kentáfésa kesí Fasi'aénkón-*iye* wésewiwara'a Maníkó ímbo seyaafá'nánká
káráwinda póna kesifo wíyómpakewimbo arááiimo tainí'lo wéowi aantenka'a
káráwiyiye. ²² Maníkó seyaafá'nánká méraawini áwáusafesa tísai índa-kanaa
tíndara'a kentáfésa sáwífa'-waasi sésa Fasi'aénkóo ení fasi'aéntámbá Maníkón-
aai simátímakaumne. Ení fasi'aéntámbá waási tirumpinkémbá sáwí-amutamba
maitiyukaumne. Ení fasi'aéntámbá fi'lo-fi'on-kawe-kísau ímbo awánaraan-kísau

maiyaúmne síyambanifo ²³ simátíme'a sùne. Ímba kesí waási é'a sáwí-kisau wémaen-kwaasin-ofo kóro kemá sénaumne Ísu siyáiyé.

Naambó urááyawi-taai.

Rúku 6:47-49

²⁴ Ísu mináái simátimena séna kesáái isésa wéaraaiwaewi miyán-kwáásímó simátíméndara'a isáaro. Kawe'-ímáyááwará'-waási fasi'aén-dámbá ónae sésa mai'á u'maésa kumémesa óntanka'a naamayáamba múfaimai naambá úmaraiyana ²⁵ aa'á téna óraa'-nomba fínana mindámbá ímba tawisínda fasi'ámai wéena óntanka'-namba póna úwoi wéiniye. ²⁶ Énifo kesááimo isésamo ímbo kawe'ó úmáimo wéisaiyawi miyán-kwáásímó simátíméndara'a isáaro. Naambá ónae sésa ímba mai'á ukésa iyamba nonáámááíya'a paáká'á úmakaiyana ²⁷ óraa'-a'a téna nombá fiyéna mindámbá tawísíuwainana sáwí'a íníye Ísu siyáiyé.

²⁸ Ísu mináái simátimuwasa túwaandu urón-kwaasi isésa ²⁹ áamáamba sen-kwáásímó sentembá ímba sífó óraa'-waasigoraamba siyé sésa táátafesa uráawe.

8

Ísu námombo kón-kwaasi kawe'ó uwánkarain-ai.

Mááka 1:40-44, Rúku 5:12-14

¹ Táátafesa uwaná Ísu minómápákémbá kumúwasa sáwífa'nanka ánaeemba arááiwaúwana ² moóráwigo námombo kón-kwaasi Ísumpa'a téna óraakon-iyé séna aísamaifimba takífaena séna kentáfénamo ankáínamo e kanaa'á aú'í'a uwásinkainone súwana ³ Ísu ayááamba ane'á ta'ótorena séna miyá ónaumpo enáúra'a karefó'a kawáúwiye súwana minúwóiyáámbá kawáúguwana ⁴ Ísu séna enáúra'o uwánkaunda-aaí simátimenafó enáúra'a kawáúwifo naaófá'ó Mósesemo siyáintemba áamáan-kisau-waasifa'a wéma enáúma máaraatime póíma tímínasa Maníkóntáfésa ísámai tufú'mai agaiýasa seyaafá'nánká awánésa áurakemba kawáúwiye sénááwe Ísu siyáiyé.

Rómu-i-waasigon-ai.

Rúku 7:1-10

⁵ Ísu mináái simásuwena Kápaneamu-naopa'a kúwana Rómu-i-waasiti kawáágó ména Ísumpa'a téna óraaka séna ⁶ óraakoo kesí kísau-waasi naaúmpa'a ména óraa'-ai'a isaná áúwawaako ímba úwaaúwa wéisana méraiye súwana ⁷ Ísu séna koasófankanaumne súwana ⁸ wemá séna kemá kári'-waasi úmpo emá óraa'-waasi ómpo kesí naaúmpa'a íyínda uwófi'a ínompó ifátuwe aaí aantemba sinaná kesí kísau-waasi asófáíno. ⁹ Kewará'á kawáá-kísáúgóní áwáuma awánaraunda kesí kawáágó sisa'á wení kísau wémae'a kesí i-wáásísáfé'a súnasa kesí kísau wémaewe. Moóráwigontafe'a sé'a waaó súnana wéwisa'a moóráwigontafe'a sé'a tiyó súnana wétisa'a kesí kísau-waasisafe'a miyá uwómó súndantemba miyá wéofó úwoi aaí aantemba sinaná kesí kísau-waasi asófáíno súwana ¹⁰ Ísu mináái iséna áátafena éna wembó arááiwa'maesamo kun-kwáásísóntáféna séna simátíme'a sùne. Minkwáásí Rómu-waasigo kentáféna súwa'nai í-fásí'áémbá tokáiyé wésifo kesí waási Ísareri-waasifinkene fí'on-kwaasifinkene ímba miyán-áái wésewe. ¹¹ Simátíménda isáaro. Aafáúmó iyáúsipakene kúwáféráipakene fí'o-fí'on-aempakene sáwífa'nanka tóso ésa Maníkó wení waásimo kawáánipa'a mésa kentíwá'ná Émbaramuwe Áísáakiye Yékopuwe tómbá náiyambanifo ¹² mindárau tísaafitantambo uráawi miwí túma maimaé wéiyesa sésa Maníkó kawáánipata ménaumne wésewi tí'maena kumeu'ó in-áémpá'á tiyuwáínasa

ifi'á wétesa sáwí'a úmai mésa túwááyaamba umpufuwónááwe Ísu simátimena ¹³ Rómu-i-waasiti kawáágóntáféna séna emó kentáfémo séndantemba miyá onaná asófainifo ení naaúmpa'a waaó súwana minkánáá wení kísau-waasi asófankaraiye.

Ísu tí'o ún-kwaasimo asófatinkein-ai.
Mááka 1:29-34, Rúku 4:38-41

¹⁴ Ísu Pítaani naaúmpa'a iména awánómba Pítaan-aráandaomba áuiya kówana mérowana ¹⁵ ayáánka'a ta'ótorowana mináúiyá tasí úwana íyáfasinkena tómbá kúfu'a uwátímakaiye.

¹⁶ Úwasa fenómpinka'a sáwí-amutamba tirumpimbó méron-kwaasi tí'maesa Ísumpa'a túwana aai séna sáwí-amutamba tirumpinkémbá maitiyuwówasa kóuwana tí'o ún-kwaasi asófatinkeinaiye. ¹⁷ Naaófá'á Maníkón-aaimo simátímakowin-awi'a Áísaya agaimaréna Ísuntafena séna sí'o wéimba asófasinkena sí'o wéimba tasí uwásínkaraiye agaimaréna siyónka'a póna Ísu miyá uráiyé.

Ísumba arááíwaenaemo siyáan-ai.
Rúku 9:57-60

¹⁸ Moórá-kanaa sáwífa'nanka tóso ésa Ísun-amándára'a mérowana tuwánéna wení waásisafena séna nonkwaaúnkóní menáípátá kónae súwana ¹⁹ moóráwigo amáamba sún-kwaasigo téna séna seyaafá'-náopa'o nín-dafa'a esé'a nónaumne súwana ²⁰ Ísu minkwáásigómbá áisai ena séna emó sénda sún-daa-ai imáyáan-owo. Waankó taaiyaiimbá wáísana numagó ánáamba úmarena wéwaifo kemá waási úranko ímba naambá úmare'a wéwaumne súwana ²¹ moóráwigo wembó arááíwauwai séna óraakoo méraanana kesifo puwína utámare'a embá arááíwaenaumne súwana ²² Ísu séna ímbanifo kesáái ímbo isésamo pukáan-kwaasiyaamba owí puwíyan-kwaasi utátinkanaafo emá kembá sirááíwauwo Ísu siyáiyé.

Óraa-fiyunda torówanamo Ísu mafaimakáin-ai.
Mááka 4:36-41, Rúku 8:22-25

²³ Ísu mináái simámena wení kísau-waasiye nompín-táómpimba íyátesa nonkwaaúnkóní menáípá'á kumbá ²⁴ Ísu aún-kwaigurówana minkwaaúmpá'á óraa-fiyunda torówana nonkó tufántááfan-éna nompín-táómpimba ówitowasa kúwáfekunafo sésa ²⁵ inkaisésa Ísumba koaúsésa sésa Fasi'aénkó puwúnafofa súwa'nai uwo suwaná ²⁶ nóintafera wéinkaisoo. Kentimankúnkúmba kári'an-iye séna íyáfasinena fiyúndágonite nonkóntétafena óraaka séna mafáékaiyo súwasarai fiyúndágoe nonkóe'a mafáúyana nonkó kará'náguwana ²⁷ táa'a úwasa keáímbá sésa nóran-kwaasiya'iyó. Fiyúndágoe nonkóe'a wenáái isaiyó sésa tiyáámba ufakésa táátafesa ésa siyáawe.

Sáwí-amutambo maitíyukain-ai.
Mááka 5:1-17, Rúku 8:26-37

²⁸ Simásuwesa mindómpín-táómpimbo kumbá Káriri-marama tínaaempa'a wérowana Kégésaa-marama túrampa'a wérowasa mimbárafá'á kumbá Ísu mindómpín-táómpinkemba kumúwasarai kae'nárai wempá'á tiyááye. Minkáé'nárai sáwí-amutamba tirumpimbá mérowasarai waásimo utátínkón-ontan-aifa'a mésarai túwáífiya wéuyasa waási inkaisésa minkáé'náraimo méroyapa'a ímba kuwasarái minkáé'nárai Ísumpa'a tésarai ²⁹ óraaka sésarai Maníkón-ááninkoo sínkami-kanaa ímba tiyáisa sínkaminiyerai wétene suyasá ³⁰ ewaa'á sáwífa-poima mésa umá wénowasa

³¹ minkáé'nárai tirumpinké-sáwí-ámútántómbá Ísuntafesa sésa si'mátuweaamo e mimpóí tirumpimbá si'maraaó suwaná ³² miyán-oro súwasa sáwí-amutantomba minkáé'nárai tirumpinkémbá kárúwesa póí-tirumpimba koférówasa mimpóísómbá seyaafá'á ámémpakemba tuwaantantésa nonkwaaúmpimbá kúwáférómba putásowasa ³³ póíya'lo tafíkówi awánésa minúwóiyáán-úmai naaópa'a wésa póígomo úne Ísumo minkáé'náraimo uwátinkone mósimatim-besimati uwasá ³⁴ isésa koawánánae sésa kumbá koawánésa Ísuntafesa sésa maambárafá'á ifá siyuwésa kóuwo siyáawe.

9

Ísu aísamaimo pukówimba kawé'ó uwánkarain-aai.

Mááka 2:1-12, Rúku 5:17-26

¹ Suwaná Ísu wení kísau-waasiye nompín-táómpimba iyátesa kumbá wení naaópa'a marapá'á kúmúwasa ² tuwímbai aísamaimo pukówimba wandaaifímbá marésa taawiya'maésa tésa Ísumpa'a máánkówana Ísu tuwánéna taawiya'maésamo tun-kwáásímó érai'a kawé'á uwánkainiye-imayaamo umbá Ísu tuwánéna aísamaimo pukón-kwaasigontafena séna kesí waásiyo ení sáwí-imayaa maiyauwáúmne súwasa ³ áamámbó sun-kwáásí keáímbá sésa Maníkó weyáá sáwí-imayaa maitiyuwáínifo minkwáásígó Maníkómbá karaánáá'a wéankaiye suwaná ⁴ Ísu miwítí imáyáa tuwánéna nóra séra miyá-sáwí-imáyáá wéoo. ⁵ Moóráwigo aísamaimo pukáindawintafenamo séna ení sáwí-imayaa maiyauwáúmne sínasamo ésa éraira sí karorá síyó sénááwe. Énifo moóráwigomo aísamaimo pukáindawintafenamo séna iyáfasine eyáárika'a waaó sínasamo ésa éraira sí karorá síyó sésa awánánááwe. ⁶ Kemá waási úranko marapá'ó méraunda waásiti sáwí-imayaa maitiyuwáúnda-fasi'aemba tokáumpo aráátíménda awánánááwe séna aísamaimo pukón-kwaasigontafena séna iyáfasinke ení wandaaímá maimaé ení naaópa'a waaó súwana ⁷ iyáfasinena wení naaópa'a kúwasa ⁸ mérowi Ísumo úmba awánésa táatafesa ésa Maníkón-áwí'a mósá marésa sésa Maníkó minkwáásígómbá fasi'aémbá ámísana póna miyá uráíye sésa táatafesa ésa tiyáámba tóipimba fáákaawe.

Ísu Mátíyumbo áántarain-aai.

Mááka 2:13-17, Rúku 5:27-32

⁹ Suwaná Ísu tuwéna wéna awánómba moóráwigo-awi'a Mátíyu taakisimó máúndaumpa'a mérowana awánéna séna iyáfasine kesé'a tiyó súwana iyáfasinena wembá arááiwa'maena kúwasa ¹⁰ Ísu wení kísau-waasiye Mátíyuni naaúmpa'a imésa tómbá wénowasa sáwífa'nanka taakisimó máún-kwaasiye sáwí'lo un-kwáásiyé mindáúmpá'á imésa nowasá ¹¹ áamáan-kawaa-waasi awánésa Ísuni kísau-waasisafesa tísai esa sésa kentí óraako nóra sénawa taakisimó máén-umen-kwaasiye sáwí'lo on-kwáásisé'a tómbá wénaiyo suwaná ¹² Ísu iséna séna tíyofaan-kwaasi kawé'-úmimo méraan-kwaasi ímba wétuwa'nai-ofo tí'lo in-kwáásí wétuwa'nai-owe. ¹³ Mindásafe'a arupíse úmimo méraan-kwaasi táántaanasa Maníkómpá'á tíwae sé'a ímba kunkáumpo sáwí'lo úmimo méraan-kwaasi táántaanasa Maníkómpá'á tíwae sé'a kunkáumne. Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna Maníkó séna póimo tufú'maimo agaimáímo símémba kanaán-ifo tirumbó wéuwatinkaamba óraa'-aamoi wéune siyáimba mindásafe'a imáyáa é'a miyá wéumpo minááígóní áwáuma isé'a miyán-oro Ísu siyáíye.

Tómbó aawentamó on-áái.

Mááka 2:18-22, Rúku 5:33-39

¹⁴ Súwasa Yóni nombó maitínkáiwaini kísau-waasi Ísumpa'a tésa áísai esa sésa keséta áamáán-kawaa-waasiye moórá-mora-kanaa Manikóntáféta imáyáa éta tómbá ímbo náúnda inaí aantemba wésumpo ení kísau-waasi ímba miyá ombá tómbá úwoi wénaawe. Nóra sésawa miyá wéoo suwaná ¹⁵ Ísu séna moóráwigo aaremó maíndawi amááraasomba tanómbó kautimínda miwísé'a mérainasa aamoí ésa mintómbá ímba a'áo sénááfo úwoi nánááwe. Ánaaemba minkwáásígómbá aí'mae kóiyasa minkánáá amááraasomba tirunkó sáwí'a ínasa tómbá a'áo sénááwe Ísu séna wemó ánaaemba tiyuwénamo iyíndasafena mináái siyáíye.

¹⁶ Ísu mináái simátimena séna ááéraan-ampantamo afaa'ó wéraisasamo ombá aú-ampanta ímba kárámai wéfaruwowe. Miyámó íyanamo éna aú-ampantago sáwí'a ínana ááéraan-ampantago aú-ampantaraamba ímba íníye. ¹⁷ Aú-anda-aran-domba ááéeraa-sipisipi-asi-anafeumpimba ímba wéfatimaraawe. Miyámó íyanamo éna aú-anda-aran-donko óraa'a éna ááéraan-anafeumba kafaména sáwí'a ínana mindómbá úwoifa'a fatiwiniye. Mindásafesa aú-anda-aran-domba aú-sipisipi-asi-anafeumpimba wéfatimaraawana minándá-árán-dóné misípísípí-ási-anafeune kawé'á úmai wéraiye Ísu siyáíye.

Inaamarúgóe aaregónté-taai.

Mááka 5:22-43, Rúku 8:41-56

¹⁸ Ísu mináái wésimatimuwana moóráwigo amáán-danka'o káráwiyowi téna Ísu óraakon-iye séna aísamaifimba kifaena séna kesiyáámúmba puwínena wéifo tiyé ane'á kota'ótořenana iyáfasinaino súwana ¹⁹ Ísu iyáfasinena wení kísau-waasiye miwá-iyáíse'a kumbá ²⁰ moórá-ininkomba áí'a ún-ininko sísamaifakemba kae'á kumbaimái-aatai naaeyámba ankówana minínínkó Ísumba arááiwa'maena wéwena wení unáánkwátói aráíya'a kota'ótořena ²¹ imáyáa éna séna wení unáánkwátói aráíya'a kota'ótóráánanama sí'a ésinkainiye-imayaa éna kota'ótorowana ²² Ísu faé'mai awánéna séna kesímánaako áá'a ímba íno. Kentáfé sé érai'a súwa'nai índawin-iye sénda póna áí'a é'ánkáiye súwana minkánáá kawé'á úmai méraiye.

²³ Kawé'á úmai mérowana Ísu wéna amáán-danka'o káráwiyowini naambó wéronka'a wéna awánómba túwaandu úmaimo méron-kwaasi uwíyemba wétufuwesa óraa'-ifi'a wétowana Ísu tuwánéna ²⁴ séna máápa'a kúmóro. Minárásígó ímba pukáifo úwoi aúma wéraiye súwasa Ísun-awíyáái uwaná ²⁵ Ísu ti'mátuwowasa máápa'a kúwákárúwowana minárásígó pukópa'a iyéna ayáánka'a ta'ótorowana minárásígó iyáfasinowana ²⁶ Ísumo ún-aai wété uráíye.

Ísu túramba kafikóndarai kawé'ó uwátínkarain-aai.

²⁷ Mináái wété úwana minkákémbá Ísu aampa'á kúmba kae'nárai túramba kafikóndarai wembá arááiwa'maesarai wésarai óraaka sésarai Téfitini akún-ándáfákéwí ómpo arunkái uwásinkaaó suyaná ²⁸ maréna naaúmpa'a imérowasarai minkáé'nárai wesé'a iméroyana Ísu tísai ena séna kentáfékai sékai súramba kanaa'á kawé'á uwásinkainiyewa wéseyo Ísu súwasarai óraakoo kanaámpó miyá ínone suyaná ²⁹ kentáfékai miyásáfékai érai'e séyamba póna túramba kawé'á íno súwasarai ³⁰ túramba awánamai kawé'á uyaná Ísu óraaka simátimena séna kemó únda ímba simátímékaiyo súwasarai ³¹ ifátuwesarai wemó úmba mósimatim-besimatimba uyaná wété uráíye.

Ísu amóíkaratan-kwaasi kawé'ó uwánkarain-aai.

³² Minkáé'nárai kuyasá tuwímbai moóráwigomba áí'maesa Ísumpa'a tuwaná we-narumpimbá sáwí-amutamba mérontafena minkwáásígó ímba aaí wésuwasa áí'maesa Ísumpa'a máánkówana ³³ Ísu maiyauwówana kóúwana minkwáásígó aaí súwasa sáwífa'nanka awánésa táatafesa ésa sésa Ísareri-waasisa éta naaófá'á miyán-kísáú ímba awánaraundasa káfé'warata ímba wéawanaumne sumbánifo ³⁴ áamáán-kawaa-waasi sésa sáwí-amutantonti kawáágó fasi'aembá ámisana tokéna póna sáwí-amutamba wémaitiyuwaiye siyáawe.

Ísumo arumbó uwátínkarain-aaí.

³⁵ Ísu naaó'-nao'a óraa'-naopa'e kári'-naopa'e wénena áamáán-daumpimpa'a iména Maníkó wení waásimo kawáánin-aaí ásé-aaí simátíma'maena iyéna fí'o-fi'on-ti'o ún-kwaasi asófatinकारीये.

³⁶ Ísu miyá wéuwasa sáwífa'nanka'o tóso umbá tuwánéna séna sipisípiya'o ímbo káráwiyawimo ímbo méraisasamo sipisípimo sáwí'o úmáimo nóntemba miyá owasá ímba túwa'nai úmae wénowasa sáwí'a wéowe séna arumbá uwátínkena ³⁷ waásima Maníkómpá'á tíwae-imayaa éna wení kísau-waasisafena séna kísau'fa'a sáwífa-tomba áfu karáísasa mintómbá fakaráíyan-kwaasi sesimái-waasi méraamba pó'a ³⁸ kisaugoni afowámpá'á inaí síyana kísau-waasi ti'maráínasa mintómbá fakaránááwe Ísu siyáíye.

10

Ísu wení waási kísaura'o ti'mákain-aaí.

Mááka 3:13-19, 6:7-13, Rúku 6:12-16, 9:1-5

¹ Ísu wení kísau-waasi sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasi táántowasa tuwaná waási tirumpinkémbá sáwí-amutamba maitíyu'mae'a nóro-fasi'aemba tiména fí'o-fi'on-ti'o ún-kwaasi asófatinकारीये fasi'aemba tímakaiye.

² Fasi'aembá tiména wení kísaura'a ti'maréna séna kesí aantá-waasin-owe súwai túwí'a moóráwigo Sáímoniye séna aú-awi'a Pítaawe simánkena moóráwigo Pítaan-áfáko Énduruni moóráwigo Sépétin-ááninko Yémísini moóráwigo Yémísini-áfáko Yónini moóráwigo ³ Fírípini moóráwigo Pátóromiyuni moóráwigo Tómaasini moóráwigo Mátíyu wemá taakisimó maúwaini moóráwigo Áráfíásin-ááninko Yémísini moóráwigo Tándiyasini ⁴ moóráwigo Sáímoni wemá Rómu-kamani-waasi ti'mátuwanáe siyáíwaini moóráwigo Yúndasi-Ísakerioti wemá ánaaemba Ísumba wení namuro-wáásímó aráátímakaiwai miyáumai-waasi Ísuni kísau-waasin-owe.

⁵ Ísu minkwáásí sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasi ti'maréna séna kosimátíma'mae nóro. Fí'onkaa-waasiti naaópa'e Sámériyaa-waasiti naaópa'e ímba né'a ⁶ kentí waási Ísareri-waasiti naaópimpa'a nóro. Sipisípiya'o ímbo káráwiyaiwaimo ímbo méraisasamo sipisípimo sáwí'o úmáimo nóntemba Ísareri-waasi miyámó wéomba ⁷ kosimátíma'a sé'a Maníkó wení waásimo kawáánimba wéombaraiye kosimátíma'mae'a nóro. ⁸ Tí'o in-kwáásí asófatinke'a púwón-kwaasi iyáfasintinke'a námombo karáin-kwaasi túma kawe'á uwátinke'a sáwí-amutamba tirumpimbá méraan-kwaasi maitiyúwáanasa kónááwe. Minkísáúgóní fasi'aembá úwoi timúna'a ímba óntamba méyámbakaafó úwoi kawe'á uwátínkáaro. ⁹ Aampa'ó wiyamba ímba moórá-tantaa'a maimaé koró. Óntamba ímba unáámpímbá fáitumae'a wé'a ¹⁰ tón-únámbá ímba maimaé wé'a tísamai ánáamba ímba maimaé wé'a táúmba ímba maimaé koró. Moórá-mora unáánkwátói timantentén-úmai kufé'mae'a koró. Túwa'nai iyawi káráwiyonaafó tuwímbai-tantaa'a ímba maíyamba úwoi koró.

¹¹ Maníkón-aaimo simátimiyantafe'a moórá-naopa'o wiyamba kembiwímó naambó timíndawimba saafá é'a mindáúmpá'-aantemba mé'a kentí kísau maimái tai'é'a mindámbá tuwé'a fí'on-daopa'a koró. ¹² Moórá-naumpa'o iyiyamba méraiyan-kwaasisafe'a sé'a kawel'á úmai méraaro síyasa ¹³ kembiwímó káráwiyianamo éna Maníkó kawel'á uwátinkainifo ímbo káráwiyianamo éna Maníkó kembiwí aantemba kawel'á uwátinkainiye. ¹⁴ Moórá-naopa'o wiyambo naambá ímbo tímésamo kentáái ímbo isáíyanamo éna Maníkó mindáópaken-kwaasi ímbo aamoí uwátinkainifo aaraámbare'a aiyowái'a é'a tísamaifakem-baramo uwáéntenkaani'a oro. Mindáúmpará'i mindáópara'iyo tuwé'a koró. ¹⁵ Simátiménda isáaro. Maníkó waási méraawini áwáusafenamo tísai índa-kanaa tinda naaófá'ó Sónómu-naopa'e Kómóraa-naopa'e méraan-kwaasi sáwí'o uráantafena sáwí-meyamba timíníye. Kembiwímó tínaembo uwátimiyán-kwaasi sáwí-meyamba timíníye. Minkwáásísóntí sáwí-meyanko Sónómu-naopakewiye Kómóraa-naopakewiyeti sáwí-meyankomba íyáákainiye Ísu siyáíye.

Sáwí'o uwátinkaiyan-aaí.

¹⁶ Ísu mináái simátimena séna simátiménda isáaro. Sipisípimo wisanamó áwáífiyaase'o in-iyánkómó intenkáámbo on-kwáásífimbá ti'maránaumne. Kawel'ímáyáawárá'-wáásíyáámbo úmai mé'a sáwí'o uwátinkaiyambo é'a ímbo anondáá sáwí'a iyamba aáno úmai méraaro. ¹⁷ Káráwiyoro. Óraa'-amaan-kísau-waasi kembiwí tí'maesa óraa'-waasifa'a mótkesa aaifimbá maitinkésa amáán-daumpa'a mótkesa túwiyonku'-nésa ¹⁸ kentáfé'o fasi'amaimo méraantafesa ta'óto'mai tí'maesa kámáni-óraa'-waasifa'e kawáánon-kwaasifa'e mátkesa aaifimbá maitinkáíya'a miwí kesáái simátime'a fí'onkaa-waasisonte kesáái simátimenaawe. ¹⁹⁻²⁰ Aaimó simátínkénka'a nóran-aaiya sénaumno-imayaa ímbo óraa'a é'a ímbo kentí imáyáafinken-aaí sénááfo kentifoní amútanko

íyan-aaí úwoi táaka tinkáína'a sénááwe.

²¹ Tuwímbai tífá'awaawi tí'mai fí'owiya'a tinkáíyasa tínkamiyasa puwónááwe. Tifoísáímo ésa tíráamarimba tí'mai fí'owiya'a tinkáíyasa tínkamiyasa puwónááwe. Iyámpóisombo ésa tinófoima tí'mai fí'owiya'a tinkáíyasa tínkamiyasa puwónááwe. ²² Kentáfé'o fasi'amaimo méraantafesa tíyamba uwátinkesa miyámó wéomba ímbo ifátuwesamo kentáfésamo fasi'amaimo méwi Maníkó kawepá'á métinkainiye.

²³ Moórá-naopa'o méwasamo sáwí'o uwátínkéwa'o é'a tiyuwé'a tuwaantanté'a fí'on-daopa'a koró. Simátiménda isáaro. Ísareri-waasiti naaó'-nao'a simátíma'mae'a wényana minkísáú ímbo tai'áraindara'a kemá waási úranko aneká'á kumónaumne. ²⁴ Ifó'-wáásígó uwáitái'-iwáímbá ímbo wéiyaakaiye. Kísau-waasigo wení óraa'-waasi ímbo wéiyaakaiye. ²⁵ Ifó'-wáásígó uwáitái'-in-kwáásígómó índantemba íníye. Kísau-waasigo wení óraa'-waasigomo índantemba íníye. Miyáumai kemá óraako únasa símai sáwí'a uwásinkesa sésa sáwí-amutantonti kawáágón-áwí'a Píyésepuri iyémá wésewe. Miyá wésemba pósa kesí waási símai áfááraumai sáwí'a uwátinkanaawe Ísu siyáíye.

²⁶ Ísu simátimena séna mináái imáyáa é'a waási táároi ímbo inkaisé'a méraaro. Aúpá'ó wérain-tantaa'a seyaafá'á afora'á paápé ínasa awánánááwe. Kumeupá'á wérain-tantaa'a afora'á paápé ínasa awánánááwe. Mindásafe'a waási táároi ímbo inkáísóro. ²⁷ Aúpá'ó simátiménda afora'á simátíméro. Kembiwímó simátiménda-aaí sáwífa'-waasimo túwaandu íya'a simátíméro. ²⁸ Tínkamiya'o puwíyan-kwaasi táároi ímbo inkáísóro. Miwí kentimambá ímbo tínkambai tai'ánááfo Maníkón-áároi aantemba inkáísóro. Wemó éna ónkaifa'a túwara'e timankwár'é tuwáínasa méranaawe. ²⁹ Maarán-áái imáyáan-oro. Kári'a téntémpaaran-dumama kae'-númámá

kári'-ontankakemba siyáánkai-toyaaraamba wémeyanofu Maníkó kíyaan-dumama káráwiyena ímbo kanaán-iyemo sínanamo éna ímbo puwéna marapá'á kumínifo ³⁰⁻³¹ sáwífa'-numama Maníkón-aúranka'a ímbo óraa-tantaa'an-ifo waási óraa-tantaa'a owaná póna káráwiyena seyaafá-tántáá'á wéawanena kenti'nótáuwara'a wétoraumai wéawanaifo ímbo táá'a íno Ísu siyáíye.

Ísun-awi'a aforatáámó senda-áái.

Rúku 12:8-9

³² Ísu mináái simátimena séna seyaafá'-wáási túranka'a kentáfésa sésa kesí óraakon-iyé síyawisafe'a kesifo wíyómpakewin-aúranka'a sé'a kesí waásin-owe sénaumne.

³³ Énifo waási túranka'a kembá tínaaemba uwásiyawisafe'a kesifo wíyómpakewin-aúranka'a sínaaemba uwátinkanaumne Ísu siyáíye.

³⁴ Ísu mináái simátimena séna kentáfé'a maarán-ímáyáá ímbo oro. Waási seyaafá'á aáno úmai méraantafena marapá'á kunkáíye. Ímbanifo marapá'ó kunkáunda maarán-iyé. Waási tuwínkaa'-ésa tuwímbai kesáái isáiyasa tuwímbai aaisambá sénááwe.

³⁵ Káfé'wara aáno'wara'a kesááisafesa maará ónááwe. Afowá moórá-imayaa ínana ááninko fí'on-imayaa íníye. Anówa moórá-imayaa ínana ayáámúnko fí'on-imayaa íníye. Anááfúkowe fí'o-fí'on-imayaa óyááye. ³⁶ Moóráwigo wenamáárawi wení namuro-wáásíyáámbá úmai ónááwe. Kesááisafesa miyáumai miwítí imáyáa tuwínkaa'a ónááwe Ísu siyáíye.

³⁷ Ísu mináái simátimena séna kesí waási-i'a ónae síyawi aifa'á tinófoíye táánine tiyáámúne tirumbá tímésa ánaaemba kembá tirumbá símémba uwófí'an-owe. ³⁸ Kemó púwónda-aaraa-taimo súwaata'mae'o kondantembá kesí waási-i'a iyawi umbaitántáá'á tímíyasa minúmbái-tántáá'á ímbo maimaésa kembó sirááíwaiyamba uwófí'a ónááwe. ³⁹ Tirááímo táínda-i'o ésa ímbo kawé'á úmai méranaafo kentáfésa imáyáa ésamo tirááímo táínda-tantaa'a tuwésa puwésa aúí'a úmai wíyómpa'a maé'mae'a ónááwe Ísu siyáíye.

⁴⁰ Ísu mináái simátimena séna ti'maráandawi kentáái isáiyawi kesááíwara'a isánááwe. Kesáái isáiyawi si'mákaiwain-aaiwara'a isánááwe. ⁴¹ Maníkón-aai simátimindawi tuwímbaifa'a wínasa sésa Maníkón-aai wésimatimendawi ónda pó'a enáái isánaumne síyawi wésimatimiwaimba Maníkó kawé'-mékáyámbá aména wéisaiyawiwara'a miyám-békáyámbá tímíníye. Arupíse úmai méraiwai tuwímbaifa'a wínasa sésa arupíse úmai méraandawi ónda pó'a enáái isánaumne síyawi arupíse úmai méraínda-waasigomba Maníkó kawé'-mékáyámbá aména wéisaiyawiwara'a miyám-békáyámbá tímíníye. ⁴² Kesí waási awánésa sésa úwoisan-kwaasi ímbánifo Ísuni waási-i'a uráamba pó'a áwa'nai ónae sésa kári-tantaa'a nombá amíyana Maníkó kawé'-mékáyámbá tímíníye Ísu siyáíye.

11

Yóni nombó maitínkáíwain-aai.

Rúku 7:18-35

¹ Ísu wení kísau-waasi sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasi mináyáátáá'-áái simátimena mimbárafá'á tuwéna fí'o-fí'on-daopa'a wenáái kouwáitái'-úmae wénena wenáái simátímakaiye.

² Simátimuwana Yóni ándá-naumpa'a méronka'a Maníkómó íyáfasinankaiwai Káraísiti ún-aai iséna wení kísau-waasi ti'marówasarai Ísumpa'a tésarai ³ áisai esarai sésa kumínonemo siyáawiya'o. Fí'owawa ónómpo kumíndawinta amu'maránaumne suyaná ⁴ Ísu séna tauwerékai isááyane awánááyane Yónimba kosímámekai sékai

⁵ túrambo kafíkáiwai túramba awánaawana táá'o káúnkaiwai táá'a ísááwana tísamaimo pukáiwai kawé'-úmai tín-taawaná námombo kaiwái kawé'á uwátinkena pukáan-kwaasi íyáfasintinkena úwoi-waasi ásé-ai simátimena séna ⁶ kentáféna ímba kae'-ímáyáá íyawi tirunkó kawé'á wéiye siyé Yónimba kosimámékaiyo Ísu súwasarai kuráaye.

⁷ Yónini kísau-waasiyai tauwerésarai kuyaná Ísu Yónin-ai seyaafá'-wáásí simátimena séna Yóni máásai-marafa'a méraisa'a koawáné'a nóran-imayaawa wéera koawánaraao. Fiyúnda toréna umó móma'mema'o intenkáán-kwáásí Yóni iyé-ímáyááwá uráao. Yóni ímba miyán-kwáásín-ifo fasi'aén-kwáásín-iyé. ⁸ Nóran-imayaawa wéera koawánaraao. Kawé'-únánkwátói úmakain-kwaasi Yóni iyé-ímáyááwá uráao. Ímbanifo miyán-kwáásí kawé'-únánkwátóiwara'-waasi óraa'-waasiti naaúmpa'a méraawe. ⁹ Nóran-imayaawa wéera koawánaraao. Maníkón-aaimo siwái Yóni iyé-ímáyááwá uráao. Ewé Maníkón-aaimo siwáín-iyé. Érai'a simátime sune. Wemá Maníkón-aaimo siyáawai íyáákaraiye. ¹⁰ Maníkón-ai aúfáifimba Yónin-ai símai agaimaréna séna

Maníkó séna isaaó. Moóráwigomba ai'maráanana kesáai maimaéna ení aifa'á wéna ení aambá wiyíniye siyáiyé gaimaréna siyáimba Yónintafena siyáiyé.

¹¹ Simátíménda ísáaro. Yóni nombó maitínkáiwaini kisaugo seyaafá'-wáásítí kisaugomba íyáákaisana Maníkó kawé'á uwánkaraiwo Maníkó wení waásiya'o kawáánin-kwaasi óraa'-waasiye úwoi-waasiye óraa-kawé'a uwátinkainiye.

¹² Yóni nombó maitínkáiwai Maníkón-ai simátimindasafena ómbakainkemba káfé'wara'a tuwímbai Maníkó kawáánipa'a iyófo sésa aambá faiyónae sésa óraa-kisau máéwasa tuwímbai aamoí ésa Maníkó kenká'á kawááninkwae wésewe. ¹³ Naaófá'á Maníkón-ai simátímakowiye Mósesewe Maníkó wení waásimo kawááninda paápé íniiye-ai suwaná ánaemba Yóni paápé uráiyé.

¹⁴ Naaófá'á Íráiyaa ma'éíiwai aneka'á paápé íniiye-ai suwa'á minááímó siyáan-aisafe'a érai'e sewa'á kemá sé'a Íráiyaantafesamo siyáamba Yónintafesa siyáawe wésunda minááísáfé'a érai'e seró. ¹⁵ Ísáán-kwaasi ísámai kawé'an-oro Ísu siyáiyé.

¹⁶ Ísu mináái simátimena moórá-aaiwara'a simátimena séna káfé'o méraan-kwaasi nóran-kwaasiyaanewa sénaumno. Miyán-kwáásíyáámbán-owe. Iyámpóísomba naaópa'a marupímbá mésa ááféma wétesa moórá-aempa'o méraan-iyampoí táántesa sésa tiyé'a imá seró. ¹⁷ Moórá-isa súna'a ímba táásái uráawe. Tirumbó in-ísá súna'a ímba ifi'á taráawe siyáawe. Énifo miníyámpóímó uráantemba maaméran-kwaasi miyá wéowe. ¹⁸ Yóni nombó maitínkáiwai ména ándá-aran-domba ímba wénena Maníkóntáféna imáyáa éna tónkwará'á ímba wénaisasa wentáfésa sésa sáwí-amutamba arumpimbó méraiwain-iyé wésewe. ¹⁹ Kemá waási úranko mé'a ándá-aran-donkwara tónkwará'á náúnasa kentáfésa sésa ándá-aran-done tónté'o naiwái póna taakisimó máén-umen-kwaasiye sáwí'o on-kwáásítí waásin-iyé wésewe. Énifo Maníkó simátímakaintembo owí sésa Maníkó kawé'-ímáyááwáráwín-iyé wésewe Ísu siyáiyé.

*Ímba aaimó ísaraan-ai.
Rúku 10:13-15*

²⁰ Moórá-mora-kanaa Ísu naaó'-nao'a kawé-kísáú ímbo awánaraan-kisau wémauwasa awánésa sáwí-awauma ímba tuwésa Maníkómpá'ó ímbo tuntáféna Ísu óraaka séna ²¹ kembiwí Kórasi-naopaken-kwaasiye Pétésáita-naopaken-kwaasiye sáwí-meyamba kentópa'a tiiye. Naaófá'ó Táyya-naopaken-kwaasiye Sáíndóni-naopaken-kwaasiye Maníkón-aaimo ímbo ísaraawifimbo kawé-kísáú ímbo awánaraan-kisaumo maéwándamo awánarekaa miwítí sáwí-awauma tukáawisino. Sáwí-awaumo tuwésamo úwoi-unankwatoimo úmaesamo kanamó a'makáankakaa Maníkó tuwánaraisino.

²² Mindásafe'lo simátíménda ísáaro. Maarán-ímáyáá wée'a Maníkó waási méraawini áwáusafena tísai índa-kanaamo tínda Maníkó Táyaa-naopaken-kwaasiye Sáíndóni-naopaken-kwaasiye sáwí-meyamba óraa'a timíníye-imayaa wéowe. Énifo kentí sáwí-meyanko minkáé'-náópakewiti sáwí-meyankomba íyáákamai-sawi-meyamba timíníye. ²³ Kápaneamu-naopaken-kwaasisono. Kentúwí'a mósá maré'a sé'a wiyómpa'a iyónaumne sembánifo púwón-aempa'a kónááwe. Naaófá'á Són dómu-naopaken-kwaasifimbo kawé-kísáú ímbo awánaraan-kisaumo maéwándamo awánarekaa miwítí sáwí-awauma túwówana póna Maníkó mindáo'a ímbo tai'ásuwowana káfé'a úwoi wéraisino. ²⁴ Mindásafe'lo simátíménda ísáaro. Maarán-ímáyáán-oro. Maníkó waási méraawini áwáusafena tísai índa-kanaamo tínda Maníkó Són dómu-naopaken-kwaasi sáwí-meyamba óraa'a timíníye-imayaa wéowe. Énifo kentí sáwí-meyanko Són dómu-naopakewiti sáwí-meyankomba íyáákamai-sawi-meyamba timíníye Ísu siyáíye.

Kempá'á terómó siyáin-aaí.

Rúku 10:21-22

²⁵ Minkánáá Ísu Maníkóntáféna séna kesifóo wiyómpa'wara marará'wará'ó káráwiyaandawi óne. Seyaafá-tántáá'á isáúmne sen-kwáásí ímbo simátíme úwoi-waasi simátíme ²⁶ miyámó iyantafena ánkáísa'a pó'a enáwí'a mósá maráúmne Ísu Maníkóntáféna siyáíye.

²⁷ Ísu mináái simámena séna kesifo seyaafá-tántááká'á káráwiyuwo séna símakaiye. Seyaafá'nánká kesí áwáuma ímbo suwánaraafo kemá kesifoní áwáugo únana póna kesí áwáuma suwánaraiye. Seyaafá'nánká kesifoní áwáuma ímbo awánaraafo kesifombá pó'a keyáá wení áwáuma awánaraumne. Kesifoní áwáuma simátímenae únda-waasi kanaa'á kesifoní áwáuma wéawanaawe.

²⁸ Kentí kísau umbai-kísáú wémaewana kentópa'a umbai-tántáá'á wéráiwai kesópa'a tíya'a kentí imáyáa aúí'a uwátínkáana'a faru úmai méranaawe. ²⁹ Kemá kesúma ímbo maimaé iyé'a farumó uwátínkaundawi úná'a pó'a kesí aambá kawé'-úmai awáné'a kesáái taawiyafíya'a kentí imáyáa aúí'a uwátínkáana'a faru úmai méranaawe. ³⁰ Kesááimo taawiyafiyamba ímbo umbai táínana tíménda-kísau kawé-kísáún-iyé Ísu siyáíye.

12

Ísu sambaatisáfénamo siyáin-aaí.

Mááka 2:23-28, Rúku 6:1-5

¹ Minkánááfímbá Yúndaawaa-saagaan-kánáárá'á Ísuwe wení kísau-waasiye kísau'fa'a wítí-ton-kísau'fa'a wéguwana wení kísau-waasi táái tówasa wítí-aramba kútúmai ásima pítuwesa nowasá ² amáán-kawaa-waasi tuwánésa Ísuntafesa sésa tuwánaao. Saagaan-kánáá aambá fáí'makaawasa miyá wéowe suwaná ³ Ísu séna naaófá'ó Téfitimo uráimba aúfáífimbo agaimakáin-aaigoni áwáu ímbo ísaraawe. Téfitiye wení waásiye táái tówana ⁴ Téfiti Maníkóní amáán-daumpa'a iyéna Maníkón-aúranka'lo makón-tomba imaiyéna wénena wení waási timúwasa naráawe. Mintómbá úwoi-waasi ímbo né'ómbanifo amáán-kísau-waasi aantembo né'ómbaniye. Téfiti mintómbá imaiyéna timúwasa nonká'á Maníkó ímbo aaisambá siyáimbanifo kesí waási miyá owa'á aaisambá ímbo seráámbá wésewe. ⁵ Naaófá'á Mósese simátímakain-aaí aúfáífinkemba awánaraawe. Maníkóntáfésamo ísámaimo póimo tufú'maimo agáén-kwaasi óraa'-amaan-daumpa'a kísau wémaesa saagaan-kánááwará'á kísau máéwasa miyámó ontáfésa ímbo aaí simátínkesa sésa sáwí'a wéowe ímbo wésewe. ⁶ Simátíme'a

súne. Kempímbá wémaunda-kisaugo óraa'-amaan-daumpa'o wémaen-kisaugomba iyáákaraifo saagaan-kánáá amáán-kisau-waasi kísau máéntafe'o ímba sáwí'a owémó senkákémbá kesí kísau-waasisafe'a sáwí'a wéowe ímba seró. ⁷ Maníkón-aai aúfáifimba agaimaréna séna Maníkó séna

póimo tufú'maimo agaimáimo símémba kanaán-ifo tirumbó wéuwatinkaamba óraa'-aamoi wéune

siyáimba minááígóní áwáumo isé'o arááiwaekaa ímbo sáwí'o uráan-kwaasi aaifimbá ímba maitínkááwaisino. ⁸ Wíyómpakemba waási úranko pó'a saagaan-kánáárá'ó káráwiyaundawi úmpo saagaan-kánáárá'ó waásimo kísau máémba kendén-iyé Ísu siyáiyé.

Ayáámbo kemporaráin-kwaasigon-aai.

Mááka 3:1-6, Rúku 6:6-11

⁹ Ísu mifá'á tuwéna amáán-daumpa'o iyúwana ¹⁰ moóráwigo ayáámbo kemporarón-kwaasi mérowasa aaifimbá maenkánae sésa Ísumba áisai esa sésa saagaan-kánáá kísau aambá fái'makaan-kanaa póna áí'o in-kwáásí asófankai-kisau maínda amáámba taraisíni ína taraisíniyo suwaná ¹¹ Ísu tísai ena séna kempínkémbá kentí sipisípi-poraa'o saagaan-kánáárá'ó maipímbó kúwáfekaina'o é'a ááéma mósá farántuwanaao. Ewé é'a miyá iyamba ¹² waásigo sipisípi-poigomba iyáákaraimba póna saagaan-kánáá áí'o índa-waasi asófankaiyamba kawel'á éna amáámba ímba taraisíniye simátimena ¹³ ayáámbo kemporarón-kwaasigontafena séna enayáámba fárútuwaaó súwana ayáámba fárútuwowana kawel'á uwánkowana fí'on-ayaankaamba úwasa ¹⁴ amáán-kawaa-waasi amáán-daumpakemba kumésa Ísumba tufuwíyanamo puwínda-aai siyáawe.

Ísu Maníkóní kísau-waasigon-aai.

¹⁵ Tufuwíyanamo puwínda-aaimo sumbá Ísu iséna mimbárafá'á tuwówasa sáwífa'nanka wembá arááiwaúwana tí'o ún-kwaasi seyaafá'á asófatinkena ¹⁶ óraaka séna kemó uwátinkaunda-aai ímba simátíméro siyáiyé. ¹⁷ Miyámó úmba naaófá'á Maníkón-aaimo simátímakowin-awi'a Áísáya siyónka'a póna Ísu miyá uráiyé. Áísáya agaimaréna séna Maníkó séna

¹⁸ wembá iyáfasinankaraunana kesí kísau-waasi isa'á wen-ímáyáá wée'a aamoi wéuwanke'a aai senaná kesí amútanko wesé'a mérainana fí'o-fí'on-kwaasi seyaafá'nánká kesí arupíse-aai simátimena ¹⁹ ímba aaisambá tiyéna ímba óraaka séna naaópa'a wénena ímba óraaka séna ²⁰ Maníkómpá'ó ímbo fasi'ámaimo méraan-kwaasi ímba tiyuwéna kawel'á uwátinkainiye. Miyá úmae iyéna kísau maimaé iyéna ímba ifátuwainana kesí arupíse-aaigo iyáákéna wérainasa ²¹ fí'onkaa-waasi wenáwí'a isésa sésa

érai'a súwa'nai índawin-iyé sénááwe

Maníkó siyáiyé siyónka'a póna Ísu miyá uráiyé.

Ísunte Píyésepurinte-taai.

Mááka 3:20-30, Rúku 11:14-23, 12:10, Rúku 6:43-45

²² Moóráwigomba wenarumpimbá sáwí-amutamba mérowana póna minkwáásígó ímba aai wésuwana aúramba kafíkówasa áí'maesa Ísumpa'a máánkówana Ísu maisuwéna minkwáásígómbá kawel'á uwánkowana wemá aai súwana aúramba awánówasa ²³ sáwífa'nanka táátafesa ésa sésa miwá Téfitin-andafakemba paápé ínáyemo siyáawiya'i fí'owawa'iyó suwasá ²⁴ amáán-kawaa-waasi mináái isésa karo'á sésa ímbanifo sáwí-amutantonti kawáágón-áwí'a Píyésepuri fasi'aémbá amísana tokéna póna sáwí-amutamba wémaitiyuwaye siyáawe.

²⁵ Suwaná Ísu miwímó un-ímáyáá iséna simátimena séna moórá-andamo tiyésamo ésa tuwínkaa'-urésa mésa ímba fasi'ámai méranaawe. Moórá-naopara'li moórá-akuna'li aaimó tuwíntáán-akumba pósa tuwínkaa'-urésa ímba fasi'ámai méranaawe. ²⁶ Waántáwankoni waásimo tiyésamo tuwínkaa'o ésamo ésa ímba fasi'ámai méranaawe. Kentáfé'lo sembá Píyésepuri fasi'aémbá ámisana tokéna póna sáwí-amutamba wémaitiyuwaiyemo sembá ²⁷ éniyo Píyésepurini fasi'aénká'ó sáwí-amutambo wémaitiyuwaundarakaa kentí waásiwara'a Píyésepurini fasi'aénká'á sáwí-amutamba maitiyúwáísino. Miyán-ááímó síyasamo ésa kentí waási karo'á sewé sénááwe. ²⁸ Éniyo kemá Maníkóní ámútankoni fasi'aénká'á sáwí-amutambo maitiyuwáúndasafena Maníkóní fasi'aémbá kempímbá paapé isa'á wéawanaawe.

²⁹ Moórá-aaí imáyáan-oro. Moóráwigo moórá-nankoni afowámó fasi'aéwímó mérainanamo éna mindáúmpákén-úmémbo maíndasafenamo éna ímba úwoi iyáferainifo miwá mindánkóní afowámbá ándá kárá'umankenamo éna kanaa'á iyáfekena wení moparáwímbá umémbo máíniye.

³⁰ Kembá ímba súwa'nai esa kesí namuro-wáásiyáámbán-owe. Ímba súwa'nai esa waási túwaandu úmai símémba moórá-mora uwáguraawe.

³¹ Mindásafe'lo simátíménda isáaro. Waási sáwí-kisau wémaesa símai sáwí'lo uwátínkáamba mindá Maníkó maitiyuwáínifo Maníkóní ámútankontafesa símai sáwí'lo uwánkaiyamba mindá Maníkó ímba maitiyuwáíníye. ³² Kembá waási úrankomba símai sáwí'lo uwásinkaiyamba mindá Maníkó maitiyuwáínifo Ufaen-ámútankóntáfésa símai sáwí'lo uwánkaiyamba mindá Maníkó ímba maitiyuwéna káfé'wara ánaaenkwarala ímba maitiyuwáíníye.

³³ Kawe-táigó kawel'-arámbá iyáísana sáwí-taigo sáwí-aramba wéiyaiyo taaéramba awánésa kawe-táigón-aramban-íye. Sáwí-taigon-aramban-íye wésewe. ³⁴ Iyánkó póigon-araa'an-owe. Sáwí'-aantembo

on-kwáásí mé'a pó'a ímba kanaa'á kawel'-áái wésewe. Tirumpimbá wérain-imayaasamba wésewe. ³⁵ Kawel'-wáásí kawel'-ímáyááfínkémbá kawel'-kísáú máéwasa sáwí-waasi sáwí-imayaafinkemba sáwí-kisau wémaefo sáwí-waasi é'a sáwí-aaí wésewe.

³⁶ Simátíménda isáaro. Maníkó waásimo méraawini áwáusafena tísai índa-kanaa tinda úwoi-aaímo fí'o-fí'on-aaímo siyáantafena tísai íníye. ³⁷ Kawel'-ááímó siyáan-kwaasisafenamo éna arupíse-waasin-owe Maníkó séna sáwí-aaímo siyáan-kwaasisafenamo éna sáwí-waasin-owe síníye Ísu siyáíye.

Ímbo awánáúnda-kisau mauwómó siyáan-aaí.

Mááka 8:12, Rúku 11:29-32

³⁸ Súwasa tuwímbai amáán-kawaa-waasiye amáamba sun-kwáásíyé Ísumo sáwí-aaímo sínda isánae sésa óraakoo éraira Maníkómpákéná kunkáanai ímbo awánáúnda-kisau máínata awánaano suwaná ³⁹ Ísu séna káfé'lo méraan-kwaasi sáwí-waasi é'a Maníkóntáfé'a ímba imáyáa é'a kentáfé'a wése'a Maníkómó ai'mákainamo e ímba awánáúnda-kisau máínata awánaanomo sembá naaófá'á Maníkó Yónaambo uráintemba kembá miyá ínifo mináái imáyáan-oro. ⁴⁰ Naaófá'ó óraa'-mofaako Yónaambo nawikowanamo kaumbo-kánáámó arumpimbó méraintemba kemá waási úranko kaumbo-kánáa maipímbá ménaumne. ⁴¹ Yóna kaumbo-kánáa óraa'-mofaako arumpimbá mérowana mín-kwítuwówana minkákémbá Nínéfa-naopa'a Maníkón-aaí kosimátimuwasa iséna sáwí-awauma tuwésa Maníkón-aaí isaraawe. Káfé'a Yónaambo iyáákaraundawi mérauna'a kesáái ímba wéisaamba póna ánaaemba Maníkó waásimo méraawini áwáusafenamo tísai índa-kanaamo tinda Nínéfa-naopakem-kwaasi

kembiwí aafimbá maitinkésa sésa Yónaan-aaí iséta sáwí-awauma tukáundasaañifo Yónaamba íyáákaraiwai kentí naaópa'a mérowa'a wenáái ímba isé'a sáwí-awauma ímba tukáawe Nínéfa-naopaken-kwaasi sénááwe. ⁴² Naaófá'á kentíwá'nára'a káráwiyowin-awí'a Soromoní kawe'-ímáyááfínkémbá aai wésimatimuwana moórá-ininko némpaken-kawaa-ininko Soromonin-áái koisánae séna wémena kuráíye. Káfé'a kemá Soromon-imbá íyáákaraundawi mérauna'a kesáái ímba isáámba póna ánaaemba Maníkó waásimo méraawini áwáusafenamo tísai índa-kanaamo tinda minínínkó kembiwí aafimbá maitinkéna séna kemá némpakemba Soromonin-áái taísaraumpo Soromon-imbó íyáákaraiwai kempá'á mérowa'a wenáái isómbe ímba isámai kawe'á uráawe síníye Ísu siyáíye.

Sáwí-amutanko kouwékáin-aaí.

Rúku 11:24-26

⁴³ Ísu mináái simátimena séna waási arumpinkémbá sáwí-amutanko auwéna máásai-marafa'a nombá ímbo wéraipa'a kowénena séna nááfara ménaumno séna saafá uwááena ⁴⁴ séna tauweré'a kesí naambá waásigon-arumpimba pó'a koménaumne simásuwena téna taawánaimba mindánkómbá kankambá wiyú'mai kawe'á uwásukaisana taawánéna ⁴⁵ tauweréna afakaeté-sawí-amutamba miwítí sáwí-kisau óraa'a uráawi tí'maena minkwáásígón-arumpimba taméraawana moórá-sawí-amutanko arumpimbá méraisana minkwáásígó sáwí'a úmai méraisasa ánaaemba sáwífa-sawí-amutamba méraawana wemá óraa-sawí'a úmai méraiye. Miyáumai káfé'o méraan-kwaasi sáwí-kisau wémaesa óraa-sawí'a úmaesa iyónááwe Ísu siyáíye.

Ísun-anówawe áfárawaisai-taai.

Mááka 3:31-35, Rúku 8:19-21

⁴⁶ Ísu wésimatimuwasa Ísun-anówawe Ísun-áfárawaisaiye tésa aaimó simámiantafesa máápa'a tamérowana ⁴⁷ moóráwigo Ísuntafena séna enanówe enáfárawaisaiye aai simámenaesa máápa'a taméraawe súwana ⁴⁸ Ísu séna kesinó nááwa'iyo. Kesífárawaisai nááwiya'o séna ⁴⁹ ayáántamba wení kísau-waasi aráátimena séna kesinó kesífárawaawi méraawe. ⁵⁰ Kesifo wiyómpakewi siyáintemba wéowi kesinówe kesúnafaraawinen-owe Ísu siyáíye.

13

Moóráwigo ánáuntumbo tu'makáin-aaí.

Mááka 4:1-20, Rúku 8:4-15

¹ Minkánáá Ísu naaúmpa'a tuwéna Káríri-nonkwaaunkoni áwáífa'a koména aaimó simátimindasafena kúwasa ² sáwífa'nanka tóso ésa ewaa'á tamérontafena nompín-táómpimba íyátena imérowasa minkwáásísómbá nonkwaaúnkóní áwáífa'a mérowana fí'o-fi'on-aaí waé'mai simátímakaiye. ³ Moórá-aaí simátimena séna moóráwigo ánáuntumba maimaéna kísau'fa'a wéwena ⁴ mátu'maraisana tuwímbai-anauntumba aampa'á kuwéraisana numagó fái'nasukaiye. ⁵ Tuwímbai-anauntumba óntankwara'-marafimba kuwéna paáká'-márafímbá póna minúwóiyáán-úmai óraa'a isaná ⁶ aa'á kaisaná amímá yáátáaka'a ímba kunkéna aáénkaguraiye. ⁷ Tuwímbai-anauntumba karaampa'á kuwéna kárúraisana karaan-tantáákó fandundupásukaiye. ⁸ Tuwímbai-anauntumba kawe'-márafímbá kuwéna karuwéna óraa'a éna arambá imái sáwífa'-aramba iyéna tuwímbai íyáákarain-aramba íyáísana tuwímbai imaimái-aramba iyáíye. ⁹ Ísáán-kwaasi isámai kawe'án-oro Ísu siyáíye.

¹⁰ Ísu súwasa wení kísau-waasi wempá'á tésa taáisai esa sésa wésimatimenda nóra séwa waé'mai-aaí wésimatimeno suwaná ¹¹ Ísu séna Maníkó wení waásimo kawáánin-aaigoni áwáumo simátimunda Maníkó kembiwí imáyáa tímísa'a wéisafo

miwí imáyáa ímba tímakaisasa wéisaantafe'a waé'mai-aai wésimatimune. ¹² Maníkón-aaimo ísámaimo kawel'ó iyawi Maníkó túwa'nai ínasa moórá-aaiwara'a isésa miyámó wéiyanamo éna Maníkó túwa'nai ínasa seyaafá'-ááiwará'á isánááwe. Maníkón-aaimo ímbo ísámaimo kawel'ó ésa karo'á sésa kawel'-úmai wéisaumne síyawi tirumpinkémbá mináái maimáinana ímba wérainiye. ¹³ Ísáámbanifo ímba ísámai kawel'á wéowe. Awánaambanifo ímba awánamai kawel'á wéowe. Miyámó ontáfé'a simátimunda waé'mai-aai wésimatimune. ¹⁴ Naaófá'á Maníkón-aaimo simátímakowin-awi'a Áísáya siyáimba miwí miyá wéowe. Áísáya séna ísáámbanifo ímba ísámai kawel'á wéowe. Awánaambanifo ímba awánamai kawel'á wéowe. ¹⁵ Miwítí imáyáago umbái wétaisana táako aaimó isáísáféna awesaraí isaná túranko awánaisafena awesaraí ifo ímbo miyámó ésamo ésa táá'o isésamo túrambo awánésamo kesááimo isésamo miwítí sáwí-imayaamo tuwésamo kempá'ó tenkaka sáwí-imayaa maitiyuwé'a kawel'á uwátinkausino Maníkó siyáíye Áísáya agaimaréna siyáimba Ísu siyáíye.

¹⁶ Ísu mináái simátimena séna simátime'a sune. Kembiwí kawel'-úmaimo awánaamba Maníkó kawel'á wéuwatinkaiye. Kawel'ó úmaimo ísáámba Maníkó kawel'á wéuwatinkaiye. ¹⁷ Simátíménda ísáaro. Naaófá'á Maníkón-aai simátímakowiye arupíse úmai mérowiye sáwífa'-waasi kembiwímó wéunda-kisau awánaanten-úmai awánánae sésa umbá ímba awánaraawe. Miwí kembiwímó wéisaanten-úmai isánae sésa umbá ímba ísaraawe Ísu siyáíye.

¹⁸ Ísu wení kísau-waasisafena simátimena séna moóráwigo ánáuntumba tu'makáin-aigoni áwáuma súnnda ísáaro. ¹⁹ Maníkó wení waásimo kawáánin-aai isésa ímba ísámai kawel'á owaná waántáwanko téna tirumpinkémbá tamaimái úwoifa'a wétiyuwaiye. Minkwáásí aampa'ó kuwérain-anauntunkaamba wéowe. ²⁰ Ánáuntumbo óntankwara'-marafimbo kúmimba maarán-áwáún-iyé. Maníkón-aai isésa aamoí ombánifo ²¹ ímba tirumpimbá ta'óto'mai kawel'á owasá Maníkón-aaisafesa umbái tátínkáintafesa Maníkón-aai ifátukaawe. ²² Ánáuntumbo karaampimbó kúmimba maarán-áwáún-iyé. Maníkón-aai ísáámbanifo marapá'-úmbái-tántáátáfésa imáyáa úmae nésa ónta-imayaa úmae wénesa miyán-imáyáágó Maníkón-aai faráátasuweisasa ímba Maníkóní kísau wémaewe. ²³ Ánáuntumbo kawel'-márafimbó kúmimba maarán-áwáún-iyé. Maníkón-aai isésa tirumpimbá ta'óto'mai kawel'á ésa fasi'ámai mésa Maníkóní kísau maésa wétuwa'nai-owasa tuwímbai iyáákamai-kisau maésa wétuwa'nai-owe Ísu siyáíye.

Sáwí-anauntumbo u'makáin-aai.

²⁴ Ísu mináái simátimena séna Maníkó wení waásimo kawáánin-aai maarán-ááin-iyé. Moóráwigo wení kísau'fa'a kawel'-ánáúntumbá áwí'a wíti u'makáisana ²⁵ moórá-no'waamba ánaoraawara'a

tún-kwaiguráawana namuro-wáásígó téna arambó ímbo iyáí-witiyaan-anauntumba sáwí-anauntumba afufumpimpá'á tu'makáisana ²⁶ wíti óraa'a éna arambá iyáísana witiyaan-damaiwara'a óraa'a isasá ²⁷ kísau-waasi awánésa kisaugoni afowámpá'á tésa sésa kawel'-ánáúntumbá tu'makáandafimba witiyaan-damai nááfakena mimpimbá wérainiyo sewaná ²⁸ séna namuro-wáásígó mátu'makaiye sisasá áisai esa sésa káúsuwanaumne sewaná ²⁹ séna ímbanifo wíti káúsuwaafainifo ifátúwéwana ³⁰ wérainana ánaaemba wíti aumbákáina'a tómbó fakaráiyawisafe'a senasá misáwí-wítíyáán-dámái káúmai asááúmai iyamá wégaindafa'a tuwésa wíti úramba fáká'mai kesí

tón-dáúmpá'á maránááwe Ísu siyáíye.

*Taaérankon-aaí.**Mááka 4:30-34, Rúku 13:18-21*

³¹⁻³² Ísu maarán-ááiwará'á simátimena séna Maníkó wení waásimo kawáánin-aaí maarán-iye. Moórá kári-taerankon-awi'a másítáti mintáígón-aramba ímbo ane'ó awánaraan-taeramba kisaufa'a u'makáawana óraa'a éna amaimá mófarena wété uráisana numagó mimpímpá'á ánáamba úmarena wémaiye Ísu siyáíye.

³³ Ísu maarán-ááiwará'á simátimena séna Maníkó wení waásimo kawáánin-aaí maarán-ááín-iye. Moórá-ininko péréti-tomba agaénae séna kanaráán-tántáákón-áwí'a páráwaa'a maéna intoráínda-tantaa'a kári-tantaa'a káúmaraisana wéna intoréna óraa'a wéiye

Ísu siyáíye.

³⁴ Ísu waásisomba aaí simátimena séna úmba ímba afora'á siyáífo waé'mai-aaí aantemba simátímakaiye. ³⁵ Naaófá'á Maníkón-aaímo simátímakowi siyónka'a póna Ísu miyá uráíye.

Wemá agaimaréna séna simátíménda waé'mai-aaí simátimenaumne. Maníkó maramá úmaronka'a aúpá'ó wéron-kisaugon-aaí ímbo ísaraan-aaí simátimenaumne siyáíye
agaimaréna siyáimba Ísuntafena siyáíye.

Sáwí-anauntumbo u'makáin-aaigoni áwáu-aaí.

³⁶ Ísu mináái simátimena tiyuwéna naaúmpa'a iyúwasa wení kísau-waasi wempá'á tésa sésa namuro-wáásígómó moóráwigoni kisaufa'o sáwí-anauntumbo tu'maráíwaini áwáuma simásimiyo suwaná ³⁷ Ísu séna kawé'-ánáúntúmbó tu'makáiwaini áwáuma kemá waási úranko úne. ³⁸ Kisaugoni áwáuma maramán-iye. Kawé'-ánáúntúnkóni áwáuma Maníkó wení waásimo kawáánin-kwaasin-owe. Sáwí-anauntunkoni áwáuma waántáwankoni waasin-owe. ³⁹ Namuro-wáásígó sáwí-anauntumba tu'makáiwaini áwáuma waántáwankon-iye. Tómbó fakaráíyan-kanaagoni áwáuma maramó tai'áínda-kanaan-iye. Tómbó fakaráíyawaini áwáuma Maníkóni kísau-waasi wíyómpakewin-owe. ⁴⁰ Námáímo to'máímo iyafímbó agaisuwáiyantemba ánaaen- kanaamo tında miyá ónááwe. ⁴¹ Waási úranko kumpaapé uráundawi kesí kísau-waasi wíyómpakemba ti'maráanasá kesí waásifinkemba sáwí-waasiye fí'owimo sáwí-imayaamo timíyasamo sáwí-ambo wéaraaiwaiwiye kuntí'mai ⁴² iyamó wégaipa'a tiyuwáiyasa mésa ifi'á tésa túwáyaamba umpufuwésa méraiyasa ⁴³ arupísemo úmimo méraawi Maníkó kentifo kawáánipa'a mésa aa'ó wégaintemba miyá ónááwe. Ísáán-kwaasi ísámai kawé'-án-oro Ísu siyáíye.

Maníkó waásimo kawáánin-aaí.

⁴⁴ Ísu maarán-ááiwará'á simátimena séna Maníkó wení waásimo kawáánin-aaí maarán-ááín-iye. Fí'onka'ma'mai-ontamba marafímbá utámarena pukáisana moóráwigo téna taawánéna aamoí éna káátamarena mimbáramá méyámbá índasafena wení óntama maimái tímatuwena óntamba maiyéna mimbáramá koméyánéna mifí'ónká'má'mái-óntámbá kofasímbai maiyáíye.

⁴⁵ Maníkó wení waásimo kawáánin-aaí maarán-ááín-iye. Moóráwigo akaaroróma méyáambaraindasafena naaó'-nao'a wénena ⁴⁶ awánáínda moóráwigo fí'onka'ma'mai-akaaroroma makáinana awánéna wení óntama maiyéna wétimena óntamba maiyéna mifí'ónká'má'mái-ákáárórómá koméyánúmai wémaiye.

⁴⁷ Maníkó wení waásimo kawáánin-aaí maarán-ááín-iyé. Mare'mare'-únánkáámbá moóráwigo nompímbá túwáísana fí'o-fi'om-bofaa'a ⁴⁸ minúnámpímbá ówitawisana fasináíndasafena úmai wéawanaisasa tuwímbai áwa'nai úmai fasímbai áámááífa'a makésa kawé'-mófáá'á unáámpímbá fáitesa sáwí-mofaa'a ifá'á wétuwaawe. ⁴⁹ Ánaaen-kanaamo tínda miyá íniye. Wíyómpaken-kisau-waasi kawé'-wáásifínkémbá sáwí-waasisomba tí'mai ⁵⁰ iyamó wégaindafa'a tuwáiyasa ifi'á tésa tí'o índasafesa túwááyaamba umpufuwónááwe simásuwena ⁵¹ wení kísau-waasisafena tísai ena séna simátimunda-aaigoni áwáuma éra isááo súwasa ewé suwaná ⁵² Ísu simátimena séna isáámba simátimunda-aaí simátíméro. Moóráwigo naankón-afowá wení naaúmpa'a ááéraan-tantaa'e aú-tantaa'e wéraisana tuwímbai wení waási wétimiye. Miwání afowámó wétimintemba miyáumai ááéraan-amaampinkene Maníkó wení waásimo kawáánin-aaifinkene simátíméro Ísu siyáíye.

*Násaretifakewi Ísumba tínaaembo uwánkaraan-aaí.
Máaka 6:1-6, Rúku 4:16-30*

⁵³ Ísu mináái simátimena mimbárafá'á tuwéna ⁵⁴ wenamáapa'a kúmba miwítí amáán-daumpa'a iyéna aaí simátimuwasa táátafesa ésa sésa nááfakena kawé'-ímáyáá maiyénawa kawé'-áái wésimasimenasaawa nááwawa fasi'aémbá amísanawa kawé'-kísáú ímbo awánáúnda-kisau wémaíyo. ⁵⁵ Kesáámó awánáúnda wení kísau taaisambó tuwímbai-tantaa'o wéiwain-aaninkon-iyé. Máriyaan-áánimba éna Yémisiye Yósepiye Sáimoniye Yúndasi-iyai tuwaaón-iyé. ⁵⁶ Wenáúnafa'a maanká'á méraawe. ⁵⁷ Maankákéwí éna úwoi-waasin-ifo nááfakena mináái isénawa mifásí'áémbá maiyénawa wésiyo sésa kaorésa tínaaemba uwámúwana Ísu simátimena séna Maníkón-aaí simátímíwai fí'o-fi'on-daopa'a wénisasa wenáwí'a mósá wémaraafo wení naaópa'o koméraitmba wenamááraa sésa kesáámó úndanten-kwaasin-iyé

sésa wenáwí'a ímba mósá makáawe Ísu siyáíye.

⁵⁸ Kesáámó úndanten-kwaasi éna ímba súwa'nai íniye suntáféna ímbo awánon-kisau moóra-mora-kisau aantemba maiyáíye.

14

*Yóni nombó maitínkaraiwai pukáin-aaí.
Máaka 6:14-29, Rúku 3:19-20, Rúku 9:7-9*

¹ Minkánáá Ísuni kisaugon-aaí símae íyúwana Káríri-marafaken-kawaagon-awi'a Éroti mináái iséna ² wení kísau-waasisafena séna minkwáásígó Yóni nombó maitínkaraiwain-iyé. Pukáimpinkemba iyáfasinkena póna fasi'aémbá wempímbá wéraisana miyán-kísáú wémaíye siyáíye. ³⁻⁴ Ááéma Éroti wenáfákon-awaaininkon-awi'a Érotíyasimba maiyówana Yóni séna enáfákon-awaainimba aambá fáí'makaawa maiyáane símasima'a wéuwana Éroti ti'marówasa Yónimba koái'maesa ándáfa'a máánkarowana ⁵ Éroti Yónimba tufuwónae súmba waási táároi inkaiséna ímba tufukáíye. Waási Yónintafesa sésa Maníkón-aaí simátímíwain-iyé suwaná Éroti séna Yónimba tufuwónasa aaisambá siyónááwe séna ímba tufuwéna mérowana ⁶ wembó ma'ánkaron-kanaamo túwana óraa-tanomba kaumái sáwífa'-waasi tímúwasa nowaná Érotíyasin-ayaamunko téna túranka'a araimá marówana Éroti aamoí uwánkena ⁷ minárásígóntáféna séna nóin-tantaatafenawa wéankaiya simásímína'a améno. Érai'a sumpo sísaí ina'á améno súwana ⁸ anówamba koáisai ena súwana anówama aaí súwana Érotimpa'a téna séna Yóni nombó maitínkáíwai anuwarambá kambísámai a'nómbá táúfapimba ma'mái simiyó súwana ⁹ iséna arumbá wéumbanifo aifa'á fasi'aén-áái siyáin-aaí imáyáa éna tómbó naan-kwáásíwára'á ísaraantafenawe séna ímba a'áo sénae séna ¹⁰ moóráwigomba ai'marówana ándáfakemba Yónimba anuwarambá kambísámai

a'nómbá ¹¹ táúfapimba maimaéna minárásígómbá máamuwana maimaéna anówamba máamuwasa ¹² Yónini kísau-waasi iséna anómba komaimái utánkesa Ísumpa'a tésa tasimámakaawe.

Ánaaemba Éroti Ísuni kísaugon-aai iséna séna minkwáásígó Yóni nombó maitínkaraiwai éna pukáimpinkemba iyáfasinkena póna fasi'aembá wempímbá wéraisana miyán-kísáú wémaiye Éroti siyáiyé.

*Ísu sáwífa'-waasi tómbó tímakain-aai.
Mááka 6:31-44, Rúku 9:10-17, Yóni 6:1-13*

¹³ Yóni puwúmba wení kísau-waasi Ísumba simámúwana iséna tuwéna wení kísau-waasiye nompín-táómpimba iyátena waásimo ímbo méraiypata kónae séna kúmba naaó'-naokewi mináái iséna marapá'á tóso uwaná nompín-táómpimba wéna ¹⁴ marapá'á kumúmba misáwífá'-wáási tuwánéna arumbá uwátinkena tí'o ún-kwaasi asófatinkariye.

¹⁵ Ísu asófatinkowasa fenómpinka'a wení kísau-waasi wempá'á tésa sésa ímba sáwífa'-waasi méraapa'an-ifo fenáíndafinka'a ti'márénasa ewaa'-náópimpa'a wénesa tómbá méyámbáráaro suwaná ¹⁶ Ísu séna tóntáa'a ímba wiyamba tómbá tíméro súwasa ¹⁷ miwí sésa kári-tomba séfataase-tonkwara kae'-mófáá'wára'á wéraiwo sáwífa'-waasifimba ímba kanaán-íniye suwaná ¹⁸ Ísu maimaé'a másíméro séna ¹⁹ sáwífa'-waasisafena mara'á méraaro séna séfataase-tonkwara kae'-mófáá'wára'á maisoréna wiyómpa'a kararéna Maníkóntáféna súwi simásuwena mintómbá tafántafan-úmai wení kísau-waasi tímúwasa misáwífá'-wáási tímúwasa ²⁰⁻²¹ seyaafá'nánká nowaná tímú'a fówasa sáwífa'a 5,000 waaima uwasá aarewé iyámpóíwara'e miyáumai-waasi nowaná tímú'a fówasa Ísuni kísau-waasi mintón-ayai sísamaifakemba kae'á kumbaimái-unampimba fáítuwana ówitaraiye.

*Ísu non-afófora'o kuráin-aai.
Mááka 6:45-52, Yóni 6:16-21*

²² Fáítuwana ówitowana minkákémbá Ísu wení kísau-waasi ti'maréna séna kesí aifa'á nompín-táómpimba iyáte'a menáipá'-náópa'a koró. Misáwífá'-wáási ti'maré sé'a kentí naaó'-nao'a koró simátimenaumne séna ²³ misáwífá'-wáási ti'marówasa miwítí naaó'-nao'a kuwaná Maníkómpá'ó inaimó síndasafena omápa'a imérowana nó'waamba túnkúwana Ísu weyáá mérowasa ²⁴ wení kísau-waasi nompín-táómpimba non-afufumpá mérowana maramá nénka'a wérowana óraa-fiyunda to'maé téna mintáómba tata'óto'marowasa ímba kumbá ²⁵ siyarónka'a Ísu non-afófora'a maréna wení kísau-waasimo méronka'a túwasa ²⁶ non-afófora'o wénumba awánésa táátafesa ésa tinekembá tata'á wéuwasa sésa waántágo wéniye suwaná ²⁷ Ísu minúwóiyáán-úmai séna táá'a ifó aáno'a méraaro. Kemá úne súwana ²⁸ Pítáa simámena séna emó Fasi'aénkó úrambo éma sina'á non-afófora'a emó méraandafa'a konó súwana ²⁹ Ísu séna kanaán-ifo tiyó súwana nompín-táómpinkemba ásáfena non-afófora'a Ísumo méropa'a kúmba ³⁰ kawé'á úmaena kúmba óraa-fiyundamo toróntafena imáyáa éna inkaisúmba nompímbá kúwáfekora'nara wéna óraaka'a séna Fasi'aénkóo kembá ta'ótorao súwana ³¹ Ísu minúwóiyáán-úmai ayáámba fárú'mai ta'ótorena séna óraa-fiyundamo tóráintafe sáwí-imayaa e kesí fasi'aéntáfémo ímbo imáyáamo óndasafe kúwáferaane. Kesí fasi'aéntáfé ímba kae'-ímáyáán-uwo séna ³² mindárai nompín-táómpimba iyátoyana óraa-fiyundago mafaúwasa ³³ nompín-táómpimba mérowi Ísun-imayaa mósá maréna sésa érai'a Maníkón-ááninko óne siyáawe.

*Ísu Kénésárétifa'a tí'o ún-kwaasimo asófatinakarain-ai.
Mááka 6:53-56*

³⁴ Érai'a Maníkón-ááninko óne sésa waaúnkóní menáipá'á Kénésáréti-marafa'a kumbá marapá'á kúmúwasa ³⁵ mimbápákén-kwáásí Ísumba awiyésa Ísun-iyé sésa naaó'-nao'a simátimesa Ísumo tamaún-ai isésa tí'o ún-kwaasi tí'maesa tóso ésa ³⁶ sésa ení unáánkwátóigoni áráíya'a ta'ótoraiyana tí'a étinkainkwae suwasá ta'ótórówana tí'a étinkaraiye.

15

Tíwá'náti áamáambo siyáan-ai.

Mááka 7:1-13

¹ Ámáán-kawaa-waasiye áamáambo sun-kwáásiyé Yérúsaremu-naopakemba Ísumo méropa'a tésa sésa ² ení kísau-waasi nóra isasawá kentáá síwá'náti áamáamba ímba arááiwaesawa tiyáamba ímba non-kwiyésawa tómbá wénaao suwaná ³ Ísu séna kentíwá'námo simátimakaan-amaamba arááiwae'a Maníkóní áamáamba wétaraisomba nóra séra miyá wéoo. ⁴ Maníkó séna kentinófoi-tuwi'a óraa'an-oro. Énifo anófoimo sáwikaambo simátinkaindawimba tufuwíyana puwíníye Maníkó siyáifo ⁵ kembiwímó siyáamba moóráwigo anófoisafena simátimena séna moórá-tantaa'a Maníkóndén-ifo ímba kanaa'á timénaumne siyéna anófoi ímba wétuwa'nai-iyé. Miyámó ontáfé'a kanaán-iyé wésewe. ⁶ Miyá-sáwí'ó ontáfé'a Maníkón-ai tuwé'a kentíwá'náti áamáamba wéaraaiwaewe. ⁷ Kaumbo-kae'-ááiwará'-wáásín-owe. Naaófá'á Maníkón-aimo simátimakowin-awi'a Áísáya kembiwísáféna érai'-ai agaimaréna séna Maníkó séna ⁸ maawí kesúwí'a tóikaken-aantemba sésa ken-ímáyáá ímba tirumpimbá wéraiye. ⁹ Waásiti áamáamba símai paápé ombánifo Maníkóní áamáamban-iyé karo'ó sembá miyaráán-úmai ken-ímáyáá karo'-ímáyáá mósá wémaraawe Maníkómó siyáiyé Áísáya símai agaimakáiyé Ísu siyáiyé.

Waásimo sáwí'ó uwátinkáin-tantaakon-ai.

Mááka 7:14-23

¹⁰ Ísu mináái simátimena waásisafena teró súwasa wempá'á tuwaná séna simátiménda isé'a kawé'an-oro. ¹¹ Máápakén-tantaa'ó naawái ímba waási sáwí'a wéuwatinkaifo tirumpinkén-ááigó aantemba waási sáwí'a wéuwatinkaiye siyáiyé.

¹² Súwasa Ísuni kísau-waasi wempá'á tésa sésa ámáán-kawaa-waasi emó simátiménda-ai isésa aaisambá aéesa kaóráamba ína isaánó suwaná ¹³ Ísu séna kesifo wiyómpakewi ímbo u'makáin-anauntumbo éna káúsuwainiye. ¹⁴ Ámáán-kawaa-waasi-taaisafe'a ímba óraa'-imayaan-oro. Miwí ímbo aambó awánaankakemba tóikakemba karo'á simátimesa sésa aambá aráátimenaumne wésewe. Moórá aúgafitawi moórá aúgafitawimba ayáán-to'maesarai ímba kanaa'á kóyááfo miyámó ésaraimo ésarai maipímbá kotanaa fáyááye súwana ¹⁵ Pítáa séna waé'mai-aimo simátiménda-aaigoni áwáuma simásimiyo súwana ¹⁶ Ísu séna kenkwárá'á ímba táako péé wésisa'a isáámbanifo ímba isámai kawé'á uráawe. ¹⁷ Máápakén-tantaa'ó naawí tindáámpá'á kúwátúsúwinifo ¹⁸ aaimó wésemba tirumpinkén-ímáyáágó éna mindá waási sáwí'a wéuwatinkaiye. ¹⁹ Tirumpin-ímáyááfínkémbá sáwí-imayaa ésa tínkamiyasamo puwíyasamo ésa aare-úmémhá ésa waai-úmémhá ésa seyaafá-tántáá'á umémhá ésa karo'-áái simátinkesa símai sáwí'a uwátinkesa ²⁰ miyá-sáwí'ó wéomba tirumpinkén-ímáyáágó waási sáwí'a wéuwatinkaifo tiyáambo ímbo non-kwiyésamo tómbó wénaamba miwá ímba waási sáwí'a wéuwatinkaiye Ísu siyáiyé.

*Kénaani-marafaken-ininkon-aai.**Mááka 7:24-30*

²¹ Ísu mináái simátimena wení kísau-waasi tí'maena Táyaa-naopa'e Sáíndóni-naopa'e mináémpá'ó kúmba ²² mináémpákén-ínínkó ímba Yúndaa-inimba póna Kénaani-ininko Ísumpa'a téna óraaka séna óraakoo Téfitin-andafakewi arumbá uwásinkaa. Sáwí-amutamba kesiyáámúnkon-arumpimba méraisana sáwí'a úmai méraiye súwana ²³ Ísu iséna ímba aai súwasa wení kísau-waasi wempá'á tésa óraaka sésa ai'mátuwaao. Aasiyaasi miyá sifáínifo suwaná ²⁴ Ísu séna Maníkó si'mákaisa'a Ísareri-waasi aan-temba túwa'nai e'a Ísareri-waasimo sipisípi-poiyaan-úmimo wété wéowi wétuwa'nai-une súwana ²⁵ minínínkó Ísun-amándára'a mara'á kumbaéna séna óraakoo súwa'nai uwo súwana ²⁶ Ísu séna iyámpóiti tómbá maimái iyámbá timúnafo miyáumai Ísareri-waasimo túwa'nai úndantemba emá fi'onkaa-inimba ónda pó'a áwa'nai únafo sune súwana ²⁷ minínínkó séna óraakoo érai'a sémpo iyánkón-afowá ewé sínana tón-ayai tawémandaiye. Miyáumai fi'onkaa-ininkon-iyé sínana kanaán-ína súwa'nai ínono súwana ²⁸ Ísu séna kentáfé fasi'ámai méraanda-ininko sénda pó'a miyá ónaumne séna minkánáá ayáámúnkomba asófankaraiye.

Ísu sáwífa'nanka asófatinakarain-aai.

²⁹ Asófankena kúmba Káriri-waakoni áwáifa'a kógáramai omápa'a mara'á imérowasa ³⁰ sáwífa'-waasi wemó méropa'a kumbá tísamaimo táúnkon-kwaasiye tiyáántámbo káénkuron-kwaasiye túrambo kafíkón-kwaasiye aaimó ímbo sun-kwáásiyé fi'o-fi'on-ti'o

ún-kwaasi tí'maesa wenaísamaifimba mótinkowana asófatinkowasa ³¹ tísamaimo táúnkon-kwaasi kawé'á uwasá tiyáántámbo káénkuron-kwaasi kawé'á uwasá túrambo kafíkón-kwaasi kawé'-úmai awánowasa aaimó ímbo sun-kwáásí aai suwasá misáwífa'nánká awánésa áfááraumai táá'a úwasa Ísareri-waasiti Fasi'aénkón-áwí'a mósá makáawe.

*Ísu aneka'á tómbó tímakain-aai.**Mááka 8:1-10*

³² Maníkón-áwí'a mósá marówana Ísu wení kísau-waasi táántowasa tuwaná séna maankwáásísómbá kaumbo-kánáá kesé'a taméraawana tómbó maimaé tiyáamba tai'áísa'a sirumbá uwátinkaumne. Ti'maráanasa miwítí naaó'-nao'a kónááfo aampa'ó wiyamba táái táínasa púwófainiye súwasa ³³ wení kísau-waasi sésa máásai-marafa'a sáwífa'-waasin-ofo nááfaken-tona maimáíya timénaumno suwaná ³⁴ Ísu tísai ena séna nóraumai-tona wéraiyo súwasa afakaeté-tomba wéraisana sesimái-mofaa'wara'a wéraiye suwaná ³⁵ minkwáásísóntáféna séna mara'-méraaro séna ³⁶ afakaeté-tone mófáá'e maisoréna Maníkóntáféna súwiyo séna mintómbá tafántafan-úmai wení kísau-waasi tímúwasa minkwáásísómbá tímúwasa ³⁷⁻³⁸ seyaafá'nánká nowaná tímú'a fówasa sáwífa'-waasi 4,000 waaima uwasá aarewé iyámpóíwara'e miyáumai-waasi nowaná tímú'a fówasa wení kísau-waasi mintón-ayaimo túwómba afakaeté-unampimba fáituwana ówitowana ³⁹ Ísu misáwífa'-wáásí ti'maréna wení kísau-waasiye'a nompín-táómpimba iyátesa Mágátani-aempa'a kuráawe.

16*Ímbo awánáúnda-kisau mauwómó siyáan-aai.**Mááka 8:11-13, Rúku 12:54-56*

¹ Mifá'á Ísu mérowasa ámáán-kawaa-waasiye Sátúsi-amaan-kawaa-waasiye Ísumo sáwí-aaimo sínda isánae sésa Ísumpa'a tésa sésa éraira Maníkómpákéná kunkáanai ímbo awánáúnda-kisau máínata awánaano suwaná ² Ísu séna fénáímpinka'o awánaamba

aafáúmá naaerírí'a isa'á sé'a aafáyáa aa'á káíníye sé'a ³ aafáyáara'a awánaamba ainánkó aafáúmá káátasuwaísa'a sé'a káfé'a aa'á tíníye wésewe. Wiyómpa'lo awáné'lo ombá sé'a aa'á káíníye. Aa'á tíníye wésemba miyán-tántáákóní áwáuma awánaambanifo Maníkómó káfé'lo wéin-tantaakoni áwáuma ímba awánaraawe. ⁴ Káfé'lo méraan-kwaasi sáwí-waasi é'a Maníkóntáfé'a ímba imáyáa é'a kentáfé'a wése'a Maníkómó ai'mákainamo e ímba awánáúnda-kisau máinata awánaanomo wésemba naaófá'á Maníkó Yónaambo uráintemba kembá miyá ínifo mináái imáyáan-oro. Naaófá'ó óraa'-mofaako Yónaambo nawíkowanamo kaumbo-kánáámó arumpimbó méraintemba kemá kaumbo-kánáa maipímbá ménaumne Ísu séna tiyuwéna kuráíye.

Ímba kaumbo-kae'-ááíwára'-wáási-i'a orómó siyáin-aii.

Mááka 8:14-21

⁵ Tiyuwéna kúmba Ísu wení kísau-waasiye nonkwaaúnkóní menáípá'ó kumbá marapá'á kumésa wení kísau-waasi péréti-tomba ímbo máúmba tuwinkésa kuwaná ⁶ Ísu áamáan-kawaa-waasiye Sátúsi-amaan-kawaa-waasiye kaumbo-kae'-ááíwára'-wáási owé-imáyáa éna wení kísau-waasi simátimena séna intóráin-tantaa'a kári-tantaa'a moóra-tonkon-awi'a péréti mimpímbá marááwanamo intoréna óraa'lo intembá áamáan-kawaa-waasiye Sátúsi-amaan-kawaa-waasisafe'a imáyáa é'a kentúma káráwiyoro súwasa ⁷ keáímbá sésa nóra sénawa miyá wésiyo. Péréti-tomba ímba maimaéta túnanasa miyá wésiye suwaná ⁸ Ísu keáímbó wésun-aii iséna nóra séra tómbá ímba wéraiye-aii wéseo. Kári-timankunkumban-ifo kentáfé'a timankúnkúmba oro. ⁹ Kanaa'á tómbá timénaumpo ááémo uráundawini áwáuma ímba táako péé wésiye. Séfataasetombo tafántafan-úmaimo sáwífa'a 5,000 waasi timéwánasa naráamba mintón-ayai nóraumai-unampina fáituraawara kemó uráundawini áwáuma ímba awánaraawe. ¹⁰ Afakaeté-tombo tafántafan-úmaimo sáwífa'a 4,000 waasi timéwánasamo naráamba mintón-ayai nóraumai-unampina fáituraawara kemó uráundawini áwáuma ímba awánaraawe. ¹¹ Áamáan-kawaa-waasiye Sátúsi-amaan-kawaa-waasisafe'a imáyáa é'a pérétimo intóráin-tantaatafe'a kentúma káráwiyoro-aaimo súnda ímba péréti-tontafe'a wésumpo nóra séra ímba ísaraao súwana ¹² táako péé súwasa minááigóní áwáuma ísówana péréti-tontafena ímba siyáifo áamáan-kawaa-waasiye Sátúsi-amaan-kawaa-waasiye tááisafena séna káráwiye'a méraaro siyáíye.

Pítaa Ísuni áwáumo siyáin-aii.

Mááka 8:27-30, Rúku 9:18-21

¹³ Ísu Sísáaríya Fírípái-nao'-aempa'lo kúmba wení kísau-waasi tísai ena séna seyaafá'nánká kembá waási úrankontafesa nóran-kwaasiyewa wéseo súwasa ¹⁴ miwí tuwímbai sésa emá Yóni nombó maitinkáándawi óne sewasá tuwímbai sésa naaófá'á Maníkón-aaimo simátímakaandawin-awi'a Íráiyaa óne sewasá tuwímbai naaófá'á Maníkón-aaimo simátímakaandawin-awi'a Yéremaya óne sewasá tuwímbai sésa naaófá'á Maníkón-aii simátímakaawifinkemba moóráwigo óne wésewe suwaná ¹⁵ Ísu séna kembiwí kentáfé'a nóran-kwaasiyewa wéseo súwana ¹⁶ Sáimoni Pítaa séna Maníkómó iyáfasinankaraiwaimba Yúndaa-waasisa wéamu'maraundawisa óne. Maníkó fasi'aénkwáráwín-ááninko óne Pítaa súwana ¹⁷ Ísu séna Sáimoni Yónaan-ááninko ónana Maníkó kawe'á wéuwankaiye. Kesí ááinkoni áwáumo sénda waási ímba simáméfo kesifo wiyómpakewi mináái embá simámísa isáánda póna Maníkó embá kawe'á wéuwankaiye. ¹⁸ Simátimé'a sune. Enáwí'la Pítaawemo wésemba mináwíkoní áwáuma óntamban-íye. Óraa'-ontanka'a kesí naankáámbá ondá mindánkáámbá kesí waási-í'la owaná púwó-fasi'aenko ímba iyáákainíye. ¹⁹ Maníkó wení waásimo wégarawi-fasi'aemba áména marapá'ó méraanda sáwí'lo ombá aambó fasiyóndanten-úmai Maníkó wiyómpa'la ména é'a aambá fásí'makaiye. Kawe'ó ombá ímbo

aambó fasiyóndanten-úmai Maníkó wiyómpa'a ména é'a miyá uráiyé simásuwena ²⁰ wení kísau-waasisafena óraaka séna Maníkómó iyáfasisinkaiwai Yúndaa-waasi wésimu'maraawi úne-aaí ímba simátíméro Ísu siyáiyé.

Ísu puké'a iyáfasinanaumnemo siyáin-aaí.

Mááka 8:31–9:1, Rúku 9:22-27

²¹ Minkánáá Ísu wemó puwínda-aaí ómbarena wení kísau-waasi simátimena séna Yérúsaremu-naopa'a kondá Yúndaa-oraal-waasiye óraal-amaan-kísau-waasiye áamáambo sen-kwáásiyé sí'o índa-i'a uwásinkesa sinkamiya'o púwóndanifo kaumbo-kánáá maisúwáanana Maníkó iyáfasisinkainiye súwana ²² Pítaa áí'maena weyááfa'a máankenana séna Fasi'aénkóo miyán-áái sénafo Maníkó ímba ewé sínasa séndantemba ímba uwánkanaawe súwana ²³ Ísu waeréna Pítaantafena óraaka séna waántáwanko siyuwé kóuwo. Waásiti imáyáafinkemba wésempe ímba Maníkóní imáyáafinkemba wésempe kesí aambá ímba faiyuwó Ísu siyáiyé.

²⁴ Ísu mináái simáména wení kísau-waasi simátimena séna kembó sirááiwaenae síyawí tirááiimo táinda-tantaa'a ímba ta'ótóráaro. Kemó púwónda-aaraa-taimo súwaata'mae kondantembá kembó sirááiwaiyawí umbai-tántáá'á timíyasa minúmbái-tántáá'á úwoi maimaésa sirááiwaenaawe. ²⁵ Tirááiimo táinda-i'o ésa ímba kawel-úmai méranaafo kentáfesa ísámimo tirááiimo táinda-tantaa'o tuwésamo puwésa aúí'a úmai maé'mae'a ónááwe. ²⁶ Mararáké-séyááfá-tántáá'ó maésamo puwíyanamo éna mintántáákó ímba túwa'nai íníye. Puwíyamba marapá'ó makáan-tantaatamba ímba méyámbátuwesa aneka'á ayáátáaka méranaawe. ²⁷ Kemá waási úranko kesí kísau-waasi wiyómpakewiye kesifoní fasi'aénkwará'á kumé'a seyaafá'-wáásímó miyámó úmae wéiyomba imáyáa é'a miwítí méyámbá timénaumne. ²⁸ Érai'a simátime sune. Tuwímbai maanká'ó méraan-kwaasi ímba aifa'á pukénka'a kemá waási úranko kesí waásimo kawáánúnda suwáné'a ánaaemba puwónááwe Ísu siyáiyé.

17

Ísu fí'on-kuwawaa'o faúkáin-aaí.

Mááka 9:2-13, Rúku 9:28-36

¹ Ísu mináái simátimena afa'móráe-no'waamba waéna Pítaane Yémisine wenáfáko Yónine tí'maena omápa'o iyúmba miwí aantemba imésa ² miwí túranka'a Ísu fí'on-auma faufúwana óipakemba aafáúgómó inten-úwana wení unáankwátóiyakemba sán-kena waení'a kówasa ³ awánomba kae'-wáásiyái wiyómpakemba paápé ésarai mindárai-tuwi'a Mósesee Íráiyaae'a Yúndaa-waasi tíwá'nárai Ísuwe'a aaí wésuyana ⁴ Pítaa Ísuntafena séna Fasi'aénkóo maanká'ó méraundasawa kawel'á ímba póta emó sinatáámó éta wááu-namba kaumbosáámó ondasá moóra endé éta moóra Mósesende éta moóra Íráiyaande éta miyásá onó siyáiyé.

⁵ Miyá wésunka'a ainánkó sán-kámaena waení'a kámae kuména kunkáátowana mináínámpínkémbá aaigó aantemba séna miwá kesáanimba isa'á wen-imáyáa wée'a óraal-aamoi uwánkaumne. Wenáái ísáaro súwasa ⁶ wení kísau-waasiyau mináái isésa táatáfesa ésa marapá'á kífaesa tinekémbá tata'á úwana ⁷ Ísu miwímó méropa'a téna tine'á ta'ótorena séna táá'a ifó iyáfasinaaro súwasa ⁸ awánomba mindárai wiyómpa'a iyúyana Ísu aantemba méraiye.

⁹ Úwasa omápakemba kúmúmba Ísu óraaka simátimena séna awánaamba ímba simátíméro. Kemá waási úranko púwóndafinkembo iyáfasinaandara'a awánaamba

kanaará'á simátíma'mae íyóro súwasa ¹⁰ wení kísau-waasiyau Ísumba áísai esa sésa áamámba sen-kwáásí Íráiyaa aifa'á paápé ínana Maníkó íyáfasinankaiwai Yúndaa-waasisa amu'makáundawisa ánaaemba paápé ínnyemo sembá nóra sésawa mináái wéseo suwaná ¹¹ Ísu séna aifa'á Íráiyaa paápé éna to'mayaa ínnye-aai érai'-aain-nye. ¹² Simátíme'a sune. Íráiyaa é'a paápé úwasa ímba Íráiyaan-nye sésa sáwí'a uwánkanae sésa sáwí'a uwánkesa miyá uráantemba kembá waási úrankomba sáwí'a uwásinkanaawe súwana ¹³ táako péé súwasa Íráiyaa siyáimba Yóni nombó maitínkaraiwaintafena siyáiyé siyáawe.

Ísu sáwí-amutambo maiyáúkain-aai.

Mááka 9:14-29, Rúku 9:37-42

¹⁴ Simátimesa omápakembo kúmúmba sáwífa'-waasi túwaandu urówasa awánomba moóráwigo Ísumpa'a téna aísamaifimba kifaena séna ¹⁵ óraakoo kesáanimba arumbá uwánkaao. Sáwí'a uwáwéna ména tanaambá fágufagu isaná aigaregó nonkáání'a isaná aiyayaamba ku'wisaná nompíné iyafíné tanaambá wéfamaena wénisa'a ¹⁶ ení kísau-waasi méraapa'a máankaunasa ímba kanaa'á kawé'á uwánkaraawe súwana ¹⁷ Ísu séna kentí imáyáa kaentaén-ímáyáa isa'á kentáfé'a ímba imáyáa owaná póna sirunkó umbaí wétaifo nóraumai-kanaarara kesé'a ménaumno. Enáanimba áí'mae tiyó súwana áí'mae túwana ¹⁸ Ísu sáwí-amutankontafena séna auwé kóuwo súwana arumpinkémbá auwéna kóuwana miniyámpói kawé'á uwánkowana kawé'á úmai méraiye.

¹⁹ Kawé'á uwánkowasa ánaaembo Ísu weyáámo méronka'a wení kísau-waasi tésa sésa nóra sétaawa misáwí-ámútámbá ímba kanaatá maiyáúkaumno suwaná ²⁰ Ísu séna Maníkóntáfé'o maiyauwáínnyemo sé'o timankúnkúmba onkakaa maiyáúwáísino. Érai'a simátíme'a sune. Moórá-taigon-awi'a másítáti kári'-aramba iyáísana áruma wíkéna óraa-tainambo wéintemba kentáfé'a timankúnkúmba kárika'a uré'a ánaaemba óraaka'a timankúnkúmba é'a omátafe'o sé'o faiwí'mae fí'on-aempa'a kóuwomo síyanamo éna miyá ínnye. ²¹ Maníkómpá'á inái síyantafesa tómbá aawentamó ombá minánkó aantemba miyá-sáwí-ámútámbá maisuwáínnye siyáiyé.

Ísu puwínda-aaimo siyáin-aai.

Mááka 9:30-32, Rúku 9:44-45

²² Ísu wení kísau-waasi Kárirí-aempa'a túwaandu uwaná Ísu simátímena séna kembá waási úrankomba fí'on-kwaasi timíyasa ²³ sínkamiya puwé'a kaumbo-kánáá maisúwáanana iyáfasisinkainnye simátímuwana miwí tirunkó umbaí taráiyé.

Taakisi-óntámbó tukáan-aai.

²⁴ Tirunkó umbaí tówasa Ísu wení kísau-waasiye Kápaneamu-naopa'a kumbá óraa'-amaan-dankontafesa taakisi-óntámbá wémauwai Pítaampa'a tésa sésa ení óraako óraa'-amaan-dankontafena taakisi-óntámbá wétuwai ina wétuwaiyo suwaná ²⁵ Pítaa séna wétuwaiye simátímena naaúmpa'a iyúwana taakisi-ááímó siyónka'a Ísu Pítaamba áísai éna séna Sáimoniyo marapákén-óráá'-wáásí timáaraawifakemba taakisi-óntámbá maésa fí'onkaafakemba maésawa wéompo nóran-imayaamo wéemo e simásimiyo súwana ²⁶ Pítaa séna taakisi-óntámbá fí'onkaafakemba wémaewe súwana Ísu séna miyáumai Maníkóní waásisa póta óraa'-amaan-dankoni taakisi-óntámbá ínta tuwánáúmpo ²⁷ aaisambá sefáímpóta úwoi tuwánáúmpo nonkwaaúmpá'á kuré ándá túwénana kumína aifa'ó tawáinda-mofaa'a maiyé óipimbo óntambo wéraina maimaé minóntántámbá esáféwe kendéwe taakisi máuwo Ísu súwana miyá uráiyé.

18

Nááwa íyáákaiyomo siyáan-ai.

Mááka 9:33-37, Rúku 9:46-48

¹ Minkánáá Ísuni kísau-waasi wempá'á tésa taáisai esa sésa Maníkó wení waásimo kawáánin-kwaasifinkemba nááwa íyáákesawa óraa'-waasi-i'a wéiyó suwaná ² Ísu moórá-iyampoi áántowana túwana afufumpimbá íyáfasinankena ³ séna érai'a simátimé'a sune. Sen-ímáyáámó ímbo tuwé'lo iyámpóimo ímbo íyáákanae-imayaamo ontembó kembiwí miyán-ímáyáámó ímbo íyanamo éna Maníkó kenká'á ímba kawááníníye. ⁴ Miníyámpóigómó tísamaifimbo máintemba miyámó wéowi Maníkó wení waásimo kawáánin-kwaasifinkemba wéiyaakaawe. ⁵ Kentáfésa imáyáa ésa iyámpóimo áwa'nai onten-úmai wésuwa'nai-owe Ísu siyáiyé.

Sáwí'lo on-ai.

Mááka 9:42-48, Rúku 17:1-2

⁶ Ísu mináái simátimena séna iyámpóimo kesááisafesamo timankúnkúmbo onten-úmai tuwímbai timankúnkúmbo wéowe. Tuwímbai tésa kesááisafesamo érai'emo wésewi karo'-áái tasimátimiyasa isésa sáwí-ampa'a kóiyasa Maníkó karo'ó síyawí sáwí-meyamba óraa'a timínífo miwímó tinuwarampimbó óraa'-ontambo fání'wimaresamo nompímbó túwáawasamo kumpuwésaraa karo'-áái ímba simátiméwasa sáwí-ampa'a ímba kowisinó. Mindá kanaán-íye. ⁷ Marapá'ó méraanka'a kesáái tuwésa sáwí-ampa'a wíyantafena fí'lo-fi'on-tantaako wétafisiye. Miyá-sáwí-tántáákó waé'wae'a wéimba pósa sáwí-ambo fí'owimo aráátiméwi sáwí-meyamba maenááwe. ⁸ Tiyáánkowa'i tísamaigowa'i sáwí'lo ína'a misáwí-ámpá'á kúnafo sé'a moórá-tiyaana'i moórá-tisamaiya'i kambísásúwáaro. Kae-tiyááná'i kae-tísamáiyá'i wéraina'lo é'a sáwí-marupa'lo iyamó wégaipa'lo wíyamba mindá sáwí'an-íye. Sáwí'lo uráimbo maisuwé'lo méraiyaamba mindá kawé'an-íye. ⁹ Túrankomo sáwí'lo ína'a misáwí-ámpá'á kúnafo sé'a moórá-turamba fitúwáaro. Kae-túrántámbo awáné'lo é'a ónkaifa'lo iyamó wégaipa'lo wíyamba mindá sáwí'an-íye. Sáwí'lo uráimbo maisuwé'lo méraiyaamba mindá kawé'an-íye Ísu siyáiyé.

Sipisípi-poimo áwiyokain-ai.

Rúku 15:3-7

¹⁰ Ísu séna úwoi-waasisafe'la sáwísamban-owe ímba síyamba káráwiyoro. Maníkóní kísau-waasi wíyómpakewi miwíyá'á káráwiyaawai kesifo wíyómpakewini ewaa'á mésa miwí táái wésimamefo káráwiyoro Ísu siyáiyé.

¹¹ Ísu mináái simátimena séna kemá waási úranko Maníkóní aampa'ó ímbo wéaraaiwaen-kwaasisafe'la saafá úmai sáwí'lo úmimo méraampinkemba kawé'-ámpá'á métínkáandasafe'la kunkáumne. ¹² Sipisípiya'la káráwiyowi on-áái ísáaro. Moóráwigo sáwífa'la 100 sipisípiya'la káráwiyaisana moórá-sipisípi áwiyo'wisana misáwífá-sípísípímó umó wénaamba tiyuwéna moórámo áwiyo'wimba kosaafá émena ¹³ awánénamo ímbá aamoí éna séna kesí sipisípimo áwiyo'wimba áikaumne séna mimbóráwígóntáféna óraa'-aamoí éna sáwífa-sipisípimo ímbo áwiyokombo úwoimo méraawiti aamoí kárika'la wéiyé. ¹⁴ Sipisípiya'lo káráwiyowimo áwiyo'wisipisipisafenamo arunkómó umbaimó taintembá kentifo wíyómpakewi wení aampa'ó ímbo wéaraaiwaen-kwaasisafena arunkó umbai wétaiye Ísu siyáiyé.

Kentí waási sáwí'lo uwátínkáán-ai.

15 Ísu mináái simátimena séna ení waási Maníkóní waásigomo embó sáwí'lo uwánkainamo e wempá'á minááisáfé kosimámínana we aantemba méraindara'a kosimámínana enáái isénamo arupísemo uwánkainamo ékai wesé esé'a kawel'á úmai méraakaiyo. 16 Enáái ímbo isáínamo e moóráwigona'i kaekóná'i kotí'mai wesé'a mé simámuwo. Maníkón-aaí aúfáífimba agaimaréna séna moóráwigomba aaifimbá maenkánae séna minááímó ísaraawi kaerá'i kaumbowá'i tí'maena mátinkena áisai úmai isáíníye siyáimba mindásafena ení waási enáái isáíndasafena moóráwigona'i kaekóná'i kotí'mai wenká'á mé'a simámiyana kentáái isáíno. 17 Énifo ímbo isáínamo e Maníkóní waási torupátinke enáái simátímínasa mésa simámiyana wemó miwí tááimo ímbo isáínamo e imáyáa e sé Maníkóní aambó ímbo arááíwáén-kwaasiyaamba éna taakisi-úmén-kwáásíyáámbá wéiye siyó Ísu siyáíye.

18 Ísu séna érai'a simátime'a súne. Marapá'ó méraanka'a sáwí'lo ombá aambó faiyónten-úmai Maníkó wiyómpa'a ména é'a aambá fáí'makaiye. Kawe'ó ombá ímbo aambó faiyónten-úmai Maníkó wiyómpa'a ména é'a miyá uráíye Ísu siyáíye.

19 Ísu mináái simátimena séna moórá-aaí simátíménda isáaro. Marapá'ó méraanka'a kae'-wáásígóráímó moórá-aaísafesaraimo mimbórá-ímáyáámó ésaraimo kesifo wiyómpakewimo áisai íyanamo éna miyá uwátinkainiye. 20 Kaumbo-kae'-wáásí kentáfésa imáyáa ésa túwaandu ombá túwa'nai ondasáfé'a miwísé'a ménaumne Ísu siyáíye.

21 Ísu mináái súwana Pítaa Ísumpa'a téna séna Fasi'aénkóo kesí waásimo sáwí'lo uwásínkáfa'lo wéiyomba mindásafe'a nóraumai-kanaawa ímba aaifimbá maenkéra ímba imáyáa éra ifátuwanaumno. Afakaeté-kanaa sáwí'la uwásínkáimba ímba aaifimbá maenké'a ímba imáyáa é'a ifátuwaunda pó'a moórá-kanaamo sáwí'lo uwásinkaindara'a aaifimbá ina maenkéra ina imáyáa éra ifátuwanaumno súwana 22 Ísu séna ímba afakaeté-kanaa aantembanifo úwoi miyá úmae iyuwó Ísu siyáíye.

Óntambo ámakaintafena ímba ifátuwaaomo siyáin-aaí.

23 Ísu séna sáwí'lo uwátínkáámba ímba imáyáa é'a ifátúwáaromo súnnda maarásáfé'a súne. Maníkó wení waásimo kawáámó in-áái maarán-ááín-iye. Moórá óraa'-waasigo wení kísau-waasi óntamba wááu tímakena 24 tísai ónae wéimba óraa'-ontamba 10,000,000 ontamba wááumo ámakaiwaimba moóráwigo áí'maena móaminkwae séna íyísana 25 ímba móamintafena óntan-anafo wení kísau-waasisafena séna wembá aiyé'a awaainínkómbá aiyé'a wení iyámpóíye wení póíye wení óntawe maimaé'a fí'on-kwaasiti kísau mo maíndasafe'a miwí wétime'a óntamba maimaé'a kemó tukáunda-ontankaamba úmai másíméro sisaná 26 wení kísau-waasigo aísamaifimba kífaena séna arumbá uwásinkema simu'makéna'a óntamba saafá é'a seyaafá'á áméno sisaná 27 wení óraa'-waasigo arumbá uwánkena séna kanaán-ifo wááumo ámakaunda-ontamba ímba imáyáa ónaumpo ifátuwaaomo sisaná 28 kísau-waasigo máapa'a kuména moórá kísau-waasigomba awánéna kári'-ontamba 100 ontamba ámakaiwaimba awánéna amóísáúmba kuntaraména óraaka séna wááumo ámakaunda-ontamba minúwóiyáámbá simiyó sisaná 29 wenaísamaifimba kífaena séna arumbá uwásinkema simu'makéna'a óntamba saafá é'a áméno sisaná 30 ímba iséna áí'maena ándáfa'a móankenana séna wááumo ámakaunda-ontamba símínasa faútúwáaro sisaná 31 kísau-waasisomba awánéna tirumbá uwánkesa miwítí óraa'-waasigomba kosimáméwana 32 óraa'-waasigo iséna wení kísau-waasigo sáwifa'-ontamba 10,000,000 ontamba maiyáiwaimba áántaisana tisaná séna sáwí-kísau-waasi óne. Kentáfé arumbá uwásinkaaomo séndasafe'a miyá é'a óraa'-ontamba wááu ámakaunda-ontamba ímba

imáyáa ónaumpo ifátuwe ímba simiyó sé'a ³³ sirumbó uwánkaraundantemba moórá-kisau-waasigomba arumbá uwánkááraamba sáwí'a óne séna ³⁴ arumbá óraa-sawí'a uwánkena ándáfa'o káráwiyaiwaika'a móankena séna wááumo ámakaunda-ontamba seyaafá'á simína faú'auwaaó sisaná ándáfa'a ánkaraíye ³⁵ Ísu simátimena wení kísau-waasisafena séna kentí waásimo sáwí'o uwátínkáámbo ímbo ifátuwe'o imáyáamo úmae'o wéiyiyano éna kesifo wíyómpakewi kentí sáwí-imayaa ímba maitiyuwáíniye. Óntan-anafomo intembá kesifo miyá uwátínkainiye Ísu siyáíye.

19

Aarakwá'ó tuwínáán-aaimo siyáin-ai.

Mááka 10:1-12, Rúku 16:18

¹ Ísu mináyáátáá'-áái simátimena Káríri-aempa'a tuwéna Yúndiyaa-aempa'a Yóndani-nonkoni menáipá'-áémpá'á komérowasa ² sáwífa'-waasi tóso uwaná tí'o ún-kwaasi asófatinkaraíye.

³ Asófatinkowasa ámáán-kawaa-waasi sésa Ísumo sáwí-aaimo sínda isánae sésa Ísumpa'a tésa sésa moórá-waasigo maanááísáfénawa'i fi'o-fi'on-aaisafenawa'i awaainínkómbá kanaará auwáíniyo. Miyámó énamo éna ámáán-ai taraisíni ína taraisíniyo suwaná ⁴ Ísu séna naaófá'ó Mósesemo agaimakáin-ai toráumai awánaraawe. Maarán-áái agaimaréna séna Maníkó wíyóne marawémó úmaronka'a aarewára waaiwára'á úmakaiye. ⁵ Úmarena séna aarewára waaiwára'á úmakaundasafesa tinófoi tiyuwésa awaaiwára'á awaainínkóe'a tagááísamai mimbórá-túmá ma'mái méranaawe Maníkó siyáíye. ⁶ Mindásafesa awaaiwára'á awaainínkóe'a ímba kae'-wáásíyáámbá ésa mimbóráí'a wéowe. Maníkó aare-waai mimbóráí'a uwátínkaraintafesa ímba tuwínáaro Ísu súwasa ⁷ miwí sésa naaófá'á Mósesema maará siyáíye. Moóráwigo awaainínkómbá ai'mátuwaíndawi aúfáíimba agaimaréna séna kesuwaainímbá ai'mátuwaumne séna agaimái amíno siyáíye. Nóra sénawa miyán-áái siyáíyo suwaná ⁸ Ísu séna kentíwá'ná tirumbó makáamba pósa Maníkón-ai ímbo ísón tafena mindásafena Mósesema minámáámbá siyáímbanifo Maníkó wíyóne marawémó úmaronka'a ímba miyá siyáíye. ⁹ Simátimena súné. Moóráwigomo awaainínkó ímba moórá-waasigoe'a wénisana awaaiwára'á fi'on-aaisafena ai'mátuwenamo fi'on-inimbo wémaimba umémbá wémaíye Ísu siyáíye.

¹⁰ Ísu mináái simátimena mérowasa wení kísau-waasi sésa aaremó máémba sénda-ai wérainka'a pósa miyá wéofó ímbo aaremó maésamo úwoimo máémba kawé'á wéowe suwaná ¹¹ Ísu séna sen-áái seyaafá'nánká ímba kawé'á úmai ísááwasa aaremó ímbo maíyantafesa Maníkó fasi'aémbá tímakaiwai mináái wéisaawe. ¹² Tuwímbai moórá-mora-aaisafesa ímba aaré máéwasa tuwímbai tinófoi uwó-wáásí matínkaraawi aaré ímba máéwasa tuwímbai túmo sáwí'o uwátínkaraawi aaré ímba máéwasa tuwímbai Maníkó wení waásimo kawáánin-ai isésa Maníkóntáfésa imáyáa ésa aaré ímba wémaewe. Kanaa'á miyá ónaumnemo sewí mináái isánaáwe

Ísu siyáíye.

Ísu iyámpóimo ayááfúmba tátínkarain-ai.

Mááka 10:13-16, Rúku 18:15-17

¹³ Ísu simátimuwasa tuwímbai Ísu ta'ótorena kawé'á uwátínkena Maníkómpá'á inai sínkwaé sésa iyámpói tí'mae tuwasá wení kísau-waasi sésa tí'mae kóro suwaná

¹⁴ Ísu simátimena séna ímba kóro síyamba tiyuwáiyasa kempá'á iyámpói úwoi teró. Miníyámpóimó kempá'ó tentembá Maníkó wení waásimo kawáánimba miyaráán-úmai wégawaanimba iyámpóimo kempá'ó tíyan-amba ímba aambá faiyóro séna

¹⁵ miníyámpói ta'ótorena ayááfúmba tátínkena tíyukaiye.

*Óntawara'-waasigon-aai.**Mááka 10:17-31, Rúku 18:18-30*

¹⁶ Tiyuwówana moóráwigo ifó'-wáásígó Ísumpa'a téna séna óraakoo nóran-kawera éra aúí'a úmai wiyómpa'a maé'mae'a ónaumno súwana ¹⁷ Ísu séna nóra séwa kawekísáúsáfé síasai ónó. Mimbóráwígó Maníkó weyáá kawekón-iyé. Aúí'a úmai maé'mae'a ónaemo sémo e Maníkóní áamáamba kawé'á úmai arááiwauwo súwana ¹⁸ miwá áísai ena séna nóin-amaana arááíwaenaumno súwana Ísu séna ímba tínkamiyasa púwóro. Ímba aare-úmémbán-oro. Ímba umémhá máéro. Karo'-áái ímba simátínkáaro. ¹⁹ Kentínófoi-tuwi'a óraa'-i'an-oro. Kesáfé-ímáyáámó onten-úmai kentí waási-imayaawara'a oro. Miyáumai-amaamba arááiwauwo Ísu súwana ²⁰ miwá séna minamáámbá arááíwa'mae'a wéiyumpo nóran-amaankona ímba kawé'á wéuno súwana ²¹ Ísu séna seyaafá-tántáá'ó kanaa'ó émo e ení moparawímbá fí'on-kwaasi wétime óntamba maiyé ímbo makéwi tímínana ení kawé'-mékámhá Maníkó wiyómpa'a ankáíniye. Tímatuwemo e kembá sirááiwainone súwana ²² mináái iséna sáwífa'-moparawimbo makóntafena óraa'-imayaa úwana arunkó sáwí'a úwana kuráíye.

²³ Kúwana Ísu wení kísau-waasisafena séna érai'a simátime'a sune. Sáwífa'-ontamo makén-kwaasi Maníkómó wení waásimo kawáánipa'o wiyamba umbaí táíniye. ²⁴ Moórá-poigon-awi'a káámeri mimpóígó waigóní afaapimbá ímba kanaa'á kóferainiye. Káámeri-poigomo waigóní afaapimbó kóféraínkakaá sáwífa'-ontamo makén-kwaasi Maníkómó kawáánipa'a kowisinó Ísu súwasa ²⁵ wení kísau-waasi mináái iséna táátafesa ésa sésa umbaí taifó nóran-kwaasiya Maníkómó kawáánipa'a ménaao suwaná ²⁶ Ísu tuwánéna séna waási miwítí kísausamba ímba méyámbarésa kónááfo Maníkó seyaafá-tántáá'á úwoi kanaa'á wéiye súwana ²⁷ Pítaa séna isaaó. Kentáási seyaafá-tántáá'á tuwéta entá wéaraaiwaumpo

nóram-beyana maénaumno súwana ²⁸ Ísu séna érai'a simátime sune. Maníkó seyaafá-tántáá'á aúí'a úmaraindara'a kemá waási úranko fasi'aénkwáráwí mé'a káráwiyona'a kembiwí sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasi kembó wésiraaiwaewi Ísareri-waasi méraan-aaisafe'a tísai ónááwe. Ísareri sísamaifakemba kae'á kumbaimái matínkaraiwain-andafakewi méraan-aaisafe'a tísai ónááwe. ²⁹ Kentáfésa imáyáa ésa Maníkón-aai kosimátimiyantafesa naaópa'a tuwésa tuwaaísáiye tífá'e tímánaa'e tinófoiye táánine tiyáámúne tiyuwésa miwítí maramó túwááwin-anondaa túwáántantaa'a miyán-tántáá'á sáwífa'a maésa aúí'a úmai wiyómpa'a maé'mae'a ónááwe.

³⁰ Ánaaemba aifarááwífínkémbá tuwímbai tínaaeni'a íyasa tínaaenkewifinkemba tuwímbai aifarí'a ónááwe
Ísu siyáíye.

20*Ándá-aran-kisaufa'o kisaumo máéwi-taai.*

¹ Ísu mináái simátimena séna Maníkó wení waásimo kawáámó in-áái maarán-iyé. Moóráwigo ándá-aran-kisaugoni afowá kesí kísau máíwae séna ááéma iyáfasinkena waási saafá úmai tuwánéna ² séna kesí kísau wémaiyya'a moórá-kanaa-kisaugoni óntamba tíméno sísasá ewé sewaná tí'maena wení ándá-aran-kisaufa'a mótinkaisasa kísau wémaewana ³ aafáyáara fí'onkwara'a kísau máíwae séna kisaumo maénae sésamo túwaandu opa'á wéna tuwánéna ⁴ séna kesí kísau wémaiyya'a kanaará'-óntámbá tíméno sísasá ⁵ ewé séna minkísáú wémaewana wááwái miyáumai fí'onkwara'a wétiyena fénáímpinka'a fí'onkwara'a wétiyena ⁶ kísau tai'éen-kanaa kárika'a tisaná kisaumo maénae sésamo túwaandu opa'á wéna tuwímbai tuwánéna séna nóra séra úwoi méra'lo

sisasá ⁷ sésa ímba moóráwigo kesí kísau máéro siyáawata méraumne sewaná tiyé'a kesí ándá-aran-kisau'fa kísau máéro sisasá miyá uráawe.

⁸ Miyá owaná fénáímpinka'a kisaugon-afowá kísau-waasiya'o káráwiyaiwaintafena séna kísau-waasi táántare miwítí méyámbá timé ánaaembo tiyáawi aifa'á timé aifa'ó tiyáawi ánaaemba timiyó sisaná ⁹ iséna miyá éna kísau tai'áíniye wéinka'o tiyáawi moórá-kanaa-kisaugoni óntamba tiména miyáumai tímaturwena ¹⁰ ááéma aafáyáara'o tiyáawiti méyámbá timíne wéisasa miwí imáyáa ésa kentáási méyámbá óraa'an-iyé wésewana moórá-kanaa-kisaugoni óntamba tímísasa ¹¹ maimaésa kisaugoni afowámbá í'ai simánkesa ¹² sésa ánaaembo tiyáan-kwaasi kári-kisau maiyáafo kesáa aifa'ó tiyáundawisa óraa'-a'a wégaisata umu'náan-araa'a méta óraa-kisau maiyáundasa mimbóráí'a úmaisa méyámbá símakaandasa nóra séwa kentáámó siméndantem-beyamba miwí tímakaano sewaná ¹³ kisaugon-afowá miwífínkémbá moóráwigontafena séna kesí waásiyo kemá sé'a kesí kísau wémaewa'a moórá-kanaa-kisaugoni óntamba tíméno súna'a ewé sé'a kísau maiyáawa'a mindásafe'a ímba sáwí-meyamba wétimumpo ¹⁴ kentí méyámbá maimaé'a koró. Kembó tímúndantem-beyamba ánaaembo tiyáawi miyám-béyámbá timénae'a wéune. ¹⁵ Kesí óntambo tuwímbare'o tímúnda mindá kendén-iyé. Kári-kisaumo maiyáawi óraa'-ontamba tímúna'a ímbo kaóráraamba wégaoraawe kisaugon-afowá siyáíye Ísu siyáíye.

¹⁶ Ísu mináái simátimena séna miyaráán-úmai Maníkó wení waásimo kawáánipa'a aifa'ó kowí iyasa ánaaembo kowísé'a mimbóráí'a úmai aasiyaasí aúí'a úmai maé'mae'a ónááwe Ísu siyáíye.

Ísu wemó puwíndasafenamo siyáin-aai.

Mááka 10:32-34, Rúku 18:31-33

¹⁷ Ísu séna Yérúsaremu-naopa'a kónae séna aampa'á wéwena wení kísau-waasi sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasi tí'maena moórá-aempa'a tínkarena ¹⁸ simátimena séna ísáaro. Yérúsaremu-naopa'a konanasá moóráwigo kembá waási úrankomba óraa'-amaan-kisau-waasiye amáámbo sen-kwáásiyé aráátiminasa kembó sínkamiyan-aai símai kára'umaresa ¹⁹ sí'mai fí'onkaa-waasi tímíyasa karaánáa'a sínkésa súwiyonku'-nésa aaraa-táiyá'á sínkamiya'a púwónasa utámaraiya'a kaumbo-kánáa maisuwé'a iyáfasinanaumne Ísu siyáíye.

Kae'nárai tinówamo Ísumbo áísai uráin-aai.

Mááka 10:35-45

²⁰ Minkánáá Sépétin-ááninkai tinówama tí'maena Ísumpa'a téna moórá-tantaatafenamo áísai índasafena óraakon-iyé séna takífauwana ²¹ Ísu séna nóintafewa sísai íniyewa wéono súwana tinówa séna emó kawáánindafa'a kesááninkai iyáfasintinke séfasefa'-arausampa'a tinkáínone súwana ²² Ísu séna sénda-aagioni áwáuma ímba ísaraiye. Sáwí-nombo anaféúmpínkémbó naandantén-úmai sí'lo índa-i'a uwásinkaiyantena kerái kanaará kemó naanda-ánáfeumpinkemba náyááyo súwasarai kerái kanaámpókai náyauye suyaná ²³ Ísu séna érai'a séye. Kemó naanda-ánáfeumpinkemba náyááfo kesí séfasefa'-sirausampa'a kemá ímba iyáfasintinkanaumpo Maníkó kae'nárai uwátínkaraimba póna iyáfasintinkainiye súwasa ²⁴ Ísuni kísau-waasi siyáánkai-waasi mináái isésa mináfáráwái aaisambá tíyúwana ²⁵ Ísu táántowasa tuwaná séna é'a ísaraawe. Marapá'-óráá'-wáásísómbá iyáákamai-fasi'aen-aai simátisimati uwasá wenkóyááka-tayaaka uráawe. ²⁶ Óraa'-waasimo ontembá kembíwí ímba miyán-oro. Kempínkémbó iyáákanaemo síyawi fí'lowiti wayó'á maénááwe. ²⁷ Kempínkémbó aifarí'a ónaemo síyawi seyaafá'-wáásítí kísau túwa'nai oro. ²⁸ Kemá

waási úranko ímba súwa'nai íwae'a kunkáumpo kemá waási túwa'nai ónae'a kunkáumne. Sáwí-imayaafinkembo faútínkáandasafe'a puwónaumne Ísu siyáíye.

Ísu túrambo kafikóndarai kawe'ó uwátínkarain-aaí.

Mááka 10:46-52, Rúku 18:35-43

²⁹ Ísuwe wení kísau-waasiye Yérikó-naopakemba kumbá sáwífa'-waasi tínaaemba kumbá ³⁰ kae'nárai túramba kafikóndarai aanawáísára'a méсарai Ísu wétiye-aaí isésarai óraaka sésarai Téfitin-andafakewi ómpo arunkáí uwásinkaaó suyasá ³¹ misáwífá'-wáásí aaisambá tiyésa sésa aaí séyafó suwasaráí mináái ifátuwesarai aneka'á óraaka sésarai óraakoo Téfitin-andafakewi ómpo arunkáí uwásinkaaó wésuyana ³² Ísu aampa'ó kúmba minká koména tísai ena séna nóin-tantaara tirááímo táinda-tantaa'a uwátinkanaumno súwasarai ³³ óraakoo súramba kawe'á uwásinkaaó suyaná ³⁴ Ísu arumbá uwátinkena ayáámba túranka'a ta'ótorowesarai minúwóiyáámbá túramba kawe'á úmai awánésarai Ísumba arááíwa'mae kurááye.

21

Ísu Yérúsaremufa'o kuráin-aaí.

Mááka 11:1-11, Rúku 19:28-40, Yóni 12:12-19

¹ Ísu wení kísau-waasise'lo kumbá Yérúsaremu-nao'-ampa'a kumbá Órífi-omaka'-ewaa'-nao'-awi'a Pétifasi-nao'a ewaa'á wésa wení kísau-waasi kae'á máti'marena ² séna epín-dáópa'a kurékai awáneyamba moórá-poigon-awi'a tónki ánda fari'wimaraawana aráá'wara'a méraífo koawánékai ándama faútuwekai áí'mae tekaiyó. ³ Moóráwigo tuwánénamo tísai ínakai óraako ayáá'mae kónae siyé kosimámiyana séna éni'fó áí'maekai kokaiyó síniye

Ísu siyáíye.

⁴ Naaófá'á Maníkón-aaímo simátímakowi siyáintemba Ísu miyá uráíye. Maníkón-aaí simátímakowi séna

⁵ Sáiyóni-naopaken-kwaasisafe simátíme sé kentí kawáágó kentópa'a wempa'á témena tónki-poigo ayáá'maena téna tónki-poigon-araako ayáá'maena wétiye simátímiyo siyáíye

agaimaréna Sáiyóni-naopa'emo siyáimba Yérúsaremu-naopatafena siyáíye. Minááímó paápé índasafena Ísu kae'nárai ti'marówasarai ⁶ Ísumo súntemba miyá ésarai ⁷ tónki-poi aráá'wara'a áí'maesarai Ísumpa'a tuyasá wení kísau-waasi paákákén-únánkwátói faú'mai mimpóigón-arósáaunka'a wandaai uwí'marówana Ísumba ayáá'mae wéguwasa ⁸ sáwífa'-waasi mésa óraa'-waasin-iye sésa tuwímbai paákákén-únánkwátói faú'mai tuwímbai taaénama ankáímai aampa'á uwí'ma'mae wéguwana minúnánkwátóiya'e mintáénarafane támae wéguwasa ⁹ aifa'ó tun-kwáásiyé Ísun-ánaaembo tun-kwáásiyé óraaka'-oraaka'a sésa Téfitin-andafakewin-awi'a mósá wémaraumne. Fasi'aénkó ai'maráísana kunkáiwaimba Maníkó kawe'á uwánkáíye. Wíyómpakewin-awi'a mósá maráúmne óraaka'-oraaka'a suwaná ¹⁰ Ísu Yérúsaremufa'a kúwasa tuwaantantésa tóso wésa náawawa wétiyo suwasá ¹¹ tuwímbai sésa Ísu Maníkón-aaímo simátímiwai Kárirí-aempakemba Násareti-naopakewin-iye siyáawe.

Ísu óraa'-amaan-daumpa'o iyáin-aaí.

Mááka 11:15-19, Rúku 19:45-48, Yóni 2:13-22

¹² Suwaná Ísu Yérúsaremu-naopa'a óraa'-amaan-daumpa'a Maníkóni naaúmpa'a iyéna ámaán-daumpa'o méyámbó wéun-kwaasi tuwánéna iti'mátuwena óntambo wéwaeron-kwaasiti taaremá tawísísuwena Maníkóntáfésa imáyáa ésa mááufu'-numamo wéamun-dumama méyámbárón-kwaasiti taaremá tawísísuwena ¹³ simátimena

séna Maníkón-*aai* aúfáifimba agaimaréna séna kesí naantafésa sésa Maníkómpá'ó in-aimó sen-dámbán-*iye* wésewe agaimaréna siyáiyé. Énifo umén-dáúmpá'ó ontenkáámbá uráawe Ísu siyáiyé.

¹⁴ Ísu mináái simátimena óraa'-amaan-daumpa'a mérowasa túrambo kafíkówiye tíyayaambo táúnkowiye wempá'á tuwaná asófatinrowasa ¹⁵ iyámpói mésa óraaka'-óraaka'a sésa Téfítin-andafakewin-*awi'a* mósá wémaraumne sumbá óraa'-amaan-kisau-waasiye áamáambo sun-kwáásíyé isésa Ísumo fí'oran-kawe-kisaumo maúmba awánésa tirumbá sáwí'a uwánkesa ¹⁶ Ísuntafesa sésa iyámpóimo sáwí-*aaimo* wésemba ina wéisaano suwaná Ísu séna é'a wéisaunda Maníkón-*aai* aúfáifimba agaimakáin-*aai* awánaraawe. Maarán-áái siyáiyé. Túwa'nai óndasafesa pósa iyámpóiyé umarané enáwí'a mósá wémaraawe agaimaréna siyáiyé Ísu simátimena ¹⁷ tiyuwéna máápa'a kuména mindáópa'a tuwéna Pétáni-naopa'a wéna mindó'wáámbá kowaiyáiyé.

*Taaigómó aáénkarain-*aai*.*

Mááka 11:12-14,20-24

¹⁸ Pétáni-naopa'a kowáúmba iyáfasinesa Yérúsaremu-naopa'a tumbá Ísumba áái tówana ¹⁹ moóra-taigon-*awi'a* fikima aankón-awáísáfa'a wérowana mintáéramba nánae séna áwáufa'a wéna awánómba áná aantemba wérowana mintáígóntáféna séna emá ímba arambá iyáínone súwana mintáímá aáénkaraiye. ²⁰ Mintái aáénkówasa Ísuni kísau-waasi awánésa táátafesa ésa tiyáámba tóipimba faafésa sésa fiki-tai ááéma aáénkaraiye suwaná ²¹ Ísu séna érai'a simátime sune. Maníkóntáfé'ó ímbo kae'-ímáyáámó é'ó fasi'aén-ímáyáámó é'ó é'a fiki-taigontafe'ó súnanamo aáénkaintemba kanaa'á miyá é'a ímba miyá aantemba é'a maanómátáfé'ó sé'ó faiwí'wé nompá'á kumuwómó síyanamo éna miyá íníye. ²² Maníkómpá'á inai sé'a fí'ó-fi'on-tantaatafe'a áísai e'a timankúnkumba ombá érai'a Maníkó kanaa'á súwa'nai uwásinkainiyemo sembá kanaa'á wétuwa'nai-*iye* Ísu siyáiyé.

*Nááwawa ai'maráísawa tiyáanomo siyáan-*aai*.*

Mááka 11:27-33, Rúku 20:1-8

²³ Ísu mináái simátimena óraa'-amaan-daumpa'a iména Maníkóní ásé-*aai* simátimuwasa óraa'-amaan-kisau-waasiye Yúndaa-*óraa'*-waasiye tésa sésa nááwawa ai'maráísawa tiyéwa nááwampinkena maiyéwa fasi'aén-kísáú wémaeno. Simásimiyo suwaná ²⁴ Ísu séna aifa'á moóra-*aaimo* tísai ona'ó anondáámo síya'ó é'a síasai on-áái simátimenaumne. ²⁵ Ááéma Yóni nombó maitínkaraiwai Maníkówá simámakaisanawa nombá maitínkarai waásiya simámakaawanawa nombá maitínkaraiyo súwasa miwí keáímbá sésa nórásaawa sénaumno. Maníkó simámakaisana nombá maitínkaraiye senanasáámó éna nóra séra Yónin-*aaisafe'a* ímba érai'e siyáao síníye. ²⁶ Waási simámakaawana nombá maitínkaraiye senasasáámó ésa úwoi-waasisa sínkamonaawe. Úwoi-waasi sáwífa'-*waasi* Yónintafesa Maníkón-*aaimo* simásímakaiwai uráiyé wésemba pósa aaisantá siyónááwe miyá keáímbá sésa ²⁷ Ísuntafesa sésa emó síasai ónda-*aaisa* ímba isáúmne suwaná Ísu séna ímbo simásimiya'a nááwampinkena maiyéra fasi'aén-kísáúmó maúnda-*aai* ímba simátimenaumne Ísu siyáiyé.

*Moóráwigon-ááninkai-*taai*.*

²⁸ Ísu mináái simátimena séna simátíménda-*aai* imáyáan-oro. Moóráwigo kae'-iyámpóiwáráwí aifarááwíntáféna séna kesááninkoo kesí ándá-*aran-kisau*fa'a kísau komauwó sisaná ²⁹ aifarááwí séna ímba siráái taiyé séna ména moóra-*imayaa* éna kísau komáísana ³⁰ áfákontafena séna kesí ándá-*aran-kisau*fa'a kísau komauwó sisaná ewé

símai ifátuwena ímba kísau maiyáye ³¹ Ísu simátimena tísai ena séna nááwa tifowán-áái wéisaiyo súwasa aifarááwí afowán-áái wéisaiye suwaná Ísu séna mináái imáyáa é'a simátíménda-aaí isáaro. Taakisi-úmén-kwáásíyé sáwí-anka'o nón-inine sáwí'o on-kwáásín-owe sembánifo miwí Maníkó wení waásimo kawáánin-ampa'a ááéma wégofo kembiwíndo. ³² Yóni nombó maitínkaraiwai téna kawe'-ámbá aráátimuwa'a wenááisafe'a ímba érai'e siyáafo taakisi-úmén-kwáásíyé sáwí-anka'o nón-inine Yónin-aaísafesa érai'e suwa'á kembiwí miwí tuwáné'a Yónin-aaísafe'a ímba érai'e sé'a kentí sáwí-imayaa ímba tuwé'a Maníkómpá'á tiyáawe Ísu siyáye.

Ándá-aran-kisaura'o káráwiyowi-taai.

Mááka 12:1-12, Rúku 20:9-19

³³ Ísu mináái simátimena séna moóra waé'mai-aaí simátíménda isáaro. Moóráwigo óraa'-marawarawi ména óntan-kusai úmakena ándá-aran-kisau úmarena ándá-arankoni táúfa'a úmarena ándá-arambo mapamínanamo anombó kumínda-taufa'a úmarena óntan-damba kísaura'o káráwiyon-damba úmarena ayáátááka fí'om-barafa'a koménae séna maankísáúrá'ó káráwiyawimo é'a kesáfé'a tuwímbai-aramba wémae'a tuwímbai kembá siyúwáaro simátimena fí'om-barafa'a koméraisana ³⁴ arambó áfumo kain-kánáá tisaná aanáfó kesí ándá-aramba komáéro séna wení kísau-waasi ti'maráísasa minkísáúrá'ó káráwiyowifa'a tewasá ³⁵ ta'óto'mai moóráwigomba tufuwésa moóráwigomba tufú'marááwana púwísasa moóráwigomba óntantamba tufuwésa ándá-aramba ímbo tímémba ti'mátuwaawasa kowaná ³⁶ aanáfó aifa'á wení kísau-waasi tuwímbai ti'maréna ánaaemba sáwífa'nanka ti'maráísasa tewasá minkísáúrá'ó káráwiyowi ta'óto'mai aifa'ó uráantemba miyá ésa sáwí'a uwátinkesa ándá-aramba ímba tímémba ti'mátuwaawasa kowaná ³⁷ aanáfó ména ánaaemba séna kesááninkomba ai'maráanana wínsa wenáái isánááwe séna ai'maráísana tísasá ³⁸ minkísáúrá'ó káráwiyowi awánésa keáimbá sésa aanáfón-ááninko wétifo tufúwónanasa puwéna maankísáú ímba maínata kesáá maénae sésa ³⁹ ta'óto'mai ándá-aran-kisau fakemba famétuwesa tufúwówana pukáye. ⁴⁰ Ísu mináái simátimena séna minkísáúgóni aanáfó tinda kísaura'o káráwiyowi nóra síníyo súwasa ⁴¹ miwí sésa misáwí-wáásí tínkaminasa puwíyana fí'on-kwaasi kesí kísaura'a káráwiyoro sínasa minkísáúrá'á káráwiyesa arambó áfumo kain-kánáá tándantemba aanáfómbá minarámbá aménááwe siyáawe.

⁴² Suwaná Ísu simátimena séna Maníkón-aaí aúfáifimba awánaraawe. Maarán-áái agaimaréna séna

óntan-dambo on-kwáásí moóra-óntantafesa sáwí'a wéiye sésa maisukáawe. Ánaaemba minóntánkó áfonkaaamba uráye. Mindá Fasi'aénkó isatá awánéta séta fí'oran-kawe'a uráye sune

agaimaréna siyáye. ⁴³ Mináái imáyáa é'a simátiména sune. Maníkó kembiwí Yúndaa-waasisafena maará siyé. Kenká'á ímba kawáánónaumne séna tiyuwéna fí'onkaa-waasisafena kenká'á kawáánónaumne sínasa wení kísau maenááwe. ⁴⁴ Minóntánká'á tanaambá kofésa sáwí'a úmai ménaafo minóntánkó tufú'mai sáwí'a uwásuwainiye Ísu séna wenááisafesamo ímbo érai'emo síyawí imáyáa éna mináái siyáye.

⁴⁵ Ísu súwasa óraa'-amaan-kisau-waasiye amáán-kawaa-waasiye isésa tááko péé súwasa sésa moóráwígon-ááninkai aaimó simbá kentáásáféna siyé sésa ándá-aran-kisaura'o káráwiyowisafenamo simbá kentáásáféna siyé sésa óntankowemo simbá kentáásáféna siyé sésa ⁴⁶ ta'óto'mai tufuwónae sésamo umbá seyaafá'-wáásí Ísuntafesa sésa Maníkón-aaí simásímíwain-iye sun-kwáásí táároi inkaisésa Ísumba ímba ta'ótoresá ifátukaawe.

22

*Óraa-tanombo kauráin-aaí.
Rúku 14:16-24*

¹ Aneka'á Ísu aai simátimindasafena waé'mai-aaí simátimena séna ² Maníkó wení waásimo kawáánin-aaí maarán-iyé. Moóráwigo káráwiyaiwain-ááninko aaré maíndasafena óraa-tanombo kaufónae séna ³ sáwífa'-waasi táántena séna aáno úmai tanómba tamandaaró séna ména tanómba kaumaréna wení kísau-waasi ti'maréna séna tamandaaró kosimátíméro sisasá miyá owasá ifátuwesa ímba tewaná ⁴ aneka'á kísau-waasi ti'maréna séna táántaraundawi kosimátime'a sé'a tómbó nembá wéto'mayaan-e'a purumakawé óraa-poiye tufú'mai wégaufumpo tamandaaró. Kesááninkomo aaremó maíndara'a tamandaaró. Kosimátíméro séna ti'maráísasa miyá kosewasá ⁵ ifátuwesa ímba tembá moóráwigo wení kísau'fa'a kóísana moóráwigo óntambo maínda-kisau'fa'a kóísasa ⁶ tuwímbai káráwiyaiwaini kísau-waasisomba ta'óto'mai tínkamowasa púwówana ⁷ káráwiyaiwai aaisambá séna wení i-wáásí ti'maráísasa miwí tínkamowasa púwówana miwítí naampimpá'á iyamá agáéwana káwisana ⁸ káráwiyaiwai wení kísau-waasisafena séna tanómba kaufé'a táántaraundawi kesááninkoni tanómba tamandáiyawi sáwí'an-owe. ⁹ Aampaká'ó waásimo túwaandu opa'á kosaafá úmai fí'o-fi'on-kwaasi tuwáné'a simátimiyasa tanómba tamandaaró sisasá ¹⁰ wení kísau-waasi isésa aampa'á wénesa waási saafá úmai tuwánésa sáwí-waasiye kawé'-wáásíyé torupátinkesa ti'maesa tésa tómbó naan-dáúmpá'á sisipáá uráawe.

¹¹ Yúndaa-waasi aaremó máénka'lo ombá tanómba nánaesamo ten-kwáásí ontará'ó tewasá kísau-waasi kawé'-únánkwátói tíméwasa urésa mindáúmpá'á imésa tómbá wénaafo minúnánkwátóimo ímbo urésamo ésa ímba tómbá imandánááwe. Tómbó naan-dáúmpá'á sisipáá owaná káráwiyaiwai tuwánaimba moóráwigo ímba kawé'-únánkwátói uréna méraisana awánéna ¹² séna nóra séwa kawé'-únánkwátói ímba uréwa iyáano sisaná ímba aai sisaná ¹³ káráwiyaiwai wení kísau-waasisafena simátimena séna aiyayaanka'a kára'umai máápa'a kumeu'ó in-áémpá'á aúwéwana ifi'á téna ái'lo índasafena áwááyaamba umpufuwíniye siyáiyé Ísu siyáiyé.

¹⁴ Ísu mináái simátimena séna Maníkó sáwífa'-waasi táántain-kwaasifinkemba tuwímbai aantemba wení waási-i'a wéuwatinkaiye siyáiyé.

*Taakisi-ááísáfésamo áísai uráan-aaí.
Mááka 12:13-17, Rúku 20:20-26*

¹⁵ Ísu súwasa ámáán-kawaa-waasi máápa'a kumbésa keáímbá sésa nóran-aaisaawa áísai onanasááwá sáwí-aaímo sínata aafintá maenkánaumno sésa ¹⁶ miwí tínaaenka'lo tirááíwáún-kwaasiye Éroti amááraawe ti'marówasa Ísumpa'a tésa sésa óraakoo érai'-waasi po Maníkóni aambó arááíwáén-aaí arupíse úmai simátimendasa ísaraumne. Waási táároi ímba inkaisé óraa'-waasiye úwoi-waasi táároi ímba inkaisé tirumbó faiyá'mai-aaí ímbo sénda arupíse úmai simátimendasa ísaraumne. ¹⁷ Simáménda-aaisa isaaó. Kanaasááwá taakisi-óntámbá Rómu-kamanisa tíménaum íntaawa tíménaumno. Tíménda Yúndaa-waasisa kentáásí amáámba taraisónaum íntaawa taraisónaumno. Nóran-imayaamo émo e simásimiyo suwaná ¹⁸ Ísu miwítí sáwí-imayaa iséna séna kaumbo-kael-ááíwára'-wáásí pó'a kentáfé'a sáwí-aaímo síndawe sé'a wésisai-owe. ¹⁹ Taakisi-óntámbá moórá maimaé máaraasimero súwasa maimaé máaraanamuwana ²⁰ séna nááwan-óikaana uráinkara áwí'a wéraiyo súwasa ²¹ miwí sésa Rómu-kamani-kawaagon-óikaamba isaná áwí'a wéraiye suwaná Ísu séna Rómu-kamani-kawaagonde wembá áméro. Maníkóndé Maníkómbá áméro súwasa ²² mináái ísówana táá'a úwasa ímba aai sésa auwésa kuráawe.

*Pukémpinkembo iyáfasinaiyan-aaí.**Mááka 12:18-27, Rúku 20:27-40*

²³ Kuwasá Sátúsi-amaan-kawaa-waasi púwómpinkemba ímba iyáfasinanaawe sun-kwáásí pósa minkánáá Ísumpa'a tésa ²⁴ sésa óraakoo naaófá'á Mósesé séna moóráwigo aaré maimakéna iyámpói ímbo ma'ánkáiimba puwínana áfáko maimakéna awaaón-anondaa-ware'e séna iyámpói ma'ankáiniye siyáíye. ²⁵ Moórá-aaí isaaó. Moórá-kanaa maanká'á afakaeté-afarawainonda mésa tuwaaó aaré maimakéna iyámpói ímbo ma'ánkáiimba púwísana ²⁶ wenánaenkewi ware'á maimakéna iyámpói ímbo ma'ánkáiimba púwísana wenánaenkewi ware'á maimakéna iyámpói ímbo ma'ánkáiimba púwísana miyá émesa afakaeté-waasi putásaawana ²⁷ minínínkó ánaaemba pukáíye simámesa ²⁸ Ísumba áísai esa sésa miyámó ombá waási puwíyampinkembo iyáfasinaiyan-kanaa minínimbá afakaeté-waasi tuwaainimbá éna nááwa máíniyo suwaná ²⁹ Ísu séna Maníkón-aaí aúfáífimbo agaimakón-aaí ímba kawé'-úmai isé'a Maníkóní fasi'aémbá ímba awáné'a pó'a miyáumai sáwísáwí-aaí wésewe. ³⁰ Pukémpinkemba iyáfasinesa wiyómpa'o imáíyan-kanaa aaré ímba maíyasa waaí ímba maíyamba ésa Maníkóní kísau-waasimo wiyómpa'o méraawimo ontembá minínínákwa'á miyáumai aaré ímba maíyasa waaí ímba maíyamba ónááwe. ³¹ Waási pukémpinkembo iyáfasinaiyamba simátíménda isáaro. Maníkó simátímakomba aúfáífimbo agaimakón-aaí toráumai awánaraawe. ³² Maníkó Mósesentafena maarán-áái siyáíye. Maníkó úne. Enaíwá'ná Émbaramune Áísáakine Yékopune miwítí Maníkó úne siyáíye. Maníkó minááímó siyáimba minkáúmbó-wáásí é'a púwúwasa utaráambanifo mináái siyáimba pósa miwí úwoi méraawe Ísu súwasa ³³ wesé'o méron-kwaasi isésa táátafesa ésa sésa aagóní áwáuma wésimasimiye siyáawe.

*Aifaráán-ámáánkón-aaí.**Mááka 12:28-31, Rúku 10:25-28*

³⁴ Suwaná Ísun-aaigo Sátúsi-amaan-kawaa-waasi-taai iyáákomba ámáán-kawaa-waasi isésa túwaandu ésa ³⁵ miwífínkémbá moóráwigo ámáámbo kawé'ó úmáimo ísarowi Ísumo sáwí-aaímo sínda isánae séna áísai ena séna ³⁶ óraakoo Maníkóní ámáámpinkemba nóran-amaana aifaráámbán-iyo súwana ³⁷ Ísu séna Maníkón-aaí aúfáífimbo agaimaréna séna

Maníkómpá'á kentí Fasi'aénkómbá kentiruné

kentí imáyáawe kentimané áméro

agaimaréna siyáíye. ³⁸ Minámáámbá aifaráán-ámáámbá isaná ³⁹ miwán-ánaenken-amaamba óraa'-amaamba maarán-ámáámbán-iye. Maníkón-aaí aúfáífimbo agaimaréna séna

kesáfé-ímáyáámó ontembá kentí

waási-imayaawara'a oro

agaimaréna siyáíye. ⁴⁰ Minkáé'-ámáánkó áfonkaamba uráísana Mósesemo fí'on-amaambo siyáíne Maníkón-aaímo simátímakowi siyáan-amaane me'wi-me'wiyáámbá éna kae'-ámáánkó áfonkaamba uráínka'a tawéaraapaiye Ísu siyáíye.

*Maníkómó iyáfasinankaraiwai Káráísitin-aaí.**Mááka 12:35-37, Rúku 20:41-44*

⁴¹ Súwasa ámáán-kawaa-waasi túwaandu uwaná Ísu miwí tísai ena séna ⁴² Maníkómó iyáfasinankaraiwai Káráísiti nááwan-andafaken-kwaasiya'iyo súwasa kentáásíwá'ná Téfitin-andafaken-kwaasin-iye suwaná ⁴³ Ísu séna naaófá'á Maníkóní ámútanko Téfitimba imáyáa amúwana Téfiti Káráísitintafena séna kesí Fasi'aénkón-iye siyáimba ⁴⁴ Imó agaimakón-aufaifimbo Téfiti agaimaréna séna

kesí Fasi'aénkóntáféna Maníkó séna kesiyáánúrappa'a fasi'aén-áémpá'á mara'-ména'a ení namuro-wáásí iyáákaanasa miwí tai'ánááwe

Maníkómó siyáin-aaí Téfítí siyáiyé. ⁴⁵ Miyáumai Téfítí Káráísitintafena séna kesí Fasi'aénkón-iye siyáimbanifo nóraumaiya wemá Téfítin-andafaken-kwaasin-iyo Ísu súbma ⁴⁶ Káráísiti Téfítini Fasi'aénkó éna Téfítin-andafaken-kwaasigon-iye súbmanifo miwí ímba kanaa'á aaí sésa táatafesa ésa minkákémbá ímba áísai úmaesa iyáawe.

23

Ámáán-kawaa-waasiye ámáámbo sen-kwáásiyé miwí táái.

Mááka 12:38-40, Rúku 11:39-44,47-52, Rúku 20:45-47

¹ Ísu túwaandu urón-kwaasiye wení kísau-waasiye simátimena séna ² Maníkó iyáfasintinkaraisasa ámáámbo sen-kwáásiyé ámáán-kawaa-waasiye Mósese agaimakáin-aaí toráumaimo wésimatimemba ³ isé'a arááíwáéro. Mósese siyáin-amaamba miwí tóikaken-aantemba sésa ímba wéaraiwaefo miwímó ontembá ímba oró. ⁴ Umbai-tántáá'ó asááúmakesamo túwaqta'mae'a korómó sésamo ímbo túwa'nai ontembá miwí umbai-áái šimátimesa ímba túwa'nai ombá úwoi arááíwáéro wésewe. ⁵ Miwí sésa waási suwánésa óraa'-waasin-owe síwae sésa Mósese siyáin-amaamba agaimái anaféúmpímbá makésa túwayaanka'e tiyáánka'e kárá'umaresa miwítí wátóiaraiya'a ayáátááka'a tafétafe úmakesa naaópa'a afufumpa'á wénesa ⁶ tanómbo kaúfópa'o ombá kawel'-áémpá'á mésa ámáán-daumpa'o ombá óraa'-waasimo máépa'a imésa ⁷ waási suwánésa sésa óraa'-waasi ámáán-aaí simátíméwin-owe síwae sésa naaópa'a maru'-afufumpa'á wénesa miyámó ontáfésa aamoí wéowe.

⁸ Miwí miyá wéombanifo ímba miyán-oro. Kembiwísáfésa óraa'-waasi ámáán-aaí simátíméwi owémó síyambo é'a kímborawigo óraa'-waasi isatá wení waásisa mimbórái'a úmaisa méraumne seró. ⁹ Kempínkémbá moóráwigontafe'a óraa'-waasi kesifón-iye sefó. Kentifo wiyómpa'a méraiye. ¹⁰ Kempínkémbá moóráwigontafe'a kentáará'á káráwiyaiwain-iye sefó. Maníkómó iyáfasisinkaraiwai keyáá kenká'á káráwiyaundawi kemá úne. ¹¹ Kempínkémbá iyáákanae síyawí kentí wayó'á máéro. ¹² Kentúwí'o mósá maráiyawi Maníkó úwoi kentúwí'a múratinkainifo kentúwí'o ímbo mósá maráiyawi Maníkó mósá tinkáíniye Ísu siyáiyé.

¹³ Ísu mináái simátimena séna ámáámbo sen-kwáásiyé ámáán-kawaa-waasiye simátíménda isáaro. Kaumbo-kael'-ááíwára'-wáásímó é'a káráwiyoro. Maníkó wení waásimo kawáánin-amba wéfaitinkaawe. Maníkó wení waásimo kawáánin-ampa'a ímba kónae sembá kónaesamo owítí aambá wéfaitinkaawe.

¹⁴ Ámáámbo sen-kwáásiyé ámáán-kawaa-waasiye kaumbo-kael'-ááíwára'-wáásí é'a keto'-íníntí óntawara naankwará'á umémbá wémae'a waási suwánésa súwí'a mósá maráíwae sé'a tafisímai-inai karo'á wésewe. Mindásafe'a káráwiyoro.

¹⁵ Ámáámbo sen-kwáásiyé ámáán-kawaa-waasiye kaumbo-kael'-ááíwára'-wáásí é'a simátimunda ámáán-aaí arááíwaiwae sé'a saafá úmae'a óraa'-nomba kofaté'a némpa'a wéne'a tuwáné'a kentí sáwí-kisau aráátíméwasa miwítí sáwí-kisau kentí sáwí-kisau gomba iyáákaraimba pó'a mindásafe'a káráwiyoro.

¹⁶ Ámbó ímbo kawel'-úmaimo awánaraawi karo'á sé'a maarán-ámbá arááíwáéromó sewí káráwiyoro. Kembiwímó ámáán-aaímo sembá karo'á simátimé'a sé'a óraa'-amaan-dankon-aaí tika'-marésa sésa miyá ónaumnemo sembá minímáyáámó ifátuwaiyanamo éna kanaa'á íniye. Énifo kawel'-óntánkón-áwí'a korí-óntánkón-aaí tika'-marésa sésa miyá ónaumnemo sembá minímáyáámó ifátuwaiyanamo éna

sáwí'a ínìye wésewe. ¹⁷ Minkórí-óntánkó óraa'-amaan-dankomba ímba íyáákaraifo mindáúmpá'ó wérainda mindá kawel'án-ìye. Kembiwí ámáán-aisafena táako ímba péé sisa'á wéisaawe. Sáwí-imayaawara'-waasi simátímén-aii karo'-ááín-ìye. ¹⁸ Kembiwímó

ámáán-aiimo sembá karo'á simátíme'a sé'a Maníkóntáfésamo póimo tufú'maimo agáén-taaregon-aii tika'-marésa sésa miyá ónaumnemo sembá minímáyáámó ifátuwaiyanamo éna kanaa'á ínìye. Énifo mintáárérá'ó Maníkómbó wéamem-poigon-aii tika'-marésa sésa miyá ónaumnemo sembá minímáyáámó ifátuwaiyanamo éna sáwí'a ínìye wésewe. ¹⁹ Maníkómbó ámém-poigo mintáárégómbá ímba wéiyaakaifo mintáárégó íyáákarena ámém-poi kawel'á wéiye. Kembiwí ámáán-aisafena táako ímba péé sisa'á wéisaawe. Sáwí-imayaawara'-waasi simátíménaai karo'-ááín-ìye. ²⁰ Fasi'aén-ááímó sembá Maníkóntáfésamo póimo tufú'maimo agáén-taaregon-aiimo tika'ó marésamo sésamo ésa mintáárégón-aiiwara'a Maníkómbó wéamem-poigon-aiiwara'a wésewe. ²¹ Fasi'aén-ááímó sembá óraa'-amaan-dankon-aiimo tika'-marésamo sésamo ésa mindánkón-ááiwara Maníkó mindáúmpá'á méraiwain-aiiwara'a wésewe. ²² Wíyómpa'e simásuwesamo tika'ó marésamo sésamo ésa Maníkó mifá'á káráwiyain-aiiwara'a wésewe.

²³ Ámáámbo sen-kwáásíyé ámáán-kawaa-waasiye kaumbo-kael'-ááíwára'-wáásímó é'a káráwiyoro. Naaófá'ó Mósesemo siyáintemba kentí kisaufakemba kári-tonkwara'a tuwínkaa'-úmai siyáánkai maké'a moóra Maníkómbá amé'a kawel'á wée'a miyán-ámáámbo ísámae wéiyofó Mósesemo siyáin-amaamba óraa'-amaamba ifá'á tuwé'a pó'a waasi ímba arupíse uwátinke'a tirumbá ímba uwátinke'a ímba Maníkóntáfé'a timankúnkúmba é'a miyámó ontáfé'a pó'a minóráá'-ámáántómbá ifá'á tukáawe. ²⁴ Ámbá ímba kawel'-úmai awánaraawi karo'á sé'a maarán-ámbo arááíwáéro wésemba kári'-amaamba arááíwae'a óraa'-amaamba tukáawe. Miyámó ombá toipinkaambo wénaawiyaan-kwaasin-owe.

²⁵ Ámáámbo sen-kwáásíyé ámáán-kawaa-waasiye kaumbo-kael'-ááíwára'-wáásímó é'a káráwiyoro. Anaféúné táúfa'e paáká'-aantembo wénonkwiyofó andáámpá'á sáwí'a uráisa'a pó'a kempímbá sáwífa-tantaa'a óraa'a wéraiye. ²⁶ Ámáán-kawaa-waasiono. Ámáán-aisafena táako ímba péé sisa'á wéisaawe. Anaféúné táúfa'e andáámpá'ó nonkwíyówanamo andáámpá'é paáká'é kawel'ó intembá kentí sáwí-imayaa tuwé'a kawel'-ímáyáá úmai méraaro.

²⁷⁻²⁸ Ámáámbo sen-kwáásíyé ámáán-kawaa-waasiye kaumbo-kael'-ááíwára'-wáásímó é'a káráwiyoro. Waásimo maipímbó utámakaawanamo kawáá'isasamo waasi ímbo awánaantemba kentirumpímbá miyá isa'á sáwí'a wéowasa waasi ímba wétuwanaawe. Waásimo maipímbó utámakesamo kawel'-tó'wááímó owasamó awánésamo sésa kawel'á wéowemo sentembá kembiwí tuwánésa kawel'-wáásín-owe sembánifo kentirumpímbá miyá-sáwí-tántáá'á wéraisa'a kaumbo-kael'-ááíwára'-wáásín-owe.

²⁹ Ámáámbo sen-kwáásíyé ámáán-kawaa-waasiye kaumbo-kael'-ááíwára'-wáásímó é'a káráwiyoro. Kentíwá'ná Maníkón-aiimo simátímakowi tínkamuwasa púwúwa'a utámakaapa'a to'waaí wéowe. Arupíse úmai méron-kwaasi tínkamuwasa púwúwa'a utámakaapa'a to'waaí wée'a ³⁰ sé'a miwí tisaafitantambo uráawi sé'a minkánáámó mérekaa kentáá síwá'námo uráantemba ímba miyásá uráusino wésewe. ³¹ Miyámó sembá maarán-ááí wése'a Maníkón-aii simátímakowi tínkamesa miyá-sáwí'á uráawi tírááta úne wése'a miwímó uráantemba miyá wéowe. ³² Kentíwá'námo uráantembo miyámó wée'a tai'ánáawe.

³³ Tai'áiyamba iyánkó póigon-araa'an-owe. Maníkó kembá aaifimbá matinkáína'a sáwí-meyambo maíyapa'a ónkaifa'a komésa wété íyan-amba ímba wéraiye. ³⁴ Miyáumai kesáái simátimiyawiye aráátimiyawiye kawé'-ímáyááwará'-wáásíyé ti'maráanasa kempímbá wéniya'a tuwímbai tínkamiyasa puwíya'a tuwímbai aaraa-táiyá'á tínkamiyasa puwíya'a tuwímbai kentí áamáán-daumpimpa'a taántámbá tínkame'a moórá-mora-naopimpa'o wéniya'o é'a ti'mátu'mae'a nónááwe. ³⁵ Miyámó íyana arupíse-waasimo tínkamom-beyamba seyaafá'-wáásítí méyámbá kentópa'a tiniye. Aifa'ó tufúwanamo pukáin-kwaasigon-awi'a Éperi ánaaemba moóráwigo Pérékáiyaan-áaninkon-awi'a Sékáráiya óraa'-amaan-daumpa'a mérowana moórá-aempa'a Maníkóntáfésamo ísámaimo póimo tufú'maimo agáún-ontan-taaremo wérowana moórá-aempa'a aifa'-ámáán-káwáágó aantemba iyún-ontama wérowana afufumpimbá Sékáráiya imérowasa tufúwana pukáiyé. ³⁶ Minkáé'-wáásítí afufumpimbó kárúraan-kwaasi tínkamuwasa pukáawiwara'a miwítí sáwí-meyamba káfé'ó méraan-kwaasi maénááwe Ísu siyáiyé.

Ísumo arumbó uwátínkarain-aii.
Rúku 13:34-35

³⁷ Ísu mináái simátimena Yérúsaremu-naopaken-kwaasi arumbá uwátinkena séna Yérúsaremu-naopaken-kwaasisono. Maníkón-aaimo simátimakaawi tínkambae núwasa pukáawe. Maníkó ti'marówasa kuwáí óntantamba tínkambae núwasa pukáawe. Kokórigó aráátombo ayóifá'ó tínkarenamo káátatinkaintemba aasiyaasi-kánáá kemá miyá ónaumne súndanifo tínaaemba wéuwasiwewe. ³⁸ Ísáaro. Maníkó tiyuwáína'a tu'nankáámbá ónááwe. ³⁹ Simátime'a sune. Ímba úwoi suwánánááfo ánaaembo sé'ó Maníkó ai'maráisana kunkáiwaimba Maníkó kawé'á uwánkáiyé siyanka'a aneka'á suwánánááwe Ísu siyáiyé.

24

Óraa'-amaan-dambo tawísínda-aaimo siyáin-aii.
Mááka 13:1-2, Rúku 21:5-6

¹ Ísu mináái simátimuwasa óraa'-amaan-daumpakemba kárúwesa kúmúmba wení kísau-waasi sésa óraa'-amaan-damba kawé'-nábán-ifo awánaao suwaná ² Ísu séna káfé'ó awánaan-dantafe'a simátime'a sune. Ánaaemba waasi tésa mindámbá seyaafá tawísísuwesa seyaafá'-óntánkwará'é tawísísuwanaawe Ísu siyáiyé.

Sáwí-kanaa tínyemo siyáin-aii.
Mááka 13:3-13, Rúku 21:7-19

³ Ísu mináái simátimena Órífi-omapa'a imérowasa wení kísau-waasi weyáá méropa'a tésa áísai esa sésa emó sénda nóin-kanaawa paápé ínío. Nóin-kwaamera ínataawa séta ampáánká'á emá kúmínana káfé'ó wérain-tantaa'a tai'áíníyesa sénaumno suwaná ⁴ Ísu séna karo'-áái isé'a érai'e sefó káráwiyoro. ⁵ Sáwífa'-waasi tésa kesúwí'a máwatesa sésa Maníkómó íyáfasisinkaraiwai úne síyasa sáwífa'nanka minkáró'-ááísáfésa érai'e sénááwe. ⁶ Tiyááwemo síyan-aii némpakena'i ewaakéná'i isáiyana ímba táá'a íno. Miyán-kánáámó tinda mindá ímba seyaafá-tántáá'ó tai'áínda-waame'an-iyé. ⁷ Fí'o-fi'on-aempa'-waasi tiyánááwe. Moórá-kawaa-waasigomo éna moórá-kawaa-waasigoni amááraasafena íyáfesine tiyáaromo sínasa íyáfasinesa tiyánááwe. Fí'o-fi'om-barafa'a aawai táíniye. Fí'o-fi'om-barafa'a óraa'-mari táíniye. ⁸ Miyán-tántáá'ó paápé ina'a sé'a seyaafá-tántáá'ó tai'áínda-kanaa ímba tiyáifo iyámpóimo matinkánae owanamó óraa-ti'o intembá umbai-kánáámó tinda minkánáá paápé iye seró.

⁹ Miyán-ááímó síyasa minkákémbá kembiwí ta'óto'mai fí'lowi timíyasa sáwí'a uwátinkesa tínkamiya'a puwónááwe. Kentáfésamo fasi'ámimo méraiyan tafesa fí'o-fi'on-kwaasi seyaafá'nánká títámba uwátinkanaawe. ¹⁰ Kesááisafesa érai'emo wésiyawifinkemba sáwífa'nanka kesáái tínaaemba uwámesa miwítí namuro-wáásí moórá-morawigo aráátimesa títámba uwátinkanaawe. ¹¹ Sáwífa'nanka paápé ésa karo'á sésa Maníkón-aai simátimundawi úne sésa sáwífa'nanka karo'á simátimenaawe. ¹² Miyáumai sáwí-kisau go wété éna óraa'a ínasa fí'lowi-imayaamo émémba ifátuwesa kentáfé-ímáyáá aantemba ónááfo ¹³ ímbo ifátuwesamo kentáfésamo fasi'ámimo méraiyawí tai'áinda-kanaara'a Maníkó tí'mai kawepá'á métinkainiye. ¹⁴ Seyaafá-maráfákén-kwáásí isáiyantafe'a ásé-aai Maníkó wení waásimo kawáánin-aai simátíma'mae iyíyana ánaaemba seyaafá-tántáá'á tai'áinda-kanaa títíye Ísu siyáíye.

Sáwí-kanaagon-aai.

Mááka 13:14-23, Rúku 21:20-24

¹⁵ Ísu mináái simátimena séna ánaaemba sáwí'a íyan-tantaako paápé íníye. Naaófá'á Maníkón-aaimo simátímakowin-awi'a Tánieri mintántáátáféna siyáíye Ísu siyáíye. Kemá Mátíyu sune. Maanáúfáímó torausíyawí táako péé sína'a ísáaro wésune. Ísu séna Maníkóní kawé'-náópa'a misáwí-tántáá'á paápé ínasa awánáiyamba ¹⁶ Yúndiyaa-marafa'o méraiyan-kwaasi omápata tuwaantantésa iyónááwe. ¹⁷ Ontará'ó méraiyan-kwaasi ímba naaúmpa'o iyíyamba óntama ifátuwesa úwoi tuwaantantésa iyónááwe. ¹⁸ Kísau'fa'o méraiyan-kwaasi ímba naaópa'o títámba unáánkwátói ifátuwesa úwoi tuwaantantésa iyónááwe. ¹⁹ Tímúka'nine káfé'-iyampoiwara'-inine minkánáá sáwí'a ónááwe. ²⁰ Tuwaantambó iyíyamba táwi'o índa-kanaa iyé'a saagaan-kánáá iyé'a únáfo sé'a Maníkómpá'á inai seró. ²¹ Minkánáámó tinda óraa'-umbai táíniye. Naaófá'á Maníkó maramó úmaronka'e káfé'wara'e miyán-úmbái-tántáá'á ímba títíye. Ánaenkwar'a miyán-úmbái-tántáá'á ímba títíye. ²² Miyán-úmbái-tántáá'ó wéinkanana Maníkó ampáásé úmakaiye. Miyán-úmbái-kánáámó ayáátáaka'o wérainkaka seyaafá'-wáásí ímba úwoi túnamai méraawisino. Maníkó wemparí'o úmakain-kwaasisafena imáyáá éna miyán-úmbái-tántáá'á ampáásé uráíye.

²³ Ampáásémó ínasa tuwímbai simátimesa sésa Maníkómó íyáfasinankaraiwai mifá'-maafa'a méraiye síya'o é'a ímba ísáaro. ²⁴ Tuwímbai paápé ésa karo'á sésa Maníkómó íyáfasisinkaraiwai úne síyasa tuwímbai karo'á sésa Maníkón-aaimo simátimundawi úne simátíma'maesa níyamba ímbo awánen-kisau maésa Maníkómó wemparí'o úmakain-kwaasi karo'á simátinkanae sésa miyán-óráá-kísáú maénááwe. ²⁵ Miwísáfé'a érai'-waasin-owe sefó sé'a ímba paápé uráanka'a aifa'á simátimumpo káráwiyoro.

²⁶ Súnda-aai imáyáá é'a ánaaembo moóráwigomo kentáfénamo sénamo paápé uréna máásai-marafa'a méraiye sína'o é'a ímba koró. Moóráwigomo kentáfénamo aúpá'á méraiye sína'o é'a ímba

érai'e seró. ²⁷ Wíyómpa'o aafáyáumo tóráísasamo awánaantemba kemá waási úranko miyáumai afora'á anekal'á kumónaumne. ²⁸ Póímo sawáímó kawáá'ipa'o náíndasafenamo embontaan-dúmágómó tatorúpaintemba Maníkó sínana súnda-aai paápé íníye Ísu siyáíye.

Ísumo marapá'ó kumínda-aai.

Mááka 13:24-31, Rúku 21:25-33

²⁹ Ísu mináái simátimena séna miyán-úmbái-tántáá'ó tinda-kanaa tai'áínana aafáúgó kumeu'á ínana wíyónko ímba sán-káínana o'á wíyómpakemba kaisínana wíyónko

úwaaúwa ínasa ³⁰ seyaafá'-máráfákén-kwáásí wíyómpa'a awánemba fí'onka'ma'mai-tantaa'a awánésa kentáfésa sésa kumínena to'mayaa wéiye sésa táátafesa wéesa ifi'á wétesa suwánemba kemá waási úranko óraa-fasi'aenkwará sáwara'a ainánká kúmóna'a suwánánááwe. ³¹ Uwíyemba wétufuwe'a wíyómpaken-kisau-waasi tí'maráanasá Maníkómó wemparí'ó úmakain-kwaasi seyaafá'-máráfákémbá tí'maesa moóráfimba túwaandu ónááwe Ísu siyáiyé.

³² Ísu mináái simátimena séna moórá naan-táígón-áwí'a fíki-taigontafe'a imáyáa úmai ísáaro. Asáómó agaínda awáné sé'a áú'ó sínda-kanaa kárika'a tíniye sénááwe. ³³ Miyámó intembá kemó sún-da-tantaa'a ína'a awáné sé'a kárika'a kumíníye sénááwe. ³⁴ Érai'a simátime sune. Káfé'ó méraan-kwaasi tuwímbai ímbo pukáiyanka'a kemó sún-da-tantaa'a paápé íniye. ³⁵ Wíyóne marawé tai'áínífo kesáái ímbo tai'áínda úwoi waé'wae'a íniye Ísu siyáiyé.

*Kúmón-da-kanaa waási ímba ísaraawemo siyáin-aaí.
Mááka 13:32-37, Rúku 17:26-30,34-36*

³⁶ Ísu mináái simátimena séna kúmón-da-kanaa aafáúmá waási ímba ísááwasa wíyómpaken-kisau-waasiwara'a ímba ísááwa'a kemá Maníkón-ááninko ímba wéisaumpo kesifo weyáá ísaraiye. ³⁷ Naaófá'á moóráwígon-awí'a Nówaamo méronka'a waási ímbo Maníkón-ímáyáá ésamo maé'óntemba ánaemba kemá waási úranko kúmón-da miyá ónááwe. ³⁸ Piri'-nónkómó ímbo tínkankonka'a noné tóné wénesa tiyáámúmba wéto'waaí-esa aaré máúwasa waaí máúwasa wéuwana Nówaa nompín-táómpimba imérowasa ³⁹ piri'-nónkó táínda-aaí ísaresa ímba imáyáa ésa mérowana óraa'-a'a téna piri'-nónkó seyaafá'-wáásí tínkamuwasa putásaraawe. Miyámó uráantemba kemá waási úranko aneka'ó kúmón-dara'a kentáfésamo ímbo imáyáamo iyawi miyá ónááwe. ⁴⁰ Minkánáá maará ónááwe. Kae'-wáásí kisaufa'a méreyana Maníkó moóráwígomba auwéna moóráwígomba aiyáíniye. ⁴¹ Minkánáá kae'-íninkái tómbá wéto'mayaan-iyana Maníkó moórá-inimba auwéna moórá-inimba aiyáíniye. ⁴² Kemá kentí Fasi'aénkómó kúmón-da-kanaa ímba ísaraafo káráwiyoro. ⁴³ Simátíménda-aaí imáyáan-oro. Naankón-afowámó umén-kwáásímó tinda-kanaamo ísarenaraa umén-kwáásímó timbá wéto'mayaan-ena awánéna watúwáísana wení naaúmpakemba umémbá ímba máisino. ⁴⁴ Miyáumai kemá waási úranko kafífimbá kumónaumpo kembiwí wéto'mayaan-e'a simu'maráaro Ísu siyáiyé.

*Sáwí'a owasá kawé'á owasamó on-áái.
Rúku 12:42-46*

⁴⁵ Ísu mináái simátimena séna kawé-kísáúmó máéwi kawé'-ímáyááwará'-wáásísáfé'a sune. Wení óraako séna kesí kisaú-waasiya'a káráwiye tómbá tuwímbai tíma'mae iyuwó síníye. ⁴⁶ Wení óraako téna wení kisaumo kawé'-úmáimo maínda taawánáínana kisaumo maíndawi arunkó kawé'á ínana ⁴⁷ minóráákó séna kesí seyaafá'-mópáráwínká'á káráwiyuwo síníye. ⁴⁸ Énifo minkísáú-wáásígómó imáyáamo énamo kesí óraako ayáátááka'a ímba tíniye sénamo ⁴⁹ kisaú-waasi tínkamenamo tómbó nénamo uwóí'-nombo wénaan-kwaasiye uwóí'ó énamo ⁵⁰ wení óraakomo tinda-kanaa ímbo ísarainanamo kafífimbó téna ⁵¹ óraaka'a tatufú'mai ai'mátuwena séna kaumbo-kae'-ááíwára'-wáásímó mésamo tí'ó wéisasamo ifi'ó wétesamo túwááyaambo umpufuwésamo méraapa'a kóuwo síníye Ísu siyáiyé.

1 Ísu mináái simátimena aaremó máéwini áwáuma imáyáa éna séna ánaaen-kanaamo tínda Maníkó wení waásimo kawáánin-aii maarán-iyé. Aaremó maíndawi tómbá náiyanesa siyáánkai-inaamaru ómbá kúra'maesa aampakémbá koáíkaawe. 2 Minárásísómbá séfataase sáwí-imayaawara'a owasá séfataase kawé'-ímáyááwará'á owasá 3 sáwí-imayaawara'-arasi ómbá kurarésa fí'on-anafeumpimba iyamó káínda-nomba ímba fatiyowasa 4 kawé'-ímáyááwará'-árásí ómbá kurarésa fí'on-anafeumpinkwara'a iyamó káínda-nomba fatiyésa 5 aaremó maíndawimba koamu'makáawana ímba ááéma tisasá tógáfaa'a isasá tún-kwaiguráawe.

6 Tún-kwéraawana nó'waan-afufuntamba moóráwigo táántena séna wétifo koaiyánáisiye sisasá 7 misíyáánkái-árásí iyáfasinesa ómbá to'maésa kombá 8 sáwí-imayaawara'-arasi kawé'-ímáyááwará'-árásísáfésa sésa kentáásí iyamá pisináínifo nombá fatísimero sewasá 9 miwí sésa kesááwará'á miyáumai wétai'aifo nombó fatiyón-daumpakemba koméyámbáráaro sewasá 10 wégowana aaremó maíndawi tisasá séfataase-arasi to'mayaa úmáimo méraawi wesé'o tómbó náiyanesa naaúmpa'a iyówana 11 ontá wisúwáísasa miséfátáásé-árásí nombó fatiyónaesamo kówai tésa óraaka'a sésa óraakoo ontá tisinkaaó sewaná 12 ímba awánáúnda-arasi ombá pó'a ímba ontá titinkánaumne siyáíye. 13 Ísu simátimena séna miyáumai kemó kúmóna-kanaa ímba ísarenka'a kumónaumpo káráwiye'a méraaro Ísu siyáíye.

*Kaumbo-kísáú-wáásí táái.
Rúku 19:11-27*

14 Ísu mináái simátimena séna ánaaen-kanaamo tínda Maníkó wení waásimo kawáánin-aii maarán-iyé. Moórá-oraako némpa'a wááu koménae séna wení kísau-waasi táántena séna kesí óntanka'a káráwiyoro séna 15 moóráwigo wení kísau kawé-kísáúmó máisanamo awánaiwaintafena séna kesí óntamba séfataase-unamba káráwiyuwo séna aména moóráwigo wení kísau kárika'o kawé-kísáúmó máiwaintafena séna kesí óntamba kae'-únámbá káráwiyuwo séna aména moóráwigo wení kísau kári-kísau máiwaintafena séna kesí óntamba moórá-unamba káráwiyuwo séna aména tiyuwéna némpa'-marafa'a kóisana 16 séfataase-unan-ontambo maiyáiwai minóntántámbá kísau maimaéna wéwena fí'omba séfataase-unan-ontamba máisana 17 moóráwigo kae'-únán-óntámbó maiyáiwai minóntántámbá kísau wémaena fí'omba kae'-únámbá máisana 18 moóráwigo moórá-unan-ontambo maiyáiwai minóntántámbá ímba kísau maéna úwoi marafímbá utámakaiye.

19 Utámakaisasa miyá wéowana miwítí óraako ayáátáaka'a kuróm-bapa'a mifá'á ména ánaaemba téna wááumo tímakaunda-ontamba torupámai awánánae séna táántaisasa 20 tésa séfataase-unan-ontambo maiyáiwai maimaéna máaraanamena séna séfataase-unan-ontambo símakaandarakemba kísau wémae'a fí'omba séfataase-unan-ontamba maiyáumne sisaná 21 óraako séna kesí kísau-waasigo kawé'á óne. Kentáfémo imáyáamo émo kári-tantaaka'o kawé'ó úmáimo káráwiyaandantemba sáwífa-tantaaka'a káráwiyinone. Kesirunkómó aamoimó intembá kesé'a taménana enarunkó aamoí íno sisaná 22 kae'-únán-óntámbó maiyáiwai maimaéna máaraanamena séna kae'-únán-óntámbó símakaandarakemba kísau wémae'a fí'omba kae'-únán-óntámbó maiyáumne sisaná 23 óraako séna kesí kísau-waasigo kawé'á óne. Kentáfémo imáyáamo émo kári-tantaaka'o kawé'ó úmáimo káráwiyaandantemba sáwífa-tantaaka'a káráwiyinone. Kesirunkómó aamoimó intembá kesé'a taménana enarunkó aamoí íno sisaná 24 moórá-unan-ontambo maiyáiwai maimaéna máaraanamena séna emá fasi'aén-kwáásí éma fí'owiti kísaurakemba tómbá wéne fí'owiti kísaurakemba úwoi wéne wémandaana'a 25 enáároí inkaisé'a ení óntantamba kísau ímba maúnda

úwoi aúpá'á makáumpo ení óntamba máinone sisaná ²⁶ óraako séna sáwí-kisau-waasigo kafóná-waasi po kentáfemo sémo fí'owiti kísaurakemba tómbá wéne fí'owiti kísaurakemba úwoi wéne wémandaana'a óne sénda po ²⁷ kesí óntambo seyaafá'-wáásítí óntambo máraán-daumpa'o makáandaraka té'a kesí óntankwara a'wáá-ontankwara'a máúsino séna ²⁸ wení kísau-waasisafena séna minóntámbá maiyé'a siyáánkai-unan-ontambo tokáiwaimba áméro. ²⁹ Sáwífa-tantaaka'o kawel-úmaimo káráwisinkaiwaimba moóra-mora-tantaa'a áménana káráwisinkainifo ímbo kawel-úmaimo káráwisinkaindawimpakemba makáimba méraana'a ³⁰ misáwí-kísáú-wáásígómbá áí'mae'a máápa'a múra auwáiyana kumeu'-áémpá'á tí'o wéisasamo ifi'ó wétesamo túwáayaambo umpufuwésamo méraapa'a wíniye siyáiyé Ísu siyáiyé.

Ísu méraawini áwáusafenamo tísai índa-aaí.

³¹ Ísu mináái simátimena séna kemá waási úranko ánaaembo kúmóndara'a ságaenkwará wiyómpaken-kisau-waasiwara'a káráwiyaundawí p'ó'a kúmónasa ³² seyaafá'-márafákén-kwáásí kesúranka'a túwaandu íya'a sipisípi-poiye méme-poiya'emo káráwiyaiwaimo tuwímbaraintemba minkwáásísómbá miyáumai tuwímbake'a ³³ tuwímbai siyáánúrapa'a mótinke'a tuwímbai siyáánaepa'a métinke'a ³⁴ káráwiyaundawí siyáánúrapa'o méraiyan-kwaasisafe'a sé'a kesifo kawel'ó uwátínkáiwain-owe. Maníkó maramó úmakonka'a ken-ímáyáá éna kentí maru'á to'mayaa úmakaifo mifá'á taméarao. ³⁵ Kawel'á uwásinke'a kembó sááimo tówa'o méraawanda tómbá simé'a nombá simé'a fí'om-bapaken-kwaasimo ówánda aamoí uwásinke'a kentí naaúmpa'a mósá wésinke'a ³⁶ unáánkwátói-iyaimbo ówánda wésime'a sí'o úmba wégarawiye'a ándáfa'o maéwánda wésuwa'nai-e'a miyá uwásínkaraawe. Miyán-áái senasá ³⁷ arupíse úmaimo méraawi sí'ai esa sésa Fasi'aénkóo nó'waiya embó ááimo tówamo méronda tóné noné amétaawa ³⁸ nóin-kanaawa fí'om-bapaken-kwaasiyaambo undá aamoí uwánketa kentáásí naaúmpa'a mósá ankétaawa nó'waiya unáánkwátói-iyaimbo undá amétaawa ³⁹ nó'waiya áí'o úmba áwa'nai étaawa nó'waiya ándáfa'o maúnda áwa'nai uráumno síya'a ⁴⁰ káráwiyaundawí sé'a érai'a simátime sune. Kesí waásimo úwoi-waasimo miyáumaimo túwa'nai uráamba mindá kembán-iyé simátimenaumne.

⁴¹ Miyá simátime'a siyáánaepa'o méraiyan-kwaasisafe'a sé'a Maníkó sáwí'a uwátinkaindawin-ofo siyuwé'a kóro. Maníkó waántáwankone wení kísau-waasiye imáyáá éna óraa'-iyama to'mayaa uwátínkaraisana kámakama'a wéena ímba písínáípa'a mifá'á koméarao. ⁴² Kembó sááimo tówa'o méraawanda tóné noné ímba simé'a ⁴³ fí'om-bapaken-kwaasimo ówánda ímba aamoí uwásinke'a kentí naaúmpa'a ímba mósá sinké'a unáánkwátói-iyaimbo ówánda ímba simé'a sí'o úmba ímba súwa'nai e'a ándáfa'o maéwánda ímba súwa'nai e'a miyá uwásínkaraawe. Miyán-áái senasá ⁴⁴ sí'ai esa sésa Fasi'aénkóo nó'waiya embó ááimo tówamo méronda tóné noné ímba amétaawa nó'waiya fí'om-bapaken-kwaasiyaambo undá ímba aamoí uwánketa kentáásí naaúmpa'a ímba mósá ankétaawa nó'waiya unáánkwátói-iyaimbo undá ímba amétaawa nó'waiya áí'o úmba ímba áwa'nai étaawa nó'waiya ándáfa'o maúnda ímba áwa'nai uráumno síya'a ⁴⁵ kemá sé'a érai'a simátime sune. Kesí waásimo úwoi-waasimo ímbo túwa'nai uráamba mindá kembán-iyé simátimenaumne.

⁴⁶ Miyán-áái simátime'a aaí senasá miwítí sáwí-meyambo ímbo tai'áinanamo waé'wae'o índa-aempa'a komaé'mae'a ónááfo arupíse úmaimo méraawi aúí'a úmai maé'mae'a ónááwe Ísu siyáiyé.

26

Ísumbo tufuwíyan-aaimo siyáan-aaí.

Mááka 14:1-2, Rúku 22:1-2, Yóni 11:45-53

¹⁻² Ísu mifí'ó-fi'ón-áái wení kísau-waasisafena simátímakaiye. Naaófá'ó Maníkó Yúndaa-waasi tíyótaimo í-tánón-kánáá imáyáa éna séna kae'-nó'wáámbá waésa tíyótaimo í-tánón-kánáá tinda kembá ta'óto'mai aaraa-táiyá'á sínkamiya'a puwónaumne Ísu wení kísau-waasisafena simátímakaiye.

³ Simátimuwasa óraa'-amaan-kisau-waasiye Yúndaa-óraa'-waasiye aifa'-ámáán-káwáágón-áwí'a Káyafaasini naaúmpa'a túwaandu urésa ⁴ sésa nóraumaisaawa aúpá'á Ísumba ta'óto'maisaawa tufuwónaumno. ⁵ Seyaafá'-wáásí tíyááfainifo tanómbó kauífíyan-kanaara'a ínta tufuwónaumne siyáawe.

Ísumbo asaa-wiyúm-básáwémbó a'ánkarain-aaí.

Mááka 14:3-9, Yóni 12:1-8

⁶ Suwaná Ísu Pétáni-naopa'a koména moóráwígon-awi'a Sáímonini naaúmpa'a áúmo námombo kón-kwaasigoni naaúmpa'a ména tómbá wénowana ⁷ moórá-ininko iyéna asaa-wiyúmbó úm-basawemba óraa'-ontankakemba méyámbakaim-basawemba maimaéna iyúmba Ísu a'nómpímbá fatímarowasa ⁸ wení kísau-waasi awánésa aaisambá sésa nóra sénawa mimbásáwémbá úwoi fatiyankaiyo. ⁹ Mimbásáwémbó fí'owi tíménamo óraa'-ontambo maiyénamo ímbo óntamo makáan-kwaasi tíméraambaniye suwaná ¹⁰ Ísu iséna séna ifátuwe'a ímba aaisambá aééro. Kawe'á asínkáíye. ¹¹ Ímbo óntamo máráán-kwaasi kesé'a maé'mae'a wéiya'a túwa'nai ónae sé'a túwa'nai ónááfo kemá kesé'a marapá'á ímba maé'mae'a ónaumne. ¹² Púwóndara'a masawémba asinkésa utánaáfo minínínkó é'a masawémba asínkáíye. ¹³ Érai'a sumpo ísáaro. Kesí ásé-aaí seyaafá'-mápá'á simátimesa minínínkómó uwásínkáín-aaí simátimiyasa tááka'a maránaáwe Ísu siyáíye.

Yúndasi Ísuni pintaru'ó maiyáin-aaí.

Mááka 14:10-11, Rúku 22:3-6

¹⁴ Súwana Ísuni kísau-waasi sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasifinkemba moóráwígon-awi'a Yúndasi moórá-awi'a Ísakerioti óraa'-amaan-kisau-waasifa'a wéna ¹⁵ séna Ísumbo ta'ótoraimo aráátíména'o é'a nóraumai-meyana siménaao súwasa moórá-waai úmai siyáánkai-ontamba 30 ontamba toráumai ámúwana Yúndasi maimaéna ¹⁶ wéna nóraumaiya Ísumba aráátíménasawa ta'ótoranaao-imayaa ómbarena úmaena kuráíye.

Tíyótaimo í-tánómbó kauráan-aaí.

Mááka 14:12-21, Rúku 22:7-14,21-23, Yóni 13:21-30

¹⁷ Yúndaa-waasi ímbo intóráín-tantaa'wara-pereti agáún-kanaa aifa-kánáá túntemba wení kísau-waasi Ísumba taáisai esa sésa nááfara tíyótaimo í-tánómbá kogaufónaumno suwaná ¹⁸ Ísu séna Yérúsaremu-naopa'a wékai moórá-waasigontafe sékai kentáásí óraako séna kesí kanaamá tísatá kesí kísau-waasise'a ení naaúmpa'a tíyótaimo í-tánómbá nánaumne wésiye kosimámékaiyo súwasarai ¹⁹ Ísumo súntemba miyá ésarai minká'á tanómba kauwánkaraaye.

²⁰ Tanómba kaumakóyasa fenómpinka'a Ísu wení kísau-waasi wésa mindáúmpá'á imésa ²¹ tómbá wémandesa uwaná Ísu séna kempínkémbá moóráwigo kembá namuro-wáásí aráátiminiye súwana ²² tirunkó umbaí tówasa moórá-mora áísai esa sésa Fasi'aénkóo kewá'íyo símaesa kuwaná ²³ Ísu séna moóráwigo wení tón-ayai

maimaéna kesé'lo moórá-taufapimba tú'maimo náíndawi wemá kembó namuro-waásímó aráátimindawin-iyé. ²⁴ Naaófá'á Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna waási úranko puwíniye siyáintemba pó'a púwónana namuro-waásímó aráátimindawi sáwí-meyamba máiniye. Wembó ímbo ma'ánkaraankakaa kawé'á isinó Ísu súwana ²⁵ Yúndasi wembó aráátimindawi séna óraakoo kentáféwa sénó súwana Ísu séna é'a séne siyáiyé.

Ísu wení kísau-waasi tómbó tímakain-aai.

Mááka 14:22-26, Rúku 22:15-20, 1 Kórinti 11:23-25

²⁶ Súwasa tómbá wénowana Ísu péréti maisoréna Maníkómpá'á súwiyo séna tafámbai wení kísau-waasi tiména séna mindá kesún-ifo maimái naaró séna ²⁷ ándá-aran-dombo wéron-anafeumba maisoréna Maníkómpá'á súwiyo séna tiména séna seyaafá'á naaró. ²⁸ Mindá kesí naaén-iyé. Kesí naaemá sáwífa'-waasisafena kumínda póna Maníkó sáwí-imagaa maitiyuwéna séna kesé'a kááísamai méraiwaé séna mináú-áái símai kááísamakaiye. ²⁹ Simátíme sune. Fí'onkwara'a ándá-aran-domba ímba nánaumpo kesifo wení waásimo kawáánipa'a kesé'lo méraiyaamba ándá-aran-domba aú-nomba nánaumne Ísu súwasa ³⁰ Maníkóntáfésa ísámai imá simásuwesa mindáúmpá'á tuwésa Órífi-omapa'a iyáawe.

Pítaa ánaaeni'a uwásinkainiyemo siyáin-aai.

Mááka 14:27-31, Rúku 22:31-34, Yóni 13:36-38

³¹ Órífi-omapa'a imérowana Ísu simátiména séna Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna Maníkó séna sipisípiya'lo kawáániwaimba tufúwónasa sipisípisomba wété ónááwe Maníkó siyáiyé
siyáimba póna káfé'-no'waamba táá'a ína'a siyuwé'a wété ónááwe. ³² Énifo púwónasa utámaraiya iyáfasine'a kentí aifa'á Káríri-aempa kona'á kesínaaemba kónááwe Ísu súwana ³³ Pítaa séna seyaafá'nánká auwésa wété ónááfo kemá ímba miyá ónaumne súwana ³⁴ Ísu séna érai'a simáme sune. Káfé'-no'waamba kokórigo ímba ááimo siyáindara'a emá kaumbo-íká'á kentáfé sé ímbo awánáúnda-waasiye sínone Ísu Pítaantafena súwana ³⁵ Pítaa séna enté'lo sínkamonaé íya'lo é'a ímba auwé'a kónaumne súwasa wení kísau-waasi seyaafá'á miyá simásaraawe.

Ísu Kétésémánifa'a inaimó siyáin-aai.

Mááka 14:32-42, Rúku 22:39-46

³⁶ Seyaafá'á miyá simásuwesa Ísuwe wení kísau-waasiye taaiyamófa'a áwí'a Kétésémánifa'a komésa Ísu simátiména séna maanká'-méráiya'a Maníkómpá inái kosenó séna ³⁷ Pítaane Sépétin-ááninkaiye tí'maena komérowana umbaitántáákó arumbá sáwí'a úwana ³⁸ simátiména séna kesirunkó umbaisé'a taisá pó'a púwóraantamba wéune. Maanká'-mé'a kesé'a káráwiyoro séna ³⁹ tiyuwéna ewaa'á wéna Maníkó óraakon-iyé séna mara'á kumbéna inañinkémbá séna kesifóo emó kanaán-iyé sémo e maanúmbái-tántáá'ó kempá'ó tinda maisiyuwé éniyo ímba kesí imáyáan-ifo ení imáyáa arááiwaéno Ísu siyáiyé.

⁴⁰ Ísu inái simásuwéna wení kísau-waasiyaufa'a téna tatuwánómbo túnkwaigurówana tatúséna Pítaantafena séna ímba kanaará'á kárika'a kesé'a káráwimai méraane. ⁴¹ Waántáwanko tísai úmai isánae-aai kempá'á sifáinifo Maníkómpá'á inái seró. Imáyáago ewé sisaná áugo umbaimó wétaimba mindá aúgáfaa'a wéiyé simátiména ⁴² aneká'á tiyuwéna ewaa'á wéna Maníkómpá'á inañinkémbá séna minúmbái-tántáá'á empá'á úwoi tiniyemo sina'ó é'a emó sindantembá miyá ónaumne siyáiyé.

⁴³ Ísu inai kosimásuwena wení kísau-waasiyaufa'a téna tatuwánómba tún-kwaigurésa tógáfaate'a wéuwana ⁴⁴ aneka'á tiyuwéna ewaa'á wéna súntemba aneka'á inai kosimásuwena kouweréna ⁴⁵ minkáúmbónárausafena séna tímó waiguré'o méraamba kembá waási úrankomba sáwí'o on-kwáási aráátiminasa ta'ótoraiyan-kanaa wétifo ⁴⁶ íyáfasinewata wétiyapata konó. Kembó aráátimindawi wétiye Ísu siyáiyé.

Ísumbo ta'ótokaan-aii.

Mááka 14:43-50, Rúku 22:47-53, Yóni 18:3-12

⁴⁷ Ísu mináái wésuwana wení kísau-waasi sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasifinkemba moóráwigon-awi'a Yúndasi tumba wesé'a sáwífa'-waasi taánáinkwara paepáé'wara'a maimaé tumbá óraa'-amaan-kisau-waasiye Yúndaa-oraal'-waasiye miwí ti'márówasa tumbá ⁴⁸ ááéma Yúndasi Ísumbo aráátimindasafena simátimena séna aaweyáámó uwánkáandawimba ta'ótóráaro siyónka'a ⁴⁹ póna Yúndasi Ísumpa'a téna séna óraakoo méraano wésena aaweyáá wéuwankowana ⁵⁰ Ísu séna kesí waásiyo emó ónaemo sinda-í'a uwó súwasa wesé'o tuwái Ísumba ta'ótórówana ⁵¹ Ísuni kísau-waasifinkemba moóráwigo paepáé'a awáúfinkembá mósá taútuwena aifa'-ámáán-káwáágóní kísau-waasigon-áa'a fagáúsuwowana ⁵² Ísu wentáféna séna ení paepáé'a awáúfá'á wiyuwó. Paepáétambo tínkamiyan-kwaasi anondáámo ésa paepáétamba tínkamiyasa puwónááwe. ⁵³ Maarásáfé'a imáyáan-oro. Kesifontáfé'o sé'o súwa'nai uwómó senanamó éna wíyómpaken-kisau-waasisomba sáwífa'nanka ímbo kanaamó torausónááwi minúwóiyáámbá ti'maráínasa súwa'nai ónááwe. ⁵⁴ Miyámó súndarakaa Maníkón-aii aúfáífimba agaimakáin-umbai-tantaa'a kempá'á ímba tisinó. Énifo siyáintemba miyáumai paapé íniye

Ísu siyáiyé.

⁵⁵ Ísu mináái simátimena tun-kwáásísáféna séna kentáfé'a umén-kwáásín-iye sé'a pó'a taánáinkwara paepáé'wara'a maimaé'a kembá ta'ótoranae sé'a wétewe. Sáwífa-kanaa óraa'-amaan-daumpa'a kesááimo wésimatimundara'a ímba kembá ta'ótokaawe. ⁵⁶ Naaófá'á Maníkón-aiimo simátimakowi aúfáífimbo agaimakáan-aii kembó miyámó uwásínkéne'a wétewe súwasa wení kísau-waasi seyaafá'á inkaisésa auwésa wété uráawe.

Óraa'-waasi Ísumba aiifimbó ánkaraan-aii.

Mááka 14:53-65, Rúku 22:54-55,63-71, Yóni 18:13-14,19-24

⁵⁷ Wení kísau-waasi inkaisésa auwésa kóuwasa Ísumbo ta'ótórówi ái'maesa aifa'-ámáán-káwáágón-áwí'a Káyafaasini naaúmpa'a móankesa mindáúmpá'á ámáámbo sun-kwáásíyé Yúndaa-oraal'-waasiye túwaandu urón-daumpa'a móankowana ⁵⁸ Pítaa tínaaemba nénka'o témomba aifa'-ámáán-káwáágóní máápa'-ontafinkemba iyéna naa-maáífa ména Ísun-ane'ó paapé índamo awánáíndasafena i-wáásísé méraiye.

⁵⁹ Pítaa mérowasa óraa'-amaan-kisau-waasiye Yúndaa-oraal'-waasiye seyaafá'nánká Ísumba tufuwíyana puwíníye-aaigoni áwáuma saafá uwaná ⁶⁰ ímba wérowasa Ísuntafesa mósimesi-aii sésa ímba moórá-aii suwasá kae'-wáásígórái íyáfasinesarai ⁶¹ karo'á sésarai wemó sisatáámó isáúndasa óraa'-amaan-damba Maníkóní naambá kanaa tawísísuwela kaumbo-kánáá maisuwé'a ónaumne siyáiyé suyaná ⁶² aifa'-ámáán-káwáágó íyáfasinena Ísumba áísai ena séna mindáraimo simánkaayan-aii anondáá ina sínono súwana ⁶³ Ísu iséna ímba aai súwana aifa'-ámáán-káwáágó séna Maníkó fasi'aénkwáráwín-aúranka'a emá méma áísai onda-áái érai'-aii aantemba simásimiyo. Maníkómó íyáfasinankarawai Káráísiti Maníkón-ááninkowa'onompo simásimiyo súwana ⁶⁴ Ísu séna é'a sémpo simátimé'a sune. Ánaaemba suwánáiyá'a

kemá waási úranko Maníkó fasi'aénkón-ayáánúrapa'a fasi'aén-áémpá imé'a ainánká'á kumónaumne Ísu súwana ⁶⁵ aifa'-ámáán-káwáágón-arunko sáwí'a úwana wení unáánkwátói tafétuwena séna Maníkómbá karaánáá'a ankéna wesáféna sífó minááísáféta aaifimbá maenkéta fí'on-aaimo simánkáamba saafá únda póta ifátá tuwéta Maníkómbó símaimo sáwí'o uwánkáintafeta ⁶⁶ nórasaawa ónaumno súwasa sáwí'an-ifo tufuwíyana puwíno sésa ⁶⁷ Ísumba tuwiyáái wi'ankésa tufuwésa tiyáántambo tufúwún-kwaasi ⁶⁸ karaánáá'a sésa esáfé sé Maníkó iyáfasisinkaraiwai únemo séndawi ómpo kemá nááwa tufúnái simásimiyo siyáawe.

Pítaa ímbo awánáúnda-waasin-iyemo siyáin-ai.

Mááka 14:66-72, Rúku 22:56-62, Yóni 18:15-18,25-27

⁶⁹ Pítaa naamaáifa mérowana aifa'-ámáán-káwáágóní kisaumo maún-arasigo awánéna wempá'á téna séna Káriri-aepakewise'o maéndawi óne súwana ⁷⁰ Pítaa seyaafá'-wáásí túranka'a séna emó sénda-ai sááko ímba kawé'an-ye simásuwena ⁷¹ máápa'-ontafimba komérowana aneka'á moórá kisaumo maún-inaamarugo awánéna méron-kwaasisafena séna minkwáásígó Ísu Násareti-naopakewiye'o máiwain-ye súwana ⁷² Pítaa aika'á maréna séna ímbo awánáúnda-waasin-ye simásuwena mérowasa ⁷³ kárika'a mésa Pítaampa'a tésa sésa Ísuni kísau-waasi miyán-kwáásí méraawataamo awánemaundantenkaan-kwaasiyaamba éma mináémpákén-kwáásí tááiyaamba wésene suwaná ⁷⁴ Pítaa séna karo'-ááímó wésenanamo éna Maníkó sínkaminiye. Sewímbá ímbo awánáúnda-waasin-ye súwana kokórigó áái súwana ⁷⁵ Pítaa Ísumo simámakon-ai ááka'-maréna miyá siyónka'a kokórigó ááimo ímbo siyáindara'a emá kaumbo-íká'á kentáfé sé ímbo awánáúnda-waasin-ye sínone siyónka'a mináái ááka'-maréna máápa'a kuména áfááraumai ifi'á taráye.

27

Ísumba Páiratimpa'o áí'mae kuráan-ai.

Mááka 15:1, Rúku 23:1-2, Yóni 18:28-32

¹ Úwasa aafáúmó iyáúsunka'a óraa'-amaan-kisau-waasiye Yúndaa-oraal'-waasiye Ísumbo tufuwíyanamo puwínda-ai símai tarímaresa ² Ísumba ayáánka'a kára'umaresa áí'maesa Rómu-kamani-kawaagon-awi'a Páiratimpa'a kuráawe.

Yúndasi pukáin-ai.

Aantá-waasi 1:18-19

³ Páiratimpa'a kuwaná Yúndasi Ísuni pintaru'ó maiyówi Ísu puwíníyemo sun-áái iséna ímbo miyá oráámbá kemá sáwí'a uráumne séna pintaru'ó ésamo ámakon-ontamba 30 ontamba maimaéna óraa'-amaan-kisau-waasiye Yúndaa-oraal'-waasiye miwífá'á wéna séna ⁴ ímba sáwí'a uráin-kwaasi aráátimuna'a tufuwónae'a wéomba kemá mindá sáwí'a uráumne súwasa miwí sésa ímba kentáánén-ifo endén-ye suwaná ⁵ Yúndasi minóntámbá óraa'-amaan-daumpa'a metuwéna tiyuwéna ánda maimaéna waanda'á faráye.

⁶ Yúndasi minóntámbá óraa'-amaan-daumpa'a metuwówasa óraa'-amaan-kisau-waasi maésa sésa maanóntámbá pintaru'-óntámbá póta seyaafá'-wáásímó Maníkóntáfésamo imáyáamo ésamo maráán-ontampimbo maráandasa kentáásí áamáamba taraisónaumne simásuwesa ⁷ minóntánkón-ai sésa mimbórá-áái sésa minóntántámbá moórá-marama sawemó om-bárámá méyámbakaanasasa mimbárafímbá fí'om-barafaken-kwaasi puwíyan-kwaasi utánááwe siyáawe.

⁸ Miyá uráantafesa mimbárásáfesa sésa pintaru'-márámán-iyé siyáawasa káfé'wara'la miyá wésewe.

⁹ Óraa'-amaan-kisau-waasi miyán-áái wésesa mimbáramá méyámbakaamba Maníkón-aaimo simátímakowin-awi'la Yéremayaamo siyáin-aaí paápé uráíye. Yéremaya séna

Ísarerin-aísaafitantambo uráawi tuwímbai mimbórá-áái sésa moóráwigombo pintaru'ó íyan-ontamba 30 ontamba maimaésa ¹⁰ sawemó wéom-barama méyámbakaamba Fasi'aénkómó simásímakaintemba miyá ónááwe

Yéremayaamo siyáintemba pósa miyá uráawe.

Páirati Ísumba áisai uráin-aaí.

Máaka 15:2-5, Rúku 23:3-5, Yóni 18:33-38

¹¹ Ísu Rómu-kamani-kawaagon-aúranka'la mérowana áisai ena séna Yúndaa-waasiti kawáágowá óno súwana Ísu séna é'la séne súwasa ¹² óraa'-amaan-kisau-waasiye Yúndaa-oraal-waasiye fi'o-fi'on-aaisafesa aafimbá maénkówana Ísu iséna ímba aaí súwana ¹³ Páirati Ísumba áisai ena séna sáwífa'-aaí wésimankaafó ina wéisaano súwana ¹⁴ Ísu iséna seyaafá'-ááisáféna ímba anondáá súwana kámáni-kawaago Páirati sáwífa'-imayaa uráimbaniye.

Ísumba tufuwíyana puwínomo siyáin-aaí.

Máaka 15:6-15, Rúku 23:13-25, Yóni 18:39-19:16

¹⁵ Naaófá'á Maníkó Yúndaa-waasi tíyótai í-tánón-kánáá túntemba Rómu-kamani-kawaago séna seyaafá'nánká túwaandu urésa aamoí ésa ándáfa'ó mérain-kwaasigon-awi'la síya'la faútuwanaumne séna minkánáá miyáumai ándá-waasi faútínkáíye. ¹⁶ minkánáá moóráwigon-awi'la Párápási seyaafá'nánká wenáái ísarowi ándáfa'la mérowasa ¹⁷ sáwífa'-waasi túwaandu urówana Páirati tísaí ena séna ándáfa'ó méraan-kwaasifinkemba moóráwigon-awi'la síya'la faú'auwaano. Párápásiya'i Ísu Maníkómó íyáfasinankaraiwaiye wésewina'iyó séna ¹⁸ Páirati imáyáa éna séna óraa'-amaan-kisau-waasi Ísuntafesa ímba óraa'-waasi-i'la ínkwaé sésa ta'óto'maesa ke maúndafa'la áí'maesa tíyáawe séna mináái tísaí uráíye.

¹⁹ Páirati mináái tísaí ena aaimó ísón-daumpa'la mérowana awaainínkó moóráwigomba ai'marówana wempá'á téna séna enawaainínkó séna nó'waamba kaaimbá awánáúnda minkwáásígó ímba sáwí'la uráísana sirunkó umbaí wétaifo ímba aafimbá maenkaaó enawaainínkó siyé kosimámakaiye.

²⁰ Awaainínkón-áái kosimámuwasa óraa'-amaan-kisau-waasiye Yúndaa-oraal-waasiye úwoi-waasi sáwífa'nanka wa'wisésa sésa Páiratintafe'la sé'la Párápásimba faú'áúwénasa Ísumba tufíyana puwíno simáméro simátímúwana ²¹ Páirati aneka'á tísaí ena séna minkáé'-wáásífínkémbá nááwana faú'auwanaumno súwasa miwí sésa Párápásimba faú'auwaaó suwaná ²² Páirati séna Ísumba Maníkómó íyáfasinankaraiwainemo sewímbá nóra ónaumno súwasa seyaafá sésa aaraa-táiyá'á tufíyana puwíno suwaná ²³ Páirati séna nóra-sawira uráíyo súwasa óraaka sésa aaraa-táiyá'á tufíyana puwíno aantemba siyáawe.

²⁴ Miyá aantemba suwaná Páirati miwí táái ímba kanaa'á taraisónaumne-imayaa éna seyaafá'-wáási tíyáafo séna táúfapimba nombá fatímarena seyaafá'-wáási túranka'la aiyowá'la éna ayáámba non-kwiyéna séna miwámó puwínda-umbaitantaako kesiyáámpimba ímba wéraifo kentiyáámpimba wéraiye súwasa ²⁵ seyaafá sésa puwínata mimbéyámbá kentáásísaafitantambo íyawiseta maénaumne suwaná ²⁶ Páirati

Párápásimba faú'auwena i-wáásí simátimuwasa Ísumba áwíyandasamba áwiyonku'-nowana Páírati séna áí'mae aaraa-táiyá'á tufuwíyana puwíno séna Ísumba i-wáásí tímakaiye.

*I-wáásí Ísumba karaánáá'o ánkaraan-aaí.
Mááka 15:16-20, Yóni 19:2-3*

²⁷ Páírati Ísumba wení i-wáásí timúwasa áí'maesa kámáni-waasiti naaúmpa'a móankesa seyaafá'-í-wáásí táántowasa tamésa ²⁸ wení unáánkwátói faútuwesa naae-únánkwátói óraa'-waasiti unáánkwátóin-iye sésa Ísumba uwánkesa ²⁹ óraa'-waasiti kámo'an-iye sésa áwíyandama owepámai Ísu a'nómpímbá kufé'ankesa táúmba ayáánúrapa'a to'ankésa karaánáá'a ankésa moórá-mora kífaesa sésa Yúndaa-waasiti kawáágó óne sésa ³⁰ tuwiyáái wi'ankésa ayáámpimbo to'ánkón-taumba maiyésa a'nómbá wétufamesa ³¹ karaánáá'a ánkásuwesa naae-únánkwátói faútuwesa wení unáánkwátói uwánkesa tufiyanamo puwindafa'a áí'maesa kuráawe.

*Ísumba tufúwanamo pukáin-aaí.
Mááka 15:21-32, Rúku 23:26-43, Yóni 19:17-27*

³² I-wáásí Ísumbo áí'mae kumbá moóráwigo Sáírini-naopakewin-awila Sáímoni aampa'á túwasa i-wáásí ta'ótoresá Ísumbo tufiyan-aaraa-tai áúwaata'ankesa sésa áwa'nai úmai tiyó suwaná miyá úwasa ³³ marésa moórá-maragon-awi'a Kórigótaafa'a wésa mináwíkóní áwáuma a'nónyaantapa'emo supa'á wésa ³⁴ ándá-aran-domba maiyésa áí'a tai'áínkwae sésa ikamó

fain-tántáá'á mimpímbá marésa Ísumba ámúwana óika'a ma'mái awánéna ímba naráíye.

³⁵ Ísu ímba nówasa áí'maesa aaraa-táiyá'á aiyayaampimba tufúsúmaresa wení unáánkwátói maénae sésa ááfésa wétiyaananasa náawa iyáákaindawiya máiniyo sésa miyá ésa ³⁶ mara'á mésa Ísunka'a káráwiyesa ³⁷ Ísumbo tufúwanamo puwún-aaigoni áwáuma aúfáifimba agaimarésa sésa Ísu Yúndaa-waasiti kawáágón-iye agaimarésa a'nónká'-áaráá-táiyá'á mósá marésa ³⁸ uménté'o uyan-kwáásiyái tí'maesa Ísuni séfasefa'-aempa'a aaraa-táiyá'á tufúsúmaresa mara'á mésa minkwáásiyá'á káráwiyowasa ³⁹ tuwímbai tésa tiyáámba tóipimba faafésa timántákái fa'ankésa karaánáá'a ankésa sésa ⁴⁰ úwé emá séma óraa'-amaan-damba tawísísuwe'a kaumbo-kánáá maisuwé'a aneka'á ónaumne siyáampo Maníkón-ááninkomo émo e esáfé enáú áwa'nai ema eyááríka'a taaiyakémbá taútuwe marapá'á kumuwo siyáawe.

⁴¹ Suwasá miyáumai óraa'-amaan-kisau-waasiye amáámbo sun-kwáásiyé Yúndaa-óraa'-waasiye karaánáá'a ankésa ⁴² sésa fí'owi túwa'nai ena wesáféna wenáuma ímba kanaa áwa'nai iye. Ísareri-waasiti kawáágó únemo sémáimba póna érai'o sémaindamo éna weyááríka'a aaraa-táiyákémbá kumínata awánéta séta érai'a Maníkón-áánimban-iyesa sénaumne. ⁴³ Maníkóntáfé'a fasi'ámai méraunda Maníkón-áánimba úne sémáimba Maníkómó áwa'nai ónaemo sénaraa káfé'a áwa'nai isinó suwasá ⁴⁴ miwímó suntembá uménté'o uyan-kwáásiyái séfasefa'-aempa-taiya'o tufúsúmarowiyai

karaánáá'a Ísumba ánkaraaye.

*Ísumo pukáin-aaí.
Mááka 15:33-41, Rúku 23:44-49, Yóni 19:28-30*

⁴⁵ Ísumba karaánáá'a ánkówana wááwái seyaafá'-áémpá'á túnkwéna aafáúmó taenónka'a túnkúmba ⁴⁶ Ísu óraaka Yúndaa-waasi-taafinkemba séna eri eri rama sapakataniyemo súmba maarán-iye. Maníkó kesí Maníkóo nóra séwa siyuwááno

súwasa ⁴⁷ minká'ó méron-kwaasi isésa tuwímbai sésa naaófá'á Maníkón-aaí simátímakaiwaimba Íráiyaamba wéaantaiye suwaná ⁴⁸ moóráwigo awaantanténa faru-táénama maimaéna ándá-aran-domba ika-nómpímbá tu'maéna ofiyen-táemopimba sinúfaimaena náínkwae séna Ísun-óika'a mósá marówasa ⁴⁹ tuwímbai sésa Íráiyaama kuména áwa'nai íni ína áwa'nai íníyo séta amu'maréta méraumne suwaná ⁵⁰ Ísu aneka'á óraaka séna afowan-ayáámpimba wení ámútamba to'maréna pukáíye.

⁵¹ Ísu puwúwana óraa'-amaan-daumpa'a ampanta-óntámó úmakomba sanaan-áyáíyákémbá itafáá'maena marapá'á mútafaatena kaesé uwágúwana póna Maníkómpá'ó iyíyan-amba wi'marówana óraa'-marima tówana óraa'-ontantomba tufánkaa'a wéuwana ⁵² utámárón-ontan-aifimba awááúmaron-ontamba fawákúwasa Maníkóní waási sáwífa'nanka'o pukómpinkemba iyáfasinesa ⁵³ utámakon-ontan-aifinkemba iyáfasinesa mésa Ísu pukéna iyáfasinon-kanaa Yérúsaremu-naopa'a paápé úwasa sáwífa'nanka awánaraawe.

⁵⁴ Ísu puwúmba i-wáásítí kawáágówé wení i-wáásíyé Ísunka'o káráwisuwesamo mérowi marímo tówanamo seyaafá-tántáá'ó paápé úmba awánésa áfááraumai táátafesa ésa sésa érai'a wemá Maníkón-ááninkon-iyé siyáawe.

⁵⁵ Minááímó sumbá sáwífa'-inimba awánánge sésa tumbá nénka'a tamésa awánaraawe. Miníníntómbá Káríri-aepakembo Ísumbo arááíwa'maesamo áwa'nai úmaesamo Yérúsaremu'falo tiyáan-inintompinkemba ⁵⁶ moórá-inimba Mágátáraa-naopaken-ininkon-awi'a Máriaa úwana moórá-inimba Yémísinte Yósepinte tinówan-awi'a Máriaa úwana moórá-inimba Sépétin-ááninkai tinówa úwasa tuwímbai-inintonkwara'a tamésa awánaraawe.

Ísumbo utaráan-aaí.

Mááka 15:42-47, Rúku 23:50-55, Yóni 19:38-42

⁵⁷ Miníníntómbá tamérowana fenómpinka'a moóráwigo óntawarawin-awi'a Yósepi Árímatíyaa-naopakewi Ísun-aaísafena érai'e súwai ⁵⁸ Páíratimpa'a téna séna Ísun-áúma utánáifo simiyó súwana wení

i-wáásísáféna séna Ísun-áúma mai-áméro súwasa miyá uwaná ⁵⁹ Yósepi Ísun-áúma tamaimái aú-ampantafimba asááúmaena ⁶⁰ maimaéna kemó púwónasamo utáíyane sénamo aúsámakon-ontan-aifimba mámarena óika'a óraa'-ontantamba awááúwasuwena kóúwasa ⁶¹ Máriaa Mágátáraa-naopaken-ininko úwana araámáóe'a mara'á mésarai Ísumbo utámárón-ontan-aifimba karátuwesarai méraaye.

Páíratí utámáráapa káráwiyoromo siyáin-aaí.

⁶² Minínínkáí kará'matuwesarai méroyasa aafáyáara'a sambaatiyá'á óraa'-amaan-kisau-waasiye amáán-kawaa-waasiye Páíratimpa'a túwaandu ésa ⁶³ sésa óraakoo úwoimo aúmó arónka'a karo'-ááísé'o siwái séna kaumbo-kánáá maisuwé'a púwóndafinkemba iyáfasinanaumne súwataamo ísaraundasa sáákata maráúmpo ⁶⁴ i-wáási ti'marénasa kaumbo-kánáá utámaráán-ontan-aifimba kogáráwiyesa awánaaro. Wení kísau-waasi wenáúma fasímbaesa aúpá'á utámaresa sésa pukáímpinkemba iyáfasinkaiye sefáínifo. Miyán-ááímó síyanamo éna minká'ó-ááígó ááémo siyáin-karo'-aaigomba iyáákaifainiye suwaná ⁶⁵ Páíratí séna kentí i-wáási ti'maréwasa sentembá minóntán-aifimba kawé'-úmai káráwiyoro súwasa ⁶⁶ wésa waási óntan-aifimba iyáféráafo sésa torú maimaésa mókaaisamaranae sésa kurésa miyá araénáemba úmaresa i-wáási mátiyuwesa kóúraawe.

28

Ísu pukáimpinkembo íyáfasinkain-aai.

Mááka 16:1-10, Rúku 24:1-10, Yóni 20:1-18

¹ Yúndaa-waasimo saagon-kánáá tai'ówasarai sondaará'á aafáyáara'a aafáúmó íyáúsunka'a Máriyaa Mágátáraa-naopaken-ininko úwana araámáó úwasarai Ísumbo utámakopa'a koawánánae sésarai kuyambá ²⁻³ óraa'-marima tówana Fasi'aénkóni kísau-waasigo wíyómpakemba kuména wenóikakemba aafáúmó íyáúsenamo intembá wéuwana wení unáánkwátóiyakemba ainánkómó intembá waení'a kówana kuména óntambo óika'o makón-ontamba kufankwátuwena minóntánká'á mara'á mérowana ⁴ utámakopa'o káráwiyuwai áfááraumai táá'a úwasa tinekembá tata'á úwana tímááfomba waékuraiye.

⁵ Káráwiyuwai miyá úwasarai minkáé'-ínimbá kuyaná wíyómpakewi minínínkáí simátimena séna ímba táá'a íno Ísumba aaraa-táiyá'ó tufúwówanamo pukáiwaimba taawánáyae sékaimo téyamba ísaraumne. ⁶ Wemó siyáintemba pukáimpinkemba íyáfasinena kówéna ímba maanká'á méraifo utaráampimba iawánékai ⁷ tuwaantantékai wení kísau-waasi kosimátimekai

sékai Ísu pukáimpinkemba íyáfasinena kentí aifa'á Káríri-aempa'a wína'a koawánánaáwe. Mináái kosimátímekaiyo siyáiyé.

⁸ Súwasarai minínínkáí minúwóiyáámbá utarópa'a tuwésarai táátafesarai uyaná tirunkó aamoí úwasarai wení kísau-waasi kosimátimiyantafesarai aampa'á kuyambá ⁹ Ísu minínínkáí tuwánéna séna nááfara maémayaayana'o súwasarai óraako iyé-ímáyáá ésarai wenaísamaifimba tamésarai aísamaiya'a ta'ótoresarai wen-ímáyáá mósá máróyana ¹⁰ Ísu simátimena séna kesífá'awaawi kosimátimiyasa Káríri-aempa'a komésa suwánaaro Ísu siyáiyé.

Utámakopa'o káráwiyaawi-taai.

¹¹ Ísu mináái súwasarai wemó súntemba minínínkáí aampa'á kuyambá utámáropa'o káráwiyun-i-waasi tuwímbai Yérúsaremu-naopa'a wésa óraa'-amaan-kísau-waasi paápé ún-tantaa'a kosimátímúwasa ¹² óraa'-amaan-kísau-waasiye Yúndaa-oraal-waasiye túwaandu urésa aái símai mimbórá-áái tarímaresa utámáropa'o káráwiyun-i-waasi óraa'-ontamba tímésa ¹³ simátimesa sésa maarán-áái simátíméro. Nó'waamba súsa kwaiguráunasa Ísuni kísau-waasi tésa wenáuma umémbá maimaésa kóuraawe kosimátíma'mae'a nóro. ¹⁴ Páiratimo minááímó isáínataamo éta moóra-aaiwara'a simáménanasa kembiwí ímba aaifimbá maitinkáíniye suwasá ¹⁵ miní-wáásí isésa óntamba maimaésa kurésa sunten-áái aantemba kosimátíma'maesa núwana minááígó wété úwasa ísaraamba káfé'wara'a Yúndaa-waasi wéisaawe.

Ísuni waási wembó awánaraan-aai.

Mááka 16:14-18, Rúku 24:36-49, Yóni 20:19-23

¹⁶ Ísuni kísau-waasi sísamaifakemba moóra kumbaimái-waasi Káríri-aempa'a Ísumo minómáká'ó koméraaromo siyón-omaka'a komérowana ¹⁷ miwí túranka'a paápé úwasa awánésa wen-ímáyáá mósá márówasa tuwímbai kae'-ímáyáá ésa sésa Ísu pukáimpinkemba íyáfasinkai fí'owawa'iyo suwaná ¹⁸ Ísu miwí timándára'a taména séna Maníkó fasi'aémbá siména séna wíyómpa'e marapá'é káráwiyuwo simbá ¹⁹ pó'a mindásafe'a seyaafá'-márafá'á kesáái simátíma'mae'a níyasa kesí waási-i'a ésa kesifowé kemá wenááninkoe Ufaen-ámútánkóe'a kááisamai méraiya'a kentáásúwíka'a nombá maitinké'a ²⁰ simátímakaunda-aai arááiwaesa fasi'ámai ta'ótoraiwae sé'a simátíma'mae'a iyóro. Maramá wéraindara'a kembiwísé'a mé'a káfé'o wérain-tantaa'o tai'áíndara'a kembiwísé'a méraandasafe'a imáyáa úmae'a iyóro Ísu siyáiyé.

Kemá Mátíyu sún-da-aaí taí'áíye.

Máaka

Ísu wiyómpa'a iyówana Máaka moóra-waai úmai siyáánkai-aataiya'iyó miyáumai-aatai maisuwéna Ísu Maníkón-ááninkon-aai agaimakáiyé. Máaka moóra-awi'a Yóni-Máaka Yérúsaremufala wení naaópa'a ména óraa'a éna Pítaante Póronte'a kísau túwa'nai uráiyé. Rómu-waasi Ísun-aai isáíwae séna maanáúfái agaimakáiyé. Rómu-waasi fasi'aénkó tiráái tain-kwáásín-owe séna maarán-áái agaiyáiyé. Ísu fasi'aémbá tokéna tí'o ún-kwaasi asófatinkena waántáwambo tirunturómba maitiyuwéna sáwí-imayaagomo ta'ótokompinkemba faútínkaraiyé. Miyán-áái Máaka agaimakáiyé. Máaka agaiyáin-aagioni ayáiyá'á maarán-táúntámpímbo wérain-aai moóra-waasigo agaimakáiyé.

*Yóni nombó maitinkówimo simátimakain-aai.
Mátíyu 3:1-12, Rúku 3:1-9, Yóni 1:19-28*

¹ Maníkón-ááninko Ísu Káraísiti wení ásé-aai maarán-iyé. ² Naaófá'á moóráwigon-awi'a Yóni ímbo méronka'a Maníkón-aaimo simátimakowin-awi'a Áísáya Yónin-aai símai agaimaréna séna

Maníkó séna isaaó. Moóráwigomba ai'maráanana kesáái maimaéna ení aifa'á wéna ení aambá wi'ankéna ³ máásai-marafa'a ména aaemáiyakemba séna Fasi'aénkóni aambó wi'ankáiyamba wení aambá arupíse úmai wi'ankáiyana minámpá'á wíno Maníkó siyáiyé

Áísáya agaimaréna siyónka'a Yóni paapé úwana mináái paapé uráiyé.

⁴⁻⁵ Yóni nombó maitinkówi máásai-marafa'a komérowasa Yúndiyaa-aempakene Yérúsaremu-naopaken-kwaasi seyaafá'á Yónimpa'a tuwaná simátimena séna kentí sáwí-imayaa tuwé'a Maníkómpá'á tíyana sáwí-imayaa maitiyuwáína'a nombá maitínkáano súwasa miwítí sáwí-awau kufíyúwana Yóni Yóndani-nompimba nombá maitínkaraiyé.

⁶ Yóni káámeri-poigoni áyáu-watoi iyéna ásisandena á'wáánkau uréna fa'nóríné wantáámikóni aúwé mintón-aantemba wénena ⁷ simátimena séna moóráwigo kesínaaembo tíndawi wemá óraako kembá iyáákaraifo wemó aaí síndara'o kemó sendá sáwí'an-iyé. ⁸ Kemá nombá maitínkánaumpo wemá Ufaen-ámútánkómbá ai'maráánana kuména kempímbá óraa'a uwátinkainiye siyáiyé.

*Ísumba nombó maiyánkarain-aai.
Mátíyu 3:13-17, Rúku 3:21-22*

⁹ Minkánáá Kárirí-aempa'a Násareti-naopakemba

Ísu túwana Yóndani-nompimba Yóni wembá nombá maiyankówana ¹⁰ Ísu nompínkémbá iyáfasinowana kampúaran-tawaai tuwínkaa'-úwana Yóni awánómba Maníkóni ámútanko mááufu'-numaraamba úmaena Ísun-ane'á kumbaúwana ¹¹ wiyómpakemba aaigó aantemba séna emá kesááninko óna'a en-imáyáá é'a óraa'-aamoi uwánkaumne siyáiyé.

*Waántáwanko Ísumba ma'máímo awánarain-aai.
Mátíyu 4:1-11, Rúku 4:1-13*

¹² Súwana Maníkóni ámútanko Ísumba simámuwana máásai-marafa'a komérowana ¹³ ayáátáaka'a 40 no'waamba komérowana waántáwanko Ísu sáwí'o índá awánánae séna fí'o-fí'on-aai súwana Ísu ímba sáwí'o úmba afáá'-wái-wáánkó iyáíse'a mérowasa wiyómpakemba Maníkóni kísau-waasisomba kumésa áwa'nai uwánkaraawe.

*Ísu éiyain-kwaasimo táántarain-ai.
Mátíyu 4:12-22, Rúku 4:14-15*

¹⁴ Ánaaemba Yóni Káríri-marafaken-kawaagon-awi'a Érotintafena séna sáwí'a uráiyé siyóntafena Yónimba ándáfa'a máankowana mérowana Ísu Káríri-aempa'a wéna Maníkóní ásé-ai simátimena séna ¹⁵ miwání áwáu paápé isaná Maníkóní nombaragó ewaa'á tifo kentí sáwí-imayaa tuwé'a Maníkóní ásé-aaisafe'a timankúnkúmba oro siyáiyé.

¹⁶ Mináái simátimena Káríri-waaunkoni áwáifakafambo kúmba kae'-wáásiyái awaaón-áwí'a Sáimoni úwana áfákon-awi'a Énduruwe'a mésarai miwítí kísau pósarai mófáá'a to'mái tímapa'a wénesarai mare'mare'-únámbá nompí tukésarai méroyana ¹⁷ Ísu simátimena séna kesé'a tekaiyó. Mófáá'o to-tímapa'o nóyantemba aú-kísau tíménakai wénékai kesáái simátímapa'a wéniyasa kempá'á teró súwasarai ¹⁸ mimbáré'maré'-únámbá tuwésarai wesé'a kurááye.

¹⁹ Wesé'a kuyaná Ísu kárika'a kúmba kae'-wáásiyái Sépétin-ááninkai awaaón-áwí'a Yémísi úwana áfákon-awi'a Yóniye'a nompín-táómpimba mésarai mare'mare'-únámbá to'mayaa wéuyana ²⁰ Ísu tuwánéna táántowasarai mindómpín-táómpimba tifowané wení kísau-waasiye tiyuwésarai Ísuwe'a kurááye.

*Arumpimbá sáwí-amutambo mérowin-ai.
Rúku 4:31-37*

²¹ Kápaneamu-naopa'a komérowasa Yúndaa-waasi áamáán-aimo isón-kanaa túwana Ísu áamáán-daumpa'a iména wenáái simátimuwasa ²² isésa óraaka súntafesa sésa áamáambo sentenkáámbá ímba wésifo óraa'-waasigoraamba wésiye sésa táátafesa uráawe.

²³ Táátafesa uwaná minamáán-dáúmpá'á moóráwigo wenarumpimbá sáwí-amutambo méron-kwaasigo ména ²⁴ óraaka séna Ísu Násaretifakewi óne. Kentáá nórawa ínewa tasínkambaisaawa tai'áínono. Embá awánáúndawi Maníkóní kawé-kísáú-wáásí óne súwana ²⁵ Ísu sáwí-amutankontafena óraaka séna aséré minkwáásígómbá auwé kóuwo súwana ²⁶ misáwí-ámútánkó minkwáásí famétuwowana aiyayaanko tata úwana wáá'a túmaena arumpinkémbá kóúwasa ²⁷ awánéna táátafe ésa keáímbá sésa mindórawa'iyó. Aú'an-iyé. Wemá sáwí-amutantafena óraaka sisasá sintembá wéowe suwaná ²⁸ miyá úwasa Káríri-aempa'a Ísun-ai wété úwasa ísaraawe.

*Ísu tí'o ún-kwaasimo asófatinkarain-ai.
Mátíyu 8:14-17, Rúku 4:38-41*

²⁹ Ísówasa áamáán-daumpa'a tuwésa Sáimoninte Éndurunteti naaúmpa'o iyúmba Yémísiye Yóniye Ísuwe úmai iyúmba ³⁰ Sáimonin-aráandaomba áuiya kówana mérowasa Ísumba simámúwana ³¹ iséna wempá'á téna ayáánka'a ta'óto'mai iyáfasinankowana mináuíyá tai'ówana iyáfasinkwena tómbá agaimái tímakaiye.

³² Úwasa fenómpinka'a tí'o ún-kwaasionkwara sáwí-amutamba tirumpimbó méron-kwaasionkwara'a tí'maesa Ísumpa'a tuwasá ³³ mindáópaken-kwaasisomba seyaafá ontará'á túwaandu uwaná ³⁴ Ísu fí'o-fi'on-ti'o ún-kwaasisomba asófatinkena sáwí-amutamba tirumpinkémbá maitiyuwówasa misáwí-ámútántómbá Ísuntafesa Maníkón-ááninkon-iyé sésa wembá awánontafena aséráaro Ísu súwasa kóuraawe.

*Ísu Kárírifa'o simátímakain-ai.
Rúku 4:42-44*

³⁵ Kóuwana siyataró'á Ísu íyáfasinena mindáópa'a tuwéna Maníkómpá'á inaimó síndasafena ímba waásimo méropa'a koména inai wésena mérowana ³⁶ Sáimoni wení waásise'a Ísumba ayaafái úmai ³⁷ awánésa sésa seyaafá'-wáási embá wéayaafai-owe suwaná ³⁸ Ísu séna fí'on-daopimpa'warata wéneta kesáái simátímapa'a kónaumne. Miyámó ondasáfé'a túne séna ³⁹ Káriri-aempa'a áamáán-daumpimpa kosimátímapa'a wénena tirumpinkémbá sáwí-amutamba maitiyuwówasa kóuraawe.

*Ísu námombo kón-kwaasi kawé'ó uwánkarain-ai.
Mátíyu 8:1-4, Rúku 5:12-16*

⁴⁰ Moórá-kanaa Ísumpa'a námombo kón-kwaasigo téna óraakon-iyé séna aísamaifimba takífaena séna kentáfénamo ankáínamo e kanaa'á aúí'la uwásinkainono súwana ⁴¹ Ísun-arumbá úwana ayáántamba ane'á ta'ótorena séna miyá ónaumpo enáúra'a karefó'a kawáúwiye súwana ⁴² minúwóiyáámbá kawáúguwana ⁴³⁻⁴⁴ Ísu óraaka séna enáúra'a kawáúwimba po Mósesemo siyáintemba áamáán-kisau-waasifa'a wéma enáúma máaraatime póima tímínasa Maníkóntáfésa ísámai tufú'mai agaiyasa seyaafá'nánká awánésa áúrakemba kawáúwiye sénááwe. Énifo enáúra'o uwánkaunda-ai simátimunafó sé waaó Ísu súwana ⁴⁵ minkwáásígó ifátuwena kawé'ó uwánkon-ai simátíma'mae iyúwana minááígó wété úwasa sáwífa'nanka Ísu tíniye sésa kentí naaópimpa'a túwaandu urówana mindásafena Ísu ímba naaó'-nao'o kúmba waási ímbo méronkafamba mérowasa naaó'-naoken-kwaasi wempá'á tóso uráawe.

2

*Ísu aísaimo pukówimba kawé'ó uwánkarain-ai.
Mátíyu 9:1-8, Rúku 5:17-26*

¹ Tuwímbai-no'waamba waéna Ísu Kápameamu-naopa'o kúmba wení naaúmpa'a mérowasa sáwífa'-waasi isésa ² túwaandu ésa mindáúmpá sisipáá ésa pááimpa'wara'a sisipáá uwásowana Ísu wenáái wésimatimuwasa ³ éiyain-kwaasi aísaimo pukówimba taawiya'maésa tumbá ⁴ mindáúmpá sáwífa'-waasi sisipáá uwasá ímba kanaa'ó íyóraantamba ésa naanamifa'á taawiya'maésa imésa afaa'á aúsámaresa ándára ta'ótorena túwówana kuméména Ísumo méronka aúranka'a kumúwana ⁵ Ísu taawiya'maé

tun-kwáásímó éraila kawé'á uwánkainiye-imayaamo umbá Ísu tuwánéna aísaimo pukón-kwaasigontafena séna kesí waásiyo ení sáwí-imayaa maiyauwáúmne súwasa ⁶ áamáambo sun-kwáási mésa ⁷ imáyáa ésa sésa nóra sénawa miyá síyó. Maníkó weyáá sáwí-imayaa maitiyuwáínífo waási ímba miyá ónááfo Maníkómbá karaánáa'a ánkáíye-imayaa ésa suwaná ⁸ Ísu minímáyáámó umbá iséna simátiména séna nóra séra miyán-ímáyáá wéoo. ⁹ Moóráwigo aísaimo pukáindawintafenamo séna ení sáwí-imayaa maiyauwáúmne sínasamo ésa éraira sí karorá síyó sénááwe. Énifo moóráwigomo aísamai pukáindawintafenamo séna eyáárika'a íyáfasine ení wandaaí maimaé waaó sínasamo ésa éraira sí karorá síyó sésa awánánááwe. ¹⁰ Kemá waási úranko marapá'ó méraunda waásiti sáwí-imayaa maitiyuwáúnda-fasi'aemba tokáumpo aráátíménda awánánááwe séna aísaimo pukón-kwaasigontafena séna ¹¹ isaaó. Íyáfasinke ení wandaaí maimaé naaópa'a waaó súwana ¹² seyaafá'-wáási túranka'a íyáfasinkwena wení wandaaí maimaéna kúwasa seyaafá'nánká táátafesa ésa Maníkón-áwí'a mósá marésa sésa ímbo awánaraunda-i'a isatá awánáúmne sésa táátafesa ésa tiyáámba tóipimba fáákaawe.

*Ísu Rífáimbo áántarain-ai.
Mátíyu 9:9-13, Rúku 5:27-32*

13 Ísu tuwéna Káriri-nonkwaakoni áwáifa'a kúwasa sáwífa'-waasi wempá'á túwaandu uwaná wenáái simátimena ¹⁴wéna awánómba Árafíásin-ááninkon-awi'a Rífái taakisimó máún-daumpa'a mérowana Ísu awánéna séna iyáfasine kesé'a tiyó súwana iyáfasinena wembá arááiwa'maena kuráiyé.

15 Kúwasa Ísuwe wení kísau-waasiye Rífáini naaúmpa'a imésa tómbá wénowasa taakisimó máún-kwaasiye sáwí'o un-kwáásiyé sáwífa'a Ísumba arááiwa'maesa Rífáini naaúmpa'a imésa wénowasa ¹⁶ámáán-kawaa-waasifinkemba amáámbo sun-kwáásí Ísu taakisimó máún-kwaasiye sáwí'o un-kwáásiyé tómbó wénomba tuwánésa Ísuni kísau-waasisafesa tísai esa sésa nóra sénawa taakisimó máén-umen-kwaasiye sáwí'o on-kwáásísé'a Ísu tómbá wénaiyo suwaná ¹⁷Ísu iséna séna tíyofaan-kwaasi kawé'-úmaimo méraan-kwaasi ímba wétuwa'nai-oyo tí'o in-kwáásí wétuwa'nai-owe. Mindásafe'a arupíse úmaimo méraan-kwaasi táántaanasa Maníkómpá'á tíwae sé'a ímba kunkáumpo sáwí'o úmaimo méraan-kwaasi táántaanasa Maníkómpá'á tíwae sé'a kunkáumne Ísu siyáiyé.

*Tómbó aawentamó on-áái.
Mátíyu 9:14-17, Rúku 5:33-39*

18 Moórá-kanaa Yóni nombó maitínkáiwaini kísau-waasiye amáán-kawaa-waasiye Maníkóntáfésa imáyáa ésa tómbá ímbo nombá inái aantemba wésuwasa tuwímbai Ísumba taáisai esa sésa Yónini kísau-waasiye amáán-kawaa-waasiti kísau-waasiye moórá-mora-kanaa Maníkóntáfésa imáyáa ésa tómbá ímbo naambá inái aantemba wésefo ení kísau-waasi ímba miyámó ombá tómbá úwoi wénaawe. Nóra sésawa miyá wéoo suwaná ¹⁹Ísu séna moóráwigo aaremó maíndawi amááraasomba tanómba kautimínda miwísé'a mérainasa aamoí ésa mintómbá ímba a'áo sénááfo úwoi nánááwe. ²⁰Ánaaemba minkwáásígómbá aí'mae kóiyasa minkánáa amááraasomba tirunkó sáwí'a ínasa tómbá a'áo sénááwe Ísu séna wemó ánaaemba tiyuwénamo iyíndasafena mináái siyáiyé.

21 Ísu mináái simátimena séna ááéraan-ampantamo afaa'ó wéraisasamo ombá aú-ampanta ímba kárámai wéfaruwowe. Miyámó íyanamo éna aú-ampantago sáwí'a ínana ááéraan-ampantago aú-ampantaraamba ímba íníye. ²²Aú-anda-aran-domba ááéraan-sipisipi-asi-anafeumpimba ímba wéfatimaraawe. Miyámó íyanamo éna aú-anda-aran-donko óraa'a éna ááéraan-anafeumba kafaména sáwí'a ínana mindómbá úwoifa'a fatiwiniye. Mindásafesa aú-anda-aran-domba aú-sipisipi-asi-anafeumpimba wéfatimaraawe Ísu siyáiyé.

*Ísu sambaatisáfénamo siyáin-ai.
Mátíyu 12:1-8, Rúku 6:1-5*

23 Moórá-kanaa Yúndaa-waasimo saagon-kánáará'á Ísuwe wení kísau-waasiye wíti-ton-kisau'fa'a wéwesa wení kísau-waasi wíti-aramba kútúmai ásima pítuwesa nowasá ²⁴ámáán-kawaa-waasi tuwánésa Ísuntafesa sésa isaaó. Ení kísau-waasi saagaan-kánáamá aambá fáí'makaawasa miyá wéowe suwaná ²⁵⁻²⁶Ísu séna naaófá'á Téfitimo uráimba aúfáifimbo agaimakáin-aaigoni áwáu ímba ísaraawe. Aifa'-ámáán-káwáágón-áwí'a Ápáyata méronka'a Téfitiye wení waásiye táái tówana Téfiti Maníkóni amáán-daumpa'a iyéna Maníkón-aúranka'o makón-tomba imaiyéna wénena wení waási tímúwasa naráawe. Mintómbá úwoi-waasi ímbo né'ómbanifo amáán-kisaumo máún-kwaasi aantembo né'ómbaniye. Téfiti mintómbá imaiyéna tímúwasa nonká'á Maníkó ímbo aaisambá siyáimbanifo kesí waási miyá owa'á aaisambá ímbo seráámbá wésewe.

²⁷ Maníkó waásisafena imáyáa éna túwa'nai índasafena saagaan-kánáá maréna waási aifa-tántáá'á maréna saagaan-kánáá ánaaen-tantaa'a póna túwa'nai índasafena makáiyé. ²⁸ Wíyómpakemba waási úranko pó'a saagaan-kánáárá'ó káráwiyaunderi úmpo saagaan-kánáámó waási kísau mo máémba kendén-iye Ísu siyáiyé.

3

Ayáámbo kemporarín-kwaasigon-aai.

Mátíyu 12:9-14, Rúku 6:6-11

¹ Moórá-kanaa Ísu ámáán-daumpa'o iyúmba moóráwigo ayáámbo kemporarón-kwaasi mérowasa ² aaifimbá maenkánae suwái mésa Ísuntafesa sésa saagaanká póna minkwáási kawe'ó uwánkainataamo éta ta'óto'maisa aaifintá maenkánaumne sésa Ísumba awánomba ³ Ísu ayáámbo kemporarón-kwaasisafena séna kemó méraundara tiyó súwana miyá úwana ⁴ Ísu miwísáféna séna kentáási ámáán-aaifimba nóin-aiya wéraiyo. Saagaan-kánáárá póta kawe-kísáúsááwá máúm sáwí-kisauaawa wémaumno. Waási túwa'nai onasasááwá kawerá óna tínkamonasasaawa puwónááo tísai ena súwasa ímba aai suwaná ⁵ Ísu mótuwana-metuwana éna aaisambá títuwena waásisafesa ímbo imáyáamo ontáféna arumbá úwana ayáámbo kemporarón-kwaasigontafena séna enayáámbo fárútuwaaó súwana ayáámbo fárútuwowa kawe'á uwánkowasa ⁶ ámáán-kawaa-waasi ámáán-daumpa'a tuwésa minúwóiyáán-úmai Érotini waási túwaandu ésa Ísumba nóraumaisaawa tufuwónaumno sésa tufuwíyanamo puwínda-aai siyáawe.

Sáwífa'nanka nonkwaaúnkóni áwáífa'o kuráan-aai.

⁷ Ísu tiyuwéna wení kísau-waasi tí'maena Káriri-nonkwaaunkoni áwáífa'o kúmba sáwífa'-waasisomba Kárírifaken-kwaasiye Yúndiyaafaken-kwaasiye ⁸ Yérúsaremu-naopaken-kwaasiye Ítúmiyaa-aempaken-kwaasiye Yóndani-nonkoni menáipákén-kwáásiyé Táyya-nao'-aempaken-kwaasiye Sáíndóni-nao'-aempaken-kwaasiye miyáumaifaken-kwaasisomba Ísuni kísau-aai isésa Ísumpa'a tóso uwaná ⁹⁻¹² sáwífa'-waasi asófatinowasa mindásafesa tí'o ún-kwaasisomba asófasininkwae sésa Ísun-ane'ó ta'ótoraiyanesa famé'mae iyúwasa tirumpimbó sáwí-amutambo méron-kwaasi Ísumba awánéna mara'á kífaesa óraaka sésa emá Maníkón-ááninko óne suwaná Ísu óraaka séna Maníkón-ááninko óne sé'a ímba símai paápé oro séna wení kísau-waasi simátimena séna sáwífa'-waasi famé'maesa famésiyuwaafó nompín-táómbo maimaé ewaa'á másínkáaro siyáiyé.

Ísu wení kísau-waasimo táántarain-aai.

Mátíyu 10:1-4, Rúku 6:12-16

¹³ Ísu omápa'a iména tuwímbai iyáfasintinkanae séna táántowasa wempá'á iyúwana ¹⁴ minkwáásífinkémbá sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasi iyáfasintinkena séna kesí aantá-waasi é'a mé'a kesáái kosimátímapa'o wíyantafe tí'maré'a ¹⁵ tirumpinkémbó sáwí-amutambo komaitiyuwáíya-fasi'aembo tímúnda miyásáfé'a iyáfasintinkaumne siyáiyé.

¹⁶ Miwí túwí'a Sáímoniye séna aú-awi'a Pítaawe simánkena ¹⁷ Sépétin-ááninkorai túwí'a Yémísini Yóni aú-awi'a Póánésiye súwaiyai mináwíkoní áwáu wíyónaaimo siwáíní áráákoraiye súwaiyaisafena séna ¹⁸ moóráwigo Énduruni moóráwigo Fírípini moóráwigo Pátóromiyuni moóráwigo Mátíyuni moóráwigo Tómaasini moóráwigo Áráfíasin-ááninko Yémísini moóráwigo Tándiyasini moóráwigo Sáímoni wemá Rómu-kamani-waasi tí'mátuwanaemo siyáiwaini ¹⁹ moóráwigo Yúndasi-Ísakerioti wemá ánaaemba Ísumba

wení namuro-wáásímó aráátímakaiwai miyáumai-waasi Ísu íyáfasintinkena naaópa'a kouwékaiye.

Ísunte Piyésepurinte-taai.

Mátíyu 12:24-32, Rúku 11:14-23, 12:10

²⁰ Ísu naaúmpa'o iyúmba aneká sáwífa'-waasi túwaandu ésa sisipáá untáfésa Ísuwe wení kísau-waasiye tómbá ímba kanaa'á naráátámba uwasá ²¹ Ísun-amááraa isésa uwóí'a úmae wéniye sésa taaiyánae sésa tiyáawe. ²² Yérúsaremu-naopaken-kwaasi Maníkóní amáámbo sun-kwáási tésa sésa sáwí-amutantonti kawáágón-áwí'a Piyésepurí fasi'aémbá amísana tokéna sáwí-amutamba wémaitiyuwayiye suwaná ²³ Ísu táántowasa tuwaná waé'mai-aai simátimena séna waántáwankomo éna ímba waántáwamba maisuwáiniye. ²⁴ Moórá-andamo tiyésamo ésa tuwínkaa'a urésa ímba fasi'ámai méranaawe. ²⁵ Moórá-akumba aaimó tuwintáán-akumba pósa tuwínkaa'-urésa ímba fasi'ámai méranaawe. ²⁶ Waántáwankoni waási tiyésamo tuwínkaa'-ésamo ésa ímba fasi'ámai méranaawe.

²⁷ Moórá-aai imáyáan-oro. Moóráwigo moórá-nankoni afowámó fasi'aéwí mérainanamo éna mindáúmpákén-úmémbo maíndasafenamo éna ímba úwoi íyáferainifo miwámá mindánkóní afowámbá ándá kárá'umakenamo éna kanaa'á íyáfekena wení moparáwímbá umémbo máiniye Ísu siyáiyé.

²⁸ Ísu simátimena séna ísáaro. Waási sáwí-kísau wémaesa símai sáwí'o uwátínkáamba mindá Maníkó maitiyuwáinifo ²⁹ Ufaen-ámútánkóntáfésa símai sáwí'o uwánkaiyamba mindá Maníkó ímba maitiyuwáinana waé'wae'a íniye Ísu siyáiyé. ³⁰ Ísuntafesa sésa sáwí-amutanko wenarumpimbá méraiye suntuáféna Ísu mináái simátímakaiye.

Ísun-anówawe áfárawaisai-taai.

Mátíyu 12:46-50, Rúku 8:19-21

³¹ Mináái simátimuwasa Ísun-anówawe Ísun-áfárawaisaiye tésa máápa'a tamésa sésa Ísuntafesa tiyó kosimáméro suwasá ³² naaúmpa'o méron-kwaasi sésa enanówe enáfárawaisaiye máápa'a tamésa wéaantaawe suwaná ³³ Ísu séna kesinó nááwa'iyó. Kesífárawaisai nááwiya'o séna ³⁴ naaúmpa'o méron-kwaasi tuwánéna séna kesinó kesífárawaawi méraawe. ³⁵ Maníkómó sintembó owí kesinówe kesúnafaraawinen-owe Ísu siyáiyé.

4

Moóráwigo ánáuntumbo tu'makáin-aai.

Mátíyu 13:1-23, Rúku 8:4-15

¹ Aneka'á Ísu Káríri-nonkwaakunkoni áwáifa'a koména aai wésimatimuwasa sáwífa'nanka tóso ésa ewaa'á tamérontafena nompín-táómpimba íyáténa mérowana nompín-táómba waaún-afofora'a wérowasa minkwáásísómbá nonkwaakunkóní áwáifa'a mérowana ² fí'o-fí'on-aai waé'mai simátimena séna ³ ísáaro. Moóráwigo ánáuntumba maimaéna kisaufa'a wéwena ⁴ mátu'maraisana tuwímbai-anauntumba aampa'á kunkwéraisana numagó fáí'nasukaiye. ⁵ Tuwímbai-anauntumba óntankwara'-marafimba kunkwéna paáká'-márafímbá éna minúwóiyáán-úmai óraa'a isaná ⁶ aa'á kaisaná ánú'a ayáátáaka'a ímba kunkéna aáenkaguraiye. ⁷ Tuwímbai-anauntumba karaampa'á kunkwéna kárúraisana karaan-tantáákó fandundupásúwáísana ímba arambá wéiyaiye. ⁸ Tuwímbai-anauntumba kawé'-márafímbá kunkwéna kárúrena óraa'a éna arambá imái sáwífa'-aramba iyéna tuwímbai íyáákamai-aramba íyáísana tuwímbai imaimái-aramba wéiyaiye. ⁹ Ísáán-kwaasi ísámai kawé'án-oro Ísu siyáiyé.

¹⁰ Ísu súwasa ánaaemba wení kísau-waasiye tuwímbai-waasiye mésa Ísuntafesa sésa minkwáé'mái-ááígóní áwáuma sinatá isáano suwaná ¹¹ Ísu séna Maníkó wení waásimo kawáánin-aaigoni áwáumo wésimatimunda Maníkó kembiwí imáyáa tímisa'a wéisaafó fi'on-kwaasi waé'mai-aai aantemba wésimatimumpo

¹² Isáámbanifo ímba isámai kawé'á wéowe.
Awánaambanifo ímba awánamai kawé'á wéowe.
Isékaa Manikómpá'á tewaná Maníkó miwítí
sáwí-imayaa maitiyúwáísino.

Mindásafe'a waé'mai-aai simátimune Ísu siyáíye.

¹³ Ísu simátimena séna maankwáé'mái-ááímó simátimunda ímba isáafó fi'o-fi'on-kwaemai-aaimo sendá ímba isánááwe. ¹⁴ Minááígóní áwáumo sendá isáaro. Moóráwigomo ánáuntumbo tu'maráinten-úmai Manikón-aai simátímisana ¹⁵ tuwímbai-anauntumbo aampa'ó kúmimba waási tirumpintá kúmísasa Manikón-aai isááwana waántáwanko téna tirumpinkémbá maimái úwoifa'a wétiyuwaiye. ¹⁶ Tuwímbai-anauntumbo óntankwara'-marafimbo kúmimba waási tirumpintá kúmísasa minúwóiyáámbá Manikón-aai isésa aamoí ombánifo ¹⁷ ímba tirumpimbá ta'óto'mai kawé'á owasá Manikón-aaisafesa umbai-taiyé sésa Manikón-aai ifá'á wétuwaawe. ¹⁸ Tuwímbai-anauntumbo karaampa'ó kúmimba waási tirumpintá kúmísasa Manikón-aai isáámbanifo ¹⁹ marapá'-úmbái-tántáátáfésa imáyáa úmae nésa ónta-imayaa úmae wénesa fi'o-fi'on-tantaa'a maénae símae nésa miyán-imáyáágó Manikón-aai faráátasuweisasa ímba Manikóní kísau wémaewe. ²⁰ Tuwímbai-anauntumbo kawé'-maráfimbó kúmimba waási tirumpimbá kúmísasa Manikón-aai isésa tirumpimbá ta'óto'mai kawé'á ésa fasi'ámai mésa Manikóní kísau maésa wétuwa'nai-owasa tuwímbai iyáákamai-kísau maésa wétuwa'nai-owe Ísu siyáíye.

*Ómbó kúrakain-aai.
Rúku 8:16-18*

²¹ Ísu simátimena séna ómbó kúra'maraamba ímba aúpá'á marésa ímba taare-améndaampa'a wémaraafó afora'á mósá wémaraawe. ²² Miyámó onten-úmai aúpá'ó wérain-tantaa'a seyaafá afora'á paápé ínasa awánánááwe. Kumeupá'ó wérain-tantaa'a afora'á paápé ínasa awánánááwe. ²³ Isáán-kwaasi isámai kawé'án-oro. ²⁴ Tíménten-úmai Maníkó miyáumai tíména aneka'á timíniye. Mindásafe'a isáán-aai imáyáa úmai kawé'án-oro. ²⁵ Manikón-aai isámaimo kawé'ó owí Maníkó túwa'nai ínasa moórá-aaíwara'a isánááwe. Manikón-aai ímbo isámai kawé'ó owí tirumpinkémbá maimainana ímba wéiniye. Mindásafe'a isáán-aai imáyáa úmai kawé'án-oro Ísu siyáíye.

Ánáuntumba tukáísana arambó iyáin-aai.

²⁶ Ísu simátimena séna Maníkó wení waásimo kawáánin-aai maarán-íye. Moóráwigo ánáuntumba tu'maréna ²⁷ ímbo áwa'nai ímbá waéna siyaréna wéisana ánáuntunko weyáárika'a wéanon-íye. ²⁸ Maragó ánáuntunkomba áwa'nai isaná áruma wíkéna óraa'a éna arambá iyéna ²⁹ áfuma kaisaná fáká'naiyan-kanaa tisasá fáká'mai wénaawe Ísu siyáíye.

*Taaérankon-aai.
Mátíyu 13:31-35, Rúku 13:18-19*

³⁰ Ísu séna Maníkó wení waásimo kawáánimba nóinkara kawááníyómpo maarán-áái simátíména'a isáaro. ³¹ Maníkó wení waásimo kawáánimba maarán-íye. Kári-taerankon-awi'a másítáti mintáígón-aramba ímbo ane'ó awánaraan-taeramba

marafimbá u'makáawana mimpínkémbá wíkéna ³² óraa'a éna óraa'-amaima mófarena wété uráisana numagó mimpímpá'á ánáamba úmarena wémaiye Ísu siyáiyé.

³³⁻³⁴ Ísu waásisomba aai simátimenae sénamo úmba ímba aforá siyáifo waé'mai-aai aantemba simátimuwasa tuwímbai súntemba móisasuwowana mináyáiyákémbá simátimuwasa móisowana miyáumai simátimena éni fo wení kísau-waasi wesé'lo méronka'a minááigóni áwáu simátíma'maena iyáiyé.

Óraa-fiyunda torówana Ísu mafaimakáin-ai.

Mátíyu 8:23-27, Rúku 8:22-25

³⁵ Minkánáá fenómpinka Ísu wení waásisafena séna nonkwaaúnkóni menáipátá kónae súwasa ³⁶ fí'on-kwaasi tiyuwésa Ísumba ái'maesa nompín-táómpimba iyáte kuwasá tuwímbai-nompin-taonkwaro'lo kumbá ³⁷⁻³⁸ Ísu mintáónkoni ayáífá'á aúnkwaigurówana óraa-fiyunda torówana nonkó tufántááfan-éna nompín-táómpimba ówitowasa kúwáfekunafo sésa inkaisésa Ísumba koúsésa sésa óraakoo ken-ímáyáá ímba inatá puwúnafosa súwa'nai uwo suwaná ³⁹ iyáfasinena fiyúndágonte nonkóntétafena óraaka'a séna mafáékaiyo súwasarai fiyúndágoe nonkóe mafáúyana nonkó kará'náguwana ⁴⁰ Ísu simátimena séna nóintafera wéinkaisoo. Kentáfé nóra séra ímba timankúkumba wéoo súwana ⁴¹ táá'a úwasa keáímbá sésa nóran-kwaasiya isanawá fiyúndágoe nonkóe'a wenáái isaíyó sésa tiyáámba ufakésa táátafesa ésa siyáawe.

5

Sáwí-amutamba arumpinkémbó maiyáúkain-ai.

Mátíyu 8:28-34, Rúku 8:26-39

¹ Simásuwesa mindómpín-táómpimbo kumbá Káriri-marama tínaaempa wérowana Kégésaa-marama túrampa'a wérowasa mimbárafá'ó kumbá ²⁻⁴ Ísu mindómpín-táómpinkemba mimbárafá'á kumúwana moóráwigo sáwí-amutamba arumpimbó méron-kwaasigo utátínkón-ontan-aifa'lo maúmpakemba Ísumpa'a tiyái. Minkwáási kárá'umarontemba tara'naara'ó úwaima éna ímba waási mésa ímba kárá'umakowana ⁵ wááwáiyé nó'waane omápa'lo utátínkón-ontan-aifa'a wéna wáá'a wéna óntantamba wenáúma wékambisena ⁶⁻⁸ nénkakemba Ísumba awánéna awaantanténa Ísun-amándára'a taména wen-ímáyáá éna áwí'a mósá marówana Ísu minkwáásígó arumpinké-sáwí-ámútánkóntáféna séna emá sáwí-amutamba ómpo minkwáásígómbá auwé kóuwo súwana óraaka séna Ísuwo iyáákamai-Fasi'aenkon-ááninko ómpo Maníkóntáfé ísámai sínkamonaafainifo nóra uwásinkainono súwana ⁹ Ísu séna enáwí'a nááwa'ono súwana séna sáwífa'a méraumpo kesúwí'a sáwíakoma úne séna mérowasa ¹⁰⁻¹³ omápa'a sáwífa-poima mésa umá wénowasa minkwáásígó arumpinké-sáwí-ámútántómbá Ísuntafesa óraaka sésa fí'opa'a ímba si'maraaó. Mimpói tirumpintá si'maraaó suwaná miyán-oro súwasa sáwí-amutantomba minkwáásígón-arumpinkemba kárúwesa pói-tirumpimba koférówasa mimpóísómbá seyaafá'á ámémpakemba tuwaantanténa nonkwaaúmpintáámó kúwáférómba putásowasa ¹⁴ póiya'lo tafíkwí miyámó úmba awánéna minúwóiyáámbá naaópa'a wésa kísaufimpa'lo méron-kwaasi mósimatim-besimati uwasá isésa koawánánae sésamo kumbá ¹⁵ Ísumpa'a kotúwaandu ésa awánomba sáwí-amutantombo arumpinkémbó kóun-kwaasigo unáánkwtói úmarena kawé'-úmai mérowasa koawánéna tááte'a úwasa ¹⁶ Ísu minkwáásígómbó kawé'ó uwánkowasamo awánon-aaiye póigomo ún-aaiye simátímúwasa ¹⁷ isésa Ísuntafesa sésa maambárafá'á ifá siyuwésa kóuwo suwaná

¹⁸ nompín-táómpimba íyátowana sáwí-amutambo maiyauwón-kwaasigo Ísuntafena óraaka'a séna esé'a kónae súwana ¹⁹ ímbanifo ení naaópa'a kuré Fasi'aénkómó arumbá uwánkenamo kawé'ó uwánkáin-aaí enamáaraasomba kosimátimiyo súwana ²⁰ Tékáporisi-aempa'a mindáópata Ísumo uwánkon-aaí simátíma'mae kúwasa seyaafá'-wáásí sáwífa'-imayaa uráawe.

*Inaamarúgóe aaregónté-taai.
Mátíyu 9:18-26, Rúku 8:40-56*

²¹ Ísu Kárirí-waaunkoni menáípakémbá nompín-táómpimba kouweréna túmba aneká waaúnkón-áwáífa'a mérowasa sáwífa'-waasi túwaandu uwaná ²² moóráwigo amáán-danka'o káráwiyowin-awi'a Yáírásí téna Ísumba taawánéna Ísu óraakon-iye séna aísamaifimba kifaena ²³ óraaka séna kesiyáámúmba puwíndasafena wéifo tiyéma ane'á kota'ótorenana asóféna kawé'-úmai méraino súwana ²⁴ Ísu wesé'o kúmba sáwífa'-waasi Ísumba úkúresa arááiwa'mae kuwaná ²⁵ moórá-ininkomba áí'o ún-ininkowara'a arááiwa'mae kúmba wembá naaeyámba ankówana sísamaifakemba kae'á kumbaimái-aatai maisuwéna mináí'á ímba é'ankowasa ²⁶ sáwífa'-ika tíyofaan-kwaasi áwa'nai uwaná óntamba tíma'mai tai'ásuwowana mináí'á ímbo é'ankomba óraa'-ai'a uwágúwana ²⁷⁻²⁸ minínínkó Ísumo kawé'ó uwátínkaron-aaí iséna séna Ísuni unáánkwátóiya'a kota'ótóráánana sí'a ésinkainiye séna sáwífa'-waasimo arááiwa'mae kumpímbá minínínkó maréna ánaaempakemba unáánkwátóiya'a ta'ótorowana ²⁹ mindááéyánko é'ankowana asófasinkaiye-imayaa úwana ³⁰ Ísu imáyáa éna séna kempínké-fásí'áénkó moóráwigomba kawé'á uwánkáiye séna waé'mai tuwánéna séna nááwawa kesí unáánkwátóiya'a ta'ótóráína'iyo súwasa ³¹ wení kísau-waasi Ísumba simámesa sésa úwé sáwífa'-waasimo famé'mae iyómpimba ta'ótokaafó nááwawa kesí unáánkwátóiya'a ta'ótóráína'iyo nóra séwa wéseno suwaná ³² ta'ótorowintafena móawana-meawana úwana ³³ minínínkó asófasinkaiye-imayaa úwana anakembá tata'á úwana Ísun-aísamaifimba kifaena asófankon-aaí simámuwana ³⁴ Ísu séna kesímánaako kentáfé sé érai'a súwa'nai índawin-iye sénda póna áí'a é'ánkáífo kawé'-úmai waaó Ísu siyáíye.

³⁵ Ísu mináái wésuwasa amáán-danka'o káráwiyowini naaópaken-kwaasi tésa Yáírásintafesa sésa enayáámúnko pukáífo óraakontafe ténafo siyó suwaná ³⁶ Ísu mináái iséna ifátuwena Yáírásintafena séna minááisáfé ímba áákauraumo indá kentáfé amankúnkúmba uwo séna ³⁷ arááiwa'mae kun-kwáásísóntáféna maanká'-méráaro séna Pitaane Yémísine wenáfákon-awi'a Yónine tí'maena kúmba ³⁸ sáwífa'-waasi amáán-danka'o káráwiyowini naaúmpa'a túwaandu urésa óraa'-ifi'a wétowana Ísu iséna ³⁹ naaúmpa'a iyáferena séna ímba ifi'á taaró. Minárásígó ímba pukáífo úwoi aúma wéraiye súwasa ⁴⁰ Ísun-awiyáái uwaná ti'mátuwowasa máápa'a kúwákárúwowana minárásígón-anófoiye wení kísau-waasiyauwe tí'maena minárásígó pukópa'a iyéna ⁴¹ ayáánka'a ta'ótorena wenááifinkemba simámena séna tarita kumi miyámó súmba waé'mai séna inaamarúgóo iyáfasinaao súwana ⁴² iyáfasinkwena sífákémba kae'á kumbaimái-aatimo maisukáin-inaamaru iyáfasinowasa awánésa táátafesa uwaná ⁴³ Ísu óraaka séna kemó únda-aaí ímba simátíméro séna minárásígómbá tómbá áméro siyáíye.

6

*Násaretifakewi Ísumba tínaaeni'o uwánkaraan-aaí.
Mátíyu 13:53-58, Rúku 4:16-30*

1 Minkákémbá Ísu wenamáápa'a wéena wení kísau-waasise'o kúmba 2 Yúndaa-waasi áamáán-aaimo ísón-kanaara'a áamáán-daumpa'a iyéna aaí simátimuwasa sáwífa'-waasi isésa táátafesa ésa sésa nááfakena kawé'-ímáyáá maiyénaawa kawé'-áái wésimasimenasaawa nááwawa fasi'aémbá ámísanawa kawé-kísáú ímbo awánáúnda-kísau wémaiyo. 3 Wentáámó awánáúnda wení kísau taaisambó tuwímbai-tantaa'o wéiwain-iyé. Máriyaan-ááninko éna Yémisiye Yósisiyé Yúndasiye Sáimoni-iyai tuwaaón-iyé. Wenáúnafaraawimba maanká'á méraawe. Maankákéwí éna úwoi-waasin-ifo nááfakena mináái isénawa mifási'áémbá maiyénaawa wésiyo sésa kaorésa tínaaemba uwámúwana 4 Ísu simátimena séna Maníkón-aaimo simátímíwai fí'o-fi'on-daopa'a wénisasa wenáwí'a mósá wémaraafo wení naaópa'o koméraitamba wenamááraa sésa kesáámó úndanten-kwaasin-iyé sésa wenáwí'a ímba mósá makáawe Ísu siyáiyé.

5 Kesáámó úndanten-kwaasi éna ímba súwa'nai ínáyemo suntáféna ímbo awánon-kísau moórá-mora-kísau aantemba maiyáiyé. Moórá-mora tí'o ún-kwaasi tine'á ayáántamba ta'ótorena asófatinkena 6 wenamáápakén-kwaasi sésa ínta súwa'nai ínáyé sun-ááisáféna imáyáa uwááena naaó'-nao'a Maníkón-aai simátímapa'a kuráiyé.

*Ísu wení waási kísaura'o tí'mákain-aai.
Mátíyu 10:5-15, Rúku 9:1-6*

7 Ísu wení kísau-waasi sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasi táántowasa tuwaná waási tirumpinkémbá sáwí-amutamba maitíyu'mae nóro-fasi'aemba tiména séna kaesá uwásuwe'a nóro séna 8 óraaka simátimena séna aampa'ó wíyamba ímba moórá-tantaa'a maimaé'a koró. Tómbá ímba maimaé wé'a tón-únámbá ímba maimaé wé'a óntamba ímba maimaé'a koró. Táumba faimaé'a 9 tísamai ánáamba wimaé'a moórá-mora unáankwátói timantentén-úmai kufé'mae'a koró. 10 Maníkón-aaimo simátimiyantafe moórá-naopa'o wíyasamo naambó timíya'a mindáúmpá'-aantemba mé'a kentí kísau maimái tai'é'a mindámbá tuwé'a fí'on-daopa'a koró. 11 Moórá-naopa'o wíyambo naambá ímbo tímésamo kentáái ímbo isáíyanamo éna Maníkó mindáópaken-kwaasi ímba aamoí uwátinkainifo aiyowáí'a é'a tísamaifakem-baramo uwáéntemba uwá'mare koró Ísu simátimuwasa 12 wení kísau-waasi isésa naaó'-nao'a wénesa kosimátimesa sésa sáwí-imayaa tínaaemba uwáme'a Maníkómpá teró sésa 13 sáwí-amutantomba waási tirumpinkémbá komaitiyuwésa tí'o ún-kwaasi taaéraampinken-domba atínkáfa'a kuwasá asófaraawe.

*Yóni nombó maitínkaraiwai pukáin-aai.
Mátíyu 14:1-12, Rúku 3:19-20, 9:7-9*

14 Ísuni kísaugon-aai símae íyúwana Káriri-marafaken-kawaagon-awi'a Éroti mináái ísaraiye. Ísuntafesa tuwímbai sésa Yóni nombó maitínkaraiwai pukáimpinkemba íyáfasinkena póna wempímbá fasi'aémbá wéraisana miyán-kísáú wémaiye suwasá 15 tuwímbai sésa wemá Maníkón-aaimo simátímakowin-awi'a Íráiyaa pukáimpinkemba íyáfasinena méraiye suwasá tuwímbai sésa wemá naaófá'á Maníkón-aaimo simátímakowiyaamba méraiye suwaná 16 Éroti iséna séna wemá Yóni nombó maitínkaraiwain-iyé. Kemó séwánasamo Yónin-anuwarambó kambísówanamo pukáimba íyáfasinankaraisana méraiye Éroti siyáiyé.

17-19 Ááéma Éroti wenáfákon-awaaininkon-awi'a Érotíyasimba maiyówana Yóni séna enáfákon-awaainimba aambá fáí'makaawa maiyáane símasima'a wéuwana Éroti tí'marówasa Yónimba koái'maesa ándáfa'a máánkarowana Érotíyasi Yónin-aaisafena

aaisambá séna tufuwónae súwana ²⁰ Éroti séna ímbaniye séna Yóni kawe'-ímáyááwará'-wáásí úntafena Éroti wenáároi inkaiséna wenká'á káráwiye Érótiyasi tufifo séna wenká'á káráwiye wenáái iséna sáwífa'-imayaa uwánkena aasiyaasí koísaraiye. ²¹ Énifo ánaaemba Érótiyasini kanaamó túmba Éroti óraa-tanomba kaumái wení kawáá-wáásíyé i-wáásíyé Káríri-aempaken-oraa'-waasiye tímúwasa nowaná ²² Érótiyasina ayaamunko téna araimá marówasa Érotiye tómbó non-kwáásíyé aamoí uwánkówana Éroti minárásígóntáféna séna nóin-tantaatafenawa aráái taiyó. Simásímína áméno. ²³ Érai'a sumpo sísaí ina'á áméno. Kesí maragó aráái táinamo e sísaí ina'á tuwín-amenó súwana ²⁴ anówamba koáisai ena séna nóin-tantaara komaénaumno súwana séna Yóni nombó maitínkaraiwaini a'nómbá koáisai e mauwó súwana ²⁵ minúwóiyáámbá Érotimpa'a téna taáisai ena séna káfé'a Yóni nombó maitínkaraiwai anuwarambá kambísámai a'nómbá táúfapimba ma'mái simiyó súwana ²⁶ iséna arumbá úmbanifo aifa'á fasi'aén-ááimó siyáin-ai imáyáa éna tómbó non-kwáásíwará'á ísaraantafenawe séna ímba a'áo sénae séna ²⁷ moórá-i-waasi ai'marówana ándáfakemba Yónin-anuwarambá kambísámai a'nómbá ²⁸ táúfapimba maréna maimaéna minárásígómbá máamuwana maimaéna anówamba máamuwasa ²⁹ Yónini kísau-waasi iséna wenáúma komaimái utaráawe.

Ánaaemba Éroti Ísuni kísaugon-ai iséna séna minkwáásí Yóni nombó maitínkaraiwai éna pukáimpinkemba iyáfasinankaisana méraiye
Éroti siyáíye.

*Ísu sáwífa'-waasi tómbó tímákain-ai.
Mátíyu 14:13-21, Rúku 9:10-17, Yóni 6:1-13*

³⁰ Ísu kísaura'o ti'mákain-kwaasi minkísáú maisuwésa Ísumpa'a tésa seyaafá-kísáúmó máún-aiye aaimó sun-ááiyé simámúwasa ³¹ Ísumpa'a sáwífa'-waasi kuré-tiyesa untáfésa tómbá ímba kawe'-úmai nowaná mindásafena wení kísau-waasisafena séna waásimo ímbo mérepata kométa saagaanó súwasa ³² nompín-táómpimba iyátesa waási ímbo mérepataawe sésa kuwasá ³³ sáwífa'-waasi tuwánésa embí miwín-owe sésa naaó'-naokembo marapá'á tóso uwasá Ísu-iyai nompín-táómpimbo kumbá ³⁴ marapá'á kuména misáwífá'-wáásí tuwánéna arumbá uwátinkena sipisípi-poimo miwímó káráiyon-kwaasi ímba mérowasa keyáá aantemba mérontafena Ísu arumbá uwátinkena ayáátáá'-aai wésimatimuwasa ³⁵ fenómpinka'a wení kísau-waasi wempá'á tésa sésa ímbo sáwífa'-waasi méraapa'an-ifo fenáíndara ³⁶ ti'márénasa ewaa'-náópimpa'a wénésa tómbá méyámbáráaro suwaná ³⁷ Ísu simátiména séna kemá tómbá tíméro súwasa sáwífa'-ontankakemba 200 kinaaraken-tomba méyámba'maisa tímúsina. Óntamba ímba wéraiye suwaná ³⁸ nóraumai-tona makáawai koawánaaro súwasa koawáné tésa sésa kári-tomba séfataase-tonkwara kae'-mófáá'wará'á wéraiye suwaná ³⁹ Ísu wení kísau-waasisafena séna unkwima'mái mara'á méraaro súwasa ⁴⁰ moóráfa'a 50 waasi máúwasa moóráfa'a 100 waasi máúwasa miyáumai-waasi túwaandu urówana ⁴¹ Ísu séfataase-tonkwara kae'-mófáá'wará'á maisoréna wiyómpa'a kararéna Manikóntáféna súwiyo simásuwéna mintómbá tafántafan-úmai wení kísau-waasi tímúwasa misáwífá'-wáásí tímúwasa mófáá'a tafántafan-úmai tímúwasa misáwífá'-wáásí tímúwasa ⁴²⁻⁴⁴ seyaafá'nánká nowaná tímú'a fówasa sáwífa'a 5,000 waasi nowaná tímú'a fówasa wení kísau-waasi mintón-ayai sísamaifakemba kae'á kumbaimái-unampimba fáítuwana ówitaraiye.

*Ísu non-afófora'o kuráin-ai.
Mátíyu 14:22-33, Yóni 6:16-21*

⁴⁵ Fáítuwana ówitowana minkákémbá Ísu wení kísau-waasi ti'maréna séna aifa'á nompín-táómpimba iyáte'a menáipá'-náópa'a Pétésáitafa koró. Misáwifá'-wáásí ti'maré sé'a kentí naaó'-nao'a koró simátimenaumne séna ⁴⁶ misáwifá'-wáásí ti'marówasa miwítí naaó'-nao'a kuwaná Maníkómpá'ó inaimó síndasafena omápa'a imérowana ⁴⁷ nó'waamba tunkúwana Ísu weyáá marapá'á mérowasa wení kísau-waasi nompín-táómpimba non-afufumpá mérowana maramá nénka'a wérowana ⁴⁸ Ísu awánómba óraa-fiyunda to'maé téna mintáómba tata'óto'marowasa nombó tuwíntámae kun-táámbá nonkó maimaúwasa ímbo kumbá siyarónka'a Ísu non-afófora'a maréna wení kísau-waasimo méronka'a táyáákaguwasa ⁴⁹⁻⁵⁰ awánésa táátafesa ésa tinekembá tata'á uwasá sésa waántágo wéniye suwaná Ísu minúwóiyáán-úmai séna táá'a ifó aáno'a méraaro. Kemá úne séna ⁵¹ nompín-táómpimba iyátena wewará'á imérowana óraa-fiyundago mafaúwasa áfááraumai táátafesa uráawe. ⁵² Kári-tombo sáwifa'-waasimo tafámbai timúwasamo nowíní áwáu ímba mindásafesa imáyáa unkákémbá táátafesa uráawe.

*Ísu Kénésárétifa'a tí'o ún-kwaasimo asófatinkarain-ai.
Mátíyu 14:34-36*

⁵³ Táátafesa áfááraumai ésa waaúnkóní menáipá'á Kénésáréti-marafa'lo kumbá nonáwáifa'a nompín-táómba ándá kárá'umaresa ⁵⁴ marapátá kúmúwasa mimpápákén-kwáásí Ísumba awiyésa Ísun-iyé sésa ⁵⁵ naaó'-nao'a simátimesa Ísumo tamaún-ai isésa tí'o ún-kwaasi taarerá'á taawiya'maé tóso uwaná ⁵⁶ Ísu kári'-nao'e óraa'-nao'e wénuwasa tí'o úwai tí'mai marupá'á marésa sésa ení unáánkwátói áráiyá'a ta'ótoraiyana tí'a étinkainkwaé suwasá ta'ótórowana tí'a étinkaraiye.

7

*Tíwá'náti áamáambo siyáan-ai.
Mátíyu 15:1-9*

¹ Ámáán-kawaa-waasiye áamáambo sun-kwáásíyé Yérúsaremu-naopakemba Ísumo méropa'a tésa ² tuwánomba Ísuni kísau-waasi tuwímbai tiyáamba ímba non-kwisuwésa tómbá nowasá ³ Yúndaa-waasi ámáán-kawaa-waasiye úwoi-waasiye tíwá'náti áamáambo arááiwaúntafesa tiyáamba non-kwisukésa tómbá nésa ⁴ maaketifákémbá naaópa'a iyésa tiyáamba non-kwisukésa tómbá nésa tíwá'náti áamáamba fi'lo-fi'on-amaamba arááiwaesa táúfa'e nonánáwé anaféúné non-kwiyaáawe. ⁵ Ámáán-kawaa-waasiye áamáambo sun-kwáásíyé Ísumpa'a túwaandu ésa sésa ení kísau-waasi nóra sésawa kentáá síwá'náti áamáamba ímba arááiwaesawa tiyáamba ímbo non-kwiyómba tómbá wénaao suwaná ⁶ Ísu séna kaumbo-kae'-ááiwará'-wáásín-owe. Naaófá'á Maníkón-aaimo simátimakowin-awi'a Áísáya kembiwísáféna érai'-ai agaimaréna

séna Maníkó séna maawí kesúwí'a tóikaken-aantemba sésa ken-ímáyáá ímba tirumpimbá wéraiye.

⁷ Waásiti áamáamba símai paapé ombánifo Maníkóní áamáamban-iyé karo'ó sembá miyaráán-úmai ken-ímáyáá karo'-ímáyáá mósá wémaraawe

Maníkómó siyáimba aúfáífimba agaimakáiyé. ⁸ Maníkóní áamáamba tuwé'a tíwá'náti áamáamba wétoraawe. ⁹ Maníkón-ai túwáántafe'a miwán-ánóndáá kentááisafe'a aamoí wéowe. ¹⁰ Naaófá'á Mósese séna kentinófoi-tuwi'a óraa'an-oro. Énifo tinófoimo sáwikaambo simátinkaindawimba tufuwíyana puwíniye Mósese siyáifo ¹¹ kembiwímó siyáamba tinófoisafesa simátimesa sésa moóra-tantaa'a Maníkóndén-ifo ímba kanaa'á timénaumne siyésa ¹² tinófoi ímba wétuwa'nai-owe. Miyámó ontáfé'a kanaán-iyé wésewe. ¹³ Miyá-sáwí'ó ontáfé'a Maníkón-ai tuwé'a kentíwá'náti áamáamba wéaraaiwae'a kentáái wésimatimewe. Miyaráámbá wéowe Ísu siyáiyé.

*Waásimo sáwí'lo uwátinkáin-tantaakon-aai.
Mátíyu 15:10-20*

14 Ísu mináái simátimena waásisafena teró súwasa wempá'á tuwaná séna simátíménda isé'a kawé'án-oro. 15 Máápaken-tantaa'lo naawí ímba waási sáwí'a wéuwatinkaifo tirumpinkén-ááígó aantemba waási sáwí'a wéuwatinkaiye. 16 Ísáán-kwaasi isámai kawé'án-oro Ísu siyáiyé.

17 Ísu simásuwena minkwáásísómbá tiyuwéna naaúmpa'a imérowasa wení kísau-waasi sésa minááígóní áwáusa simásimiyo suwaná 18 Ísu séna kenkwará'á ímba táako péé wésisa'a isáámbanifo ímba isámai kawé'á uráawe. Máápaken-tantaa'lo naawí waási ímba sáwí'a wéuwatinkaiye. 19 Mindá ímba imáyáa kuwérainifo tindáámpá'á kúwátúsúwinifo 20 aaimó wéseмба tirumpinkén-ímáyáágó éna mindá waási sáwí'a wéuwatinkaiye. 21 Tirumpin-ímáyááfínkémbá sáwí-imayaa ésa tínkamiyasa puwíyasamo ésa aare-úméné waai-úméné ésa seyaafá-tántáá'á umémbá ésa 22 túraniyamba ésa miyá-miya-sawí'a ésa karo'-áái sésa aoisaambá wimaé nésa kawé-kísáúmó máéntafesa tirunkó símai sáwí'a wéuwatinkesa tuwesarai-í'a ésa uwó-ímáyáá ésa 23 miyá-sáwí'ó ombá tirumpinkén-ímáyáágó waási sáwí'a wéuwatinkaifo tiyáámbo ímbo non-kwíyómbo tómbó wénaamba miwá waási ímba sáwí'a wéuwatinkaiye Ísu siyáiyé. Énifo Ísu wemó siyáimba seyaafá-tómbá kawé'-úmai wénaawe siyáiyé.

*Kénaani-marafaken-ininkon-aai.
Mátíyu 15:21-28*

24 Ísu mináái simátimena wení kísau-waasise'a mifá'á tuwéna Táyaa-naopa'e Sáíndóni-naopa'e mináémpá'ó kúmba moórá-naumpa'a iména séna kemó tamaúnda ímba simátíméro súwasa éniyo tuwímbai-waasi tamaún-aai isówana 25 moórá-ininkon-ayáámúnko arumpimbá sáwí-amutamba mérowana minínínkó Ísumo tamaún-aai iséna minúwóiyáán-úmai wempá'á iyéna mara'á kífaena 26 wemá ímba Yúndaa-inimba póna Síriyaa-marafa'a Fínisiyaa-naopaken-ininko Ísumpa'a iyéna mara'á kífaena óraaka séna kesiyáámúnkon-arumpinkemba sáwí-amutamba maiyauwaaó súwana 27 Ísu simámena séna aifa'á iyámpói tómbá timénaumne. Iyámpóiti tómbá maimái iyámbá timúnafo miyáumai Ísareri-waasimo túwa'nai úndantemba emá fí'onkaa-inimba ónda pó'a áwa'nai únafo sune súwana 28 minínínkó séna óraako érai'a sémpo iyámpóiti tón-ayai iyánkó tamandáiniye. Miyáumai fí'onkaa-ininkon-iye sinaná kanaán-ína súwa'nai ínono súwana 29 Ísu séna kawé'-ááímó séndasafe'a enayáámúnkon-arumpinkemba sáwí-amutamba maiyauwáúmpo ení naaópa'a waaó súwana 30 wení naaópa'a wénamo koawánómbo sáwí-amutamba kóúrowana ayáámúnko kawé'-úmai taarerá'á méraiye.

Ísu sáwífa'nanka'lo asófatinkarain-aai.

31 Ísu Táyaa-naopa'-aempakemba Sáíndóni-naopa'-aempa'a táyáákéna Tékáporisi-aempa'a táyáákéna Kárirí-nonkwaaumpa'lo kúmba 32 tuwímbai uwó-waásígómbá áí'mae tésa sésa enayáántamba ta'óto'mai asófankaaó suwaná 33 waásifinkemba áí'mai weyááfa'a ankéna ayáánaufitamba áápimba wimaréna awiyáái wi'maréna anááfíya'a ta'ótorena 34 wíyómpa'a awánéna sirumbá iyé séna wenááfinkemba séna epaata mináái waé'mai séna áá'lo káúnkaimba intísuwaumne súwana 35 ááko kawé'á úwana anááfígo fetói úwana aai kawé'-úmai súwana 36 Ísu óraaka séna ímba simátíméro súwasa ímbo isónkakemba simátímapa'a kuwasá 37 isówana áfááraumai táá'a úwasa sésa seyaafá-tántáá'á kawé'á úmai wéiyéna táá'lo káúnkain-kwaasi kawé'á wéuwatinkéna aaimó ímbo kawé'-úmaimo sen-kwáásí kawé'á wéuwatinkaiye siyáawe.

8

*Ísu aneka'á tómbó tímakain-aaí.
Mátíyu 15:32-39*

¹ Moórá-kanaa sáwífa'-waasi túwaandu uwaná miwítí tómbá tai'ówana Ísu wení kísau-waasi táántowasa tuwaná ² séna kaumbo-kánáá kesé'a taméraawana tómbó maimaé tiyáamba tai'áísa'a sirumbá uwátinkaumne. ³ Ti'maráanasa kentí naaó'-nao'a kónááfo némpaken-kwaasi aampa'ó wiyamba tááimo táínka'a pósa púwófainifo súwasa ⁴ wení kísau-waasi sésa máásai-marafa'an-ifo nááfakentaawa tómbá maimáisaawa tíménaumno suwaná ⁵ tísai ena séna nóraumai-tona makáao súwasa afakaeté-tomba makáawe suwaná ⁶ minkwáásísóntáféna séna mara'-méraaro séna afakaeté-tomba maisoréna Maníkóntáféna súwiyo séna tómbá tafántafan-úmai wení kísau-waasi tímúwasa minkwáásísómbá tímúwana ⁷ sesimái-mofaa'a wérowana Ísu maisoréna Maníkóntáféna súwiyo séna wení kísau-waasi tímúwasa minkwáásísómbá tímúwasa ⁸⁻⁹ nowaná tímú'a fówasa sáwífa'-waasi 4,000 waasi nowaná tímú'a fówasa wení kísau-waasi mintón-ayaimo túwomba afakaeté-unampimba fáítumai ówitowana ¹⁰ Ísu misáwífá'-wáásí ti'maréna wení kísau-waasise'a nompín-táómpimba iyátesa Tárímánúta-aempa'a kuráawe.

*Ímbo awánáúnda-kísau mauwómó siyáan-aaí.
Mátíyu 16:1-4, Rúku 12:54-56*

¹¹ Mifá'á Ísu mérowasa amáán-kawaa-waasi sáwí-aaímo sínda isánae sésa Ísumpa'a tésa sésa éraira Maníkómpákéná kunkáanai ímbo awánáúnda-kísau máínata awánaano suwaná ¹² Ísun-arunko umbái wétopakemba séna káfé'lo méraan-kwaasi nóra séra ímbo awánáúnda-kísau máínata awánaano wéseo. Érai'a simátíme sune. Káfé'lo méraan-kwaasi ímba aráátimenaumne séna ¹³ ifátiyuwena nompín-táómpimba iyátena nonkwaaúnkóní menáípa'á kuráíye.

*Ímbo kaumbo-kae'-ááíwára'-wáásí orómó siyáin-aaí.
Mátíyu 16:5-12*

¹⁴ Ísu wení kísau-waasise'a nonkwaaúnkóní menáípa'ó kumbá wení waási péréti-tomba ímbo máúmba tuwinkésa kuwaná kimbora-tomba nompín-táómpimba wérowana ¹⁵ Ísu amáán-kawaa-waasiye Érotiye kaumbo-kae'-ááíwára'-wáásí owé-ímáyáá éna wení kísau-waasi simátiména séna intóráin-tántaa'a kári-tántaa'a moórá-tonkon-awi'a péréti mimpímbá marááwanamo intoréna óraa'lo intembá amáán-kawaa-waasiye Érotiye miwí tááisafe'a kentúra'a káráwiyoro súwasa ¹⁶ keáímbá sésa nóra sénawa miyá wésiyo. Péréti-tomba ímba makáunanasa miyá wésiye suwaná ¹⁷ Ísu keáímbó wésun-aaí iséna nóra séra tómbá ímba wéraiye-aaí wéseo. Kanaa'á tómbá tíménaumpo ááémo uráundawini áwáuma ímba tááko péé wésiye. Kentí imáyáagowe kentirunkówé faráátaraisa'a wéowe. ¹⁸ Túramba wéraitbanifo ímbo awánamai kawé'á wéowe. Táá'a wéraitbanifo ímbo ísámai kawé'á wéowe. ¹⁹ Séfataase-tombo tafántafan-úmaimo sáwífa'a 5,000 waasi tíméwánasamo naráamba mintón-ayai nóraumai-unampina fáíturao séna tísai úwasa sísamaifakemba kae'á kumbaimái-unampinta ówitaraumne suwaná ²⁰ afakaeté-tombo tafántafan-úmaimo sáwífa'a 4,000 waasi tíméwánasamo naráamba mintón-ayai nóraumai-unampina fáíturao séna tísai úwasa afakaeté-unampinta ówitaraumne suwaná ²¹ Ísu séna nóra sénawa ímbo tááko péé sisa'á ísaraao Ísu siyáíye.

Ísu aúrambo kafikówimba kawé'ó uwánkarain-aaí.

²² Ísu simátiména wení kísau-waasise'a Pétésáíta-naopa'lo kumbá tuwímbai aúrambo kafikówimba áí'maesa Ísumpa'a tésa sésa ta'óto'mai asófankaa suwaná

²³ Ísu ayáán-to'maena mindáókoni ayáífá'á wéna aúrampimba awiyáái wi'ankéna aúranka'a ta'ótorena séna éra awánááno súwana ²⁴ awánéna séna wéawanaumne. Taaiyaán-kwáásí marapá'á wénowa'a awánáúmne súwana ²⁵ aneka'á Ísu aúranka'a ta'ótorena kawé'á uwánkowana aúramba kararéna kawé'-úmai awánówana ²⁶ Ísu séna mindáópa'a kónafo ení naaópa'a tauweré waaó siyáíye.

Pítaa Ísuni áwáumo siyáin-aaí.

Mátíyu 16:13-20, Rúku 9:18-21

²⁷ Ísu simámena wení kísau-waasise'a Sísááriya Fírípái-nao'-aempa'o kúmba aampa'á wéwena wení waási tísai ena séna kentáfésa seyaafá'nánká nóran-kwaasin-iyewa wéseo súwasa ²⁸ miwí tuwímbai sésa emá Yóni nombó maitinkáándawi óne sewasá tuwímbai sésa naaófá'á Maníkón-aaímo simátímakaandawin-awi'a Íráiyaa óne sewasá tuwímbai sésa naaófá'á Maníkón-aaímo simátímakaawifinkemba moóráwigo óne wésewe suwaná ²⁹ Ísu séna kembiwí kentáfé'a nóran-kwaasiyewa wéseo súwana Sáímoni Pítaa séna Maníkó iyáfasinankaraiwai Yúndaa-waasisa wéamu'maraundawisa óne súwana ³⁰ mináái ímba simátíméro Ísu óraaka siyáíye.

Ísu puké'a iyáfasinanaumnemo siyáin-aaí.

Mátíyu 16:21-28, Rúku 9:22-27

³¹ Ísu wemó puwínda-aaí ómbarena wení kísau-waasi simátimena séna sí'o índá-i'a uwásinkesa Yúndaa-oraa'-waasiye óraa'-amaan-kísau-waasiye ámáambo senkwáásiyé tínaaeni'a uwásinkesa sínkamiya'o púwóndanifo kaumbo-kánáá tai'áína'a púwóndafinkemba iyáfasinanaumne séna ³² miyáumai afora'á simátimuwana Pítaa Ísumba áí'maena weyááfa'a máankena séna miyán-áái sénafo súwana ³³ Ísu waeréna wení kísau-waasi tuwánéna Pítaantafena óraaka séna waántáwanko siyuwé kóuwo. Waásiti imáyáafinkemba wésempo ímba Maníkóní imáyáafinkemba wésene Ísu siyáíye.

³⁴ Ísu mináái simámena waásisone wení kísau-waasiye táántena séna kembó sirááiwaenae síyawí tirááiimo táínda-tantaa'a ímba ta'ótóráaro. Kemá púwónda-aaraa-taimo súwaata'mae kondantembá kembó sirááiwaiyawí umbai-tántáá'á timíyasa minúmbái-tántáá'á úwoi maimaésa sirááiwaenaawe. ³⁵ Tirááiimo táínda-i'o ésa ímba kawé'-úmai méranaafo kentáfésa ísámai Maníkóní ásé-aaísafesa ísámai tirááiimo táínda-tantaa'o tuwésa puwésa aúí'a úmai maé'mae'a ónáawe. ³⁶ Mararáké-séyááfá-tántáá'ó maésamo puwíyambo éna mintántáákó ímba túwa'nai íníye. ³⁷ Puwíyamba marapá'ó makáan-tantaatamba ímba méyámbátuwesa aneka'á ayáatááka méranaawe. ³⁸ Káfé'a Maníkóntáfésa ímba imáyáa ésa méraanka'a kenkwará kesááiwara'o tigeemó uwásínkáamba pó'a ánaaemba kemó marapá'ó kúmónnda miwí sigáé uwátinkanaumne. Kemá waási úranko ánaaembo kesifoní sáwara wíyómpakembo Maníkóní kísau-waasiti sáwara'o marapá'ó kúmónnda miwí sigáé uwátinkanaumne.

9

¹ Érai'a simátime sune. Tuwímbai maanká'ó méraan-kwaasi ímba aifa'á puwé'a Maníkó wení fasi'aéntámbó wégawaanimba awáné'a ánaaemba puwónáawe Ísu siyáíye.

Ísu fí'on-kuwawaa'o faúkáin-aaí.

Mátíyu 17:1-13, Rúku 9:28-36

² Ísu mináái simátimena afa'móráe-no'waamba waéna Pítaane Yémisine Yónine tí'maena óraa'-omapa'o iyúmba miwí aantemba imésa miwí túranka Ísu fí'oran-auma faufúwana ³ wení unáánkwátóiyakemba sán-kena aafáúmó iyáúsenamo intembá úwasa ⁴ awánomba kae'-wáásiyái wíyómpakemba paápé ésarai mindárai-tuwi'a Íráiyaae

Mósesee'a Yúndaa-waasi tíwá'nárai Ísuwe'a aaí wésuyana ⁵ Pítaa Ísuntafena séna óraakoo maanká'ó méraundasakaawe'á imbá póta wááu-namba kaumbosáámó ondasá moóra endé éta moóra Mósesende éta moóra Íráiyaande miyáumaisa onó súwana ⁶ áfááraumai táá'a úwana nóin-aiya sínenawa iyómpo miyán-áái Pítaa siyáiyé.

⁷ Miyá wésunka'a ainánkó kuména káataguwana mináínámpínkémbá aaigó aantemba séna miwá kesáanimba isa'á wen-ímáyáá wéune. Wenáái isáaro súwasa ⁸ wení kísau-waasiyau awánomba mindárai wiyómpa'a iyúyana Ísu aantemba méraiye.

⁹ Úwasa omápakembo kúmúmba Ísu óraaka simátimena séna awánaamba ímba simátiméro. Kemá waási úranko púwóndafinkembo iyáfasinaandara'a maami awíyaamba kanaará'á simátíma'mae iyóro súwasa ¹⁰ isésa ímba simátimesa mináái úwoi faráátesa keáímbá sésa púwóndafinkemba iyáfasinanaumne simbá nóran-aiya'iyó siyáawe.

¹¹ Simásuwesa Ísumba áisai esa sésa amáámbo sen-kwáási sésa Íráiyaa aifa'á paapé ínana Maníkó iyáfasinankaraiwai Yúndaa-waasisa amu'makáundawisa ánaaemba paapé ínnyemo sembá nóra sésawa mináái wéseo suwaná ¹² Ísu séna aifa'á Íráiyaa paapé éna to'mayaa ínnye-aaí érai'-aain-iyé. Moóra-aaí waási úranko kumpaapé uráiwaintafena agaimaréna séna wembá áí'o índá-i'a uwánkesa tínaaeni'a uwánkanaawe agaimaréna siyáiyé. ¹³ Simátimé'a sune. Íráiyaa é'a tiyáiyé. Agaimakóntemba úmai wembá sáwí'a uwánkanae sésa sáwí'a uwánkaraawe. Miyán-áái wentáfésa agaimakóntemba kemá waási úrankontafesa agaimakáawe Ísu siyáiyé.

Ísu sáwí-amutambo maiyáúkain-aaí.

Mátíyu 17:14-21, Rúku 9:37-43

¹⁴ Ísu simátimena omápakembo kúmúmba wení kísau-waasifa'a kúmúwasa sáwífa'-waasi túwaandu ésa amáámbo sun-kwáásiyé Ísuni kísau-waasiye iyafákén-áái sésa ¹⁵ Ísu túntafesa ifátuwesa aaweyáá uwánkówana ¹⁶ Ísu séna nóintafera iyafákén-áái wéseo séna tísaí úwana ¹⁷ miwífínkémbá moóráwigo séna óraakoo kesáanimba áí'mae túne. Wenarumpimbá sáwí-amutamba méraisana ímba aaí wésisana ¹⁸ misáwí-ámútánkó ta'óto'mai fame'naame'-isaná tanaambá fágufagu wéena áwáayaamba umpufuwéna aigaregó nonkáánéna aiyayaamba ku'wisaná miyá úmae wéiyisa'a ení kísau-waasisafe sé'a sáwí-amutamba arumpinkémbá maiyaúwáaro súnasa ímba kanaa'á maiyáúkaawe súwana ¹⁹ Ísu séna kentáfé'a ímba imáyáa owaná póna sirumbá umbaí wétaifo nóraumai-kanaarara kesé'a méranaumno simásuwena séna éniyo enáanimba áí'mae tiyó súwasa ²⁰ áí'maesa tuwaná misáwí-ámútánkó Ísumba awánéna miniyámpói fame'auwowana tanaambá féna wárere'-úwana aigaregó nonkáánúwana ²¹ Ísu afowántáféna séna nóin-kanaawa ánkariyo súwana umaranká'á ánkariye. ²² Tufuwíndasafena póna sáwífa'-i'a fame'mai iyafiné nompínémó túwáaraantamba wéiyé. Emó kanaamó e aruntá uwásinkesa súwa'nai uwo súwana ²³ Ísu séna nóra séwa emó kanaamó e súwa'nai uwo wéseno. Maníkómpá timankúnkúmba iyawimo ésa seyaafá-tántáá'á kanaa'á ónááwe súwana ²⁴ miniyámpóigón-afowá minúwóiyáán-úmai óraaka séna kemá Maníkómpá'á simankúnkúmba úmpo kemá Maníkómpá'á ímba fasi'aráumpo súwa'nai uwo súwana ²⁵ Ísu awánómbo sáwífa'-waasi sisipáá uwaná sáwí-amutankontafena séna uwó-sáwí-ámútánkóo auwé kóuwo. Ímbo kouwérénda éka'a kóuwo súwana ²⁶ wáá'a téna miniyámpói fame'auwowana tanaambá fówana

arumpinkémbá kóúwana miniyámpói púwóraantan-éna mérowasa tuwímbai sésa é'a púwiye suwaná ²⁷ Ísu ayáankwanda to'mái iyáfasinakowana koku'á méraiye.

²⁸ Koku'á mérowana Ísu naaúmpa'a imérowasa Ísu weyáámo méronka'a wení kísau-waasi imésa sésa nóra sétaawa misáwí-ámútámbá ímba kanaatá maiyáúkaumno suwaná ²⁹ séna inaigó aantemba miyáumai miyá-sáwí-ámútámbá maiyauwáínifo fí'on-tantaako ímba kanaa'á maiyauwáíníye Ísu siyáíye.

Ísu puwínda-aaimo siyáin-aaí.

Mátíyu 17:22-23, Rúku 9:43-45

³⁰⁻³¹ Ísu simátimena tuwéna Káriri-aempa'-aampa'a wéwena sáwífa'-waasi túwaandu ofó séna kesí kísau-waasi aantemba aaí simátimenae séna aampa'á wéwena séna kembá waási úrankomba fí'on-kwaasi timíyasa sínkamiya puwé'a kaumbo-kánáá maisuwé'a iyáfasinanaumne súwasa ³² wemó sún-aaigoni áwáuma ímba isésa áísai ónae sésamo umbá táá'a úwasa ímba áísai uráawe.

Nááwa iyáákaiyomo siyáan-aaí.

Mátíyu 18:1-5, Rúku 9:46-48

³³ Ímba áísai esa Kápaneamu-naopa'lo kumbá naaúmpa'a imáúwana Ísu tísai ena séna aampa'-wéte'a nóin-aaíya siyáao súwasa ³⁴ aampa'-wéwesa sésa kentááfínkémbá nááwa iyáákaiyo sésa keáímbá símae wéwesa pósa ímba aaí suwaná ³⁵ Ísu mara'-maéna wení waási sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasisafena séna isáaro. Íyáákanaemo siyawi tínaaeni'a ésa seyaafá'-wáásítí wayó'á máéro simásuwena ³⁶ moóra-iyampoi áí'mai afufumpimbá isáúwankena taparéna simátimena séna ³⁷ kentáfésa imáyáa wéesa iyámpóimo túwa'nai onten-úmai wésuwa'nai-owe. Súwa'nai onten-úmai Maníkó si'mákaiwaimba wéawa'nai-owe Ísu siyáíye.

Kentí kísaugomba ímba sáwí'lo on-aaí.

Rúku 9:49-50

³⁸ Súwana Yóni Ísuntafena séna óraakoo moóráwigo wénena sáwí-amutantontafena séna Ísuni fasi'aémbó wéraintafe auwé kóuwo simátímapa'a wisasá misáwí-ámútámbá kóuraawe. Minkwáásígó ímba kentááfínkén-kwáásí ómpo ímba miyámó indá étuwaasosa siyáumne Yóni súwana ³⁹ Ísu séna ímba tufínankaaro. Ímbo awánaan-kisaumo wémaewi úwoi kesúwí'a ímba sáwí'a uwásinkanaawe. ⁴⁰ Kentáásí kísaugomba ímba sáwí'lo owí úwoi wésuwa'nai-owe. ⁴¹ Érai'a simátime sune. Kembiwí tuwánésa sésa Ísu Káráisitini waási ombá pósa túwa'nai ónae sésa kári-tantaa'a nombó timíyawi Maníkó kawel-méyámbá timíníye Ísu siyáíye.

Sáwí'lo on-aaí.

Mátíyu 18:6-9, Rúku 17:1-2

⁴² Ísu mináái simátimena séna iyámpóimo kesááisafesa timankúnkúmbo ontenkáán-úmai tuwímbai timankúnkúmbo wéowe. Tuwímbai tésa kesááisafesa timankúnkúmbo owímá karo'-áái tasimátimiyasa isésa sáwí-ampa'a kóiyasa Maníkó karo'ó siyawi sáwí-meyamba óraa'a timínífo miwímó tinuwarampimbó óraa'-ontamba fári'wimaresa nompímbó túwáawasamo kumpuwésaraa karo'-áái ímba simátíméwasa sáwí-ampa'a ímba kowisinó. Mindá kanaán-íye. ⁴³ Tiyáánkomo sáwí'lo ína'a misáwí-ámpá'á kúnafo sé'a moóra-tiyaamba kambísásúwáaro. Kae-tiyáámbó wéraina'lo é'a ónkaifa'lo iyamó kámakama'lo wéipa'lo wiyamba mindá sáwí'an-íye. Sáwí'lo uráimbo maisuwé'lo méraiymba mindá kawel'an-íye. ⁴⁴ (-) ⁴⁵ Tísamaigomo sáwí'lo ína'a misáwí-ámpá'á kúnafo sé'a moóra-tisamai kambísásúwáaro. Kae-tísámáímó wéraina'lo é'a ónkaifa'lo iyamó kámakama'lo wéipa'lo wiyamba mindá sáwí'an-íye. Sáwí'lo uráimbo maisuwé'lo

méraiymba mindá kawé'an-iyé. ⁴⁶ (-) ⁴⁷ Túrankomo sáwí'o ína'a misáwí-ámpá'á kúnafo sé'a moóra-turamba fitúwáaro. Kae-túrántámbó awáné'o é'a ónkaifa'o iyamó wégaipa'o wíyamba mindá sáwí'an-iyé. Sáwí'o uráimbo maisuwé'o méraiymba Maníkó wení waásimo kawáánipa'o méraiymba mindá kawé'an-iyé. ⁴⁸ Ónkaifa'a marinkómó éna waé'wae'a wéinana iyamó éna ímbo pisináimba kámakama'a wéiye Ísu siyáiyé.

⁴⁹ Ísu simátimena séna uwímó tónká'ó to'marááwanamo kawé'ó intembá Maníkó waásiya'a iyamó kaintenkáán-úmai maráínasa kawé'-úmai méranaawe. ⁵⁰ Uwímá kawé-tántáá'an-ifo óraa'a taí'áísana ayáántámba wéraifo ímba aneka'á uwímó káína'o é'a to'maránááwe. Uwígó ásémo intenkáámbá wée'a aáno úmai méranaawe Ísu siyáiyé.

10

Aarakwá'ó tuwínáán-aaimo siyáin-ai.

Mátíyu 19:1-12, Rúku 16:18

¹ Ísu minká'á tuwéna Yúndiyaa-aempa'a Yóndani-nonkoni menáipá'á komérowasa aneka'á sáwífa'-waasi túwaandu úwana sún-ai wésimatimuwasa ² ámáán-kawaa-waasi sésa sáwí-aaimo sínda isánae sésa Ísumpa'a tésa sésa moóra-waasigo awaainínkómbá kanaará auwáíníyo. Miyámó énamo éna ámáán-ai taraisíni ína taraisíníyo suwaná ³ séna naaófá'á Mósesé nóra-amaana simátimakaiyo séna tísai úwasa ⁴ miwí sésa Mósesé maará siyáiyé. Moóráwigo awaainínkómbó ai'mátuwaindawi aúfáífimba agaimaréna séna kesuwaainímbá ai'mátuwaumne séna agaimái amíno siyáiyé suwaná ⁵ Ísu séna kentíwá'ná tirumbó makáamba pósa Maníkón-ai ímbo ísöntafena mindásafena Mósesé minámáámbá siyáimbanifo ⁶ Maníkó wíyóne marawémó úmaronka'a ímba miyá siyáifo Maníkó aarewára waaiwára'á úmakaiye. ⁷ Miyámó uráintafesa tinófoi tiyuwésa awaaikeé awaainínké'e'a takááísamai ⁸ mimbórá-túmá ma'mái méraawe. Mindásafesa awaaikeé awaainínké'e'a ímba kae'-wáásíyáámbó ombá mimbóráí'a wéowe ⁹ Maníkó aare-waai moóra-i'o uwátínkaraintafesa ímba tuwínáaro Ísu siyáiyé.

¹⁰ Ísu simátimena naaúmpa'a imésa wení kísau-waasi Ísumo sún-aaisafesa áísai uwaná ¹¹ séna moóráwigo awaainínkómbá ai'mátuwenamo fí'on-inimbo wémaimba umémbá wéiye. ¹² Moóra-ininko awaaikeé ombá auwénamo fí'onkwambo wémaimba umémbá wéiye Ísu siyáiyé.

Ísu iyámpóimo ayááfúmbo tátínkarain-ai.

Mátíyu 19:13-15, Rúku 18:15-17

¹³ Ísu simátimuwasa tuwímbai Ísu ta'ótorena ayááfúmbo tátínkainkwaé sésa iyámpói tí'mae tuwasá wení kísau-waasi sésa tí'mae kóro suwaná ¹⁴ Ísu tuwánéna aaisambá tiyéna séna ímba kóro síyamba tiyuwáiyasa kempá'á iyámpói úwoi teró. Miníyámpói kempá'ó tentembá Maníkó wení waásimo kawáánimba miyaráán-úmai wégawaanimba iyámpói kempá'ó tíyan-amba ímba faitínkaaro. ¹⁵ Érail'a simátime sune. Maníkóntáfésamo sésa iyámpóiyaan-úmai kenkatá wégawaanonemo síyanamo éna miwíyá'á kawáánínífo ímbo miyámó síyawimo éna ímba kawááníníye Ísu séna ¹⁶ miníyámpóísómbá taparéna tine'á ta'ótorena ayááfúmbo tátínkaraiye.

Óntawara'-waasigon-ai.

Mátíyu 19:16-30, Rúku 18:18-30

¹⁷ Ísu simátimena kúwana moóráwigo awaantanténa Ísu óraakon-iyé séna takífaena séna kawekó óne. Nóra úmaiya aúí'a úmai wíyómpa'a maé'mae'a ónaumno súwana

¹⁸ Ísu séna kentáfé nóra séwa kawekó óne wéseno. Mimbóráwígó Maníkó weyáá kawekón-iyé. ¹⁹ Maníkóní áamáamba é'a ísaraane. Minamáámbá aúfáifimba agaimaréna séna waási ímba tínkamiyasa púwóro. Ímba aare-úmémbán-oro. Ímba umémhá máéro. Ímba karo'-áái simátínkáaro. Ímba karo'á sé'a fí'owiti moparáwímbá máéro. Kentinófoi-tuwí'a óraa'-i'an-oro siyáíye súwana ²⁰ miwá séna minamáámbá kemá iyámpóiyakemba ísare'a kawé'á úmae wéiyune súwana ²¹ Ísu awánéna aamoí éna séna kawé'á éma moórá-tantaa'a ímba kawé'á uráampo ení moparáwímbá fí'on-kwaasi wétime óntamba maiyé ímbo makéwi tuwín-timinana ení kawé'-mékámhá Maníkó wíyómpa'a ankáíniye. Tuwín-timemo e kembá sirááíwainone súwana ²² mináái iséna sáwífa'-moparawimbo makóntafena ai'á kaoréna óraa'-imayaa úwana arunkó sáwí'a úwana kuráíye.

²³ Kúwana Ísu waaréna wení kísau-waasisafena séna sáwífa'-ontamo makén-kwaasi Maníkó wení waásimo kawáánipa'o wíyamba umbaí táíniye súwana ²⁴ wení kísau-waasi minááísáféna táá'a úwana séna kesí iyámpóisono. Ónta-imayaamo émaiawi Maníkómó kawáánipa'o wíyamba umbaí táíniye. ²⁵ Moórá-poigon-awi'a káámeri mimpóígó waigóní afaapimbá ímba kanaa'á kóferainiye. Káámeri-poigomo waigóní afaapimbó kóferáínkaka sáwífa'-ontamo makáan-kwaasi Maníkómó kawáánipa'a kowisinó súwasa ²⁶ mináái iséna táátafesa ésa sésa umbaí taifó nóran-kwaasiya Maníkómó kawáánipa'a méranaao suwaná ²⁷ Ísu tuwánéna séna waási miwítí kísausamba ímba méyámbarésa kónááfo Maníkó seyaafá-tántáá'á úwoi kanaa'á wéiye súwana ²⁸ Pítaa séna isaaó. Kentáási seyaafá-tántáá'á tuwéta entá wéaraaiwaumne súwana ²⁹ Ísu séna érai'a simátime sune. Kentáfésa imáyáa ésa Maníkóní ásé-aaimo kosimátimiyantafesa naaópa'a tuwésa tuwaaísáiye tífátone tímánaatone tinófoiye táánine tiyáámúne tiyuwésa miwítí maramó túwááwin-anondaa ³⁰ marapá'ó méraanka'o túwáán-tantaa'a miyán-tántáá'á sáwífa'a maésa tuwaaísái-i'a ésa tímánaari'a ésa tinóisai-i'a ésa kentí iyámpóí-i'a ésa naané marawémó maíyamba miwífímbá umbaimó tátinkaiyambo ésa ánaaen-kanaa aúí'a úmai wíyómpa'a maé'mae'a ónááwe. ³¹ Ánaaemba aifarááwífínkémbá tuwímbai tínaaeni'a íyasa tínaaenkewifinkemba tuwímbai aifarí'a ónááwe

Ísu siyáíye.

Ísu wemó puwíndasafenamo siyáin-aii.

Mátíyu 20:17-19, Rúku 18:31-34

³² Ísu simásuwena Yérúsaremu-naopa'a kónae sésa aampa'á wéwesa Ísu aifa'á kúwasa wení kísau-waasi táátafesa uwasá tínaaembo kun-kwáásíwárá'á táátafesa uwaná Ísu wení waási sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasi tí'maena moórá-aempa'a tínkarena wempá'ó tinda-tantaakontafena mósimatimena ³³ séna ísáaro. Yérúsaremu-naopa'a konanasá moóráwigo kembá waási úrankomba óraa'-amaan-kisau-waasiye áamáambo sen-kwáásíyé aráátiminasa kembó sínkamiyan-aii símaresa sí'mai fí'onkaa-waasi tímíyasa ³⁴ karaánáá'a sínkésa tuwiyáái wisínkésa súwiyonku'-wénesa sínkamiya'a púwónasa utámaraiya'a kaumbo-kánáá maisuwé'a íyáfasinanaumne Ísu siyáíye.

Yémisiye Yóniye'a Ísumbo áísai urááyan-aii.

Mátíyu 20:20-28

³⁵ Minkánáá Sépétin-ááninkorai Yémisiye Yóniye'a Ísumpa'a tésarai sésa óraakoo áísai oyantembá uwásinkaaoo suyaná ³⁶ nóntafenawa wétinkaina uwátinkanaumno

súwasarai ³⁷ Sésarai ení sámó kaim-bárúpá'ó imémo e kenkáí iyáfasisinke séfasefa'-arausampa'a sinkaaó suyaná ³⁸ Ísu séna séyan-aaigoni áwáu ímba ísaraaye. Sáwí-nombo anaféúmpínkémbó naandantén-úmai sí'ó índa-i'ó uwásinkaiyamba kerái kanaará kemó naanda-ánáfeumpinkemba náyááyo. Sí'ó índa-i'ó uwásinkaiyantemba kanaará kenkáí miyá uwátinkanaao súwasarai ³⁹ Sésarai kerái kanaa'á pókai máéyauye suwaná Ísu séna érai'a séye. Kemó naanda-ánáfeumpinkemba náyááye. Sí'ó índa-i'ó uwásinkaiyantemba kenkáí miyá uwátinkanaafo ⁴⁰ kesí séfasefa'-sirausampa'a kemá ímba iyáfasintinkanaumpo Maníkó kae'nárai uwátínkaraimba póna iyáfasintinkainiye súwasa ⁴¹ Ísuni kísau-waasi siyáánkainarau mináái isésa Yémísinte Yóninte aaisambá tíyúwana ⁴² Ísu táántowasa tuwaná séna é'a ísaraawe. Marapá'-óráá'-wáásísómbá iyáákamai-fasi'aen-aaí simáti-simati uwasá wenkóyááka-tayaaka uráawe. ⁴³ Óraa'-waasimo ontembá kembiwíwará'á ímba miyán-oro. Kempínkémbó iyáákanaemo síyawi fí'owiti wayó'á ónááwe. ⁴⁴ Kempínkémbó aifarí'a ónaemo síyawi seyaa'á'-wáásítí kísau túwa'nai oro. ⁴⁵ Kemá waási úranko ímba súwa'nai íwae'a kunkáumpo kemá waási túwa'nai ónae'a kunkáumne. Sáwí-imayaafinkembo faútínkáandasafe puwónaumne Ísu siyáiyé.

*Ísu aúrambo kafíkówimba kawe'ó uwánkarain-aaí.
Mátíyu 20:29-34, Rúku 18:35-43*

⁴⁶ Ísuwe wení kísau-waasiye Yéríko-naopa'ó kumbá sáwífa'-waasiwara'a mindáópa tuwésa aampa'á kuwaná Tímiyasín-ááninkon-awí'a Páátímiyasi aúrambo kafíkówi óntamba inaí símai maénae séna aanawáísára'a kumbéna wéinai súwasa ⁴⁷ tuwímbai sésa Ísu Násaretifakewi wétiye suwaná iséna óraaka séna Ísuwo Téfitín-andafakewi ómpo arumbá uwásinkaaó súwasa ⁴⁸ sáwífa'nanka aaisambá aéésa sésa aseraaó suwaná mináái ifátuwena aneka'á óraaka séna Ísuwo Téfitín-andafakewi ómpo arumbá uwásinkaaó súwana ⁴⁹ Ísu aampa'ó wémomba wení ewaa'á koíyáfasinena séna áántaaro súwasa aúrambo kafíkówimba áántesa sésa enarunkó kawe'á íno. Wéaantaifo iyáfasinaao suwaná ⁵⁰ atuwénamo méron-ampanta faúmarena iyáfasinena Ísuni ewaa'á túwana ⁵¹ Ísu séna nóina embó arááímo táínda-i'a uwánkanaumno súwana séna óraakoo súramba kawe'á uwásinkainkwae'á úne súwana ⁵² Ísu séna kentáfé kanaa'á súwa'nai índawin-iye sémpo kawe'á uwánkaumpo waaó súwana minúwóiyáámbá aúramba awánéna Ísun-ánaaemba kuráiyé.

11

*Ísu Yérúsaremufa'ó kuráin-aaí.
Mátíyu 21:1-11, Rúku 19:28-40, Yóni 12:12-19*

¹ Ísu wení kísau-waasise'ó kumbá Yérúsaremu-nao'-ampa'ó kumbá Órífi-omapa'-ewaa'-naokai moórá Pétéfasí-nao'a úwana moórá Pétáni-nao'a úwana minkáé'-náókoni ewaa'ó kumbá wení kísau-waasi kae'á máti'marena ² séna epín-dáópa'a kurékai moórá-poigon-awí'a tónki koawáneyambo waásimo ímbo ayáákainda-poi ándá faútuwekai áí'mae tekaiyó. ³ Moóráwigo tuwánénamo nóra óyaekaiya óyómo sínakai óraako ayáá'mae'a konasá áí'maesá kouweránááwe siyé simámékaiyo súwasarai ⁴ kuyaná mimpóí ontará'á ándá anuwarampimbá fári'wimarowana mérowasa koawánésarai minándá kofaútúwóyana ⁵ minká'ó méron-kwaasi sésa nóra sékaiya mimpóígóní ándá wéfautuwaayo suwasaráí ⁶ Ísumo sún-aaí simátímúyasa kanaán-ifo miyá okaiyó suwasaráí ⁷ áí'maesarai Ísumpa'a tuyasá wení kísau-waasi paákákén-únánkwátói faú'mai mimpóígón-arósáaunka'a wandaai uwí'márówana Ísumba ayáá'mae wéguwasa ⁸ sáwífa'-waasi mésa óraa'-waasin-iye sésa tuwímbai

paákákén-únánkwátói fau'mai tuwímbai taaénáma ankáimai aampa'á uwi'ma'mae wéguwana minúnánkwátóiya'e mintáénarafane támae wéguwasa ⁹ aifa'ó tun-kwáásiyé Ísun-ánaaembo

tun-kwáásiyé óraaka'-oraaka'a sésa Fasi'aénkó ai'maráísana kunkáiwaimba Maníkó kawé'á uwánkáiye. ¹⁰ Kentáá síwá'ná Téfitimo kawáán-uráintemba miyaráámbá íniye. Wenáwí'a mósá maráúmne óraaka'-oraaka'a suwaná ¹¹ Ísu Yérúsaremufa'o kúmba óraa'-amaan-daumpa'a iména seyaafá-tántáá'á awánéna fenómpinka'a wení kísau-waasi sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasi tí'maena Pétáni-naopa'a kuráiyé.

Taaigón-aai.

Mátíyu 21:18-19

¹² Pétáni-naopa'a kowaiyómba aafáyáara'a mindáópa'a tuwésa aampa'ó kumbá Ísumba áái tówana ¹³ moóra-taigon-awi'a fíkima wérowana mintáéramba nánae séna áwáufa'a wéna awánómba arambó iyái-kánáámó ímbo túmba ímba iyéna ána aantemba wérowana saafá uwáána ¹⁴ mintáigóntáféna séna emá arambá ímba iyáínone. Aneka'á waási ení arambá ímba nánáawe súwasa wení kísau-waasi mináái ísaraawe.

Ísu óraa'-amaan-daumpa'o iyáin-aai.

Mátíyu 21:12-17, Rúku 19:45-48, Yóni 2:13-22

¹⁵ Ísumo sún-aai isésa Yérúsaremu-naopa'o kumbá Ísu óraa'-amaan-daumpa'a iyéna ámáán-daumpa'o méyámbó wéun-kwaasi tuwánéna iti'mátuwena ámáán-dankoni óntambo méyámbárón-kwaasiti taaremá tawísísuwena Maníkóntáfésa imáyáa ésa mááufu'-numamo wéamun-dumamo méyámbárón-kwaasiti taaremá tawísísuwena ¹⁶ simátimena séna aneka'á ímba ámáán-daumpa'a miyán-tántáá'á maimaé'a iyé-kunke oro. ¹⁷ Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna kesí naantafésa sésa Maníkómpá'ó inaimó sen-dámbá isasá fí'o-fi'om-barafaken-kwaasi tésa inai wésewe agaimaréna siyáiyé. Énifo umén-dáúmpá'ó ontenkáámbá uráawe Ísu siyáiyé.

¹⁸ Ísu súwasa óraa'-amaan-kisau-waasiye ámáámbo sun-kwáásiyé Ísumbo tufuwíyan-aai wésesa sáwífa'-waasi Ísun-aaimo ísámae wéiyun tafesa táátafe ésa Ísumbo tufíyan-amba wésaafa-uwasa ¹⁹ fenómpinka'a Ísu wení kísau-waasise'a Yérúsaremu-naopa'a tuwésa kuráawe.

Taaigómó aáénkarain-aai.

Mátíyu 21:20-22

²⁰ Ísu wení kísau-waasise'a kowaiyómba iyáfasinesa aampa'ó kumbá fíki-taimo awánómba ánúka to'mái seyaafá'á móaenkagurowana ²¹ Pítaa Ísumo séwiyon-aai ááka'a maréna séna awánaao. Aaimó séwiyaanda-taima é'a aáénkaraiye súwana ²² Ísu séna Maníkómpá'á timankúnkúmba oro. ²³ Érai'a simátime sune. Maanómátáfé sé'o iyé faiwí'wé nompá'á kumuwómó síyawi ímbo kae'-ímáyáá tokésamo súndantemba érai'a íniye síyanamo éna érai'a miyá íniye. ²⁴ Mindásafe'a Maníkómpá'á inai sé'a fí'o-fi'on-tantaatafe'a áísai e'o sembá érai'a Maníkó kanaa'á súwa'nai uwásínkáiyé sembá kanaa'á wétuwa'nai-iyé. ²⁵ Maníkómpá'á inaimó sembá sáwí'o uwátinkaiyamba anondáá sáwí'a ónaumne-imayaa ímbo iyamba ifátúwáaro. Miyámó íyanamo éna kentifo wíyómpakewi kembiwí sáwí'o ombá maitiyuwáíniye. ²⁶ Énifo sáwí'o uwátinkaiyamba úwoimo imáyáamo úmae wéiyé'o ímbo ifátuwaiyanamo éna kentifo wíyómpakewi sáwí'o ombá ímba maitiyuwáíniye Ísu siyáiyé.

Náawawa ai'maráísawa tiyáanomo siyáan-aai.

Mátíyu 21:23-27, Rúku 20:1-8

²⁷ Ísu wení kísau-waasise'a aneka'á Yérúsaremu-naopa'o kumbá óraa'-amaan-daumpa'a wénuwasa óraa'-amaan-kísau-waasiye Yúndaa-ora'-waasiye áamáambo sun-kwáásiyé Ísumpa'a tésa ²⁸ sésa nááwawa ai'maráisa tiyéwa nááwampinkena maiyéwa fasi'aén-kísáú wémaeno. Simásimiyo suwaná ²⁹ Ísu séna aifa'á moóra-aaimo tísai ona'ó anondáámo síya'o é'a sísai on-áái simátimenaumne. ³⁰ Ááéma Yóni nombó maitínkaraiwai Maníkówá simámakaisanawa nombá maitínkarai waásiya simámakaawanawa nombá maitínkaraiyo súwasa ³¹ miwí keáimbá sésa nórasaawa sénaumno. Maníkó simámakaisana nombá maitínkaraiye senanasáámó éna nóra séra Yónin-aaisafe'a ímba érai'e siyáao síníye. ³² Waási simámakaawana nombá maitínkaraiye senasasáámó ésa úwoi-waasisa sínkamonaawe. Úwoi-waasi sáwífa'-waasi Yónintafesa sésa Maníkón-aai simásimakaiwai uráiyé wéseмба pósa aisantá siyónááwe miyá keáimbá sésa ³³ Ísuntafesa sésa emó sísai ónda-aaisa ímba isáúmne suwaná Ísu séna ímbo simásimiya'a nááwampinkena maiyéra fasi'aén-kísáúmó wémaunda-aai ímba simátimenaumne Ísu siyáiyé.

12

*Ándá-aran-kisaura'o káráwiyowi-taai.
Mátíyu 21:33-46, Rúku 20:9-19*

¹ Ísu waé'mai-aai simátimena séna moóráwigo óntan-kusai úmakena ándá-aran-kísau úmarena ándá-arankoni táúfa'a úmarena ándá-arambo mapamínanamo anombó kumínda-taufa'a úmarena óntan-damba kísaura'o káráwiyian-damba úmarena ayáátáaka fí'om-barafa'a koménae séna maankísáúrá'ó káráwiyawimo é'a kesáfé'a tuwímbai-aramba wémae'a tuwímbai kembá siyúwáaro simátimena fí'om-barafa'a koméraisana ² arambó áfumo kain-kánáá tisaná aanáfó kesí ándá-aramba komáéro séna wení kísau-waasi ai'maráísana minkísáúrá'ó káráwiyowifa'a tisasá ³ ta'óto'mai tufú'maresa ándá-aramba ímbo ámémba ai'mátuwaawana kóísana ⁴ aanáfó moóráwigomba ai'maráísana tisasá minkísáúrá'ó káráwiyowi ta'óto'mai a'nómbá tufámbai sáwí'a uwánkááwana kóísana ⁵ aanáfó moóráwigomba ai'maráísana tisasá ta'óto'mai tufú'marááwana púwísana aanáfó moóra-mora ti'maráintemba tewasá tínkamba tínkamba wéowasa tuwímbai púwówasa tuwímbai tauwérááwana ⁶ aanáfó kímborama wenááninkomba póna wen-ímáyáámó wéuwaimba ayáátáaka'a imáyáa émena kesááninkon-aai isánááwe séna ai'maráísana ⁷ tisasá minkísáúrá'ó káráwiyowi awánésa keáimbá sésa aanáfón-ááninko wétifo tufúwónanasa puwéna maankísáú ímba mainata kesáá maénae sésa ⁸ ta'óto'mai tufúwówana púwísasa maimái aumépa'a métukaawe. ⁹ Ísu mináái simátimena séna minkísáú-áánáfó miyá íníye. Téna kísaura'o káráwiyowi tínkaminasa puwíyana fí'onkaa-waasi kesí kísaura'a káráwiyoro síníye. ¹⁰ Maníkón-aai aúfái toráumai awánaraawe. Maarán-áái agaimaréna séna óntan-dambo on-kwáásí moóra-ontantafesa sáwí'a wéiyé sésa maisukáawe. Ánaaemba minóntánkó áfonkaamba uráiyé. ¹¹ Mindá Fasi'aénkó isatá awánéta séta fí'oran-kawe'a uráiyé sune agaimaréna siyáiyé Ísu súwasa ¹² Yúndaa-kawaa-waasi mináái isésa kentáásáféna siyé sésa ta'óto'mai tufuwónae sésamo umbá seyaafá'-wáásísáféna táá'a úwasa ifátuwesa kuráawe.

*Taakisi-ááísáfésamo áísai uráan-aai.
Mátíyu 22:15-22, Rúku 20:20-26*

¹³ Óraa'-amaan-kísau-waasi wésa Ísumba áísai íyana sáwí-aaimo sínasa aaifimbó maiyankáiyantafesa ámáán-kawaa-waasifinkemba tuwímbaiye Éroti

amááraawifinkemba tuwímbaiye ti'márówasa ¹⁴ Ísumpa'a tésa sésa óraakoo érai'-waasi po waási táároi ímba inkaisé óraa'-waasiye úwoi-waasi táároi ímba inkaisé tirumbó faiyá'mai-aai ímbo sénda Maníkóni aambó arááiwaén-aai arupise úmai simátimendasa wéisaumne. Emá nóra séwa wéisaano. Kanaasáawá taakisi-óntámbá Rómu-kamanisa timénaum íntaawa timénaumno. Timéndasa Yúndaa-waasisa kentáási áamáana taraisónaum íntaawa taraisónaumno. ¹⁵ Timénaum íntaawa timénaumno suwaná Ísu miwítí imáyáa iséna kaumbo-kae'-ááiwará'-wáásín-owe séna kentáfé'a sáwí-aaimo síndawe sé'a wésisai-owe. Moórá-ontamba maimaé máaraasimero súwasa ¹⁶ maimaé máaraanamuwana séna náawan-óikaana uráinkara áwí'a wéraiyo súwasa miwí sésa Rómu-kamani-kawaagon-óikaamba isaná áwí'a wéraiye suwaná ¹⁷ Ísu séna Rómu-kamani-kawaagonde wembá áméro. Maníkóndé Maníkómbá áméro súwasa mináái ísówana táá'a úwasa ímba aai siyáawe.

Pukémpinkembo iyáfasinaiyan-aai.

Mátíyu 22:23-33, Rúku 20:27-40

¹⁸ Suwasá Sátúsi-amaan-kawaa-waasi púwómpinkemba ímba iyáfasinanaawemo sun-kwáási pósa Ísumpa'a tésa sésa ¹⁹ óraakoo naaófá'á Mósesé séna moóráwigo aaré maimakéna iyámpói ímbo ma'ánkáiimba puwínana áfáko maimakéna awaaón-anondaa-ware'e séna iyámpói ma'ankáíniye siyáíye. ²⁰ Moórá-aai isaaó. Moórá-kanaa afakaeté-afarawainonda mésa tuwaaó aaré maimakéna iyámpói ímbo ma'ánkáiimba púwísana ²¹ wenánaenkewi ware'á maimakéna iyámpói ímbo ma'ánkáiimba púwísana wenánaenkewi ware'á maimakéna iyámpói ímbo ma'ánkáiimba púwísana miyá émesa ²² afakaeté-waasi putásaawana minínínkó ánaaemba pukáíye simámesa ²³ Ísumba áísai esa sésa miyámó ombá waási puwíyampinkembo iyáfasinaiyan-kanaa minínímbá afakaeté-waasi tuwaainímbá éna náawa máíniyo suwaná ²⁴ Ísu séna Maníkón-aai aúfáífimbo agaimakón-aai ímba kawé'-úmai isé'a Maníkóni fasi'aémbá ímba awáné'a pó'a miyáumai sáwísáwí-aai wésewe. ²⁵ Pukémpinkemba iyáfasinesa wiyómpa'o imaiyan-kanaa aaré ímba maíyasa waaí ímba maíyamba ésa Maníkóni kísau-waasimo wiyómpa'o méraawimo ontembá minínínákwá'á miyáumai aaré ímba

maíyasa waaí ímba maíyamba ónááwe. ²⁶ Waási pukémpinkembo iyáfasinaiyamba Mósesé minááisáféna agaimakáíye. Aúfáífimba agaimaréna séna kári-taiya'a iyamó kaimbá ímba mintái káwisana mintáífinkémbá Maníkó Mósesentafena séna Maníkó úne. Enaíwá'ná Émbaramuwe Áísáakiye Yékopuwe miwítí Maníkó úne siyáíye. Maníkó minááímó siyáimba minkáúmbó-wáási é'a púwúwasa utaráambanifo ²⁷ mináái siyáimba pósa miwí úwoi méraawe. Énifo kentáái sáwísáwí-aai siyáawe Ísu siyáíye.

Aifaráán-ámáánkón-aai.

Mátíyu 22:34-40

²⁸ Súwana áamáambo sún-kwaasigo ména seyaafá'-wáásímó sumbá iséna Ísuni iyáákamai-aai iséna Ísumba áísai ena séna Maníkóni áamáampinkemba nóran-amaana aifaráámbán-iyó súwana ²⁹ Ísu séna aifaráán-ámáámbá sénaumne. Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna

Ísareri-waasi ísáaro. Maníkó kentáási Fasi'aénkó éna mimbórá-Fásí'áénkón-íye.

³⁰ Maníkómpá'á

kentí Fasi'aénkómbá kentiruné kentí imáyáawe kentimané kentí fasi'aéné áméro

agaimaréna siyáíye. ³¹ Miwán-ánaenken-amaamba sénaumpo ísáaro. Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna

kesáfé-ímáyáámó ontembá kentí

waási-imayaawara'a oro

agaimaréna siyáiyé. Minkáé'-ámáánkó seyaafá'-ámáámbá íyáákaraiye Ísu simámuwana ³² minkwáásígó séna óraakoo érai'a sénda Maníkó weyáá Fasi'aénkón-ifo fí'o-fi'o-fasi'aemba ímba méraawe. ³³ Kesáámá Maníkómpátá kesiruné imáyáawe kesí fasi'aénésá wempá'á tuwéta miyásá onó. Kesáfé'-ímáyáámó úndantenta kesí waási-imayaawarata onó. Minkáé'-ámáánkó seyaafá'-ámáámbá íyáákaraiye. Tóné sipisípiye iyafímbá agaimái Maníkómbá amúndanifo mindáwara'a íyáákaraiye séna ³⁴ miwámó súmba kawé'-ímáyááfínkémbá súwana póna Ísu iséna séna Maníkómó kawáánimba wení ewaa'á méraane súwasa ísómbe Ísun-aaisafesa táá'a úwasa ímba áisai uráawe.

Maníkómó íyáfasinankaraiwai Káráisitín-aai.

Mátíyu 22:41-46, Rúku 20:41-44

³⁵ Ímba áisai uwaná Ísu óraa'-amaan-daumpa'a iména simátimena séna ámáámbo sen-kwáásí sésa Káráisiti Téfítin-andafaken-kwaasin-iye wésefo ³⁶ naaófá'á Maníkóní Ufaen-ámútánkó Téfítimba imáyáa amúwana Téfíti Káráisitintafena séna kesí Fasi'aénkón-iye siyáimba imó agaimakón-aufaifimba Téfíti agaimaréna séna kesí Fasi'aénkóntáféna Maníkó séna kesiyáánúrapa'a fasi'aén-áémpá'á mara'-ména'a ení namuro-wáásí íyáákaanasa miwí tai'ánááwe Maníkómó siyáin-aai Téfíti siyáiyé. ³⁷ Miyáumai Téfíti Káráisitintafena séna kesí Fasi'aénkón-iye siyáimbanifo nóraumaiya wemá Téfítin-andafaken-kwaasin-iye Ísu súmba Káráisiti Téfítini Fasi'aénkó éna Téfítin-andafaken-kwaasion-iye. Úwoi-waasi seyaafá'á

Ísun-aai isésa aamoí uráawe.

Ámáámbo sen-kwáásítí aambá arááíwáéfomo siyáin-aai.

Mátíyu 23:1-36, Rúku 11:37-54, Rúku 20:45-47

³⁸ Úwoi-waasi seyaafá'á Ísun-aai isésa aamoí wéuwana Ísu simátimena séna tuwímbaimo ámáámbo sen-kwáásítí aambá arááíwáéfo. Minkwáásí ayáátáá-kuferai wiyésa naaópa'a afufumpa'á wénowasa pósa waási tuwánésa sésa óraa'-waasin-owe wésewe. ³⁹ Minkwáásí ámáán-daumpa'o ombá óraa'-waasimo máén-aempa'a imésa tanómbo kaúfópa'o ombá kawé'-áémpá'á mésa kawé-tómbá wénaawe. ⁴⁰ Minkwáásí keto'-íníntí óntawara naankwará'á umémbá wémaesa waási suwánésa súwí'a mósá maráíwae sésa karo'-áái tafisímai inai wésewe. Miyámó on-ánóndáá óraa'-umbai maenááwe Ísu siyáiyé.

Keto'-ínínkó Maníkómpá'á óntambo tukáin-aai.

Rúku 21:1-4

⁴¹ Simátimena Ísu óraa'-amaan-daumpa'a ména óntambo túwón-anafeunkoni ewaa'á ména tuwánómbe waásisomba tésa óntambo túwómbe sáwífa'-ontawara'-waasi sáwífa'-ontamba túwówana ⁴² moórá-keto'-íninko ímba óntamo makón-ininko téna kári'-ontamba kae-tóyaráámbá tuwówana ⁴³ Ísu wení kísau-waasi táántena séna érai'a simátime sune. Minkétó'-ínínkómó túwáin-ontanko seyaafá'-wáásímó túwáán-ontamba íyáákaiye. ⁴⁴ Miwí sáwífa'-ontafinkemba tuwímbai túwáafo wemá kári'-ontafinkemba mútú'a túwáimba póna ónta-iyaimba méiniye Ísu siyáiyé.

13

Óraa'-amaan-dambo tawisínda-aaimo siyáin-aai.

Mátíyu 24:1-2, Rúku 21:5-6

¹ Ísu mináái simátimuwasa óraa'-amaan-daumpakemba kárúwesa kúmúmba wení kísau-waasifinkemba moóráwigo óraa'-amaan-dantafena séna úwé awánaao. Maanóntán-dámbá kawé'á uráisana minóntámbá óraa'-ontamba wéraiye súwana

² Ísu séna maanóráá'-námbá awánaaro. Ánaaemba waási tésa mindámbá seyaafá'á tawísísuwesa seyaafá'-óntánkwará'á tawísísuwanaawe Ísu siyáiyé.

Sáwí-kanaa tínyemo siyáin-ai.
Mátíyu 24:3-14, Rúku 21:7-19

³ Ísu mináái simátimena Órífi-omapa'a iména óraa'-amaan-damba awánómbe Pítaawe Yémisiye Yóniye Énduruwe miyáumai-waasi Ísumo weyáá mérompa'a tésa áisai esa sésa ⁴ emó sénda nóin-kanaawa paápé íníyo. Nóran-kwaamera ínataawa séta ampáánk'á'á Ísumo siyáimba miyá íníyese sénaumno suwaná ⁵ Ísu séna karo'-áái isé'a érai'e sefó káráwiyoro. ⁶ Sáwífa'-waasi tésa kesúwí'a másesa sésa Maníkómó iyáfasisinkaraiwai úne síyasa sáwífa'nanka minkáró'-ááisáfésa érai'e sénááwe. ⁷ Tiyááwemo siyáan-ai némpakena'i ewaakéná'i isáiyana ímba táá'a íno. Miyán-kánáámó tinda mindá ímba seyaafá'-tántáá'ó tai'áínda-waame'an-iyé. ⁸ Fí'o-fi'on-aempa'-waasi tiyánááwe. Moóra-kawaa-waasimo ésa moóra-kawaa-waasi timááraasafesa iyáfasine tiyáaro síyasamo ésa iyáfasinesa tiyánááwe. Fí'o-fi'om-barafa'a óraa'-marima táíníye. Fí'o-fi'om-barafa'a aawai táíníye. Miyán-tántáá'ó paápé ína'a sé'a seyaafá'-tántáá'ó tai'áínda-kanaa ímba tiyáifo iyámpóimo matinkánae owanamó óraa-ti'o intembá umbai-kánáámó tinda minkánaá paápé iye seró.

⁹ Miyán-ááisáfé'a káráwiyoro. Kawáá-wáásí kembiwí tí'maesa óraa'-waasifa'a mótinkesa aaiimbá maitinkésa amáán-daumpa'a mótinkamesa kentáfésamo fasi'ámaimo méraiyan tafesa ta'óto'mai tí'maesa kámáni-óraa'-waasifa'e kawáá-wáásifá'é mótinkesa aai simátinkaiya'a minóráá'-wáásí kesáái simátimenaawe. ¹⁰ Aifa'á áse-ai seyaafá'-márafákén-kwáásí simátímapa'a wényana ánaaemba seyaafá'-tántáá'ó tai'áínda-kanaa tínyé. ¹¹ Ta'óto'mai aaimó simátínkénka'a nóran-aiya sénaumno-imayaa ímba óraa'a é'a ímba kentí imáyáafinken-ai sénááfo Maníkóní Ufaen-ámútánkó síyan-ai tááka tinkáina'a mináái sénááwe.

¹² Tuwímbai tífárawaawi tí'mai fí'owi timíyasa tínkamiyasa puwónááwe. Tifoísáímo ésa tíráamarimba tí'mai fí'owi timíyasa tínkamiyasa puwónááwe. Iyámpóísombo ésa tinófoi tí'mai fí'owi timíyasa tínkamiyasa puwónááwe. ¹³ Kentáfé'o fasi'ámaimo méraiyan tafesa seyaafá'nánk'á tiyámba uwátinkanaawe. Ímbo ifátuwesamo kentáfésa fasi'ámaimo méraiyan tai'áínda-kanaara'a Maníkó tí'mai kawepá'á métinkainíye.

Sáwí-kanaagon-ai.
Mátíyu 24:15-28, Rúku 21:20-24

¹⁴ Ísu mináái simátimena séna ánaaemba sáwí'o íyan-tantaako uwófi'a íyam-baruka'a paápé íníye Ísu siyáiyé. Kemá Máaka sune. Maanáúfáímó torausiyawi tááko péé sína'a ísáaro sune. Ísu séna uwófi'o

í-márúk'á'á paápé ínasa awánáiyamba Yúndiyaa-marafa'o méraiyan-kwaasi omápata tuwaantantésa iyónááwe. ¹⁵ Ontará'ó méraiyan-kwaasi ímba naaúmpa'o iyíyamba óntama ifátuwesa úwoi tuwaantantésa iyónááwe. ¹⁶ Kísaufa'o méraiyan-kwaasi ímba naaópa'o tiyamba unáánk'wátói ifátuwesa úwoi tuwaantantésa iyónááwe. ¹⁷ Tímúka'-ínine umaran-iyámpóiwárá'-íniné minkánaá sáwí'a ónááwe. ¹⁸ Tuwaantanté'o iyíyamba táwi'o índa-kanaa miyá únafo sé'a Maníkómpá'á inai seró. ¹⁹ Minkánaámó tinda óraa'-umbai táíníye. Naaófá'á Maníkó maramó úmaronka'e káfé'wara'e miyán-úmbái-tántáá'á ímba tiyáiyé. Ánaaenkwarala miyán-úmbái-tántáá'á ímba tínyé. ²⁰ Miyán-úmbái-tántáá'ó índa-kanaa Fasi'aénkó ampáásé úmakaiye. Miyán-úmbái-kánaámó ayáatáaka'o ínínkaka seyaafá'-wáásí ímba úwoi túnamai méraawisino.

Maníkó wemparí'o úmakain-kwaasisafena imáyáa éna miyán-úmbái-tántáá'á ampáásé uráiyé.

²¹ Ampáásémó ínasa tuwímbai simátimesa sésa Maníkómó íyáfasinankaraiwai mifá'-maafa'a méraiye síya'o é'a ímba ísáaro. ²² Tuwímbai paápé ésa karo'á sésa Maníkómó íyáfasisinkaraiwai úne síyasa tuwímbai karo'á sésa Maníkón-aaimo simátimundawi úne simátíma'maesa níyamba ímbo awánen-kisau maésa Maníkómó wemparí'o úmakain-kwaasi karo'á simátinkanae sésa miyán-óráá-kísáú maenááwe. ²³ Miwísáfé'a érai'-waasin-owe sefó sé'a ímbo paápé uráanka'a aifa'á simátimumpo káráwiyoro Ísu siyáiyé.

*Ísumo marapá'ó kumínda-aai.
Mátíyu 24:29-35, Rúku 21:25-33*

²⁴ Ísu mináái simátimena séna miyán-úmbái-tántáá'ó tinda-kanaa tai'áinana aafáúgó kumeul'á ínana wiyónko ímba sán-káinana ²⁵ o'á wiyómpakemba kuntínana wiyónko tora'náara'a ína'a ²⁶ kemá waási úranko óraa-fasi'aenkwará sáwara'a ainánká kúmóna'a suwánanááwe. ²⁷ Wiyómpaken-kisau-waasi ti'maráanasa Maníkómó wemparí'o úmakain-kwaasi seyaafá'-márafákémbá tí'maesa moórafimba túwaandu ónááwe Ísu siyáiyé.

²⁸ Ísu mináái simátimena séna moórá naan-táígón-áwí'a fíki-taigontafe'a imáyáa úmai ísáaro. Asáómó agaínda awáné sé'a áú'o sínda-kanaa kárika'a tíníye sénááwe. ²⁹ Miyámó intembá kemó sún-da-tantaa'a ína'a awáné sé'a kárika'a kumíníye sénááwe. ³⁰ Érai'a simátime sune. Káfé'o méraan-kwaasi tuwímbai ímbo pukáiyanka'a kemó sún-da-tantaa'a paápé íníye. ³¹ Wiyóne marawé tai'áinana kesáái ímbo tai'áinda úwoi waé'wae'a íníye Ísu siyáiyé.

*Kúmóna-kanaa waási ímba ísaraawemo siyáin-aai.
Mátíyu 24:36-44, Rúku 17:26-30,34-36*

³² Ísu mináái simátimena séna kúmóna-kanaa aafáúmá waási ímba ísááwasa wiyómpaken-kisau-waasiwara'a ímba ísááwa'a kemá Maníkón-ááninko ímba ísáúnana kesifo weyáá ísaraiye. ³³ Kemó kúmóna-kanaa ímbo ísaraiyanka'a kumónaumpo káráwiyoro. ³⁴ Miyámó intenkáán-úmai maarán-ááin-íye. Moórá-oraako némpa'a wááu koméranáe séna wení kísau-waasisafena kísau máéro séna ti'má'mae wéwena ontará'ó kawáániwaintafena séna káráwiyuwo séna kóuraiye. ³⁵ Naankóní aanáfómó tinda-kanaa ímbo ísáántemba kemó kúmóna-kanaama ímba ísaraafo káráwiyoro. Siyatarórá'í wááwáiyá'i fenáíndarara'i nó'waana'i kumónaumno minkánáá ímba ísaraafo ³⁶ kentáfé'a ímba imáyáamo wéiyanka'a kumúnafainifo wéto'mayaan-e'a simu'maráaro. ³⁷ Kemó simátimunda seyaafá'-wáásísáfé'a sumpo káráwiye'a méraaro Ísu siyáiyé.

14

*Ísumbo tufuwíyan-aaimo siyáan-aai.
Mátíyu 26:1-5, Rúku 22:1-2, Yóni 11:45-53*

¹ Ísu mináái simátimena naaófá'ó Maníkó Yúndaa-waasi tíyótáimo í-tánómbá ímbo intóráin-tantaa'wara-pereti agáún-kanaa aúnkáraamba úwasa kae-kánáá úwoi mésa óraa'-amaan-kisau-waasiye amáámbo sun-kwáásíyé sésa nóraumaisaawa Ísumba aúpá'á tal'oto'maisaawa tufuwónaumno. ² Seyaafá'-wáási tíyááfainifo tanómbo kaufíyan-kanaarata ímba tufuwónaumne siyáawe.

*Ísumbo asaa-wiyúm-básáwémbó a'ánkarain-aai.
Mátíyu 26:6-13, Yóni 12:1-8*

³ Suwaná Ísu Pétáni-naopa'a koména moóráwígon-awí'a Sáímonini naaúmpa'a áúmo námombo kón-kwaasigoni naaúmpa'a ména tómbá wénowana moóra-ininko iyéna asaa-wiyúmbó ún-basawemba óraa'-ontankakembo méyámbakaim-basawemba maimaéna iyúmba minánáféúmbá tafántuwena Ísu a'nómpímbá fatímarowasa ⁴ tuwímbai keáímbá sésa aaisambá aéésa nóra sénawa mimbásáwémbá úwoi fatiyankaiyo. ⁵ Mimbásáwémbó fí'owi timénamo óraa'-ontamba maiyénamo ímbo óntamo makáan-kwaasi tíméraambaniye sésa minínínkómbá aaisambá áúwana ⁶ Ísu séna ifátuwe'a ímba aaisambá aééro. Kawe'á asínkáíye. ⁷ Ímbo óntamo máráán-kwaasi kesé'a maé'mae'a íya'a túwa'nai ónae sé'a túwa'nai ónááfo kemá kesé'a marapá'á ímba maé'mae'a ónaumne. ⁸ Minínínkó wení imáyáafinkemba kawe'á asínkáíye. Púwóndara'a masawémba asinkésa utánaáfo minínínkó é'a masawémba asínkáíye. ⁹ Érai'a súmpo ísáaro. Kesí ásé-aaí seyaafá'-mápá'á simátimesa minínínkómó uwásínkáín-aaí simátimiyasa táaka'a maránaáwe Ísu siyáíye.

Yúndasi Ísuni pintaru'ó maiyáin-aaí.

Mátíyu 26:14-16, Rúku 22:3-6

¹⁰ Súwana Ísuni kísau-waasi sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasifinkemba moóráwígon-awí'a Yúndasi moóra-awí'a Ísakerioti óraa'-amaan-kísau-waasifa'a wéna séna túwa'nai ona'á Ísumba ta'ótoranaawe súwasa ¹¹ isésa aamoí ésa sésa miyámó inda-méyámbá óntanta aménaumne suwaná nóraumaiya Ísumba aráátíménasawa ta'ótoranaao-imayaa ómbarena úmaena kuráíye.

Tíyótaimo í-tánómbó kauráan-aaí.

Mátíyu 26:17-25, Rúku 22:7-14,21-23, Yóni 13:21-30

¹² Yúndaa-waasi ímbo intóráín-tantaa'wara-pereti agáún-kanaa túntemba tíyótaimo í-tánón-kánáá sipisípi-araa'a tufú'mai káúfúnka'a wení kísau-waasi Ísumba taáisai esa sésa tíyótaimo í-tánómbá nááfataawa kaufónaumno suwaná ¹³ kae'á ti'maréna séna Yérúsaremu-naopa'a wíyana moóráwigo nonánámó maimaé wíndawimba arááíwáékaiyo. ¹⁴ Wemó naaúmpa'o iyíndafa'o naankón-afowámó mérainakai kosimámekai óraako áísai ena séna kesí kísau-waasise'a náán-aempara tíyótaimo í-tánómbá nánaumno wésiye kosimámékaiyo. ¹⁵ Wemá afófumayaa'-nankoni óraa'-aempa'a aráátiminiye. Kúfu'o uwándáíyan-tantaa'a mimpímbá wéraiye. Seyaafá-tántáá'á to'mayaa úmarekai minká'á kausínkáakaiyo súwasarai ¹⁶ mindárai isésarai Yérúsaremu-naopa'a wésarai Ísumo sún-tantaa'a wérowasarai minká'á tanómba kauwánkaraaye.

¹⁷ Tanómba kaumakóyasa fenómpinka'a Ísu wení kísau-waasise mindáúmpá'á imésa ¹⁸ tómbá wémandesa uwaná Ísu séna kempínkémbá moóráwigo kesé'a tómbó wénaiwai kembá namuro-wáásí aráátiminiye súwana ¹⁹ tirunkó umbái tówasa moóra-mora áísai esa sésa kewá'íyo símaesa kuwaná ²⁰ Ísu séna moóráwigo wení tón-ayai maimaéna kesé'o moóra-taufapimba tú'maimo náíndawi wemá kembó namuro-wáásímó aráátimindawin-íye. ²¹ Naaófá'á Maníkón-aaí aúfáífimba agaimaréna séna waási úranko puwíníye siyáintemba pó'a púwónana namuro-wáásímó aráátimindawi sáwí-meyamba máíníye. Wembó ímbo ma'ánkaraankakaa kawe'á isinó Ísu siyáíye.

Ísu wení kísau-waasi tómbó tímakain-aaí.

Mátíyu 26:26-30, 1 Kórinti 11:23-25

²² Súwasa tómbá wénowana Ísu péréti maisoréna Maníkómpá'á súwiyo séna tafámbai tiména séna mindá kesún-ifo maimái naaró séna ²³ ándá-aran-dombo wéron-anafeumba maisoréna Maníkómpá'á súwiyo séna tímúwasa seyaafá'á nowaná séna

mindá kesí naaén-iyé. ²⁴ Kesí naaemá sáwí-waasisafena kumínda póna Maníkó kesé'a kááísamai méraiwaé séna mináú-áái símai kááísamakaiye. ²⁵ Simátimé'a súné. Aneka'á ándá-aran-domba ímba nánaumpo Maníkó wení waásimo kawáánipa'a mé'a ándá-aran-domba aú-nomba nánaumne Ísu súwasa ²⁶ Maníkóntáfésa ísámai imá simásuwesa mindáúmpá'á tuwésa Órífi-omapa'a iyáawe.

Pítaa ánaaeni'a uwásinkainiyemo siyáin-aai.

Mátíyu 26:31-35, Rúku 22:31-34, Yóni 13:36-38

²⁷ Órífi-omapa'a imérowana Ísu simátiména séna Maníkón-aai aúfáifimba agaimaréna séna Maníkó séna sipisípiya'o kawáániwaimba tufúwónasa sipisípisomba wété ónááwe Maníkó siyáiyé

siyáimba póna táá'a ína'a siyuwé'a wété ónááwe. ²⁸ Énifo púwónasa utámaraiya iyáfasine'a kentí aifa'á Káriri-aemapa kona'á kesínaaemba kónááwe Ísu súwana ²⁹ Pítaa séna seyaafá'nánká auwésa wété ónááfo kemá ímba miyá ónaumne súwana ³⁰ Ísu séna érai'a simáme súné. Káfé'-no'waamba kokórigó ímba kae'-í'a ááimo siyáindara'a emá kaumbo-íká'á kentáfé sé ímbo awánáúnda-waasin-iyé sínone Ísu Pítaantafena súwana ³¹ Pítaa óraaka'a séna enté'o sínkamonaé íya'o é'a ímba auwé'a kónaumne súwasa wení kísau-waasi seyaafá'á miyá simásaraawe.

Ísu Kétésémánifa'a inaimó siyáin-aai.

Mátíyu 26:36-46, Rúku 22:39-46

³² Seyaafá'á miyá simásuwesa Ísuwe wení kísau-waasiye taaiyámófa'a áwí'a Kétésémánifa'a komésa Ísu simátiména séna maanká'-mérariya'a Maníkómpá inai kosenó séna ³³ Pítaane Yémísine Yónine tí'maena komérowana umbai-tántáákó arumbá sáwí'a úwana ³⁴ simátiména séna kesirunkó umbaisé'a taisá pó'a púwóraantamba wéune. Maanká'-mé'a káráwiyo séna ³⁵⁻³⁶ tiyuwéna ewaa'á wéna Maníkó óraakon-iyé séna mara'á kumbéna inaiifínkémbá séna kesifóo seyaafá-tántáá'á kanaa'á wéonda po kanaán-iyé. Ewé sémo e maanúmbái-tántáá'ó kempá'ó tinda maisiyuwé énifo ímba kesí imáyáan-ifo ení imáyáa arááíwáéno Ísu siyáiyé.

³⁷ Ísu inai simásuwéna wení kísau-waasiyaufa'a téna tatuwánómba tún-kwaigurówana tatúséna Pítaantafena séna Sáimoniyo aú-n-kwaiguré ímba kanaa káríka'a káráwiye méraane. ³⁸ Waántáwanko tísai úmai isánae-aai kempá'á sifónifo Maníkómpá'á inai seró. Imáyáago ewé sisaná áugo umbaimó wétaimba mindá aúgáfaa'a wéiye simátiména ³⁹ ane'á tiyuwéna ewaa'á wéna súntemba Maníkómpá'á inai kosimásuwéna ⁴⁰ wení kísau-waasifa'a téna tatuwánómba tún-kwaigurówana tatúsúwana tógáfaate'a úwasa nóran-aaiya anondáá ímba simámuwana ⁴¹ tiyuwéna inai kosimásuwéna kouweréna minkáúmbóráúsáféna séna tímó waiguráamba é'anifo kembá waási úrankomba sáwí'o on-kwáásí aráátiminasá ta'ótoraiyan-kanaa wétifo ⁴² iyáfasinewata wétiyapata konó. Kembó aráátimindawi wétiye Ísu siyáiyé.

Ísumbo ta'ótokaan-aai.

Mátíyu 26:47-56, Rúku 22:47-53, Yóni 18:2-12

⁴³ Ísu mináái wésuwana wení kísau-waasi sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasifinkemba moóráwigon-awi'a Yúndasi túmba wesé'a sáwífa'-waasi taánáinkwara paepáénkwara'a maimaé tumbá óraa'-amaan-kísau-waasiye áamáambo sun-kwáásiyé Yúndaa-ora'-waasiye miwí tí'marówasa tumbá ⁴⁴ ááéma Yúndasi Ísumbo aráátimindasafena simátiména séna aaweyáámó uwánkáandawimba ta'óto'mae'a káráwimae'a koró siyónka'a ⁴⁵ póna Yúndasi Ísumpa'a téna séna óraakoo méraano

wésena aaweyáá wéuwankowasa ⁴⁶ wesé'lo tuwáí Ísumba ta'ótórówana ⁴⁷ Ísuni kísau-waasifinkemba moóráwigo paepáé'a maimaéna aifa'-amáán-káwáágóní kísau-waasion-áá'a fagáúsuwowana ⁴⁸ tun-kwáásísáféna séna kentáfé'a umén-kwáásín-iyé sé'a pó'a taánáinkwara paepáé'wara'a maimaé'a kembá ta'ótoranae sé'a wétewe. ⁴⁹ Sávifa-kanaa óraa'-amaan-daumpa kesé'a mé'a kesááimo wésimatimundara'a ímba kembá ta'ótokaawe. Naaófá'á Maníkón-ai aúfáifimbo agaimakáan-ai kembó miyámó uwásínkéne'a wétewe súwasa ⁵⁰ wení kísau-waasi seyaafá'á inkaisésa auwésa wété uwasá tun-kwáásí Ísumba áí'maesa kuwaná ⁵¹ moórá-ifo'-waasigo ampanta aantemba kárá'umaena Ísun-ánaaemba wéguwasa wembá ta'ótórówana ⁵² ampantá awátuwena wátói-iyaimba kóuraiye.

*Óraa'-waasi Ísumba aaiifimbó ánkaraan-ai.
Mátíyu 26:57-68, Rúku 22:54-71, Yóni 18:13-24*

⁵³ Kóúwasa Ísumbo ta'ótórówi áí'maesa aifa'-amáán-káwáágóní naaúmpa'a móankesa mindáúmpá'á óraa'-amaan-kísau-waasiye Yúndaa-óraa'-waasiye amáambo sun-kwáásíyé túwaandu urón-daumpa'a móankowana ⁵⁴ Pítaa tínaaemba nénka'o témomba aifa'-amáán-káwáágóní máapa'-ontafinkemba iyéna naamaáífa iména i-wáásísé iyará'á koména iyá wégaufiye.

⁵⁵ Pítaa iyá wégaufuwasa óraa'-amaan-kísau-waasiye Yúndaa-óraa'-waasiye seyaafá'nánká Ísumba tufuwíyana puwínda-aaigoni áwáu saafá uwaná ímba wérowasa ⁵⁶ Ísuntafesa mósimesi-ai sésa ímba moórá-ai suwasá ⁵⁷ tuwímbai iyáfasinesa karo'á sésa ⁵⁸ wemó sisatáámó isáúndasa óraa'-amaan-damba waásimo uráan-damba tawísísuwe'a kaumbo-kánáá maisuwé'a waásimo ímbo íyan-damba ónaumne siyáiyé suwasá ⁵⁹ minkwáásí ímba moórá-ai suwaná ⁶⁰ aifa'-amáán-káwáágó iyáfasinena Ísumba áísai ena séna simánkáán-ai anondáá ina sínono súwana ⁶¹ Ísu iséna ímba aai súwana aifa'-amáán-káwáágó áísai ena séna kesáámó áwí'lo mósá maráúndawin-ááninko e Maníkómó iyáfasinankaraiwai Káráísitiya'onai simásimiyo súwana ⁶² Ísu séna kemá úne. Suwánena'a kemá waási úranko Maníkó fasi'aénkón-ayáánúrapa'a fasi'aén-áémpá imé'a ainánká'á kumónaumne Ísu súwana ⁶³ aifa'-amáán-káwáágón-arunko sáwí'a úwana wení unáánkwátói tafétuwena séna Maníkómbá karaáná'a ankéna wesáféna simbá póta minááísáféta aaiifimbá maenkéta fí'on-aimo simánkáámba saafá únda póta ifátá tuwéta ⁶⁴ Maníkómbó símimo sáwí'lo uwánkáíntafeta nórásaawa ónaumno súwasa sáwí'an-ifo tufuwíyana puwíno sésa ⁶⁵ Ísumba tuwiyáái wi'ankésa aúranka'a ampantasámbá káátamakesa wétufuwesa sésa esáfé sé Maníkó iyáfasisinkaraiwai únemo séndawi ómpo kemá nááwa tufúnái simásimiyo suwasá i-wáásí áí'mai tiyáántamba tufúkáawe.

*Pítaa ímbo awánáúnda-waasin-iyemo siyáin-ai.
Mátíyu 26:69-75, Rúku 22:56-62, Yóni 18:15-27*

⁶⁶⁻⁶⁷ Pítaa naamaáífa ména iyá wégaufuwana aifa'-amáán-káwáágóní kisaumo maún-arasigo téna Pítaamba taawánéna séna Ísu Násaretifakewiye'lo maéndawi óne súwana ⁶⁸ emó sénda-ai sááko ímba kawé'an-iyé simásuwena máapa'-ontafimba komérowana ⁶⁹ minárásígó aneka'á awánéna méron-kwaasisafena séna efíwáni waásifinkewin-iyé súwana ⁷⁰ aneka'á Pítaa séna ímbaniye simásuwena mérowasa káríka'a maémómbe Pítaantafesa sésa éraitá súne. Kárírifakewi po wení kísau-waasifinkewi óne suwaná ⁷¹ Pítaa aika'-maréna séna karo'-ááímó wésenanamo éna Maníkó sínkaminiye. Sewímbá ímbo awánáúnda-waasin-iyé súwana ⁷² kokórigó aneka'á

áái súwana Pítaa Ísumo simámakon-aaí ááka'-maréna miyá siyónka'a kokórigomo kae'-í'o ááimo ímbo siyáindara'a emá kaumbo-íká'á kentáfé sé ímbo awánáúnda-waasin-iye sínone siyónka'a mináái

ááka'-maréna áfááraumai ifi'á taráíye.

15

Ísumba Páiratimpa'o áí'mae kuráan-aaí.

Mátíyu 27:1-2,11-14, Rúku 23:1-5, Yóni 18:28-38

¹ Úwasa aafáúmó iyáúsunka'a óraa'-amaan-kisau-waasiye Yúndaa-oraal-waasiye amáambo sun-kwáásiyé mimbórá-áái símai tarímaresa Ísumba ayáánka'a kárá'umaresa áí'maesa Rómu-kamani-kawaagon-awi'a Páiratimpa'a kuwaná ² Páirati Ísumba áísai ena séna Yúndaa-waasiti kawáágówá óno súwana Ísu séna é'a séne súwasa ³ óraa'-amaan-kisau-waasi fi'o-fi'on-aaisafesa aaifimbá maénkówana ⁴ Páirati Ísumba áísai ena séna sáwífa'-aaí wésimankaafo anondáá ina moóra-aaí sínono súwana ⁵ Ísu iséna ímba anondáá súwana Páirati sáwífa'-imayaa uráíye.

Ísumba tufuwíyana puwínomo siyáin-aaí.

Mátíyu 27:15-26, Rúku 23:13-25, Yóni 18:39-19:16

⁶ Naaófá'á Maníkó Yúndaa-waasi tíyótimo í-tánón-kánáá túntemba Rómu-kamani-kawaago séna seyaafá'nánká túwaandu urésa aamoí ésa ándáfa'o mérain-kwaasigon-awi'a síya'a faú'auwaano séna minkánáá miyáumai ándáfaken-kwaasi faútínkáíye. ⁷ Minkánáá moóráwigon-awi'a Párápási ándáfa'o maúmba ááéma tuwímbai kámáni-waasise tíyónka'a wemá moóráwigomba tufúwana puwúwasa ándáfa'a ánkárowana mérowasa ⁸ sáwífa'-waasi túwaandu urésa Páiratintafesa sésa moóráwigomba faú'anakaao suwaná ⁹⁻¹⁰ Páirati imáyáa éna séna óraa'-amaan-kisau-waasi Ísuntafesa ímba óraa'-waasi-i'a ínkwaé sésa ta'óto'maesa kempá'á tiyáawe séna tísai ena séna Yúndaa-waasiti kawáágóná faú'anakanumno súwasa ¹¹ óraa'-amaan-kisau-waasi úwoi-waasi sáwífa'nanka wa'wisésa sésa Ísumba ímba faú'ankainompo Párápásimba faú'anakaao simáméro suwasá isésa mináái simámúwana ¹² Páirati séna Ísumba Yúndaa-waasiti kawáágó iyémó sewímbá nóra ónaumno súwasa ¹³ óraaka sésa aaraa-táiyá'á tufíyana puwíno suwaná ¹⁴ Páirati séna nóra-sawira uráíyo súwasa óraaka'-oraaka'a sésa aaraa-táiyá'á tufíyana puwíno aantemba suwaná ¹⁵ Páirati miwí táái ewé senasá aamoí uwásinkaiwae séna Párápásimba faú'ankena

i-wáásí simátimuwasa Ísumba áwíyandasamba áwiyonku'-nowana Páirati séna áí'mae aaraa-táiyá'á mátuwíyana puwíno séna Ísumba i-wáásí tímakaiye.

I-wáásí Ísumba karaánáá'o ánkaraan-aaí.

Mátíyu 27:27-31, Yóni 19:2-3

¹⁶ Ísumba i-wáásí timúwasa áí'maesa kámáni-waasiti naaúmpa'a móankesa seyaafá'-í-wáásí táántowasa tamésa ¹⁷ naae-únánkwátói óraa'-waasiti unáánkwátóin-iye sésa Ísumba uwánkesa óraa'-waasiti kámo'an-iye sésa áwíyanda owepámai Ísu a'nómpímbá wiyankésa ¹⁸⁻¹⁹ karaánáá'a ankésa moóra-mora kífaesa sésa Yúndaa-waasiti kawáágó óne sésa táúntamba a'nómbá wétufamesa tuwiyáái wi'ankésa ²⁰ karaánáá'a ánkásuwesa naae-únánkwátói faútuwesa wení unáánkwátói uwánkesa tufíyanamo puwíndafa'a áí'maesa kuráawe.

Ísumba tufúwanamo pukáin-aaí.

Mátíyu 27:32-44, Rúku 23:26-43, Yóni 19:17-27

²¹ I-wáásí Ísumbo áí'mae kumbá moóráwigo Sáíríni-naopakewin-awi'a Sáimoni wemá Árékísándaee Rúfaasinteti tifowá Yérúsaremu-nao'-ampa'a túwasa

i-wáásí ta'ótoresá Ísumbo tufiyan-aaraa-tai áúwaata'ankesa sésa áwa'nai úmae tiyó suwaná miyá úwasa ²² marésa moórá-maragon-awi'a Kórigótaafa'a wésa mináwíkóní áwáu a'nónayaantapa'emo supa'á wésa ²³ ándá-aran-domba maiyésa áí'a tai'áinkwae sésa ikamó fain-tántáá'á mimpímbá marésa Ísumba ámúwana ímba naráíye.

²⁴ Ísu ímba nówasa áí'maesa aaraa-táiyá'á aiyayaampimba mátufusumaresa wení unáankwátói maénae sésa ááfésa tíyáananasa nááwamo iyáákaindawi máíniye sésa miyá ésa ²⁵ aafáúgómó áyana'o kain-kánáará'á tufúmba ²⁶ Ísumbo tufúwanamo puwún-aaigoni áwáu aúfáifimba agaimarésa sésa Ísu Yúndaa-waasiti kawáágóniye agaimarésa aaraa-táiyá'á mósá marésa ²⁷ uménté'o uyan-kwáásiyái tí'maesa Ísuni séfasefa'-arausampa'a aaraa-táiyá'á tufúsúmarowana ²⁸ naaófá'á Maníkón-aaí aúfáifimba agaimaréna séna wemá sáwí'o on-kwáásímo máépa'a méraisasa awánaraawe agaimaréna siyónka pósa miyá uráawe. ²⁹ Aaraa-táiyá'á tufúsúmarowasa tuwímbai tésa tiyáámba tóipimba fáákesa timántákái fa'ankésa karaánáá'a ankésa sésa úwé emá séma óraa'-amaan-damba tawísísuwe'a kaumbo-kánáá maisuwé aneka'á ónaumne siyáampo ³⁰ esáfé enáú áwa'nai ema eyááríka'a taaiyakémbá taútuwe marapá'á kumuwo suwasá ³¹ miyáumai óraa'-amaan-kisau-waasiye amáámbo sun-kwáásiyé sésa fí'owi túwa'nai ena wesáféna wenáú ímba kanaa'á áwa'nai íniye. ³² Maníkómó iyáfasisinkarawai é'a Ísareri-waasiti kawáágó únemo sé'éímba póna érai'o sé'éíndamo éna weyááríka'a taaiyakémbá kumínata awáné séta érai'a Maníkón-áánimban-iye sénaumne suwasá miwímó suntembá uménté'o uyan-kwáásiyái séfasefa'-arausampa'o aaraa-táiyá'ó tufúsúmarowiyai Ísumba karaánáá'a ánkaraaye.

Ísumo pukáin-aaí.

Mátíyu 27:45-56, Rúku 23:44-49, Yóni 19:28-30

³³ Ísumba karaánáá'a ánkówana wáawái seyaafá'-áémpá'á túnkwéna aafáúmó taenónka'a túnkúmba ³⁴ Ísu óraaka Yúndaa-waasi-taaiifinkemba séna eri eri rama sapakataniyemo súmba maará siyáíye. Maníkó kesí Maníkóo nóra séwa siyuwááno súwasa ³⁵ minká'ó méron-kwaasi isésa tuwímbai sésa naaófá'ó Maníkón-aaimo simátímakaiwaimba Íráiyaamba wéaantaiye suwaná ³⁶ moóráwigo awaantanténa faru-táéná maimaéna ándá-aran-domba ika-nómpímbá tu'maéna ofiyen-táemopimba sinúfaimaena náínkwae séna Ísun-óika'a mósá maréna séna Íráiyaa kuména taaiyakémbá kutaútuwaini ina taútuwainiyo séta amu'maréta méraumne súwana ³⁷ Ísu óraaka séna puwúwana ³⁸ óraa'-amaan-daumpa'o ampanta-óntámó úmakomba sanaan-áyáiyákémbá itafé'maena marapá'á mútafetena kaesé uwágúwana póna Maníkómpá'ó iyíyan-amba wi'makáíye. ³⁹ Ísu óraaka'o sénamo puwúmba i-wáásítí kawáágó awánéna séna érai'a wemá Maníkón-ááninkon-iye siyáíye.

⁴⁰ Minááímó súmba sáwífa'-inimba awánánae sésa tumbá némpa'a tamésa awánaraawe. Minínintómpínkémbá moórá-inimba Mágátáaraa-naopaken-ininkon-awi'a Máriyaa úwana moórá-inimba ifó'-Yémísinte Yósisinte tinówan-awi'a Máriyaa úwana moórá-ininkon-awi'a Sárómi ⁴¹ miyáumai-inimba Ísumo Káríri-aempa'a núpa'o wembó arááíwa'maesamo áwa'nai úmae kuráan-inimba Ísu Yérúsaremufa'o tumba minínintómbá tésa aaraa-táiyá'ó tufúsúmaronka némpa'a tamésa awánaraawe.

Ísumbo utaráan-aaí.

Mátíyu 27:57-61, Rúku 23:50-55, Yóni 19:38-42

⁴² Minínintómbá tamérowana Yúndaa-waasi amáán-aaimo ísón-kanaa aafáyáaraamba úwana káfékaamba fenómpinka'a moóráwígon-awi'a Yósepi Árímatíyaa-naopakewi

⁴³ wemá óraa'-waasi éna kawe'-wáásí éna Maníkó wení waási kawááníniye séna amu'makówi ímba áatafena úmba Páiratimpa'a téna Ísun-áuma utánáifo simiyó súwana ⁴⁴ Páirati imáyáa éna éra pukáiyó séna i-wáásítí kawáágómbá áántena séna Ísu éra pukáiyó súwana ⁴⁵ ewé é'a pukáiyé simámuwana Páirati séna kanaámpó Ísun-áuma máinone súwana ⁴⁶ Yósepi aú-ampanta komaimaé tiyéna Ísun-áuma aaraa-táiyákémbá tataú'mai minámpántáfímbá asááúmaena maimaéna aúsámakon-ontan-aifimba mámarena óika'a óraa'-ontantamba awááúwasuwena kúwana ⁴⁷ Máriaa Mágátáraa-naopaken-ininko úwana araámáó Yósisin-anówae'a mésarai Ísumbo utámaromba taawánésarai kurááye.

16

Ísu pukáimpinkembo iyáfasinkain-aai.

Mátíyu 28:1-8, Rúku 24:1-12, Yóni 20:1-10

¹ Yúnda-a-waasimo saagon-kánáá tai'ówasa kaumbo-ínímbá Máriaa Mágátáraa-naopaken-ininko úwana araámáó Yémisin-anówa úwana Sárómi úwasa miyáumai-inimba Ísun-áura'a asaa-wiyúm-básáwémbá máa'ankanae sésa ² ááéma aafáúmó iyáúsunka'a mimbásáwémbá maimaéna Ísumbo utámakopa'a kumbá ³⁻⁴ aampa'á wéwesa sésa óika'o awááúwasukaan-ontamba óraa'-ontamba póna nááwa súwa'nai énaaawa óikaken-ontamba waétuwainiyo sésa awánomba minóntámbá é'a fawátukowasa awánésa ⁵ minóntán-aifimbo iyúmba moóra'-ifo'-waasi waén-únánkwátóiwara'-waasigo minká'á mérowasa awánomba táá'a úwana ⁶ simátimena séna ímba táá'a íno. Ísumba Násaretifakewimba aaraa-táiyá'á tufúwówanamo pukáiwaimba taawánánae sé'o wétemba pukáimpinkemba iyáfasinena kówéna ímba maanká'á méraifo utámakaampimba iawáné'a ⁷ wení kísau-waasiye Pítaane kosimátimé sé'a Ísu siyáintemba pukáimpinkemba iyáfasinena kentí aifa'á Kárirí-aempa'a wína'a koawánánaáwe. Mináái kosimátiméro súwasa ⁸ minóntán-aima tuwésa táá'a éna tinekembá tata'á úwasa tuwaantantésa wésa táá'a úntafesa mináái ímba kosimátimakaawe.

Máaka kemó sùnda-aai tai'áiyé.

Ísu paápé úwana Máriaamo awánarain-aai.

Yóni 20:11-18

⁹ Sondaará'á ááéma Ísu pukáimpinkemba iyáfasinena aifa'á Máriaa Mágátáraa-naopaken-ininkon-aúranka'o paápé úmba ááéma Ísu minínínkón-arumpinkemba afakaeté-sawi-amutambo maiyáúkain-ininkon-aúranka'a paápé úwana ¹⁰ awánéna wení waási ifi'ó wétopa'a kosimátimuwasa ¹¹ Ísumo aúnarowana minínínkómó awánón-aai simátimumba iséna ímba ísámai kawé'á uráawe.

Éméyási-nao'-ampa'a Ísumbo awánaraayan-aai.

Rúku 24:13-35

¹² Minkákémbá kae'-wáásí némpa'-ampa'a wéguyana Ísu fí'on-kwaasiyaamba úmaena minkáé'nárai túranka'a paápé úwasarai awánésarai ¹³ kouwerésarai Ísuni waási tasimátimúwasa ímba ísámai kawé'á uráawe.

Ísuni waási wembó awánaraan-aai.

Mátíyu 28:16-20, Rúku 24:36-49, Yóni 20:19-23

¹⁴ Minkákémbá Ísuni kísau-waasi sísamaifakemba moóra' kumbaimái-waasi tómbá wénowana Ísu paápé úwasa awánowana Ísu aaisambá tiyéna séna kemá pukáundafinkembo iyáfasinkaunda suwánaresa simátiméwa'a isé'a sirumbá wéfaiyaraawe sé'a tuwarónaawaro wéowe. Simátimén-aaisafe'a érai'emo seráámbá

ímba érai'e siyáawe simásuwena ¹⁵ séna kesí ásé-aaí seyaafá'-máráfá'á simátímapa'a koró. ¹⁶ Kesááisafesa érai'e sésa kenká'á timankúnkúmba ésa nombó maíyana Maníkó miwí sáwí'o úmáimo mérempinkemba faútinkainifo kesááisafesa ímbo érai'e sésa timankúnkúmba iyawi Maníkó aaifimbá maitinkáíniye. ¹⁷ Kesááisafesa érai'e sésa kenká'á timankúnkúmba iyawi ímbo awánaan-kisau maésa kesí fasi'aéntámbá waási tirumpinkémbá sáwí-amutamba maitiyuwésa fí'on-aaifinkemba sésa ¹⁸ waaifaimbó ta'ótoraiyana unkutíndamo ésa ímbo puwésa puwíyan-dombo náiyambo ésa ímbo puwésa tí'o índa-waasimo tiyáambo ta'ótoraiyamba asófatinkanaawe Ísu siyáíye.

Maníkó Ísumba aiyówanamo iyáin-aaí.

Rúku 24:50-53, Aantá-waasi 1:9-11

¹⁹ Fasi'aénkó Ísu mináái simásuwowana Maníkó Ísumba áí'maena wiyómpa'a móankowana Maníkón-ayáánúrapa'a fasi'aén-áémpá'á mérowasa ²⁰ Ísuni kísau-waasi seyaafá'-máráfá'á ásé-aaí simátímapa'a kuwaná Fasi'aénkó túwa'nai úwasa waási ímbo awánaraan-kisau maúwasa awánésa sésa maanááímó simásíménta érai'-aain-iye siyáawe.

Mináái tai'áíye.

Rúku

Ísu wíyómpa'a iyówana Rúku tuwímbai-aatai maisuwéna Ísun-aai agaimakáiyé. Rúku ímba Yúndaa-waasin-ifo fi'onkaa-waasigo éna tíyofaan-kisau maiyáiyé. Kíríki-waasi Ísun-aai isáiwae séna maanáúfái agaiyáiyé. Kíríki-waasi arupíse úmaimo méraamba tiráái tain-kwáásín-owe séna maanáái agaiyáiyé. Ísu érai'a arupíse-waasi póna arumbó wéuwatinkaiwain-iyé. Maníkómpá'á inaimó sen-ááiyé Maníkóní ámútankon-aaiye sáwí'ó um-béyámbá Maníkó maisíyúwáin-aaiye miyán-áái Rúku agaimakáiyé.

1-4 Óraako Tíófiráasiyo moórá-aai sénaumpo isaaó. Maníkó kentááfímbá paápé uráimba aifa'ó awánaraan-kwaasi mintántáákón-aai simátíma'maesa iyáamba isasá kentáá wésimasimewe. Sáwífa'nanka mináái érai'-aai agaimakáamba minááiígóní áwáu kawé'-úmai isé'a aifakén-ááiyé afufumpinkén-ááiyé ánaaenken-aaiye agai-amúne. Ísaraanda-aai érai'-aaiya'li karo'-ááiyá'iyompo mindásafe'a maanáúfái agai-amúmpo toráumai isaaó.

Yónimbo ma'ankáínda-aaimo simámakain-aai.

5 Yúndiyaa-marafaken-kawaagon-awi'a Éroti méron-kanaafimba moóráwigon-awi'a Sékaráiya Ápáisaani akún-ándáfákén-kwáásí ména Maníkóní amáán-daumpa'a kisaumo maúwai mérowana awaainínkón-áwí'a Írísápéti Éronini akún-ándáfákén-ínínkó Maníkóní amáán-daumpa'a kisaumo máún-kwaasiti akún-ándáfákén-ínínkó úwasarai 6 Maníkón-aúranka'a minákwá'á kawé'-úmai mésarai Fasi'aénkón-aráái waésarai wení amáámba kawé'-úmai isésarai 7 age-inímbá ména iyámpói-iyaimba mésarai wauránaráámba káguraaye.

8-9 Wauránaráámba káguyasa Sékaráiyaani akúmbá Maníkóní amáán-daumpa'a kisaumo maésa miyá úmae iyésa miwítí kisaumo tuwínkaa'-ésa Sékaráiyaamba iyáfasinankowana asaa-wiyúmbó índa-tantaa'ó agáíndasafena Fasi'aénkóní óraa'-amaan-daumpa'a iyúwasa 10 asaa-wiyúmbó índa-tantaa'ó agáí-kánáá seyaafá'á Yúndaa-waasi máápa'a ména Maníkómpá'á inai wésuwana 11 Sékaráiya Fasi'aénkóní óraa'-amaan-daumpa'a iyúwana asaa-wiyúmbó í-tántáá'ó agáí-táárégóní ayáánúrappa'a wíyómpaken-kisau-waasigo paápé úwana 12 Sékaráiya awánéna kantúmba maréna inkaisúwana 13 wíyómpakewi séna Sékaráiyaaó ímba inkaisuwó. Maníkómpá'ó inaimó sénda isáíntafena enawaainínkó Írísápéti iyámpói máínífo miníyámpóígón-áwí'a Yóniye siyó. 14 Ma'ankáínana enarunkó aamoí ínasa fi'on-kwaasiwara'a aamoí ónááwe. 15 Ma'ankáíndara'a Maníkóní Ufaen-ámútánkó miníyámpóígón-arumpimba óraa'a ínana ándá-aran-done uwóí'ó on-dóné ímba náino. Maníkón-aúranka'a wenáwí'a óraa'a íniye. 16 Wemá óraa'a éna Ísareri-waasisomba tafisínasa miwítí Fasi'aénkó Maníkómpá'á aneka'á ténááwe. 17 Wemá Maníkón-aaimo simátímakowin-awi'a Íráiyaa uráintemba fasi'ámai ména Fasi'aénkóní aifa'á wéna tifoísáiyé tíráámarine tafisínasa taankarotámai méranaawe. Aaimó ímbo isáíyan-kwaasi tafisínasa arupísemo on-kwáásímó iyantemba ésa kawé'-ímáyáá ónááwe. Miyáumai Fasi'aénkómó kumíndasafena wení waási to'mayaa uwátinkainiye wíyómpakewi súwana 18 Sékaráiya séna kesuwainínkóekai wauránaráámba káguraufó nóra séra minááísáfé'a érai'e sénaumno súwana 19 wíyómpakewi séna kemá Képarieri mé'a Maníkón-aúranka'a méraunana kawé'-áái siména si'maráísa'a músimamundasafe 20 ímba érai'e sémpo emá ímba aaimó sindá mérenana ánaaen-kanaa kemó súnnda-tantaa'a paápé ina kawé'-úmai aái sínone súwasa 21 máápa'ó méron-kwaasi Sékaráiyaamba amu'matuwé ména sésa óraa'-amaan-daumpa'a nóntafenawa ayáátáaka'a méraiyo wésuwana 22 máápa'a

kuména ímba aaí súwasa óraa'-amaan-daumpa'a kaainkáámbá awánaraiye suwaná ayáán-kwaame'naame'a wéena ímba aaimó súmba ména ²³ wení kísau-kanaa tai'ówana wení naaópa'a kuráiyé.

²⁴ Komérowana awaainínkó Írísápéti ámú'a paápé éna aúpá'á séfataase-wiyomba maéna ²⁵ séna Fasi'aénkó kawé'á uwásinkena miyámó uráintafe'a aamoí é'a ayáátááka'a iyámpói ímbo matinkáúnda misígáémó ímbá tai'áiyé Írísápéti siyáiyé.

Ísumbo ma'ankáínda-aaimo simámakain-aaí.

²⁶ Írísápéti ámúka'a ména afa'mórée-wiyomba maisuwówana Maníkó wení kísau-waasigon-awi'a Képarierimba wiyómpakemba ai'marówana Káriri-marafa'a Násareti-naopa'a kuména ²⁷ moórá-arasigon-awi'a Máriaambo simámindasafena kunkáiyé. Minárásígó ímba waaí maiyón-arasigo Téfitin-andafaken-kwaasiya'a áwí'a Yósepinka'a aaí tarímarowana ²⁸ wiyómpakewi Máriaampa'a kuména séna méwa'ono. Maníkó aamoí uwánkena esé'a méraiye simámuwana ²⁹ óraa'-imayaa éna séna minááígóní áwáu nóran-aisafenawa síyó súwana ³⁰ miwá séna Máriaao Maníkó aamoí uwánkáifo ímba áá'a íno. ³¹ Ámú'o kaumáímo iyámpóimo ma'anké áwí'a Ísuwe simánkainone. ³² Wemá óraa'a éna óraa'-waasi-i'a ínasa iyáákamai-Fasi'aenkon-ááninkon-iye sénááwe. Aíwá'nágon-awi'a Téfitimo kawáá-kísáúmó maiyáintemba Maníkó kawáá-kísáú amínana ³³ Yékopun-andafaken-kwaasi kawáá-kísáú waé'wae'a ínana minkáwáá-áwí'á ímbo tai'áínda waé'wae'a íníye Képarieri súwana ³⁴ Máriaa séna nóra séwa sénó. Kemá ímba waaí maiyé'a úwoi méraumne súwana ³⁵ wiyómpakewi séna Maníkóní Ufaen-ámútánkó esé'a mérainana iyáákamai-Fasi'aenkoni fasi'aémbá embá amína po ma'ánkénasa áfááran-iyampoí Maníkón-áánimban-iye sénááwe. ³⁶ Enamááraa-ininkon-awi'a Írísápéti áráamba kéna ámú'a kauráiyé. Age-ínímbán-iye wésewana ámú'a kauréna afa'mórée-wiyomba maisúwáiyé. ³⁷ Maníkó seyaafá-tántáá'á fetóí wéena wenkwará'á miyá wéuwankaiye súwana ³⁸ Máriaa séna Maníkóní kísau-arasi úmpo simásimendantemba Maníkó kembá miyá íníye súwana Maníkó ai'mákowi auwéna iyáiyé.

Máriaa Írísápétini namu'ó kuráin-aaí.

³⁹ Iyúwana kárika'a Máriaa ména iyáfasinena minúwóiyáán-úmai Yúndiyaa-marafa'a omápa'-aempa'a moórá-naopa'a wéna ⁴⁰ Sékaráiyaani naaúmpa'a iyéna Írísápétin-awi'a mó tówana ⁴¹ Írísápéti Máriaa amóísáúmbe isówana iyámpóigo anówan-arumpimba ména úwaaúwa úwana Maníkóní Ufaen-ámútánkó Írísápéti arumpimbá óraa'a úwana ⁴² óraaka séna Maníkó kawé'á uwánkena fí'on-inimba kárika kawé'á uwátinkena embá óraaka kawé'á uwánkaraiye. Ma'ánkénda-iyampoigonkwara'a kawé'á wéuwankaiye. ⁴³ Ímba súwí'wara'-inimba úndanifo kesí Fasi'aénkómbá ma'ánkénda-ininko éma kesí namu'á wétene. ⁴⁴ Enamóísáúmbe isáúnana sirumpimbó mérain-iyampoigo aamoí éna úwaaúwa uráiyé. ⁴⁵ Maníkó simámakain-aaí érai'a paápé íníye séndasafena Maníkó kawé'á uwánkáiye Írísápéti siyáiyé.

Máriaa Maníkón-áámóí éna imó siyáin-aaí.

⁴⁶ Súwana Máriaa séna kesí imáyáago Fasi'aénkón-áwí'a mósá wémaraisa'a ⁴⁷⁻⁴⁹ Maníkóní kísau-arasi úwoi-arasi únana ken-ímáyáá isaná sirunkó kawé'á isa'á Maníkó kawé'-ámpá'ó mésínkáíwaimba aamoí uwánkaumne. Maníkó óraa-fasi'aenkwarawi óraa'a uwásínkáimba pósa kentáfésa sésa Maníkó kawé'á uwánkaraiye sénááwe. Káfé'o méraan-kwaasiye ánaaembo paápé íyan-kwaasiye mináái símaesa kónááwe. Maníkó áfáá'orawi éna ⁵⁰ wenaísamaifimbo méraan-kwaasisafena

ááémo maé'ón-kwaasiye káfé'lo méraan-kwaasiye ánaaembo paápé íyan-kwaasiye arumbá uwátínkámaena iyíniye. ⁵¹ Maníkó fasi'aréna fasi'aén-kísáú maéna kentúwí'lo mósá máraán-kwaasi ti'mátu'makaiye. ⁵² Maníkó túwí'lo wérain-kwaasi kárika'a múra tinkéna ímbo túwí'lo wérain-kwaasi óraaka'a mósá wétinkaiye. ⁵³ Tááimo wétain-kwaasi kawé-tántáá'á tiména sáwífa-tantaa'lo makáan-kwaasi ímbo tiména ti'mátukaiye. ⁵⁴⁻⁵⁵ Maníkó kentáá síwá'náwara Émbaramuntafenawara'a óraaka séna enkwára enaísaafitantambo íyawíwara'a sirumbá uwátínkámae'a iyónaumne siyáin-aaí ááka'a makéna kentáá Ísareri-waasisa wení kísau-waasisa wésuwa'nai-iyé Máriaa séna ⁵⁶ Írisápétiye ména kaumbo-wiyómbá maisuwéna wení naaópa'a kunkáiye.

Írisápéti Yónimbo ma'ánkarain-aaí.

⁵⁷ Kumúwana Írisápétini kanaa túwana iyámpói ma'ankówasa ⁵⁸ Fasi'aénkó arumbó uwánkarain-aaí isésa wenamáaraawe wení naaópakewiye isésa anówankwara'a aamoí uwánkaraawe.

⁵⁹ Aamoí uwaná miniyámpóigó afakaumboé-no'waamba waúwasa áuma káramai araenáemba ónae sésa afowán-áwí'a Sékáráíyaawe simánkanae uwaná ⁶⁰ anówa séna ímbanifo wenáwí'a Yóniye seró súwasa ⁶¹ miwí sésa ímbo ení waásifa'a miyán-áwí'á wéraiye suwaná ⁶² afowámbá áá'a káúnkowasa tiyáán-kwaame'naame'-esa nóran-awira simánkainono suwaná ⁶³ afowá aúfái-wandaai síméro séna waamé'naame úwasa máámúwana agaimaréna wenáwí'a Yóniye séna timúwasa awánésa óraa'-imayaa uwaná ⁶⁴ Sékáráíya agaimaréna ói'a fetói úwana aaí séna Maníkón-áwí'a mósá marówasa ⁶⁵ mindáópaken-kwaasi táá'a úwana Yúndiyaa-marafa'a omápa'-aempa'a mináái wété úwasa ⁶⁶ ísówi óraa'-imayaa ésa sésa miniyámpóigó ánaaemba nóran-kwaasiya mérainiyo sésa Fasi'aénkóní fasi'aémbá wesé'a méraiye siyáawe.

Sékáráíyaamo siyáin-aaí.

⁶⁷ Miniyámpóigó afowámbá Sékáráíyaamba Maníkóní Ufaen-ámútánkó óraa'a uwánkowana Maníkón-aaí simátimena séna ⁶⁸ Maníkó kentáásí Fasi'aénkó éna wení waásisa Ísareri-waasisa súwa'nai éna sáwí-imayaago ta'ótokaimpinkemba faúsinkaindasafenasa wéimba póta wenáwíta mósá maránaumne. ⁶⁹ Maníkó wení kísau-waasi Téfitin-andafakewimba fasi'aén-kwáásí iyáfasinankaraimba póna sáwí'lo úmaisaamo méraundafinkemba kawé'-ámpátá mésinkainiye. ⁷⁰ Naaófá'á Maníkó mináái wení kawé'-wáásí simátimuwasa agaimakáawe. ⁷¹ Naaófá'á Maníkó kentáásáféna óraaka séna tiyámbo kembó uwátínkén-kwaasi namuro-wáásí ta'ótokempinkemba métiyanaumne siyáiyé. ⁷² Ááéma Maníkó kentáá síwá'násafena arumbó uwátínkainda-aaí séna wení fasi'aén-áái ááka'lo maráinda-aaí siyáiyé. ⁷³⁻⁷⁴ Maníkó Émbaramu kentáá síwá'násafena kentáásí namuro-wáásífákémbá mésinkainata ímbo sáá'a ínata wení kísau maéta ⁷⁵ wenaúranka'a kawé'-úmai arupíse úmai maé'mae'lo onda-ááísá óraaka'a siyáiyé. Sékáráíya simásuwéna séna ⁷⁶ kesááninkoo entáfésa iyáákarai-Fasi'aenkon-aaímo simátímíndawi óne sénááwe. Aifa'á emá Fasi'aénkóní aambá wiyínone. ⁷⁷ Fasi'aénkó wení waásiti sáwí-imayaa maitiyuwéna kawé'-ámpá'ó métinkainda-aaí wésimatime Fasi'aénkóní aambá wiyínone. ⁷⁸ Kentáásí Fasi'aénkó áfááraumai arumbá uwásinkenasa aafáúmó iyáúsenamo sámó kaintembá kawé'-ámpátá mésinkenasa sása kásinkainiye. ⁷⁹ Kumeu'lo in-áémpá'ó méraawi puwíyantafena táá'lo iwái sámá kátinkena kawé'-ámpá'á métinkainiye Sékáráíya siyáiyé.

⁸⁰ Súwana miniyámpóigó óraa'a éna kawé'-ímáyáá wéena máásai-marafa'a ména Ísareri-waasi túranka'a paápé índa-kanaa túwana máásai-marafa'a méraiye.

2

Máryaa Ísumbo ma'ánkarain-ai. Mátíyu 1:18-25

¹ Minkánaáfimbá Rómu-kamani-oraakon-awi'a Ógásitasi simátimena séna seyaafá'-márafákén-kwáásí túwí'a agaénááwe siyáíye. ² Aifa'á túwí'o agáún-kanaafimba Sáíriniyasi Síriyaa-waasiti kawáágómó méron-kanaafimba ³ namupa'ó maifá'o kuráawi kouwerésa kentí akúmbó méropa'a túwí'o agáiyantafesa tiyáawe. ⁴ Yósepi Téfitin-andafaken-kwaasi póna Káriri-marafa'a Násareti-naopa'a tuwéna Yúndiyaa-marafa'a Téfitini naaópa'a téna mindáópa'-awi'a Pétafumafa'a túwana ⁵ awaainín-árásígó Máryaa ámu'a kaufúwana áwí'o maíndasafena áí'maena túwana ⁶ mindáópa'a ména iyámpóimo ma'ankái-kánáa túwana ⁷ aifaráán-iyámpói ma'ankéna iyámpóigoni unáánkwátói úsúrena purumakagóni táúfapimba ánkariye. Túwí'a wéagauwasa sáwífa'-waasi wíyómpimba waásimo wááumo wáén-daumpa'a ówi'a tarówana purumakagóni naaúmpa'a mérena ma'ánkaraiye.

Sipisípiya'o káráwiyowi simátimakain-ai.

⁸ Mináémpá'ó sipisípiya'o káráwiyowi nó'waamba ufá'á wégawaanuwana ⁹ Fasi'aénkó wení kísau-waasi wíyómpakemba ai'marówana sipisípiya'o káráwiyowifa'a paápé úwana Maníkóni sáma tuwówana kumúwasa awánésa áfááraumai táatafesa uwaná ¹⁰ wíyómpakewi séna ímba táa'a íno. Ásé-ai kusimátimunda pósa sáwífa'-waasi isésa áfááraumai aamoí uwánkanaawe. ¹¹ Káfé'a Téfitini naaópa'a iyámpói ma'ánkáisana miniyámpóigóntáfésa Maníkó iyáfasinankaraiwai Fasi'aénkón-iyé sénááwe. Miniyámpóigó kenkwárá'é fí'on-kwaasiye sáwí'o úmáimo méraampinkemba kawé'-ámpá'á métinkainiye. ¹² Miniyámpói ampantasámbá úsúmai purumakagóni táúfapimba máráisa'a koawáné sé'a simásímakain-ai érai'-ai kentáá kawé'-ámpá'á mésinkaindawimba ma'ánkaraiye sénááwe súwasa ¹³ minúwóiyáámbá wíyómpakewi sáwífa'a paápé ésa Maníkón-áwí'a mósá marésa sésa ¹⁴ wíyómpa'a Maníkón-áwí'a mósá maráúmne. Marapá'á Maníkó aamoimó uwátínkáin-kwaasi aaweyáá úmai méraawe siyáawe.

Sipisípiya'o káráwiyowi Ísumbo koawánaraan-ai.

¹⁵ Wíyómpaken-kísau-waasi wíyómpa'a kunuwerésa iyúwasa sipisípiya'o káráwiyowi sésa Fasi'aénkómó simásímakain-aaisafeta Pétafumafa'a koawánanaisaiye sésa ¹⁶ minúwóiyáán-úmai kumbá Máryaae Yósepiye mésarai purumakagóni táúfapimba Ísumba ánkariyasa taawánésa ¹⁷ wíyómpakewimo siyón-ai miniyámpóigón-áái tasimátimesa ¹⁸⁻²⁰ kouwerésa simásímakain-aaisa érai'-aiye sésa ísaron-aaisafesa koawánontafesa Maníkón-áwí'a mósá makáawe. Sipisípiya'o káráwiyowi simátimun-ai ísówi imáyáa uwaná Máryaa mináái áákaraaka'a éna imáyáa uráíye.

Ísun-awi'o simánkarain-ai.

²¹ Iyámpói ma'ankéna afakaumboé-no'waamba waúwasa miniyámpóigón-áuma káramai araénáemba uwaná áwí'a simánkena anówamo ímbo ámu'o kaurónka'a wíyómpakewimo siyón-awi'a simánkena Ísuwe siyáíye.

Símiyoniye Ánaae'a Ísumbo awánaraayan-ai.

²² Naaófá'ó Mósesé aaremó iyámpóimo matinkésa nombó pétuwesa miwítí naaópa'o iyíyan-aaimo siyáin-kanaa túwasarai Yósepiye Máryaae'a Ísumba áí'mesarai Fasi'aénkómbó amíyanesarai Yérúsaremu-naopa'a kurááye. ²³ Fasi'aénkóni áamámba Mósesé agaimaréna séna Fasi'aénkó séna kentí iyámpói aifa'á waai-iyámpóísómbá tí'mae'a kempá'á mátinke'a ení iyámpóíye sénááwe Fasi'aénkó siyáíye Mósesé agaimaréna siyáíye. ²⁴ Moóráfa'a Fasi'aénkóni áamámba agaimaréna séna

Maníkóntáfékai ísámai mááufu'-numa kae'á fámai agáékaiyo. Ímbo mááufu'lo makékai mááufukaan-dumagon-aráá'a kae'á maimái agáékaiyo siyáiyé. Mináái miyá íyantafesarai Ísumba áí'mesarai Yérúsaremu-naopa'a kurááye.

²⁵ Kuyaná moóráwígon-awi'a Símiyoni Yérúsaremufa'a ména kawe'-wáásí éna Maníkón-aaisafena fasi'ámai ména Ísareri-waasi kawe'ó uwátinkaindawimba amu'maréna mérowana Manikóni Ufaen-ámútánkó wesé'a ména ²⁶ ááéma simáména séna ímba ááéma puwínompo Fasi'aénkóni Káráisitimba awané puwínone simámakaimba ²⁷ Manikóni ámútanko imáyáa amúwana óraa'-amaan-daumpa'a imérowasarai Ísun-anófoiyai amáámba miyá siyóntafesarai Ísumba áí'mesarai óraa'-amaan-daumpa'a iyúyana ²⁸ Símiyoni miniyámpói tapéna Maníkóntáféna súwi simásuwéna séna ²⁹ Fasi'aénkóo simásímakaanda-aai káfé'a paápé isaná sirunkó kawe'á wéimba pó'a úwoi puwónaumne. ³⁰⁻³¹ Seyaafá'-wáásísáféna ísámai kawe'-ámpá'ó métinkaindawimbo iyáfasinankaandawimba é'a awánáúmne. ³² Fí'onkaa-waasi sáma kátinkena kawe'-ámbá aráátiminana póna Ísareri-waasi súwíta sanaambá iyíniye Símiyoni siyáiyé.

³³ Símiyoni miniyámpóigóntáféna súwasarai anófoiyai isésarai óraa'-imayaa uyaná ³⁴ Símiyoni séna Manikó kawe'á uwátinkainiye simásuwéna miniyámpóigón-anówantaféna séna Manikó maaniyámpói iyáfasinankaiye. Wentáfésa Ísareri-waasi tuwímbai Maníkóntáfésa kawe'-úmai méwasa tuwímbai tínaaemba uwáménaawe. Manikó wembá waamékáámbá uwánkáisasa sáwí-aaimo simánkaiyawiti ³⁵ sáwí-imayaa seyaafá'-wáásí túranka'a paápé íniye. Ááiwara-tantaako faiyaráisanamo áí'o intenkáámbá umbai-tántáákó enarumpimbá tíniye Símiyoni Máriaantaféna siyáiyé.

³⁶⁻³⁷ Moórá-ininkon-awi'a Ánaa Manikón-aaimo simátimun-ininko ména Ásan-andafaken-inimba Fániyuerin-ayáámúnko éna waaí maiyéna afakaeté-aatai maisuwówana awaaikó puwúwana ayáátáaka'a 84 aatai maisuwéna aráamba kéna aasiyaasi-kánáá óraa'-amaan-daumpa'a iména aafáyáara'e fénáimpinka'e nó'waane Manikón-áwí'a mósá wémarena inái aantembo síndasaféna ímba tómbá wénéna ³⁸ Símiyoni sún-kanaa wewará'á ewaa'á taména Manikóntáféna súwi séna miniyámpóigón-aai simátiména Manikó Yérúsaremufaken-kwaasi sáwí-imayaago ta'ótokaimpinkemba faúsinkaindasafenasa siyáíndawimba wéamu'maraundawintaféna miniyámpóigón-aai simátímakaiye.

Yósepiye Máriaae'a Násareti-naopa'o kurááyan-aai.

³⁹ Yósepiye Máriaae'a Fasi'aénkómó siyáin-amaamba taí'ásuwesarai Káríri-marafa'a mindáraití naaópa'a Násaretifa'a koméroyana ⁴⁰ mindáraití iyámpóigo óraa'a uwáwéna fasi'ámai ména kawe'-ímáyáá úwana Manikó kawe'á uwánkaraiye.

Ísu iyámpóiyá'a óraa'-amaan-daumpa'o iyáin-aai.

⁴¹ Naaófá'á Manikó Yúndaa-waasi tíyótaimo í-tánón-kánáá túntemba Ísun-anófoi Yérúsaremu-naopa'a kógo urááye. ⁴² Ísu sísamaifakemba kae'á kumbaimái-aatai maisukónka'a Yúndaa-waasiti áwáu arááiwaesarai mintánómbó náiyantafesarai Ísumba áí'mesarai Yérúsaremufa'a koméroyana ⁴³ mintánón-kánáá tai'ówasa miwítí naaópa'a wété uwaná Ísu Yérúsaremufa'a mérowasarai anófoi ímba awánésarai ⁴⁴ imáyáa ésarai wenamááraase'a aampa'á wéwiye-imayaa ésarai aampa'á wéwesarai fenómpinka'a wétoso uwasarái mindárai miwítí naaóraafine timááraafinemo tándawe sésarai ayaafái uyambá ⁴⁵ ímba awánésarai ayaafái uwááesarai anéka'á tauwerésarai Yérúsaremufa'a koayaafái úmaesarai kuyambá ⁴⁶ kaumbo-kánáá maisúwóyana óraa'-amaan-daumpa'a mérowasarai anófoiyai awánaraaye. Yúndaa-waasi aaimó

simátímún-kwaasiti afufumpimbá Ísu ména miwí táái wéisená minááísáféna tísai úwasa ⁴⁷ anondáá wembá áisai uwaná wení kawel-ímáyááfínkémbá simátimuwasa isésa táátafesa uwasá ⁴⁸ anófoi taawánésarai táátafesarai ésarai tiyáamba pikinesarai anówa séna kesááninkoo enafoékai ayaafái úmaekai wénuyana sirunkó umbái wétaifo nóra séwa miyá wéono súwana ⁴⁹ Ísu séna nóra sékaiya siyaafái wéoyo. Kesifoní naaúmpa'a méraumpo nóra sékaiya ímba ísaraayo súwasarai ⁵⁰ minááígóní áwáu ímba kawel-úmai ísaraaye.

⁵¹ Ímba ísóyana Ísu anófoise'a Yérúsaremufakemba Násareti-naopa'a téna miwí tááísafena ewé símaena wéiyena tamérowana anówa Ísumo urómba ímáyaá wéena mérowana ⁵² Ísu óraa'a uwáwéna kawel-ímáyáá wéuwasa Maníkówé waásiye aamoí uwánkaraawe.

3

Yónimo simátímakain-ai.

Mátíyu 3:1-12, Máaka 1:2-8, Yóni 1:19-28

¹ Rómu-waasiti óraakon-awi'a Táípiriyasi ména kawáá-kísáú maiyéna sísamaifakemba séfataase-aatai maisuwónka'a Yúndiyaa-marafaken-kawaagon-awi'a Póntiyasi-Páirati maúwana Káriri-marafaken-kawaagon-awi'a Éroti maúwana áfákon-awi'a Fírípi wemá Ítúriya-marafa'e Térékónaitisi-marafa'e káráwiyuwana Ráiseniyaasi Ápiríni-marafa'a káráwiyuwasa ² miyáumai-waasi káráwiyonka'a Ánásiye Káyafaasiye aifa'-ámáán-káwáágórái méroyanka'a Sékáráiyaan-ááninkon-awi'a Yóni máásai-marafa'a mérowana Maníkó aai simámuwana ³ Yóni Yóndani-nonkoní arúfá'á wénena simátiména séna sáwí-ímayaa tuwé'a Maníkómpá'á tíya'a nombá maitínkáanana Maníkó kentí sáwí-ímayaa maitiyuwáíníye Yóni siyáíye. ⁴ Miyá súntafena naaófá'á Maníkón-aaimo simátímakowin-awi'a Áísáya agaimaréna séna moóráwigo máásai-marafa'a ména aemáiyakemba séna Fasi'aénkóní aambó wi'ankáiyamba wení aambá arupíse iyana minámpá'á wíno. ⁵ Omá'a kárámai ukwítu'mae koró. Kaentaén-ámbá arupíse oro. Kumpékaape'o uráin-amba maimái kawel'án-oro. ⁶ Maníkó sáwí'o úmaimo méraampinkemba kawel-ámpá'ó métinkaindawimba ai'maráínana kumínda seyaafá'nánká awánánááwe Áísáya agaimaréna siyónka'a póna Yónintafena mináái siyáíye.

⁷ Súwasa Yóni nombá maisinkáinkwae sésa sáwífa'-waasi wempá'á tóso uwaná Yóni simátiména séna iyánkó póigon-araa'an-owe. Maníkó kentí sáwí-meyamba timínífo nááwa sisará iséra inkaisé wéteo. ⁸ Kentí sáwí-kisau tuwé'o Maníkómpá'ó té'o é'a kawel-kísáú maíya'a tuwánánaumne. Émbaramu kentáá síwá'ná ímba póta Maníkóní kawel-wáásísá úne sé'a miyán-ímáyáá ímba oro. Maníkó Émbaramun-aísaafitantamba ónááwemo sénaraa maanóntámpínkémbá kanaámpó'a waási úráaro sisa'á úráawisino. Émbaramun-aísaafitantambo uráundawi póta kawel-wáásísá úne sé'a miyán-ímáyáá ímba oro. ⁹ Ímbo kawel-árámbó iyáín-taimo áwáufimbo ayáímai iyafímbó agaisúwáántemba Maníkó miyáumai kentí sáwí-meyamba timíníye Yóni siyáíye.

¹⁰ Súwasa isésa sésa simásimenda-aaisa nórasaawa ónaumno suwaná ¹¹ Yóni séna kae'-únánkwátóimo makéwi ímbo makéwi moórá-mora tíméro. Tómbá makéwi ímbo makéwi moórá-mora tíméro Yóni súwasa ¹² taakisi-óntámbó máún-umen-kwaasi Yóni nombá maisinkáinkwae sésa wempá'á tésa sésa óraako ómpo nórasaawa ónaumno suwaná ¹³ Yóni séna ímba karo'á símai óraa'-ontambo maíyamba taakisi-óntán-aantemba máéro súwasa ¹⁴ i-wáásí sésa kesáá nórasaawa ónaumno suwaná Yóni séna

tínkantuke'a miwítí óntama maénae ímba seró. Karo'-áái simátíme'a miwítí óntama maénae ímba seró. Kentí kisaugoni méyántáfé'a ímbo kaórémba tirunkó kawé'a ína'a méraaro Yóni siyáíye.

¹⁵ Yúndaa-waasi Maníkómó íyáfasinankaraiwaimba amu'marésa mésa Yónin-aaí isésa óraa'-imayaa ésa sésa Maníkómó íyáfasinankaraiwai wemá Yóniya'i fi'owawa'iyo suwaná ¹⁶ Yóni séna kesínaaembo tındawi wemá óraako kembá íyáákaraifo wemó aaí síndara'o kemó sendá sáwí'an-íye. Kemá nombá maitinkánaumpo wemá Maníkóní Ufaen-ámútánkómbá ai'maráínana kuména kempímbá óraa'a uwátinkena iyamó agáéntemba íníye. ¹⁷ Aawinkwínaumo sipetífimbó mósá makésamo mentúwááwanamo anómbo marapá'ó kúmísanamo ásimo fiyúndágo aútúwáísasamo kámakama'o in-íyáfimbó wiyú'maimo agaisuwésamo anómbo naaúmpa'o mósá máraántemba waási miyaráámbá íníye Yóni séna ¹⁸ Maníkóní ásé-aaí ísámai kawé'a íwae séna miyán-áái simátíma'maena iyáíye.

Ísumba nombó maiyánkarain-aaí.

Mátíyu 3:13-17, Mááka 1:9-11

¹⁹⁻²² Yóni simátíma'mae wéiyena sáwífa'-waasi nombá maitinkéna ánaaemba Ísumba maiyankówana inái súwana kampúaran-tawaai tuwínkaa'-úwana Maníkóní Ufaen-ámútánkó mááufu'-numaraamba úmaena ane'á kumbérowana aaigó aantemba wiyómpakemba séna emá kesááninko óna'a en-ímáyáá wée'a áfááraumai aamoí uwánkaumne siyáíye.

Yóni Maníkóní ásé-aaí simátímumbanifo Kárirí-marafaken-kawaagon-awi'a Éroti áfákon-awaainínkón-áwí'a Érotíyasimba maiyówana mindásafena fí'o-fi'on-tantaa'o sáwí'o úntafena Yóni séna sáwí'a óne súwana Éroti Yónimba áí'mai ándáfa'a ankéna mindásafena sáwí-kisau maimaéna iyáíye.

Ísun-aíwá'náti túwíkon-aaí.

Mátíyu 1:1-17

²³ Ísu marapá'á kumbéna moóra-waai úmai siyáánkai-aatai maisuwéna wénena Maníkón-aaímo simátíminda ómbarena úwasa waási imáyáa ésa sésa Yósepin-ááninkon-íye siyáawe.

Yósepi afowán-áwí'a Írai úwana

²⁴ Írai afowán-áwí'a Mátáti úwana

Mátáti afowán-áwí'a Rífaí úwana

Rífaí afowán-áwí'a Méri kai úwana

Méri kai afowán-áwí'a Yánai úwana

Yánai afowán-áwí'a Yósepi úwana

²⁵ Yósepi afowán-áwí'a Mátátayasi úwana

Mátátayasi afowán-áwí'a Émósi úwana

Émósi afowán-áwí'a Néamu úwana

Néamu afowán-áwí'a Ésírai úwana

Ésírai afowán-áwí'a Nágai úwana

²⁶ Nágai afowán-áwí'a Méati úwana

Méati afowán-áwí'a Mátátayasi úwana

Mátátayasi afowán-áwí'a Sémeni úwana

Sémeni afowán-áwí'a Yóséki úwana

Yóséki afowán-áwí'a Yóna úwana

²⁷ Yóna afowán-áwí'a Yóánani úwana

Yóánani afowán-áwí'a Résa úwana

Résa afowán-áwí'a Sérápáperi úwana

Sérápáperi afowán-áwí'a Síáritiyeri úwana
 Síáritiyeri afowán-áwí'a Nérai úwana
²⁸ Nérai afowán-áwí'a Méríkai úwana
 Méríkai afowán-áwí'a Éndai úwana
 Éndai afowán-áwí'a Kóşamu úwana
 Kóşamu afowán-áwí'a Érimendamu úwana
 Érimendamu afowán-áwí'a Éya úwana
²⁹ Éya afowán-áwí'a Yósúwa úwana
 Yósúwa afowán-áwí'a Éríyesa úwana
 Éríyesa afowán-áwí'a Yórimu úwana
 Yórimu afowán-áwí'a Mátáti úwana
 Mátáti afowán-áwí'a Rífái úwana
³⁰ Rífái afowán-áwí'a Símiyoni úwana
 Símiyoni afowán-áwí'a Yúndaa úwana
 Yúndaa afowán-áwí'a Yósepi úwana
 Yósepi afowán-áwí'a Yónamu úwana
 Yónamu afowán-áwí'a Éráyakimu úwana
³¹ Éráyakimu afowán-áwí'a Mériya úwana
 Mériya afowán-áwí'a Ména úwana
 Ména afowán-áwí'a Mátáta úwana
 Mátáta afowán-áwí'a Nétáani úwana
 Nétáani afowán-áwí'a Téfiti úwana
³² Téfiti afowán-áwí'a Yési úwana
 Yési afowán-áwí'a Ópéti úwana
 Ópéti afowán-áwí'a Póási úwana
 Póási afowán-áwí'a Sárimoni úwana
 Sárimoni afowán-áwí'a Násoni úwana
³³ Násoni afowán-áwí'a Ámínándapu úwana
 Ámínándapu afowán-áwí'a Ándimini úwana
 Ándimini afowán-áwí'a Ánái úwana
 Ánái afowán-áwí'a Ésíroni úwana
 Ésíroni afowán-áwí'a Pérési úwana
 Pérési afowán-áwí'a Yúndaa úwana
³⁴ Yúndaa afowán-áwí'a Yékopu úwana
 Yékopu afowán-áwí'a Áísáaki úwana
 Áísáaki afowán-áwí'a Émbaramu úwana
 Émbaramu afowán-áwí'a Téra úwana
 Téra afowán-áwí'a Né'o úwana
³⁵ Né'o afowán-áwí'a Séráki úwana
 Séráki afowán-áwí'a Ríyu úwana
 Ríyu afowán-áwí'a Péréki úwana
 Péréki afowán-áwí'a Ípa úwana
 Ípa afowán-áwí'a Síra úwana
³⁶ Síra afowán-áwí'a Kénaani úwana
 Kénaani afowán-áwí'a Áfákisati úwana
 Áfákisati afowán-áwí'a Sému úwana
 Sému afowán-áwí'a Nówaa úwana
 Nówaa afowán-áwí'a Rémeki úwana
³⁷ Rémeki afowán-áwí'a Métúsara úwana
 Métúsara afowán-áwí'a Ínóki úwana
 Ínóki afowán-áwí'a Yéréti úwana
 Yéréti afowán-áwí'a Má'árariri úwana

Má'árariri afowán-áwí'a Kénaani úwana
³⁸ Kénaani afowán-áwí'a Ínosi úwana
 Ínosi afowán-áwí'a Sėti úwana
 Sėti afowán-áwí'a Ándámu wemá
 Maníkón-áánimban-iyé.

Miwí Ísun-aíwá'ná owé-ímáyáá uráawe.

4

*Waántáwanko Ísumba ma'máímo awánarain-ai.
 Mátíyu 4:1-11, Mááka 1:12-13*

¹ Yóni Ísumba nombá maiyankónka'a Maníkóní Ufaen-ámútánkó Ísumba óraa'a uwánkena simámuwana Ísu Yóndani-nomba tuwéna máásai-marafa'a komérowana ² waántáwanko Ísu sáwí'o índá awánánae súwana Ísu ímba tómbó nómba ména ayáátááka'a 40 no'waamba waúwana áfááran-ai tówana ³ waántáwanko séna emá Maníkón-ááninko úne wésempe maanóntánkóntáfé tómbá úréna'a naanó siyó súwana ⁴ Ísu séna Maníkón-ai aúfáífkemba séna tómbó náiyawi aantemba waási ímba fasi'átinkainifo Maníkómó siyáintemba seyaafá'á iyana fasi'átinkainiye

siyáimba pó'a emó sénda ímba miyá ónaumne súwana ⁵ waántáwanko Ísumba áí'maena iyéna minúwóiyáán-úmai seyaafá'-máráfá'ó káráwiyon-kwaasi aráanamena ⁶ séna seyaafá'-máráfá'á káráwiyuwo sénamo símakaimba moóráwigomba kesí imáyáafinkemba kanaa'á tíménda isa'á embá áménana enáwíko iyíníye. ⁷ Ken-ímáyáámó mósá máréna'o é'a káráwiyi-kisau áména káráwiyuwo waántáwanko súwana ⁸ Ísu séna Maníkón-ai aúfáífkemba séna kentí Fasi'aénkó Maníkómpá'á imáyáa é'a wenáwí'-aantemba mósá maré'a wení kísau aantemba máéro

siyáifo emó sénda ímba miyá ónaumne súwana ⁹⁻¹¹ waántáwanko Ísumba áí'maena Yérúsaremu-naopa'a wéna óraa'-amaan-dankoni amifa'á móankenana séna Maníkón-ai aúfáífkemba séna Maníkó wiyómpakemba wení kísau-waasisomba ti'maráínasa enká'á káráwiyonaawe.

Moóráfimba séna óntanka'a aísamai turaráanafo sésa tiyáántandesá faramónááwe

siyáíye. Mindásafe emá Maníkón-ááninko úne wésempe maankákémbá ásáfenasa wiyómpakewi farámbaesa marapá'á múankaaro waántáwanko súwana ¹² Ísu séna Maníkón-ai aúfáífkemba é'a miyá siyéna moórá-aiwara'a séna kentí Fasi'aénkó Maníkómbá áísai úmai isánae ímba seró

siyáimba emó séndantembo miyámó ékaa Maníkómbá áísai úmai isáúsino. Mindásafemo emó sénda ímba miyá ónaumne Ísu súwana ¹³ waántáwanko seyaafá'-tántáátáféna Ísumba áísai uwásuwena séna kárika aneka'á taáísai ónaumne séna auwéna kóuraiye.

*Ísu wení kisaumo ómbakain-ai.
 Mátíyu 4:12-17, Mááka 1:14-15*

¹⁴ Kúwana Maníkóní Ufaen-ámútánkóní fasi'aénkó Ísumpimba wérowana Ísu máásai-marafa'a tuwéna Kárirí-marafa'a komérowana wenááigo seyaafá'-máráfá'á wété úwana ¹⁵ miwítí ámáán-daumpimpa'a

Ísu simátimuwasa seyaafá'nánká wenáwí'a mósá makáawe.

*Násaretifakewi Ísumba tínaaembo uwánkaraan-ai.
Mátíyu 13:53-58, Mááka 6:1-6*

¹⁶ Minkákémbá Ísu kárikomo maé'éún-daopa'a Násaretifa'a koména Yúndaa-waasi áamáán-aaïmo ísón-kanaa aasiyaasi-kánáá áamáán-daumpa'a imáéntemba miyáumai iména Maníkón-aaï aúfáínkembo simátimindasafena íyáfasinowasa ¹⁷ naaófá'á Maníkón-aaïmo siyówi Áísáya agaimakón-kwandaai ámuwana maiyéna fariyéna moórá-aaï awánéna séna

¹⁸ Fasi'aénkóní ámutanko kesé'a méraiye. Úwoi-waasisafe kesí ásé-aaï kosimátimiyo séna si'mákaifo Fasi'aénkóní ámutanko kesé'a méraiye. Ta'ótokaan-kwaasisafe'a kemá faútínkáana'a méraaro siyé-áái kosimátimiyo. Túrambo kafikáin-kwaasisafe aneka'á túrambo awánáíyan-aaï kosimátimiyo. Tirumbó umbaimó táinda-waasisafena minúmbáí-tántáá'á tai'áíniye siyé-áái kosimátimiyo.

¹⁹ Fasi'aénkó wení waási

kawe'ó uwátinkainda-kanaagon-aaï kosimátimiyo séna si'mákaiye

agaimaréna siyáíye Ísu simásuwena ²⁰ mináúfáí-wándáái owepámai káráwiyowimba aména aaï simátimindasafena mara'á mérowasa mindáúmpá'ó méron-kwaasi aaï sínena úwasa aúrampimba karákówana ²¹ Ísu séna minááímó súna'o isérón-aaï afora'á paapé iye súwasa ²² isésa aifa'á kawe'-áái siyé sésa aamoí uwánkesa ánaaemba óraa'-imayaa ésa sésa Yósepin-ááninko éna maankákéwí éna kesáámó úndanten-kwaasin-ifo nóra sénawa miyán-áái siyó suwaná ²³ Ísu séna waási waé'mai-aaï sésa emá tíyofaan-waasi ómpo enáúra'a eyááríka kawe'án-uwo wésewe. Mináái kentáfé'a simásuwe sé'a Kápaneamu-naopa'a kawe-kísáú maiyáanata ísaraumpo maanká'á ení naaópa'wara'a miyán-kísáú mauwó kentáfé'a síyambanifo ²⁴ érai'a simátime súne. Maníkón-aaïmo simátimíwai wení waásifa'a Maníkón-aaï kosimátiminenamo wimbá wenamáaraa sésa kesáámó úndanten-kwaasin-iyé sésa wenáwí'a ímba mósá wémaraawe. ²⁵ Érai'-aaï sénaumpo ísáaro. Naaófá'á Maníkón-aaïmo simátimakowin-awi'a Íráiyaa méronka'a kaumbo-áátái úmai afa'mórée-wiyomba maisuwéna ímba aa'á téna aawai tówana minkánáá Ísareri-waasiti marafá'á keto'-ínímbá sáwífa'a mérowana ²⁶ Maníkó ímba minkétó'-ínímbá kotúwa'nai inone séna fí'om-barafaken-keto'-inimba Sáíndóni-marafa'a Sáréfati-naopaken-ininkomba koáwa'nai uwó séna Maníkó Íráiyaamba ai'marówana kuráíye. ²⁷ Naaófá'á moóráwigo Maníkón-aaïmo simátimakowin-awi'a Íráisa méronka'a Ísareri-waasiti marafá'á túmo námombo kón-kwaasi sáwífa'a mérowana Maníkó minkwáásísómbá ímbo asófatinakaraimbanifo fí'om-barafa'a Síriyaa-marafaken-kwaasi áúmo námombo kón-kwaasigon-awi'a Néamanimba asófankaraiye Ísu súwasa ²⁸ minámáán-dáúmpá'ó mérowi isésa imáyáa ésa kentáásáféna Maníkó ímba túwa'nai íniye Ísu wésiye sésa tirunkó ika fówasa ²⁹ íyáfasinesa Ísumba ta'ótokesa tafisímaesa máapa'a kúwákárúwesa miwítí naaó'-omapa ámémpa'a famétuwanaesa uwaná ³⁰ éniyo Ísu tufintuwena kóuraiye.

*Arumpimbá sáwí-amutambo mérowin-aaï.
Mááka 1:21-28*

³¹ Ísu Kárirí-marafa'a Kápaneamu-naopa'a koména Yúndaa-waasi áamáán-aaïmo ísón-kanaara'a áamáán-daumpa'a iména aaï simátimuwasa ³² isésa óraaka'o súntafesa óraa'-waasigoraamba siyé sésa táátafesa uráawe.

³³ Táátafesa uwaná minámáán-dáúmpá'á moóráwigo sáwí-amutamba wenarumpimbó méron-kwaasigo óraaka séna ³⁴ Ísu Násaretifakewi óne. Kentáá nórawa ínewa'onó tasínkambaišaawa tai'áínono. Embá awánáúndawi Maníkóní kawe-kísáú-wáásígó óne súwana ³⁵ Ísu sáwí-amutankontafena óraaka séna aseré minkwáásí auwé kóuwo súwana misáwí-ámútánkó minkwáásí famé'auwowana túranka'a tanaa fówana

ímba sáwí'lo uwánkomba úwoi kóúwasa ³⁶ awánésa táátafesa ésa keáímbá sésa nóran-
aaiya wésiyo. Fasi'aén-áái sáwí-amutantafena óraaka simátímísasa tirumpinkémbá
wégowe suwaná ³⁷ miyán-áái Ísun-*aai* mináémpá'á wété úwasa ísaraawe.

*Ísu tí'o ún-kwaasimo asófatinakarain-*aai*.*
Mátíyu 8:14-17, Mááka 1:29-34

³⁸ Ísówana Ísu minámáán-dáúmpá'á tuwéna Sáímonini naaúmpa'o iyúmba Sáímonin-
aráandaomba áuiya kówana mérowasa Ísumba simámúwana ³⁹ iséna wempá'á téna
áuiyagontafena séna tai'aaó súwana mináúiyá tai'ówana iyáfasinkwena tómbá agaimái
tímakaiye.

⁴⁰ Úwasa fenómpinka'a fí'o-fi'on-ti'lo ún-kwaasi tí'maesa Ísumpa'a tuwaná
ayáámba ta'ótorowasa asófaraawe. ⁴¹ Miyá úwasa sáwí-amutantomba sáwífa'-waasi
tirumpinkémbá tiyuwésa óraaka sésa Maníkón-ááninko óne simásuwesa kóuraawe.
Sáwí-amutamba imáyáa ésa Ísuntafesa Maníkómó iyáfasinankaraiwai iyé-ímáyáa
untáféna Ísu aséráaro súwasa tiyuwésa kóuraawe.

*Yúndiyaa-aempa'o Ísu simátímakain-*aai*.*
Mááka 1:35-39

⁴² Kóuwana aafáúmó iyáúsunka'a Ísu mindáópa'a tuwéna Maníkómpá'á in-
aimó síndasafena ímba waásimo méropa'a komérowasa ayaafái úmai awánésa
sésa kónafo keséta méraao suwaná ⁴³ Ísu séna fí'on-daopimpa'wara'a áse-*aai*
Maníkó wení waásimo kawáánin-*aai* kosimátimenaumne. Miyámó ondasáféna
Maníkó si'mákaisa'a kunkáumne séna ⁴⁴ tiyuwéna Yúndiyaa-aempa'a koména ámáán-
daumpimpa'a simátíma'maena iyáiyé.

5

*Ísu wení kísau-waasimo táántarain-*aai*.*
Mátíyu 4:18-22, Mááka 1:16-20

¹ Moórá-kanaa Ísu nonkwaaúnkóní áwáífa'-awí'a Kénésárétifa'a mérowasa
Maníkón-*aai* isánae sésa tóso ésa famé'maesa tuwaná ²⁻³ kae'á káril-nompin-taomba
nonáámáífa'a wérowana moórá Sáímoninde wérowana awánówasa mófáá'lo tóróyan-
kwaasi mindómpín-táómba tuwésa mare'mare'-únámbá wénonkwiyuwana mintáómba
úwoi wérowana awánéna Sáímonini nompín-táómpimba iyátena Sáímonintafena séna
ewaa'á maimaé waaó súwana ewaa'á fafúsúmaena nonáwáífa'a kúwana Ísu mimpímbá
mara'-ména seyaafá'-wáásí simátímakaiye.

⁴ Simátimena Sáímonintafena séna nompín-táómba fafúsúmae nonafufumpá'á
kuré ewé ení waásiye mare'mare'-únámbá túwéwana nompímbá kumína'a mófáá'a
fasínáaro súwana ⁵ Sáímoni séna óraakoo káfé'-no'waamba miyámó úmae iyúndasa
ínta mófááta toráúndasa úwoisa méraumpo emó séndantemba ónaumne séna
⁶ nonafufumpá'á wésa mare'mare'-únámbá túwówana nompímbá kumúwana sáwífa'-
mofaa'a minúnámpímbá ówitena tararááráántamba úwasa ⁷ moórá-nompin-taompimba
miwítí waási mérowasa awánésa tiyáán-tuwaa'a ésa tasúwa'nai oro suwasá tésa
minkáé-táómpimba mófáá'a mósá márówana ówitena umbái téna nompímbó
kúwáférááraantamba úwana ⁸ Sáímoni Pítaa miyámó úmba awánéna Ísu óraakon-iye
séna aísamaifimba kífaena séna Fasi'aénkóo sáwí-waasi úmpo siyuwé waaó siyáiyé.
⁹ Sáwífa'-mofaa'lo tóróntafena Pítaawe wesé'lo méron-kwaasiye táátafesa uwasá
¹⁰ Sáímoniye mófáá'lo to'maésarai núyawí Sépétin-ááninkai-tuwi'a moóráwigo Yémísi

úwana moóráwigo Yóni mindáraiye táátafesarai uyaná Sáimoni Pítaa Ísuntafena séna Fasi'aénkóo sáwí-waasi úmpo siyuwé waaó súwana Ísu séna ímba áá'a íno. Mófáá'ó to'maé wénomba minkísáú ifátuwe'a káfé'a waási tafisiyasa kesiráái wáéro súwasa ¹¹ mindómpín-táómbe tafisímaesa nonáámááífa'a mámaresa miwítí kísau ifátuwesa Ísumba arááiwakaawe.

*Ísu námombo kón-kwaasi kawé'ó uwánkarain-aai.
Mátíyu 8:1-4, Mááka 1:40-45*

¹² Moórá-kanaa Ísu moórá-naopa'a mérowana moóráwigo seyaafá'-áúfá'ó námombo kón-kwaasi Ísumba awánéna óraakon-iye séna aísamaifimba takífaena séna kentáfénamo ankáínamo e kanaa'á aúí'a uwásinkainone súwana ¹³ Ísu ayáámbe ane'á ta'ótorena séna miyá ónaumpo enáúra'a karefó'a kawáúwiye súwana minúwóiyáámbá kawáúguwana ¹⁴ Ísu óraaka séna enáúra'a kawáúwifo naaófá'ó Mósesemo siyáintemba áamáán-kísau-waasifa'a wéma enáú máaraatime póíma tímínasa Maníkóntáfésa ísámai tufú'mai agaiyasa seyaafá'nánká awánéna áúrakemba kawáúwiye sénááwe. Énifo enáúra'o uwánkaunda-aai simátimunafó sé waaó Ísu súwana ¹⁵ ifátuwena kawé'ó uwánkon-aai simátíma'maena iyúwana minááígó naaó'-nao'a wété úwasa sáwífa'nanka tóso ésa wenáái wéise'a onaná tí'o

in-kwáásí asófatininkwae sésa tóso uwaná ¹⁶ énifo Ísu Maníkómpá'á inaimó síndasafena máásai-marafa'a kógo uráíye.

*Ísu aísamaimo pukówaimba kawé'ó uwánkarain-aai.
Mátíyu 9:1-8, Mááka 2:1-12*

¹⁷ Moórá-kanaa tuwímbai áamáán-kawaa-waasiye áamáambo sun-kwáásíyé Yérúsaremu-naopakene Káríri-aempakene Yúndiyaa-aempakene tóso ésa Ísu moórá-naumpa'a aaimó wésimatimumba táisaraawe. Maníkó Ísumba asófatinkinda-fasi'aemba amúwana mérowasa ¹⁸ tuwímbai aísamaimo pukówimba wandaaifimbá marésa taawiya'maé tésa Ísumpa'a máánkáananasa kawé'á ínkwaé sésa tumbá ¹⁹ mindáúmpá'á sáwífa'-waasi sisipáá uwasá ímba kanaa'ó iyóraantamba ésa naanamifa'á taawiya'maé imésa afaa'á aúsámaresa ándára ta'ótorena túwówana kuméména waásifimbo Ísumo mérompimba aúranka'a kumúwana ²⁰ Ísu taawiya'maésamo tun-kwáásímó érai'a kawé'á uwánkainiye-imayaamo umbá Ísu tuwánéna aísamaimo pukón-kwaasigontafena séna kesí waásiyo ení sáwí-imayaa maiyauwáúmne súwasa ²¹ áamáán-kawaa-waasiye áamáambo sun-kwáásíyé keáímbá sésa Maníkó weyáá sáwí-imayaa maitiyuwáínifo waási ímba miyá ónááfo Maníkómbá karaánáa'a ánkáíye suwaná ²² Ísu minímáyáámó umbá iséna séna nóra séra miyán-ímáyáá wéoo. ²³ Moóráwigo aísamaimo pukáindawintafena sénamo ení sáwí-imayaa maiyauwáúmne sínasamo ésa éraira sí karorá síyó sénááwe. Énifo moóráwigomo aísamaimo pukáindawintafena sénamo eyááríka'a iyáfasine waaó sínasamo ésa éraira sí karorá síyó awánánááwe. ²⁴ Kemá waási úranko marapá'ó méraunda waásiti sáwí-imayaa maitiyúwáanda-fasi'aemba tokáumpo aráátíménda awánánááwe séna aísamaimo pukón-kwaasigontafena séna isaaó. Iyáfasine ení wandaaí maimaé ení naaópa'a waaó súwana ²⁵ túranka'a iyáfasinkwena wení wandaaí wémaena Maníkón-áwí'a mósá maréna wení naaópa'a kúwasa ²⁶ seyaafá'nánká táátafesa ésa Maníkón-áwí'a mósá marésa sésa ímbo awánáúnda-i'a isatá awánáúmne sésa táátafesa ésa tiyáámbe tóipimba fáákaawe.

*Ísu Rífáimbo áántarain-aai.
Mátíyu 9:9-13, Mááka 2:13-17*

²⁷ Ánaaemba Ísu aampa'á wéwena awánómba taakisi-kísáúmó maúwain-awi'a Rífái taakisimó máún-daumpa'a mérowana Ísu awánéna séna iyáfasine kesé'a tiyó súwana ²⁸ iyáfasinena seyaafá-tántáá'á tuwéna wembá arááíwa'mae wéna ²⁹ Ísuwe'lo náíndasafena wení naaúmpa'a óraa-tomba agaúwasa taakisimó máún-kwaasiye fí'o-fi'on-kwaasiye Rífáini naaúmpa'a tamésa mindáraise'a tamésa tawémandowasa ³⁰ amáán-kawaa-waasiye miwítí amáámbo sun-kwáásiyé Ísuni kísau-waasisafesa aaisambá tiyésa tísai esa sésa taakisimó máén-umen-kwaasiye sáwí'lo on-kwáásísé'a tómbá wénaao suwaná ³¹ Ísu iséna séna tíyofaan-kwaasi kawel'-úmaimo méraan-kwaasi ímba wétuwa'nai-owo tí'lo in-kwáásí wétuwa'nai-owe. ³² Mindásafe'a arupíse úmaimo méraan-kwaasi táántaanasa Maníkómpá'á tíwae sé'a ímba kunkáumpo sáwí'lo úmaimo méraan-kwaasi táántaanasa Maníkómpá'á tíwae sé'a kunkáumne

Ísu siyáiyé.

*Tómbó aawentamó on-áái.
Mátíyu 9:14-17, Mááka 2:18-22*

³³ Suwasá tuwímbai Ísuntafesa sésa Yóni nombó maitínkáíwaini kísau-waasi moórámora-kanaa Maníkóntáfésa imáyáa esa tómbá ímba wénesa inaí aantemba wésewasa amáán-kawaa-waasiti kísau-waasiwara'a miyá wéofe ení kísau-waasi ímba miyá ombá tóné noné úwoi wénaawe. Nóra sésawa miyá wéoo suwaná ³⁴ Ísu séna moóráwigo aaremó maíndawi amááraasomba tanómbó kautimínda miwísé'a mérainasa aamoí esa mintómbá ímba a'áo sénááfo úwoi nánááwe. ³⁵ Ánaaemba minkwáásígómbá áí'mae kóiyana minkánáa amááraasomba tirunkó sáwí'a ínasa tómbá a'áo sénááwe Ísu séna wemó ánaaemba tiyuwénamo iyíndasafena mináái siyáiyé.

³⁶ Ísu mináái simátimena maarán-áái waé'mai-aaí séna ááéraan-ampantamo afaa'ó wéraisasamo ombá aú-ampanta ímba kárámai wéfaruwowe. Miyámó iyana aú-ampantago sáwí'a ínana ááéraan-ampantago aú-ampantaraamba ímba íníye. ³⁷ Aú-anda-aran-domba ááéraa-sipisipi-asi-anafeumpimba ímba wéfatimaraawe. Miyámó íyanamo éna aú-anda-aran-donko óraa'a éna ááéraan-anafeumba kafaména sáwí'a ínana mindómbá úwoifa'a fatiwiniye. ³⁸ Mindásafesa aú-anda-aran-domba aú-sipisipi-asi-anafeumpimba wéfatimaraawe. ³⁹ Ááéraan-anda-aran-dombo naawímó ombá sésa ááéraan-anda-aran-donko ásé wéiyé sésa aú-anda-aran-domba ímba sínkáiyé wésewe.

6

*Ísu sambaatisáfénamo siyáin-aaí.
Mátíyu 12:1-8, Mááka 2:23-28*

¹ Moórá-kanaa Yúndaa-waasimo saagon-kánáará'á Ísuwe wení kísau-waasiye kísau'fa'a wíti-ton-kísau'fa'a wéwesa wení kísau-waasi wíti-aramba kútúmai ási pítuwesa nowasá ² amáán-kawaa-waasi tuwímbai tuwánésa sésa saagaan-kánáa aambá fáí'makaawa'a nóra séra miyá wéoo suwaná ³ Ísu séna naaófá'á Téfítimo uráimba aúfáífimbo agaimakáin-aaigoni áwáu ímba ísaraawe. Téfítiye wení waásiye táái tówana ⁴ Téfíti Maníkóní amáán-daumpa'a iyéna Maníkón-aúranka'lo makón-tomba imaiyéna wéwena wení waási timúwasa naráawe. Mintómbá úwoi-waasi ímbo né'ómbanifo amáán-kísau-waasi aantembo né'ómbaniye. Téfíti mintómbá imaiyéna timúwasa nonká'á Maníkó ímbo aaisambá siyáimbanifo kesí waási miyá owa'á aaisambá ímbo seráambá wésewe. ⁵ Wíyómpakemba waási úranko pó'a saagaan-kánáará'ó káráwiyaundawi úmpo saagaan-kánáará'ó waásimo kísau máémbe kendén-iyé Ísu siyáiyé.

*Ayáámbo kemporaráin-kwaasigon-aai.
Mátíyu 12:9-14, Mááka 3:1-6*

⁶ Moórá-kanaa Yúndaa-waasimo saagon-kánáará'á Ísu ámáán-daumpa'a iyéna wésimatimuwana moóráwigo ayáánúrapa'-ayaambo kemporarón-kwaasi mérowasa ⁷ ámáán-kawaa-waasiye ámáámbo sun-kwáásiyé mésa Ísuntafesa saagáiyá póna minkwáásímó kawé'ó uwánkainataamo éta ta'óto'maisa aafintá maiyankánaumne sésa Ísumba awánomba ⁸ Ísu mínímáyáámó umbá iséna ayáámbo kemporarón-kwaasisafena séna iyáfasine kemó méraundara'a imauwó súwana iyáfasinena Ísumpa'a túranka imaúwana ⁹ Ísu miwísáféna séna moórá-aaisafe'a tísai ónae'a sune. Kentáási ámáán-aafimba nóin-aaiya wériyo. Saagaan-kánáará póta kawé-kísáúsááwá máúm sáwí-kisusaawa wémaumno. Waási túwa'nai onasasááwá kawerá óna tínkamonasasaawa puwónááo tísai ena súwasa ímba aai suwaná ¹⁰ Ísu mótuwana-metuwana éna ayáámbo kemporarón-kwaasisafena séna enayáamba fárútuwaaó súwana ayáamba fárútuwowana kawé'á uwánkowana ¹¹ miwí tirumbá áfááraumai sáwí'a úwasa nóra úmaisawa tufuwónaumno sésa kemó mérompimba keáímbá siyáawe.

*Ísu wení kísau-waasimo táántarain-aai.
Mátíyu 10:1-4, Mááka 3:13-19*

¹² Minkánáará'á Ísu fenómpinka omápa'a iména ímba aúma waéna Maníkómpá'á inai símae wéiyuwana ¹³ siyarówana Ísumbo arááiwa'mae kun-kwáási táántowasa iyúwana minkwáásífínkémbá sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasi toráumai séna kesí aantá-waasin-owe séna túwí'a siyáaye.

¹⁴ Miwí túwí'a séna moóráwigo Sáímoniye séna

aú-awi'a Pítaawe simánkena moóráwigo Pítaan-áfáko Énduruni moóráwigo Yémísini moóráwigo Yónini moóráwigo Fírípini moóráwigo Pátóromiyuni ¹⁵ moóráwigo Mátíyuni moóráwigo Tómaasini moóráwigo Árafíásin-ááninko Yémísini moóráwigo Sáímoni wemá Rómu-kamani-waasi ti'mátuwanæ siyáiwaini ¹⁶ moóráwigo Yémísini-ááninko Yúndasini moóráwigo Yúndasi-Ísakerioti wemá ánaaemba Ísumba wení namuro-wáásímó aráátímakawai miyáumai-waasi Ísu táántaraiye.

*Ísu sáwífa'-waasifimba kisaumo maiyáin-aai.
Mátíyu 4:23-25*

¹⁷ Omápakemba Ísu miwísé'a arúfá'á kumbérowasa wembó arááiwaún-kwaasi sáwífa'nanka Yúndiyaa-aempakene Yérúsaremu-naopakene Táyaa-naopa'e Sáíndóni-naopa'-non-awaifakene sáwífa'-waasisomba tamésa ¹⁸ Ísun-aai isánae sésa tí'o ún-kwaasiwara'a asófátinkinkwæ sésa tóso ésa sáwí-amutamba tirumpimbó méron-kwaasiwara'a tóso uwaná Ísu sáwí-amutamba tirumpinkémbá maitiyuwówasa ¹⁹ tí'o ún-kwaasi Ísun-ane'á ta'ótoraanana sí'a tai'áinkwæ sésa miyá uwaná fasi'aémbá tokéna póna mintí'á asófátinkaraiye.

*Tirunkó kawé'á éna sáwí'a énamo índa-aai.
Mátíyu 5:1-12*

²⁰ Ísu miyá uwátinkena wení kísau-waasi tuwánéna séna kembiwí Maníkó súwa'nai ínkwæmo sewí Maníkó miwí kawé'á uwátinkena miwiyá'á wégawaaniye. ²¹ Káfé'a tááimo wétaiwai tirunkó fetóí ina'a méraaro. Maníkó kanaá uwátinkainiye. Káfé'a tirunkó sáwí'a isa'á ifi'ó wétaawi tirunkó fetóí ina'a méraaro. Tirunkó kawé'á ina'a wiyáái ónááwe. ²² Kembiwí kemá waási úranko kumpaápé uráundawintafe'a fasi'ámaimo méraawi waási tínaaembo uwátinkesa tiyámbo uwátinkesa sáwí-aaimo

simátinkesa sáwí-waasin-owemo síyamba tirunkó fetóí ina'a méraaro. ²³ Miyá íya'a tirunkó kawé'á ina'a imá wéte'a wíyómpakemba kentí kawé'-mékámá maénááwe. Naaófá'á miwí tíwá'ná miyá ésa Maníkón-aaimo simátímakaawi sáwí'a uwátinkaraawe. ²⁴ Énifo marapákén-tántáá'ó makáawi káráwiyoro. Tirunkó kawé'ó wéin-tantaa'a é'a makáamba pó'a ímba moórá kawé'-mékámá maénááwe. ²⁵ Káfé'a tímú'o faiwái káráwiyoro. Ánaaemba táái táíniye. Káfé'a wíyááímo owí káráwiyoro. Ánaaemba ifi'á tánááwe. ²⁶ Naaófá'á kentíwá'ná karo'-ááímó simátímakaawi-tuwi'a mósá makáamba pósa miyámó sésamo kentúwí'o mósá máréwa'o é'a káráwiyoro Ísu siyáíye.

*Namuro-wáásí kawé'á uwátinkáaro-aai.
Mátíyu 5:38-48*

²⁷ Ísu simátimena séna kemó simátíménda-aai isáaro. Kesááimo isé'o é'a kentí namuro-wáásí tirumbá kawé'á uwátinke'a títámbo uwátinkéwi kawé'á uwátinkáaro. ²⁸ Sáwí-aaimo simátinkéwi kawé'á uwátinkáaro. Sáwí'o uwátinkéwimo é'a Maníkómpá'á inaí símai miwí túwa'nai oro. ²⁹ Táá'o tuwaumiya'o é'a ímba anondáá títame'a anekalá waé-tíméro. Kentí unáánkwátói maiyésa sésa anekalá maénae síya'o é'a ímba a'áo seró. ³⁰ Moórá-tantaa'a simiyó síya'o é'a úwoi tíméro. Kendémó moórá-tantaa'o maíya'o é'a ímba fuwafí sé'a tíméro seró. ³¹ Kembó tirááímo táínda-i'o úmimo túwa'nai íya'a miwí miyáumai túwa'nai oro Ísu siyáíye.

³² Ísu simátimena séna seyaafá'nánká kentí waási-imayaamo owasamó ombá anondáá miwí-ímáyáá wéowe. Sáwí'o on-kwáásí ímba kawé'-wáásí ombánifo miwítí waási-imayaamo owasamó ombá anondáá miwí-ímáyáá wéowe. Miyáumaimo kentí waási-imayaa aantembo íyanamo éna Maníkó ímba kawé'-mékámá tímínifo kentí namuro-wáásíwárá'á imáyáa tíméro. ³³ Seyaafá'nánká kawé'ó uwátinkáán-kwaasi kawé'á wéuwatinkaawe. Sáwí-waasiwara'a miyá wéowe. Miyámó onten-úmai kawé'ó uwátinkáán-kwaasi aantembo kawé'ó uwátinkéwanamo éna Maníkó ímba kawé'án-owe síníye. Kentí namuro-wáásíwárá kawé'á uwátinkáaro. ³⁴ Sáwí-waasi ánaaemba siménááwe-imayaa ésa wétimewe. Ánaaembo tímíyan-kwaasi aantembo tímíyanamo éna Maníkó ímba kawé'án-owe síníye. Ánaaemba siménááwe-imayaa ímbo íyamba úwoi tíméro. ³⁵ Kentí namuro-wáásí kawé'á uwátinke'a imáyáa tíméro. Anondáá simíwae-imayaa ímbo íyamba úwoi tíméro. Miyámó íyambo é'a Maníkómpákémá kawé'-mékámá maénááwe. Maníkó wentáfésa ímba súwimo sen-kwáásí úwoi túwa'nai ena sáwí-waasiwara'a miyá isasá pósa waási kembiwí miyámó ombá tuwánésa sésa Maníkó wíyómpakewin-áánintomban-owe sénááwe. ³⁶ Kentifo arumbó uwátinkáántemba miyán-oro Ísu siyáíye.

*Ímba sáwí-aai simátíméromó siyáin-aai.
Mátíyu 7:1-5*

³⁷ Tuwáné'o é'a sáwí-waasiye síyanamo éna Maníkó kentáfénawara'a miyá sínífo tuwáné'o é'a sáwí-waasiye sefó. Umbai-tántáá'ó tímíyanamo éna Maníkó kenkwárá'á miyá ínifo umbai-tántáá'á tíméfo. Sáwí'o uwátinkaiya'o é'a mintántáá'á ímba imáyáamo íyamba ifátúwáaro. Miyámó íyanamo éna Maníkó kemó sáwí'o ombá maitiyuwáiniye. ³⁸ Tímíyantemba Maníkó anondáá kembá tímíniye. Tómbó tíméwasamo nawááesa aráá'o maráántemba Maníkó miyá úmai sáwífa-tantaa'a tímíniye. Miyáumaimo tíméntemba Maníkó miyá íníye Ísu siyáíye.

³⁹ Ísu simátimena waé'mai-aai séna moórá aúgafitawi moórá aúgafitawimba ayáán-to'maesarai ímba kanaa'á kóyááfo miyámó ésaraimo ésarai maipímbá tanaambá fáyááye. ⁴⁰ Iyámpóímo ésa uwáítái'-on-kwáásí ímba iyáákanaafo miwí táái isámaesa íyantemba ónááwe Ísu siyáíye.

⁴¹ Ísu simátimena séna kentúrampimba iya-arumbó wéraisalo ombá ímbo awánaamba kentí waási tuwáné'a enaurampimba ayaantambá wéraiye wésefo ímba miyá seró. ⁴² Kentúrampimbo iya-arumbó ímbo awánaamba nóra séra kentí waási túrampinkemba tiyaantambá maitiyuwánae wéseo. Kaumbo-kae'-ááíwára'-wáásín-
ofó kentúrampinkemba iya-arumbá maisuké'a tuwáné'a kentí waási túrampinkemba tiyaantambá kanaa'á maitiyuwánaáwe Ísu siyáiyé.

Taaigó arambó iyáín-aai.

Mátíyu 7:16-20, Mátíyu 12:33-35

⁴³ Ísu simátimena séna kawé-táigó ímba sáwí-aramba iyáísana sáwí-taigo ímba kawé'-
arámbá wéiyaifo ⁴⁴ mintáigón-aramba awánésa sáwí-taiye
kawé-táiyé wésewe. Fekómó éna ímba áwíyanda-arankaamba iyáínífo fe'-arambá
iyáíníye. Antirígó afo'afáá'-arankaamba ímba iyáínífo antirí-aramba iyáíníye.
⁴⁵ Miyáumai kawé'-wáásí kawé'-ímáyááfínkémbá kawé'-kísáú máéwasa sáwí-waasi
sáwí-imayaafinkemba sáwí-kisau wémaewe. Tirumpin-ímáyááfínkémbá wésewe Ísu
siyáiyé.

Naambó urááyawi-taai.

Mátíyu 7:24-27

⁴⁶ Ísu simátimena séna kentáfésa óraako óne sembánifo kemó simátimunda-aai ímba
arááíwa'mai kawé'á wéowe. ⁴⁷ Kempá'ó tésa kesáái isésa
kawé'-úmaimo arááíwaiyawi miyán-kwáásímó simátiméndara'a isáaro. ⁴⁸ Naambá
ónae sésa marafimbá mai'á u'maé kumémesa óntamba kusaafá ésa minká'á naa-
mayáamba múfaimai naambá úmaraiyana aa'á téna óraa'-nomba fínana mindámbá
ímbo tawisínda fasi'ámai wéena óntanka'-namba póna úwoi wéniye. Miyaráán-úmai
waásimo kempá'ó tésa kesáái isésa kawé'-úmaimo arááíwáéwi fasi'ámai ménaawe.
⁴⁹ Énifo kesáái isésamo ímbo kawé'-úmaimo isáiyawi miyán-kwáásímó simátiméndara'a
isáaro. Naambá ónae sésa ímba mai'ó ukésamo iyamba paáká'á úmakaiyana óraa'-
a'a téna nombá fiyéna mindámbá tawísísuwainana sáwí'a íniye. Miyaráán-úmai ímbo
kesáái isáimaimo kawé'ó iyawi ímba fasi'ámai ménaawe Ísu siyáiyé.

7

Rómu-i-waasigon-aai.

Mátíyu 8:5-13

¹ Ísu mináyáátáá'-áái simátimena Kápaneamu-naopa'a kúwana ² Rómu-i-waasiti
kawáágó wení kísau-waasi aráái tówimba áí'a úwana puwíndasafena wéuwana
³ minkáwáágó Ísumo taméron-aai iséna Yúndaa-oraal'-waasisafena séna Ísumba
koái'mae tíyana taasófankaino séna ti'marówasa ⁴⁻⁵ Ísumpa'a óraaka kosésa
minkáwáágó Yúndaa-waasisa súwa'nai ena kentáási ámáán-damba úmakaifo kawé'-
wáásí po kawé'-úmai koáwa'nai ínone suwaná ⁶ Ísu iséna miwísé'a wéna minkáwáágóní
naambá ewaa'ó wéronka'a kúwana minkáwáágó wení waási simátimena séna Ísumba
kosimáme'a maará seró. Óraakoo kentáási kawáágó séna kemá kári'-waasi úmpo emá
óraal'-waasi ómpo ifátuwe kesí naaúmpa'a ímba iyínone. ⁷ Mindásafe'a ímba empá'á
kosimámakaumpo ímba kesí naaúmpa'o iyínda úwoi aai antemba sinaná kesí kísau-
waasi asófáino. ⁸ Kewará'á kawáá-kísáúgóní áwáuma awánáúnda kesí kawáágó sisa'á
wení kísau maé'a kesí i-wáásísáfé'a súnasa kesí kísau wémaewe. Moóráwigontafe
sé'a waaó súnana wisa'á moóráwigontafe sé'a tiyó súnana tisa'á kesí kísau-waasisafe'a
miyá uwómó súndantemba miyá wéiyé siyé. Ísumba kosimáméro súwasa ti'marówi tésa

tasimámúwana ⁹ Ísu mináái iséna áátafena éna kowaeréna wembó arááiwa'mae kun-kwáásísóntáféna séna simátíme sé'la minkwáásí Rómu-waasigo kentáféna súwa'nai índa-fasi'aemba tokáiyé wésifo kesí waási Ísareri-waasifinkene fí'on-kwaasifinkene ímba miyán-áái wésewe Ísu súwasa ¹⁰ ti'marón-kwaasi kouweré tésa taawánomba kísau-waasigo kawé'-úmai mérowasa taawánaraawe.

Ísu moóráwigombo íyáfasinankarain-ai.

¹¹ Ísu kárika'la ména tiyuwéna wení kísau-waasiye sáwífa'-waasiye kúmba Néninaopa'la wéna ¹² mindáókoni óntan-kusaigoni ontará'ó kúnka'la moóra-keto'-ininkon-ááninko puwúwasa taawiya'maésa sáwífa'-waasi anówae wétuwana ¹³ Fasi'aénkó anówambo awánómba arumbá uwánkena séna ímba ifi'á taaó séna ¹⁴ makón-taarera'la kota'ótorowasa taawiya'maé tun-kwáásí tamáúwana Ísu séna ifó'-wáásígóo íyáfasinaao súwana ¹⁵ pukómpinkemba íyáfasinena aai súwana Ísu anówantafena áí'mae waaó súwasa ¹⁶ seyaafá'nánká táátafesa ésa Maníkón-áwí'la mósá marésa sésa káfé'la Maníkón-aaimo sin-kwáásí óraa'-waasi kentááfímbá paápé iye. Maníkó ai'maráísana wení waásisaamo súwa'nai índa-waasisa kúmiye suwaná ¹⁷ mináái Ísuntafesamo sun-ááigó Yúndiyaa-aempa'la seyaafá'-áémpá wété uráiyé.

*Yóni nombó maitínkáiwain-ai.
Mátíyu 11:2-19*

¹⁸ Minááigó wété úwasa Yónini kísau-waasi iséna Yónimba kosimámúwana wení kísau-waasiyai táántowasarai tuyaná ¹⁹ simátimena séna Ísumba maanáái koáisai okaiyó. Emá kumínonemo siyáawiya'o fí'owawa ónómpo kemá kumíndawimba amu'maránaumno siyé. Kosekaiyó Yóni súwasarai isésarai ²⁰ Ísumpa'la tasimámesarai Yóni nombó maitínkáiwai si'maráísakai empá'á túye. Yónimo simbá kumínonemo siyáawiya'o fí'owawa ónómpo kemá kumíndawimba amu'maránaumno siyé. Ísumba tasimámúyana ²¹ minkánááfímbá Ísu sáwífa'-waasi fí'o-fi'on-ti'la ún-kwaasi kawé'á uwátinkena sáwí-amutamba tirumpinkémbá wémaitiyuwena túrambo kafíkón-kwaasi túramba awánamai kawé'á uwaná ²² Ísu Yónimo ti'marón-kwaasisafena séna tauwerékai awánááyane isááyane Yónimba kosimáme sékai túrambo kafikáiwai túramba awánamai kawé'á owaná táá'lo káúnkaiwai táá'la isááwana tísaimo pukáiwai kawé'-úmai tín-taawaná námombo kaiwái kawé'á uwátinkena pukáan-kwaasi íyáfasintinkena úwoi-waasi ásé-ai simátimena séna ²³ kentáféna ímba kael-ímáyáá iyawi tirunkó kawé'á wéiyé siyé. Yónimba kosimámékaiyo Ísu súwasarai kurááye.

²⁴ Yónini kísau-waasiyai tauwerésarai kuyaná Ísu Yónin-ai seyaafá'-wáásí simátimena séna Yóni máásai-marafa'la méraisa'la koawáné nóran-imayaawa wéera koawánaraao. Fiyúndá toréna umó móma'mema'o intenkáán-kwáásí Yóni iyé-ímáyááwá uráao. Ímbanifo Yóni ímba miyán-kwáásín-ifo fasi'aén-kwáásín-iye. ²⁵ Nóran-imayaawa wéera koawánaraao. Kawé'-únánkwátói úmakain-kwaasi Yóni iyé-ímáyááwá uráao. Ímbanifo miyán-kwáásí kawé'-únánkwátóiwara óntawara'-waasi óraa'-waasiti naaúmpa'la méraawe. ²⁶ Nóran-imayaawa wéera koawánaraao. Maníkón-aaimo siwái Yóni iyé-ímáyááwá uráao. Ewé Maníkón-aaimo siwáín-iye. Érai'la simátíme sune. Wemá Maníkón-aaimo siyáawi iyáákaraiye. ²⁷ Maníkón-ai aúfáífimba Yónin-ai símai agaimaréna séna

Maníkó séna isaaó. Moóráwigomba ai'maráanana kesáái maimaéna ení aifa'á wéna ení aambá wiyíníye siyáiyé

agaimaréna siyáimba Yónintafena siyáiyé. ²⁸ Simátíme sé'a Yónini kisaugo seyaafá'-waásítí kisaugomba iyáákaisana Maníkó kawé'a uwánkaraifo Maníkó wení waásiya'o kawáánin-kwaasi óraa'-waasiye úwoi-waasiye óraa-kawé'a uwátinkainiye Ísu siyáiyé.

²⁹ Taakisimó máún-kwaasiye úwoi-waasiye mináái isésa Maníkómó siyáin-aai érai'-aai póta konanasá nombá maisinkáinkwae sésa Yónimpa'a kuráawe. ³⁰ Énifo Yóni Maníkóni aambó aráátimakaimba áamáán-kawaa-waasiye áamáambo sun-kwáásiyé minámbá tínaaemba uwámesa ímba nombó máúmba kóuraawe.

³¹ Ísu moórá-aaiwara'a simátimena séna káfé'o méraan-kwaasi nóran-kwaasiyaanewa sénaumno. ³² Miyán-kwáásiyáámbán-owe. Iyámpóisomba naaópa'a marupímbá mésa ááféma wétesa moórá-aempa'o méraan-iyampoi táántesa sésa tiyé'a imá seró. Moórá-isa súna'a ímba táásái uráawe. Tirumbó in-ísá súna'a ímba ifi'á taráawe siyáawe. Énifo miniyámpóimó uráantemba maaméraan-kwaasi miyá wéowe. ³³ Yóni nombó maitínkáiwai ména ándá-aran-domba ímba wénena Maníkóntáféna imáyáa éna tónkwará'á ímba wénaisa'a wentáfé sé'a sáwí-amutamba arumpimbó méraiwain-iyé wésewe. ³⁴ Kemá waási úranko mé'a ándá-aran-donkwara tónkwará'á náúna'a kentáfé sé'a ándá-aran-done tónté'o námae íyíwai póna taakisimó máén-umen-kwaasiye sáwí'o on-kwáásítí waásin-iyé wésewe. ³⁵ Énifo Maníkó simátímakaintembo owí sésa Maníkó kawé'-ímáyááwáráwín-iyé wésewe Ísu siyáiyé.

Ísun-aísamaiya'a masawémbó fatíyain-aai.

³⁶ Moórá-kanaa áamáán-kawaa-waasigon-awi'a Sáimoni Ísuntafena séna kesí naaúmpa'a tómbá tamandaaó súwana wení naaúmpa'a iyéna tómbá iwénowana ³⁷ mindáópaken-aankaró'-ininko Ísu áamáán-kawaa-waasigoni naaúmpa'a ména tómbá wénaiye-aai minínínkó iséna óntan-anafeumpimba asaa-wiyúmbó ún-basawembo wéromba maimaéna ³⁸ mindáúmpá'á iyéna Ísun-ánaaempa'a aísamaifimba iména ifi'á wétowana a'ní ka'maéna Ísun-aísamaiya'a kumúwana minínínkó ayáátáá'-a'nontausamba aísamaiyakemba wéuwaena aísamai wéamo'nena asaa-wiyúmbó ún-basawemba aísamaiya'a fatímarowana ³⁹ áamáán-kawaa-waasigo Ísumbo áántowi awánéna imáyáa éna séna minkwáásígó Maníkón-aaimo siwáímó inkakaa aísamaiya'o ita'ótokain-ininko aankaró'-ínínkó

iyé-ímáyáá isinó séna miyán-ímáyáá úwana ⁴⁰ Ísu minkwáásígóntáféna séna Sáimoniyo moórá-aai simámenae súwana minkwáásígó séna óraako siyó súwana ⁴¹ Ísu séna moóráwigo óntambo tímiwai ména moóráwigomba sáwífa'-ontamba siyáánkai-taemo'-ontamba aména moóráwigomba kári'-ontamba moórá-taemo'-ontamba ámisana ⁴² aanáfómbó amí-kánaá tiasaráí óntamba ímba wéraisasarai saafá uwááesarai wempá'á tíyana séna kanaán-ifo ímba méyámbá maénaumpo kenkáítí méyán-túwí'a tuwígafatuwaumpo kokaiyó siyáiyé-aai Ísu Sáimonimba simámena séna mindásafena miyámó sintáféna minkáé'-wáásígórái tirunkó aamoí wéuwankaaye. Moóráwigo áfááraumai aamoí wéuwankaimba náawa'iyo Ísu áisai ena súwana ⁴³ Sáimoni séna sáwífa'-ontambo maiyénamo aanáfómbó ímbo máamisanamo méyán-áwí'a tuwígáúfatuwaiwai óraa'-aamoí wéuwankaiye Sáimoni súwana Ísu séna mindásafe'o súnnda é'a séne simásuwena ⁴⁴ koutauséna minínínkómbá awánéna Sáimonintafena séna minínínkómbá awánaao. Ení naaúmpa'o iyúnda kentáásí áwáu sísamaimo non-kwiýí-nómbá ímba siménana minínínkó ifi'á taisaná a'nimá sísamaiya'a kúmísana wení a'nóntausamba uwákáiyé. ⁴⁵ Ímba aaweyáá uwásinkaanana minínínkó sísamai taamó'na-amó'na uráiyé. ⁴⁶ Kentáásí áwáu ímba si'nómpá'á masawémba asinkáánana minínínkó sísamaiya'a asaa-wiyúmbó im-básawémbá fatímai asínkáiyé. ⁴⁷ Mináái

simáme sune. Minínínkóní seyaafá-sáwí-ímáyáá maisuwáúnda póna kembá óraa'-aamoi uwásinkena miyán-tántáá'á kawe'á uwásínkáíye. Énifo moóráwigombo kárisawitanta'o maisuwáúnda kári'-aamoi uwásínkáíye Ísu Sáimonintafena simásuwena ⁴⁸ minínínkóntáféna séna ení sáwí-imayaa maisuwáúmne súwasa ⁴⁹ wesé'o tómbó wénon-kwaasi keáimbá sésa waásiti sáwí-imayaa wémaitiyuwaiwai mindá nóran-kwaasiya'iyó suwaná ⁵⁰ Ísu minínínkóntáféna séna kentáfé amankúnkúmba óna'a ení sáwí-imayaa maisuwé'a kawe'á uwánkaumpo aáno úmai enarunkó kawe'á ina waaó Ísu siyáíye.

8

Tuwímbai-inimba Ísumbo arááiwakaan-ai.

¹ Minkákémbá Ísu naaó'-nao'a óraa'-naopimpa'e kári'-naopimpa'e wéna Maníkó wení waásimo kawáánin-ai ásé-ai simátíma'maena iyáíye. Ísuwe wení kísau-waasi sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasi wénuwasa ² tuwímbai-ininte wénesa miníníntómbá tuwímbai tí'a úwana Ísu kawe'ó uwátínkaron-inimba uwasá tuwímbai tirumpinkémbá sáwí-amutambo maitíyukain-inimba uwaná moórá-inimba Mágátáara-naopakemba áwí'a Máriyaa Ísu wenarumpinkémbá afakaeté-sawi-amutambo maiyáúkon-ininko úwana ³ moórá-ininkon-awi'a Yóána awaakón-áwí'a Súsá wemá Érotini naanka'ó káráwiyowi úwana moórá-ininkon-awi'a Súsána úwasa tuwímbai-ininkwara'a uwasá miyáumai-inimba ésa kentí moparáwimpinkémbá Ísune wení kísau-waasiye túwa'nai úmaesa kuráawe.

Moóráwigo ánáuntumbo tu'makáin-ai.

Mátíyu 13:1-23, Mááka 4:1-20

⁴ Naaó'-naoken-kwaasi sáwífa'a Ísumpa'a tóso uwaná Ísu simátimena séna ⁵ moóráwigo ánáuntumba maimaéna kísau'fa'a wéwena mátu'maraisana tuwímbai-anauntumba aampa'á kuwéraisasa waási tásasámpasukaawana numagó fáí'nasukaiye. ⁶ Tuwímbai-anauntumba óntankwara'-marafimba kuwéna karuwéna anoníyaimbarafa'a póna aáénkaraiye. ⁷ Tuwímbai-anauntumba karaampa'á kuwéna kárúraisana karaan-tántáákó fandundupásukaiye. ⁸ Tuwímbai-anauntumba kawe'-márafimbá kuwéna karuwéna óraa'a éna arambá imái sáwífa'-aramba iyáíye. Ísáán-kwaasi ísámai kawe'án-oro Ísu siyáíye.

⁹ Súwasa Ísuni kísau-waasi Ísuntafesa minkwáé'mái-ááígóní áwáu sinatá ísáano suwaná ¹⁰ Ísu séna Maníkó wení waásimo kawáánin-ai goni áwáumo simátimunda Maníkó kembiwí imáyáa tímísa'a wéisaafo fí'on-kwaasi waé'mai-ai aantemba wésimatimumpo ísáámbanifo ímba ísámai kawe'á wéowe. Awánaambanifo ímba awánamai kawe'á wéowe Ísu siyáíye.

¹¹ Ísu simátimena séna minááígóní áwáumo sendá ísáaro. Moóráwigo ánáuntumbo tu'maráinten-úmai Maníkón-ai simátímísana ¹² tuwímbai-anauntumbo aampa'ó kúmimba waási tirumpintá kúmísasa Maníkón-ai ísááwana waántáwanko imáyáa éna Maníkón-aaisafesa timankúnkúmba iyana sáwí-ampakemba kawe'-ámpá'á métínkáífo séna tirumpinkémbá tamaimái úwoifa'a wétiyuwaiye. ¹³ Tuwímbai-anauntumbo óntankwara'-marafimbo kúmimba waási tirumpintá kúmísasa Maníkón-ai isésa aamoi ombánifo ímba tirumpimbá ta'óto'mai kawe'á ontáfésa kárika'a timankúnkúmba owaná fí'o-fí'on-tantaako tísasá miwán-ímáyáa ésa Maníkón-ai

ifátukaawe. ¹⁴ Tuwímbai-anauntumbo karaampimbó kúmimba waási tirumpintá kúmísasa Maníkón-aaí isáámbanifo marapá'-úmbái-tántáátáfésa imáyáa úmae nésa ónta-imayaa úmae wénesa fí'o-fi'on-tantaa'a maénae símae nésa miyán-imáyáágó Maníkón-aaí faráátasuweisasa ímba Maníkóní kísau wémaewe. ¹⁵ Tuwímbai-anauntumbo kawel'-márafímbó kúmimba waási tirumpintá kúmísasa Maníkón-aaí isésa kawel'-imáyááwárá'-wáási isésa tirumpimbá ta'óto'mai kawel'á ésa fasi'ámai mésa Maníkóní kísau maésa fí'owi wétuwa'nai-owe Ísu siyáiyé.

*Ómbó kúrakain-aaí.
Mááka 4:21-25*

¹⁶ Ísu simátimena séna ómbó kúra'maraamba ímba aúpá'á marésa ímba taare-améndaampa'a maránááfo afora'á mósá makéwasa seyaafá'nánká naaúmpa'o iyiyamba awánánááwe. ¹⁷ Miyámó onten-úmai aúpá'ó wérain-tantaa'a seyaafá'á aforá paápé ínaa awánánááwe. Kumeupá'ó wérain-tantaa'a aforá paápé ínaa awánánááwe. ¹⁸ Ísáán-aaí imáyáa úmai kawel'án-oro. Maníkón-aaímo isámaímo kawel'ó owí Maníkó túwa'nai ínaa moórá-aaíwara'a isánááwe. Maníkón-aaímo ímbo isámai kawel'ó ésa karo'á sésa kawel'-úmai wéisaumne sewí tirumpinkémbá maimainana ímba wéiniye. Mindásafe'a ísáán-aaí imáyáa úmai kawel'án-oro Ísu siyáiyé.

*Ísun-anówawe áfárawaisai-taai.
Mátíyu 12:46-50, Mááka 3:31-35*

¹⁹ Súwasa Ísun-anówawe Ísun-áfárawaisaiye tésa sáwífa'-waasi Ísuwe mésa sisipáá uróntafesa ímba naaúmpa'o iyúmba máápata tamérowasa ²⁰ mindáúmpá'ó méron-kwaasi Ísuntafesa sésa enanówe enáfárawaisaiye embá awánánae sésa máapa'a taméraawe suwaná ²¹ Ísu seyaafá'-wáásísáféna séna Maníkón-aaímo isésa kawel'ó iyawi kesinówe kesífárawaawin-owe Ísu siyáiyé.

*Óraa-fiyunda torówanamo Ísu mafaimakáin-aaí.
Mátíyu 8:23-27, Mááka 4:35-41*

²² Moórá-kanaa Ísu wení kísau-waasise'a nompín-táómpimba iyátena nonkwaaúnkóní menáipá'á kónae séna miwísé'a kúmba ²³ Ísu aún-kwaigurówana minkwaaúmpá'á óraa-fiyunda torówana nonkó tufántááfan-éna nompín-táómpimba ówitowasa kúwáfekunafo sésa ²⁴ inkaisésa Ísumba koaúsésa sésa óraakoo puwúnafoosaawe suwaná Ísu iyáfasinena fiyúndágonte nonkóntétafena óraaka séna mafáékaiyo súwasarai fiyúndágoe nonkóe'a mafáúyana nonkó étuwowana ²⁵ Ísu simátimena séna kentáfé'a nóra séna ímba timankúnkúmbo onkákéná wéseo súwasa táatafesa ésa keáimbá sésa nóran-kwaasiya isanawá fiyúndágoe nonkóe'a wenáái isaíyó sésa tiyáámba ufakésa táatafesa ésa siyáawe.

*Sáwí-amutamba arumpinkémbó maisukáin-aaí.
Mátíyu 8:28-34, Mááka 5:1-20*

²⁶ Simásuwesa mindómpín-táómpimbo kumbá Káríri-marama tínaaempa'a wérowana Kégésaa-marama túrampa'a wérowasa ²⁷ mimbárafá'ó kumbá Ísu mindómpín-táómpinkemba mimbárafá'á kumúwana moóráwigo mindáópakewi Ísumpa'a téna wenarumpimbá sáwí-amutamba mérowana póna ayáátáaka'a unáánkwátóiiyaimba ména ímba wení naaúmpa'o maúmba waásimo utátínkón-ontan-aifa'a mérowana ²⁸⁻²⁹ sáwífa'-kanaa misáwí-ámútánkó sáwí'a uwánkowasa waási káráwiyesa aiyayaanka'a kára'umarowana minándá tarátuwena misáwí-ámútánkó áí'maena máásai-marafa'a máánkarowana Ísumo túmba awánéna wáá'a túwana Ísu sáwí-amutankontafena séna auwé kóuwo súwana Ísu óraakon-iyé séna aísamaifimba

kífaena óraaka séna Ísuwo íyáákamai-Fasi'aenkon-ááninko ómpo sínkamona fonifo nóra uwásinkainono súwana ³⁰ Ísu séna enáwí'a nááwa'ono súwana minkwáásígó sáwífa-sawi-amutamba wenarumpimbó mérontafena séna kesúwí'a sáwífa'nanka úne séna mérowasa ³¹⁻³² omápa'a sáwífa-poi mésa umá wénowasa minkwáásígó arumpinké-sáwí-ámútántómbá Ísuntafesa óraaka sésa waántáfa'a ímba si'maraaó. Mimpóí tirumpintá si'maraaó suwaná miyán-oro súwasa ³³ sáwí-amutantomba minkwáásígón-arumpinkemba kárúwesa póí-tirumpimba koférówasa mimpóísómbá seyaafá'á ámémpakemba tuwaantantésa nonkwaaúmpimbó kúwáférómba putásowasa ³⁴ póíya'o káráwiyowi awánésa minúwóiyáán-úmai naaópa'a wésa kisaufaka'o méron-kwaasi mósimatim-besimati uwasá ³⁵ isésa koawánánae sésamo kumbá Ísumpa'a kotúwaandu ésa awánomba sáwí-amutamba arumpinkémbó kóun-kwaasigo unáánkwátóí úmarena Ísun-aísamaifimba kawe'-úmai mérowasa koawánésa táátafesa uwasá ³⁶ Ísu minkwáásígómbó kawe'ó uwánkowasamo awánon-aaí simátímúwasa ³⁷ isésa áfááraumai táátafesa ésa pósa Kégésaa-marafaken-kwaasi seyaafá'nánká Ísuntafesa sésa maambáráfá'á ifá siyuwésa kóuwo suwaná nompín-táómpimba iyátowana ³⁸ sáwí-amutambo maisuwón-kwaasigo Ísuntafena óraaka séna esé'a kónae súwana ímbanifo ³⁹ ení naaópa'a kuré Maníkómó embó kawe'ó uwánkáín-aaí kosimátimiyo súwana Ísumo uwánkon-aaí mindáópa'a simátíma'maena kuráíye.

Inaamarúgóe aaregónté-taai.

Mátíyu 9:18-26, Máaka 5:21-43

⁴⁰ Ísu Káriri-waaunkoni menáípakémbá nompín-táómpimba kouweréna túmba sáwífa'-waasi amu'makówana túwasa aamoí uwaná ⁴¹⁻⁴² moóráwigo amáán-danka'o káráwiyowin-awi'a Yáírásí téna Ísu óraakon-iyé séna aísamaifimba kífaena óraaka séna kímhora kesiyáámúmba puwíndasafena wéifo tiyé ane'á kota'ótorenana asófáíno súwana minínáámárúgó sísamaifakemba kae'á kumbaimái-aatai maisukáín-arasigontafena afowá tasúwana Ísu wesé'o kúmba sáwífa'-waasi Ísumba úkúresa arááíwa'mae kuwaná ⁴³ moórá-ininkomba áí'a ún-ininko sísamaifakemba kae'á kumbaimái-aatai naaeyámba ankówasa ímba kanaa'á asófankowana mináí'á úwoi wérowana ⁴⁴ minínínkó sáwífa'-waasifimba Ísumba arááíwa'mae wéwena wení unáánkwátóí-araiya'a kota'ótorowana mindááéyánko é'ankowana ⁴⁵ Ísu séna nááwawa kesí unáánkwátóíya'a ta'ótóráína'iyó súwasa seyaafá'nánká sésa ímbaniye suwaná Pítaa séna óraakoo sáwífa'-waasi famé'maesamo iyómpimba ta'ótokaawe súwana ⁴⁶ Ísu séna kempínké-fásí'áénkó moóráwigomba kawe'ó uwánkáimba awáné'a sé'a moóráwigo kesí unáánkwátóíya'a ta'ótokaiye sune súwana ⁴⁷ minínínkó imáyáa éna ímba aúpá'á úmpo é'a suwánaraiye-imayaa éna anekembá tata'á úwana Ísun-aísamaifimba kífaena seyaafá'-wáásí túranka'a wení unáánkwátóíya'o ta'ótorowanamo asófankon-aaí simátimuwana ⁴⁸ Ísu séna kesímánaako kentáfé sé érai'a súwa'nai índawin-iyé sénda póna áí'a

é'ánkáífo kawe'-úmai waaó Ísu siyáíye.

⁴⁹ Ísu minááí wésuwasa amáán-danka'o káráwiyowini naaópaken-kwaasi tésa Yáírásintafesa sésa enayáámúnko pukáífo óraakontafe ténafo simámuwo suwaná ⁵⁰ Ísu minááí iséna Yáírásintafena séna minááísáfé ímba áákauraumo indá kentáfé amankúnkúmba inaná enayáámúnko kawe'-úmai méíniye Ísu séna kúmba ⁵¹ Yáírásini naankóní ewaa'á wéna arááíwa'mae kun-kwáásísóntáféna maanká'-méwaro séna Pitaane Yónine Yémísine minárásígón-anófoiye tí'maena naaúmpa'o iyúmba ⁵² mindáúmpá'ó méron-kwaasi óraa'-ifi'a wétowana Ísu séna ímba ifi'á taaró. Minárásígó ímba pukáífo úwoi aúma wéraiye súwasa ⁵³ minkwáásísómbá é'a

pukuráiyee-imayaa ésa Ísun-awíyáái uwaná ⁵⁴ Ísu minárásígón-ayáánka'a ta'ótorena séna inaamarúgóo iyáfasinaao súwana ⁵⁵ minárásígón-amanko arupimbá túwana minúwóiyáámbá iyáfasinowana Ísu séna tómbá amíyana náino súwasarai ⁵⁶ anófoi táátafesarai uyaná Ísu óraaka séna kemó únda-aaí ímba simátímékaiyo siyáiyee.

9

*Ísu wení waási kísaura'o ti'mákain-aaí.
Mátíyu 10:5-15, Mááka 6:7-13*

¹ Ánaaemba Ísu wení kísau-waasi sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasi táántowasa tuwaná waási tirumpinkémbá sáwí-amutamba maitíyu'mae'a nóro-fasi'aemba tiména tí'o índá-waasi asófatin kai-fasi'aemba tiména ² séna Maníkó wení waásimo kawáánin-aaí kowésimatime'a tí'o índá-waasi wéasofatinke'a oro séna ³ aampa'ó wíyamba ímba moórá-tantaa'a maimaé koró. Táumba ímba maimaé wé'a tón-únámbá ímba maimaé wé'a tómbá ímba maimaé wé'a óntamba ímba maimaé koró. Moórá-mora unáánkwátói timantentén-úmai kufé'mae koró. ⁴ Maníkón-aaímo simátimiyantafe'a moórá-naopa'o wíyamba naambó timíya'a mindáúmpá'-aantemba mé'a kentí kísau maimái tai'é'a mindámbá tuwé'a fi'on-daopa'a koró. ⁵ Moórá-naopa'o wíyasamo ímbo naambó timíyana Maníkó mindáópaken-kwaasi ímba aamoí uwátinkainifo aiyowái'a é'a tísamaifakem-baramo uwáéntemba uwá'mare'a koró Ísu simátimuwasa ⁶ wení kísau-waasi tuwésa naaó'-nao'a wénesa Maníkóni áse-aaí simátíma'mae wéwesa tí'o ún-kwaasi asófatin kafa'a kuráawe.

*Éroti Ísun-aaímo ísarain-aaí.
Mátíyu 14:1-2, Mááka 6:14-16*

⁷ Ísuni kísaugon-aaí símae iyúwana Káríri-marafaken-kawaagon-awi'a Éroti mináái iséna óraa'-imayaa uráiyee. Ísuntafesa tuwímbai sésa wemá Yóni nombó maitínkaraiwai pukáimpinkemba iyáfasinkaiye suwasá ⁸ tuwímbai sésa wemá Maníkón-aaímo simátímakaiwain-awi'a Íráiyaa pukáimpinkemba iyáfasinena méraiye suwasá tuwímbai sésa wemá naaófá'á Maníkón-aaímo simátímakaawifinkemba moóráwigo pukáimpinkemba iyáfasinkaiye suwaná ⁹ Éroti miséyááfá'-áái iséna séna kemá séwánasamo Yónimba anuwarambá kambísówanamo pukáimbanifo minááímó wésemba nááwa'iyompo awánánaumne Éroti símae iyáiyee.

*Sáwífa'-waasi tómbó tímakain-aaí.
Mátíyu 14:13-21, Mááka 6:30-44, Yóni 6:1-13*

¹⁰ Ísuni aantá-waasi Ísumo timún-kísau maisuwésa wempá'á tésa seyaafá-kísáúmó máún-aaí simámúwana Ísu miwí aantemba tí'maena Pétésáíta-naopa'a komérowasa ¹¹ éniyo sáwífa'-waasi isésa arááiwa'mae kuwaná Ísu tuwánéna aamoí éna Maníkó wení waásimo kawáánin-aaí simátiména tí'o ún-kwaasi asófatin karaiye.

¹² Asófatin kowasa fenómpinka'a wení kísau-waasi sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasi Ísumpa'a tésa sésa ímbo sáwífa'-waasi méraapa'an-ifo fenáindara'a ti'márénasa ewaa'-náópimpa'a wénesa tóné naané saafá oro suwaná ¹³ Ísu simátiména séna kemá tómbá tíméro súwasa miwí sésa kári-tomba séfataasewara kae'-mófáá'wará'á weraifo sáwífa'-waasifimba ímba kanaan-ínifo tómbá koméyánorowa wéseno áisai esa suwasá ¹⁴ sáwífa'-waasi 5,000 waai uwasá aarewé iyámpóiyee mérowana Ísu wení kísau-waasisafena séna unkwima'mái tuwínkaa tuwínkaa'-úmai 50 50 mara'á méraaro simátíméro súwasa ¹⁵ isésa miyá uwátínkówana ¹⁶ Ísu séfataase-tonkwara kae'-mófáá'wará'á maisoréna wíyómpa'a kararéna Maníkóntáféna súwi simásuwena mintómbá tafántafan-úmai wení kísau-waasi timúwasa misáwífá'-wáásí tímúwasa

¹⁷ seyaafá'nánká nowaná tímú'a fówasa Ísuni kísau-waasi mintón-ayai sísamaifakemba kae'á kumbaimái-unampimba fáítuwana ówitaraiye.

*Pítaa Ísuni áwáumo siyáin-ai.
Mátíyu 16:13-19, Mááka 8:27-29*

¹⁸ Moórá-kanaa Ísuwe wení kísau-waasiye mérowana Ísu aantemba Maníkómpá'á inái simásuwena tísai ena séna kentáfésa seyaafá'nánká nóran-kwaasiyewa wéseo súwasa ¹⁹ miwí tuwímbai sésa emá Yóni nombó maitinkáándawi óne sewasá tuwímbai sésa naaófá'á Maníkón-aaimo simátímakaandawin-awi'a Íráiyaa óne sewasá tuwímbai sésa naaófá'á Maníkón-aaimo simátímakaandawi pukáandafinkembo iyáfasinkaandawi óne wésewe suwaná ²⁰ Ísu séna kembiwí kentáfé'a nóran-kwaasiyewa wéseo súwana Pítaa séna Maníkó iyáfasinankaraiwaimba Yúndaa-waasisa wéamu'maraundawisa óne súwana mináái ímba simátíméro Ísu óraaka siyáiyé.

*Ísu puké'a iyáfasinanaumnemo siyáin-ai.
Mátíyu 16:21-28, Mááka 8:31-9:1*

²¹ Ísu séna mináái ímba simátíméro simásuwena ²² séna kembá waási úrankomba sí'lo índa-i'a uwásinkesa Yúndaa-oraa'-waasiye óraa'-amaan-kísau-waasiye áamáambo senkwáásiyé tínaaemba uwásimesa sínkamiya'a púwóndanifo kaumbo-kánáa maisuwéna Maníkó iyáfasisinkainiye Ísu siyáiyé.

²³ Ísu seyaafá'nánká simátimena séna kembó sirááiwaenaé síyawí tirááiimo táinda-tantaa'a ímba ta'ótóráaro. Kemó púwónda-aaraa-taimo súwaata'mae'lo kondantembá kembó sirááiwaiyawí umbai-tántáá'á aasiyaasi-kánáa timíyasa minúmbái-tántáá'á úwoi maimaésa sirááiwaenaawe. ²⁴ Tirááiimo táinda-i'lo ésa ímba kawé'úmai ménaafo kentáfésa ísámai tirááiimo táinda-tantaa'lo tuwésamo puwésa aú'la úmai maé'mae'a ónááwe. ²⁵ Mararáké-séyááfá-tántáá'ó wémaesamo puwíyambo éna mintántáákó ímba túwa'nai íníye. ²⁶ Kesááiwara kenkwárá'ó tigaemó uwásínkáamba pó'a ánaaemba kemó marapá'ó kúmóna miwí sigaé uwátinkanaumne. Kemá waási úranko ánaaembo kesí sáwara kesifoní sáwara wíyómpakembo Maníkóní kísau-waasiti sáwara'lo marapá'ó kúmóna miwí sigaé uwátinkanaumne. ²⁷ Érai'a simátime'a sune. Tuwímbai maanká'ó méraan-kwaasi ímbo pukénka'a Maníkó wení waásimo kawáánimba awáné'a ánaaemba puwónááwe Ísu siyáiyé.

*Ísu fí'on-kuwawaa'lo faúkáin-ai.
Mátíyu 17:1-13, Mááka 9:2-13*

²⁸ Ísu simátimena afakaumboé-no'waana'i miyáumai waéna Pítaane Yónine Yémísine tí'maena inaimó síndasafena omápa'a iména ²⁹ inái wésuwana ói'a fí'on-oi'a faufúwana wení unáánkwátóiyakemba waení'a kéna tугáyáagaya úwasa ³⁰⁻³¹ awánomba kae'-wáásiyái wíyómpakemba paápé ésarai mindárai-tuwi'a Mósesee Íráiyaae'a Yúndaa-waasi tíwá'nárai Ísuwe'a aaí wésuyana wíyómpake-sawara'a wérowarasarai naaófá'á Maníkó Ísuntafena séna Yérúsaremufa'a puwíníye siyáimba ampáánká'á miyá íníye-ai wésuyasa ³² Pítaae'lo méroyan-kwaasi tún-kwaémomba iyáfasinesa Ísuni sámó kaimbá Ísuwe'a méroyan-kwaasi tuwánomba ³³ mindárai Ísumba ímba auwésarai iyóyanka'a Pítaa Ísuntafena séna óraakoo maanká'ó méraundasa kawé'á imbá póta wááu-namba kaumbosáámó ondasá moórá endé éta moórá Mósesende éta moórá Íráiyaande éta miyásá ónaumne Pítaa ímba imáyáamo úmba úwoi siyáiyé.

³⁴ Miyá wésunka'a ainánkó kuména káátaguwasa táátafesa uwaná ³⁵ ainámpínkémbá aagó aantemba séna miwá kesáánimba éna kemó iyáfasinankaundawin-ifo wenáái ísáaro ³⁶ súwasa awánomba mindárai wiyómpa'a iyúyana Ísu aantemba mérowasa awánomba minkánáá ímba simátimesa mináái úwoi ta'ótokaawe.

Ísu sáwí-amutambo maiyáúkain-ai.

Mátíyu 17:14-21, Mááka 9:14-29

³⁷ Aafáyáaraamba omápakembo kúmúmba Ísumpa'a sáwífa'nanka tóso uwaná ³⁸ miwífínkémbá moóráwigo óraaka séna óraakoo maawá kimbora kesáánimban-ifo arumbá uwánkaao. ³⁹ Sáwí-amutanko arumpimbá taména wáá'a téna fame'naame'á isaná tanaambá fágufagu wéena áwáayaamba umpufuwéna aigaregó nonkáánéna aiyayaamba ku'wisana miyá úmae wéiyena sáwí'a wéuwankaisa'a ⁴⁰ ení kísau-waasisafe sé'a sáwí-amutamba arumpinkémbá maiyaúwáaro súnasa ímba kanaa'á maiyáúkaawe súwana ⁴¹ Ísu séna kentí imáyáa kaentaén-imáyáa isa'á kentáfé'a ímba imáyáa owaná póna sirunkó umbaí wétaifo nóraumai-kanaarara kesé'a ménaumno simátimena miniyámpóígón-afowantafena séna enáánimba áí'mae tiyó Ísu súwana ⁴² áí'mae túwana misáwí-ámútánkó miniyámpói famé'auwowana tanaambá fówana aiyayaamba ku'wisana aigaregó nonkáánúwana Ísu awánéna misáwí-ámútánkóntáféna séna auwé kóuwo séna miniyámpói kawé'á uwánkena afowántáféna séna áí'mae waaó súwasa ⁴³ Ísumo miyámó úmba Maníkóní óraa-fasi'aemba awánéna seyaafá'nánká táátafesa

ésa tiyáámba tóipimba fáákaawe.

Ísu puwínda-aaimo siyáin-ai.

Mátíyu 17:22-23, Mááka 9:30-32

⁴⁴ Ísu seyaafá-kísáúmó maúmba awánéna táátafesa uwaná wení kísau-waasisafena séna simátíménda tááka'a máráaro. Kembá waási úrankomba fí'on-kwaasi timíyasa sínkamiya puwónaumne súwasa ⁴⁵ wemó sún-aaigoni áwáu ímba iséna miwítí imáyáa umbaí tówana minááígóní áwáu aúpá'á wérowasa ímba ísámai kawé'á ésa áísai ónae sésamo umbá táá'a úwasa ímba áísai uráawe.

Nááwa iyáákaiyomo siyáan-ai.

Mátíyu 18:1-5, Mááka 9:33-37

⁴⁶ Ísuni kísau-waasi mósimesi-ai sésa kentááfínkémbá nááwa iyáákaiyo sésa keáímbá símae kuwaná ⁴⁷ Ísu miwítí imáyáa iséna moórá-iyampoí áí'mai amándára'a ankéna ⁴⁸ simátimena séna kentáféna imáyáa ésa iyámpóímo áwa'nai onten-úmai wésuwa'nai-owe. Súwa'nai onten-úmai Maníkó si'mákaiwaimba wéawa'nai-owe. Kempínkémbá tuwímbai sé'a kemá kári'-waasi únemo síyawí Maníkó minkwáásísáféna wéiyaakaawe wésiye Ísu siyáiyé.

Kentí kísaugomba ímba sáwí'o on-ai.

Mááka 9:38-40

⁴⁹ Súwana Yóni Ísuntafena séna óraakoo moóráwigo wénena sáwí-amutantontafena séna Ísuni fasi'aémbó wéraintafe auwé kóuwo simátímapa'a wisasá misáwí-ámútámbá kóuraawe. Minkwáásígó ímba kentááfínkén-kwáásín-ifo ímba miyámó indá étuwaosa siyáumne Yóni súwana ⁵⁰ Ísu séna ímba tufínankaaro. Kentáásí kísaugomba ímba sáwí'o owí úwoisa wésuwa'nai-owe Ísu siyáiyé.

Sámériyaa-waasi Ísumba ímba naambó ámakaan-ai.

⁵¹ Maníkó Ísumba aiyáánana wiyómpa'o iyínda-kanaa ampáánká ténena úwana Ísu wenarumpin-imáyáa éna óraaka séna Yérúsaremu-naopa'a kónae séna wéna ⁵² wení

waásisafena kowaíyan-damba kosaafá wéiyaro séna ti'marówasa aifa'á Sámériyaa-waasiti naaópa'a kuwasá ⁵³ Ísu Yérúsaremu-naopa'o wínda-aai isésa tirunkó sáwí'a úwasa ímba naambá tímúwasarai ⁵⁴ wení kísau-waasifinkemba kae'-wáásiyái Yémísiye Yóniye'a mináái isésarai sésarai Fasi'aénkóo Maníkó wíyómpakemba iyamá tuwáínana kuména minkwáási kafúkoro-aaimo suyambá wéankaiyo suyaná ⁵⁵ Ísu méfaerena óraaka séna ímba miyá sekaiyó súwasa ⁵⁶ mindáópa'a tuwésa fí'on-daopa'a kuráawe.

*Ísumba arááiwaenaemo siyáan-aai.
Mátíyu 8:19-22*

⁵⁷ Aampa'á wéguwana moóráwigo Ísuntafena séna seyaafá'-náópa'o níndafa'a esé'a nónaumne súwana ⁵⁸ Ísu minkwáásígómbá simámena séna waankó taaiyaifimbá wáísana numagó ánáamba úmarena wéwaifo kemá waási úranko kumpaapé uráundawi ímba naambá úmake'a wéwaumne séna ⁵⁹ minkákémbá moóráwigontafena séna sirááiwa'mae tiyó súwana séna óraakoo kemá méraanana kesifo puwína utámare'a embá arááiwaenaumne súwana ⁶⁰ Ísu séna ímbanifo kesáái ímbo isésamo pukáan-kwaasiyaambo owí puwíyan-kwaasi utátinkanaafo emá Maníkómó wení waásimo kawáánin-aai simátíma'mae wínone súwana ⁶¹ moóráwigo Ísuntafena séna óraakoo embá arááiwaenaumpo aifa'á kesimááraa siyáamba timé'a embó taarááiwaenda kanaawá'íyo súwana ⁶² Ísu séna Maníkóní kísau mo ómbaresa maiyésamo ifátuwesa fí'on-imayaamo owí Maníkó wení waásimo kawáánipa'a ímba kanaa'á kísau maenááwe Ísu siyáiyé.

10

Ísu 70 waasi kísau mo tímakain-aai.

¹ Ánaaemba Fasi'aénkó sáwífa'-waasi 70 waasi íyáfasintinkena kaekae'á uwásuwe wemó wínda-naopimpa'a aifa'á kónááwe séna ² Maníkómpá'ó tíyantafesa wenáái kosimátíma'mae koró-áái simátimena séna kísau'fa'a sáwífa-tomba áfu karáísasa mintómbó fakaráíyan-kwaasi sesimái-waasi méraafo kisaugoni afowámpá'á inaí siyana kísau-waasi ti'maráínasa mintómbá fakaránááfo koró. ³ Sipisípi-araa'a wínana áwáífiyaamo in-íyánkómó intenkáábó on-kwáásífá'á ti'maránaumne. ⁴ Óntambo inai-inaimó sí-únámbá ímba maimaé wé'a tón-únámbá ímba maimaé wé'a tísamai ánáamba ímba maimaé wé'a aampa'ó wéwe'a ayáátáaka'a ímba úwoi-aai símae wé'a ⁵ moóránaumpa'o iyé sé'a faru úmai méraiyaatao seró. ⁶ Síyana faru úmimo méraíndawimo éna mifárú-áái wempímbá wéinifo ímba faru úmai méraíndawimo éna mifárú-áái gó kouweréna kembiwífa'á tınıye. ⁷ Kísau mo maíyawí méyámbó máéntafe'a timínda-naumpa'a imé'a timíyan-tomba nánááwe. Ímba fí'on-daumpimpa'o níyamba timíyan-daumpa'a aantemba iméraaro. ⁸ Moóránaopa'o wíyamba naambá timésa tómbá timésa íya'o wéne'a ⁹ mindáópa'o tí'o índa-waasi asófatinke'a simátíme sé'a Maníkó wení waásimo kawááninda-kanaa kempá'á kárika'a tınıye simátíméro. ¹⁰ Moóránaopa'o wíyambo naambá ímbo timíya'a aampa'á wéwe'a afora'á simátíme sé'a ¹¹ kentí naaópakembara sísamaifakenta uwátuwaundasa Maníkó kembiwí ímba aamoí uwátínkáíntafeta aiyowáí'a úmai aráátimune. Ísáaro. Maníkó wení waási kawáámó índa-kanaa ampáánká'á tınına isa'á tınaaemba uwámewe simátíméro. ¹² Simátíme sune. Maníkó waásimo méraawini áwáusafena tísai índa-kanaa tında naaófá'á Sónómu-naopa'o méron-kwaasi sáwí-waasi sáwí-meyamba timínifo kembiwímó tınaaembo uwátimiyankwaasi sáwí-meyamba áfááraumai timíníye Ísu siyáiyé.

*Ímba aaimó ísaraan-aai.
Mátíyu 11:20-24*

13 Ísu simátimena séna Kórasi-naopaken-kwaasiye Pétésáita-naopaken-kwaasiye káráwiyoro. Naaófá'á Táyaa-naopaken-kwaasiye Sáíndóni-naopaken-kwaasiye Maníkón-aaimo ímbo ísaraawifimbo fí'o-fi'on-kisau ímbo awánaraan-kisaumo maéwándamo awánarekaa kentí sáwí-awau tukáawisino. Sáwí-awau tuwésamo úwoi-unankwatoimo úmaesamo kanamó a'makáankakaa Maníkó tuwánaraisino. 14 Mindásafe'o simátíménda ísáaro. Maarán-ímáyáá wée'a Maníkó waási méraawini áwáusafena tísai índa-kanaamo tinda Maníkó Táyaa-naopaken-kwaasiye Sáíndóni-naopaken-kwaasiye sáwí-meyamba óraa'a timíníye-imayaa wéowe. Énifo kentí sáwí-meyanko minkáé'-náópakewiti sáwí-meyankomba iyáákamai-sawi-meyamba timíníye. 15 Kápaneamu-naopaken-kwaasisono. Kentúwí'a mósá maré sé'a wiyómpa'a iyónaumne sembánifo púwón-aempa'a kónááwe Ísu simásuwena 16 wení kísau-waasisafena simátimena séna kentáái ísámai kawel'ó owí miyámó ombá kesáái ísámai kawel'a wéofó tínaaembo uwátinkááwi kenkwará'á miyá wéowe. Tínaaembo uwásínkááwi miyámó ombá si'mákaiwainkwara'a miyá wéowe Ísu siyáíye.

70 waasimo kouwékáan-aaí.

17 Ísu súwasa minkwáásí 70 waasi isésa wété urésa Ísumpa'a tóso ésa aamoí tauwánkesa sésa Fasi'aénkóo sáwí-amutantontafe séta Ísun-awika'a sumpo tiyuwé kóro súnasasa isésa kóuraawe suwaná 18 Ísu séna miyá owaná wiyómpakembo aafáyáumo tóráintemba wiyómpakemba waántáwankombo maisukáimba awánaraumne. 19 Simátíménda ísáaro. Fasi'aémbá timúna pó'a waaifainkómó fáíndamo é'a ímba puwíyana áwáífiyaamo índa-ufonkwankomo fáíndamo é'a ímba puwónááwe. Tímakaunda-fasi'aenke waántáwankoni fasi'aénkómbá iyáákaimba póna ímba seyaafá-tántáákó sáwí'a uwátinkainiye. 20 Sáwí-amutantomba kentáái isésa kóuraantafe'a ímba aamoín-oyo Maníkó wiyómpa'a aúfáifimba kentúwí'o agaimakáintafe'a aamoín-oro Ísu siyáíye.

*Ísu Maníkón-áwí'o mósá makáin-aaí.
Mátíyu 11:25-27, Mátíyu 13:16-17*

21 Minkánáá Maníkóní Ufaen-ámútánkó Ísumba imáyáa amúwana arunkó kawel'a úwana séna kesifóo wiyómpa'wara marará'wará'ó káráwiyaandawi óne. Seyaafá-tántáá'á isáúmne sen-kwáásí ímba simátime úwoi-waasi simátime miyámó iyantafena ánkáísa'a pó'a enáwí'a mósá maráúmne Ísu Maníkóntáféna simásuwena 22 simátimena séna kesifo seyaafá-tántááká'á káráwiyuwo séna símakaiye. Seyaafá'nánká kesí áwáu ímba suwánaraafo kemá kesifoní áwáugo únana póna kesí áwáu suwánaraiye. Seyaafá'nánká kesifoní áwáu ímba awánaraafo kesifombá pó'a keyáá wení áwáu awánaraumne. Kesifoní áwáumo aráátimundawi wéawanaawe Ísu siyáíye.

23 Ísu simátimena méwaerena wení kísau-waasisafena aantemba séna awánaafo tirunkó kawel'a ína'a méraaro. 24 Simátime sune. Naaófá'á Maníkón-aaimo simátimakowiye óraa'-waasiye kembiwímó wéunda-kísau awánaanten-úmai awánánae sésa umbá ímba awánaraawe. Miwí kembiwímó wéisaanten-úmai isánae sésa umbá ímba ísaraawe Ísu wení kísau-waasisafena siyáíye.

Sámériyaafakewi namuro-wáásímó áwa'nai uráin-aaí.

25 Moórá-kanaa Ísu wenáái wésimatimuwana moóráwigo amáámbo kawel'-úmimo isówi Ísumpa'a téna áisai úmai Ísumba isánae séna óraakoo nóra úmaiya aúí'a úmai wiyómpa'a maé'mae'a ónaumno súwana 26 Ísu séna Maníkón-aaí aúfáifimbo awánáanda minááisáfé nóran-imayaawa óno súwana 27 minkwáásígó séna Maníkón-aaí aúfáifinken-aaigo séna kentiruné kentí imáyáawe kentí fasi'aéné Maníkómpá'á kentí Fasi'aénkómbá áméro séna kesáfé-ímáyáámó ontembá kentí waási-imayaawara'a oro

siyáiyé súwana ²⁸ Ísu séna érai'a sémpo miyámó é aúí'a úmai wíyómpa'a maé'mae'a ínóne Ísu siyáiyé.

²⁹ Súwana minkwáásígó imáyáa éna fí'on-kwaasi suwánésa kawé'-wáásín-iye síwae séna Ísuntafena séna kesí waási nááwa'iyo súwana ³⁰ Ísu séna simátíménda ísaaó. Moóráwigo Yúndaa-waasi Yérúsaremu-naopakemba Yéríko-naopa'a kónae séna aampa'ó wimbá umén-kwáásí ta'ótokesa wení unáánkwátói awá'maesa tufú'marááwana puwíndasafena aampa'á méraisana ³¹ moóráwigo Maníkóntáfénamo ísámai póimo tufú'mai agáiwai minámpá'ó wimbá aanawáísáfa'a méraisana kóawanena moórá-aanawaisafa'a kóyáákaisana ³² moóráwigo Rífáin-anaankakewi ámáán-daumpa'a kísau mo máiwai minámpá'ó wimbá aanawáísáfa'a méraisana wení ewaa'á wéna kóawanena moórá-aanawaisafa'a úwoi kóyáákaisana ³³ moóráwigo Sámériyaafaken-kwaasi miwí Yúndaa-waasiti namuro-wáásífínkémbá moóráwigo minámpá'ó wimbá koawánéna arumbá uwánkena ³⁴ wení ewaa'á koména masawémba ándá-aran-donkwara úmai afifimbá a'ankéna asáá uwánkena mósá farámbai wení tónki-poifimba ankéna áí'maena wááumo ten-kwáásímó wáén-daumpa'a móankarena káráwiyena ³⁵ iyáfasinena aafáyáara'a mindánkón-afowámbá kae-kánáá-kísáúgóní óntamba aména séna kawé'-úmai káráwiyé wenane'ó túwénda-ontambo é'a ke té'a anondáá embá mááméno simásuwena kóuráiyé Ísu simásuwena ³⁶⁻³⁷ nóra úmaisaawa aúí'a úmaisa maé'mae'a ónaumno súwaintafena Ísu áísai éna séna umén-kwáásímó tufúkáan-kwaasigoni waási minkáúmbó-wáásífínkémbá nááwa'iyo Ísu súwana minkwáásígó séna arumbá uwánkena áwa'nai uráiwai wení waásin-iye súwana Ísu séna wemó intembá komé miyá ínóne Ísu siyáiyé.

Máátaante Máriaante-taai.

³⁸ Ísu wení kísau-waasise'a aampa'ó kúmba moórá-ininkon-awi'a Máátaamo méron-daopa'a kúwana Ísuntafena séna kesí naaúmpa'a tómbá imandaaó súwana ³⁹ iména aaí wésuwana minínínkón-áúnkón-awi'a Máriaa Ísuntafena óraa'-waasin-iye-imayaa éna aísamaifimba taména wenáái wéisowana ⁴⁰ Mááta seyaafá-tómbá wéagaena óraa-kisau wémaena óraa'-imayaa éna Ísumpa'a téna séna Fasi'aénkóo kesúngo ímba súwa'nai isa'á keyáá óraa-kisau wémaumpo kentáfé ína imáyáa óno. Simámínana tasúwa'nai íno súwana ⁴¹ Ísu arumbá uwánkena séna Máátao sáwífa-tantaa'a óraa'-imayaa ónana enarunkó umbaí wétaifo ⁴² kesááimo ísáamba mindá óraa-tantaa'a póna mindásafena Máriaa méraifo ímba ifátuwe'a ai'maráanana wíníye Ísu siyáiyé.

11

Maníkómpá'ó inaimó sen-áái.

Mátíyu 6:9-15, Mátíyu 7:7-11

¹ Ísu moórá-kanaa Maníkómpá'á inái wésuwasa wení kísau-waasi mérowana Ísu simásuwowana wení waásifinkemba moóráwigo séna Fasi'aénkóo Yóni nombó maitínkáiwai wení kísau-waasi simátímísasa Maníkómpá'ó inaimó sentembá kentáa simásímínata Maníkómpátá inái senó súwana ² Ísu séna Maníkómpá'ó inaimó síyamba maará seró.

Kentáásifowao enáwí'o iyáákarain-awita mósá maráúmne. Ení nombaragó seyaafá moórá-mora-waasi tirumpimbá kumíno. ³ Káfé-kanaa-tomba kentáa simiyó.

⁴ Waásimo aoisaambó uwásinkaiyata anondáá ínta miyásá uwátinketa miwítí aoisaambá maitiyúwána miyáumaisa kentáásí aoisaambá maisiyuwaaó.

Sáwí-yantaapinkembo kentáa ma'máimo awánáíndasafenamo ínomo e wasiyuwaaó.

Miyán-áái Maníkómpá'á seró Ísu siyáiyé.

⁵⁻⁶ Ísu simásuwena simátimena séna moóra ení waásigo némpakemba nó'waan-afufumba tína ímba tómbá maké ení waásigoni ontafá'á wée áisai e sé kesí waásigo némpakembo timbá ímba tómbá makáunana úwoi méraifo tómbá símína'a mááméno sínana ⁷ wení naaúmpakemba séna ontá wisuwéta kesí aare-iyámpóiseta súsá waiguráumpo ímba iyáfasine'a aménaumpo kóuwo síníye. ⁸ Kesí waási pó'a aménaumne-imayaamo ímbo ínanamo éna ayáátááka'a mináái wésinana ímba aigaé ínana mináái wésindasafena iyáfasinena amíníye. ⁹ Miyaráán-úmai simátime sune. Maníkómpá'ó inaimó sembá áisai úmae iyíyana timíníye. Áántamae iyíyana kentáái isáíníye. Saafá úmae iyíyana Maníkó aráátimíniye. ¹⁰ Áisai íyanamo éna Maníkó timíníye. Áántewanamo éna Maníkó kentáái isáíníye. Saafá íyanamo éna Maníkó aráátimíniye. ¹¹ Kembiwí iyámpóiwara'-waasi kentáánintombo mófáá'a simiyómó síya'o é'a ímba iyaankafayaambá timénááwe. ¹² Kokóri-auma simiyómó síya'o é'a ímba iyoiyoimba timénááwe. ¹³ Énifo sáwí-waasin-ofo kentáánintomba kawetántáá'á wétiméfo wíyómpakemba kentáásifowa kawe'-aantembo iwái póna ení Ufaen-ámútámbá simiyómó síyawí Maníkó wení Ufaen-ámútámbá timíníye Ísu siyáiyé.

Ísunte Píyésepurinte-taai.

Mátíyu 12:22-30, Máaka 3:20-27

¹⁴ Moóráwigo wenarumpimbá sáwí-amutamba mérowana póna minkwáásígó ímba aaí wésuwana Ísu maiyauwówana kóúwana minkwáásígó aaí súwasa sáwífa'nanka awánésa táatafesa uwasá ¹⁵ tuwímbai sésa sáwí-amutantonti kawáágón-áwí'a Píyésepuri fasi'aémbá ámísana tokéna póna sáwí-amutamba wémaitiyuwaiye suwasá ¹⁶ tuwímbai Ísumo sáwí-aaimo sínda isánae sésa éraira Maníkómpákéná kunkáanaí ímbo awánáúnda-kisau mainata awánaano suwaná ¹⁷ Ísu miwímó un-ímáyáá iséna simátimena séna moóra-andamo tiyésamo ésa tuwínkaa'-urésa ímba fasi'ámai méranaawe. Moóra-akumba aaimó tuwintáán-akumba pósa tuwínkaa'-urésa ímba fasi'ámai méranaawe. ¹⁸ Waántáwankoni waásimo tiyésamo tuwínkaa'-ésamo ésa ímba fasi'ámai méranaawe. Kentáfé'o sembá Píyésepuri fasi'aémbá ámísana tokéna póna sáwí-amutamba wémaitiyuwaiyemo sembá ¹⁹ énifo Píyésepurini fasi'aénká'ó sáwí-amutambo wémaitiyuwaundaraka kenti waásiwara'a Píyésepurini fasi'aénká'á sáwí-amutamba maitiyúwáísino. Miyán-ááímó síyasamo ésa kenti waási karo'á sewé sénááwe. ²⁰ Énifo kemá Maníkóní fasi'aénká'á sáwí-amutambo maitiyuwáúndasafena Maníkóní fasi'aémbá kempímbá paapé isa'á wéawanaawe.

²¹ Moóra-aaí imáyáan-oro. Fasi'aén-kwáásígó

parói tokéna wení naaka'á káráwiyaisana wení moparáwímbá kawé'-úmai wéraifo ²² moóráwigo wení fasi'aémbó iyáákaraiwai téna tatufú'mai wení parói fasi'ámaimo ta'ótokaim-paroi tatafiyéna wení moparáwímbá tatafiyena tuwín-timakaiye.

²³ Kembá ímba súwa'nai esa kesí namuro-wáásíyáámbá owe. Ímba súwa'nai esa waási túwaandu úmai símémba wété uwáguraawe Ísu siyáiyé.

Sáwí-amutanko kouwékáin-aaí.

Mátíyu 12:43-45

²⁴ Ísu simátimena moóra-aaí séna waási arumpinkémbá sáwí-amutanko auwéna máásai-marafa'a nombá ímbo wéraipa'a kowénena séna nááfara ménaumno séna saafá uwááena séna tauweré'a kesí naambá waásigon-arumpimba pó'a koménaumne

simásuwena ²⁵ téna taawánaimba mindánkómbá kankambá wiyú'mai kawé'á uwásukaisana taawánéna ²⁶ tauweréna afakaeté-sawi-amutamba miwítí sáwí-kisau óraa'lo uráawi tí'maena minkwáásígón-arumpimba taméraawana moórá-sawi-amutanko arumpimbá méraisana minkwáásígó sáwí'a úmai méraisasa ánaaemba sáwífa-sawi-amutamba méraawana wemá óraa-sawi'a úmai méraiye Ísu siyáiyé.

Érai'a tirunkó kawé'á wéin-ai.

²⁷ Ísu mináái simátimuwana sáwífa'-waasifinkemba moórá-ininko Ísuntafena óraaka séna enanó embá ma'ánkarena náámbo ámakaiwaimba Maníkó kawé'á uwánkaraiye súwana ²⁸ Ísu séna érai'a sémpo Maníkó wenáái isámai kawé'ó owímá óraa-kawé'a wéuwatinkaiye Ísu siyáiyé.

Ímbo awánáúnda-kisau mauwó siyáan-ai.

Mátíyu 12:38-42, Máaka 8:12

²⁹ Súwasa sáwífa'-waasi Ísumpa'a tóso uwaná simátimena séna káfé'lo méraan-kwaasi sáwí-waasin-owe kentáfé'a wésemba Maníkómó ai'mákainamo e ímbo awánáúnda-kisau mainata awánaanomo sembá naaófá'á Maníkó Yónaambo uráintemba kembá miyá ínifo mináái imáyáan-oro. ³⁰ Naaófá'á Nínéfa-naopaken-kwaasi Yónaa uráintafesa Maníkó ai'mákaiyemo siyáantemba kemó ondá awáné'a Maníkó ai'mákaiye sénááwe. ³¹ Naaófá'á Yúndaa-waasiya'a káráwiyowin-awi'a Soromoní kawé'-ímáyááfínkémbá aaí wésimatimuwana moórá-ininko némpaken-kawaa-ininko Soromonin-áái koisánae séna wéména kuráiyé. Káfé'a kemá Soromonimbó iyáákaraundawi mérauna'a kesáái ímba isáámba póna ánaaemba Maníkó waásimo méraawini áwáusafenamo tísai índa-kanaamo tinda minínínkó kembiwí aafimbá maitinkéna séna kemá némpakemba Soromonin-áái taísaraumpo Soromonimbó iyáákaraiwai kempá'á mérowa'a wenááimo isááraamba ímba isaraawe síníye. ³² Naaófá'á Yónaa Nínéfa-naopa'a Maníkón-ai kosimátimuwasa isésa sáwí-awau tuwésa Maníkón-ai isaraawe. Káfé'a Yónaambo iyáákaraundawi mérauna'a kesáái ímba isáámba póna ánaaemba Maníkó waásimo méraawini áwáusafena tísai índa-kanaamo tinda Nínéfa-naopaken-kwaasi kembiwí aafimbá maitinkéna sésa Yónaa-ai iséta sáwí-awausa tukáundaşaanifo Yónaambo iyáákaraiwai kentí naaópa'a mérowa'a wenáái isé'lo sáwí-awau túwáaraamba ímba tukáawe Nínéfa-naopaken-kwaasi sénááwe Ísu siyáiyé.

Túranko kentí imáyáafimbo sámó kain-áái.

Mátíyu 5:15, Mátíyu 6:22-23

³³ Ómbó kúra'maresa ímba aúpá'lo maráiyamba afora'á makéwasa naaúmpa'lo iyíyawi awánánááwe. ³⁴ Miyáumai túranko kentí imáyáafimbo sámó kain-tántáá'án-iyé. Túrankomo kawé'-úmaimo awánáinanamo éna seyaafá'-ímáyáá sámá káínifo túrankomo ímbo kawé'-úmaimo awánáinanamo éna seyaafá'-ímáyáá tuwínkáíníye. ³⁵ Kentí sámó kain-tántáá'á tunkwifainifo kentúra'a káráwimai kawé'án-oro. ³⁶ Kentí imáyáago ímba kumeu'ó índa seyaafá'á sámó wégaimba ónkómó sámó kátínkáintemba póna kentí imáyáago kentúra'a sámá kátinkainíye

Ísu siyáiyé.

Ámáán-kawaa-waasi sáwí'a owémó siyáin-ai.

Mátíyu 23:1-36, Máaka 12:38-40, Rúku 20:45-47

³⁷ Ísu mináái simátimuwana moóráwigo amáán-kawaa-waasigo Ísumpa'a téna séna kesí naaúmpa'a tómbá imandaaó súwana tómbó náíndasafena iména ³⁸ ímba ayáámba non-kwiyéna tómbá nówana minkwáásígó awánéna áatafena éna imáyáa úwana ³⁹ Fasi'aénkó awánéna simámena séna kemá amáán-kawaa-waasi anaféúné táúfa'e paáká'-aantemba wénon-kwiyofó andáámpá'á sáwí'a uráisa'a túraníyamba é'a sáwí'a

wéowe. ⁴⁰ Sáwí-imayaawara'-waasi méraawe. Maníkó paáká-tántáá'á éna andáámpá-tántáá'é imáyáawe mindáwara'a uráíye. ⁴¹ Kentí imáyáamo arupíse é'o kemó makén-tantaa'o ímbo makén-kwaasi timé'o é'a kentí imáyáago kawé'á íníye.

⁴² Kemá áamáán-kawaa-waasi kentí kisaufakemba kári-tonkwara'a tuwínkaa'-úmai siyáánkai maké'a moórá Maníkómbá amé'a kawé'á é'a miyán-ámáámbá ísámae wéiyofó óraa'-amaamba ifá'á tuwé pó'a Maníkómbá ímbo imáyáa wéame'a óntan-iyain-kwaasi sáwí'o uwátínkáántafe'a káráwiyoro. ⁴³ Kemá áamáán-kawaa-waasi áamáán-daumpa'a imé'a kawé'-áémpá'á waási túranka'o iméraamba tiráái wétaiye. Marupá'ó iméraawasa waási tuwánésa kawé'-ááímó sembá tiráái wétaifo kentúra'a káráwiyoro. ⁴⁴ Waásimo maipímbó utámakaawanamo kawáá'isasamo waási ímbo awánaantemba kentirumpimbá miyá isa'á sáwí'a owasá waási ímbo wétuwanaafo káráwiyoro Ísu siyáíye.

⁴⁵ Ísu simátimuwana moóráwigo áamáambo sún-kwaasigo Ísuntafena séna miyámó sénda kentááwará'á símai sáwíta uwásinkaane súwana ⁴⁶ Ísu séna kemá áamáambo sen-kwáásí kemó áamáambo simátímén-aaiigo umbái tíyáísa'a mináái ímbo wétuwa'nai-ófo káráwiyoro. ⁴⁷⁻⁴⁸ Kentíwá'ná Maníkón-aaimo simátímakowi tínkamuwasa púwúwa'a utámakaapa'a to'waaí wéowe. Naaófá'á kentíwá'námo uráantafe'a kawé'á uráawe sé'a utámakaapa'a to'waaí wéofó káráwiyoro. ⁴⁹ Naaófá'á Maníkó kawé'-imáyááfínkémbá séna kesááimo simátimiyawiye aráátimiyawiye tí'maráanasa miwífímbá wéniyasa tuwímbai sáwí'a uwátinkesa tuwímbai tínkamiyasa puwónááwe Maníkómó siyáimba mináái paapé uráíye. ⁵⁰ Naaófá'wára afufumpinkwára ánaaenkwar'a Maníkón-aaimo simátímakowi tínkamuwasa pukáantafena póna misáwí'ó uráawin-anondaa-meyamba káfé'o méraan-kwaasifa'a tíníye. ⁵¹ Aifa'ó tufúwanamo pukáin-kwaasigon-awi'a Éperi ánaaemba moóráwigo-awi'a Sékáráíya óraa'-amaan-daumpa'a mérowana moórá-aempa'a Maníkóntáfésa ísámaimo pói tufú'maimo agáún-ontan-taare wérowana moórá-aempa'a aifa'-ámáán-káwáágó aantembo iyún-onta wérowana afufumpimbá Sékáráíya imérowasa tufúwana pukáíye. Minkáé'-wáásítí afufumpimbó kárúraan-kwaasi tínkamuwasa pukáawiwara'a miwítí sáwí-meyamba káfé'o méraan-kwaasi maenááwe. ⁵² Kemó áamáambo sen-kwáásí érai'-aai ímbo aúpá'ó tukáankakaa mináái ísámai kawé'á owisinó. Kemá ímbo ísámai kawé'á ombá fí'on-kwaasiti aambá fáíkaafo káráwiyoro Ísu siyáíye.

⁵³ Ísu mináái simátimena máapa'a kumúwasa áamáambo sun-kwáásíyé áamáán-kawaa-waasiye tirumpimbá aaisambá aéesa fí'o-fi'on-tantaatafesa áísai úmai ísáananamo ⁵⁴ aaimó kaentaén-ááímó sína'o é'a aafimbá maenkánae sésa áísai uráawe.

12

Ímbo kaumbo-kae'-áái serómó siyáin-ai.
Mátíyu 10:26-27

¹ Minkánáá áfááraumai sáwífa'-waasi túwaandu ésa sisipáá uwaná Ísu wení kísau-waasi simátimena séna áamáán-kawaa-waasi kaumbo-kae'-ááiwára'-wáásíyáámbá ofó ímbo miyáumai méraaro. Intóráin-tantaa'a kári-tantaa'a moórá-tonkon-awi'a péréti mimpímbá márááwana intóreña óraa'o intembá áamáán-kawaa-waasiti sáwí-aai miyá wéifo kempímbá misáwí-ááígó óraa'a tifáínifo kentúra'a káráwiyoro. ² Aúpá'ó wérain-tantaa'a seyaafá'á afora'á paapé ínasa awánánááwe. Kumeupá'ó wérain-tantaa'a

afora'á paapé ínasa awánanááwe. ³ Nó'waambo siyáan-ai sán-káíndara'a síyasa isánááwe. Aúpá'ó siyáan-ai seyaafá'-wáási túranka'a síyasa isánááwe Ísu siyáiyé.

Moóráwigoon-aaroi inkáísóromo siyáin-ai.

Mátíyu 10:28-31

⁴ Ísu simátimena séna kesí waási simátiménda ísáaro. Tuwímbai tínkamiya'a puwónááfo moóra sáwí'o uwátinkai-tantaa'a ímba wéraifo ímba miwísáfé'a inkáísóro. ⁵ Kemá simátime sune. Maníkó méraifo wenáaroi inkáísóro. Wemó tínkamina'o puwíyambo éna kanaa'á ónkaifa'a mátiyuwainiye. Mináái Maníkóntáfé'a inkáísóro-ai sune Ísu siyáiyé.

⁶ Ísu simátimena séna kári'a téntémpaaran-dumama séfataase-numama kári'-ontankakemba kae-tóyaráán-óntánkákémbá wémeyanofo Maníkó kíyaan-dumama ímbo awinkaiwái póna awánaraiye. ⁷ Numamá kári-tantaa'o awánaiwai póna waási óraa-tantaa'an-oyo ímba táá'a íno. Kenti'nóntáu toráúsíwain-ifo ímba táá'a íno Ísu siyáiyé.

Ísun-awi'a aforatáámó senda-áái.

Mátíyu 10:32-33, Mátíyu 12:32, Mátíyu 10:19-20

⁸ Ísu simátimena séna simátime sune. Seyaafá'-wáási túranka'a kentáfésa sésa Maníkó ai'maráísana kunkáiwai kesí óraakon-iye síyawisafe'a kemá waási úranko Maníkóní kísau-waasi wíyómpakewi túranka sé'a kesí waásin-owe sénaumne. ⁹ Énifo waási túranka'a kembá tínaaembo uwásimiyawisafe'a kemá Maníkóní kísau-waasi túranka'a sínaaemba uwátimenaumne. ¹⁰ Kembá waási úrankomba símai sáwí'o uwásinkaiyamba mindá Maníkó maitiyuwáínifo Maníkóní Ufaen-ámútánkómbá símai sáwí'o uwánkaiyamba mindá Maníkó ímba maitiyuwáínana miwísé'a waé'wae'a íníye. ¹¹ Kesí waási-i'o ontáfésa ta'óto'mai tí'maesamo óraa'-waasiye ámáán-kawaa-waasiye túranka'o mátinkaresamo aafimbá maitínkéwa'o é'a nóran-aaimo síyamba ímba táá'a ínana ¹² Maníkóní ámútanko síyan-ai úwoi tááka tinkáína'a sénááwe Ísu siyáiyé.

Óntawara'-waasigo sáwí-imayaamo uráin-ai.

¹³ Súwana sáwífa'-waasifinkemba moóráwigo Ísuntafena séna óraakoo kesifo púwísana kesuwaá seyaafá-tántáá'á maiyéna ímba tuwímbai wésimifo emá sinaná tuwímbai násimino súwana ¹⁴ Ísu séna kesí waásiyo mináái ímba kosénaumpo keáfáráwáiti moparáwímbá ímba tuwín-timenaumne simámena ¹⁵ seyaafá'-wáásísáféna séna waási kawé'-úmáimo méraawiti áwáu ímba sáwífa'-moparawimba makáafo moparáwímbá maénae séme'a máéfainifo kentúra'a káráwiyoro Ísu siyáiyé.

¹⁶ Simásuwena moóra-ai simátimena séna moóráwigo sáwífa'-moparawimbo makáindawi wení kísaufa'a sáwífa-tomba wéraisana ¹⁷ wenarumpin-ímáyáá éna sáwífa-tombo fáká'máimo máráanda-namba ímba wéraifo nóra ónaumno. ¹⁸ Miyámó é'a tómbó makáunda-namba tawísíye'a óraa'-namba úmare'a mimpímbá seyaafá-tómbá fáká'mare'a kesí moparáwínkwará'á maránaumne. ¹⁹ Miyámó é'o é'a kesáfé sé'a seyaafá-tántáá'á ímbo aáfáán-túwáanda tóné noné námae iyé'a ayáátááka'a úwoi mé'a onaná sirunkó kawé'a ína'a ménaumne sisaná ²⁰ Maníkó simámena séna sáwí'o úmaemo iyónda-waasigo óne. Káfé'-no'waamba puwéma esáfémo makáanda-moparawimba túwénana náawa máíníyo Maníkó siyáiyé. ²¹ Marapá'á kesáfé-mópáráwín-aantembo makáiyawi miyán-kwáásín-oyo marapá-tántáá'-aantemba marésa Maníkómpákén-tántáá'á ímba makáawe Ísu siyáiyé.

Maníkómpá'á imáyáa áméron-ai.

Mátíyu 6:25-34

²² Ísu mináái simátimena wení kísau-waasisafena séna simátimena sune. Miyaráán-úmai méraamba ímba óraa'-imayaa é'a tómbó náiyantafe'a ímba óraa'-imayaa é'a kentúra'o unáánkwátóimo iyantafe'a ímba óraa'-imayaan-oro. ²³ Tómbó náiyamba úwoisambanifo waásimo méraamba óraa-tantaa'an-iyeye. Unáánkwátóimo iyamba úwoisambanifo waási túma óraa-tantaa'an-iyeye. ²⁴ Numagómpá'á imáyáan-oro. Numagó ímba kísau éna tómbá fáká'mai naaúmpa'a makéna wénaifo Maníkó miwítí tómbá tímísasa wénaawe. Maníkón-aúranka'a numamá kári-tantaa'an-ifo waási óraa-tantaa'a póna kentí tómbó éna timíniye. ²⁵ Kembiwímó óraa'-imayaamo é'o é'a kemó maíyan-kanaa ímba kanaa'á ayáátáaka'a méranaawe. ²⁶ Mindá kári-tantaa'a isa'á ímba kanaa'ó iyamba pó'a fí'o-fi'on-tantaatafe'a ímba óraa'-imayaan-oro. ²⁷ Waiwandáánk'á imáyáan-oro. Waiwandáánkó ímba kísau éna ímba wení unáánkwátóo makáifo simátimena sune. Naaófá'á Yúndaa-waasiti óraakon-awi'a Soromoní sáwífa'-unankwatoiyeye ko'naaririyé makówi úwasa waási awánésa kawé'an-iyeye sumbánifo waiwandáán-aramba awánésa óraa-kawé'an-iyeye wésewe. ²⁸ Ufá'á ko'naarirí-tántáá'é séna waiwandáámbá Maníkó makáiyeye. Umá ímba waé'wae'a ínifo káfé'a ínasa aafáyáa waási agaisuwáiyamba Maníkó mintántáá'á imáyáa éna ko'naarirí-tántáá'á makáiyeye. Miyáumai Maníkó waásisafena imáyáa éna kentí unáánkwátóo timínifo kembiwí maarán-áái ímbo seráámbá Maníkó ímba kanaa'á wésuwa'nai-iwain-iyeye wésewe. ²⁹ Maníkó wétuwa'nai-ímbo pó'a tóné nonémó náiyantafe'a ímba óraa'-imayaan-oro. ³⁰ Moórá-mora-marafaken-kwaasi Maníkón-aaí ímbo ísáán-kwaasi tóné nonémó náiyantafesa óraa'-imayaa wéowe. Tóné nonémó ímbo né'o é'a púwófo séna kentifo imáyáa éna wétimifo ímba óraa'-imayaa é'a ³¹ Maníkó wení waásimo kawáánintafe'a imáyáa íyana mintántáá'á timíniye Ísu siyáiyeye.

Wíyómpaken-kawe-tantaakon-aaí.

Mátíyu 6:19-21

³² Ísu simátimena wení kísau-waasisafena séna kembó sirááiwaéwi káráwiyaumne. Kentáásifowamo simbá kesí waásimo kawáánonda kembiwíwará'á kawáánónááwe. Miyá íyana kesirunkó kawé'á íniiye simbá póna ímba táá'a íno. ³³ Kentí moparawímbá wétimena méyámbá maiyé'a ímbo makén-kwaasi tíméro. Miyámó íyana kentí kawé'-méyámbá wíyómpa'a wérainasa waási ímba unémhá íyana ímba ufóiyaraamba ínana kawé'-úmai aasiyaasi waé'wae'a ína'a minkáwé'-méyántáfé'a imáyáa é'a ³⁴ marapá'ó kentí óntamo wérainanamo éna marapátáféna tinkáínifo wíyómpa'o kentí óntamo wérainanamo éna wíyómpatafena tinkáíniiye Ísu siyáiyeye.

Kísau-waasimo to'mayaa on-áái.

³⁵⁻³⁶ Ísu simátimena séna óraa'-waasigo aaremó to'waaí on-tánómbá komandánae séna wínasa wení kísau-waasi unáánkwátóo úmaresa ómbá kúra'makesa amu'matuwé mérewana téna táántainasa minúwóiyáámbá ontá tiyankánaáwe. Miwí to'mayaambó ontémbá kembiwíwará'á to'mayaa é'a amu'maré'a méraaro. ³⁷ Minóráá'-wáásígómó tinda wení kísau-waasi koku'á mésa amu'matuwésa ménka'a tínsa aamoí ónááwe. Érai'a simátimena sune. Minóráá'-wáásígó kisaumo maíndasafena unáánkwátóo faú'mai múra maréna minkwáásísóntáféna maanká'-mewa'a tómbá tíméro síniye. ³⁸ Minóráá'-wáásígó nó'waan-afufuna'i siyatarórá'íyo tinda wení kísau-waasi koku'á mésa amu'matuwésa ménka'a tínsa tirunkó kawé'á íniiye. ³⁹ Simátiménda-aaí imáyáan-oro. Naankón-afowámó umén-kwáásímó tinda-kanaamo isénaraa umén-kwáásímó timbá wétó'mayaan-ena awánéna watúwáísana wení naaúmpakemba umémhá ímba máísino. ⁴⁰ Miyáumai kemá waási úranko kúmóndasafe'a kembiwíwará'á ímba imáyáa íyanka'a kumúnafainifo wétó'mayaan-e'a simu'maré méraaro Ísu siyáiyeye.

Sáwí'a owasá kawé'á owasamó on-áái.

Mátíyu 24:45-51

⁴¹ Súwana Pítaa séna Fasi'aénkóo emó sénda-aaí kentáásáfé aantena wése seyaafá'-wáásísáféwarara wéseno súwana ⁴² Fasi'aénkó séna kawé-kísáúmó máéwi kawé'-ímáyááwárá'-wáásísáfé'a sune. Wení óraako séna kesí kísau-waasiya'a káráwiye tómbá tuwímbai tíma'mae iyuwó síníye. ⁴³ Wení óraako téna kísau mo kawé'-úmáimo maínda taawánáinana kísau mo maíndawi arunkó kawé'á ínana ⁴⁴ minóráákó séna kesí moparáwíné seyaafá-tántááká'é káráwiyuwo síníye. ⁴⁵ Énifo minkísáú-wáásígómó imáyáa énamo kesí óraako ayáátááká'a ímba tíníye sénamo kísau-ininakwa'o tínkamenamo tóné uwóí'-none wénenamo uwóí'o énamo ⁴⁶ wení óraakomo tinda-kanaa ímbo ísarenamo ímbo imáyáa wéindara'a téna óraaka'a tatufú'mai Maníkón-aaí ímbo wéisaan-kwaasimo méraapa'a móankainíye Ísu siyáíye.

⁴⁷ Ísu simátimena séna kísau-waasi miwítí óraa'-waasigon-aaí isésa wemó síndantemba ímbo iyamba mérewana óraa'-waasigo téna óraaka'a tatínkaminiye. ⁴⁸ Énifo kísau-waasi miwítí óraa'-waasigon-aaí ímba isésamo ombá sáwí'a ésa méraawana óraa'-waasigo téna kárika'a tatínkaminiye. Maníkó kawé'-ímáyáá óraa'o tímakaiyawí óraa'-kísau máéro. Kawé'-ímáyáá óraa'o tokáiyawí waási túwa'nai oro Ísu siyáíye.

*Ísu waásimo tuwináinda-aaí.
Mátíyu 10:34-36*

⁴⁹ Ísu simátimena séna iyamó kaintembá kísau mo máéndasafe'a marapá'á kumbéaunda minkísáú tai'áinana kawé'á íníye-imayaa wéune. ⁵⁰ Kárika'a kembá sí'o índá-i'a iyantafena sirunkó umbá taisaná sí'o índá-i'o iyamba tai'áinana sirunkó kawé'á íníye. ⁵¹ Kentáfé'a maarán-ímáyáá ímba oro. Waási seyaafá'á aáno úmai méraantafena marapá'á kunkáíye. Ímbanifo marapá'ó kunkáunda maarán-íye. Waási tuwínkaa'-ésa tuwímbai kesáái isáiyasa tuwímbai ímba isánááwe. ⁵² Káfé'wara ánaaenkwará'a moóra-naumpa'a séfataase-waasi mésa kesááisafesa miwítí imáyáa tuwínkaa'-urésa kaumbonárau moóra-imayaa iyasa kae'nárai fí'on-imayaa óyááye. ⁵³ Afowá moóra-imayaa ínana ááninko fí'on-imayaa íníye. Anówa moóra-imayaa ínana ayáámúnko fí'on-imayaa íníye. Anááfúkowe fí'o-fí'on-imayaa óyááye. Kesááisafesa miyáumai miwítí imáyáa tuwínkaa'a ónááwe Ísu siyáíye.

*Tuwímbai-tantaakoni áwáumo isáán-aaí.
Mátíyu 16:2-3, Mááka 8:11-13*

⁵⁴ Ísu sáwífa'-waasisafena séna ainámbo wéraina'o é'a sé'a aa'á tíníye síyana aa'á tíníye. ⁵⁵ Fiyúnda to'mái tai'áína'o é'a sé'a aa'á káíníye síyana aa'á káíníye. ⁵⁶ Wiyómpa'o awáné'o ombá sé'a aa'á káíníye. Aa'á tíníyemo sembá mintántáá'á awánaraawe. Kaumbo-kae'-ááíwárá'-wáásí pó'a miyán-tántáákóní áwáu awánaambanifo Maníkó káfé'o wéin-tantaakoni áwáu ímba awánaraawe Ísu siyáíye.

*Aaimó arupísemo íyan-aaí.
Mátíyu 5:25-26*

⁵⁷ Ísu séna simátíménda-aaí isásuwe'a minkáé'-ámpá'á tuwínkaa'a uré'a moóra-ampa'-aantemba koró. ⁵⁸ Moóra-aaí isáaro. Aaimó simátinkanae síyawimo tí'mae wiyasa aampa'á mósimai paapé uwásuwesa koró. Óraa'-waasimo mátimiyasamo ésa i-wáásí tímíyasa ánda-naumpa'a tínkánááwe. ⁵⁹ Ímbo miyá iyasamo ésa ánda-naumpa'a mótkaiyasa ímba ááéma tai'ánaumne sésa seyaafá'-meyámbá tímatuwaiyasa fáutinkanaawe Ísu siyáíye.

13

Sáwí-imayaa ímbo tuwáiyawimo puwíyan-aaí.

¹ Ísu wésimatimuwasa tuwímbai tasimámesa sésa Kárirí-marafaken-kwaasi tuwímbai Maníkóntáfésa ísámai póimo tufú'maimo agáémba kámáni-waasiti óraakon-awi'a Páirati tuwímbai ti'maráísasa tínkamisasa pukáawe suwaná ² Ísu séna minKárirífákémbá pukáan-kwaasisafe'o sembá miwítí sáwí-awaugo Kárirífakemba seyaafá'-wáásítí sáwí-awaugomba iyáákaraintafesa pukáawewa wéseo. ³ Ímba miyá wéofó simátíme'a sune. Kentí sáwí-awaumo ímbo tuwé'o Maníkómpá té'o é'a kembiwíwará'á puwónááwe. ⁴ Imáyáan-oro. Síróámufa'a ayáátáá'-namba tawiséna sáwífa'-waasi 18 waasi tínkamisasa pukáawe. Mindásafe'o sembá miwítí sáwí-awaugo Yérúsaremufakemba seyaafá'-wáásítí sáwí-awaugomba iyáákaraintafena pukáawewa wéseo. ⁵ Ímba miyá wéofó simátíme'a sune. Kentí sáwí-awaumo ímbo tuwé'o Maníkómpá té'o é'a kembiwíwará'á puwónááwe Ísu siyáíye.

Taaigó ímba arambó iyáin-aaí.

⁶ Ísu waé'mai-aaí simátímena séna moóráwigo wení ándá-aran-kisaufa'a arambó naan-táimá áwí'a fígi u'makáísana áruma wíkáísana arambá komaénae séna koawánaimba ímba iyáísana ⁷ minkísáúr'á

káráwiyain-kwaasisafena séna kaumborá'á áú'o simbá mintáéramba komaénae'a koawánáúnda ímba arambá iyáísa'a úmpo mintái ayáísuwaa. Maragóni anombá nasúwáífainifo ayáísuwaa sisaná ⁸ miwá séna

óraakoo ímbanifo mintái áwáufa'a ó'á túmake'a

agamo'á maké'a ⁹ moórá-au'o sínda awánaanana arambó iyéna kawé'á ínifo miyámó ímbo ína'a ayáísuwanaumne siyáíye Ísu siyáíye.

Ísu sambaatiyá'á moórá-inimbo asófamankarain-aaí.

¹⁰ Moórá-kanaa Yúnda-a-waasi áamáan-aaímo

ísón-kanaara'a Ísu áamáan-daumpa'a iména aaí wésimatimuwana ¹¹ moórá-ininko sáwí-amutamba arumpimbó méron-ininko ayáátááka'a sáwí'a úmai ména 18 aatai maisuwéna miyáumai sáwí'a úmai mérowana arósááumba kaénkówana ímba kanaa'á koku'á mérowana ¹² Ísu minínínkómbá awánéna séna enáí'a tai'áíno séna ¹³ ane'á ta'ótorowana minúwóiyáámbá arósááumba arupíse úwana koku'á iyáfasinena Maníkón-áwí'a mósá marówana ¹⁴ Ísu saagon-kánáár'á minínínkómbá asófankontafena áamáan-danka'o káráwiyowin-arunko sáwí'a úwana sáwífa'-waasisafena séna afa'móráe-kanaa kísau mo máénka'a sí'a asófasinkainkwae sé'o é'a té'a saagaan-kánáámó é'a ímba teró súwana ¹⁵ Fasi'aénkó séna kaumbo-kae'-ááíwará'-wáásín-owe. Saagaan-kánáár'á kentí purumakawará'á tónki-poiwara'a naaúmpakemba faú'anke'a áí'mae nompá'á kowaná nombá wénaiye. ¹⁶ Minínínkó Émbaramun-aísaafitantombo uráin-inimba isaná waántáwanko ayáátááka'a 18 aatai ta'ótokaisa'a saagaan-kánáár'á faú'anakauna'a sáwí'a óne wésewe Ísu súwasa ¹⁷ símáimo sáwí'o uwánkówi mináái isésa tigaemá uwaná kawé-kísáú wémaun tafesa úwoi-waasi aamoí uráawe.

Taaérankon-aaí.

Mátíyu 13:31-33, Máaka 4:30-32

¹⁸ Ísu séna Maníkó wení waásimo kawáánimba nóinkara kawááníyómpo maarán-áái simátíme'na'a ísáaro. ¹⁹ Maníkó wení waásimo kawáánimba maarán-iyé. Káritaerankon-awi'a másítáti mintáéramba moóráwigo kísaufa'a u'makáísana óraa'a éna amaimá mófarena wété uráísana numagó mimpímpá'á ánáamba úmarena wémaíye Ísu siyáíye.

²⁰ Simátimena séna Maníkó wení waásimo kawáánimba nóinkara kawááníyómpo maarán-áái simátiména'a isáaro. ²¹ Moórá-ininko péréti-tomba agaénae séna kanaráán-tántáákón-áwí'a páráwaa'a maimaéna intoráínda-tantaa'a kári-tantaa'a káúmaraisana wéna intoréna óraa'a wéiye Ísu siyáiyé.

Kári'-ontagon-aai.

Mátíyu 7:13-14, Mátíyu 7:21-23

²² Ísu mináái simátimena Yérúsaremu-nao'-ampa'o kúmba naaó'-nao'a wenáái simátíma'mae kúwana ²³ moóráwigo séna óraakoo Maníkó moórá-mora-waasi aantena kawé'-ámpá'á métinkainiyo súwana Ísu séna ²⁴ tiyáántán-kwiyé'a kári'-ontafimba iyáféráaro. Simátíme'a sune. Sáwífa'nanka iyáferanae sésa iyambanifo ímba kanaa'á iyáferanaawe. ²⁵ Naankón-afowá iyáfasinena ontá úmaraina'a ontará'á imé'a áánte sé'a óraakoo ontasá tisinkaaó síyana séna ímbo tuwánáúnda-waasi nááfakewiya'o sína'a ²⁶ kentáásí naaópa'a té enáái tasimásimenata eséta tóné nonésá naráumne síyana ²⁷ wemá séna nááfakewiya'o. Ímbo tuwánáúnda-waasin-oyo kóro naankón-afowá síníye Ísu simásuwena séna ²⁸ Maníkó wení waásimo kawáánipa'a ti'maráína'a máápakembo awánáiyamba kentíwá'ná Émbaramuwe Áísáakiye Yékopuwe Maníkón-aaimo simátímakaawiye Maníkómó kawáánipa'a méwa'a tuwáné tiyántafe'a é'a ifi'á tánááwe. ²⁹ Seyaafá'-áémpákén-kwáásí Maníkómó kawáánipa'a tésa tamésa tómbá nánááwe. ³⁰ Minkánáará'á ánaaemba aifarááwí tínaaeni'a

iyasa tínaaenkewi aifarí'a ónááwe Ísu Maníkómó kawáánintafena mináái siyáiyé.

Ísumo arumbó uwátínkarain-aai.

Mátíyu 23:37-39

³¹ Minkánáá amáán-kawaa-waasi tuwímbai Ísumpa'a tésa sésa óraa'-waasigon-awi'a Éroti séna Ísumba tufúwónana puwíníye wésifo maanká'á tuwé fí'on-daopa'a kóuwo suwaná ³² Ísu séna Érotimba áwáífiyaamo in-áfá'-iyánkáán-kwáásí kosimáme sé'a sáwí-amutamba waási tirumpinkémbá wémaitiyuwe'a tí'a on-wáásí asófátinkaunda-kisau káfé'e aafáyáawe maé'a aúnká kesí kísau tail'ánaumne. ³³ Maníkón-aaimo simátímakaawi Yérúsaremu-naopa'-aantemba tínkamowasa wépuwontafe'a káfé'e aafáyáawe aúnkáwe aampa'á wéwe'a kísau maifá kónaumne siyé Érotimba kosimáméro Ísu simásuwena ³⁴ Yérúsaremu-naopaken-kwaasi arumbá uwátínkena séna Yérúsaremu-naopaken-kwaasisono. Maníkón-aaimo simátímakaawi tínkambae iyúwasa pukáawe. Maníkó ti'marówasa kuwái óntantamba tínkambae iyúwasa pukáawe. Kokórigó aráátombo ayóífá'ó tínkarenamo káátatinkaintemba aasiyaasi-kánáá kemá miyá ónaumne súndanifo tínaaemba wéuwasiwewe. ³⁵ Ísáaro. Maníkó tiyuwáína'a tu'nankáámbá ónááwe. Simátíme'a sune. Ímba úwoi suwánánááfo ánaaembo sé'o Maníkó ai'maráísana kunkáiwaimba Maníkó kawé'á uwánkáiye siyanka'a aneka'á suwánánááwe Ísu siyáiyé.

14

Ísu aiyayaambo intorón-kwaasimo asófankarain-aai.

¹ Moórá-kanaa saagon-kánáará'á Ísu amáán-kawaa-waasi óraa'-waasigoni naaúmpa'a tómbó náíndasafena imérowasa saagaan-kánáará'ó Ísu nóramo índa awánánae sésa imésa awánowana ² moóráwigo aiyayaambo intorón-kwaasigo wení ewaa'á mérowana ³ Ísu minkwáásígómbá awánéna amáán-kawaa-waasiye amáámbo sun-kwáásíyé tísaí ena séna saagaan-kánáará'á kanaará áí'o in-kwáásí asófankanaumno súwasa ⁴ isésa ímba aái suwaná minkwáásígómbá áíkema kawé'á

uwánkena séna éniŋo waaó súwana kóúwana ⁵ tísai ena séna kempínkémbá kentí iyámpóíya'i kentí póráára'iyo maipímbo kúwáfekaina'o é'a saagaan-kánáará'á ááéwa mósá fasinánááo Ísu súwasa ⁶ mináái ímba kanaa'á anondáá siyáawe.

Waási ímba kentúmo maimaé iyíyan-aaí.

⁷ Aaí ímba anondáá suwasá tómbó nánaesamo

tun-kwáási aifa'á iménaemo sumbá Ísu tuwánéna waé'mai-aaí séna ⁸ moóráwigo séna aaremó to'waaí on-tánómbá tamandaaó sína ímba aifa'á imauwó. Aifa'ó iménanamo enáwí'o iyáákaraindawimo tíanamo éna ⁹ táántaindawi entáféna séna iyáfasinenana maankwáásígó maanká'á tamáíno sínana aigaé uwásuwe tínaaempa'a kumbéínone. ¹⁰ Éniŋo táántainamo tínaaempa'o iménanamo táántainda-waasigomo weyáárika'o entáféna séna kesí waásiyo iyáfasine aifa'á imauwó sínamo iména awánéna enáwí'a mósá maránááwe. ¹¹ Óraa'-waasi úne síyawí Maníkó miwí túwí'a múra tiyuwáínífo kári'-waasi únemo síyawí Maníkó miwí túwí'a maimaé iyíniye Ísu siyáíye.

¹² Ísu simátimena áántarowaisafena séna óraa-tanombo kaufónae sínda-kanaa óntawara'-waasiye enamáaraawe ení akúné ení waási aantemba ímba táántao. Miyámó inasamó ésa ánaaemba áántewa tómbó komandendá mindá ení tónkóní anondáán-íye. ¹³ Éniŋo óraa-tanombo kaufónae sínda-kanaa ímbo óntamo makén-kwaasiye tíyayaamba sáwí'o urén-kwaasiye túgafitan-kwaasiye táántenasa tamandáiyambanifo ¹⁴ ení tónkón-ánóndáá ímba amíyambanifo enarunkó kawé'á ínana Maníkó ení tónkón-ánóndáá amíníye. Ánaaemba arupíse úmai mén-kwaasi pukémpinkembo iyáfasinaiyan-kanaa Maníkó amíníye Ísu siyáíye.

*Óraa-tanombo kauráin-aaí.
Mátíyu 22:1-10*

¹⁵ Mináái súwasa Ísuwe tómbó wénowi isésa uwaná moóráwigo séna Maníkó wení waásimo kawáánipa'a tómbó náiyawí tirunkó aamoí íníye súwana ¹⁶ Ísu séna érai'a simbánifo simátíménda imáyáan-oro. Moóráwigo óraa-tanomba kaufónae séna sáwífa'-waasi táántarena méraisana ¹⁷ mintánómbó náíyan-kanaa kárika'a tínana wení kísau-waasigomba ai'maráísana táántaraiwaisafena séna tómbó nembá wétó'mayaan-ifo teró sisasá ¹⁸ miwí ímbo tíyan-aaí sewaná moóráwigo séna maramá méyánure'a koawánanaumpo ímba tanómbo kaúfópa'a kónaumne siyé kosimámuwo sisaná ¹⁹ moóráwigo séna siyáánkai-poima méyánure'a koawánanaumpo ímba tanómbo kaúfópa'a kónaumne siyé kosimámuwo sisaná ²⁰ moóráwigo séna káfé'a aaré maiyáunda pó'a tanómbo kaúfópa'a ímba kónaumne siyé kosimámuwo sisaná ²¹ minkísáú-wáásígó wení óraakompa'a téna miyá sewé tasimámísana arunkó sáwí'a isaná séna minúwóiyáámbá naaó'-nao'a wéne tíyayaamba sáwí'o uráinda-waasiye túrambo kafíkáinda-waasiye óntama ímbo makén-kwaasiye tiyaafái úmai tí'mae tiyó séna ai'maráísana ²² minkísáú-wáásígó miyá kosímai kouweréna taséna simásimendantemba kosímai tí'mae'o túnda ení naaúmpa'a paaí tu'ma'á wéraiye sisaná ²³ wení óraako séna seyaafá'-wáásí kesí naaúmpata sisipáá oro. Seyaafá'-ámpá'á wéne waásimo tiyaafái e óraaka'a símai tí'mae tiyó siyáíye. ²⁴ Ísu séna simátime sé'a aifa'ó táántaraiwai ímba

tésa wení tómbá ímba tamandánááwe Ísu mináái waé'mai-aaí siyáíye.

*Imáyáa kawé'á urésa Ísu-ánaaembo arááíwaiyan-aaí.
Mátíyu 10:37-38*

²⁵ Súwasa Ísuwe aampa'á kuwaná méwaerena simátimena séna ²⁶ kembó sirááiwaenae síyawi aifa'á kembá imáyáa simésa ánaaemba tinófoiye tuwaaininé iyámpóíye tifárawaawiye túnafaraawine kesáfésawe imáyáan-oro. Ímbo miyámó iyamba uwófí'a ónááfo miyámó ésamo ésa kembá sirááiwaesa kesí kísau-waasi-i'a ónááwe. ²⁷ Kemó púwónnda-aaraa-taimo súwaata'mae kondantembá kembó sirááiwaiyawí umbai-tántáá'á timíyasa minúmbái-tántáá'ó ímbo maimaésamo sirááíwáemba uwófí'a ombá pósa ímba kesí kísau-waasi-i'a ónááwe. ²⁸ Moórá-aai isáaro. Ayáátáá'-nambo ónae síyawi aifa'á óntambo tuwésamo íyan-imayaa ésa óntamba toráumai awánáiyambo kanaamó ínasamo ésa mináyáátáá'-námhá ónááwe. ²⁹⁻³⁰ Ímbo toráumai awánaesamo mindámbó iyamba minóntámbá tai'áwinana mindámbá úwoi wérainasa waási awánésa ímba ásawimai uwásukaawe sésa tuwíyáái ónááwe. ³¹ Moórá-aai isáaro. Moórá tiyáífín-óráá'-wáásígó tiyánae séna aifa'á wení i-wáásímó torausínda sáwífa'-waasi 10,000 waasi ínana fí'on-i-waasiti óraako wení i-wáásímó torausínda áfááraumai sáwífa'-waasi 20,000 waasi ínana imáyáa éna kembá iyáákanaa ina iyáákanaao séna ³² ímba kanaa'á iyáákanaumne-imayaa énamo éna óraa'-waasi némpa'a mérainana aantá-waasi ti'maréna séna mintíyáísá ifátá tuwánae siyé kosimáméro síníye. ³³ Ísu mináái simásuwena séna aifa'á íyan-imayaa urésa ánaaemba síyantemba ónááwe. Miyáumai kembá sirááiwaenae síyawi aifa'á makáan-tantaatafesa imáyáa urésa ímba mintántáá'á tuwánáúmne sésamo ésa kembá ímba sirááiwaenafo mintántáá'á tuwánáúmne sésamo ésa kembá sirááiwaesa kesí kísau-waasi-i'a ónááwe Ísu siyáíye.

Uwígón-áái.

Mátíyu 5:13, Mááka 9:50

³⁴ Ísu simátimena séna uwímá kawé-tántáá'án-ifo óraa'a tai'áísana ayáántámha wéraifo ímba aneka'á uwímó káína'o é'a to'maránááwe. ³⁵ Ayáántámha ímba ag-amopá'á maráiyana kawé'á ínifo úwoifa'a tuwánááwe. Ísáán-kwaasi isámai kawé'án-oro
Ísu siyáíye.

15

Sipisípi-poimo áwiyokain-aai.

Mátíyu 18:12-14

¹ Taakisi-óntámbó máún-umen-kwaasiye sáwí'o un-kwáásíyé Ísumpa'a wenáái isánae sésa tuwasá ² ámáán-kawaa-waasiye ámáámbo sun-kwáásíyé tuwánésa tirunkó sáwí'a úwasa keáímbá sésa sáwí-waasise'a tómbá wénena aaimó simbá sáwí'a wéíye suwaná ³ Ísu mináái iséna waé'mai-aai séna ⁴ sipisípiya'o káráwiyowimo on-áái isáaro. Moóráwigo sáwífa'a 100 sipisípiya'a káráwiyaisana moórá-sipisipi áwiyo'wisasa misáwífá-sípísípí ufá'á méraawana moórámo áwiyo'wimba kosaafá émena awánéna ⁵ aamoí éna áúwaata'maena ⁶ naaópa'a téna wenamááraawe wení naaópaken-kwaasiye táántaisasa túwaandu owaná séna kesí sipisípi áwiyo'wisa'a kosaafá éme'a áí'mae túmpo aamoisá ónae sisasá aamoí uráawe. ⁷ Simátíme sune. Miyáumai wíyómpa'o méraawi marapá'ó tuwánaamba arupíse úmáimo méraan-kwaasi kawé'-úmáimo méraamba tuwánésa aamoí owasá sáwí'a úmáimo méraampinkemba sáwí-imayaa tuwésa Maníkómpá'á tíyasa Maníkóní kísau-waasi wíyómpa'o méraawi óraa'-aamoí wéowe Ísu siyáíye.

Óntambo áwiyokain-aai.

⁸ Ísu séna moórá-aai imáyáan-oro. Moórá-ininko siyáánkai-ontan-arumba makáísana moórá

áwiyowisana ómbá kúra'makena wení naaúmpa'a kankambá wéwiyufena kawé'a uwámai saafá éna ⁹ awánéna wenamááraawe wení naaópaken-kwaasiye táántaisasa túwaandu owaná simátimena séna kesí óntamba áwiyowisa'a saafá éme'a maiyáumpo aamoí íyataao sisasá aamoí uráawe. ¹⁰ Simátimé'a súne. Miyáumai sáwí'o úmimo méraampinkemba sáwí-imayaa tuwésa Maníkómpá'á tíyasa Maníkóní kísau-waasi wíyómpa'o méraawi óraa'-aamoí wéowe Ísu siyáiyé.

Moórá-ifoko afowámbá auwénamo kóurain-ai.

¹¹ Ísu séna moórá-ai imáyáan-oro. Moóráwigo kae'-iyámpóiwaráwí méraisana ¹² ánaenkewi afowántáféna séna ení seyaafá-tántáá'á ímbo pukéndara káfé'a tuwí-simiyo sisaná tuwímbai ááninkai tímísana ¹³ ánaenkewi kárika'a ména wembó ámakaim-boparawimba tiména óntan-aantemba maimaéna némpa'-marafa'a koména sáwí'a úmaena wéiyena wení óntamba tu'mái ¹⁴ taí'ásuwaisana

óraa'-aawaima taisaná tóntáféna saafá uwááena ¹⁵ mimbárafákén-kwáásígómpá'á wéna kísau maénae kosimámísana kesí marafá'á komé kesí póiya'a káráwiyuwo sisaná ¹⁶ póiya'a káráwiyena ááisafena úmae wéiyena póiti tómpínkémbá nánae séna sisasá ímba áméwana ¹⁷ ánaemba kawé'-ímáyáá éna séna kesifoní kísau-waasi sáwífa-tomba wénesa tímú'a faisasá aráá'wara'a wémaraafo maanká'á mé'a sáái táina'a puwúnafaimpo'a ¹⁸ maanká'á tuwé'a kesifompá'á wé'a sé'a kesifóo Maníkón-aúranka'e enaúranka'e sáwí'a úmpo ¹⁹ kentáfé kesááninkowe sénda uwófí'a ómpo kesí kísau-waasiye siyó kosénaumne séna ²⁰ mifá'á tuwéna téména aampa'á tisaná némpakemba afowá awánéna aruntaféna uwánkena ainténa kotaparéna ifi'á wétaisana ²¹ ááninko séna kesifóo Maníkón-aúranka'e enaúranka'e sáwí'a uráumpo kentáfé kesááninkowe sénda uwófí'a óne sisaná ²² afowá mináái ifátuwéna wení kísau-waasi táántaisasa tewaná séna minúwóiyáámbá kawé'-únánkwátói maimaé máuwanke'a kesáánimba intáfé'a waiyambá wéuwanke'a aísamai ánáamba wéuwanke'a ²³ ánóiwara-purumakaraa'a maimaé'a mátufu'mai aamoí-tánómbá kaufíyata wéneta aamoisá uwánkáano. ²⁴ Kesááninko áwiyokurai pukurái súnana úwoi ména timbá póta aamoisá ónaumne sisasá aamoí uráawe.

²⁵ Aamoí owaná aifakéwí kisaufakembo timbá naankóní ewaa'á téna aamoimó on-áái taiséna ²⁶ kísau-waasigomba áántena séna nóinka'-aamoíya wéoo sisaná ²⁷ enáfá'a kawé'-úmai tiyáísana enafo séna ánóiwara-purumakaraa'a tufú'mai kaufóro sisasá miyá wéesa méraawe sisaná ²⁸ mináái ísáísana arunkó sáwí'a isaná kaoréna ímba naaúmpa'a iyísana afowá máápa'a kuména aifakéwín-arumbá kusímai iyáísana ²⁹ afowántáféna séna ayáátááka'a esé mé'a sáwífa'-aatai wémaisuwe'a enáái ímbo taraisúnda emó séndantemba miyá wéuna óraa-poiye kári-poiye méme-araa'e ímba tufú-siména'a kesí waásise'a naráumne. ³⁰ Enááninko ení óraa'-ontamba maimaé koména aare tine'á minóntámbá mátu'mai taí'ásuwéna tísá ánóiwara-purumakaraa'a tufú'mai kau-améne sisaná ³¹ afowá séna ayáátááka'a kesé'o méraanda kesí seyaafá-tántáá'á endén-iyé. ³² Enáfáko áwiyokurai pukurái súnana úwoi ména tintáféta aamoisá uwánkaumne siyáiyé Ísu siyáiyé.

16

Moóráwigo kísau sáwí'o uráin-ai.

¹ Ísu wení kísau-waasisaféna séna moórá-ai ísáaro. Moóráwigo moparáwínkwará'-wáásígó kísau-waasisaféna séna kesí moparáwínká'á káráwiyuwo sisaná miyá isasá tuwímbai tésa sésa ení moparáwínká'á ímba kawé'-úmai káráwiyaisana ení óntamba áwiyokaiye sewaná ² miwá íséna káráwiyaiwaimba áántaisana tisaná séna enáái sewa'á

isáúmpo kesí moparáwínká'á ímba káráwinompo kesí moparáwínká'á káráwinda-
aufai agai-símína'a ení kisaugoni áwáu awánaano sisaná ³ wéwena imáyáa éna kesí
óraakomo si'mátuwaina'a nóra ónaumno. Kemá ímba fasi'aénkó pó'a maramó ufi-
kísáú ímba kanaa'á maénaumpo inaimó sisáféna sigae ínifo ⁴ miyá é'a aasásóí'á
úmae wénonana si'mátuwainasa miwítí naaúmpa'a sínkaresa tómbá siménááwe-imayaa
uwásuwena ⁵ wení óraakompakembo ánaaemba méyánónaumne sésa úwoimo maiyáan-
kwaasi táántaisana moóráwigo tisaná séna kesí óraakomba nóraumai-meyana amínono
sisaná ⁶ séna sáwífa'-masawemba 100 masawemba ówitamai aménaumne sisaná miwá
séna ení aúfáífimba ímba 100 iye sindá 50 iye símai agai-simiyó sisaná miyá isaná
⁷ moóráwigo tisaná séna kesí óraakomba nóraumai-meyana amínono sisaná séna sáwífa-
ton-unamba 100 unamba aménaumne sisaná miwá séna ení aúfáífimba ímba 100 iye
sindá 80 iye símai agauwó sisaná ⁸ minááímó simbá óraakomba simáméwana iséna
wení moparáwínká sáwí'a úmai káráwiyaiwaintafena séna kawe'-ímáyááwará'-wáásímó
ontembá miyá óne siyáíye. Marapá'-wáásí kentí imáyáarakemba ásawimai miyámó
ondawí kawe'á íníye símai wémaefo sámó kain-áémpá'ó méraan-kwaasi ímba miyá
wéowe. Miyáumai óraako wení moparáwínká'ó káráwiyaiwaintafena séna kawe'-
ímáyááwará'-wáásímó ontembá miyá óne siyáíye. Ísu siyáíye.

⁹ Ísu simásuwena minááísáféna séna isáaro. Marapá'á kentí óntantamba túwa'nai
íyasa kentí waási-í'a íya'a kentí óntambo tai'áíndara'a wiyómpa'lo ésa iyíyan-
kanaa wiyómpa'a minkwáásí tuwánésa aamoí uwátinkanaawe. ¹⁰ Kári-tantaaka'a
kawe'-úmaimo káráwiyowi óraa-tantaaka'wara'a kawe'-úmai káráwiyonaawe. Kári-
tantaaka'a sáwí'a úmaimo káráwiyowi óraa-tantaaka'a sáwí'a úmai káráwiyonaawe.
¹¹ Marapá-tántááká'ó ímbo kawe'-úmaimo káráwiyaiyawimo éna Maníkó wiyómpaken-
tantaa'a ímba tiména káráwiyoro síníye. ¹² Marapá'ó Maníkómpákén-tántááká'ó
ímbo kawe'-úmaimo káráwiyaiyawimo éna Maníkó wiyómpaken-tantaa'a ímba tiména
kendén-íye síníye. ¹³ Ímba kanaa'á kae-káwáá-wáásítí kísau wémaewe. Miyámó ésamo
ésa moóráwigomba aamoí ésa moóráwigomba ímba aamoí uwánkanaawe. Miyámó
ésamo ésa moóráwigoni kísau kawe'-úmai maésa moóráwigoni kísau tuwesaraí ónááwe.
Miyáumai Maníkóní kísau mo maé'lo é'a sáwífa'-ontamba maénaumne-imayaa ímba
úmae iyónááwe. Sáwífa'-ontamba maénaumne-imayaa é'lo é'a Maníkóní kísau ímba
maénááwe Ísu siyáíye.

¹⁴ Ísu mináái súwasa ámáán-kawaa-waasi isésa óntantafesa aamoí wéesa pósa
Ísun-awiyáái uwaná ¹⁵ Ísu simátimena séna kembiwí waási túranka'a kawe-
kísáú wémaewasa tuwánésa sésa kawe'-wáásín-owe wésefo Maníkó kentí imáyáa
wétuwanaíye. Seyaafá-tántáákón-áúmo mósá máraán-tantaatafena Maníkó
sáwísamban-íye wésiye Ísu siyáíye.

¹⁶ Ísu simátimena séna Mósesé Maníkóní amáámbo simátímakain-aaiye Maníkón-
aaimo simátímaawimo agaimakáan-aaiye mindá aambó usukáín-ááímó éna Yónimo
nombó maitínkarainka'a mináái tiyáíye. Káfé'a ásé-aai Maníkó wení waásimo
kawáánin-aai wésimatimemba pósa waási Maníkómó kawáánipa'a tiyáántamba
fasi'ámaesa wéiyaferaawe. ¹⁷ Marawé wiyóne tai'áínifo Maníkóní amáámbo kári-
amaane óraa'-amaane ímbo tai'áínda aasiyaasí waé'wae'a íníye.

¹⁸ Moóráwigo awaainímbá ai'mátuwenamo fí'on-inimbo máimba umémbá wémaíye.
Moóra-waasigo ai'mátukain-inimbo máimba wewará'á umémbá wémaíye Ísu siyáíye.

Óntawara'-waasigoe Rásarasite-taai.

¹⁹ Ísu séna moórá-*aai* ísáaro. Óntawara'-waasigo ména kawé'-únánkwátói sáwífa'la makéna kawé-tómbá náma'nama'-isaná ²⁰⁻²¹ moóráwígon-awí'la Rásarasi ímba óntamo makáiwai óraa'-namomba kaisaná méraisasa ayáí-tómbá amínana náíníye sésa óntawara'-waasigoni ontará'á móankaraawana méraisana iyánkó téna mindámómbá tauwá'naraiye. ²² Ánaaemba ímbo óntamo makáin-kwaasigo púwísasa Maníkóní kísau-waasi wíyómpakewi kunáí'maesa Émbaramumo kawé'-mápá'ó méraipa'la móankaraawana óntawara'-waasigo púwísasa utámakaawana ²³ púwón-aempa'o iyamó wégaipa'la óraa'-ai'la isaná ména mósá awánaimba némpa'la Émbaramuwe Rásarasiye'la méraayana tuwánéna ²⁴ aaemáifinkemba séna kesifóo Émbaramuwo iyamó wégaipa'la óraa-sí'la isa'á méraumpo arumbá uwásinke Rásarasimba ai'márénana kunkéna ayáámba nompí támai sinááfiya'la maráínana tasiyasi íno sisaná ²⁵ Émbaramu séna kesááninko marapá'ó méraandara'la seyaafá-káwé-tántáá'á makáampo Rásarasi sáwí'la úmai méraifo mindásafe imáyáan-uwo. Káfé'la wemá kawé'-úmai méraifo embá áí'o ipa'á méraane. ²⁶ Senda-ááíwará'á imáyáan-uwo. Afufumpimbá óraa-tunai wéraifo ímba wété ónááfo sisaná ²⁷ óntawara'-waasigo séna kesifó Émbaramuwo emó sénda-aaisafe'la simáme'úne. Rásarasimba ai'márénana kesifoní naaópa'la ²⁸ séfataase kesífárawaisai méraafo kusimátimena sáwí-marupa'o iyamó kaipa'á tefó simátimino sisaná ²⁹ Émbaramu séna Mósesemo siyáin-*aaiye* Maníkón-*aaimo* simátímakaawi siyáan-*aaiye* aúfáifimbo agaimakáamba pósa toráumai isánááwe sisaná ³⁰ kesifó Émbaramuwo ímbanifo moóráwigo pukáimpinkemba íyáfasinena kusimátiminasa sáwí-imayaa tuwésa Maníkómpá'á kónááwe sisaná ³¹ Émbaramu séna Mósesemo siyáin-*aaiye* Maníkón-*aaimo* simátímakaawi siyáan-*aaiye* ímbo isésamo ésa pukáimpinkembo íyáfasinkaiwain-*aai* ímba isánááwe Émbaramu siyáíye Ísu siyáíye.

17

*Sáwí'o on-*aai*.*

Mátíyu 18:6-7, Mátíyu 18:21-22, Máaka 9:42-48

¹ Ísu wení kísau-waasisafena séna fí'lo-fi'on-tantaa'la waásifa'la tínsa kesáái tuwánááwe. Tuwímbai tésa kesááimo wéisaawi karo'-áái tasimátimiyasa kesáái tuwésa kóiyasa karo'ó síyawífa'la sáwí-meyamba tınıye. ² Miwímó tinuwarampimbó óraa'-ontamba fári'wimaresamo nompímbó túwáawasamo kumpuwésaraa karo'-áái ímba simátíméwasa kesááimo ísaraan-iyampoi kesáái ímba tuwésa sáwí'la owisinó. ³ Mindásafe'la kentúra'la káráwiyoro.

Kentí waásimo kembó sáwí'o uwátinkaiya'o é'la kembiwífá'á mindásafe simátimiyasa sáwí'la únemo síya'o é'la ímba aneká'á imáyáa é'la ifá'á túwáaro. ⁴ Kentí waásigomo kembó sáwí'o uwántinkáfa'o iyésamo kempá'ó tésamo sáwí'la únemo símae iyíya'o é'la ímba aneká'á imáyáa é'la ifá'á túwáaro. Mimbórá-kánáámó afakaetéra'o miyámó iya'o é'la ímba imáyáa é'la ifá'á túwáaro Ísu siyáíye.

Ísumpa'o timankúnkúmbo on-áái.

⁵ Suwasá Fasi'aénkóní aantá-waasi wentáfésa sésa entáféta simankúnkúntaamo úndasa súwa'nai inatá entáféta simankúnkúntaamo úndasa fasi'amaisa méraano suwaná ⁶ Fasi'aénkó séna moórá-taigon-awí'la másítáti kári'-aramba tu'makáawana áruma wíkéna óraa-tainambo intembá miyáumai kentáfé'la timankúnkúmbo íyambo é'la óraa-taisafe sé'o taawí'wé óraa'-nompimba kunkaruwuwó síyanamo éna miyá íníye Ísu siyáíye.

Kísau-waasiti kisaugon-aaí.

⁷ Ísu wení kísau-waasisafena séna moórá-aaí ísáaro. Kísau-waasigomba ai'marááwana kísau wémaena kisaufakena'í póíya'ó káráwiyaindafakena'í timbá ení tómbá emá agaimái naaó ímbo síyamba ⁸ kafegafé úmai kawe'únánkwátóí uré tómbá agai-símína'a nasúwána ánaaemba ení tómbá agaimái náínone miyán-áái wésewe. ⁹ Sintembá kísau-waasi miyá ésa úwoi miwítí kísau isasá miyá ombá pósa ímba túwí'a mósá wémaraawe. ¹⁰ Miyáumai kembiwí miyá é'a simátíméndantemba é'a tai'áiyanka'a sé'a úwoi wení kísau-waasisa úndasa póta úwoi kentáásí kisausa maiyáumne sé'a ímba kentú maimaé'a íyóro Ísu siyáíye.

Ísu námombo kón-kwaasi kawe'ó uwátínkarain-aaí.

¹¹ Ísu Yérúsaremu-nao'-ampa'ó kúmba Sámériyaa-marawe Káriri-marawe afufumpin-ámpá'á wéna ¹² moórá-naopa'a kúwasa námombo kón-kwaasi siyáánkai-waasi wétesa némpa'ó Ísumo túmba awánésa ¹³ aemái sésa óraako Ísuwo kentáa arumbá uwásinkaaó suwaná ¹⁴ Ísu tuwánéna séna amáán-kísau-waasifa'a wé'a kentú máaraatimiyasa tuwánésa námomba kawáúwiye sénááwe súwasa aampa'ó kumbá túma kawe'á uwátinkowana ¹⁵ miwífínkémbá moóráwigo áuma kawe'ó uwánkomba awánéna kouweréna óraaka tasiyéna Maníkón-áwí'a mósá maréna ¹⁶ Ísu óraakon-íye séna aísamaifimba takífaena súwi séna minkwáásí ímba Yúndaa-waasin-ífo Sámériyaa-marafaken-kwaasigo súwi súwana ¹⁷ Ísu séna siyáánkai-waasi túma kawe'ó uwátinkaunda afa'éiyain-kwaasi ímba kouwérááwana ¹⁸ kimboraawigo fí'om-barafaken-kwaasigo kouweréna Maníkón-áwí'a mósá maráíye simásuwena ¹⁹ minkwáásígóntáféna séna kentáfé súwa'nai índawin-íye sénda póna enáú kawe'án-ífo waaó Ísu siyáíye.

*Maníkó wení waásimo kawáánin-aaí.
Mátíyu 24:23-28, Mátíyu 24:37-41*

²⁰ Súwasa amáán-kawaa-waasi Ísumba áísai esa sésa Maníkó wení waásimo kawáánin-kanaa nóin-kanawa tíniyo suwaná Ísu séna Maníkó wení waásimo kawáánimba ímba kanaa'á túrantamba awánánááfo ²¹ Maníkó wení waásimo kawáánimba waási túra'a ómbaraimba pósa mifará'í maafá káráwiyaiye ímba kanaa'á sénááwe Ísu siyáíye.

²² Ísu simátiména wení kísau-waasisafena séna ánaaemba kemá waási úranko kúmóna-kanaa awánánae síyambanifo ímba miyán-kánáá suwánánááwe. ²³ Tuwímbai sésa maafá'á méraífo taawánaaromo síyasa fí'owí sésa maafá'á méraífo taawánaaromo síya'ó é'a ímba érai'e sé'a wété oro. ²⁴ Wíyómpa'ó aafáyáumo tóraísasamo awánaantemba kemá waási úranko miyáumai afora'á aneka'á kumónaumne. ²⁵ Misúnda-aaí ímba paápé uráinasa aifa'á káfé'ó méraan-kwaasi tínaaemba uwásinkesa sí'ó índa-i'a uwásinkanaawe. ²⁶ Naaófá'á moóráwígon-awí'a Nówaamo méronka'a waási ímba Maníkón-ímáyáá ésamo ma'éóntemba ánaaemba kemá waási úranko kúmóna miyá ónááwe. ²⁷ Nówaamo méronka'a noné tóné wénesa tiyáámúmba wétó'waaí-esa aaré máúwasa waaí máúwasa wéuwana Nówaa nompín-táómpimba imérowana piri'-nónkó seyaafá'-wáásí tínkamuwasa putásaraawe. ²⁸ Naaófá'á moóráwígon-awí'a Rótimo méronka'a ímba Maníkón-ímáyáá ésa noné tóné wénesa méyánúmae wénesa kísauwe naané úmae né'ómbe ²⁹ Róti Sónómu-naopa'ó tiyuwónka'a Maníkó óntankwara iyaronkwárá'á wíyómpakemba tuwówana kuména tínkamuwasa putásaraawe. ³⁰ Rótimo méronka'a waási ímba Maníkón-ímáyáá ésamo ma'éóntemba kemá waási úranko aneka'ó kumpaapé ondará'á miyá ónááwe.

³¹ Aneka'ó kúmóndara'a ontará'ó méraiyan-kwaasi ímba naaúmpa'o iyíyamba moparáwímbá ifátuwanaawe. Kísaufa'o méraiyan-kwaasi ímba naaúmpa'o tíyamba moparáwímbá ifátuwanaawe. ³² Róti awaainínkón-áái imáyáan-oro. Wení moparáwímbó tuwón-imayaa éna mówaerowana óntankwara iyaronkwará'á kuména tufúwana pukáiyé. ³³ Tirááimo táinda-i'o ésa ímba kawé'-úmai ménaafo kentáfésa imáyáa ésa tirááimo táinda-tantaa'o tuwésamo puwésa aúí'a úmai maé'mae'a ónááwe. ³⁴ Simátimé'a sune. Aneka'ó kúmóndara'a mindó'wáámbá kae'-wáásí mimbórafá'á túmá wéreyana Maníkó moóráwigomba auwéna moóráwigomba aiyáíniye. ³⁵ Minkánáá kae'-ínínkáí tómbó wéto'mayaan-iyana Maníkó moórá-inimba auwéna moórá-inimba aiyáíniye. ³⁶ Kae'-wáásí kísaufa'o méreyana Maníkó moóráwigomba auwéna moóráwigomba aiyáíniye Ísu súwasa ³⁷ wení kísau-waasi sésa Fasi'aénkó emó sénda-aai nááfatafewa sénó suwaná póiyé sawaiyé mó kawáá'ipa'o náíndasafenamo embontaan-dúmágómó tatorúpaintemba Maníkó sínana súnnda-aai paápé íniye Ísu siyáiyé.

18

Moóráwigo keto'-ínínkón-aaimo ísarain-aai.

¹ Ísu séna aasiyaasí Maníkómpá'á inái wésesa túwáafo séna waé'mai-aai simátiména séna ² moórá-naopa'a aaimó ísáín-kwaasigo ména ímba Maníkón-áároi inkaiséna ímba waási-imayaa éna méraisana ³ mindáópa'a keto'-ínínkó ména aasiyaasí aaimó ísáín-kwaasigompa'a tóso éna séna sáwí'a uwásinkanaesa wéfo aai súwa'nai uwásinkaaosisaná ⁴ ayáátááka'a wenáái ímba ísarena ánaaemba imáyáa éna séna Maníkón-áároi ímba inkaisé'a waási-imayaa ímba é'a wéumpo ⁵ minínínkó kempá'ó timbá suwesarái ifáímpó'a áwa'nai ónaumne siyáiyé. ⁶ Fasi'aénkó simásuwéna séna aaimó ísáí-sawawaasigon-aai imáyáan-oro. ⁷ Maníkóní waási wempá'ó inaimó símae iyómba túwáafo séna ímba ayáátááka'a úwoi ména miwí táái iséna ⁸ sáwí'o uwátínkénka'a ááéma túwa'nai íniye. Ánaaemba kemá waási úranko aneka'ó kúmóndara'a méraiyan-kwaasifinkemba kesááisafesa timankúnkúmba ónaa ína ónaao tuwánánaumne Ísu séna Maníkómpá'ó inaimó símae iyómba túwáafo séna mináái siyáiyé.

Ámáán-kawaa-waasigonte taakisimó maún-kwaasigonte-tai.

⁹ Tuwímbai kawé'-wáásí úne sésa kentúma maimaé iyésa fí'on-kwaasi túma símai sáwí'o uwátínkén-kwaasisaféna waé'mai-aai Ísu simátiména séna ¹⁰ kae'-wáásígórái moóráwigo ámáán-kawaa-waasigon-ifo moóráwigo taakisi-óntámbó máín-kwaasigo ésarai óraa'-amaan-daumpa'a inái séyae sésarai iyóyamba ¹¹ ámáán-kawaa-waasigo koku'á ména wenáú maimaé iyéna séna Maníkóo kemá tuwímbaimo ontembá ímba wéumpo entáfé'a súwi sune. Umémbó maésamo karo'ó sésamo aare-úmémbá ésamó ontembá kemá ímba miyá wéune. Maaméraiwai taakisimó máín-umen-kwaasigomó intembá kemá ímba miyá wéune. ¹² Aasiyaasi-sóndáará'á kae-kae-kánáá ámáántafe'a imáyáa é'a ímba tómbá wénaumne. Aasiyaasi-kísáúgóní sondaará'ó maúnda-tantaa'a tuwínke'a kemá afa'éiyaimba maé'a moórá embá ama'mae'a wéiyune sisaná ¹³ taakisimó máín-kwaasigo moóráfa koku'á ména aigae éna kífaena séna Maníkóo kempímbá sáwí-imayaa wéraifo arumbá uwásinkaaosiyáiyé. ¹⁴ Ísu mináái simátiména séna ísáaro. Maníkó taakisimó máíwaini sáwí-imayaa maiyaúwáísana Maníkóe taankarotámai maéna wení naaópa'a wisaná ámáán-kawaa-waasigo wempímbá sáwí-imayaa úwoi wéraisana wení naaópa'a kuráiyé. Óraa'-waasi únemo síyawí Maníkó túwí'a múra tuwáínifo Maníkón-aísamaifimbo méraawi Maníkó túwí'a maimaé iyíniye Ísu siyáiyé.

*Ísu iyámpóimo ayááfúmbo tátínkarain-aai.
Mátíyu 19:13-15, Mááka 10:13-16*

¹⁵ Simátimuwasa tuwímbai Ísu ta'otorena kawe'á uwátinkainkwaee sésa iyámpói tí'mae tuwasá wení kísau-waasi tuwánésa kóro suwaná ¹⁶ Ísu miniyámpóisáféna táántena séna teró. Ímba kóro síyamba tiyuwáiyasa kempá'á iyámpói úwoi teró. Miniyámpóimó kempá'ó tentembá Maníkó wení waásimo kawáánimba miyaráán-úmai wégawaanimba iyámpóimo kempá'ó tíyan-amba ímba aambá faíyóro. ¹⁷ Érai'a simátime súne. Maníkóntáfésa sésamo iyámpóiyaa-úmai kenká'á wégawaanonemo síyanamo éna miwíyá'á kawáánínifo ímbo miyá síyawimo éna ímba kawááníníye Ísu siyáíye.

*Óntawara'-waasigon-aai.
Mátíyu 19:16-30, Mááka 10:17-31*

¹⁸ Súwana moóráwigo Yúndaa-waasiti óraako Ísumpa'a téna séna óraakoo kawekó óne. Nóra úmaiya aúí'a úmai wíyómpa'a maé'mae'a ónaumno súwana ¹⁹ Ísu séna kentáfé nóra séwa kawekó óne wéseno. Mimbóráwígó Maníkó weyáá kawekón-íye. ²⁰ Maníkóní áamámba é'a ísaraane. Minámáambá aúfáífimba agaimaréna séna ímba aare-úmémbán-oro. Ímba waási tínkamiyasa púwóro. Ímba umémhá máéro. Ímba karo'-áái simátínkáaro. Kentinófoi-tuwi'a óraa'-i'an-oro siyáíye súwana ²¹ miwá séna minámáambá kemá iyámpóiyakemba ísare'a kawe'á úmae wéiyune súwana ²² Ísu iséna séna kawe'á éma moórá-tantaa'a ímba kawe'á uráampo ení moparáwímbá fí'on-kwaasi wétime óntamba maiyé ímbo makéwi tímínana ení kawe'-meyámbá Maníkó wíyómpa'a ankáíníye. Tímatuwemo e kembá sirááíwainone súwana ²³ mináái iséna sáwífa'-moparawimbo makóntafena óraa'-imayaa úwana arunkó sáwí'a uráíye.

²⁴ Arunkó sáwí'a úwana Ísu awánéna séna sáwífa'-ontamo makén-kwaasi Maníkómó wení waásimo kawáánipa'o wíyamba umbaí táíníye. ²⁵ Moórá-poigon-awi'a káámeri mimpóigó waigóní afaapimbá ímba kanaa'á kóferainíye. Káámeri-poigomo waigóní afaapimbó kóféraínkaka sáwífa'-ontamo makáan-kwaasi Maníkómó kawáánipa'a kowisinó súwasa ²⁶ mináái iséna áísai esa séna umbaí taifó nóran-kwaasiya Maníkómó kawáánipa'a méranaao suwaná ²⁷ Ísu séna waási miwítí kísausamba ímba méyámbarésa kónááfo Maníkó úwoi kanaa'á wéíye súwana ²⁸ Pítaa séna isaaó. Kentáási naaópa'a tuwéta entá wéaraaiwaumne súwana ²⁹ Ísu séna érai'a simátime súne. Maníkó wení waásimo kawáánintafesa imáyáa ombá naaópa'a tuwésa tuwaaíniné tuwaaísáíye tinófoiye táánine tiyáámúne tiyuwésa miyáumaimo túwááwin-anonaa ³⁰ marapá'ó méraanka'o túwáán-tantaa'a miyán-tántáá'á sáwífa'a mémaesa ánaaen-kanaa aúí'a úmai wíyómpa'a maé'mae'a ónááwe Ísu siyáíye.

*Ísu wemó puwíndasafenamo siyáin-aai.
Mátíyu 20:17-19, Mááka 10:32-34*

³¹ Ísu wení kísau-waasi sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasi tí'maena moórá-aempa'a tínkarena simátimena séna ísáaro. Yérúsaremu-naopa'a konanasá naaófá'ó Maníkón-aaimo simátimakowimo waási úrankon-aai agaimakáan-aai paápé íníye. ³² Kembá sí'mai fí'onkaa-waasi tímíyasa karaánáa'a sinkésa símai sáwí'a uwásinkesa tuwiyáái wisinkésa ³³ súwiyonku'-nésa sínkamiya'a púwónasa utámaraiya'a kaumbo-kánáá maisuwé'a iyáfasinanaumne Ísu súwasa ³⁴ wení kísau-waasi nóin-aaisafenawa síyó séna minááigóní áwáumo aúpá'ó wérontafesa ímba ísámai kawe'á ésa Yérúsaremu-nao'-ampa'a kuráawe.

*Ísu aúrambo kafíkówimba kawe'ó uwánkarain-ai.
Mátíyu 20:29-34, Mááka 10:46-52*

³⁵ Ísu aampa'ó kúmba Yéríko-nao'-ewaa'a kúwana moóráwigo aúrambo kafíkówi óntamba inai símai maénae séna aanawáísára'a kumbéna wéingai séna ³⁶ sáwífa'-waasimo tésamo kínkimbo sumbá iséna nááwiya'o súwasa ³⁷ Ísu Násaretifakewi wétiye suwaná ³⁸ óraaka séna Ísuwo Téfitin-andafakewi ómpo arumbá uwásinkaaó súwasa ³⁹ aifa'ó tun-kwáásí aaisambá aéesa sésa aseraaó suwaná mináái ifátuwana aneka'á óraaka séna Ísuwo Téfitin-andafakewi ómpo arumbá uwásinkaaó súwana ⁴⁰ Ísu aampa'ó wémomba wení ewaa'á koiyáfasinena séna áí'mae teró súwasa áí'maesa ewaa'á tuwaná Ísu áisai ena séna ⁴¹ nóin-tantaara embá arááimo táinda-tantaa'a uwánkanaumno súwana séna óraakoo súrumba kawe'á uwásinkaaó súwana ⁴² Ísu séna kentáfé kanaa'á súwa'nai índawin-iye sémpo aúrumba kawe'á íno súwana ⁴³ minúwóiyáámbá aúrumba kawe'-úmai awánéna Ísumba arááiwa'mae wéwena Maníkón-áwí'a mósá marówasa sáwífa'-waasi awánéna Maníkón-áwí'a mósá makáawe.

19

Sákíyasin-ai.

¹ Maníkón-áwí'a mósá marówana Ísu Yéríko-naopa'a kóyáákanae séna kúmba ² moóráwigo-awí'a Sákíyasi taakisi-óntámbó máún-kwaasiti óraa'-waasigo éna sáwífa'-ontamba makéna ³ Ísumba awánánae séna úmba sáwífa'-waasi fáitukowana ampáán-kwáásígó éna ímba kanaa'á awánéna ⁴ maanampá'á tíniye séna minkwáásí tínaaempakemba aifa'á iyáákana moóra-taifa'a iyátena mérowana ⁵ Ísu mintáigóní áwáufa'a wéna mósá awánéna séna Sákíyasiyo ení naaúmpa'a kónaumpo minúwóiyáámbá marapá'á kumuwo súwana ⁶ aamoí uwásuwena minúwóiyáámbá marapá'á múra tuwéna kúwáái'maena wení naaúmpa'a kúwasa ⁷ minkwáásísómbá awánéna tirunkó sáwí'a úwasa sésa sáwí'o in-kwáásígóní naaúmpa'a wéwiye suwaná ⁸ Sákíyasi wení naaúmpa'a mósá ankéna Fasi'aénkóntáféna séna óraakoo kesí ónta afufuntambá tuwínke'a tuwímbai ímbo makén-kwaasi tímé'a tuwímbai karo'á simátinke'a óntamba umémbó maiyáunda pó'a éiyain-eiyain-úmai tíma'mae'a kónaumne súwana ⁹ Ísu séna káfé'a maandáúmpá'ó méraan-kwaasi kawe'-ámpá'á métinkaumne. Émbaramun-aísaafitantambo uráandasafe'a miyá úne. ¹⁰ Kemá waási úranko kumpaapé uráundawi enkáán-kwáásí saafá úmai sáwí'o úmimo méraampinkemba kawe'-ámpá'ó métinkáandasafe'a kunkáumne Ísu siyáiyé.

Siyáánkai-waasi-taai.

¹¹ Mináái ísówana Ísu Yérúsaremu-naokoni ewaa'á kúwasa wesé'o kun-kwáásí imáyáa ésa sésa Maníkó wení waásimo kawáánimba káríka'a paapé íniye suntáféna waé'mai-ai simátimena ¹² séna moóra-oraakon-ai ísáaro. Kámáni-waasi némpa'-marafa'a méraawana kotísai onasamó kanaán-iyemo síya'o é'a kesí waásiya'a takaráwiyonae séna ¹³ wení kísau-waasi siyáánkai-waasi táántaisasa tewaná óntamba kae-táémo kae-táémo'a tíména séna koméraana'a minóntánkákémbá kísau wémaiya'a té'a tuwímbai-ontankwara'a tamáéno séna kóísasa ¹⁴ wenamááraa tíyántafesa uwánkesa kámáni-waasi kosimátíme sé'a kentáará'á ímba takaráwiyiniye kosimátíméro sewasá kuráawe. ¹⁵ Énifo minóráákómbá káráwiyi-kísau améwana kouweré téna ááémo óntambo tímakain-kwaasi táántaisasa tewaná séna tímakaunda-ontankakemba nóraumai-ontana maiyáao sisaná ¹⁶ aifa'ó amakaiwai téna séna óraakoo símakaanda-ontankakemba kísau wémae'a moóra kae-táémo'a maiyáumne sisaná ¹⁷ óraako séna kesí kísau-waasigo kawe'á óne. Kári-tantaaka'a kawe'-úmai káráwiyaampo siyáánkai-naoraara'a káráwiyuwo sisaná ¹⁸ moóra-kísau-waasigo téna séna óraakoo

símakaanda-ontankakemba kísau wémae'a siyáánkai-taemo'-ontamba maiyáumne sisaná ¹⁹ énifo séfataase-naoraara'a káráwiyuwo sisaná ²⁰ moórá-kisau-waasigo téna séna óraakoo símakaanda-ontamba ampantafimbá mú'múmai aúpá'á makáumpo máinone. ²¹ Emá fasi'aén-kwáásí éma ímbo makáanda-tantaa'a wémae úwoi wéne fí'owiti kisaufaken-tomba wénaana pó'a enáároi inkaisé'a úwoi aúpá'á makáumpo máinone sisaná ²² óraako séna sáwí-kisau-waasigo ónda pó'a kentáfémo séndantemba aaí simánkanaumne. Kentáfé sé fasi'aén-kwáásí éma ímbo makáanda-tantaa'a wémae úwoi wéne fí'owiti kisaufaken-tomba wénaane sémpo ²³ kesí óntamba seyaafá'-wáásítí óntambo máraán-daumpa'o makáandarakaa tiyé'a kesí óntankwara a'wáá-ontankwara'a máúsino séna ²⁴ méraan-kwaasisafena séna maanóntámbá maiyé'a kae-táémo'-ontambo tokáiwaimba áméro sisasá ²⁵ miwí sésa ímbanifo kae-táémo'-ontamba é'a tokáiyé sewaná ²⁶ óraako séna simátíme sune. Sáwífa-tantaaka'o kawé'-úmaimo káráwisinkaawi moórá-mora-tantaa'a tíménaša káráwisinkanaafo ímbo kawé'-úmaimo káráwisinkaawifinkemba makáan-tantaa'a máéna'a ²⁷ kesí namuro-wáásí kentáará'á ímbo káráwinone siyáawi tí'mae'a kempá'á tiyé'a tínkamiyasa púwóro siyáiyé Ísu siyáiyé.

*Ísu Yérúsaremu'nao' kúrúin-aaí.
Mátíyu 21:1-11, Máaka 11:1-11, Yóni 12:12-19*

²⁸ Ísu mináái simátimena aifa'á Yérúsaremu-nao'-ampa'o kúmba ²⁹ Órífi-omapa'-ewaa'-naokai moórá Pétífasi-nao'a úwana moórá Pétáni-nao'a úwana minkáé'-náó'-ewaa'a wéna wení kísau-waasiyai kae'á máti'marena séna ³⁰ epín-dáópa'a kurékai moórá-poigon-awi'a tónki koawáneyambo waásimo ímbo ayáákainda-poi ándá awátuwekai áí'mae tekaiyó. ³¹ Moóráwigo tuwánénamo nóra óyaekaiya óyómo sínakai óraako ayáá'mae'a kónae siyé simámékaiyo súwasarai ³² kuyaná súntemba mimpóí mérowasarai koawánésarai ³³ ándá koawátúwóyana mimpóígón-afowá awánéna séna nóra sékaiya mimpóígóní ándá wéwaaeyo súwasarai ³⁴ mindárai sésarai óraako ayáá'maena wínkwae simásuwesarai ³⁵ áí'maesarai Ísumpa'a tuyasá wení kísau-waasi paákákén-únánkwátói faú'mai mimpóígón-arósáaunka'a wandaái uwí'márówana Ísumba ayáá'mae wéguwasa ³⁶ sáwífa'-waasi mésa óraa'-waasin-iyé sésa paákákén-únánkwátói faú'mai aampa'á uwí'ma'mae wéguwana minúnánkwátóiyá'a auwétamaena wéwena ³⁷ Órífi-omapaken-ampa'o kumúmba Yérúsaremu-nao'-ewaa'a kúwasa Ísumba sáwífa'-waasi arááiwa'mae wéwesa aamoí ésa fí'o-fí'on-kisau kawé-kísáú maúmba awánontafesa Maníkón-áwí'a mósá marésa óraaka'-oraaka'a sésa ³⁸ Fasi'aénkó ai'maráisana kunkáiwaimba Maníkó minkáwáágómbá kawé'á wéuwankaiye. Maníkó kentáásáféna séna aáno úmai méraaro wésimba póna wenáwí'a óraa'a wéiye óraaka'a suwasá ³⁹ misáwífá'-wáásífínkémbá tuwímbai amáán-kawaa-waasi sésa óraakoo embó arááiwa'mae wénon-kwaasisafe sé aseráaro siyó suwaná ⁴⁰ Ísu séna simátíme sune. Miwí ímbo aaimó senkakaa maanóntánkó kentáfénawe séna aaí sisinó Ísu siyáiyé.

Ísun-arumbó uwátínkarain-aaí.

⁴¹ Ísu Yérúsaremu-nao'-ewaa'a wéna awánéna waási tífi'a téna séna ⁴² aáno úmaimo máéwini áwáu ímbo ísámai kawé'á uráawe. Isékaa aáno úmai méraawisino. Káfé'a ímbo kanaa'á wéisaawe. ⁴³ Kentí namuro-wáásí tésa kentí naaópa'a taúkúresa maramá u'mái ontafimbá agari'á tásuwesa ⁴⁴ kentí aare-iyámpóíwara'a tínkamesa kentí naambá tawísísuwanaawe. Maníkó kawé'-ámpá'á métinkanae séna tisa'á tínaaemba uwánkáamba pósa kentí namuro-wáásí tésa miyá ónááwe Ísu siyáiyé.

*Ísu óraa'-amaan-daumpa'o iyáin-aaí.
Mátíyu 21:12-17, Máaka 11:15-19, Yóni 2:13-22*

⁴⁵ Ísu mináái simásuwena Yérúsaremu-naopa'a óraa'-amaan-daumpa'a iyéna áamáan-daumpa'o méyámbo un-kwáási iti'mátuwena ⁴⁶ simátimena séna Maníkón-aaí aúfáifimba agaimaréna séna mindá kesí naambá Maníkómpá'ó inaimó sen-dámbán-iyé agaimaréna siyáiyé. Énifo umén-dáúmpá'ó ontenkáámbá uráawe Ísu siyáiyé.

⁴⁷ Aasiyaasí óraa'-amaan-daumpa'a Ísu simátíma'maena iyúwasa óraa'-amaan-kisau-waasiye áamáambo sun-kwáásiyé óraa'-waasiye Ísumbo tufíyan-aaí suwasá ⁴⁸ úwoi-waasi sáwífa'a Ísun-aaí ísámae wéiyuwasa tufuwíyan-amba ímba kanaa'á saafá uráawe.

20

*Nááwawa ai'maráísawa tiyáanomo siyáan-aaí.
Mátíyu 21:23-27, Máaka 11:27-33*

¹ Moórá-kanaa Ísu óraa'-amaan-daumpa'a iména Maníkóní ásé-aaí simátimuwasa óraa'-amaan-kisau-waasiye áamáambo sun-kwáásiyé Yúndaa-óraa'-waasiye tésa ² sésa nááwawa ai'maráísawa tiyéwa nááwampinkena maiyéwa fasi'aén-kísáú wémaeno. Simásimiyo suwaná ³ Ísu séna aifa'á moórá-aaí tísai ona'á simásíméro. ⁴ Ááéma Yóni nombó maitínkaraiwai Maníkówá simámakaisanawa nombá maitínkarai waásiya simámakaawanawa nombá maitínkaraiyo súwasa ⁵ miwí keáímbá sésa nórasaawa sénaumno. Maníkó simámakaisana nombá maitínkaraiye senanasáámó éna nóra séra Yónin-aaisafe'a ímba érai'e siyáao síníye. ⁶ Waási simámakaawana nombá maitínkaraiye senasasáámó ésa úwoi-waasisa sínkamonaawe. Úwoi-waasi sáwífa'-waasi Yónintafesa sésa Maníkón-aaímo simásímakaiwai uráiyé wéseмба pósa óntamba maiyésa sínkamonaawe. ⁷ Ísuntafesa sésa emó sísai ónda-aaisa ímba isáúmne suwaná ⁸ Ísu séna ímbo simásimiya'a nááwampinkena maiyéra fasi'aén-kísáúmó maúnda-aaí ímba simátimenaumno Ísu siyáiyé.

*Ándá-aran-kisaura'o káráwiyowi-taai.
Mátíyu 21:33-46, Máaka 12:1-12*

⁹ Ísu waé'mai-aaí simátimena séna moóráwigo ándá-aran-kisau úmarena ayáátáaka fí'om-barafa'a koménae séna maankísáúrá'ó káráwiyawimo é'a kesáfé'a tuwímbai-aramba wémae'a tuwímbai kembá siyúwáaro simátimena fí'om-barafa'a koméraisana ¹⁰ arambó áfumo kain-kánáá tisaná aanáfó kesí ándá-aramba komauwó séna wení kísau-waasigomba ai'maráísana minkísáúrá'ó káráwiyowifa'a tisasá ta'óto'mai tufú'maresa ándá-aramba ímbo ámémba ai'mátuwaawana kóísana ¹¹ aanáfó moóráwigomba ai'maráísana tisasá minkísáúrá'ó káráwiyowi ta'óto'mai tufú'maresa sáwí'a uwánkesa ándá-aramba ímba ámémba ai'mátuwaawana kóísana ¹² aanáfó moóráwigomba ai'maráísana tisasá ta'óto'mai tufú'marááwana naaemá kúmísasa famétuwaawana kóísana ¹³ aanáfó séna nóra ónaumno. Kesááninko imáyáamo ámakaundawimba ai'maráanana wínasa wenáái isánáawe séna ai'maráísana tisasá ¹⁴ minkísáúrá'ó káráwiyowi awánésa keáímbá sésa aanáfón-ááninko tifo tufúwónanasa puwéna maankísáú ímba maínata kesáá maénae sésa ¹⁵ ta'óto'mai ándá-aran-kisauwakemba famétuwesa tufúwówana pukáiyé. Ísu mináái simátimena séna minkísáú-áánáfó miyá íníye. ¹⁶ Téna kísaura'o káráwiyowi tínkaminasa puwíyana fí'onkaa-waasi kesí kísaura'a káráwiyoro síníye Ísu súwasa mináái isésa sésa ímba miyán-oro suwaná ¹⁷ Ísu árimba tuwánéna tísai úmai isánae séna imáyáan-oro séna Maníkón-aaí aúfáifimba maarán-áái agaimaréna séna

óntan-dambo on-kwáásí moórá-ontantafesa sáwí'a wéiye sésa maisukáawe. Ánaemba minóntánkó áfonkaamba uráiyé

agaimaréna siyáimba minááisáfé'a imáyáan-oro. ¹⁸ Wiyamba minóntánká'á tanaamba kofésa sáwí'a ónááfo minóntánkó tufú'mai sáwí'a uwásuwainiye Ísu súwasa ¹⁹ óraa'-amaan-kisau-waasiye áamáambo sun-kwáásiyé simbá kentáásáféna siyé sésa ta'óto'mai tufuwónae sésamo umbá seyaafá'-wáásísáféna táá'a úwasa ifátukaawe.

*Taakisi-ááisáfésamo áísai uráan-ai.
Mátíyu 22:15-22, Mááka 12:13-17*

²⁰ Ifátuwesa ta'ótoraiyan-kanaa káráwiyesa tuwímbai ti'marésa sésa Ísun-aaimo ísáán-kwaasimo ontembá té'a áísai iyana sáwí-aaimo sínata ta'óto'mai kámáni-kawaagompa'a móankanaumne sésa ti'márówasa Ísumpa'a tésa ²¹ sésa óraakoo érai'-aai wése waási táároi ímba inkaisé óraa'-waasiye úwoi-waasi táároi ímba inkaisé tirumbó faiyá'mai-aai ímbo sénda Maníkóní aambó arááiwaén-aai arupise úmai simátimendasa ísaraumne. ²² Emá nóran-imayaawa óno. Kanaasááwá taakisi-óntámbá Rómu-kamanisa timénaum íntaawa timénaumno. Tíméndasa Yúndaa-waasisa kentáási áamáána taraisónaum íntaawa taraisónaumno. Timénaum íntaawa timénaumno suwaná ²³ Ísu miwítí imáyáa iséna séna ²⁴ moórá-ontamba maimaé máaraasimero súwasa maimaé máaraanamuwana séna nááwan-óikaana uráinkara áwí'a wéraiyo súwasa Rómu-kamani-kawaagon-óikaamba isaná áwí'a wéraiye suwaná ²⁵ Rómu-kamani-kawaagonde wembá áméro. Maníkóndé Maníkómbá áméro súwasa ²⁶ mináái ísówana táá'a úwasa ímba aai siyáawe. Ísu waási túranka'a ména ímba sáwí-aai súwasa pósa ímba aai sésa ta'ótokaawe.

*Pukémpinkembo iyáfasinaiyan-aai.
Mátíyu 22:23-33, Mááka 12:18-27*

²⁷ Ímba ta'ótórówasa Sátúsi-amaan-kawaa-waasi púwómpinkemba ímba iyáfasinanaawe sun-kwáásí pósa Ísumpa'a tésa ²⁸ sésa óraakoo naaófá'á Mósese séna moóráwigo aaré maimakéna iyámpói ímbo ma'ánkáiimba puwínana áfáko maimakéna awaaón-anondaa-ware'e séna iyámpói ma'ankáíniye siyáiyé. ²⁹ Moórá-aai isaaó. Moórá-kanaa afakaeté-afarawainonda mésa tuwaaó aaré maimakéna iyámpói ímbo ma'ánkáiimba púwísana ³⁰ wenánaenkewi ware'á maimakéna iyámpói ímbo ma'ánkáiimba púwísana ³¹ wenánaenkewi ware'á maimakéna iyámpói ímbo ma'ánkáiimba púwísana miyá émesa afakaeté-waasi putásaawana ³² minínínkó ánaemba pukáiyé simámesa ³³ Ísumba áísai esa sésa miyámó ombá waási puwíyampinkembo iyáfasinaiyan-kanaa minínímbá afakaeté-waasi tuwaainímbá éna nááwa máíniyo suwaná ³⁴ Ísu séna marapá'ó méraan-kwaasi aaré maíyasa waái maíyasa tiyáámumba to'waaí ésa wéowe. ³⁵ Maníkó táántena séna pukémpinkemba iyáfasine'a wiyómpa'a iménaawe siyáimba minínínákwá'á wiyómpa'o iméraiymba aaré ímba maíyasa waái ímba maíyamba ónááwe. ³⁶ Maníkóní kísau-waasimo wiyómpa'o mésamo ímbo púwóntemba minkwáásí miyá ésa ímba aneka'á puwónááwe. Pukémpinkembo iyáfasinaiyamba Maníkóní waásin-owe. ³⁷ Waási pukémpinkembo iyáfasinaiyamba Mósese minááisáféna agaimakáiyé. Aúfáífimba agaimaréna séna áru-taiya'a iyamó kaimbá ímba mintái káwisana mintáífinkémbá Maníkó Mósesentafena séna Maníkó úne. Enaíwá'ná Émbaramune Áísáakine Yékopune miwítí Maníkó úne siyáiyé. Maníkó minááímó siyáimba minkáúmbó-wáásí é'a púwúwasa utaráambanifo ³⁸ mináái siyáimba pósa miwí úwoi méraawe. Maníkón-aúranka'a seyaafá'nánká méraawe Ísu súwasa ³⁹ áamáambo sun-kwáásí sésa óraakoo kawé'-áái simásímakaane suwaná ⁴⁰ Ísun-aigo táá'a úntafesa ímba áísai uráawe.

Maníkómó iyáfasinankarawai Káráísitiin-aai.

Mátíyu 22:41-46, Mááka 12:35-37

⁴¹ Ímba áisai uwaná Ísu séna Káráísiti Téfítin-andafaken-kwaasin-iyé wésefo ⁴² naaófá'á Téfíti Káráísitintafena séna kesí Fasi'aénkón-iyé siyáimba imó agaimakón-aufaiimba Téfíti agaimaréna séna kesí Fasi'aénkóntáféna Maníkó séna kesiyáánúrappa'a fasi'aén-áémpá'á ⁴³ mara'-ména'a ení namuro-wáásí iyáákaanasa miwí tai'ánááwe

Maníkómó siyáin-aai Téfíti siyáiyé. ⁴⁴ Miyáumai Téfíti Káráísitintafena séna kesí Fasi'aénkón-iyé siyáimbanifo nóraumaiya wemá Téfítin-andafaken-kwaasin-iyé Ísu súbma Káráísiti Téfítini Fasi'aénkó éna Téfítin-andafaken-kwaasigon-iyé.

Ámáámbo sen-kwáásítí aambá arááiwáéfomo siyáin-aai.

Mátíyu 23:1-36, Mááka 12:38-40, Rúku 11:37-54

⁴⁵ Sáwífa'-waasi mináái ísówana Ísu wení kísau-waasisafena séna ⁴⁶ ámáámbo sen-kwáásítí aambá arááiwáéfo. Minkwáásí ayáátáá-kuferai wiyésa naaópa'a afufumpa'á nówasa pósa waási tuwánésa sésa óraa'-waasin-owe wésewe. Minkwáásí amáán-daumpa'o ombá óraa'-waasimo máépa'a imésa tanómbo kaúfópa'o ombá kawé'-áémpá'á mésa kawé-tómbá wénaawe. ⁴⁷ Minkwáásí keto'-ínintí óntawara naankwará'á umémbá maésa waási suwánésa súwí'a mósá maráíwae sésa karokómbá tafisímai inai wésewe. Miyámó on-ánóndáá óraa'-umbai maénááwe Ísu siyáiyé.

21

Keto'-íninkó Maníkómpá'á óntambo tukáin-aai.

Mááka 12:41-44

¹ Simátimena Ísu óraa'-amaan-daumpa'a ména tuwánómbo óntambo túwón-anafeumpimba sáwífa'-ontawara'-waasi sáwífa'-ontamba túwówana ² moóra'-keto'-ininko ímba óntamo makón-ininko téna kári'-ontamba kae-tóyaráámbá tuwómbo Ísu awánéna ³ wení kísau-waasisafena séna érai'a simátimé sune. Minkétó'-íninkómó túwáin-ontanko seyaafá'-wáásímó túwáán-ontamba iyáákaiye. ⁴ Miwí sáwífa'-ontafinkemba tuwímbai túwáafo wemá kári'-ontafinkemba mütú'a túwáimba póna ónta-iyaimba méiniye Ísu siyáiyé.

Óraa'-amaan-dambo tawisínda-aaimo siyáin-aai.

Mátíyu 24:1-2, Mááka 13:1-2

⁵ Súwasa tuwímbai óraa'-amaan-dantafesa sésa kawé'-óntánkákémbá úmakaawe, Maníkómbá amakaan-tantaa'a ko'naarirí úmakaawata awánéta aamoisá úne suwaná ⁶ Ísu séna ánaaemba waási tésa awánaan-tantaa'a seyaafá tawísísuwesa seyaafá'-óntánkwará'é tawísísuwanaawe Ísu siyáiyé.

Sáwí-kanaa tíníyemo siyáin-aai.

Mátíyu 24:3-14, Mááka 13:3-13

⁷ Ísu mináái súwasa áisai esa sésa óraakoo emó sénda nóin-kanaawa paápé íniiyo. Nóin-kwaamera ínataawa séta ampáánká'á Ísumo siyáimba miyá íniiyese sénaumno suwaná ⁸ Ísu séna karo'-áái isé'a érai'e sefó káráwiyoro. Sáwífa'-waasi tésa kesúwí'a máwatesa sésa Maníkómó iyáfasisinkarawai únda póna minkánáá ampáánká'á tiiíyese sénááwe. Miyán-áái síyawi ímba tirááiwáéro. ⁹ Tiyááwemo síyan-aai némpakena'i ewaakéná'i isáiyana ímba táá'a íno. Miyán-kánáámó tinda mindá ímba seyaafá-tántáá'ó tai'áínda-waame'an-iyé. ¹⁰ Fí'o-fi'on-aempa'-waasi tiyánááwe. Moóra-kawaa-waasigomo éna moóra-kawaa-waasigoni amááraasafena iyáfasine tiiyáaromo

sínasa iyáfasinesa tiyánááwe. ¹¹ Fí'o-fi'om-barafa'a óraa'-mari táíniye. Fí'o-fi'om-barafa'a aawaí táíniye. Sáwífa'-waasi tí'a íniye. Wiyómpa'a fí'o-fi'on-tantaa'a paápé ina'a awáné táátafe'a ónááwe. ¹² Mintántáá'ó ímbo paápé ínasa kembiwí ta'óto'mai sáwí'a uwátinkesa ámáán-daumpa'a kawáá-wáásí aafimbá maitinkesa ándáfa'a mótinkanaawe. Kentáfé'lo fasi'ámaimo méraiyan tafesa ta'óto'mai óraa'-waasifa'e kámáni-kawaa-waasifa'e mótinkesa aai simátinkaiya'a ¹³ minóráá'-wáásí kesáái simátimenaawe. ¹⁴ Aaimó simátinkénka'a nóran-aaiya sénaumno-imayaa ímbo óraa'a iyana tirunkó umbaí táino. ¹⁵ Minkánáá kawé'-ímáyáá timé'a aai tááka tínkáana'a síyasa kentí namuro-wáásí ímbo kanaa'á kentáái taraisésa iyáákanaawe.

¹⁶ Kentinófoiye kentífá'awaawiye kentimááraawe kentí waásiye tí'maesa óraa'-waasiya'a iyésa aai simátinkaiyasa kempínkémbá tuwímbai tínkamiya'a puwónááwe. ¹⁷ Kentáfé fasi'ámaimo méraiyan tafesa seyaafá'nánká tiyámba uwátinkanaawe. ¹⁸ Miyá ésa ímbo tímambá tínkambai tai'ánááwe. ¹⁹ Fasi'ámaimo mé'lo é'a kawé'-úmai méranaawe Ísu siyáíye.

Sáwí-kanaagon-aai.

Mátíyu 24:15-21, Mááka 13:14-19

²⁰ Ísu mináái simátimena séna Yérúsaremu-naopa'a namuro-wáásí taúkúmaraiya sé'a seyaafá-tántáá'á tawísísuwaiyan-kanaa tiyé sénááwe. ²¹ Yúndiyaa-marafa'lo méraiyan-kwaasi omápata tuwaantantésa iyónááwe. Naaópa'lo méraiyan-kwaasi mindáópa'a tuwésa wété ónááwe. Kísaufa'lo méraiyan-kwaasi ímbo naaópa'a iyónááwe. ²² Minkánáá Maníkó sáwí-meyamba tímínana Maníkón-aai aúfáifinken-aai paápé íniye. ²³ Tímúka'-inine káfé'-iyampoiwara'-inine minkánáá sáwí'a ónááwe. Maníkó maankwáásísáféna aaisambá tiyínana óraa'-umbai táíniye. ²⁴ Fí'om-barafakewi tuwímbai paepáétamba tínkamesa tuwímbai tí'maesa fí'o-fi'on-kwaasiti marafá'á mótinkesa fí'onkaa-waasi Yérúsaremu-naopa'a káráwiyesa sáwí'a iyana Maníkó séna kentí kanaa tai'áiye síníye Ísu siyáíye.

Ísumo marapá'ó kumínda-aai.

Mátíyu 24:29-35, Mááka 13:24-31

²⁵ Ísu mináái simátimena séna aafáúrá'é wiyónka'e oká'é fí'o-fi'on-tantaa'a paápé íniye. Marapá'á fí'o-fi'om-barafaken-kwaasi tirunkó umbaí táíniye. Uwí-nónkó óraaka'a áái wésena tufántááfan-ínasa waási inkaisónááwe. ²⁶ Wiyónko tora'náára'a ínasa waási sésa nórawa'iyo sésa tinekembá tata'á ínasa táátafesa ésa óraa'-imayaa ónááwe. ²⁷ Kemá waási úranko óraa'-fasi'aenkwará sámo kainkwará'á ainánká kúmóna'a suwánánááwe. ²⁸ Kemó sún-da-tantaa'a áwáu ómbarena paápé ina'a mósá awánánááwe. Maníkó kawé'-ámpá'á métinkainda-kanaa kárika'lo tinda pó'a to'mayaa é'a mósá awánaaro Ísu siyáíye.

²⁹ Ísu mináái simátimena séna moórá naan-táígón-áwí'a fíki mindáwara fí'on-taiwara'a imáyáan-oro. ³⁰ Asáómó agaínda awáné sé'a áú'lo sínda-kanaa kárika'a tíniye sénááwe. ³¹ Miyámó intembá kemó sún-da-tantaa'a ina'a awáné sé'a Maníkó wení waási kawáánimba kárika'a tíniye sénááwe. ³² Érai'a simátime sune. Káfé'lo méraan-kwaasi tuwímbai ímbo pukáiyanka'a kemó sún-da-tantaa'a paápé íniye. ³³ Wiyóne marawé tai'áínifo kesáái ímbo tai'áínda úwoi waé'wae'a íniye Ísu siyáíye.

³⁴ Ísu simátimena séna kentúra'a káráwiyoro. Uwó'lo on-dómbá né'a kafóná mé'a marapá-tántáá'á óraa'-imayaa ofáínifo. Miyá é'lo é'a ímbo imáyáamo

wéiyanka'a kumúnafainifo káráwiyoro. ³⁵ Kífo'o aumakáawanamo waígo ímbo imáyáa ímbó tafááfíntemba fí'o-fi'om-barafaken-kwaasi ímbo wéisenka'a kumúnafainifo ³⁶ káráwiyoro. Inaí símae wéiyiyana kemó súnda-tantaa'a kempá'ó tína'o é'a fasi'ámai mé'a waási úranko súranka'a méranaawe Ísu siyáiyé.

³⁷ Minkánááfímbá aasiyaasi-kánáá Ísu óraa'-amaan-daumpa'a iména wenáái simátíma'mae wéiyena fenómpinka máapa'a kumbéna Órífi-omapa'a nó'waamba imae'mae úwasa ³⁸ sáwífa'-waasi aafáyáara'a ááéma Ísun-aaí isánae sésa óraa'-amaan-daumpa'a imae'mae'a úmae iyáawe.

22

Yúndasi Ísuni pintaru'ó maiyáin-aaí.

Mátíyu 26:1-5,14-16, Máaka 14:1-2,10-11, Yóni 11:45-53

¹ Naaófá'á Maníkó Yúndaa-waasi tíyótaimo

í-tánómbá ímbo intóráín-tantaa'wara-pereti agáún-kanaa kárika'a túwasa ² óraa'-amaan-kisau-waasiye amáámbo sun-kwáásiyé Ísumbo tufíyan-aaí suwaná úwoi-waasisafena táá'a úwasa ímba aforatá ta'ótoranaumne siyáawe.

³ Suwaná Ísuni kísau-waasi sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasifinkemba moóráwígon-awí'a Yúndasi moórá-awí'a Ísakerioti éna waántáwanko wenarumpimbá koména imáyáa amúwana ⁴ óraa'-amaan-kisau-waasifa'e amáán-daka'o káráwirowifa'e wéna séna túwa'nai ona'á Ísumba ta'ótoranaawe súwasa ⁵ isésa aamoí ésa sésa miyámó inda-méyámbá óntanta aménaumne suwaná ⁶ Yúndasi ewé séna ímbo waásimo mépa'o é'a nóraumaiya Ísumba aráátíménasawa ta'ótoranaao-imayaa ómbarena úmae kuráiyé.

Tíyótaimo í-tánómbó kauráan-aaí.

Mátíyu 26:17-25, Máaka 14:12-21, Yóni 13:21-30

⁷ Yúndaa-waasi ímbo intóráín-tantaa'wara-pereti agáún-kanaa túntemba tíyótaimo í-tánón-kánáá sipisípi-araa'a tufú'mai káúfúnka'a ⁸ Ísu Pítaante Yóninte'a ti'maréna séna tíyótaimo í-tánómbá kowégaufiyata komandaanó súwasarai ⁹ mindárai sésarai nááfara kogaufóyauyo suyaná ¹⁰ Ísu séna Yérúsaremu-naopa'a wíyana moóráwigo nonánámó maimaé wíndawimba arááíwáékaiyo. Wemó naaúmpa'o iyíndafa'o ¹¹ naankón-afowámó mérainakai kosímámekai óraako áísai ena séna kesí kísau-waasise'a náán-aempara tíyótaimo í-tánómbá nánaumno wésiye kosímámékaiyo. ¹² Wemá afófumayaa'-nankoni óraa'-aempa'a aráátiminiye. Kúfu'o uwándáíyan-tantaa'a mimpímbá wéraiye. Seyaafá-tántáá'á to'mayaa úmarekai minká'á kausínkáakaiyo súwasarai ¹³ mindárai isésarai Yérúsaremu-naopa'a wésarai Ísumo sún-tantaa'a wérowasarai minká'á tanómba kauwánkaraaye.

Ísu wení kísau-waasi tómbó tímakain-aaí.

Mátíyu 26:26-30, Máaka 14:22-26, 1 Kórinti 11:23-25

¹⁴ Tanómbó náíyan-kanaa túwasa Ísuwe wení aantá-waasiye tómbó náíyapa'a komérowana ¹⁵ Ísu simátiména séna kárika'a sí'o índá-i'a uwásinkaiyan-kanaa ímbo tiyáina'a ááéma tíyótaimo í-tánómbá kembiwísé'a nánaumne-imayaa úmae iyáunda káfé'a minkánáá paápé ímbá póta nánaumne. ¹⁶ Simátíme sune. Marapá'á maantánómbá ímba aneká'á nánaumpo Maníkó wení waásimo kawáánipa'a maantánónkóní áwáuma afora'á wéraina'a nánaumne séna ¹⁷ ándá-aran-dombo wéron-anafeumba maisoréna Maníkómpá súwiyo séna maimái moórá-mora úmai naaró. ¹⁸ Simátíme sune. Ándá-aran-domba ímba nánaumpo Maníkó wení waásimo

kawáánipa'a mé'a aneka'á nánaumne séna ¹⁹ péréti maisoréna Maníkómpá súwiyo séna tafánkena tiména séna mindá kesún-ifo kembiwísáfé'a ísámai kesú tuwánáúmne. Miyáumai kentáfé'a imáyáa é'a námae iyóro súwasa ²⁰ tómbá násúwówana ándá-aran-dombo wéron-anafeumba maisoréna pérétimo timúntemba miyáumai ándá-aran-domba tiména séna mindá kesí naaén-iyé kesí naaemá kembiwísáféna kumínda póna Maníkó séna kesé'a kááísamai méraiwaé séna mináú-áái símai kááísamakaisa'a miyáumai kentáfé'a imáyáa é'a námae iyóro.

²¹ Kembá namuro-wáásímó aráátimindawi keséta ména tómbá wénaiye. ²² Naaófá'á Maníkó séna waási úranko puwíníyemo siyáintemba pó'a púwónana namuro-wáásímó aráátimindawi sáwí-meyamba máíníye Ísu súwasa ²³ wení kísau-waasi keáímbá sésa nááwa miyá ínisanawa síyo siyáawe.

Nááwa iyáákaiyomo siyáan-aai.

²⁴ Ísuni kísau-waasi mósimesi-aai sésa kentááfínkémbá nááwa wéiyaakaiyo suwaná ²⁵ Ísu séna marapá'-óráá'-wáásísómbá iyáákamai fasi'aén-áái simáti-simati uwasá wenkóyááka-tayaaka ésa sésa kentáásí óraa'-waasi kawé'á wéowe siyáawe. ²⁶ Kembiwí miyáumaimo óraa'-waasimo ontembá ímba miyán-oro. Kempínkémbá óraa'o ménae síyawí seyaafá'-wáásítí kísau túwa'nai oro. Íyáákanaemo síyawí fí'owiti wayó'á maenááwe. ²⁷ Marapá'-wáásífínkémbá tómbó ménamo wénaiwai óraa'-waasin-ifo kúfu'o uwámíwai kári'-waasi imbánifo kemá kentí óraako ímba miyá é'a kentí wayókóráámbá wéune.

²⁸ Miyá úna'a kembó sáwí'o uwásínkáanka kesé'a mé'a ímba síyukaawe. ²⁹ Kesifo kentáféna séna waási kawáánuwo siyáintemba kembiwísáfé'a miyán-áái simátimenaumne. ³⁰ Waási kawáámó ondará'á mé'a tómbá wéne'a kawáámó ondará'á mé'a Ísarerin-áánintomba sísamaifakemba kae'á kumbaimái-aanintonti minándáfákén-kwáásí-taai isé'a tuwínkaa'a ónááwe Ísu siyáíye.

Pítaa ánaaeni'a uwásinkainiyemo siyáin-aai.

Mátíyu 26:31-35, Mááka 14:27-31, Yóni 13:36-38

³¹ Ísu Sáímonimba arumbá uwánkena séna Sáímoniyo isaaó. Owái to'máímo tufimpí owanamó arú'ó marapá kúmíساسamo anónka'o mósá máéntemba kawé-tántáá'á mósá maé'a sáwí-tantaa'a úwoimo wéraindasafena waántáwanko tísai úmai isánae sína'a ³² mindásafe Maníkómpá'á inái sé'a kesé'o kááísaimo méraanda siyuwáánafo sé'a inái siyáumne. Emá siyuwé kouweré kesí waási fasi'átinkaa'o Ísu súwana ³³ Pítaa séna Fasi'aénkóo ándáfa'o áí'mae wíya'o é'a kesé'a kóyauye. Tufuwíyamo puwína'o é'a kesé'a puwóyauye Pítaa súwana ³⁴ Ísu séna Pítaa simáme sune. Káfé'a kokórigo ímbo áái siyáindara'a emá kaumbo-íká'á kentáfé sé ímbo awánáúnda-waasiye sínone Ísu Pítaantafena siyáíye.

³⁵ Ísu simásuwena wení kísau-waasisafena séna ááéma ti'maré sé'a óntambo inai-inaimó sí-únámbá ímba maé'a tón-únámbá ímba maimaé wé'a tísamai ánáamba ímba maimaé koró. Mináái ááéma sé'a ti'mákaunda moóra-tantaatafe'a aáfáán-tukána'iyo súwasa miwí sésa ímbaniye suwaná ³⁶ Ísu séna káfé'a óntan-unambo makáiyawi minúnámbá maimaésa koró. Tón-únámbó makáiyawi minúnámbá maimaésa koró. Paepáé'a ímbo makáiyawi miwítí paákákén-únánkwátói fí'owi timésa óntamba maiyésa paepáé'a méyánuresa koró. ³⁷ Simátíme sune. Naaófá'á Maníkón-aai aúfáífimba Áísáya agaimaréna séna áí'maesa sáwí'a uráan-kwaasimo

mépa'a móankaraawe agaimaréna siyáimba kentáfénamo siyáimba póna paápé ínaye Ísu súwasa ³⁸ wení kísau-waasi sésa Fasi'aénkóo kae-páépáé'a makáumne suwaná wemó sún-aaigoni áwáu ímba ísöntafena séna é'aniye Ísu siyáiyé.

*Ísu Kétésémánifa'a inaimó siyáin-aaí.
Mátíyu 26:36-46, Mááka 14:32-42*

³⁹ Ísu simátimena máápa'a kuména Órífi-omapa'a imaé'mae úntemba iyúwasa wení kísau-waasi arááiwa'maesa ⁴⁰ iyúwana Ísu simátimena séna waántáwanko tísai úmai isánae-aaí kempá'á sifáínifo Maníkómpá inai seró séna ⁴¹ tiyuwéna ewaa'á wéna Maníkó óraakon-iye séna mara'á kumbéna inafínkémbá ⁴² séna kesifóo emó kanaán-iye sémo e maanúmbái-tántáá'ó kempá'ó tinda maisiyuwé éniyo ímba kesí imáyáan-ifo ení imáyáa arááiwaéno súwana ⁴³ Maníkóní kísau-waasigo wiyómpakewi paápé éna fasi'ánkowana ⁴⁴ arunkó óraa'-umbai tówana Maníkómpá'á inai fasi'ámai súwana umu'náamba naeraámbá marapá'á kumúwana ⁴⁵ inai simásuwena iyáfasinena wení kísau-waasiyaufa'a téna tatuwánómba tirunkó umbai tówasa tún-kwaigurówana ⁴⁶ tatúséna tasimátimena séna túmó wéraamba iyáfasine'a inai seró. Waántáwanko tísai úmai isánae-aaí kempá'á sifáínifo Maníkómpá'á inai seró Ísu siyáiyé.

*Ísumbo ta'ótokaan-aaí.
Mátíyu 26:47-56, Mááka 14:43-50, Yóni 18:3-12*

⁴⁷ Ísu mináái wésuwana sáwífa'-waasi wétuwana Ísuni kísau-waasi sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasifinkemba moóráwigo-awí'a Yúndasi misáwífa'-wáásífimbá aifa'á téna Ísumba aaweyáámó uwánkaindasafena Ísuni ewaa'á téna ⁴⁸ aasásóí'á úntafena Ísu séna Yúndasiyo kemá waási úrankomba kesí namuro-wáásímó aráátímíndasafe aaweyáá uwásinkaane súwasa ⁴⁹ Ísuwe'lo mérowi moóra-tantaa'lo paápé índa-imayaa ésa sésa Fasi'aénkóo paepáétanta karánaumno suwaná ⁵⁰ Ísuni kísau-waasifinkemba moóráwigo paepáé'a maimaéna aifa'-ámáán-káwáágóní kísau-waasigon-áá'a fagáúsuwowana ⁵¹ Ísu étuwao séna minkwáásígón-ááka'a ta'ótorena áá'a kawé'á uwánkaraiye.

⁵² Kawé'á uwánkowasa óraa'-amaan-kisau-waasiye ámáán-danka-kawaa-waasiye óraa'-waasiye Ísumbo ta'ótoraiyanesa tamérowana Ísu simátimena séna kentáfé'a umén-kwáásín-iye sé'a pó'a taánáínkwara paepáé'wara'a maimaé kembá ta'ótoranae sé'a wétewe. ⁵³ Sáwífa'-kanaa óraa'-amaan-daumpa'a kesé'lo méraundara'a ímba kembá ta'ótokaawe. Káfé'a kentí kanaamá isa'á kumeukóní fasi'aémbá iyáákaisa'a kembá ta'ótóraáwe Ísu siyáiyé.

*Pítaa ímba awánáúnda-waasin-iyemo siyáin-aaí.
Mátíyu 26:57-58,69-75, Mááka 14:53-54,66-72, Yóni 18:12-18,25-27*

⁵⁴ Súwasa Ísumba ta'óto'maesa aifa'-ámáán-káwáágóní naaúmpa'a móankowana Pítaa tínaaemba nénka'lo témomba ⁵⁵ mindánkóní naamaáífa iyamá agaimaréna mérowana Pítaa miwísé mara'á tamérowana ⁵⁶ iyamó wégonka'a moóra-kisau-arasigo téna Pítaamba takarákéna séna minkwáásígó wesé'lo máíwain-iye súwana ⁵⁷ Pítaa séna ímbanifo kemá ímbo awánáúnda-waasin-iye súwana ⁵⁸ kárika'a moóráwigo Pítaamba taawánéna séna wení waásifinkewi óne súwana Pítaa séna kemá ímbaniye súwana ⁵⁹ kárika'a moóráwigo Pítaantafena óraaka séna érai'a sune. Káririfakewi éna wení kísau-waasifinkewin-iye súwana ⁶⁰ Pítaa séna emó sénda-aaí ímba isáúmne súwana kokórigo áái súwana ⁶¹ Fasi'aénkó waaréna Pítaamba awánówana Pítaa Fasi'aénkó simámakon-aaí ááka'-maréna miyá siyónka'a káfé'lo kokórigo ááimo ímbo siyáindara'a

emá kaumbo-ík'á kentáfé sé ímbo awánáúnda-waasin-iyé sínone siyónka'a mináái ááka'-maréna ⁶² máapa'a kuména áfááraumai ifi'á taráiyé.

*Ísumba karaánáá'o ánkaraan-ai.
Mátíyu 26:67-68, Mááka 14:65*

⁶³ Pítáa ifi'á tówasa Ísunka'o káráwirowi karaánáá'a ankésa tufuwésa ⁶⁴ aúrampa'a ampantasámbá káátamakesa wétufuwesa sésa esáfé sé Maníkómó iyáfasisinkaraiwai únemo séndawi ómpo kemá nááwa tufúnái simásimiyo wésesa ⁶⁵ fí'o-fi'on-ai símai sáwí'a uwánkaraawe.

*Ámáán-óráa'-waasifa'a Ísumbo áí'mae kuráan-ai.
Mátíyu 26:59-66, Mááka 14:55-64, Yóni 18:19-24*

⁶⁶ Aafáúmó iyáúsunka'a Yúndaa-waasiti óraa'-waasiye óraa'-amaan-kisau-waasiye ámáambo sun-kwáásiyé túwaandu urówasa Ísumba áí'maesa iyúwasa ⁶⁷ sésa Maníkómó iyáfasinankaraiwai Kárásitiya'onai simásimiyo suwaná séna simátíména'o é'a ímba kawé'-úmai isánááwe. ⁶⁸ Moórá-aaímo tísai ona'ó é'a ímba simásiménaawe. ⁶⁹ Kemá waási úranko Maníkó fasi'aénkón-ayáánúrappa'a fasi'aén-áémpá'á iménaumne súwasa ⁷⁰ seyaafá'nánká sésa ewá séwa Maníkón-ááninko úne sénó suwaná Ísu séna é'a sewé súwasa ⁷¹ miwí sésa wesáféna sífó minááisáféta aafintá maenkéta fí'on-aaímo simánkáamba saafá únda póta ifátá tuwánáúmne siyáawe.

23

*Ísumba Páiratimpa'o áí'mae kuráan-ai.
Mátíyu 27:1-2,11-14, Mááka 15:1-5, Yóni 18:28-38*

¹ Minááisáfésa misáwífá'á iyáfasinesa Ísumba áí'maesa Rómu-kamani-kawaagon-awí'a Páiratimpa'a wésa ² aái simánkesa sésa minkwáásígó Yúndaa-waasi karo'-áái simátiména miwítí imáyáa símai sáwí'a éna séna Rómu-kamani-aifa-kawaagomba taakisi-óntámbá ímba áméro séna wesáféna séna Yúndaa-waasiti kawáágó é'a Maníkómó iyáfasisinkaraiwai úne siyáiyé suwaná ³ Páirati Ísumba áísai éna séna Yúndaa-waasiti kawáágówa óno súwana Ísu séna é'a séne súwana ⁴ Páirati óraa'-amaan-kisau-waasisafenawe úwoi-waasisafenawe séna minkwáásígó ímba sáwí'a uráisa'a awánáúmne súwasa ⁵ óraaka sésa Káríri-aempaken-kwaasi tirumbá totuwéna minkákémbá Yúndiyaa-aempa'a taména miyá wéiyé siyáawe.

Ísumba Érotimpa'a áí'mae kuráan-ai.

⁶ Suwaná Páirati mináái iséna séna Káríri-aempakewiya'iyó súwasa ⁷ ewé mináémpákéwín-iyé suwaná imáyáa éna séna Éroti mináémpákén-kawáágó káfé'a maanká'á Yérúsaremu-naopa'a taméraifo ai'maráanana wempá'á wínana wemá isáíniye Páirati simásuwéna ai'marówasa áí'maesa Érotimpa'a kuráawe. ⁸ Ayáátáaka'a Éroti Ísuntafesamo sun-áái iséna Ísumba awánaanana ímbo awánáúnda-kisau maína'a awánánae súwasa Ísumba Érotimpa'a kuwaná awánéna aamoí éna ⁹ fí'o-fi'on-tantaatafena áísai úwana Ísu iséna ímba aaímó súmba úwoi mérowasa ¹⁰ óraa'-amaan-kisau-waasiye ámáambo sun-kwáásiyé mésa Ísumbo simánkón-ai óraaka suwasá ¹¹ Érotiye wení i-wáásiyé Ísumba símai sáwí'a uwánkesa karaánáá'a ankésa óraa'-waasiti unáánkwátói uwánkesa áí'maesa Páiratimpa'a aneká kuráawe. ¹² Ááéma Érotiye Páiratiye aaisambó siyááyamba pósarai minkánáá kawé'-úmai méroyasa Ísumba áí'maesa aneká Páiratimpa'a kuráawe.

*Ísumba tufíyana puwínomo siyáin-ai.
Mátíyu 27:15-26, Mááka 15:6-15, Yóni 18:39-19:16*

¹³ Kuwaná Páirati óraa'-amaan-kisau-waasiye óraa'-waasiye úwoi-waasiye táántena ¹⁴ séna minkwáásí kempá'á té'a sé'a waásiti imáyáa símai sáwí'a wéiye wésewe. Kentúranka'a áisai únana simánkáán-aaigoni áwáu ímba wérais'a awánáúmne. ¹⁵ Érotiye áisai úyamba minááígóní áwáu saafá uwááekai úyana ai'maráísasa áí'maesa kempá'á tiyáawe. Tufíyanamo puwínda-i'a ímba uráifo ¹⁶ i-wáásí senasá áwiyonku'-násúwéwa'a faú'ankanaumne súwasa ¹⁷ Yúndaa-waasi tiyótaimo í-tánón-kánáá tóso úntemba moórá-waasi táántowana Páirati minkwáásí faú'ankowana miwífá'á kúwana Páirati séna Ísumba faú'ankanae súwasa ¹⁸ seyaafá'-wáásí óraaka sésa ímbanifo tufíyana puwínifo Párápásimba faú'anakaao siyáawe. ¹⁹ Ááema tuwímbai kámáni-waasiye tiyómba moóráwigon-awi'a Párápási moóráwigomba tufúwana puwúwasa ándáfa'a ánkawasa sésa Párápásimba faú'anakaao suwaná ²⁰ Páirati Ísumba faú'ankanae-imayaa éna simátimuwasanifo ²¹ óraaka'-oraaka sésa aaraa-táiyá'á tufíyana puwíno suwaná ²² Páirati aneka'á séna nóra-sawira uráiyó. Tufíyanamo puwínda-i'a ímba uráifo i-wáásí senasá áwiyonku'-násúwéwa'a faú'ankanaumne súwasa ²³ óraaka sésa aaraa-táiyá'á tufíyana puwíno símae iyún-aaigo Páiratin-aaigomba iyáákowana ²⁴ Páirati miwí táái iséna ewé séna kemó sentembá oro séna ²⁵ moóráwigomba faú'ankena kámáni-waasi tiyómba moóráwigomba tufuwúwana puwúwasa ándáfa'o ánkawaimba táántowaimba Páirati faú'ankena aaraa-táiyá'á tufíyana puwíniye-imayaa untáféna Ísumba i-wáásí tímakaiye.

Ísumba aaraa-táiyá'ó tufúkáan-aaí.

Mátíyu 27:32-44, Mááka 15:21-32, Yóni 19:17-27

²⁶ Timúwasa i-wáásí Ísumbo áí'mae kumbá moóráwigo Sáírini-naopakewin-awi'a Sáimoni Yérúsaremu-nao'-ampa'a túwasa i-wáásí ta'ótoresá Ísumbo tufíyan-aaraa-tai áúwaata'ankesa sésa Ísun-ánaaemba tiyó suwaná miyá úwasa ²⁷ sáwífa'-waasi Ísumba arááíwa'mae wéguwasa aaresómbá tirumbá uwánkesa imá siyésa ifi'á támaesa arááíwa'mae kuwaná ²⁸ Ísu waeréna séna Yérúsaremu-naopaken-inintono. Ímba kesífi'o tembá kentí iyámpóisafe'e kesáfé-ífi'á taaró. ²⁹ Yérúsaremu-naopa'a sáwí-kanaamo tinda age-íniné ímbo iyámpóimo matinkésamo náambo tímakaan-inine aamoí ésa iyámpói-iyaimba pó'a inkaisé'a kónaumne sésa aamoí wéowe sénááwe. ³⁰ Minkánáámó tinda kári'-omakowe óraa'-omakontafesawe sésa ááema pukónáifo faiwí'mae kufaráátaao sénááwe. ³¹ Kemá aú-taiyaamba únda pósa sáwí'a wéuwasinkaafó kembiwí aáénkaen-taiyaamba ombá pósa óraa-sawí'a uwátinkanaawe Ísu siyáiyé.

³² Ísu súwasa kae'-wáásí sáwí'o urááyan-kwaasiwara'a tí'maesa Ísunkwara'-úmai tínkamonaé sésa tí'maesa ³³ mimbárágón-áwí'a a'nónayaantapa'emo supa'á kurésa Ísumba aaraa-táiyá'á tufusésa séfasefa'-arausampa'a kae'-wáásí aaraa-táiyá'á tufúsúmarowana ³⁴ Ísu séna kesifóo maami owíní áwáu ímba awánaresa kembá sáwí'o uwásínkáámba ímba imáyáa e sáwí-meyamba ímbo tímínda sáwí-imayaa maitiyuwaaó súwasa i-wáásí sésa wení unáánkwátói maénae sésa ááfé tiyáananasa nááwamo iyáákaindawi máiniye sésa miyá uwasá ³⁵ waásisomba káá'a karátuwesa mésa Yúndaa-ora'-waasi karaánáá'a ankésa sésa fi'owi túwa'nai éna Maníkómó iyáfasinankaraiwaimo éna wesáféna wenáú áwa'nai iniye suwasá ³⁶ i-wáásiyé karaánáá'a ankésa ikamó fón-domba maimaésa wempá'á tésa sésa naaó. ³⁷ Yúndaa-waasiti kawáágómó émo e

esáfé enáuma áwa'nai uwo suwasá ³⁸ ááema aúfái agaimakésa sésa Yúndaa-waasiti kawáágón-iye sésa agaimái Ísun-a'nónká-táiyá'á mósá makáawe.

³⁹ Mósá márówana sáwí'o uyan-kwáásímó tufúsúmaroyan-kwaasigorai moóráwigo Ísumba karaánáá'a ankéna séna Maníkómó iyáfasinankaraiwaimo émo e enáú áwa'nai e kenkáiwará'á súwa'nai uwo súwana ⁴⁰ moóráwigo séna ímba miyá siyó. Maníkón-áároimo inkaiséra miyá ímba sésino. Wembó sáwí-meyambo ámentemba kenkáiwará'á miyá wéowe. ⁴¹ Wemá ímba sáwí'o uráiwaimba sáwí-meyamba wéamefo kerái sáwí'o uráuyawinkai sáwí-meyamba uwásínkááwe séna ⁴² Ísuntafena séna Ísuwo ení waásimo kawáá indará'á ken-ímáyááwará'á uwo súwana ⁴³ Ísu séna érai'a simáme sune. Káfé'a kesé'a kawé'-mápá'á iméínone Ísu siyáíye.

Ísumo pukáin-aai.

Mátíyu 27:45-56, Mááka 15:33-41, Yóni 19:28-30

⁴⁴ Súwana wááwái seyaafá'-áémpá'á túnkwéna aafáúmó taenónka'a túnkúmba ⁴⁵ óraa'-amaan-daumpa'a ampanta-óntámó úmakomba tafááténa kaesé uwágúwana póna Maníkómpá'ó iyíyan-amba wi'marówana ⁴⁶ Ísu óraaka séna kesifóo kesimambá enayáámpimba to'maráúmne simásuwena puwúwana ⁴⁷ i-wáásítí kawáágó Ísumo puwúmba awánéna Maníkón-áwí'a mósá maréna séna érai'a arupíse-waasin-iyé súwasa ⁴⁸ sáwífa'-waasi koawánanaumne sésa túwaandu urón-kwaasi Ísumo puwúmba awánéna tirunkó umbaí tówasa miwítí naaópa'a wété uwasá ⁴⁹ Ísuwe'o nún-kwaasiye Káriri-aemapakemba Ísumba arááiwa'maesa Yérúsaremufa'o tiyón-inine nénka'a tamésa seyaafá'-tántáá'á awánaraawe.

Ísumbo utaráan-aai.

Mátíyu 27:57-61, Mááka 15:42-47, Yóni 19:38-42

⁵⁰⁻⁵¹ Awánowana moóráwigon-awi'a Yósepi Yúndiyaa-marafa'a Árimátíyaa-naopakewi kawé'-wáásí arupíse úmimo mérowi Maníkó wení waási kawááníniye séna amu'maréna póna Ísumbo tufuwónae sun-kwáásí tááisafena ímba ewé siyáíwai wemá ⁵² Páíratimpa'a téna Ísun-áúma utánáifo simiyó súwana ewé súwana ⁵³ Ísun-áúma aaraa-táiyákémbá tamaimái aú-ampantafimba asááúmaena maimaéna waásimo aúsámakon-ontan-aifimba mámarena waási ímbo makón-aifimba mámarena ⁵⁴ tómbó fáká'maimo to'mayaa un-kánáá Yúndaa-waasi saagon-kánáá káríka'a tíne úntafesa Ísumba utámarowasa ⁵⁵ Kárírifakembo Ísumbo arááiwa'mae tiyón-inimba Yósepimba arááiwa'mae tésa Ísumbo utámárómbo taawánéna ⁵⁶ tauweréna áúra'a máa'ankanae sésa asaa-wiyúm-básáwémbá to'mayaa unká'á saagon-kánáá túwana ámáámbo sunten-úmai úwoi méraawe.

24

Ísu pukáimpinkembo iyáfasinkain-aai.

Mátíyu 28:1-10, Mááka 16:1-8, Yóni 20:1-10

¹ Saagon-kánáá úwoi mérowana tai'ówasa aafáúmó iyáúsunka'a áúra'a máa'ankanae sésa asaa-wiyúm-básáwémbá to'mayaa úmakom-basawemba maimaéna Ísumbo utámaropa'a wésa ² awánomba óraa'-ontamba óikakemba é'a fawátukowasa awánéna ³ minóntán-aifa'o iyúmba Fasi'aénkó Ísun-áúma ímba wérowasa awánéna ⁴ óraa'-imayaa ésa awánomba kae'-wáásíyái tógáyáagayaamo ún-unankwatoi urésarai ewaa'á méroyasa tuwánéna ⁵⁻⁶ táátafesa ésa kífiyowasarai sésarai púwísa'o máánkaraan-ontan-aifimba ímba méraífo iyáfasinena kóuraífo ímba maampímbá ayaafái oro. Wemá Kárírifa'a úwoimo méronka'a simátímakain-aai imáyáan-oro. ⁷ Maará siyáíye. Kembá waási úrankomba sáwí-waasi timíyasa sínkamiya'a puwé'a kaumbo-kánáá maisuwé'a iyáfasinanaumne siyáíye suyasá ⁸ isésa simátímakain-aai tááka'a

marésa ⁹ minóntán-aima tuwésa wésa Ísuni kísau-waasi sísamaifakemba moóra kumbaimái-waasiye fí'on-kwaasiye mináái kosimátimesa ¹⁰ minínimbá moóra Mágátáaraa-naopaken-ininkon-awi'a Máriyaa úwana moóra araamáó Yémisin-anówa úwana moóra Yóána úwasa miwísé'o méron-inimba Ísuni aantá-waasi mináái kosimátimúwasa ¹¹ isésa sésa úwoi karo'-áái sewé simásuwesa úwoi mérowanqanifo ¹² Pítáa iyáfasinena awaantanténa utámakon-ontan-aifimba kogifaena awánómba ampantasámbó kárá'umae máutamankon-ampanta aantemba wérowana awánéna kouweréna mindásafena óraa'-imayaa uráiyé.

Éméyási-nao'-ampa'a Ísumbo awánaraayan-aii.

Mááka 16:12-13

¹³ Minkánáá Ísuni waásifinkemba kae'nárai Éméyási-naopa'a kóyae siyááye. Mindáópa Yérúsaremufa'a ayáátáákakaamba wérowasarai Éméyási-naopa'a kóyae sésarai Yérúsaremufa'a tuwésarai aampa'á wéwesarai ¹⁴ Ísumbo éwiyon-aii símaesarai wéguyana ¹⁵ Ísu ewaa'á téna minkáé'náraise'a kúwasarai ¹⁶ awánoyana Maníkó túramba kumeu'á uwátinkowasarai ímba awiyéraseraamba uyaná ¹⁷ Ísu séna nóin-aiya aampa'á símae wégoyo súwasarai minká'á komésarai tirunkó sáwí'a úwasarai ¹⁸ moóráwígon-awi'a Kíríyópási séna káfé-kanaa Yérúsaremu-naopa'a tóso ésa paápé uráin-tantaa'a awánaraafo eyáá ina awánaraano áisai ena súwana ¹⁹ Ísu séna nóina'iyo súwasarai mindárai sésarai Ísu Násaretifakewintafekai sýye. Maníkón-aii siyáiwai Maníkón-aúranka'a fasi'aén-kísáú maéna fasi'aén-áái simásímísata ísaraumne. ²⁰ Kentáásí

óraa'-waasiye óraa'-amaan-kisau-waasiye Ísumba tufuwíyanesa Rómu-kamani-waasigomba améwana ewé sisasá aaraa-táiyá'á tufúwówana pukáiyé. ²¹ Kesáá Ísareri-waasisa séta kentáásí kawáá-í'a éna Rómu-kamani-waasi iyáákainiye siyáundasa tufúwówana pukáiyé. Moóra-aaiwara'a wéraiye. Tufúwówana pukáimba kaumbo-kánáá maisukáiyé. ²² Tuwímbai-inimbo simásímén-aaisa sáatafeta úne. Káfé'-aafayaara'a ááéma utaráapa'o kombá ²³ wenáú ímba wéraisasa koawánésa kouweré tésa sésa wiyómpakendarai tuwánáúnasarai sésarai pukáimpinkemba iyáfasinkaiye séye tasewatá ²⁴ kentááfínkémbá tuwímbai utámakaapa koawánaawana minínimbó sentembá miyá éna ímba wéraisasa awánaawe suyaná ²⁵ Ísu séna sáwí-imayaawara'a óye. Naaófá'á Maníkón-aaimo simátímakaawi agaimarésa siyáan-aaisafekai ímba ááéma érai'e séye. ²⁶ Maníkó iyáfasinankaraiwaimba áí'o índa-i'a uwánkaiyambanifo sámó kain-áémpá'á iméíniye miyám-biyan-aii Maníkó siyáiyé. ²⁷ Maníkón-aii aúfáífinkemba wentáfésa siyáan-aaigoni áwáu simátímakaiye. Mináái Mósesé agaimaréna siyáin-aaiwara minkákémbá Maníkón-aaimo siyón-kwaasi agaimarésa siyáan-aaiwara'a simátímakaiye.

²⁸ Simátimúwasarai kuyan-dáókoni ewaa'á kuyaná Ísu kóyáákwasarai ²⁹ mindárai ta'ótoresarai óraaka sésarai kumeupá nó'waamban-ifo kesékai méraao suyaná mindáraise'a naaúmpa'a iména ³⁰ tómbá náiyanesa uwaná tómbá maisoréna Maníkómpá súwi séna tafámbai timúwasarai ³¹ awánésarai Ísumba awiyérase uyaná áwiyokuwasarai ³² sésarai aampa'ó túyanamo Maníkón-aii aúfáífinkemba simásímísanarai sirunkó óraa'-aamoin-iye siyááye.

³³ Mináái simásuwesarai iyáfasinesarai kouwerésarai Yérúsaremu-naopa'o tuyambá Ísuni kísau-waasi sísamaifakemba moóra kumbaimái-waasiye fí'on-kwaasiye túwaandu urómbo tuwánoyasa ³⁴ miwí sésa érai'a Fasi'aénkó pukáimpinkemba iyáfasinena Sáímonimpa'a paápé isaná awánaraiye suwasarái ³⁵ mindárai aampa'ó kuyan-áái

simátimesarai sésarai tómbá tafámbai símísakai Fasi'aénkómbá awíyéraase uráuye siyááye.

*Ísuni waási wembó awánaraan-ai.
Mátíyu 28:16-20, Mááka 16:14-18, Yóni 20:19-23*

³⁶ Mináái suyaná Ísu paápé éna miwítí afufumpimbá ména aáno úmai méraaro súwasa ³⁷ inkaisésa waántá sewé sésa táátafesa uwaná ³⁸ Ísu séna ímba táá'a íno. Ímba kae'-ímáyáámó iyamba ³⁹ siyáánarumpin-afiye sísamaifin-afiye awáné'a kentáfé'a wén-iyé seró. Waántá-waasi ama'wára ayáántánkwara'a ímba wéraifo kembá úwoi wéraifo suwáné'a sine'a ta'ótóráaro ⁴⁰ Ísu simásuwena ayáánarumpin-afiye aísamaifin-afiye aráátimuwasa ⁴¹ óraa'-aamoi ésa táátafesa ésa óraa'-imayaa uwaná waántán-iyé sefó séna Ísu náíyan-tomba makáao tísai ena súwasa ⁴² agaimakóm-bofaa'a ámúwana ⁴³ maimái túranka'a naráiyé.

⁴⁴ Násuwena simátimena séna kesé'ó úwoimo maéwándara'a maará siyáumne. Kentáféna Mósesé agaimaréna siyáin-aiye Maníkón-aaime siyón-kwaasi agaimaréna siyáan-aiye imá agaimaréna siyáan-aiye érai'a paápé íniye simátímakaumne. ⁴⁵ Maníkón-ai aúfáínkemba kawé'-úmimo isáiyantafena miwítí imáyáa kawé'a uwátínkaraiye. ⁴⁶ Maníkón-ai aúfáífimba agaimaréna séna Maníkómó iyáfasinankaraiwaimba áí'ó índa-i'a uwánkaiyana puwíndanifo kaumbo-kánáa maisuwéna iyáfasinainasa ⁴⁷ wení fasi'aénkwára'á mésa aifa'á Yérúsaremu-naopa'a simátimesa minkákémbá fí'ó-fi'om-barafaken-kwaasi mósimatim-besimatin-esa sésa kentí sáwí-imayaa tuwé'a Maníkómpá tíyana kentí sáwí-imayaa maitiyuwáiniye agaimaréna siyáiyé. ⁴⁸ Awánaan-ai simátíma'mae koró. ⁴⁹ Kesifo óraaka'a séna tíméndawimba ai'maráanana kembiwisé'a kumbéiniye. Yérúsaremu-naopa'a méraiñana kempímbá kumbéna wiyómpake-fasi'aemba timína'a awánaan-ai simátíma'mae koró Ísu siyáiyé.

*Maníkó Ísumba aiyówanamo iyáin-ai.
Mááka 16:19-20, Aantá-waasi 1:9-12*

⁵⁰ Simásuwena Ísu tí'maena Yérúsaremu'fa'a tuwéna Pétáni-nao'-ewaa'a koména ayáántamba aasumí'a uwátínkaraiye. ⁵¹ Uwátinkowana Maníkó aiyówana wiyómpa'a iyúwasa ⁵² Ísun-imayaa ésa áwí'a mósá marésa tirunkó óraa'-aamoi úwasa kouweréna Yérúsaremu-naopa'a tésa ⁵³ aasiyaasi-kánáa óraa'-amaan-daumpa'a iyéna Maníkón-áwí'a mósá makáawe.

Rúku kemó sùnda-ai taí'áiye.

Yóni

Ísu wíyómpa'a iyówana kaumbo-wáái-áátáiyá'íyo miyáumai-aatai maisuwéna Yóni Ísun-aaí agaimakái. Ísuni kísau-waasi sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasifinkemba moóráwígon-awí'a Yóni séna Ísun-aaísafesa érai'e síwae séna maarán-áái agaimakáiyé. Maníkón-ímáyáámá aráátimindawi marapá'á ma'ánkaraimba wemá Ísun-iyé. Yóni séna wemá Maníkón-aaigon-iyé siyái. Ísu Maníkón-ááninko sáwí-imayaago ta'ótokaimpinkemba awásiyukaiwain-iyé síyantafena Ísu kawe-kísáú ímbo awánaron-kísau maiyái. Tuwímbai wenááísafesa érai'e sésa wení aampa'á arááíwáéwasa tuwímbai karo'é sésa símai sáwí'a uwánkaraawe. Ísu Maníkómpá'ó iyíyan-amba éna éraikoni áwáuma éna maé'mae'o iyawini áwáuman-iyé-aaísafesa érai'e sewí Ísu aúí'a úmai maé'mae'a iyani'a wéuwatinkaiye. Aúí'a úmai maé'mae'o wéowini áwáuma ísáaro. Miyán-áái Yóni agaimakáiyé.

¹ Áwáura'a maramá ímbo wéronka'a Maníkóní imáyáama aráátímíwaima wenáwí'a Maníkón-aaigon-iyé. Maníkón-aaigo aasiyaasí ména Maníkóe ména wemá Maníkó póna ² áwáura'a Maníkón-aaigo Maníkóe ména ³ seyaafá-tántáá'á úmarowana Maníkó imáyáa amúwana seyaafá-tántáá'á minkánáa paápé uráin-tantaa'a úmakaiye.

⁴ Maníkón-aaigo waásimo maé'mae'o iyawini áwáuman-iyé. Miyáumai wemá waásifimba sáma kátinkena ⁵ kumeu'ó in-áémpá'á sáma kaisaná kumeu'ó í-tántáákómá sámo kain-tántáákómbá ímba iyáákéna kumeu'á uwánkaraiye. ⁶ Moóráwígon-awí'a Yóni mérowana Maníkó ai'maréna ⁷ sámo kain-áái maimaé seyaafá'-wáásífá'á winasá mináái isésa sésa érai'a Ísu Káráísitima waási sáma kátínkáíwain-iyé síwae súwana ⁸ Yóni wemá ímba sámo kátínkáíwai póna sámo kátínkaindawin-aaí maimaéna kuráiyé. ⁹ Maníkón-aaigoma seyaafá'-wáásífímbá sáma kátínkáíwain-iyé. Yóni simátímakonka'a Maníkón-aaigo marapá'-wáásífímbá kumpaápé uráiyé.

¹⁰ Maníkón-aaigo maramá úmákéna marapá'á kumbérowasa marapá'-wáásí wení áwáuma ímba kawe'-úmai awánaraawe. ¹¹ Wenamáápa'a kumbérowasa wenamááraa ímba aaweyáá uwánkówasa ¹² tuwímbai aaweyáá uwánkesa wenááísafesa timankúnkúmba ésa Maníkómpákémbá kunkáiyé suwaná póna miwísáféna séna Maníkóní iyámpóísomban-owe siyáiyé. ¹³ Waási kentí imáyáafinkeni'a úmai wématinkaafo Maníkóní iyámpói ímba miyáumai Maníkóní iyámpóíyaani'a wéowe. Maníkó wení imáyáafinkembo uwátínkáímba póna Maníkóní iyámpóíyaani'a wéowe.

¹⁴ Maníkón-aaigo waási úkéna marapá'á ména kentááfímbá mérowata awánaraumne. Farumó

í-tántáá'wára arupísemo í-tántáá'wára'á wempímbá sáwífa'a wéron-kwaasi póna sámo kainkwára'-wáásí úwata awánaraumne. Afowámá ááninkomba kímborawígomba póna sáma amúwana misáwára'á mérowata awánaraumne.

¹⁵ Yóni wentáféna seyaafá'-wáásí simátiména séna kembá ímbo masínkaronka'a kesínaaembo tíndawi wenónkáámbá paápé uréna ména póna kembá iyáákaraiye siyáunda-aaí minkwáásísáfé'a siyáumne siyáiyé.

¹⁶ Farumó í-tántáá'á wempímbá sáwífa'o wéráiwai póna kentáá kawe'a wéuwasinkamaena wéwiye. ¹⁷ Naaófá'á Maníkó Mósesemba ai'maréna séna kesí

ámáamba simátimiyo siyéna ánaaemba Ísu Káráisitimba ai'maréna séna farumó í-tántáá'é arupísemo í-tántáá'é mútimiyo siyáíye. ¹⁸ Naaófá'-naofa'e káfé'e marapá'-wáásí Maníkón-ane'á ímba awánaraambanifo kímborawigo ááninkoma wesé'a ména mimbóráí'a úmai ména póna kentáá wéaraasimiye.

*Yóni nombó maitínkaraiwain-aai.
Mátíyu 3:1-12, Mááka 1:7-9, Rúku 3:15-17*

¹⁹ Yérúsaremu-naopakemba Yúndaa-kawaa-waasi ámáán-kisau-waasiye Rífáin-andafaken-kwaasiye ti'márówasa Yónimpa'a tésa áisai esa sésa emá nááwa'ono suwaná ²⁰ Yóni ímba umémpa'a tuwómbe afora'á séna Maníkómó íyáfasinankaraiwai Káráisiti ímba kemá úne súwasa ²¹ sésa emá nááwa'o. Íráiyaa naaófá'á Maníkón-aaimo simátímakaiwaiya'ono suwaná Yóni séna ímbaniye súwasa miwí sésa naaófá'á Maníkó séna kesáái simátimindawi Móseseraan-kwaasi ai'maráanana kumíníyemo siyáimba wemá ewá'ónó suwaná Yóni séna ímbaniye súwasa ²² miwí sésa nááwa'ono simásimiyo. Simásímínda-aai si'mákaawisa kosimátimeno suwaná ²³ Yóni simátimena séna Maníkón-aai simátímakowin-awi'a Áísáya naaófá'á agaimaréna séna máásai-marafa'a moóráwigo ména aemáíyakemba séna Fasi'aénkóní aambá wi'ankáiyamba wení aambá arupíse íyana minámpá'á wíno

siyáimba mindá kemá úne Yóni súwasa ²⁴ taáísai-un-kwaasifinkemba tuwímbei ámáán-kawaa-waasi miwí ²⁵ Yónimba áisai esa sésa emó sémo Maníkómó íyáfasinankaiwai ímba kemá úne. Ímba kemá Íráiyaa úne. Maníkón-aaimo simátimindawi Móseseraan-kwaasi ímba kemá úne. Emó siyáandanifo nóintafewa nombá wémaitinkaano suwaná ²⁶ Yóni séna kemá non-aantemba wémaitinkaunana kentí afufumpimbó moóráwigomo méraimba ímba wéawanaamba póna ²⁷ ánaaembo kesínaaenka'o tındawi wemó aaimó síndara'o kemó sendá sáwí'an-íye. Wení kisaumo wémaundasafe'a kemá úwoi-waasi úne Yóni siyáíye. ²⁸ Yóndani-nonkoni menáípá'á Pétáni-naopa'a Yóni nombá wémaitinkowasa áisai uwaná Yóni mináái simátímakaiye.

Ísun-aai Yóni simátímakain-aai.

²⁹ Simátimena aafáyáaraamba Ísumo túmba Yóni awánéna simátimena séna kentí sáwí-imayaasafesa ísámai sipisípi-araa'o tufú'maimo Maníkómbó áméntemba wétin-kwaasi seyaafá'-wáásítí sáwí-imayaasafena ísámai maitiyuwáíndasafena póna puwíníye. Mindásafena Maníkó ai'maráísana kúmimba póna puwíníye. ³⁰ Kembá ímbo masínkaronka'a kesínaaembo tındawi wendónkáámbá ména kembá íyáákaraiyemo siyáunda-aai minkwáásísáfé'a siyáumne. ³¹ Maníkómó íyáfasinankaiwain-aai isé'a nááwantafesawa séo siyáunda isa'á nombá wémaitinkaunda pósa Ísareri-waasi wembá kawé'-úmai awánánááwe Yóni siyáíye.

³²⁻³⁴ Yóni awánaron-aai simátimena séna Maníkómó íyáfasinankaraiwaintafe'a sé'a nááwa'iyomo siyáunda wíyómpakemba Maníkóní ámútanko mááufu'-numagoraamba úmaena wenane'á kumbérais'a awáné'a sááka'a makáunda póna Maníkó si'mákaiwai séna nombá wémaitinkenana kesí ámútanko moórá-waasigon-ane'á kumbaína emá awáné sé Ufaen-ámútánkó tirumpimbá óraa'o uwátinkaindawin-íye siyáin-aai sááka'o makáundara'a póna miyámó

imbá awáné'a simátime'a sune. Wemá Maníkón-ááninkon-íye Yóni siyáíye.

Énduruwe Pítáae'a Ísumbo arááíwakaayan-aai.

³⁵ Simátimena aafáyáaraamba Yóniye wení kísau-waasiyaiye méresa ³⁶ Ísumo kúmba awánésa uwaná Yóni séna minkwáásí Maníkó ai'mákain-kwaasi póna seyaafá'-wáásítí sáwí-imayaasafena ísámai puwíníye. Kentí sáwí-imayaasafesa ísámai sip-ísipi-araa'o tufú'maimo Maníkómbó áméntemba seyaafá'-wáásítí sáwí-imayaasafena ísámai puwíníye súwasarai ³⁷ mindárai isésarai Ísun-ánaaemba arááiwáúyana ³⁸ Ísu faé'mai métuwanena séna nóntafekaiya'oyo súwasarai miwí tááifinkemba sésarai Raapaiyo nááfara méraano waé'mai sésarai óraakoo nááfara méraano suyaná ³⁹ Ísu séna taawánaakaiyo súwasarai wesé'a kuyambá mindáúmpá'á koméresa aafáúmó taenónka'a koméraawe.

⁴⁰ Yónimo siyáin-aai iséna Ísumbo arááiwakon-kwaasi moóráwígon-awi'a Énduru wemá Sáimoni Pítaan-áfáko ⁴¹ aifa'á awaaó ayaafái úmai awánéna séna Maníkómó íyáfasinankaraiwai Mésíyaa méraisa'a awánaraumne siyáiyé. Mésíyaawe-awi'a waé'mai Kíríki-waasi-taifinkemba Káráísitiye sembá mináwíkóní áwáuma Maníkómó íyáfasinankaraiwain-iyé wésewe. ⁴² Sáimonimba áí'maena Ísumpa'a tuyaná Ísu awánéna séna Yónin-ááninko óne. Enáwí'a Sáimoniye. Moórá-awi'a Pítaawe simánkaumne Ísu siyáiyé. Miwí tááifinkemba Pítaawemo sembá óraa'-ontankowe wésewe.

Fírípiye Nátániyeriye Ísumbo arááiwakaayan-aai.

⁴³ Aafáyáaraamba Ísu séna Káríri-aempa'a kónae séna Fírípimba ayaafái úmai awánéna séna kembá sirááiwauwo siyáiyé. ⁴⁴ Wemá Pétésáítakemba Éndurunte Pítaanteti naaópaken-kwaasin-iyé. ⁴⁵ Fírípi Nátániyerimba ayaafái éna séna Mósesé Maníkón-aai aúfáifimba agaimarówasa Maníkón-aai simátímakowiye aúfáifimba agaimarésamo siyáan-kwaasigonta awánaraumne. Wemá Násareti-naopakemba Yósepin-ááninkon-awi'a Ísun-iyé súwana ⁴⁶ Nátániyeri séna kesáámó súndasa Násareti-naopakemba ímba kawé'-wáásín-iyé wésune súwana Fírípi séna taawánaao súwasarai ⁴⁷ kuyambá Ísu Nátániyerimba awánéna séna maandá érai'a Ísareri-waasigo éna ímbo karo'-ímáyáámó wéraiwei wétiye súwana ⁴⁸ Nátániyeri áísai éna séna nóra úmaiya kesí imáyáa suwánéwa sénó súwana Ísu séna Fírípi ímbo áántarainka'a ení naaópa'a piyái-áwáura'a méraana'a kesí imáyáafinkemba awánaraumne súwana ⁴⁹ Nátániyeri séna óraakoo emá Maníkón-ááninko e Ísareri-waasi kentáásí kawáágó óne súwana ⁵⁰ Ísu séna piyái-áwáura'a méraana'a kesí imáyáafinkemba awánaraumne súndasafe kentáfé sé érai'e Maníkón-ááninko óne wésene. Ení naaópa'a méraana'a imáyáafinkembo awánaraundasafe sénda po mintántáákómbó iyáákainda-tantaa'a ánaaemba awánáínone. ⁵¹ Érai'a simátimé'a sune. Wiyómpa'a kampúaran-tawaai tuwínkaa'a ínasa wiyómpakemba waási úranko kumpaapé uráundawifa'a wiyómpaken-kísau-waasi iyé-kunke íya'a tuwánánáawe Ísu siyáiyé.

2

Ísu non-úramba wáíni-nombo waé'makain-aai.

¹ Aúnkáraamba Káríri-aempa'a Kéna-naopa'a túwaandu urésa aaré wéto'waai-esa Ísun-anówa komérowasa ² Ísune wení kísau-waasiye táántowasa komérowasa ³ ándá-aran-domba nowaná tai'ówana Ísun-anówa Ísuntafena séna ándá-aran-domba tai'áiyé súwana ⁴ Ísu séna kesí kísausafe ímba simásimiyo. Seyaafá'nánká'ó kesí áwáumo suwánáíyan-kanaa ímba tiyáiyé súwana ⁵ Ísun-anówa kísau-waasisafena séna simátimindantemban-oro siyáiyé. ⁶ Yúndaa-waasi tiyáámbo non-kwíyúmba mindásafena afa'mórée óraa-sawema wérowana ⁷ Ísu kísau-waasisafena séna misáwéfímbá nombá fatímai ówitaaro súwasa fatímai ówitamarowana ⁸ Ísu séna

tuwímbai-nomba umaé'a tónká'ó káráwiyaiwaimba mááméro súwasa miyá uwaná⁹ mindómbá ándá-aran-domba urówana tónká'ó káráwiyowi néna séna nááfaken-dona'iyomo súmba kísau-waasi Ísun-aaí isésa awánaraawe. Nááfaken-dona'iyó séna aaremó maún-kwaasigomba áántowana túwana séna¹⁰ seyaafá'-wáásí aifa'á kawe'-ándá-arán-dómbá tíméwasa násúwááwasa úwoi-anda-aran-domba wétimewe. Emá ímba miyá óndarakemba ánaaemba kawe'-ándá-arán-dómbá wésimene siyáíye.¹¹ Káríri-aempa'a Kéna-naopa'a Ísu minkísáú-wáámé'á úmba wení fasi'aémbá aráátimuwasa wení kísau-waasi awánésa timankúnkúmba ésa sésa Maníkómpákémbá kunkáíye siyáawe.¹² Minkákémbá Ísuwe anówawe mináfáráwáínóndaawe wení kísau-waasiye miyáumai-waasi Kápaneamu-naopa'a kárika'a kumbéraawe.

Ísu óraa'-amaan-daumpa'o iyáin-aaí.

Mátíyu 21:12-13, Mááka 11:15-19, Rúku 19:45-46

¹³ Naaófá'ó Maníkó Yúndaa-waasi tíyótaimo í-tánón-kánáá tóso ún-kanaama ampáámbá wéunka'a Ísu Yérúsaremu-naopa'a wéna¹⁴ óraa'-amaan-daumpa'a iyúmba mifá'á waásisomba mésa Maníkómbó amíyantafesa purumakawé sipisípiye mááufu'-numawe wémeyambaresa amáán-dankoni óntamba wémeyanesa mérowana Ísu tuwánéna¹⁵ ándásamba ufántuwena mindásamba purumakawé sipisípiye tusú uwásuwena amáán-dankoni óntambo méyámbárón-kwaasiti taaremá tawísíuwena¹⁶ mááufu'-numamo méyámbárón-kwaasisafena séna maimaé'a kóro. Kesifoní naaúmpa'a ímba maaketí márémba maimaé'a kóro Ísu súwasa¹⁷ wení kísau-waasi awánésa sésa naaófá'á Maníkón-aaí aúfáífimba agaimaréna séna Maníkóo ení naambá sáwí'a ofó sé'a óraa'-imayaa wéune agaimaréna siyónka'a pósa mináái wení kísau-waasi tááka'a makáawe.

¹⁸ Yúndaa-kawaa-waasi Ísuntafesa sésa nóin-kwaamera inataáwá awánéta séta Maníkó fasi'aémbá amakaintafema óraa'-amaan-daumpa'a miyá ónesa sénaumne suwaná¹⁹ Ísu séna maanámaán-dámbá tawísíuwewa'a kaumbo-kánáará'á úmaranaumne súwasa²⁰ sésa maanámaán-dámbá ayáátááka'a 46 aatai maisuwésa úmakaan-damba isamá emá sé kaumbo-kánáá úmaranaumne wésene sumbánifo²¹ mindá amáán-dantafenamo siyáimba wení áúsafena siyáíye.²² Ánaaemba pukáimpinkemba Maníkó Ísumba iyáfasinankonka'a wení kísau-waasi mináái tááka'a marésa sésa Ísu siyáin-aaí érai'-aaí siyáimbaniye sésa Maníkón-aaí aúfáífinken-aaí érai'-aain-iyé siyáawe.

²³ Naaófá'ó Maníkómó Yúndaa-waasi tíyótaimo

í-tánón-kánáará'á Yérúsaremu'fa'a Ísu fí'o-fi'on-kisau kawe-kísáú maúwasa waásisomba awánésa Ísuntafesa sésa érai'a Maníkómpákémbá kunkáíye sumbánifo²⁴ Ísu waási tirumpimbá awánéna séna mináái kentáfesa ímba tirumpinkémbá wésefo tuwesarái kembá uwásinkanaawe séna²⁵ waási ímba simámun-aaifinkenban-ifo wemá waási tirumpimbá awánarontafena Ísu mináái siyáíye.

3

Níkótímási Ísumbo áísai uráin-aaí.

¹ Moóráwigo amáán-kawaa-waasi Yúndaa-waasiti kawáágón-áwí'a Níkótímási² moóra-no'waamba Ísumpa'a téna séna óraakoo Maníkón-aaí simásímíndasafena embá ai'maráísama taméeraanata awánaraumne. Maníkómó embó fasi'aémbó ímbo amakainkaka fí'o-fi'on-kawe-kisau ímba kanaa'á maésino súwana³ Ísu séna érai'a

simáme'a sune. Ímbo aneka'ó aúraan-úmimo matinkáiyawimo ésa Maníkóni nombara ímba maenááwe súwana ⁴ Níkótímási séna óraa'a uwáguraafó nóraumaiya

aúí'a ónaao séna tinóisai tirumpimbá ímba aneká komaíyasa matinkánááwe súwana ⁵⁻⁶ Ísu séna érai'a simáme'a sune. Waásimo matínkáamba mindá waásin-ofo Maníkóni ámútankomo uwátínkáimba mindá Maníkóni ámútankowara'a aúí'a wéowe. Ímbo nonkwará Maníkóni ámútankowara'o aúraani'o úmimo méraiyaani'o uwátínkááwi Maníkómó kawáánipa'a ímba méranaawe. ⁷ Aneka'á aúraan-úmai matinkáiniyemo sún-da-aaisafena ímba áá'a íno. ⁸ Maarán-áái imáyáan-uwo. Fiyúndágo wení imáyáafinkemba wéwisasa ane'á ímba wéawanesa sésa nááfakena nááfara wéwiyo wésewe. Miyámó intembá Maníkóni ámútanko miyaráán-úmai waási wéuwatinkaiye súwana ⁹ Níkótímási séna nóra énewa miyá íniyo súwana ¹⁰ Ísu séna Ísareri-waasifimba aai wésimatimendawi óndanifo mináái ímba isááne. ¹¹ Érai'a simáme'a sune. Kesáámó awánaraunda-tantaa'e ísaraunda-tantaatafeta wésimatimunda isa'á ímba wéisaawe. ¹² Miyá wéon-tantaa'e marapá'ó wéon-tantaatafe'o wésimamunda ímba érai'e séndanifo wíyómpaken-tantaatafe'o simáméndamo e nóra séwa érai'e sínono. ¹³ Ímba wíyómpa'a iyésa kunkáafo keyáá wíyómpakemba kunké'a kumpaapé uráundawi wíyómpaken-tantaa'a kanaa'á aráátimune. ¹⁴ Naaófá'á Mósesé óntamba iyaankafayaambá úmai taaiya'ó mósá marówasa puwónaesamo un-kwáásí awánésa ímba pukáawe. Miyámó uráintemba kembá waási úranko kumpaapé uráundawimba sínkambai aaraa-táiyá'á mósá maráiyamba pósa ¹⁵ kesáaisafesamo timankúnkúmbo iyawimo ésa aúí'a úmai aasiyaasí maé'mae'a ónááwe Ísu siyáíye.

¹⁶ Maníkó marapá'ó méraan-kwaasisafena áfááraumai arun taféna éna póna wenáánimba kímborawigomba ai'marówana kunkáimba pósa wenáaisafesamo timankúnkúmbo iyawi waásimo méraawini áwáuma Maníkóni némpa'a ímba maé'mae'a ónááfo wení ewaa'á aúí'a úmai maé'mae'a ónááwe. ¹⁷ Marapá'-wáási aafimbá maitinkaaó séna Maníkó ááninkomba ímba ai'marówana kunkáifo marapá'-wáási sáwí-imayaafimbo méraawi kuntí'mai kawé'-ámpá'á métinkaaó séna Maníkó ááninkomba ai'marówana kunkáíye. ¹⁸ Maníkó ááninkon-aaisafesa timankúnkúmbo iyawi ímba aafimbá maitinkáinifo ímbo timankúnkúmbo iyawi é'a aafimbá maitínkaraiye. Maníkóni kímhora-aaninkon-aaisafesa ímbo timankúnkúmbo wéiyawisafena é'a aafimbá maitínkaraiye. ¹⁹ Sámo kátínkáíwai marapá'á kunkáimbanifo waási sáwí'a wéesa pósa kumeu'ó

in-áémpátáfésa imáyáa ésa sámo kátínkáíwaifa'o ímbo tentáféna aafimbá maitinkáiniye. ²⁰ Sáwí'o wéowi sámo kátínkáíwaintafesa ímba wétinkaisasa kesí kísau paapé ifo sésa ímba sámo kátínkáíwaifa'a tawémaewe. Sáwí'o owí miyá wéofó ²¹ arupísemo owí sámo kátínkáíwaifa'a taméraamba pósa Maníkómó sintembó ombá wétuwanaawe.

Yóni Ísun-aaimo simátímakain-ai.

²² Minkákémbá Yúndiyaa-aempa'a Ísuwe wení

kísau-waasiye komésa nombá wémaitinkowana ²³⁻²⁴ minkánáará'á Yónimba ándáfa'a ímba máánkaronka'a Ínóni-aempa'a Sérími-naokoni ewaa'-nónaumpa'a Yóni ména sáwífa'-nomba wéropa'a mérowasa waásisomba tóso uwaná Yóni nombá wémaitinkowasa ²⁵ Yónini kísau-waasisonte moórá Yúndaa-waasigo-iyaise mésa nombó maitínkón-aaisafesa wesimán-kwesiman-esa ²⁶ Yónini kísau-waasisomba wembá tasimámesa sésa óraakoo Yóndani-nonkoni menáipá'ó esé'o máíwaimba wenáwí'o mósá maráándawimba wemá nombá wémaitinkaisasa sáwífa'-waasi wétoso owe suwaná ²⁷ Yóni séna Maníkómó tímísasamo ombá mindá miwínén-íye. ²⁸ Kemó siyáunda Maníkómó iyáfasinankaraiwai ímba kemá úmpo si'marówa'a wení aifa'á tiyáumnemo

siyáunda-aai ísaraawe. ²⁹ Maarán-áái imáyáan-oro. Aú-ininkomo awaaikómpá'ó tisanamá awaaikó amááraasombo aamoimó onten-úmai Ísumpa'a tewa'á aamoí wéune. ³⁰ Wemá óraa'-waasi imbá póna wenáwíko íyáákainifo kemá kári'-waasi únda póna kesúwíko kumíníye Yóni siyáíye.

³¹ Wíyómpakewi seyaafá'nánká íyáákaraiye. Maankákén-kwáásí marapá'-wáásí pósa marapá'ó wéon-tantaatafesa wésefo wíyómpaken-kwaasi íyáákarain-kwaasi póna ³² awánarain-tantaa ísarain-tantaatafena sisasá ímba ísáámbanifo ³³ wenááisafesa érai'e sewí sésa Maníkó érai'-aigoni áwáun-iyé sisasá tuwánésa sésa Maníkó érai'-aigoni áwáun-iyé wésewe. ³⁴ Maníkó ai'mákaiwaimba wení ámútamba ámakaimba póna Maníkón-aai wésisasa minááísáfésamo érai'emo sewí sésa Maníkó érai'-aigoni áwáun-iyé wésewe. ³⁵ Maníkó afowámá éna ááninkomba arumbá aména séna seyaafá-tántáá'á kawáánúmai káráwiyuwo siyáíye. ³⁶ Ááninkon-aisafesamo timankúnkúmbó ésamo wesé'ó kááísamaimo mérariyawí aúí'a úmai maé'mae'a ónááfo wenááimo ímbo ísámaimo kawé'ó iyawí ímba aúí'a úmai mérewana Maníkóní áyánko miwísé'a aasiyaasí waé'wae'a isasá méraawe.

4

Sámériyaafaken-ininkon-aai.

¹⁻³ Yóni nombó maitínkáín-kwaasi Ísumo maitínkáíwai kóyáákaraiye. Énifo Ísu ímba maitínkaraifo wení kísau-waasi maitínkaraawe. Yónimo maitínkáín-kwaasi Ísumo maitínkáimba kóyáákamai-waasi maitínkáín-aai amáán-kawaa-waasimo ísón-aai Ísu iséna Yúndiyaa-aempa'a tuwéna aneka'á Káríri-aempa'a kónae séna ⁴ Sámériyaa-ampa'a kónae séna ⁵ kúmba Sámériyaa-aempa'a Sáikaa-naopa'a naaófá'ó Yékopumo ááninko Yósepimbo ámakom-barama ewaa'á wéron-daopa'a kúmba ⁶ Yékopu nombó uwínenamo u'makóm-bai'a wérowana aampa'á kúwana Ísumba awesaraí úwana mim-báiká'á wááwái komérowasa ⁷⁻⁸ wení kísau-waasi tómbá méyánónae sésa naaópa'a kuwaná Sámériyaa-ininko nombá uwínena túwana Ísu séna nombá usimiyó súwana ⁹ minínínkó séna emá Yúndaa-waasi ómpo kemá Sámériyaa-inimba úmpo ímba nombá usimiyó siyó siyáíye. Yúndaa-waasiye Sámériyaa-waasiye ímba moóra-anafinkemba wénaafo ímba nombá usimiyó siyó súwana ¹⁰ Ísu séna Maníkómó kanaán-úmaimo amínda-tantaa'a ímba awánaraane. Nombá usimiyómó súnda-waasigosi áwáuma ímba suwánáanda-waasi úne. Kesí áwáumo suwánáandawiyaantasi aasiyaasimó maé'mae'ó on-dómbá simiyó séna'a amúsino súwana ¹¹ minínínkó séna maandómbá káúnkáúmpá'ó kunkwérimba náán-anafina aasiyaasimó maé'mae'ó on-dómbá uwínono. ¹² Kentáá síwá'nágo Yékopu maandóm-báí'á u'maréna wení sipisípiye wení akúnté'ó tímakaimba isasá maandómbá wénaawe. Kemó súnda emá tímínda-nonko Yékopumo tímakain-donkomba ímba íyáákainiye wésune súwana ¹³ Ísu séna maandómbó wénaiyawimo éna aneka'á nontáféna tinkáínifo ¹⁴ kemó tíménda-nombo náíyawimo éna ímba aneka'á nontáféna tinkáíníye. Kemó tíménda-nombo náíyawimo éna tirumpimbá nonaumpinkémbó íyáúsenamo intenkáámbá ínasa pósa aúí'a úmai maé'mae'a ónááwe súwana ¹⁵ minínínkó séna emó sénda-nomba símína'a naananá nontáféna ímba sinkáína'a ímba maampínkémbá tauwóno súwana ¹⁶ Ísu séna enawaaikómbá koáántamae tiyó súwana ¹⁷ séna kesuwaai'íyaimba úne súwana Ísu séna emá érai'a séndamanifo ¹⁸ séfataase-wamba maiyé miwísé'ó maénda isamá káfé'ó minkwáásígóe'ó emó méraanda ímba enawaaí'á isamá pó érai'-aai simásimene súwana ¹⁹ minínínkó séna kemó imáyáamo únda Maníkón-aai

simátimendawi óne. ²⁰ Sámériyaa-waasi kentáá síwá'ná sésa maanómáká'á Maníkón-ímáyáá mósá máráaro siyáawa'a kembiwí Yúndaa-waasi sé'a Yérúsaremu-naopa'a Maníkón-ímáyáá mósá máráaro wésewe súwana ²¹ Ísu séna kemó sendamá érai'e siyó. Moórá-kanaamo tinda ímba maanómáká'wará Yérúsaremu-naopa'wara'-aantembanifo seyaafá'-náópá'wará'á kesifon-ímáyáá mósá maránááwe. ²² Kembiwí Sámériyaa-waasi wen-ímáyáá máráámbanifo wení áwáuma ímba awánare'a wéowe. Yúndaa-waasisa wen-ímáyáá mósá maréta wení áwáusa awánaraumne. Maníkó séna moóráwigo sáwí'lo úmaimo méraampinkemba kawel'-ámpá'á métinkanae sindawi Yúndaa-waasifinkemba paapé ínnye siyáiyé. ²³ Kesifo séna ken-ímáyáámó mósá maráiyamba ímba tóikakemba sé'a érai'a tirumpinkembá ken-ímáyáá mósá máráaro siyáimba miyáumai moórá-kanaa wétisasamo érai'lo kesifon-ímáyáámó mósá wémaraiyawí tirumpinkembá arupíse úmai kesifon-ímáyáá mósá maránááwe. ²⁴ Maníkómbá áuma ímba wéraisana ámútanko méraisasa pósa ímba túrantamba ane'á wéawanaafo miyaráán-úmai Maníkón-ímáyáámó mósá máráambo ombá wení ámútanko túwa'nai isasá tirumpinkembá wen-ímáyáá mósá máráaro súwana ²⁵ minínínkó séna Maníkómó iyáfasinankaraiwai Káráisitiyemo sewí kumínnye. Kumíndara'a seyaafá'-tántáátáféna simátiminiye sewa'á ísaraumne súwana ²⁶ Ísu séna minááímó séndawi maandá kemá úne Ísu siyáiyé.

²⁷ Ísu mináái wésuwasa wení kísau-waasi kouwerésa Ísumo Sámériyaa-ininkontafenamo súmba Yúndaa-waasiti namuro-ínínkóntáféna wésuwana póna táá'a úwasa tirumpin-ímáyáá ésa minínínkóntáféna nóintafenawa wéankaisanawa iyó-imagaa ésa Ísuntafesa nóra sénawa minínínkóe'a wésiyo-imagaa ésa ímba taáisai uwaná ²⁸ minínínkó wení sawe-kúrámá tuwéna naaópa'a wéna simátimena séna ²⁹ seyaafá'ó uráunda-tantaa'a wépaape in-kwaasi méraiye. Maníkómó iyáfasinankaiwaiya'iyó taawánaaro súwasa ³⁰ naaópa'a tuwésa Ísumpa'a tumbá ³¹ Ísuni kísau-waasi Ísuntafesa sésa óraakoo tómbá naaó suwaná ³² Ísu séna kemá ímbo awánaan-tomba makáumne súwasa ³³ wení kísau-waasi keáimbá sésa nááwa tómbá maimaénawa máámakaiyo suwaná ³⁴ Ísu séna tóntáfénamo tááimo taintembá si'mákaiwain-aaí isé'a wení kísau maimaé wéwe'a taí'áandasafena wésinkaiye. ³⁵ Kísau'fa'a wérain-tontafe'a éiyain-kwiyomba kóinana áfuma káinata fáká'mai túwaandu ónaumne wésefo kemá sune. Awánaaro. Káfé'a maankánáá tómbó áfumo kaintembá miyaráán-úmai waásisomba tí'mai Maníkómpá'á túwaandu ónááwe. ³⁶⁻³⁷ Waásisombo tí'mai Maníkómpá'ó túwaandu uwátinkaiyan-kwaasimo ésa miwí kawel'-mékámbá maíyasa Maníkómpá'ó tíyan-kwaasi aú'í'a úmai maé'mae'a ónááwe sune. Tuwímbai kísau úmaraiyasa fí'owi fakaránááwe wésewe. Miyáumai kísau iyawiwara'e fakaráiyawiwara'e aamoí ónááwe. ³⁸ Fí'owi kísqumo úmakaamba isa'á kemá tí'maráúna'a fí'owiti kísaufaken-tomba wé fakaraawe Ísu waé'mai-aaí simátímakaiye.

³⁹ Énifo minínínkó séna seyaafá'ó uráunda-tantaa'a paapé uráiyé siyáin-aaí isésa pósa Sámériyaa-waasi mindáópaken-kwaasi Ísuntafesa sésa érai'a Maníkómó iyáfasinankaraiwain-iyé sésa ⁴⁰ Ísumpa'a tésa sésa kentáásí naaópa'a taméraao suwaná Ísu kae-kánáá koména ⁴¹ aaí simátimuwasa isésa sáwí'fa'-waasiwara'a sésa érai'a sáwí'lo úmaimo méraundafinkenta kawel'-ámpátáámó mésinkaindawin-iyé sésa ⁴² minínínkómbá simámesa sésa ímba enááisafeta aantembanifo wenááimo ísaraundasafeta séta marapá'-wáásí sáwí'lo úmaimo méraundafinkemba kawel'-ámpátá mésinkaindawin-iyé siyáawe.

Ísu moórá-iyampoimo asófankarain-aaí.

⁴³ Ísu kae'-nó'wáámbá waéna mindáópa'a tuwéna Káríri-aempa'a kónae séna wéna ⁴⁴ séna Maníkón-aaí simátímíwain-awí'a wenamááraa ímba mósá máráafo fí'on-daopaken-kwaasi wenáwí'a mósá wémaraawe súwana ⁴⁵ miyáumai Káríri-aempa'a

kúwasa mináémpákén-kwáásí aamoí uwánkaraawe. Ááéma tíyótai mo í-tánón-kánáará'á miwí Yérúsaremu-naopa'a komésa Ísumo kísau mo maiyáimba awánaraamba pósa aamoí uwánkaraawe.

⁴⁶ Aamoí uwánkówana Ísu Káriri-aempa'a wénena Kéna-naopa'a non-úranko ándá-aran-dombo úkáin-daopa'o kúmba kámáni-waasi Kápaneamu-naopaken-kwaasigo ááninkomba áí'a wéuwana ⁴⁷ Ísu Yúndiyaa-aempakemba Káriri-aempa'a tiyáin-aaí iséna Ísumpa'a téna séna kesááninko puwíndasafena wéisa'a úmpo kesí naaópa'a kuré koasófankainono súwana ⁴⁸ Ísu séna ímbo fí'o-fi'on-kisau-waame'o awáné'o é'a ímba kesááisafe'a timankúnkúmba ónááwe súwana ⁴⁹ óraakoo kesáánimba puwíndasafena wéimba minúwóiyáán-úmai tiyó súwana ⁵⁰ Ísu séna enáánimba asófawifo waaó súwana Ísun-aaisafena érai'e séna kúmba ⁵¹ aampa'á kúmba wení kísau-waasi tésa sésa enáánimba áí'a é'ánkaraiye suwaná ⁵² tísai ena séna kesáánimba nóin-kanaarara áí'a é'ánkaraiyo súwasa miwí sésa fénáimba wááwái áúiyamo kaimbá é'ánkaraiye suwaná ⁵³ afowámá imáyáa éna séna minkánáa enáánimba asófawiyemo siyáimba érai'a siyáiyé súwasa wení akúmpákén-kwáásí seyaafá'á Ísun-aaisafesa timankúnkúmba uráawe. ⁵⁴ Yúndiyaa-aempakemba Káriri-aempa'a koména moóráma kawé-kísáú-wáámé'á uréna minká'á miníyámpóígómbá asófankowasa wení akúmbá timankúnkúmba uráawe.

5

Nonkwaaúmpá'á Ísu moóráwigombo asófankarain-aaí.

¹ Ánaaemba Yúndaa-waasi amáántafesa tanómba kaumakónka'a Ísu Yérúsaremu-naopa'a kurái. ² Yérúsaremu-naokoni óntan-kusaifa'a ontamá wéromba áwí'a sipisípigoni ontamá miwání ewaa'á nonkwaaúnkón-áwí'a Pétésíta-nonkwaaumba wérowana ³ mindónkón-áwáifa'a wááu-namba séfataase-namba wérowasa mindáúmpátá tí'o ún-kwaasisomba tuwímbai túgafitan-kwaasisone tíyayaambo kararón-kwaasisone mésa nonkómó úwaaúwaamo índá amu'makówana ⁴ moórámora-kanaa wíyómpakewi nonpímbá kumúwana nonkó úwaaúwa úwana aifa'ó nonpímbó kumúwaimba áí'a é'ánkaraiye. ⁵ Tí'o ún-kwaasisompimba moóráwigo ména ayáátáaka'a 38 aatai áí'a ún-kwaasi mérowana ⁶ Ísu awánéna ayáátáaka'a áí'a wéiyé-imayaa éna áísai ena séna embá asófendasafena wéankaiyo súwana ⁷ we séna nonkómó úwaaúwaamo índara'o sí'maenamo nonpímbó sinkáíndawi ímba méraiye. Kemá kumónae'o úndanifo moóráwigo kembá kúwáákéna nonpímbá aifa'á kúmísana kesí'a úwoi wéraiye súwana ⁸ Ísu séna iyáfasinaao. Ení tuwaaí'á maimaé waaó súwana ⁹ minúwóiyáán-úmai áí'a é'ankowana wení tuwaaí'á maimaéna kuráiyé.

Yúndaa-waasi amáán-aaimo isón-kanaara'a miyá úwasa ¹⁰ Yúndaa-kawaa-waasi asófankon-kwaasisafesa sésa káfé'a saagaan-kánáa isa ení tuwaaí'á maimaé wégonda aaraamá makáawe suwaná ¹¹ we séna asófasinkaraiwai séna ení tuwaaí'á maimaé waaó siyáiyé súwasa ¹² miwí áísai esa sésa ení tuwaaí'á maimaé waaómó siyáiwai nááwa'iyó suwaná ¹³ sáwífa'-waasifimba Ísu áwiyokuwana póna asófankowi séna áwí'a ímbo isáúnda-waasin-iyé siyáiyé.

¹⁴ Simásuwena ánaaemba óraa'-amaan-daumpa'a iyúwana Ísu ayaafái úmai awánéna séna áí'a é'ánkaraimba po sáwíyamba sínkáífo sé sáwí-imayaa aneka'á ímba uwó súwana ¹⁵ iséna Yúndaa-kawaa-waasi kosimátiména séna asófasinkaraiwai Ísun-iyé súwasa ¹⁶ Yúndaa-waasi amáán-aaimo isón-kanaara'a Ísu asófankarontafesa Yúndaa-kawaa-waasi Ísumba sáwí'a uwánkámae iyúwana ¹⁷ Ísu séna kesífo aasiyaasi-kánáa

kísau wémaimba pó'a miyaráán-úmai kísau maénaumne súwasa ¹⁸ saagon-kánáará'á asófankarontafenawara Maníkó kesifomán-iyemo siyóntafenawara'a pósa Yúndaa-kawaa-waasi sésa tufuwónae símasima'a umbá Maníkó kesifomán-iyemo siyónten-úmai Maníkóe kesé'a mimbóráí'a úmai mérauye siyóntafesa Yúndaa-kawaa-waasi sésa tufuwónae siyáawe.

Afowán-ááimo Ísumo siyáin-aai.

¹⁹ Suwaná Ísu simátimena séna érai'a simátimé'a sune. Ááninko pó'a ímba kesí imáyáafinkemba únda kesifomó ímbá awáné'a miyá wéune. Kesifomó intembá ááninko wéune. ²⁰ Kesifo ááninkomba arumbá siména seyaafá-tántáá'ó wéimba wéaraasimiye. Íyáákainda-kisaumo aráásimina'a minkísáú máéna'a táátafe'a ónááwe. ²¹ Kesifomá pukáampinkembo iyáfasintinkaintemba ááninko kesí imáyáafinkemba iyáfasintinkanae'a wéune. ²² Kesifo séna ímba aafimbá maitinkánaumpo aafimbó maitinkáinda-kisau kesááninkomba ámakauumne siyáíye. ²³ Aafimbó maitinkáanda-kisau símakaimba pósa kesifon-áwí'o mósá maráántemba ááninko súwí'a mósá maránááwe. Kesúwí'o ímbo mósá maráíyawimo ésa kesifo si'mákaiwain-awi'wara'a ímba mósá maránááwe.

²⁴ Érai'a simátimé'a sune. Kesááimo isésamo érai'a ai'mákaiwai Maníkómá iyémó síyawí'é'a áwáuma ómbaresa aúí'a úmai maé'mae'a owe. Waási méraawini áwáuma Maníkóní némpa'o maé'lómbanifo Maníkóní ewaa'á taméraamba pó'a ímba aafimbá maitinkánaumne. ²⁵ Érai'a simátimé'a sune. Moórá-kanaa tínsa pukáíyan-kwaasi Maníkón-ááninko-saai isánááwe. Isáíyawí iyáfasinesa maé'mae'a ónááwe. ²⁶ Kesifomá waásimo méraawini áwáun-íye. Fasi'aémbá siména séna miyámó úndantemba waásimo méraawini áwáuma óne siyáíye. ²⁷ Kemá wíyómpakemba waási úranko kumpaapé uráundawí únana póna kesifo kentáféna séna aafimbó maitinkénda-kisau amúne siyáíye. ²⁸ Minááísáféna ímba táá'a íno. Moórá-kanaamo tinda utaráan-kwaasi seyaafá'á kesáái isésa ²⁹ utarémpinkemba iyáfasinanaawe. Kawe'ó uréwimo iyáfasinesa aúí'a úmai maé'mae'a ónááfo sáwí'o uréwimo iyáfasinaiya'a aafimbá maitinkánaumne. Minááísáféna ímba táá'a íno Ísu siyáíye.

Ísu wení áwáumo siyáin-aai.

³⁰ Ísu simátimena séna ímba kesí imáyáafinkemba wéumpo si'mákaiwai simásímakaintemba miyá wéune. Ímba kesí imáyáafinkembo ondasáfé'a arupíse úmai aafimbá maitinkánaumpo kesifo simásímakainten-úmai aafimbá maitinkánaumne. ³¹ Kemó kesáfé'o súndaraka karo'é sewaisinó. ³² Moóráwigowara'o kentáfénamo simbá érai'a wésiye. ³³ Kembiwí tuwímbai ti'márówasa Yóni nombó maitinkáiwaimba koáisai uwaná Yóni kentáféna séna érai'-waasin-íye. Kosimátíméro siyáíye. ³⁴ Kesí áwáumo siyantafe'a ímba óraa'-imayaa úndanifo Yóni kentáfénamo siyáin-aaisafe'a érai'e síya'a sáwí'o úmimo méraampinkemba kawe'-ámpá'á métinkanae-imayaa wée'a mináái simátimune. ³⁵ Ómbó aampa'ó kúra'mae konten-úmai Yóni kentí aampa'ó kúratinkowa'a kárika'a aamoí uráawe. ³⁶ Moórá-tantaako Yóni kentáféna siyáin-aagomba iyáákaraiye. Kesifomó simásímakain-kisau wémaunana minkísáúgó kesí áwáuma wépaape-íye. Kesifomó siménamo si'mákain-kisau wémaunasa kesí áwáuma wéawanaawe. Mintántáákó Yóni kentáfénamo siyáin-aagomba iyáákaraiye. ³⁷ Kesifo si'mákaiwai wewará'á kentáféna simbánifo wenáái ísámai ímba kawe'á'é'a wenane'á ímba awánaraawe. ³⁸ Si'marówa'o kunkáundasafe'a ímba timankúnkúmba ombá póna Maníkón-aai ímba tirumpimbá wéraiye. ³⁹ Kembiwí sé'a aúí'a úmai maé'mae'a ónaumne sé'a Maníkón-aai aúfáífimba toráumai awána-awana wéowe. Mináúfáífimbá kesí áwáuma agaimarówa'anifo ímba kawe'-úmai ísaraawe. ⁴⁰ Kawe'ó úmimo isé'ó kempá'ó tenkaka aúí'a úmai maé'mae'a owaisinó.

⁴¹ Waási kesúwí'a óraa'a uwásinkanaawe-imayaa ímba wéune. ⁴² Maníkómbó ímbo tirumbó áménka'a wétuwanaumne. ⁴³ Kesifomá simásímakaintafe'a kunkáundanifo ímba kawel'á wéuwasinkaawe. Énifo moóráwigombo kesifomó ímbo simámakaindawimo tína'o é'a kawel'á uwánkanaawe. ⁴⁴ Kembiwí sé'a waási kentáá súwí'a óraa'a uwásinkanaawe sé'a pó'a kesáái ímba érai'e wésewe. Maníkómá kentáá súwí'a óraa'a uwásinkainiye senkaka kentáfé'a érai'e sewaisinó. ⁴⁵ Kesifon-aúranka'a ímba aaifimbá maitinkánaumpo Mósesé naaófá'ó amáán-aaimo agaimakáiwai aaifimbá maitinkáiniye. Mósesé súwa'nai iyémó sewímó éna wemá aaifimbá maitinkáiniye. ⁴⁶ Mósesé kesáái agaimakáimba pó'a Mósesen-aaisafe'lo timankúnkúmbo onkaka kesáaisafe'a timankúnkúmbo owisinó. ⁴⁷ Mósesemo agaimakáin-aaisafe'a ímba érai'e sembá pó'a kesáaisafe'a ímba érai'e sewé Ísu siyáiyé.

6

*Ísu sáwífa'-waasi tómbó tímakain-aai.
Mátíyu 14:13-21, Mááka 6:30-44, Rúku 9:10-17*

¹⁻⁴ Naaófá'á Maníkó Yúndaa-waasi tíyótaimo

í-tánón-kánáá ampáámbá úwana Káriri-waakoni menáip'áá Ísu nompín-táómpimba wéna minkwaaúnkóni moórá-awi'a Táipiriyasi nompá'á kúmbo tí'o únkwaasisomba asófatinkowasa awánésa pósa wenánaemba arááiwaúwasa Ísuwe wení kísau-waasiye nompín-táómpinkemba marapá'á kumésa omápa'a imérowasa ⁵⁻⁶ sáwífa'-waasi Ísumpa'a iyúwana tuwánéna imáyáa éna séna ánaemba miyá ónaumpo aifa'á Fírípimba áisai úmai isánae séna áisai ena séna nááfakena tómbá méyámba'maiya tíménara nánaao súwana ⁷ Fírípi séna sáwífa'-ontankakemba 200 kinaaraken-tomba méyámba'maisa tímúnasasa naawaisinó súwana ⁸ moórá-kisau-waasigo Sáimoni Pítaan-áfákon-awi'a Énduru ⁹ séna moórá-iyampoigo séfataasetonkwara kae'-mófáá'wará'á makáifo sáwífa'-waasi méraawe súwana ¹⁰ Ísu wení kísau-waasisafena séna mara'á méraaro simátíméro súwasa simátímúwasa mara'á mérowana minkwáásísómbá sáwífa'a 5,000 waaima mérowana ¹¹ Ísu mintómbá maisoréna Maníkóntáféna súwiyo simásuwena tómbá tafántafan-úmai wení kísau-waasi tímúwasa miwí tímúwana tómbó nontenkáán-úmai mófáá'a miyáumai nowaná tímú'a fówasa miwítí imáyáagomo úni'a uwaná ¹² wení kísau-waasisafena séna mintón-ayai ímba úwoifa'a túwáaro súwasa ¹³ séfataase-tompinkemba nésamo túwón-ayaisomba sísamaifakemba kae'á kumbaimái-unampimba fáítuwana ówitowasa ¹⁴ Ísumo úmba awánésa sésa Maníkón-aaimo simátímíwai íntaamo awánáúnda-waame'a isatá awánáúmne sésa amu'maráúndawin-iyé sésa ¹⁵ kentáásí kawáá-íta iniyemo sumbá Ísu miwí tirumpimbó un-ímáyáá iséna ímba miyá ónaunasa sewé séna tiyuwéna omápa'a iyáiyé.

*Ísu non-afófora'lo kuráin-aai.
Mátíyu 14:22-23, Mááka 6:45-52*

¹⁶ Ísu omápa'a imérowasa fenómpinka'a wení

kísau-waasi nonkwaaúnkóni áwáifa'a kumésa ¹⁷ Kápaneamufa'a kónae sésa nompín-táómpimba iyátesa kuwaná Ísu ímba túwana nó'waamba fénkúwana ¹⁸ óraa-fiyunda toréna nonkó tufántááfan-úwasa ¹⁹ taántámbá nombá tuwíntámaesa ayáátáaka'a kuwaná Ísu non-afófora'a maréna nompín-táónkoni ewaa'á túwasa awánésa táátafesa uwaná ²⁰ Ísu séna kemá úmpo ímba táátafe oro. Aáno'a méraaro súwasa ²¹ aamoí ésa sésa nompín-táómpimba iyátaao suwaná minúwóiyáámbá nompín-táónko nonáwáifa'a kúpa'a kuráiyé.

Ísumba ayaafái uráan-aaí.

²² Aafáyáama menáípa'ó koméron-kwaasi sésa fénáimba nompín-táomba kimbora wéraisana Ísu ímba mimpímbá wisasá wení kísau-waasi miwí aantemba kuráafo Ísu nááfara méraiyo siyáawe. ²³ Tuwímbai-waasi nompín-táómpimba Táípiriyasifakemba tóso ésa fénáínkaambo Ísumo Maníkóntáfénamo súwiyo súwasamo waásisombo tómbó néwiyopa'a tésa ²⁴ Ísuwe wení kísau-waasiye ímba mérontafesa tiyaafái ónae sésa mindómpín-táómpimba iyátesa Kápaneamufa'a kuráawe.

Ísu maé'mae'o íyan-tomba únemo siyáin-aaí.

²⁵ Kápaneamu-naopa'o kumbá Ísumba awánésa sésa kesí óraakoo emá nóin-kanaawa maafá'á tiyáano suwaná ²⁶ Ísu séna ísáaro. Ímba kawe'-wáámé'ó aráátimundasafe'a wésiyaafai-oyo tómbó naráantafe'a wésiyaafai-owe. ²⁷ Tómbó ímbo aasiyaasimó waé'wae'o índa-tontafe'o é'a ímba kísau maé'a waásimo aasiyaasimó maé'mae'o íyan-tontafe'o é'a kísau máéro. Mintómbó tíménda kemá waási úranko mintómbá tíménaumne. Maníkó kesifomá kentáféna séna aamoí uwánkaumne. Kesí kísau mauwó simbá pó'a mintómbá tíménaumne súwasa ²⁸ áisai esa sésa nóraumaisaawa Maníkóní kísau maénaumno suwaná ²⁹ Ísu séna kentáfé'o sé'o érai'a Maníkó ai'mákaisana kunkáiwai iyémó sembá mindá Maníkóní kísau maé'a sewé súwasa ³⁰ nóran-kwaamera'ini ímbo awánáúnda-waame'o inatáámó éta awánéta séta érai'a Maníkó embá ai'maráísama kunkáandawi ónesa sénaumne. Nóin-kísau-waamera ínono sésa ³¹ kentáá síwá'ná máásai-marafa'a mésa wiyómpaken-tonkon-awi'a máána-tomba né'ómbanifo emó uráandawimo éna ímba mindá iyáakaraiye. Naaófá'á Maníkón-aaí aúfáífimba agaimaréna séna wiyómpaken-tomba tímúwasa naráawe agaimaréna siyáiyé suwaná ³² Ísu séna ísáaro. Mósesemo tímakain-tomba ímba wiyómpaken-tomban-ifo kesifomá wiyómpaken-tomba kawe-tómbá wétimiye. ³³ Wiyómpakembo marapá'ó kunkáiwai wemá Maníkómó tímín-tomban-iyé. Wentáfé'o wée'a maé'mae'a ónááwe súwasa ³⁴ miwí sésa sénda-tomba aasiyaasi-kánáá simiyó suwaná ³⁵ Ísu séna kemá aasiyaasi maé'mae'o íyan-tomba úne. Kempá'ó wétiyawi ímba tááima táíniye. Kenká'ó timankúnkumbo wéiyawi ímba nontáféna tinkáíniye. ³⁶ É'a simátímakumne. Kesí kísau-waame'a awánaambanifo kesááisafe'a ímba érai'e sésa ímba kenká'á timankúnkumba wéowe. ³⁷ Énifo kesifomó símín-kwaasimo é'a kempá'á ténááwe. Kempá'ó tíyan-kwaasisafe'o é'a ímba kóro sénaumne. ³⁸ Kesí imáyáamo arááíwáéndasafe'a wiyómpakemba ímba kunkáumpo si'mákaiwaini imáyáamo arááíwáéndasafe'a kunkáumne. ³⁹ Si'mákaiwai simásimena séna amúnda-waasi sáwí-ampa'a arááíwáéfo sé kawáánuwo. Ánaaen-kanaa pukémpinkemba iyáfasintinkaano. ⁴⁰ Kesifomá simásimena séna kesááninkoo embá awánésa sésa Maníkón-ááninkoman-iyemo síyawí aúí'a úmai maé'mae'a ónááwe siyáiyé. Ánaaen-kanaama pukémpinkemba iyáfasintinkanaumne Ísu siyáiyé.

⁴¹ Kemá wiyómpaken-tomba úne Ísu súntafesa Yúndaa-oraá'-waasi tirunkó sáwí'a úwasa ⁴² miwí sésa wemá Ísuma Yósepin-ááninkoman-iyé. Anófoi étaamo tuwánáúndanifo nóra sénawa wiyómpakemba kunkáumne wésiyo suwaná ⁴³ Ísu simátimena séna ímba miyá mósimesin-oro séna ⁴⁴ kesópa'a ímba úwoima ténááfo kesifo kembá si'mákaiwaima táántaina'a kesópa'a tíya'a ánaaen-kanaama pukémpinkemba iyáfasintinkanaumne. ⁴⁵ Mindásafesa naaófá'á Maníkón-aaimo simátímakowi agaimaréna sésa Maníkó seyaafá'-wáásí símai aráátiminiye siyáawe. Kesifon-aaimo ísámai kawé'ó iyawi kesópa'a ténááwe. ⁴⁶ Kesifombá ímba awánaraafo kemá Maníkónópakemba kunkáundawi keyááma kesifombá awánaraumpo kesifon-aaimo ísámai kawé'ó iyawi kesópa'a ténááwe. ⁴⁷ Érai'a simátime'a sune. Kesááisafesa érai'e

sésa kenká'á timankúnkúmba iyawi áwáuma ómbaresa aúí'a úmai maé'mae'a wéowe. ⁴⁸ Kemá maé'mae'o íyan-tomba úne. ⁴⁹ Kentíwá'náma máasai-marafa'a mésa máána-tomba némesa úwoi putaráawe. ⁵⁰ Énifo wiyómpaken-tomba miyán-tómbó náiyawima úwoi maé'mae'a ónááwe. ⁵¹ Kemá wiyómpaken-tomba maé'mae'o íyan-tomba úne. Mintómbó nésamo ésa aasiyaasí maé'mae'a ónááwe. Kesúma timúna'o naantafé'a pó'a aasiyaasí maé'mae'a ónááwe Ísu siyáiyé.

⁵² Ísu súwasa Yúndaa-oraa'-waasi tirunkó sáwí'a úwasa keáímbá sésa nóra sénawa miwá wenáúma simínataawa nánaumno suwaná ⁵³ Ísu simátimena séna érai'a sune. Kemá waási úranko pó'a kesúmo ímbo né'o kesí naaemó ímbo né'o é'a ímba maé'mae'a ónááwe. ⁵⁴ Énifo kesúwe kesí naaewémó naawí áwáuma ómbaresa aúí'a úmai maé'mae'a ombá pó'a ánaaen-kanaama pukémpinkemba iyáfasintinkanaumne. ⁵⁵ Kesúma kawé-tómbán-iyé. Kesí naaemá kawé'-nómbán-iyé. ⁵⁶ Kesúwe kesí naaewémó naawí kesé'a kááísamai méraawa'a kemá miwísé'a kááísamai méraumne. ⁵⁷ Kesifo sí'mákaiwai aasiyaasí maé'mae'a iwáí isa'á pó'a kewará'á aasiyaasí maé'mae'a wéune. Kemá maé'mae'a úndasafe'a pó'a kesúmo newí aasiyaasí maé'mae'a ónááwe. ⁵⁸ Kentíwá'ná tómbá némesa úwoi putaráawe. Kemó sún-da-tomba wiyómpaken-tomba ímba miyán-tómbán-iyé. Kemó sún-da-tomba mintómbó newí aasiyaasí maé'mae'a ónááwe Ísu miyámá ⁵⁹ Kápaneamu-naopa'a áamáan-daumpa'a simátimakaiye.

⁶⁰⁻⁶¹ Ísu simátimuwasa wembó arááíwáún-kwaasi tirunkó sáwí'a úwasa imáyáa ésa sésa wemó sin-ááígó ínta sínkáín-ai póna umbaí wétaiye suwaná Ísu arumpin-ímáyáa éna simátimena séna minááísáfé'a wégaoraawe. ⁶² Kemó wiyómpaken-waasi úrankomo kumpaapé uráundawimo kunuweré'o iyóna'o suwáné'o é'a nóran-imayaawa ónaao. ⁶³ Waásiti fasi'aénkó ímba túwa'nai ínifo Maníkóní ámútankoni fasi'aénkó túwa'nai ina'a aúí'a úmai maé'mae'a ónááwe. Miyámó intembá kemó sún-da-ai mindá ámútankon-ai aúí'a úmai maé'mae'o íyan-aain-ifo ⁶⁴ tuwímbai kentáfé'a sé'a karo'á siyé wésewe Ísu súmba Ísu karo'á siyé mó sun-kwáásiyé wení pintaru'ó índawiwara'a naaófá'á ísaronka'a póna séna tuwímbai kentáfé'a sé'a karo'á siyé wésewe Ísu simátimena ⁶⁵ séna mindásafe'a é'a simátimé'a sune. Kempá'á ímba úwoi ténááfo kesifomó táántaina'o é'a ténááwe simátimakaiye.

⁶⁶ Ísu simátimuwasa wembó arááíwáún-kwaasisomba Ísumba ifá'auwesa wesé'a ímba wénuwana ⁶⁷ Ísu wení kísau-waasi sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasisafena tísai ena séna kewará'á kembá siyuwaaó séna tísai úwana ⁶⁸ Sáimoni Pítaa séna óraakoo kesáá nááfataawa kónaunawa sénó. Enááigo aúí'a uwátinkainasa aasiyaasí maé'mae'a ónááwe wésendawi óne. ⁶⁹ Káfé'a entáféta simankúnkúmba éta séta Maníkómpákémbá kawekó ónesa wésune súwana ⁷⁰ Ísu simátimena séna kemá sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasimo kemparí'a uráundanifo kempínkémbá moórá sáwí-waasigo paapé íníye súmba ⁷¹ Sáimoni-Ísakeriotin-ááninkon-awi'a Yúndasintafena séna Yúndasi wení kísau-waasi sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasifinkemba Ísuni pintaru'á maíndawin-iyé. Wentáféna mináái siyáiyé.

7

Ísun-áfárawaisai-taai.

¹ Minkákémbá Yúndiyaa-aempaken-kwaasi Ísumba tufuwónae suntáféna Ísu Yúndiyaa-aempa'a ímba númba Káríri-aempa'a wénuwana ² Yúndaa-waasimo wááunambo ésamo tanómba kaúfún-kanaa ampáámbá úwasa ³ Ísun-áfárawaisai karaáná'a

ankésa sésa maanáémpá'á tuwéma Yúndiyaa-aempa'a waásimo túwaandu iyapa'a ení kísau komáínasa pósa ení waási ení kawé-kísáú awánaaro. ⁴ Seyaafá'-wáásí suwánáiwae síyawí ímba aúpá'á kísau maenááfo seyaafá'-wáásí túranka'a kísau komauwó sésa ⁵ Ísun-áfárawaisai wentáfésa ímba imáyáa ésa sésa Maníkómpákémbá kunkáiyé sumbá mináái simámúwana ⁶ Ísu simátimena séna seyaafá'nánká kesí áwáumo suwánáíyan-kanaa ímba tiyáífo kembiwí úwoi wíyasa tuwánésa ⁷ marapá'-wáásí kembá ímba aaisambá tíkaafo miwímó on-áwáúsáfé'o súndasafesa kembá aaisambá síkaawe. ⁸ Tanómbo opa'á ke koró. Seyaafá'nánká kesí áwáumo suwánáíyan-kanaa ímba tiyáífo káfé'a ímba tanómbo opa'á kúmpo kemá koró séna ⁹ Káríri-aempa'a méraiye.

Ísu Yérúsaremufa'o kuráin-aai.

¹⁰ Ísu mérowasa áfárawaisai tanómbo upa'á kuwaná ánaaemba wemá aúpá'á kúwasa ¹¹ Yúndaa-oraa'-waasi Ísumba ayaafáí ésa sésa nááfara méraiyo sésa tísai uwasá ¹² Ísuntafesa úwoi-waasi sáwífa'-aai sésa tuwímbai sésa kawé'-wáásín-iyé suwasá tuwímbai sésa ímbanifo karo'-wáásín-iyé sésa ¹³ Yúndaa-oraa'-waasi sáwí'a uwásínkáafo sésa ímba afora'á sumbá umémpa'a tukáawe.

¹⁴ Yúndaa-waasímo wááu-nambo úmakesamo tanómbo kaúfún-kanaa séfasefa úwana afufuntan-kánáá Ísu óraa'-amaan-daumpa'a iména wenáái simátimuwasa ¹⁵ Yúndaa-oraa'-waasi isésa táátafesa ésa tóipimba tiyáámba faafésa sésa áamáán-aaimo uwáitáí'-opa'á ímba koména ísaraimbanifo nááfakena ísaraiyo suwaná ¹⁶ Ísu mínímáyáámó umbá iséna séna kesí imáyáafinkemba ímba simátimumpo Maníkó si'mákaiwaini imáyáafinkemba simátimune. ¹⁷ Kembiwí imáyáama é'a sé'a nááfaken-aaiya simásimakaiyo. Wení imáyáafinkena'i Maníkóni imáyáafinkena'iyó-imayaa wéowe. Maníkómó siyáintemba ónaemo síyawí miwímó ésa simátimunda-aigoni áwáuma isánáawe. ¹⁸ Kentí imáyáafinken-aaimo síyawí kesúwí'a mósá maráíwae sésa kentí imáyáafinkemba wésefo ti'mákaiwain-awí'a mósá maránae síyawí ímba

karo'á sembá érai'-aai wésewe. ¹⁹ Mósesé áamáamba simátimakombanifo ímba isámai kawé'á uré'e sembá sínkamonae wésewe súwasa ²⁰ úwoi-waasisomba sésa ímba tufuwónae-imayaasa wéumpo enarumpimbá sáwí-amutamba méraisa miyán-áái séne suwaná ²¹ Ísu séna áamáán-aai isáán-kanaara'a ímba awánaraan-kwaame'a uráunda pó'a kemá sáwífa'-imayaan-owe. ²² Kentíwá'nárakemba sésa iyámpói matínkaraawasa afakaumboé-no'waamba waésa túma kárámai araenáémba ónááwe suwaná ánaaemba Mósesé mináái agaimakómbo pósa tuwímbai-kanaa áamáán-aai isáán-kanaara'a miyá wéowe. ²³ Móseseni áamáamba ímba taráíyaamba pó'a saagaan-kánáará'á miyán-kísáú iyámpói túra'a wéowe. Énifo saagaan-kánáará'á moóráwigomba asófankaraunda pó'a kísau maénafo sé'a aaisambá wésiyowe. ²⁴ Ímba awánéraase aaisáfé'a ímba simátínkáaro. Érai'a awánáíyan-aaisafe'a simátínkáaro Ísu siyáiyé.

²⁵ Ísu simátimuwasa tuwímbai Yérúsaremu-naopaken-kwaasi sésa minkwáásísáfésawa tufuwónae wéseo sésa ²⁶ wemá afora'á wenáái simátímísa'anifo ímba aaiimbá maiyánkaraawe. Óraa'-waasisomba sésawa wemá Maníkómó iyáfasinankaraiwai Káráisitín-iyé miyáwá wése ina wéseo. ²⁷ Maankwáásígóni naaópa'a awánáúndanifo Maníkómó iyáfasinankaraiwaini naaópa'a ímbo awánáúndafakemba tíniye siyáawe.

²⁸ Minkákémbá Ísu óraa'-amaan-daumpa'a simátimena séna kembá éra suwánéra kesí máapa'a éra awánéra miyáwá uráao. Ímba kesí imáyáafinkemba kunkáumpo moóráwigo si'maráisa'a kunkáumne. Wemá éraite'o siwáín-iyé. Wembá ímba awánaraafo ²⁹ kemá é'a awánáúndawi si'mákaisa'a wempákémbá kunkáumne súwasa

³⁰ minááímó súnkakemba wembá ta'ótoranae sésa umbánifo wení kanaamá ímba tiyóntafesa ímba ta'ótorowasa

³¹ úwoi-waasifinkemba tuwímbai sésa Maníkómó íyáfasinankaraiwaimo tándara'a wení kísau-waameko seyaafá-kísáúgómbá íyáákainiye-imayaa wéeta Ísuni kísau go miyán-kísáúgó póna Ísu Maníkómó íyáfasinankaraiwain-iye wésune siyáawe.

Ísumba kota'ótoraro sé samo ti'mákaan-aaí.

³² Úwoi-waasisomba mináái sumbá á máán-kawaa-waasi isésa miwíyé óraa'-amaan-kisau-waasiye

i-wáásísáfésa sésa Ísumba kota'ótoraro sésa ti'márówasa kuwaná ³³ Ísu séna káríka'a kembiwísé'a mé'a si'mákaiwaimpa'a íyóna'a ³⁴ siyaafái uwááe'a ímba suwáné'a iméraandafa'a ímba kanaa'á íyónááwe súwasa ³⁵ Yúndaa-oraal-waasi keáímbá sésa nááfara wíndasafenawa síyómpo ayaafái uwááeta ínta awánánaumne. Kíríki-aempara Yúndaa-waasimo méraapara wénawa wenáái simátiminiyo sésa ³⁶ wemá séna siyaafái uwááe'o é'a ímba suwáné'a iméraandafa'a ímba íyónááwemo simbá minááígóní áwáuma ínta ísaraumne siyáawe.

Maé'mae'o íyan-donkon-aaí.

³⁷ Yúndaa-waasi wááu-nambo úmakeşamo tanómbó kaúfún-kanaara'a tai'ón-kanaa óraa-kanaa úwana minkánáará'á Ísu íyáfasinena óraaka séna nontáfénamo tinkáíndawi kempákémbá tamandaaró. ³⁸ Maníkón-aaí aúfáifimba agaimaréna siyáintemba nonaumpinkémbó íyáúsenamo intenkáámbá kesááisafesa timankúnkúmbo íyawi tirumpinkémbá nonaumpinkémbó intembá íníye Ísu súmba ³⁹ Maníkóní ámútankontafena siyáíye. Ísu ímba wíyómpa'o kunuwékáintafena Maníkóní ámútanko ímba kunkáíye. Ísu imáyáa éna séna kemá púwóndafinkemba íyáfasine'o kesifompá'ó iyé'a Maníkóní ámútankomba ai'maráanana kuména kesááisafesa timankúnkúmbo íyawi tirumpimbá kumbéiniye-imayaa éna Ísu mináái simátímakaiye.

Ísuntafesa imáyáa tuwínkaa'o uráan-aaí.

⁴⁰ Ísumo simátímumba waásísomba isésa tuwímbai sésa érai'a wemá Maníkón-aaímo simátímíwain-iye suwasá ⁴¹ tuwímbai sésa wemá Maníkómó íyáfasinankaraiwai wéamu'maraundawin-iye suwasá tuwímbai sésa Maníkómó íyáfasinankaraiwai ímba Kárírifakemba paápé íníye. ⁴² Naaófá'á Maníkón-aaí aúfáifimba agaimaréna séna Maníkómó íyáfasinankaraiwai Téfitin-andafakemba Téfitini naaópa'a Péta remufa'a ma'ankáíniye agaimaréna siyáíye sésa umbá ⁴³ Ísuntafesa imáyáa tuwínkaa'a ésa ⁴⁴ tuwímbai sésa ta'ótoranae sumbánifo ímba Ísumba ta'ótokaawe.

⁴⁵ Ímba ta'ótoresá i-wáásí óraa'-amaan-kisau-waasifa'e á máán-kawaa-waasifa'e kouwérówasa nóra séra ímba ta'óto'mai áí'mae'a téo suwasá ⁴⁶ i-wáásí sésa wenááigo seyaafá'-wáásí tááigomba íyáákaraiye suwasá ⁴⁷ á máán-kawaa-waasi tísai esa sésa kenkwárará karo'á simátínkáísara wéseo. ⁴⁸ Óraa'-waasiye kesáá á máán-kawaa-waasisaawe ímba érai'a wíyómpakemba kunkáiyesa wésumpo kewará'á miyá seró. ⁴⁹ Úwoi-waasi aantemba érai'e wésewe. Miwí Móseseni á máámba ímba wéisaamba póna Maníkó tinkaminiye suwaná ⁵⁰ á máán-kawaa-waasifinkemba moóráwigon-awí'a Níkótímási ááéma Ísumpa'a iyáiwai simátimena séna ⁵¹ kentáásí á máánko séna ímba úwoi sé'a sáwí'a uráíye siyamba wenáái ísare'a wení kísau awáné'a aafimbá maénkáaro kentáásí á máánko siyáíye súwasa ⁵² Níkótímásimba karaánáa'a ankésa sésa Kárírifakewimba arááíwaino. Maníkón-aaí aúfáifimba toráumai awánamai kawé'á uréo. Maníkón-aaí simátímíwai ímba Kárírifakewin-ifo wemá ímba Maníkón-aaí simátímíwain-iye sésa ⁵³ kentí naaó'-nao'a wété uwaná Ísu Órífi-ompa'a iyáíye.

8

Moórá-ininko fí'on-kwaasise'o nín-aai.

¹ Órifi-omapa'a Ísu iména ² aafáyáara'a kuména óraa'-amaan-daumpa'a imérowasa waásisomba wempá'á túwaandu uwaná mara'á ména wenáái simátimuwasa ³ áamáambo sun-kwáásiyé áamáán-kawaa-waasiye aaregómbá áí'maesa minínínkó fí'on-kwaasise'o nímba pósa áí'mai seyaafá'-wáásítí túranka'a ankésa ⁴ Ísuntafesa sésa óraakoo minínimbá fí'on-kwaasise'a nísata awánéta ta'óto'maeta áí'maeta túne. ⁵ Áamáán-aufafimba Mósesé agaimaréna séna miyámó índawimba óntantamba tufúwónanasa puwíniye agaimaréna siyáiyé. Nóran-imayaawa óno sésa ⁶ Ísumba ma'mái awánánae sésa miyá senanasá paápé ínata wembá aafimbá maiyankánae sésa suwaná Ísu kífaena ayáánaufitamba marará'á aúfái agaimarówasa ⁷ áísai aisai uwaná iyáfasinena simátimena séna ímbo aoisaambó uráindawi aifarí'ena óntamba maiyé tufuwó simátimena ⁸ aneka'á kífaena ayáánaufitamba marará'á aúfái agaimarówasa ⁹ isésa moórá-mora-waasi kúwákárúwasowana óraa'-waasi aifa'á kumúwasa miwán-ánaemba arááiwa'maesa kúmúwana minínínkó aantemba Ísuwe'a mérowana ¹⁰ iyáfasinena áísai ena séna nááfara seyaafá'á méraao. Seyaafá'nánká ina aafimbá maenkánaao súwana ¹¹ séna ewé ímba aafimbá maisinkánaáwe súwana we séna kewará'á ímba aafimbá maiyankáúna kómbo aneka'á ímba aoisaambá uwó Ísu siyáiyé.

Waási sáma kátínkáandawi únemo Ísu siyáin-aai.

¹² Aneka'á Ísu wenáái simátimena séna waási sámo kátínkáandawi úne. Kembó sirááiwaiyawi ímba kumeu'á ínifo sáma kátínkaina'a maé'mae'a ónááwe súwasa ¹³ áamáán-kawaa-waasi sésa eyáárika'a ení áwáuma séndamanifo ímba érai'a wésene suwaná ¹⁴ Ísu séna ímbanifo kesááigoni áwáuma érai'a sune. É'a awánáúndafakemba kunkáundasafe'a é'a awánáúndafa'a iyónnda pó'a kemó súnnda-aai érai'a sune. Kesí áwáuma ímba suwánaraawe. ¹⁵ Marapá'-wáásí kentí imáyáfinkemba aaimá maisínkáafo kemá ímba aaimá wémaitinkaumne. ¹⁶ Kemó aaimó maitinkáúndarakaa arupíse úsino. Ímba ke aantemba aafimbá maitinkánaumpo kesé kesifoé'a aafinkáí maitinkáyauye. Miyáumai kemó aaimó maitinkáúndarakaa arupíse úsino. ¹⁷ Kentí áamáán-aufafimba agaimaréna séna kae'-wáásiyái moórá-aaimo séyambo ékai mináái érai'a wéséye agaimaréna siyáiyé. ¹⁸ Miyáumai kemá kesáfé'a simátimunana kesifoé kesé'a mimbórá-áái wésimatimuyamba póna érai'-aain-iye súwasa ¹⁹ enafomá nááfara méraiyo áísai esa suwaná séna kesí áwáumo ímbo suwánaantafe'a kesifombá ímba awánaraawe. Kesí áwáumo suwánaankakaa kesifombá awánaawaisino Ísu súmba ²⁰ óraa'-amaan-daumpa'a óntambo túwón-daumpa'a mináái simátimuwasa ta'ótoranae sésa uwááesa wení kanaamá ímba tiyóntafesa ímba ta'ótokaawe.

²¹ Minkákémbá Ísu simátimena séna tiyuwé'o iyóna'a siyaafái uwááe'a ímba suwánánaáwe. Puwíyamba kentí sáwí-imayaa wéraina'a puwónááwe. Iyóndafa'a ímba kanaa'á iyónááwe súwasa ²² Yúndaa-oraal-waasi sésa wemó séna iyóndafa'a ímba kanaa'á iyónááwe simbá póna weyáárikara puwíndasafenawa siyó suwaná ²³ Ísu séna kembiwí maankákén-kwáásín-oyo kemá sanaankéwí úne. Kembiwí marapákén-kwáásín-oyo kemá wiyómpakewi úne. ²⁴ Simátime'a sune. Puwíyamba kentí sáwí-imayaa wéraina'a puwónááwe. Kemá wiyómpakewi úmpo kentáfé'o ímbo timankúnkúmbo é'o é'a kentí sáwí-imayaa wéraina'a puwónááwe súwasa ²⁵ minááígóní áwáuma ímba isésa sésa emá nááwawa óno suwaná Ísu séna aasiyaasi-kánaa é'a simátimakaumne. ²⁶ Kembiwísáfé'a sáwífa'-aai kanaa'á sé'a aafimbá maitínkáandanifo si'mákaiwain-aai aantemba seyaafá'-wáásísáfé'a wésimatimune.

Wemó arupísemo iwáín-áái wésimatimune súwasa ²⁷ Maníkón-aaí súbánifo ímba ísówana ²⁸ mindásafena Ísu séna kemá waási úranko kumpaapé uráundawimba sí'mae'a aaraa-táiyá'á mósinkamiyamba suwáné sé'a wemó siwái weni imáyáafinkemba ímba sífó afowamá simámakain-aaifinkemba siyáiyé miyá sénááwe. ²⁹ Si'mákaiwai aamoí ínkwaé-i'a úmae'a wéiyunda póna ímba siyuwéna kesé'a mérainiye súwasa ³⁰ sáwífa'-waasi isésa wentáfésa timankúnkúmba ésa wíyómpakewin-iyé siyáawe.

Ta'ótokaawanamo Ísu awátinkáín-aaí.

³¹ Ísu Yúndaa-oraá'-waasi wentáfésa timankúnkúmba ésa wíyómpakewi iyémó siyówisafena séna kesááimo ísámáimo kawé'ó é'o é'a kesí waási-i'a úmai méranaawe. ³² Érai'-aaí ísévana ta'ótokaiyampinkemba minéráí'-ááígó awátinkainasa méranaawe súwasa ³³ Émbaramun-andafaken-kwaasi únda póta ímba fí'on-kwaasi ta'ótokaawe. Nóra séwa awátinkainiye sénó suwaná ³⁴ Ísu séna érai'a simátimé'a sune. Aoisaambó owí mináoísáambó owí kembá wéta'otoraiye. Kesí kísau úwoi máíwae sésa méyámba'mai tíkaantenkaan-kwaasin-owe. ³⁵ Miyán-kwáásí kawáágóní naaúmpa'a ímba maé'mae'a ónááfo wenáánintomba maé'mae'a ónááwe. ³⁶ Kemó Maníkón-ááninkomo awátinkáana'o é'a awátuwe'a méranaawe. ³⁷ Émbaramun-andafaken-kwaasi ombánifo kesáái ímba tirumpimbá wéraintafe'a tufuwónae wésewe. ³⁸ Kesifomó aráásímín-aaí wésumpo kentifomó simátímín-aaí wésewe súwasa ³⁹ Émbaramu kentáásifowan-iyé suwaná Émbaramun-andafakewimo ékaa Émbaramumo uráintemba miyá owaisinó. ⁴⁰ Maníkó érai'-aaímo simásímakaimba simátimuna'a tufuwónae wésewe. Émbaramu ímba miyá uráifo ⁴¹ kentifomó uráintemba miyá wéowe súwasa miwí sésa ímba kesinó aankaró'ó únkakemba kentáá masínkaraiye. Kentáásifowa mimbóráwígó Maníkón-iyé suwaná Ísu séna ⁴² Maníkómpákémbá kunkáunda pó'a Maníkón-aráá'o ékaa kentirumbá síméwaisino. Ímba kesí imáyáafinkemba kunkáumpo Maníkó sí'maráísa'a kunkáumne. ⁴³ Kemó súnna nóra séra ímba wéisaao. Kesááigo umbái wétiyaiye. ⁴⁴ Kemá waántáwankon-araa'a pó'a wenarááíma waénae wésewe. Wemá áwáurakemba tókamisasa waási puwé'ówin-iyé. Érai'o sí-tántáá'á ímba wempímbá wéraisana karokaro'-ááígóní afowáí'a wéiwain-iyé. ⁴⁵ Miyáumai érai'-aaímo simátimundasafe'a érai'-aaín-iyé ímba wésewe. ⁴⁶ Kemá ímba sáwí'a uráunda wéisaawe. Arupíse-aaí simátimuna'a ímba érai'e wésewe. ⁴⁷ Maníkón-aráá'a pósa wenáái isésa méraafo kembiwí ímba Maníkón-aráá'maarini'a uré'a pó'a wenáái ímba ísaraawe Ísu siyáiyé.

⁴⁸ Ísu simátimuwasa Yúndaa-oraá'-waasi karaánáá'a ankésa sésa éraitá sune. Sámériyaa-waasi ónana sáwí-amutanko enarumpimbá méraisampo mináái siyáne suwaná ⁴⁹ Ísu séna sáwí-amutanko ímba kesirumpimbá méraiye. Kesifon-áwí'a óraa'a úndanifo kesúwí'a sáwí'a uwásínkááwe. ⁵⁰ Kesúwí'a ímba óraa'-i'a ónae. Maníkó kentáféna séna kawé-kísáú máénda pó'a enáwí'a mósá óraa'a uwánkanaumne siyáiyé. ⁵¹ Érai'o senda-áái kesáái ísámai kawé'ó iyawí ímba puwónááwe súwasa ⁵² Yúndaa-oraá'-waasi sésa sénda-aaí sáwí-amutambo enarumpimbó méraimba éta ísaraumne. Émbaramu puwúwasa Maníkón-aaí simátímakowi púwúmbanifo emá sé kesáái ísámai kawé'á iyawí ímba puwónááwe wésene. ⁵³ Kentáásifowa Émbaramu puwúwasa Maníkón-aaí simátímakowi pukáambanifo miwí iyáákainono. Emó senda nááfakewiya'ono suwaná ⁵⁴ Ísu séna kesúwí'o mósá maráúndarakaa úwoisambanifo kesúwí'o mósá maráínda kesifomán-iyé. Wentáfé'a sé'a kentáásí Fasi'aénkón-iyé wésewe. ⁵⁵ Kemá wembá wéawanaumpo kembiwí ímba wéawanaawe. Kemó sé'o ímba wéawanaumnemo súndarakaa kembiwímó ontembá karo'-wáásí mérausino. É'a

wéawane'a pó'a wenáái mósá wémaraumne. ⁵⁶ Kentifo Émbaramu kemó marapá'ó kúmón-da-ai iséna aamoí éna kembá suwánéna wenarunkó kawé'á uráiyé súwasa ⁵⁷ Yúnda-a-ora-a-waasi sésa emá ifó'-wáásígó éma ímba kae'-wáái úmai siyáánkai-aatai maisukáampo emá séma Émbaramumba awánaraumne wésene suwaná ⁵⁸ Ísu séna érai'a simátimé'a sune. Émbaramumbo ímbo ma'ánkarónka'a kemá ma'éúndaniye súwasa ⁵⁹ minááísáfésa tufuwónae sésa óntamba máúwana Ísu aúpá'á óraa'-amaan-daumpakemba kárúwaguraiye.

9

Ísu aúramba kafíkówimba kawé'ó uwánkarain-ai.

¹ Ísu kúmba moóráwigomba anówama aúgafitamba ma'ánkarowimba awánésa ² wení kísau-waasi áísai esa sésa óraakoo nááwani aoisaankóni anondááwa aúramba kafíkaiyo. Wendégowá'í anófoinegowaiyo suwaná ³ Ísu séna ímba wení aoisaankówé anófoiti aoisaankówén-ifo Maníkóni kawé-kísáú wenané'á paápé ínasa awánáiyantafena aúramba kafíkaiye. ⁴ Si'mákaiwaini kísausa máéno. Sámo kainká'ó kísau wémaewanamo nó'waambo isanamó kísau máén-kanaamo tai'áintemba miyáumai kísau maúnda-kanaa tai'áinda póta káfé'a Maníkóni kísausa maénaumne. ⁵ Marapá'ó méraunda waási sáma kátinkaundawi úne séna ⁶ marará'á awiyááima wi'maréna mindásamba toiyaambá úmarena aúranka'a a'maréna ⁷ simáména séna nonkwaaúnkón-áwí'a Síróámu-waumpimba máperaao súwana miyá uráiyé. Síróámuwemo súmba wenááifinkemba waé'mai séna ai'maráin-kwaune súwana mápetuwena aúramba awánamai kawé'á éna túwasa ⁸ wení naaópaken-kwaasiye fi'on-kwaasiye awánésa sésa wemá aampa'ó ménamo óntantafenamo inaimó símasima'o iwáiyá'iyó suwasá ⁹ tuwímbai sésa ewé wemán-iyé suwasá tuwímbai sésa ímbanifo wen-ói'maisan-kwaasin-iyé suwaná wemá séna ímbanifo kemá úne súwasa ¹⁰ áísai esa sésa nóra ónanawa aúramba kawé'á uráiyó suwaná ¹¹ moóráwígon-awí'a Ísu wemá awiyáái wi'maréna mindásamba toiyaan-úmarena súranka'a a'maréna simásiména séna Síróámu-waumpimba máperaao sísá'á isé'a koperáúnana súramba kawé'án-iyé súwasa ¹² áísai esa sésa nááfara kuráiyó suwaná ímba awánaraumne siyáiyé.

¹³⁻¹⁴ Simátimuwasa áí'maesa ámáán-kawaa-waasifa'a máánkówana Ísu toimá aúranka'a a'maréna aúrambo kawé'ó uwánkon-kanaa Yúnda-a-waasi ámáán-aaimo ísón-kanaa kísau aaraamó makón-kanaa úwasa aúramba kawé'ó uwánkarowimba áí'maesa ámáán-kawaa-waasifa'a máánkówasa ¹⁵ áísai esa sésa nóra ónanawa aúramba kawé'á uráiyó suwaná séna toimá súranka'a asínkáisa'a máperaunana súramba kawé'á uwásínkaraiye súwasa ¹⁶ ámáán-kawaa-waasi tuwímbai sésa saagaan-kánáará'ó miyámó uráimba ímba Maníkómpákémbá kunkáiyé suwasá tuwímbai sésa sáwí-imayaawara'-waasigomo énarantasi ímba kanaa'á kawé-kísáú-wáámé'á isinó suwasá imáyáa tuwínkaa'a ésa ¹⁷ sésa enaúramba kawé'á uwánkaraifo wentáfé nóin-imayaawa óno áísai esa suwaná Maníkón-ai simátimíwain-iyé súwasa ¹⁸ éniyo minYúndaá-óráá'-wáási aúrambo kawé'ó uwánkontafesa ímba imáyáa umbá anófoi táántowasa ¹⁹ tuyasá tísai esa sésa kenkáítí táánina'iyó. Éniyo aúgafitana ma'ánkaraayana'iyó. Nóra éna aúramba wéawanaiyo suwasarái ²⁰ sésarai kesáánimban-iyé. Ma'ankááwayamba aúgafitamban-iyé. ²¹ Éniyo káfé'a nóra isanawá aúramba kawé'-úmai awánáiyómpo wemá óraakon-ifo áísai íyana weyáárika'a simátimino siyááye. ²² Ááéma Yúnda-a-ora-a-waasi sésa Ísuntafesa Maníkómó iyáfasinankaraiwai wéamu'maraundawin-iyé síyawí ámáán-daumpa'a ímba iyónááwe sumbá póna minánófóí Yúnda-a-ora-a-waasisafena táá'a úwasarai ²³ sésarai óraakon-ifo wembá áísai oro siyááye.

²⁴ Simátímúyasa aneka'á aúramba kawé'ó uwánkarowimba áántowana túwasa sésa minkwáásígó sáwí-imayaa wéiye sewatá ísaraunda po Maníkón-aúranka'a arupíse úmaisá simásimiyo suwaná ²⁵ séna sáwí-waasiya'i kawé'-wáásiyá'íyo kemá ímba isáúmne. Moórá-tantaatafe'a isáúnda súramba kafíkuraimbánifo káfé'a súramba wéawanaumne súwasa ²⁶ nóraumaiya aúramba kawé'á uwánkaraiyo áísai esa suwaná ²⁷ séna é'a simátímakaumpo ímba ísaraawe. Anekará simátimenara isánááo. Wenaráái waénaemo sé'a wení kísau-waasi-i'a ónááwe súwasa ²⁸ karaánáá'a ankésa sésa emá wenaráái wéwaempo kesáá Mósesé arááísa wéwaraumne. ²⁹ Maníkó Mósesemba aai simámakaifo minkwáásí nááfaken-kwaasiya'iyo suwaná ³⁰ miwá séna fí'onka'ma'mai-tantaa'an-iye. Súramba kawé'á uwásínkaraiyo kembiwí sé'a nááfaken-kwaasiya'iyo wésewe. Mindá fí'onka'ma'mai-tantaa'an-iye wésune. ³¹⁻³³ Wemó ímbo Maníkómpákémbó kunkénaraa ímba miyá uráísino. Maníkó sáwí-imayaamo owí táái ímba wéisaiyo wení kísauomo wémaewi-taai wéisaiye. Maníkón-áwí'o mósá márááwi-taai wéisaiye. Maambárámó úmaronkakemba ímba moórá aúgafitan-kwaasi méraisana kawé'á uwánkaraiye sewa'á ísaraumne súwasa ³⁴ enanó aampa'á ma'ánkaraisa po úwoifaken-kwaasi éma enáái kentáá kawé'-wáásísá wésimasimendasaanifo ámáán-daumpakemba kárúwaa suwaná kárúwaguraiye.

³⁵ Minkákémbá ai'mátukon-aai Ísu iséna ayaafái úmai awánéna áísai ena séna wíyómpakemba waási úrankonka'a amankúnkúmba wéono súwana ³⁶ Ísuntafena séna óraakoo emó sénda nááwawa'iyo. Simásímína'a simankúnkúmba onó súwana ³⁷ Ísu séna é'o suwánáánda kemá úne súwana we séna ³⁸ Fasi'aénkóo enká'á simankúnkúmba úne séna kífaena wen-ímáyáá mósá makáíye.

³⁹ Wen-ímáyáá mósá marówana Ísu séna marapá'á kunkáunda pósa waási afufuntambá tuwínkaa'a ónááwe. Túrambo kafíkáindawi túramba kawé'-úmai awánáiyasa túrambo awánaawi túramba kafiyíniye súwasa ⁴⁰ ámáán-kawaa-waasi tuwímbaimo mérowi isésa áísai esa sésa ewá kentáásáféwa túramba kafíkáiwai owéwá wéseno suwaná ⁴¹ Ísu séna túrambo kafíkáiwaimo méraankakaa kentí sáwí-imayaagoni méyámbá ímba máéwaisino. Éta awánáúmnemo sentáféna kentí sáwí-imayaagoni méyámbá wéraiye Ísu siyáíye.

10

Sipisípigoni kusai'fá'ó káráwiyaan-aai.

¹ Ísu séna érai'a simátime'a sumpo ísáaro. Sipisípi kusai'fá'ó kónae síyawi ímbo sipisípigoni ontafímbó iyáférémbo kusaiyákémbó iyámaatesamo ésa miwí uménkwáásiyé sénááwe. ² Sipisípiya'o káráwiyaiwai ontafímbá wéiyaféraiye. ³ Miyáumai ontarákén-káwáágó ontá tiyánkáísana iyáferena wení sipisípi túwí'a itáántaisasa wenáái isésa wempá'á kowaná ⁴ sipisípi kusai'fákémbá tí'maena aifa'á wisasá wenáái isésa wéaraaiwaewe. ⁵ Énifo fí'on-kwaasi-taai ímba isésa arááíwaiyamba inkaisésa wété wéowe ⁶ Ísu miyá simátimuwasa minááígóní áwáuma ímba ísaraawe.

Ísu sipisípiya'o káráwiyain-aai.

⁷ Minááígóní áwáuma ímba ísontafena Ísu séna érai'a simátime'a sune. Sipisípigoni ontamá kemá úne. ⁸ Ímbo kunkáundara'o tuwímbaimo tiyáawi uménkwáásínowe. Miwí táái sipisípiisonko ímba ísaraawe. ⁹ Kemá ontamá úne. Kempá'ó tíya'o é'a iyáféraaro senasá iyáferaiya'a káráwiyonaumne. Tómbó náiyantafesamo ésa

kúwákárúwaresa násuwesa aneka'á íyáferanaawe. ¹⁰ Umén-kwáásímó tíyawimo ésa waási tínkambai sáwí'a uwátinkaiyambanifo kemá kunkáunda pósa fí'onka'ma'mai kawé'á úmai maé'mae'a ónááwe. ¹¹ Sipisípiya'a kawé'-úmáimo káráwiyaundawi úne. Sipisípiya'o kawé'-úmáimo káráwiyaiwai séna kesí sipisípi túwa'nai ónaumne séna puwíníye. ¹² Énifo óntantafesawe sésa sipisípiya'a káráwiyaawi áwáífiyaa in-íyánkómbá awánésa sipisípi ifátiyuwesa kówana sipisípisomba fámai watúwáísasa kóítawaa'a uwáguraawe. ¹³ Miwí sipisípiya'o káráwiyi-imayaa tuwésa óntamo maíyan-imayaa wéowe. ¹⁴⁻¹⁵ Sipisípiya'a kawé'-úmáimo káráwiyaundawi úne. Kesifo kembá suwíyaisa'a kemá kesifombá awíyáúnana miyámó úndantemba kesí sipisípi seyaafá'á tuwíyáúnasa kembá wésuwiyaawe. Kesí sipisípi túwa'nai ondasáfé'a pó'a kemá puwónaumne. ¹⁶ Kesí sipisípi tuwímbai fí'on-kusaifa'a méraamba pó'a kotíyáanasa kesáái isésa tésa mimbóráí'a úmai méraiya'a seyaafá-sípísípiyá'á káráwiyaonumne. ¹⁷⁻¹⁸ Púwóndafinkemba íyáfasinaanda-imayaa kesifomá símisa'a kemá ewé súndasafena wenarumbá wésimiye. Kemó ímbo ewémó súndaraka ímba kanaa'á sínkamowisino. Kesí imáyáfinkemba pó'a kanaa'á puwónaumne. Púwóndafinkemba kanaa'á íyáfasinanaumne. Kesifomá simásimena séna miyán-owo séna miyámó onda-fásí'áémbá símakaiye Ísu siyáíye.

¹⁹ Ísu minááímó súntafesa Yúndaa-oraa'-waasi imáyáa ésa tuwínkaa'-uwasá ²⁰ tuwímbai sésa sáwí-amutamba arumpimbá méraintafena uwó-í'a wéena siyé. Ke nóra séra wenáái wéisaa suwasá ²¹ tuwímbai sésa sáwí-amutambo arumpimbó mérainkakaa ímba miyán-áái sisinó. Sáwí-amutambo arumpimbó mérainkakaa ímba aúgafitan-kwaasi aúramba kawé'-úmá awánéna méraisino siyáawe.

Yúndaa-oraa'-waasi tínaaembo uwánkaraan-aaí.

²² Yúndaa-waasi óraa'-amaan-dambo uráan-kanaamo túntemba Yérúsaremu-naopa'a tanómba kaúfúnka'a minkánáá táwi-kanaa póna túwana ²³ Ísu óraa'-amaan-daumpa'a ména Soromoní áuwimai úmakopa'a kúwasa ²⁴ Yúndaa-oraa'-waasi túwaandu ésa taúkúmaresa áisai esa sésa entáféta sáwífa'-imayaasa wéune. Maníkómó íyáfasinankaraiwai wéamu'maraundawisaama ewá ónómpo arupíse úmai sinatá ísáano suwaná ²⁵ Ísu séna simátimuna'anifo ímba ísaraawe. Kesifo simásímakain-kisau wémaunda póna kesí áwáuma afora'á wépa'íye. ²⁶ Kembiwí ímba kesí sipisípisomba pó'a kesááísafe'a ímba timankúnkúmba wéowe. ²⁷ Kesí sipisípi tuwíyáúnasa kesáái isésa wésiraaiwaewa'a ²⁸ imáyáa timúnasa aúí'a úmai maé'mae'a ombá pósa ímba tai'ánááwe. Kawáánúndafinkemba ímba kanaa'á tatafisénááwe. ²⁹ Kesifomá símakaimba wení fasi'aénkó seyaafá-fásí'áénkómbá íyáákaisasa kesifomá kawáánimpakemba ímba kanaa'á tatafisénááwe. ³⁰ Kesé kesifo'é'a mimbóráí'a wéuye Ísu siyáíye.

³¹ Súwasa Ísumo sún-aaisafesa Yúndaa-oraa'-waasi aneka'á tufuwónae sésa óntamba máúwana ³² Ísu simátimena séna kesifomá simásímakain-kisau kawé-kísáú wémauna'a wéawanaafo nóin-kisauwa maúndasafera sínkamonaao súwasa ³³ ímba kawé-kísáúsáféta tufumónaeta wéumpo Maníkómbá karaáná'á'ó ankáándasafeta tufuwónaumne. Marapá'-wáásígó séma Maníkó únemo séndasafeta tufuwónaumne suwaná ³⁴⁻³⁵ Ísu séna Maníkón-aaí aúfáífimba ímbo karo'-ááímó wérain-aufai agaimaréna séna Maníkó séna kembiwí maníkón-owe siyáíye moóráwigo agaimaréna siyáíye. Maníkón-aaí simátímakowisafena séna maníkón-owe siyáíye. ³⁶ Kesifomá simásínkena si'mákaisa'a marapá'á kunkáumpo Maníkón-ááninko úne súndasafe'a Maníkómbá ímba karaáná'á'á wéankaumne. ³⁷ Kesifoní kisaumo ímbo wémaundaraka

kentáfé'a wiyómpakemba ímba kunkáiyé sewaisinó. ³⁸ Kesifoní kísau wémaumpo kentáfé'a wiyómpakemba ímba kunkáiyé sé'a ímba timankúnkúmba ombánifo kesí kísausafe'a Maníkóní kísau wémaiyé sé'o é'a mindásafe'a sé'a wesé afowáe'a mimbórái'a wéoye sénááwe Ísu súwasa ³⁹ anekalá ta'ótoranae sésa umbá ta'óto'mai tofiyántuwowana kóuraiye.

⁴⁰ Ísu miwí tiyuwéna Yóndani-nomba kofaténa ááéma Yónimo nombó maitínkaropa'a komérowasa ⁴¹ waásisomba túwaandu ésa sésa Yóni ímbo awánáúnda-kisau maiyáimbanifo minkwáásísáféna simásímakain-aaí érai'-aaí siyáiyé suwasá

⁴² sáwífa'-waasi Ísuntafesa timankúnkúmba ésa Maníkómpákémbá kunkáiyé siyáawe.

11

Rásarasimo pukáin-aaí.

¹ Moóráwigon-awi'a Rásarasi Pétáni-naopa'a mérowana áí'a úwasarai ámánaakai túwí'a Máriaaee Máátaae'a mimbóráfá'á mésa ² Máriaaee ááéma ásé-wiyumbo úm-basawemba Ísun-aísamaiya'a fatíyena wena'nóntáusamba uwátukain-ininko éna tuwaawisáwágómbá áí'a wéuwasarai ³ minámánáákái moóráwigontafesarai sésarai Ísumba kosimáme sé óraakoo emó arumbó ámakaandawimba áí'a wéiyé kosimámuwo suyaná kosimámuwana ⁴ Ísu iséna séna Rásarasimbo áí'o wéimba ímba éka'a puwíndasafena áí'a wéifo Maníkón-áwí'wara ááninko súwí'wara'o mósá maráiyantafena áí'a wéiyé Ísu súmba ⁵ Máátaane Máriaaane Rásarasine wenarumbá tímakomba póna ⁶ áí'o wéun-aaí iséna kae-kánáá aáno'a maéna ⁷ minká'á wení kísau-waasisafena séna anekalá Yúndiyaa-aempata kónaumne súwasa ⁸ sésa óraakoo Yúndaa-oraa'-waasi óntantamba tufuwónae sésa wéopa'a isa anekalá mináémpá'á kónae wésene suwaná ⁹⁻¹⁰ Ísu miwí simátimena séna kumeu'ó isasamó kombá ímba sama kaisasá pósa tanaambá wéfaafo sámó kaisasamó kombá ímba tanaambá wéfaawe. Miyámó ontembá isa'á káfé-kanaa kawé'-úmai kísau maénaumne Ísu simátimena séna ¹¹ kentáásí waásigo Rásarasi aúmá wéraimba pó'a iyáfasinankaandasafe'a kónaumne súmba ¹²⁻¹³ Rásarasi pukóntafena Ísu súmbanifo wení kísau-waasi imáyáa ésa aúnkwérimba póna iyáfasinainiye-imayaa ésa sésa óraakoo kawé'á imbá póna áí'a é'ankainiye suwaná ¹⁴ Ísu afora'á séna Rásarasi pukáiyé. ¹⁵ Áí'o ipa'á ímba wesé'o méraunda kawé'á imbá póta wempátáámó kondá suwáné'a kentáfé'a timankúnkúmba é'a Maníkómpákémbá kunkáiyé simásinkanaawe súwana ¹⁶ wení kísau-waasifinkemba moóráwigon-awi'a Tómaasi moórá-awi'a Títímási mináwíkoní áwáuma amáántágae'a wemá simátimena séna Yúndaa-oraa'-waasi Ísumba tufuwónáamba póta weséta puwónaeta mifátá kónaumne Tómaasi siyáiyé.

Ísu puwíyampinkemba iyáfasinaiyawini áwáuma únemo siyáin-aaí.

¹⁷ Súwana Ísu Pétáni-naopa'o kúmba Rásarasi puwúwasa utámárovana éiyaimba waúnka'a Ísu koísaraiye. ¹⁸ Pétáni-nao'a Yérúsaremufa'a ewaa'á pósa ¹⁹ Máátaante Máriaante tuwaawisáwágó pukóntafesa Yúndaa-waasisomba ifí'á kowétesa mérowana ²⁰ Ísu wétiyemo sumbá Mááta iséna wétupa'a kúwana Máriaaee naaúmpa'a mérowana ²¹ Mááta Ísuntafena koséna óraakoo emó maanká'ó méraandaraka kesuswaawisáwágó ímba puwísino. ²² Káfé'o Maníkómpá'ó inaimó sinanamó éna miyá íniye-imayaa wéune súwana ²³ Ísu séna enawaawisáwágó pukáimpinkemba iyáfasinainiye súwana ²⁴ Mááta séna ánaaen-kanaa tinda pukáindafinkemba iyáfasinainiye-imayaa wéune súwana ²⁵ Ísu séna puwíyampinkembo wéiyafasinaawemo sewíní áwáuma kemá úne. Aúí'a úmai maé'mae'o iyawini áwáuma kemá úne. Kesááisafesamo érai'emo sésa kenká'á timankúnkúmba iyawimo ésa puwíyambanifo

íyáfasinanaawe. ²⁶ Mésa kesááisafesa érai'e sésa kenká'á timankúnkúmbo íyawimo ésa ímba puwónááwe. Mindásafe emá érai'ewa wéseno Ísu Máátaantafena súwana ²⁷ séna Fasi'aénkóo emá Maníkómó íyáfasinankarawai wéamu'maraundawi óne. Maníkón-ááninko óne. Marapá'á kúmíndawi emá óne Mááta siyáíye.

²⁸ Mááta simásuwena wéna áúnkontafena ukutóipínkémbá simámena séna óraako wétena wéaantaiye súwana ²⁹ Máriyaa iséna minúwóiyáán-úmai íyáfasinena wétupa'a kúmba ³⁰ Ísu Máátaamo taawánónka'a ména ímba naaópa'o túmba ³¹ Máriyaa íyáfasinenamo kúmba Yúndaa-waasi ifi'ó wéton-kwaasi awánésa imáyáa ésa sésa Rásarasimbo utámakaapa'o ifi'ó táíndasafena wiyé sésa arááíwa'maesa kumbá ³² Ísumo méronka'a Máriyaa wéna óraakon-iyé séna aísamaifimba kifaena séna Fasi'aénkóo emó maanká'ó méraandaraka kesuswaawisáwágó ímba púwísino súwasa ³³ Máriyaaawe wenánaenka'o arááíwáún-kwaasiye ifi'ó tombá Ísu tuwánówana arumbá éna umbaitántáákó arumbá sáwí'á úwana ³⁴ tísai ena séna náánkara utámakaaó súwasa óraakoo taawánaao suwaná ³⁵ Ísu ifi'á tówasa ³⁶ Yúndaa-waasi awánésa sésa pukáiwaimba aruntaféna uwánkáiye suwasá ³⁷ tuwímbai séna aúgafitan-kwaasi aúramba kawe'ó uwánkaraimbanifo nóra sénawa ímba asófankaisanawa pukáíyo siyáawe.

Ísu Rásarasimbo pukómpinkembo íyáfasinankarain-aai.

³⁸ Suwaná Ísu áfááraumai arumbá úwana utánkaropa'a kúmba óntan-aifimba mámakea óika'a óntantamba awáá uwásukowana Ísu koawánéna ³⁹ séna óntamba maisúwáaro súwana Mááta pukówin-ámánaako séna Fasi'aénkóo éiyain-kanaara'o wáimba póna ánkúte'a íniye súwana ⁴⁰ Ísu séna é'a simámakaumne. Kesááisafemo érai'emo sémo kenká'ó amankúnkúmbo émo e Maníkóni kawekísáú awánáínone súwasa ⁴¹ óntamba maisúwówana Ísu wiyómpa'a awánéna séna kesifóo kesáái isáándasafe'a súwiyó sune. ⁴² Kesáái isáámpo maanáái súnnda pósa maanká'ó méraan-kwaasi kentáfésa érai'a Maníkó ai'mákaisana kunkáiye sénááwe simásuwena ⁴³ óraaka'a séna Rásarasiyo tiyó súwana ⁴⁴ pukówi íyáfasinenamo túmba ampan-tasámbá úsúmai ánáan-kwisuwesa aiyayaanka'a kárá'umaresa óika'a káátamaresa miyá úmakon-ampantawara'a túwana

Ísu séna awátúwéwana méraino siyáíye.

Óraa'-waasi Ísumba tufuwíyan-aaimo siyáan-aai.

Mátíyu 26:1-5, Mááka 14:1-2, Rúku 22:1-2

⁴⁵ Yúndaa-waasisomba Máriyaampa'o kun-kwáásí Ísumo úmba awánésa timankúnkúmbo ésa Maníkómpákémbá kunkáiye suwasá ⁴⁶ tuwímbai ímbaniye séna amáán-kawaa-waasifa'a kosésa Ísumo ún-aai simátímúwasa ⁴⁷ mináái isésa amáán-kawaa-waasiye óraa'-amaan-kisau-waasiye aaimó isón-kwaasi táántesa séna ímbo awánáúnda-kisau wémaimba póta nórasaawa ónaumno. ⁴⁸ Úwoimo túwáananasaamo éna miyán-kísáú wémainasa pósa seyaafá'nánká wenááisafesa timankúnkúmbo ónááwe. Minká'á Rómu-kamani-waasi tésa óraa'-amaan-damba tatawísísuwesa kentáá seyaafá'nánká sáwí'á uwásínkáafonifo nórasaawa ónaumno suwaná ⁴⁹ moóráwígon-awí'a Káyafaasi minkánáá aifa'-amáán-káwáágó póna wemá séna ímba kawe'-úmai wéisaawe. ⁵⁰ Yúndaa-waasi seyaafá'á púwófo séna moóráwigo puwíníye

Káyafaasi siyáíye.

⁵¹ Minááímó súmbe ímba wení imáyáafinkemba siyáífo minkánáá aifa'-amáán-káwáágó mérontafena póna Maníkó imáyáa amúwana paápé úmai séna Yúndaa-waasi seyaafá'-wáásísáféna isámai Ísu puwíníye. ⁵² Ímba Yúndaa-waasi aantemba Maníkón-aráá'an-ófo fí'o-fi'om-barafaken-kwaasi mimbóráí'a úmai méraiwaé séna Ísu puwíníye.

⁵³ Káyafaasi mináái súwasa minkákémbá Yúndaa-óraa'-waasi Ísumbo tufuwíyan-aai

suwaná ⁵⁴ mindásafena Ísu ímba Yúndaa-oraal-waasi túranka'o númba tiyuwéna máásai-maragoni awáifá'á Éfáráimu-naopa'a kúmba wení kísau-waasise'a koméraawe.

⁵⁵ Komérowana tíyótaimo í-tánón-kánáá ampáámbá úwasa pósa tirumbó kawé'ó íyanesa naaó'-naokemba Yérúsaremu-naopa'a kotúwaandu ésa ⁵⁶ Ísuntafesa móawana-meawana ésa óraal-amaan-daumpa'a túwaandu ésa sésa tanómbo opa'á tını́ ina tını́yo siyáawe. ⁵⁷ Óraal-amaan-kisau-waasiye ámaán-kawaa-waasiye sésa Ísumbo awánésamo ésa simásimiyata ta'ótóráano sumbá mindásafesa úwoi-waasi sésa tanómbo opa'á tını́ ina tını́yo siyáawe.

12

*Máríyaa Ísun-aísamaiya'a asaa-wiyúm-básáwémbó a'ánkarain-aai.
Mátíyu 26:6-13, Mááka 14:3-9*

¹ Tíyótaimo í-tánón-kánáá kárika'a túwana afa'mórée-kanaa úwoi wérowana Ísu Pétáni-naopa'a wéna pukómpinkemba íyáfasinankaraiwain-awi'a Rásarasini naaópa'a kúwasa ² Ísuni tómbá kúfu'umarowana Ísuwe Rásarasiye'a tómbó náiyapa'a méroyana Mááta mintómbá maimái tíma'maena kúwana ³ Máríyaa asaa-wiyúmbó úmbasawemba óraal-ontankakemba méyámbakena Ísun-aísamaiya'a sáwífa'a fatimarena wena'nóntáusamba uwátuwowana mimbásáwén-kwíyúnkó óraal-wiyumba naaúmpa'a iyúwana ⁴⁻⁵ moóráwígon-awi'a Yúndasi-Ísakerioti séna nóra sénawa mimbásáwémbá tíménamo óraal-ontamba 300 kina maiyénamo ímbo óntamo makáan-kwaasi tuwín-timeraane séna minááímó siyáimba Ísuni pintaru'ó maíndawi siyáíye. ⁶ Ímba óntaiyain-kwaasi-imayaa éna siyáífo wemá Ísuni waásiti óntanka'a káráwiyowi uménté'ó úwai póna minóntámpínkémbá maénae séna mináái súwana ⁷ Ísu séna minínínkómbá étúwéwana úwoi miyá íno. Púwónanamo asinkáíndasafena miyá wéíye. ⁸ Ímbo óntamo makáan-kwaasi kesé'a aasiyaasí maé'mae'a íya'a túwa'nai ónááfo kemá kesé'a marapá'á ímba maé'mae'a ónaumne Ísu siyáíye.

Rásarasimba tufuwíyan-aaimo siyáan-aai.

⁹ Súwasa Pétáni-naopa'a Ísu méraiye sumbá sáwífa'-waasi Yúndaa-waasi isésa Rásarasi pukówana íyáfasinankarowinte'a kotuwánánae sésa kuráa. ¹⁰⁻¹¹ Rásarasimba íyáfasinankarontafesa pósa Yúndaa-waasi miwítí óraal-waasi tiyuwésa Maníkómpákémbá kunkáiwaimpata kónae sésa suntáfesa óraal-amaan-kisau-waasi Rásarasimba tufuwíyan-aaiwara'a siyáawe.

*Ísu Yérúsaremufa'o kuráin-aai.
Mátíyu 21:1-11, Mááka 11:1-11, Rúku 19:28-40*

¹² Fénáíkaamba áse-masawemba a'ánkaraifo káfékaamba Yérúsaremufa'a Ísu tını́ye sumbá waásisomba mináái isésa ¹³ taaénáma tará'maesa aampakémbá koaiyésa óraaka'-oraaka'a sésa Fasi'aénkó ai'maráisana kunkáiwaimba Maníkó kawé'á wéuwankaiye. Wení Ísareri-waasiti kawáágón-iye wenáwíta mósá maráúmne suwaná ¹⁴ moórá-poigon-awi'a tónkigo Ísumba ayáá'maena túmba ¹⁵ naaófá'á Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna Sáiyóni-naopaken-kwaasi táá'a ifó kentí kawáágó wétiye. Tónki-araako ayáá'maena wétiye

agaimarénamo siyóntemba miyáumai Ísu tiyáiyé. ¹⁶ Minkánáá wení kísau-waasi ímba imáyáa úmai tááka'a makónka'a pósa Ísu pukómpinkemba wiyómpa'o iyúnka'a tááka'a marésa sésa aúfáifimba wérainka'a póna miyán-iyé siyáawe. ¹⁷ Ísuma Rásarasi pukómpinkembo iyáfasinankomba awánésa tuwímbai-waasi simátímúwasa ¹⁸ isésa mindásafesa pósa aampakémbá koaiyówasa ¹⁹ óraa'-amaan-kísau-waasi keáímbá sésa seyaafá'nánká kentáá siyuwésa wenaráái-aantemba wéwaefo nórasaawa ónaumno siyáawe.

Kíríki-aempaken-kwaasi Ísumba awánánaemo siyáan-ai.

²⁰ Yérúsaremu-naopa'a amáán-ai isánae sésa Yúndaa-waasi kuwasá Kíríki-waasise'a wésa ²¹ Fírípi Kíríri-aempa'a Pétésáita-naopaken-kwaasigompa'a tésa sésa Ísumba awánánaeta wétune suwaná ²² Fírípi Éndurumba kosimámena áí'maesarai Ísumba kosimámúyana ²³ Ísu séna kemá waási úrankomba kesúwíko óraa'o índasafena káfé'a wépaai'iyé. ²⁴ Érai'a simátimé'a sune. Ánáuntumbo úwoimo wérenamo éna ímba arambá iyáínifo ánáuntumba u'marááwana aáenkarena áruma wiyéna sáwífa'-aramba imái áfu káíníye. ²⁵ Miyámó ontembá tirááimo táinda-i'o ésa ímba kawé'-úmai méranaafo maambárarakén-ímáyáámó tuwáiyawi aúí'a úmai maé'mae'a ónááwe. ²⁶ Kentáfésa ení kisaumo maénae siyawi kembá sirááiwáéro. Miyámó iyawi kesé'a méranaawe. Kesí kisaumo maíyawi kesifo kentúwí'a mósá maráíníye

Ísu siyáiyé.

Ísu wemó puwíndasafena siyáin-ai.

²⁷ Ísu simátiména séna kesirunkó umbaisé'a wétaimba pó'a nóra sénaumno. Kesifóo maanúmbái-tántáá'ó kempá'ó tinda maisiyuwaaó ímba miyá sénaumpo kemá mindásafe'a kunkáumne. ²⁸ Kesifóo enáwíko óraa'a íníye súwana wiyómpakemba aái séna é'a kesúwí'a óraa'a uráunda pó'a aneká'á ónaumne súwasa ²⁹ méron-kwaasisomba isésa tuwímbai sésa wiyónaai siyé suwasá tuwímbai sésa Maníkóní kísau-waasi wiyómpakewi aái wésimamiye suwaná ³⁰ Ísu simátiména séna minááímó isáamba ímba kembó súwa'nai índanifo kembó túwa'nai índaniye. ³¹ Marapá'-wáásímó aafimbó maitinkáinda-kanaa wétiye. Marapá'-wáásítí sáwí-kawaagombo watiyuwáinda-kanaa wétiye. ³² Aaraa-táiyá'ó mó tufusíyan-kanaa seyaafá'á imáyáa tíménasa kempátá ténááwe Ísu siyáiyé. ³³ Miyámó siyáimba aaraa-táiyá'á tufíyana puwíndasafena súwasa ³⁴ waásisomba isésa sésa Maníkón-ai aúfáifimba agaimaréna séna Maníkómó iyáfasinankarawai aasiyaasí maé'mae'a íníye siyáifo emó sènda kemá waási úrankomba aaraa-táiyá'á mó tufusíya'a puwónaumne wésempo emá nááwawa sé ewá sénó suwaná ³⁵ Ísu séna waási sáma kátinkaundawi úndanifo kárika'a kesé'a méranaumne. Waásimo kumeu'ó in-áémpá'ó kombá nááfara'i wégowasa pósa ímba wéawanaawe. Kumeu'ó in-tántáá'ó kempá'á tifó sé'a sámo kátinkáipa'a méraaro. ³⁶ Sáma kaimbá pó'a kentáfé'a sé'a kentáásí ságoma óne sembá pó'a ságoni aráá'marimba ú'mai méranaawe Ísu siyáiyé.

Yúndaa-oraal-waasi Ísuntafesa ímba timankúnkúmba uráan-ai.

Ísu simátiména tiyuwéna aúpá'á méráiyé. ³⁷ Túranka'a kawé-kísáú ímba awánaraan-kwaame'o uráimbanifo wentáfésa ímba timankúnkúmba ésa Maníkómpakémbá kunkáiyé siyáawe. ³⁸ Mindásafena naaófá'á Maníkón-aaimo simátimakowin-awi'a Áísaya siyáin-ai érai'a siyáiyé.

Fasi'aénkóo kawé'-áái kosimátimunasa minááisáfésa ímba érai'e wéséwe. Ení fasi'aémbá aráátimendanifo ímba awánaraawe

Áísáya agaimaréna siyáiyé. ³⁹ Ísun-aaisafesa ímba timankúnkúmba untáféna naaófá'á Áísáya agaimaréna séna

⁴⁰ Maníkó túramba kafítúwáísasa pósa túramba ímba awánaraawe. Maníkó táá'la káúntuwaisasa pósa ímba ísaraawe. Maníkómó simbá miyá uráunda pósa kempá'á ímba tíya'la sáwí-imayaa maitiyuwé'la kawé'á uwátinkanaumne

Maníkó siyáiyé Áísáya agaimaréna séna ⁴¹ Ísuni sáma awánaraimba póna mináái agaimaréna siyáiyé.

⁴² Yúndaa-oraal-waasi tuwímbai Ísuntafesa timankúnkúmba ésa Maníkómpákémbá kunkáiyé sésa ámáán-kawaa-waasi ámáán-daumpa'la iyófo sésa aambá fáil'maraafoniye sésa ímba afora'á sumbá ⁴³ Maníkó kesúwí'la mósá maráinkwae-imayaa ímbanofu waási tuwímbai kesúwíta mósá maráiwae-imayaa ésa miyán-ímáyáá umbá pósa Ísuntafesa érai'e ímba afora'á siyáawe.

Ísu simátimuwasa tuwínkaa'o uráan-ai.

⁴⁴ Ímba afora'á suwaná Ísu óraaka séna kesáaisafesa érai'e sésa kenká'á timankúnkúmba iyawi ímba kentáfésa aantemba ofo si'mákaiwaintafesawara'la timankúnkúmba wéowe. ⁴⁵ Kesí áwáumo suwánaawimo ombá ímba ken-aantemba wésuwanaafo si'mákaiwainkwaral'la wéawanaawe. ⁴⁶ Marapá'ó kumúnda waási sáma kátinkaundawi únda pósa kenká'á timankúnkúmba iyawi ímba kumeu'ó in-áémpá'á méranaawe. ⁴⁷ Kesáaimo ímbo ísámai kawé'ó owí aafimbó maitinkái ímba kemá úne. Marapá'-wáási ímba aafimbó maitínkáandasafe'la kumúndanifo sáwí'o úmimo méraampinkemba kawé'-ámpá'á métinkanae'la kunkáumne. ⁴⁸ Ánaaen-kanaara'la kesáái isésa tínaaembo uwásinkaiyawí sésa kawé'-áái sínaaemba uwámakaundaniye sénááwe. ⁴⁹ Ímba kesí imáyáafinkemba súmpo kesifo si'mákaiwai simásímakain-ai súnnda pó'a ánaaen-kanaa tínsa sésa kawé'-áái sínaaemba uwámakaunda ímbo oráámbá uráundaniye sénááwe. ⁵⁰ Kesifon-ai aúí'la úmai maé'mae'lo íyan-aain-iyé. Súnnda-ai kesifo simásímakain-ai simátimune Ísu siyáiyé.

13

Ísu wení waási tísamaimo non-kwitínkarain-ai.

¹ Tíyótaimo í-tánón-kánáa aafáyáaraamba úwana káfékaamba Ísu imáyáa éna séna marapá'á tuwé'la kesifompá'ó kunuweré'lo iyónda-kanaa tiyé séna marapá'-wáási wenááimo isón-kwaasi áfááraumai imáyáa tiména miwísáfénawe séna puwíníye súwana ² waántáwanko Sáímonin-ááninkomba áwí'la Yúndasi-Ísakeriotimba Ísuni pintaru'á uwó-ímáyáá ámakowasa Ísuwe wení kísau-waasiye tómbá wénowana ³ afowámá seyaafá-fásí'áémbá ámakowana póna Maníkómpákémbá kunkáunda pó'a kunuweré'la iyónaumne-imayaa Ísu éna póna ⁴ tómbá wénowana iyáfasinena paákákén-únánkwátói faú'marena táuri kára'umaena ⁵ táufapimba nombá fatímarena wení kísau-waasi tísamai non-kwitínkéna táúrisamba uwátuwena ⁶ Ísuma Sáímoni Pítaampa'la túwana séna Fasi'aénkóo ímba kesísamai non-kwisínkaaó súwana ⁷ Ísu séna kemó úndama káfé'la ímba wéisaanda po ánaaemba isáínone súwana ⁸ Pítaa séna kesísamaimo non-kwisínkéndasafe'la a'áo símasima'la ónaumne súwana Ísu séna enaísamaimo ímbo non-kwiyanáanamó éma kesí waási-i'la ímba ínone súwana ⁹ Pítaa séna Fasi'aénkóo ení waási-i'la ónae súmpo ímbo sísamai aantemba non-kwínda síyayaankwara si'nónkwará'á non-kwiyuwó súwana ¹⁰ Ísu séna nombó pékáawimo ésa ímba seyaafá-túfá'á non-kwiyonááfo tísamai aantemba non-kwiyonááwe. Kembiwí

non-kwisaawaná kímborawigo ímba non-kwiyáiyemo súmba ¹¹ Ísu wení pintaru'-wáásígombá ísarontafena séna kembiwí non-kwisaawaná kímborawigo ímba non-kwiyáiyemo siyáiyemo.

¹² Ísu simátimena tísamai non-kwitiyuwéna paákákén-únánkwátóimo faú'maromba maimái úmaena ménamo tómbó némopa'a wéna tísai ena séna kemó úndawini áwáuma éra isaaó. ¹³ Kentáfé'a sé'a uwáitái'-iwái Fasi'aénkó ónemo sembá érai'a miyán-kwaási úne. ¹⁴ Kemá kembó uwáitái'-úndawi kentí Fasi'aénkó pó'a tísamaimo non-kwitinkáúndasafe'a kemá moórá-mora non-kwitinkáaro. ¹⁵ Kemó kembó aráátimundantemba kembiwíwará'á miyán-oro. ¹⁶ Érai'a simátimé'a sune. Kísau-waasimo ésa miwítí óraa'-waasigomba ímba iyáákanaawe. Ti'mákaiwain-aaí maimaésa kosimátimakaawimo ésa ti'mákaiwaimba ímba iyáákanaawe. ¹⁷ Miyáumai kemó únda é'a awánaafo miyámó iyambo iyana tirunkó kawé'á íniye. ¹⁸ Kempínkémbá ímba seyaafátáfé'a sumpo kendé-í'o uwátinkaunda-waasi é'a tuwánarumne. Maníkón-aaí aúfáifimba agaimaréna séna kesé'a moóráfinkembo tómbó naráiwai kesí pintaru'-wáásín-iye agaimarénamo siyáimba érai'a siyáiyemo. ¹⁹ Ímba paapé uráisa'a simátimunda póna ánaaemba paapé ína'a kentáfé'a timankúnkúmba é'a Maníkómpákémbá kunkáiyemo sénááwe. ²⁰ Érai'a simátimé'a sune. Ti'maráanasa wiyawi-taai ísámai kawé'ó iyanten-úmai kesáái ísámai kawé'á ónááwe. Kesááimo isáiyanten-úmai si'mákaiwain-aaí isánááwe Ísu siyáiyemo.

Moóráwigo kesí pintaru'á máiniyemo Ísu siyáin-aaí.

Mátíyu 26:20-25, Máaka 14:17-21, Rúku 22:21-23

²¹ Ísu simátimena wenarunkó umbaí tówana séna érai'a simátimé'a sune. Kempínkémbá moóráwigo kembá namuro-wáásímá aráátiminiye súwata ²² wení kísau-waasi moórá-mora wenaúfínayaafimba éta nááwantafenawa síyo séta ²³ wení kísau-waasigo Ísu kembá arumbá símakowi Ísuni ewaa'á méraawanana ²⁴ Sáimoni Pítaa kentáféna aúwá'náán-kwaame'a éna séna nááwantafewa sénó sé áisai uwo súwa'a ²⁵ wení ewaa'á kífae'a áisai e'a sé'a Fasi'aénkóo emó sénda nááwa'iyo séwánana ²⁶ Ísu séna kemó tómbó nompín-tu'maimo áménda-waasi wemán-iye séna tómbá maimaéna nompín-tu'mai miwámbá Sáimoni-Ísakeriotin-ááninkon-awi'a Yúndasimba amúwana ²⁷ mintómbá maúwana waántáwanko wenarumpimbá iyúwana Ísu simáména séna emó ónae sinda-í'a maaránka'a uwó Ísu súwasa ²⁸ tómbó wénesamo méron-kwaasi Ísumo sún-aaigoni áwáuma ímba ísámai kawé'á umbá ²⁹ sésa Yúndasi óntanka'o káráwiyowintafena Ísu séna ímbo óntamo makáan-kwaasi tuwímbai timiyó Ísu siyéma sésa tanómbó káúfón-kanaaratafesa sésa tómbá méyánuwo Ísu siyéma suwaná ³⁰ Yúndasi Ísumo amún-tomba maimaéna minúwóiyáán-úmai máápa'a kumúwana kumeu'á uráiyemo.

Aú-amaamba simátimákain-aaí.

³¹ Yúndasi máápa'a kumúwana Ísu séna káfé'a waasi úranko súwí'a óraa'a isaná kesí kísaugo Maníkón-áwí'a óraa'a íniye. ³² Kesí kísaugo Maníkón-áwí'a óraa'o intembá káfé'a Maníkó kesúwí'a óraa'a uwásinkainiye. ³³ Kesí iyámpóisono. Kárika'a kesé'a mé'a tiyúwána'a siyaafái ónááwe. Yúnda-waasisafe'o é'o simátimé'o súndantemba kentáfé'a sé'a iyóndara'a ímba kanaa'á iyónááwe. ³⁴ Aú-amaamba simátiména'a kesirumbó timúndanten-úmai moórá-mora-waasi kentirumbá tíméro. ³⁵ Moórá-mora kentirumbó timiyasamo ésa tuwánésa sésa Ísuni kísau-waasin-owe sénááwe Ísu siyáiyemo.

Pítaa ánaaeni'a uwásinkainiyemo siyáin-aaí.

Mátíyu 26:31-35, Máaka 14:27-31, Rúku 22:31-34

³⁶ Ísu simátimuwana Sáímoni Pítaa áísai ena séna Fasi'aénkóo nááfara iyínono súwana séna iyóndara'a káfé'a ímba sirááiwainompo ánaaemba sirááiwainone súwana ³⁷ Pítaa séna Fasi'aénkóo nóra séra káfé'a ímba embá arááiwaenaumno. Ímba pó'a áwa'nai e'a púwónana kawé'á íníye súwana ³⁸ Ísu séna áwa'nai e'a puwónaumnemo sénda kemá érai'a simáme'a sune. Kokórigomo ímbo ááimo siyáindara'a kaumbo-íká'á kentáfé séma ímba awánáúnda-waasin-iyé
sínone Ísu siyáiyé.

14

Maníkómpá'ó íyan-amba kemá únemo Ísu siyáin-ai.

¹ Ísu simátimena séna kentirunkó ímba sáwí'a ína'a ímba óraa'-imayaan-oro. Maníkómbá timankúnkúmba é'a kenkwará'á miyán-oro. ² Kesifoní naaópa'a sáwífa'-maru'a wéraiye. Ímbo miyámó uráinkakaa ímba simátimusino. ³ Kemó iyúnda kentí maru'á ito'mayaa uwátinkanae'a iyúne. Iyuweré'o kuntí'mae'o iyónda kemó méraundara'a iméranawe. Miyá ona'á kesé'a méranawe. ⁴ Kemó iyúnda-amba é'a awánaraawe súwana ⁵ Tómaasi simáména séna óraakoo emó iyónda-naopa'a ínta awánaraumne. Nóraumaisaawa aantá awíyánaumno súwana ⁶ Ísu séna Maníkómpá'ó iyíyan-amba kemá úne. Kemá éraikoni áwáuma úne. Kemá maé'mae'o iyawini áwáuma úne. Kesifoní naaópa'a ímba úwoi iyónááfo kemá minámbá únda pósa iyónááwe. ⁷ Kesí áwáumo suwánékaa kesifombá awíyaawisino. Káfé'a wéawanaawe súwana ⁸ Fírípi séna óraakoo enafombá aráásímínanasa kentáá kanaa'á íno súwana ⁹ Ísu séna ayáátáaka'a kesé'a méraundanifo emá kesí áwáuma ímba suwánaraane. Kesí áwáumo suwánaawi kesifombá é'a wéawanaafo nóra isawá enafombá aráásimiyo wéseno. ¹⁰ Kemá kesifoé'a kááísamai méraunana kesifomá kesé'a kááísamai méraiye. Minááísafé'a érai'e seró. Ímba kesí imáyáafinkemba sumpo kesifomá kesé'a ména wení kísau isa'á sune. ¹¹ Kemá kesifoé'a kááísamai méraunana kesifomá kesé'a kááísamai méraimba pó'a minááísafé'a érai'e seró. Ímbo miyámó sé'o é'a kesí kísau awáné'a sé'a érai'a wíyómpakemba Maníkómpákémbá kunkáiyé seró. ¹² Érai'a simátimé'a sune. Kentáfé'a timankúnkúmba é'a Maníkómpákémbá kunkáiyé síyawí kemó úndanten-kísau miwíwará'á maénááwe. Kesifompá'á iyé'a Maníkóní ámútankomba ai'maráandasafena miwítí kisaugo kesí kisaugomba iyáákainiye. ¹³ Ken-ímáyáámó é'o sísai íya'o é'a miyá ónaumpo kentáfé'a ísámai kesifon-áwí'a mósá maránááwe. ¹⁴ Ken-ímáyáámó é'o sísai íya'o é'a kemá miyá ónaumne Ísu siyáiyé.

Maníkóní Ufaen-ámútánkómbá ai'maráanana kumíníyemo siyáin-ai.

¹⁵ Ísu mináái simátimena séna kentirumbó simé'o é'a kesáái ísámai kawé'á ónááwe. ¹⁶ Kesifombá áísai onaná karáá'á tutinkáíndawimba ai'maráánana kumbéna kesé'a aasiyaasi maé'mae'a íníye. Wemá éraikoni áwáun-iyé. ¹⁷ Marapá'-wáásí wembá ímba awánésa wenáái ímba wéisaamba pósa ímba kanaa'á sésa kesé'a tamauwó wésefo kesé'a ména kentirumpimbá maé'mae'a ímba pó'a wembá wéawanaawe. ¹⁸ Kárika'a tiyúwáandanifo ímba áwíyaraa'-iyampoimo ontembá ónááfo iyuweránaumne. ¹⁹ Kári-kanaa marapá'-wáásí kembá ímba suwánánááfo kembiwí aneka'á suwánánááwe. Kesé'a méraunda pó'a kemá aúí'a úmai méranawe. ²⁰ Minkánáá tína'á sé'a érai'a afowáe'a ména keséta méraisata weséta méraumne miyá sénááwe. ²¹ Kesááimo taawiyafésamo kawé'ó owí tirumbá siménááwe. Tirumbó simíyawí kesifoé kesé'a sirunkái tíméyauye. Kesirumbó tímúndawisafe'a símai afora'á paápé úmai méranaumne súwana ²² Yúndasi-Ísakerioti araámáón-awí'a Yúndasi séna Fasi'aénkóo nóntafewe séwa úwoi-waasisafemase símai ímba afora'á paápé úmai méranaumnewa sénó. Kentáásáfémase símai afora'á paápé úmai méranaumnewa sénó

súwana ²³ Ísu séna tirumbá simíyawi kesáái ísámai kawé'á íyana kesifomá arumbá miwí timínakai kewé kesifoé miwísé'a kumbéyauye. ²⁴ Kesáái ísámai ímba kawé'ó owí tirumbá ímba símakaawe. Súnda-aai ímba kesí imáyáafinken-aain-ifo kesifo sí'mákaiwaini imáyáafinken-aain-iyé.

²⁵ Kesé'ó méraundara'a mináái simátimune. ²⁶ Énifo kesifomá wení Ufaen-ámútánkómbá kentí karáákómbá ai'maránana kumbéna ken-ánóndáá éna seyaafá-tántáá'á aráátimena súnda-aai timína'a táaka'a maránaáwe. ²⁷ Tiyuwé'a faru uwátinke'a kentirumbó aáno'ó uwátínkáandate úmai méraaro. Marapá'-wáásí ímba miyá wéuwatinkafo kesirumbó aáno'ó maráúndantemba miyáumai timúne. Mindásafena kentirunkó ímba sáwí'a éna ímba táá'a íno. ²⁸ Tiyúwáandanifo kentópa'a iyuweránaumnemo súnda é'a wéisaawe. Kentirumbó simé'ó é'a kesifompá'á iyóndasafe'a aamoí ónááwe. Kesifomá kembá iyáákaraintafe'a símai aamoí ónááwe. ²⁹ Ímba paápé uráisa'a simátimunda póna paápé ína'a kentáfé'a sé'a érai'a siyáiyé sénááwe. ³⁰ Waántáwanko maambáraraké-sáwí-káwáágó wétimba pó'a ímba aaimá ayáátáaka'a simátimumpo wení fasi'aénkó ímba kembá ta'ótorainiye. ³¹ Kesifomó simásimakaimba miyámó únda suwánésa sésa afowámbá arumbá ámakaiye sénááwe. Íyáfasinaiyata konó Ísu siyáiyé.

15

Érai'a ándáma kemá únemo Ísu siyáin-aai.

¹⁻⁵ Ísu simátimena séna érai'a ándáma kemá úne. Kesifomá minándará'ó káráwiyaiwain-iyé. Ándáma kemá úne. Ándágoni amaimá kemán-owe. Ímbo arambó iyáínda-amaimo éna ayááisuwainiye. Arambó iyáínda-amaimo éna ayááimarainana arágásáó agaimái arambá iyáíniye. Ayááimaráintemba simátímakaunda-aaigo miyá éna tirunkó arupíse wéiye. Kesé'a kááisamai méraiya'a kemá kempá'á kááisamai méraano. Amaí aantenkomo éna ímba arambá iyáíniye. Miyámó intembá kesé'ó ímbo kááisamaimo méraiyanamo éna ímba arambá iyáíniye. Kemá kesé'a kááisamai méwa'a pó'a kesé'ó kááisamaimo mérai yawimo é'a sáwífa'-aramba imái méranaawe. Kembó ifá'ó siyuwésamo ésa ímba arambá imái méranaawe. ⁶ Amaimó ayááisuwainda-amaimo aáénkáíndamo éna ayáímai agaisuwáíniye. Kesé'ó ímbo kááisaiyawí miyá íniye. ⁷ Kesé'ó kááisamaimo mérai yawí kesááimo kentirumpimbó ta'óto'maraiyawí áisai íyana póna miyá uwátinkainiye. ⁸ Sáwífa'-arambo imáimo méraiyan-kwasimo tuwánésamo ésa sésa Ísumbo arááíwáén-kwasin-owe síyana kesifon-áwíkomo éna óraa'a íniye. ⁹ Kesifomó arumbó símakainten-úmai kesirumbá kembá timúne. Kemó é'a misírúntáfé'e símai méraaro. ¹⁰ Kesifoní amáámbo ísámai wenarun tafé'ó símimo méraundantemba kesí amáámbo isé'ó é'a kesirun tafé'a símai méranaawe. ¹¹ Mináái simátímakaunda pó'a kesí aamoigó kentirumpimbó óraa'a wéraina'a aamoí é'a méraaro. ¹² Kesirumbó timúndantemba moórá-mora-waasi tirumbá tíméro. Mindá kesí amáámbo timúne. ¹³ Kentí waásisafesawe símai wétuwa'nai-e'ó puwónae sésamo puwiyamba ímba moórá-aai símai iyáákamai tirumbá timénááwe. ¹⁴ Kesááimo isémaiyawimo é'a kesí waási-i'a ónááwe. ¹⁵ Óraa'-waasigoni kísau-waasi óraakoni kísau ímba awánaraambanifo wenáfárawaisai wení kísau wéawanaraawe. Miyámó ontáfé'a pó'a kesifomó seyaafá'-ááímó simásimakaimba simátimunda pó'a ímba kesí kísau-waasiye sendá kesífárawaisaiye sénaumne. ¹⁶ Kembiwí ímba kembá kendé-í'a uwásínkááwa'a kemá kembiwí kendé-í'a uwátinkaunda pó'a wé'a fasi'aén-arámbá koimái sáwífase úmai méraaro. Ken-ímáyáámó é'ó kesifompá'ó áisai íyanamo éna miyá uwátinkainiye. ¹⁷ Moórá-mora-waasi tirumbá tíméro sé'a miyán-amáámbo simátimune Ísu siyáiyé.

Marapá'-wáásí títámbo uwátinkaraan-ai.

18 Ísu mináái simátimena séna marapá'-wáásímó kembiwísáfésamo títámbo uwátinkaiya'lo é'a tááka'a maré'a sé'a aifa'á kentáásí Fasi'aénkómbá títámbo uwánkaraawe sénááwe. 19 Kemá marapá'-wáásífínkémbá kembá kendé-í'a uwátinkaunda pósa marapá'-wáásí títámbo wéuwatinkaawe. Kembó úwoimo marapá'-wáásímó onkaka kentáfésa sésa kenkáán-kwáásín-owe sésa tirumbá tíméwisino. 20 Kísau-waasi miwítí óraa'-waasigomba ímba iyáákaraawemo súnnda imáyáan-oro. Kentí óraako únasa pósa marapá'-wáásí karaánáá'a sinkésa sáwí'lo uwásínkáanten-úmai kembiwí karaánáá'a tinkésa sáwí'a uwátinkanaafo kesááimo ísámaimo kawé'lo iyawi kentáái isánááwe. 21 Kembiwí kesí waási-i'a ombá pósa marapá'-wáásí karaánáá'a tinkésa sáwí'a uwátinkanaawe. Si'mákaiwaimba ímba awánaraamba pósa sáwí'a ésa miyá ónááwe. 22 Kemó ímbo kusimátimundaraka marapá'-wáásítí sáwí-imayaa úwoi aúpá'á wéraisino. Kusimátimunasa miwítí sáwí-imayaa ifá'ó túwáaraamba ímba ifá'á túwáawana úwoi wéraiye. 23 Títámbo uwásinkewi kesifonkwará'á títámbo wéuwankaawe. 24 Kemó fí'owimo iyáákamaimo ímbo fí'o-fi'on-kisaumo maúndaraka marapá'-wáásítí sáwí-imayaa úwoi aúpá'á wéraisino. Kesí kísau awánésa kené kesifoné títáinkai wéuwasinkaawe. 25 Maníkón-ai aúfáífimba agaimaréna séna úwoisafesa kembá títámbo wéuwasinkaawe siyáinka'a póna mináái káfé'a wépaape-iyé. 26 Kesifompá'á iyé'a kentí karáá'ó tutinkáindawimba ai'maráanana kesifompákémbá wenámútanko kembiwisé'a kumbéna wemá éraikoni áwáugo póna kentáféna seyaafá-tántáá'á kusimátiminiye. 27 Kemó kísau ómbaraawandarakemba é'a suwánaraamba pó'a kentáfé'wara kesí kísausafe'wara'a simátimapa'a kónááwe.

16

1 Ánaaemba kesááisafe'a ímba fasi'ámai mé'a siyúwáafo sé'a mináái simátimunda imáyáan-oro. 2 Ánaaemba marapá'-wáásímó kembiwísáfésamo amáán-daumpakemba watuwánaemo síyamba mindásafesa sésa Ísuni kísau-waasi títkamiyawí Maníkóní kísau wémaewe karo'á sénááwe. 3 Kenté kesifonté'a ímba suwánaraamba pósa miyáumai sáwí'a uwátinkanaawe. 4 Káfé'a mináái simátimunda póna mindá paápé ína'a imáyáa é'a sé'a simásímakaimba wépaape-iyé sénááwe. Mindásafe'a simátimune Ísu siyáiyé.

Maníkóní Ufaen-ámútánkó kísau mo wémain-ai.

Ísu simátimena séna kesé'a méraunda pó'a mináái ímba simátímake'a 5 si'mákaiwaimpa'lo iyóndasafe'a káfé'a simátímakaana'a nááfara iyónó sé'a ímba síesai owe. 6 Iyónaumne súnnda-ai isááwana tirunkó umbaí taisa'á pó'a nááfara iyónó sé'a ímba síesai owe. 7 Érai'a simátimé'a sune. Ímbo iyúndaraka kentí karáá'ó tutinkáindawí ímba kúmísino. Iyé'a wembá ai'maráanana kembiwisé'a kumbéna kawé'á uwátinkainiye. 8 Kumbéna marapá'ó méraan-kwaasi kentí sáwí-imayaagoni áwáuma aráátiminiye. Arupísemo úmimo méraiyawini áwáuma aráátiminiye. Maníkómó aafimbó maitinkáindawini áwáuma aráátiminiye. 9 Kesááisafesamo ímbo timankúkúmbo iyawisafena simátimena séna kentí sáwí-imayaa úwoi wéraiye síníye. 10 Kesifompá'ó iyúnda ímba suwánánááfo kentí karáá'ó tutinkáindawí arupíse úmimo méraiyamba kunaráátiminiye. 11 Maambáraráké-sáwí-káwáágómbá é'a aafimbá maiyánkaraimba póna Maníkó aafimbá maitinkáíníyema simátiminiye. 12 Sáwífa'-ai simátimusina umbai-áái pó'a káfé'a ímba kanaa'á isánááfo ánaaemba isánááwe. 13 Maníkóní ámútanko kumbéna érai'-amba kawé'-ámbá aráátiminiye. Ímba wení imáyáfinkemba simátiminifo simámakain-ai simátimena aáno'lo paápé índa-tantaa'a simátiminiye. 14 Súnnda-ai simátiminana kesúwíko óraa'a íníye. 15 Seyaafá'-ááísómbá

kesifondé mindá kendén-iyé. Miyáumai sé'a simámakaunda-aai Maníkóní ámútanko simátiminye Ísu siyáiyé.

Tirunkó umbái taréna ánaaemba kawé'á ínnyemo siyáin-aai.

¹⁶ Ísu simátimena séna kárika'a ímba suwáné'a ánaaenka'a suwánanaawe súwasa ¹⁷ wení kísau-waasifinkemba tuwímbai sésa kesifompá'á iyúnda pó'a kárika'a ímba suwáné'a ánaaenka'a suwánanaawemo simbá nóintafenawa síyó. ¹⁸ Kárika'emo simbá minááígóní áwáuma ínta isáúmne. Nóintafenawa síyó suwaná ¹⁹ Ísu áísai ónaesamo umbá iséna simátimena séna kárika'a ímba suwáné'a ánaaenka'a suwánanaawemo súnda-aaisafe'a kembiwí áfááraumai kemó súnda-aaisafe'a símae wénowe. ²⁰ Érai'a simátimé'a sune. Kembiwí ifi'á táiyasa marapá'-wáásí aamoí iyambanifo kentirunkó umbái taréna ánaaemba kentirunkó fetóí ínnyé. ²¹ Moórá-ininkomo iyámpóimo ma'ankáinda-kanaa tínanamo éna áí'a ínana arunkó umbái táinana ánaaemba miniyámpói ma'ankéna áikomba ímba imáyáa éna aamoí ínnyé. ²² Miyámó ontembá kentirunkó umbái táina'a ánaaemba suwáné'a aamoí ónááwe. Aamoimó í-tántáá'á ímba maitiyuwánaáwe. ²³ Minkánaámó tína'a ímba sísaí ónááfo kesifompá'ó inaimó síyamba kentáfé'a ísámai áísai iyantafena póna miyá uwátinkainiyé. ²⁴ Kesifompá'á ímba inái siyáafo káfé'a kentáfé'a ísámai inaimó síyamba miyá uwátinkainana kentirunkó óraa'-aamoí ina'a méraaro Ísu siyáiyé.

Marapá'-tántáá'á Ísu iyáákaraiyemo siyáin-aai.

²⁵ Ísu simátimena séna waé'mai-aai simátimunda pó'a ánaaen-kanaa tína'a kesifon-aai afora'á simátimenaumne. ²⁶ Minkánaámó tína'a ken-ímáyáámó ontáfé'a kesifompá'á inái síya'a kemá ímba inái senaná ²⁷ wemá úwoi tiména wenarumbó tímakaintafena póna úwoi timínnyé. Kentáfé'a

sé'a Maníkómpákémbá kunkáiyé sé'a tirumbá símakaantafena kesifomá arumbá tímakaiyé. ²⁸ Kesifompákémbá marapá'á kumbéraunda pó'a káfé'a marapá'á tuwé'a kesifompá'á iyónaumne Ísu súwasa ²⁹ wení kísau-waasi sésa káfé'a ímba waé'mai-aafinkemba sémpo aforatá simásimene. ³⁰ Kesáá séta áísai ónáísaiyé ímba súnasaama emá ísaraandawi po afora'á wésene. Miyásá séta Maníkómpákémbá kunkáanesa sune suwaná ³¹ Ísu séna kentáfé'a Maníkómpákémbá kunkáiyé sembánifo ³² kárika'a siyuwé'a kentí naaó'-nao'a wété owa'á keyáá mérausina kesifomá kesé'a méraiye. ³³ Mináái simátimunda pó'a kesé'a kááísamai mé'a aáno úmai wempa'á méraaro. Marapá'-wáásí karaánáa'a tinkésa sáwí'a uwátinkanaafo marapá'-tántáá'wára waásiwara'a iyáákaraunda pó'a kentirunkó aamoí ina'a méranaawe Ísu siyáiyé.

17

Ísu wení waásisafena ísámai Maníkómpá'á inaimó siyáin-aai.

¹ Ísu simátimena wíyómpa'a awánéna séna kesifóo minkánaá wétiyé. Kesúwí'a óraa'a iná'á enáwí'a óraa'-i'a uwánkáano. ² Seyaafá'-wáásí káráwiyaundasafe fasi'aémbá símakaanda pó'a símakaanda-waasi aúí'a úmai maé'mae'a uwátinkaunda mindásafe kesúwí'a óraa'-i'a iná'á enáwí'a óraa'-i'a uwánkáano. ³ Eyáá érai-Fasi'aenko óne. Kembá si'mákaandawi úne. Empá'é kempá'é tésa kenkáísááimo ísááwi aúí'a úmai maé'mae'a wéowe. ⁴ Marapá'á enáwí'a óraa'a úmai símakaanda-kísau tai'áúmne. ⁵ Kesifóo maramó ímbo úmakondara'a esé'a méraawanana kesúwíko óraa'-i'o uráinka'a po aneka'á miyá ínkwa'e'a sune. ⁶ Marapá'-wáásífinkémbá ení waási-i'a uwátinke símakaana'a entáfé'a miyámó iwái méraiye símai paápé uwátinkaunasa enáái wéisaawe. ⁷ Símakaandasafesa sésa mintántáá'á Maníkómó ámakain-tantaa'e wésewe. ⁸ Símakaanda-aaimo simátimunda wéisaawe. Empákémbá kunkáunda-aai isésa sésa

Maníkó ai'mákaisana kunkáiyé wésewe. ⁹ Miwísáfé'a ísámai inái súné. Marapákén-úwói-wáásísáfé'a ímba inái súmbo símakaanda-waasi ení waásisafe'a ísámai inái súné. ¹⁰ Ení waási kesí waásin-owe. Kesí waási ení waási ésa kesúwí'a óraa'-i'a wéowe. ¹¹ Marapá'ó ímbo méraanda empá'á iyónaumpo miwí marapá'á méranaawe. Kawe-késífóo miwíyá'á emá káráwiyinasa pósa Maníkómbó áántaan-kwaasi-i'a úmai méranaawe. Esé kesé'o kááísamaimo mérauyantemba miwí kááísamai méranaawe. ¹² Miwísé'a mé'a káráwiyunasa Maníkómbó áántaan-kwaasi-i'a úmai mésa ímba sáwí-amba arááiwakaawe. Énifo moóráwigo sáwí-amba arááiwainda póna mináái Maníkón-aai aúfáifimba agaimaréna siyáin-aai paapé íníye. ¹³ Empá'á ímbo iyúnda marapá'á mé'a miwí tirumpimbá kesí aamoigó óraa'o intáfé'a mináái simátimune. ¹⁴ Enáái simátimakaumne. Kemó ímbo érai'o marapá'-wáásímó úndantemba miwí ímba érai'a marapá'-wáási ombá pósa marapá'-wáási úwoi-waasi tíyámba wéuwatinkaawe. ¹⁵ Ímba sé'a miwí marapákémbá kuntiyyaá súmbo waántáwanko sáwí'a uwátínkáifo séma káráwiyuwo súné. ¹⁶ Kemó ímbo érai'o marapá'-wáásímó úndantemba miwí ímba érai'a marapá'-wáásín-owe. ¹⁷ Enáái érai'-aai póna tirumpimbá wérainasa ení waási-i'a úmai méranaawe. ¹⁸ Kembó si'maróna'o marapá'ó kunkáundantemba miwí ti'maráanasa marapá'-wáásífimbá méranaawe. ¹⁹ Miwísáfé'e sé'a enaráái aantemba wáúnda pósa enaráái aantemba waránááwe.

²⁰ Ímba maankwáásísáfé'-aantemba inái súmbo miwí táái isésa kentáfésa timankúnkúmba ésa Maníkómpákémbá kunkáiyé síyawisafe'wara'a inái súné. ²¹ Kesifóo inái sé'a esé kesé'o kááísamaimo mérauyantemba miwí enté kenká'é kááísamai méranaawe. Miwí kááísamai méraamba pósa marapá'-wáási tuwánésa sésa érai'a Maníkó Ísumba ai'mákaisana kunkáiyé sénááwe. Mindásafe'a inaiifínkémbá simámune. ²² Esé kesé'o mimbóráí'o úmimo mérauyantemba símakaanda-fasi'aemba tímakaunda pósa mimbóráí'a úmai méranaawe. ²³ Emá kesé'a kááísamai méraana'a kemá miwísé'a kááísamai méraunda pósa miwí kááísamai méranaawe. Marapá'-wáási mindá tuwánésa sésa Maníkó Ísumba ai'mákaisana kunkáiyé sénááwe. Enarumbó símakaandantemba miwíwará'á tímakaunda pósa marapá'-wáási tuwánésa sésa érai'e sénááwe. ²⁴ Kesifóo maramó ímbo úmakondara'a enarumbá siméma fasi'aémbá símakaane. Símakaanda-waasi kesé'a méraiwaé sé'a súná pósa kesí fasi'aémbá awánánááwe. ²⁵ Kesifóo usukáéwi óne. Marapá'-wáási embá ímba wéawanaafo kemó awánáúnda símakaanda-waasi kentáfésa sésa Maníkó ai'mákaisana kunkáiwaiye wésewe. ²⁶ Entáfé'a miyámó iwáí méraiye símai paapé uwátimunasa enarumbó símakaandantemba miwí tirumbá simíya'a miwísé'a méranaumne. Entáfé'a miyámó iwáí méraiye símai paapé uwátínkare'a paapé úmai kónaumne Ísu inaiifínkémbá miyá siyáiyé.

18

Ísumbo ta'ótokaan-aai.

Mátíyu 26:47-56, Mááka 14:43-50, Rúku 22:47-53

¹ Ísu simátimena wení kísau-waasise'a Kíndáróni-nomba kofatésa taai-kanáágúnéfimbá komérowana ² Ísu wení kísau-waasise'a mintái-kánáágúnéfá'á kógo upa'á Yúndasi Ísuni pintaru'-wáásígó mintái-kánáágúnéfá'á awánópa'a ³ mifá'á kúmba amáán-kawaa-waasiye óraa'-amaan-kísau-waasiye i-wáásíwará amáán-danka'-i-waasiwara'a ti'marówana Yúndasi tí'maena taánáinkwara paepáé'wara'a maimaésa ómbá to'maésa mintái-kánáágúnéfá'á kumbá ⁴ Ísu wempá'ó tinda-tantaakomba iséna wení waásifinkemba iyáfasinena miwí túranka'a koména tísai ena séna nááwani ayaafáiya wéoo súwasa sésa ⁵ Ísu Násaretifakewintafeta wéayaafai-une suwaná séna

miwántáfé'lo sembá kemá úne súwasa Yúndasi Ísuni pintaru'-wáásígó póna miwísé'a méraiye. ⁶ Kemá úne Ísu súwasa miwí tauwérópa'a tanaambá fowaná ⁷ Ísu aneka'á tísai ena séna nááwani ayaafáiya wéoo súwasa Ísu Násaretifakewintafeta wéayaafai-une suwaná ⁸ Ísu séna é'a simátímakaumne. Maandá kemá úne. Kembó siyaafái ontáfé'a maankwáásí étinkaiyasa koró Ísu súmba ⁹ Maníkóntáféna siyáimba símakaanda-waasi ímba sáwí-amba arááiwakaawe siyónka'a póna paapé úmai mináái súwana ¹⁰ Sáimoni Pítaa paepáé'a awáúfinkémbá taútuwena aifa'-ámáán-káwáágóní kísau-waasigon-áá'a fagáúsuwomba minkísáú-wáásígón-áwí'a Márakáasi wenáá'a fagáúsuwowana ¹¹ Ísu Pítaantafena séna ení paepáé'a awáúfímbá wiyuwó. Sí'o índá-i'a uwásinkaiyambanifo kesifoní kísau ímba tuwánáumpo miyá ónaumne Ísu siyáiyé.

Ísumba áí'maesa Ánásimpa'o kuráan-aai.

¹² Ísu súwasa i-wáásiyé miwítí óraa'-waasiye áamáán-danka'-i-waasiye Ísumba ta'óto'mai ayáánka'a kárá'umaesa ¹³ áí'maesa aifa'á moórá-kawaagon-awí'a Ánásimpa'a tuwaná wemá Káyafaasin-ásáánko éna minkánáá Káyafaasi aifa'-ámáán-káwáágó póna ¹⁴ ááéma simátimena séna Yúndaa-waasi seyaafá'á púwófo séna moóráwigo puwíníye siyáiwain-ásáánkompa'a kuráawe.

Pítaa ímba awánáúnda-waasin-iyemo siyáin-aai.

¹⁵ Kuwasarái Ísuni kísau-waasiyai moóráwigo Sáimoni Pítaae moóráwigoe'a Ísumba arááíwa'maesarai kuyambá aifa'-ámáán-káwáágó moóráwigomba awánasuowwana aaimó ísopa'a Ísumbo máánkaropa'a imérowana ¹⁶ Pítaa máápa'-ontafimba mérowana aifa'-ámáán-káwáágó awánówi iyuweréna ontará'ó káráwiyon-arasigomba simámuwana ontá tiyankówana Pítaamba áí'maena iyáferowana ¹⁷ minárásígó Pítaamba awánéna áísai ena séna minkwáásígóní kísau-waasiya'ono súwana Pítaa séna ímbanifo kemá fí'on-kwaasi úne súwasa ¹⁸ táwitafesa ésa kísau-waasiye i-wáásiyé iyamá agaimakésa tiyáámba wégaufuwana Pítaa mináái simásuwena iyará'á koména ayáámba kauráiyé.

Aifa'-ámáán-káwáágó Ísumbo áísai uráin-aai.

Mátíyu 26:59-66, Mááka 14:55-64, Rúku 22:66-71

¹⁹ Pítaa iyamá wégaufuwana aifa'-ámáán-káwáágó Ísuntafena séna simátímakaanda-aai simásimiyo. Ení kísau-waasisafewara'a simásimiyo súwana ²⁰ Ísu séna Yúndaa-waasiti óraa'-amaan-daumpa'e kári'-amaan-daumpa'e simáti-simatimbo émaunda afora'ó sémaunda ímba aúpá'á simátímakaumpo ²¹ nóintafewa wésisai-ono. Kesááimo ísaraawi tísai inasá simátímakaunda-aai ísaraamba pósa sénááwe súwana ²² áamáán-danka'-i-waasigo Ísumba tufuwéna séna aifa'-ámáán-káwáágómó sinká'á ímba miyá siyó súwana ²³ Ísu séna sáwí-aaimo súndaraka misáwí-áái ááéma afora'á isinó. Kawe'-ááímó súndasafe nóintafewa sínkamono súwana ²⁴ Ánási ai'marówasa ayáámpinken-anda ímba awátuwesa minándáwárá'á áí'maesa Káyafaasi aifa'-ámáán-káwáágómpá'á kuráawe.

Pítaa ímbo awánáúnda-waasin-iyemo siyáin-aai.

Mátíyu 26:71-75, Mááka 14:69-72, Rúku 22:58-62

²⁵ Aifa'-ámáán-káwáágómpá'á Ísumba kuwaná Pítaa iyará'á ména ayáámba wégaufuwana iyará'ó máún-kwaasi áísai esa sésa ewárará minkwáásígóní kísau-waasiya'ono suwaná mináái umémpa'a tuwéna séna ken-ímbaniye súwana ²⁶ aifa'-ámáán-káwáágóní kísau-waasigo Pítaantafena séna emá minkwáásígóe'a taai-kanáágúnéfá'á méraaya'a tuwánérúnda éraira súno séna Pítaamo áá'o fagáúsuwowini

akún-ándáfákéwí súwana ²⁷ Pítaa aneka'á séna ken-ímbaniye súwana kokórigo áái siyáiyé.

Ísumba Páíratimpa'o áí'mae kuráan-aaí.

Mátíyu 27:1-2,11-14, Mááka 15:1-5, Rúku 23:1-5

²⁸ Kokórigo áái súwasa siyarónka'a Káyafaasini naaúmpakemba Ísumba áí'maesa kámáni-oraakoni pááimpa'a máankesa sésa ímba Yúndaa-waasiti naaúmpa'an-ifo fí'on-kwaasiti naaúmpa'a iyéta tíyótaimo í-tánómbá ínta náúnafo sésa ímba iyúwana ²⁹ Rómu-kamani-kawaagon-awi'a Páíratí kúwákárúwena kuntísai ena séna minkwáásí nóra ínkakena aaifimbá maenkánaera séo súwasa ³⁰ sésa ímbo sáwí'o uráinkakaa ínta áí'maeta túsino suwaná ³¹ Páíratí séna keyááríka'a áí'mae'a kentí ámáámbo makénten-úmai simánkáaro súwasa minYúndáá-óráá'-wáásí sésa Rómu-kamani-waasi moóráwigombo tufú'maimo utáiyantafesa aambá fáí'makaawe sumbá ³² ááéma Ísu simátimena séna aaraa-táiyá'á sínkamiya'a uwónaumne siyáin-aaí paápé úwasa áí'maesamo kumbá minááísáfésa uwaná ³³ Páíratí naaúmpa'a kunuweréna iyéna Ísumba áántena séna emá Yúndaa-waasiti kawáágówá óno súwana ³⁴ Ísu séna ení imáyáfinkena síesai ó waásiya simámakaawawa síesai óno súwana ³⁵ Páíratí séna kemá ímba Yúndaa-waasi úne. Ení waásiye óraa'-amaan-kisau-waasiye áí'maesa kempá'á tiyáafo nóra ónasawa'iyo súwana ³⁶ Ísu séna kemó kawáá-í'o úndama ímba marapá'á wéraiye. Kemó kawáá-í'o úndamo marapá'ó wérainkakaa kesí kísau-waasi tiyááwaisino. Yúndaa-waasi kembá ta'ótoraafó sésa tiyááwaisino sésa ta'ótokaawe. Kemó kawáá-í'o úndama ímba marapá'á wéraiye súwana ³⁷ Páíratí áísai ena séna kawáágówá óno súwana Ísu séna é'a séne. Mindásafe'a marapá'á kumúnana masínkaraimba pó'a arupíse-aaí wésimatimune. Arupíse-aaísafesamo aamoimó owí kesááima wéisaawe súwana ³⁸ Páíratí séna nóin-aaíya arupíse-aaín-iyo siyáiyé.

Ísumba tufuwíyana puwínomo siyáin-aaí.

Mátíyu 27:15-31, Mááka 15:6-20, Rúku 23:13-25

Páíratí simásuwena kúwákárúwena Yúndaa-waasisafena séna wemó sáwí'o uráimbo simásímakaamba saafá únana ímbanifo ³⁹ tíyótaimo í-tánón-kánáá tintembá moórá-waasi áántaawa'a ándáfakembo awá'ankaundantemba minkánáámó tinká'á Yúndaa-waasiti kawáágóná awá'ankanaumño tísai ena súwasa ⁴⁰ óraaka sésa ímbanifo wembá ímba awá'ánkéndá Párápásimba awá'ankaao suwaná Párápási tiyéna uménté'a in-kwáásín-iye sésa wembá awá'ankaao siyáawe.

19

¹ Suwaná Páíratí i-wáásí simátimuwasa Ísumba áwíyandasamba áwiyonku'-nésa ² óraa'-waasiti kámo'an-iye sésa áwíyandama owepámai Ísu a'nómpímbá kufé'ankesa naae-únánkwátói óraa'-waasiti unáánkwátóin-iye sésa uwánkesa ³ karaánáa'a ankésa moórá-mora wempá'á tésa sésa Yúndaa-waasiti kawáágó óne sésa tiyáántamba tufúto'naamai uráawe.

⁴ Tufúto'naamai uwaná aneka'á Páíratí kúwákárúwena seyaafá'-wáásísáféna séna ísáaro. Ímba sáwí'o uráintafe'a áí'mae'a túranka'a máánkaraana'a awánaaro. Ímba sáwí'a uráiyé súwana ⁵ Ísu kúwákárúwena a'nómpímbá áwíyandawara naae-únánkwátóiwara'a kúwákárúwowana Páíratí simátimena séna minkwáásígómbá awánaaro súwasa ⁶ óraa'-amaan-kisau-waasiye ámáán-danka'-i-waasiye awánésa óraaka'-oraaka'a sésa aaraa-táiyá'á tufíyana puwíno suwaná Páíratí séna wemá ímba sáwí'a uráimba pó'a kemá ímba tufuwónaumpo kembiwí áí'mae'a aaraa-táiyá'á mátufuworo súwasa ⁷ Yúndaa-waasi sésa wemá séna Maníkón-áánimba úne

sémáyáímbanifo kentáásí áamáanko séna miyámó síndawimba tufuwíyana puwíno símakaampimba póta tufuwónaumne suwaná ⁸ Maníkón-ááninko úne siyáin-aai Páirati isówana áfááraumai áá'a úwana ⁹ naaúmpa'a kunuweréna imaéna Ísumba áísai ena séna nááfakewiya'ono súwana Ísu iséna ímba aai súwana ¹⁰ Páirati séna kemó áísai únda nóra séwa ímba aai wésono. Kemó aaimó senasamó ésa awá'ankanaawe. Kemó senasamó ésa aaraa-táiyá'á tufuwíyama puwinone. Mifásí'áémbá tokáumne súwana ¹¹ Ísu séna Maníkómó mifásí'áémbó ímbo ámakainkakaá ímba toráásino. Maníkó ámakaiфо sí'maenamo enká'ó másinkaiwaini sáwí-kisauго ení sáwí-kisauгоmba íyáákaraiye siyáiyе.

¹² Ísu súwana Páirati mináái iséna séna nóra'iyо ke minkwáásí awá'ankanae'a wéune súwasa Yúndaa-waasi óraaka sésa emó awá'ankemo éma ímba Rómu-kamani-aifa-kawaagoni waási-i'a wéone. Ísu séna kemá kawáágó úne siyáintafena Rómu-kamani-aifa-kawaagomba íyáákanaemo siyáintafe mindásafewe séma ímba awá'ankaaо suwaná ¹³⁻¹⁴ Páirati mináái iséna Ísumba áí'maena máapa'a óntan-arumbo akwítukom-barupa'a Yúndaa-waasi-taafinken-awi'a Kápata-marupa'a kumbéna aaifimbó maitínkáám-barupa'a kumbéna Yúndaa-waasisafena séna kentí kawáágón-iyе súwana tíyótaimo í-tánón-kánáá aafáyáaraamba úwana káfékaamba wááwái kárika'a tínena úwana Páirati Yúndaa-waasisafena séna kentí kawáágón-iyе súwasa ¹⁵ ímbaniye sésa óraaka'-oraaka'a sésa aaraa-táiyá'á tufuwíyana puwíno suwaná Páirati tísai ena séna kentí kawáágómbá aaraa-táiyá'á tufuwónaumno. Mindá tirááiyа táiyó súwasa óraa'-amaan-kisau-waasi sésa Rómu-kamani-aifa-kawaago weyáá kentáásí kawáágón-iyе suwaná ¹⁶ Yúndaa-waasi-taaiго íyáákontafena Páirati séna Ísumba aaraa-táiyá'á tufúwóro séna tímakaiye.

Ísumba aaraa-táiyá'ó tufúkáan-aai.

Mátíyu 27:32-44, Mááka 15:21-32, Rúku 23:26-43

¹⁷ Páirati timúwasa i-wáásí Ísumba áí'maesa tufuwíyan-aaraa-taima wembá ámuwana áúwaata'maena tufuwíyan-aempa'o kúmba mináémpá'-áwí'a a'nónayaantapa Yúndaa-waasi-taafinkemba Kórigótaafa mináémpá'á kuwasá ¹⁸ aaraa-táiyá'á aiyayaanka'a tufúsúmaresa kae'-wáásiyái Ísuni séfasefa'-arausampa'a aaraa-táiyá'á tufúsúmaresa Ísumba afufumpimbá tufúsúmarowana ¹⁹ Páirati wení kísau-waasisafena séna Ísu Násaretifakewi Yúndaa-waasiti kawáágón-iyе sé'a agaimái a'nónká-táiyá'á máráaro súwasa ²⁰ kaumbo-wáásí tááfinkemba Yúndaa-waasi-taafinkene Rómu-waasi-taafinkene Kíríki-waasi-taafinkene agaimárowasa sáwífa'-waasi awánomba tufúwún-aempa'a óraa'-naopa'a ewaa'á wérowasa sáwífa'-waasi mináúfáímá awánésa toráumai isówasa ²¹ Yúndaa-ora'a-amaan-kisau-waasi Páiratintafesa sésa Yúndaa-waasiti kawáágón-iyе

ímba miyá símai agáínda wemá séna Yúndaa-waasiti kawáágó úne miyá símai agauwó suwaná ²² Páirati séna é'a agaimakáumne siyáiyе.

²³ I-wáásí Ísumba aaraa-táiyá'á aiyayaanka'a tufúsúmaresa wení unáánkwátói maimaésa éiyainka'a tuwímbaresa moórá-mora-i-waasi éiyain-kwaasi minúnánkwátói maimaésa moórá-ampanta paákákén-únánkwátói ímbo farúmakon-ampanta maimaésa sésa ²⁴ ínta tafeónaumpo sésa ááfésa tíyáananasa nááwa íyáákenawa máíníyo sumbá Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna kesí unáánkwátói tuwímbai maimaésa moórá kesí ampantarátáfésa ááféma tiyaráawe siyónka'a pósa i-wáásí miyá uráawe.

²⁵ I-wáásí miyá uwasá Ísuni waási aaraa-táiyá'ó tufún-taigoni áwáufimba mésa Ísun-anówa úwana wenáúngo Kórópasí awaainínkón-áwí'a Máriyaa úwana Mágátáaraa-naopaken-ininkon-awí'a Máriyaa úwasa miyáumai-inimba aaraa-táigóní áwáufimba mérowana ²⁶ Ísu wenanówamba awánéna kembá Yónimba suwánéna anówantafena séna miwá enáánimban-iyé séna ²⁷ kentáféna séna miwá enanón-iyé súwa'a isé'a kesí naaúmpa'a móankare'a káráwiyaumne.

Ísumo pukáin-aai.

Mátíyu 27:45-56, Mááka 15:33-41, Rúku 23:44-49

²⁸ Minkákembá Ísu imáyáa éna séna seyaafá-kísáú tai'áúmne súmba sáwí-imayaagomo tal'ótokaimpinkemba awátinkaunda-kisau seyaafá-kísáú tai'ásuwaumne séna Ísun-aai Maníkóní aúfáifinkemba paápé indasafena Ísu séna nontáféna sínkáíye súwana ²⁹ ándá-aran-domba ika-nómbá anaféúmpímbá wérowasa faru-táénama mindómpímbá tu'maésa ofiyen-táemopimba sinúfaimaesa náínkwae sésa Ísun-óika'a mósá márówana ³⁰ Ísu néna séna seyaafá-kísáú tai'ásuwaumne séna a'nómbá kífaena afowan-ayáámpimba wenámútamba to'maréna pukáíye.

Ísuni awáúfimbá waantáámbó faiyáin-aai.

³¹ Ísu weyáárika'a puwúwasa Yúndaa-waasimo saagon-kánáá tíyótáimo í-tánón-kánáá aafáyáaraamba úwasa pósa sésa saagaan-kánáará'á puwíyan-kwaasi aaraa-táiyá'á máéfo sésa Páiratimpa'a tésa sésa puwíyan-kwaasi ímba úwoi tiyúwéwasa aaraa-táiyá'á méraaro. Tísamai ankaisíyasa ááéma puwíyasa taaiyakémbá marapá'á múratuwaaro suwaná ³² Páirati ewé súwasa i-wáásí Ísuni séfasefa'-arausampa'ó tufúsúmaron-kwaasi tísamai koankaisésa ³³ Ísumba taawánomba é'a pukóntafesa wenaísamai ímba ankáísúwana ³⁴ moórá-i-waasigo Ísuni awáúfimbá waantáántámbá faúwana naawará nonkwará'á kunkáíye.

³⁵ Mindámo awánáúndawi simátímakaumne. Awáné'a érai'-aai súnnda pó'a isé'a sé'a érai'e sénááwe. ³⁶ Maníkón-aai aúfáifimba agaimaréna séna wenayáátámba ímba ankaisónááwe agaimaréna siyónka'a pósa i-wáásí miyá uráawe. ³⁷ Moóráfa'a agaimaréna séna waantáántámbó fáiyamba afuwónááwe agaimaréna siyónka'a póna paápé uráíye.

Ísumbo utaráan-aai.

Mátíyu 27:57-61, Mááka 15:42-47, Rúku 23:50-56

³⁸ Yósepi Árimátíyaa-naopakewi Ísun-aai isówi éna Yúndaa-oraal-waasi táároi inkaiséna wenáwí'a áwiyotuwana Ísumo puwúnka'a Páiratimpa'a téna séna Ísun-áuma utánáifo simiyó súwana Páirati séna kanaámpó máínone súwana Yósepi Ísun-áuma komaúwana ³⁹ Níkótímási ááéma Ísumpa'ó nó'waambo tiyáiwai asaa-wiyúmbó úmbasawemba óraa'-masawemba kae'á maimaéna Yósepimba kóái'maesarai ⁴⁰ Ísun-áuma komaimaesarai ampantafímbá minásáá-wíyúm-básáwénkwará'á kárá'umaesarai tésarai Yúndaa-waasi miyáumaimo utaantembá pósarai miyáumai utarááye. ⁴¹ Ísumbo tufúkáan-aempa'a taai-kísáú wérowana utaráan-ontan-aima ímbo waási utarón-ontan-aima wérowasarai ⁴² saagaan-kánáámá ampáámbán-iyé sésarai minóntán-aima ewaa'á wérontafesarai Ísumba mimpímbá máutaraaye.

20

Ísu pukáimpinkembo iyáfasinkain-aai.

Mátíyu 28:1-8, Mááka 16:1-8, Rúku 24:1-12

1 Sondaará'á siyarónka'a ímba sán-karowana Máriyaa Mágátáaraa-naopaken-ininko utámakopa'a wéna koawánómba óntan-aigoni óikaken-ontamba maisukówana koawánéna 2 awaantanténa Sáimoni Pítaante kenté'a tasimásiména séna kentáási óraakon-áuma óntan-aifinkemba maimaésa nááfara makáao súwakai 3 Pítaae kesé'a utámakon-ontan-aifa'a kónae sékai 4 suwaantantékai kówayamba kemá Pítaamba kóyááke'a aifa'á óntan-aifimba kówánda 5 kífáe'a ampanta aantemba wéromba awáné'a ímba óntan-aifimba iyáferaawanana 6 Sáimoni Pítaa téna óntan-aifimba iyáferena awánómba ampanta aantemba wérowana 7 Ísun-a'nónkákén-ámpántá moórá-aempa'a wérowana awánówa'a 8 óntan-aifimba aifa'ó kówándawi iyáferé'a awáné'a sé'a érai'a pukáimpinkemba iyáfasinkaiye séwándanifo 9 Maníkón-aai aúfáifimba agaimaréna séna pukáindafinkemba iyáfasinainiye siyáimba ímba ísámai kawé'á ówáyamba 10 kenkáisi naaópakai kuráuye.

Ísu paápé úwana Máriyaamo awánarain-ai.

Mááka 16:9-11

11 Naaópa'a kówayana Máriyaa óntan-aigoni óika'a ména ifi'á wétena kífáena óntan-aifimba awánómba 12 kae'-wáási waén-únánkwátóiwara'a Ísumbo utámakom-barupimba mésarai moóráwigo a'nómpá'á maúwana moóráwigo aísamaifa'a méroyana Máriyaa tuwánówasarai 13 sésarai meníninkóo nóntafewa ifi'á wétaano suyaná Máriyaa séna kesí Fasi'aénkómbá maimaésa nááfara makáao sé'a ímba wéraisá'a wéawanaumne 14 simásuwéna waeréna awánómba Ísu úmbanifo ímba awánénaase úwana 15 Ísu séna meníninkóo nóin-ifira wétewa nááwan-ayaafaawa wéono súwana Máriyaa séna taai-kisáúrá'ó káráwiyaiwai iyé-ímáyáá éna séna emó maimaémo nááfa'o maké simásimiyo. Komaénae súwana 16 Ísu séna Máriyaao súwana méwaeréna wenááifinkemba séna Raaponai súmba maanááifínkémbá waé'mai séna kesí Fasi'aénkóo súwana 17 Ísu séna kesifompá'ó iyóndasafe'a úmpo ímba ta'ótoraa. Kesífárawaisai kosimátimé sé kesifoné kentifompá'á iyúne. Kesí Maníkóné kentí Maníkómpá'á iyúne súwana 18 Máriyaa Mágátáaraa-naopaken-ininko Ísuni kísau-waasi kosimátiména séna Fasi'aénkómbá awánáúmne séna Fasi'aénkómó sún-aai simátímakaiye.

Ísuni waási wembó awánaraan-ai.

Mááka 16:14-18, Rúku 24:36-49

19 Misóndáágóní fenómpinka'a Ísuni kísau-waasi Yúndaa-oraa'-waasisaféna táá'a úwasa naaúmpa'a imésa ontá wisukówana Ísu túranka'a paápé éna séna aáno úmai méraaro séna 20 ayáánarumpin-afiwara awáúfín-áfíwará'á aráátimuwasa miwítí Fasi'aénkómbá awánéna pósa áfááran-aamoi uwánkówana 21 Ísu anekalá séna aáno úmai méraaro. Kesifomó si'mákaintemba miyáumai kembiwí ti'maráana'a kesí kísau komáéro séna 22 wenááma áútiména séna Maníkóní Ufaen-ámútánkómbá tíménana kesé'a mérainiye. 23 Sáwí-imayaamo maitiyuwáíyanamo éna misáwí-ímáyáá tai'áíníye. Ímbo maitiyuwáíyanamo éna misáwí-ímáyáá úwoi waé'wae'a íníye Ísu siyáíye.

Tómaasi Ísumbo awánarain-ai.

24 Ísu paápé úwasa wení kísau-waasi awánasuwonka'a Tómaasi moórá-awi'a Títímási mináwíkóní áwáuma amáántágae'a wemá fi'opa'o maémomba 25 túwasa simámesa sésa Fasi'aénkó paápé isatá awánáúmne suwaná Tómaasi séna ayáánarumpin-afiwara awáúfín-áfíwará'ó awáné'lo ta'ótorekaa sé'a pukáimpinkemba iyáfasinkaiye súsino súwasa 26 afakaeté-no'waamba maisuwésa Tómaasiwara'-úmai anekalá wení kísau-waasiye naaúmpa'a imésa ontá wisukówana Ísu túranka'a paápé éna séna aáno úmai méraaro séna 27 Tómaasintaféna séna siyáánarumpimba ta'óto'mai awáné suwáúfimbá ta'óto'mai awáné sé kentáfé karo'é sénafainifo érai'e siyó súwana 28 Tómaasi séna kesí Fasi'aénkóo emá kesí Maníkó óne súwana 29 Ísu séna ááéma ímba suwánarempo karo'é

siyáandaniye. Káfé'a suwánáánda po érai'e wésene. Ímbo suwánaawimo ésa érai'emo sésamo timankúnkúmbo ésa aamoí isaná tirunkó kawé'á íniye Ísu siyáíye.

³⁰ Ísu wení kísau-waasi súrankata fí'o-fi'on-kisau-waame'a aráásimuwata tuwímbai maankwándááífimbá ímba agaimakáundanifo tuwímbai agaimakáumne. ³¹ Ísu Maníkón-ááninko póna wemó iyáfasinankaraiwain-iye sé'a maanáúfái agaimakáumpo Ísun-aaisafesa timankúnkúmbo ónááwe. Miyámó timankúnkúmbo ésa Ísuwe'a kááísamai maé'mae'a ónááwe sé'a maanáúfái agaimaráúmne.

21

Afakaeté-waasi Ísumbo awánaraan-aai.

¹ Ánaaemba Táípiriyasi-waaunkoni áwáífa'a Ísu miyáumai paápé úwasa wení kísau-waasi awánaraawe. ² Wení kísau-waasi túwaandu uwái miwí túwí'a Sáímoni Pítaawe Tómaasi moórá-awi'a Títímásiye moóráwigo Káríri-aempakemba Kéna-naopakenkwaasigon-awi'a Nátániyeriye Sépétin-ááninkaiye fí'on-kael-waasiye miyáumai-waasi túwaandu uwaná ³ Sáímoni Pítaa simátimena séna mófáá'a kotoránae'a kúne súwasa kesááwará'á montá kónáisiye sésa nompín-táómpimba iyátesa kumbá nó'waamba mófáá'amai wima'wima'-umbá ímba mófáá'a torówana ⁴ siyarónka'a Ísu nonáwáífa'a mérowasa ímba awáneraase uwaná ⁵ Ísu séna iyámpóisono. Mófáá'a tokáao súwasa ímbaniye suwaná ⁶ Ísu séna mare'mare'-únámbá tiyáánúrapa'-aempa'a nompímbá túwéwana kumína'a mófáá'a tóráaro súwasa wemó súnтен-umba sawífa'-mofaa'a tórówana mindómpín-táómpimba ímba kanaa'á máráaraantamba éna ówitowa'a ⁷ kemá Pítaantafe'a sé'a epínda Fasi'aénkón-iye séwánana Pítaa mináái iséna kísau mo maíndasafena paákákén-únánkwátóimo faú'maromba minúnánkwátói maimái úmaena nompín-táómba tuwéna nompímbá ásáfena nonáwáífa'a kúwana ⁸ nonáwái ewaa'á wérowata fí'on-kwaasisa mindómpín-táómba maimaéta mare'mare'-únámbá tafisímaeta kówándasa ⁹ nonáwáífa'o ásáfaawandasa iyamá wégowana mófáá'wara tónkwará'á wéagauwata awánááwánanasa ¹⁰ Ísu séna tórám-bofaa'a tuwímbai maimaé'a teró súwana ¹¹ Sáímoni Pítaa nompín-táómpimba iyátena mare'mare'-únámbá tafisímaena nonáwáífa'a mámarowana óraa'-mofaa'a ¹² mofaa'a wéna sawífa'-mofaa'a wérombanifo mare'mare'-únámbá ímba tararówana tafisímaena nonáwáífa'a mámarowana ¹² Ísu simásimenasa séna tamandaaró súwata nááwa'ono séta áísai ónae séta ówándasa ímba áísai eta Fasi'aénkó iyé-ímáyáá ówánanasa ¹³ Ísu mófáá'wara tónkwará'á maimáísa símakaiye. ¹⁴ Ísu pukáimpinkemba iyáfasinkena kae'l-í'a paápé uréna kaumbogóntá aneká awánaraumne.

Ísu Pítaantafena kesí waásiya'a káráwiyuwomo siyáin-aai.

¹⁵ Tómbá násúwówana Ísuma Sáímoni Pítaantafena séna Yónin-ááninko Sáímoniyo. Miwí iyáákewa enarumbá wésimeno súwana séna ewé Fasi'aénkó en-ímáyáámó únda é'a suwánaraane súwana Ísu séna kesí sipisípi-araaka'a káráwiyuwo séna ¹⁶ aneká'á Ísu áísai ena séna Yónin-ááninko Sáímoniyo. Ken-ímáyáá wéono súwana séna ewé Fasi'aénkó en-ímáyáámó únda é'a suwánaraane súwana Ísu séna kesí sipisípiya'a káráwiyuwo séna ¹⁷ kaumbo-í'a Ísu

áísai ena séna Yónin-ááninko Sáímoniyo. Ken-ímáyáá wéono súwana kaumbo-í'a áísai ena sún tafena Pítaan-arunko umbaí tówana séna Fasi'aénkó seyaafá-tántáá'á é'a awánaraandasafe en-ímáyáámó úndawara'a é'a suwánaraane súwana Ísu séna kesí sipisípiya'a káráwiyuwo. ¹⁸ Érai'a simáme'a sune. Emá aú-waasi méraanda po ení unáánkwátói ane'maké ení imáyáfinkemba úwoi wénompo waurámbó kéma

enayáamba fárútuwenasa ímbo embó arááimo táíndafa'a máankanaawe Ísu séna¹⁹ minááímó súmba Pítaamo miyáumai puwéna mindá Maníkón-áwí'a mósá maráínone séna Pítaantafena séna kesirááíma wauwó siyáíye.

Ísunte Yóninte-taai.

²⁰ Ísu Pítaantafena súwana Pítaa kowaeréna moóráwigomba awánarai. Ááéma tómbó nopa'á Ísuni ewaa'á ména séna Fasi'aénkóo nááwa ení pintaru'-wáásí ínío siyáiwaimba²¹ Pítaa kowaeréna awánéna Ísumba áísai ena séna Fasi'aénkóo minkwáásíndó súwana²² Ísu séna kemó sé'o wemá úwoi maambárará'á méraina'a kemá kumónaumnemo sendamá ímba endén-ifo kendén-íye. Emá kesirááíma wauwó Ísu súwasa²³ wení kísau-waasi ímba kawé'-úmai ísónkakemba sésa wemá ímba puwíníye sésa simátíma'mae kuwaná Ísu miyán-áái ímba siyáimbanifo wemá úwoi méraina'a kemó kumónaumnemo sendamá ímba endén-íye Ísu siyáíye.

²⁴ Ímba puwíníyemo siyáan-kwaasi kemá Yóni úne. Mináái simátíme'a aúfáífimba agaisuwaúnda mináái érai'-aain-íye.²⁵ Ísumo maiyáin-kisau tuwímbai agaé'a tuwímbai ímba agaiyáunda pó'a seyaafá'ó agaisuwé'o é'a seyaafá'-márámá faráátasuwaunafo sé'a sune.

Kemá Yóni súnda-aaí taí'áíye.

Aantá-waasi

Ísu wíyómpa'a iyówana Rúku kae'-wáái-áátáiyá'íyo miyáumai-aatai maisuwéna maanáái agaimakáiyé. Maníkómpá'ó iyíyan-amba Yúndaa-waasiti áamáán-aai isaná Ísuma marapá'ó kunkáinka'a wenááisafesa timankúnkúmba ésa wenká'á kááísamai méraan-amban-iyé. Maníkóní ámútanko Ísuni kísau-waasiye wení aampa'ó kunkwáásíyé fasi'aémbá timúwasa Ísun-aai aifa'á Yúndaa-waasi Yérúsaremu'falo mérowi simátímúwasa minááísáfésa timankúnkúmba ésa wenká'á kááísamai mérowi Yúndaa-waasiti marafá'á fí'on-daopimpa'a kosimátímakaawe. Minkákémbá tuwímbai fí'om-barafaka'a Yúndaa-waasiye fí'o-fí'on-kwaasiye kosimátin-tasimatin-uraawe. Rúku miyán-áái agaimakáiyé.

Aantá-waasiti kísau mo maiyáan-aai.

¹ Tíofíráasiyo maankwándááífimbá moórá-aai sénaumpo isaaó. Aifa'-wándááífimbá Maníkó Ísumba ai'marówana marapá'ó kunkáin-aaiwara kísau kumbaiyáin-aaiwara aaimó siyáin-aaiwara afufumpimbá seyaafá-kísáúmó maiyáinkwara'a komaé tamae úmai wení kísau marapá'á tai'ówana ² Maníkó kunaiyówana wíyómpa'o iyáin-aaiwara'a aifa'-wándááífimbó agaimakáunda isalá maankwándááífinkwára'a agaimaráúmpo isaaó. Ísu kesí aantá-waasiye séna wemparí'a úmakaiye. Ísu ímba wíyómpa'o iyónka'a Maníkóní Ufaen-ámútánkóní fasi'aénkwára'á ména aantá-waasi wení áamámba simátímakaiye. ³ Ísu pukómpinkemba iyáfasinena kae'-wáái-kánaá 40 kanaa moórá-mora-kanaa paápé uréna wenáuma kawé'-úmai aráátimuwasa awánésa sésa érai'a Ísu pukáimpinkemba iyáfasinena méraiye suwaná paápé urónka'a Maníkó wení waásimo kawáánin-aai simátíma'maena iyáiyé. ⁴ Moórá-kanaa túwaandu uréna tómbá wénowana Ísu paápé éna séna maanká'á Yérúsaremu'fala ímbo túwémba aáno mé'a kesifo kesí ámútamba timénaumnemo óraaka siyáimba wéamu'mare'o méraanana úwoi timíno. Mináái é'a simátíme'a sune. ⁵ Yóni nombá maitínkaraimbanifo kárika'a Maníkóní Ufaen-ámútánkó kumbéna óraa'a uwátinkainifo amu'maré'a méraaro Ísu siyáiyé.

Maníkó Ísumba kunaiyówana iyáin-aai.

⁶ Órífi-omapa'a Ísuwe aantá-waasiye túwaandu ésa Ísumba áisai esa sésa Fasi'aénkóo káféra Rómu-kamani-waasi ti'mátuwewa Ísareri-waasisa kawááninono suwaná ⁷ Ísu séna moórá-kanaamo tinda káféra'i aánora'íyo Maníkó wení imáyáafinkemba miyá íniye. Kawe-kánaáwé sáwí-kanaawemo paápé índa Maníkó wení imáyáafinkemba miyá íniye. Miyán-kánaámó tinda kári'-aain-ifo ⁸ kemó sendá óraa'-aain-ifo ísáaro. Maníkóní Ufaen-ámútánkó kempá'ó kumínda wení fasi'aénkó tirumpimbá óraa'a uwátinkaina'a kesáaiwara kentáfé'wara'a simátíme'a Yérúsaremu-naopa'e Yúndiyaa-aempa'e Sámériyaa-aempa'e seyaafá'-áémpá'á kosimátíma'mae'a nóro

⁹ Ísu simásuwowasa awánomba Maníkó Ísumba kunaiyówana ainánkó Ísumba káataguwasa ímba awánowana ¹⁰ Ísumo iyúmba wíyómpa'a karátuwesa mérowasa minúwóiyáán-úmai kae'-wáásí waén-únánkwátói úmaesarai ewaa'á mésarai ¹¹ sésa Kárirí-aempaken-kwaasisono. Ímba wíyómpa'a karátuwe'a méraaro. Awánaawanamo Maníkó kunáiyáisanamo wíyómpa'o íyínten-úmai aneka'á miyáumai kumíníye siyááye.

Yúndasini kísaura'o iyámaiain-aai.

¹² Mindárai simásúwóyasa aantá-waasi Órífi-omapa Yérúsaremu-nao'-ewaa'-omapa'a tuwésa Yérúsaremu-naopa'a kouwerésa ¹³ méron-daumpa'a

afófumayaataan-daumpa'a imésa miwí Ísuni aantá-waasi moórá-mora-waasi-tuwi'a Pítaawe Yóniye Yémisiye Énduruwe Fírípiye Tómaasiye Pátóromiyuwe Mátíyuwe Áráfiásin-ááninkon-awi'a Yémisiye moóráwigo wemá Rómu-kamani-waasi ti'mátuwanæ siyáiwain-awi'a Sáimoniye moóráwigo fí'on-Yemisin-aaninkon-awi'a Yúndasiye miyáumai-aanta-waasi ¹⁴ tatúwaandu untembá inai sé'ómbani. Minkwáásísóné tuwímbai-inintone Ísun-anówawe Ísun-áfá'awaawiye tatúwaandu urésa inai sé'ómbani.

¹⁵ Inai símasima'a wéesa moórá-kanaa sáwífa'-waasi 120 waasi Ísuni waási tatúwaandu urówana Pítaa iyáfasinena simátimena séna ¹⁶⁻¹⁷ kesí waásisono. Naaófá'á Maníkóní Ufaen-ámútánkó kentáá síwá'nágon-awi'a Téfitimba simámena Yúndasi-aai súwana agaimakáimba póna mináái paápé íniiye. Ááema kentáásáfénawe Yúndasintafenawe Ísu kesí kísau máéro séna saántowata aantá-kisaua maiyáumne. Ánaaemba Yúndasi tí'maena túwasa Ísumba tal'oto'maesa ándáfa'a ánkaraawe. ¹⁸ Yúndasi misáwí-kísáúgóní méyámbá óntamba maiyéna maramá méyanuwasuwena mimbárafá'á ándáma maiyéna weyááríka'a waanda'á faréna ámu'a tufáнкуwana ayánaruntomba marapátá kunkturáíye. ¹⁹ Yérúsaremufaken-kwaasi isésa miwí tááfinkemba mimbáragón-áwí'a Akendamafa'an-iye sésa waé'mai-awi'a naae-márafá'án-iye siyáawe. ²⁰ Énifo imó agaimakón-aufafimba Téfiti agaimaréna séna wení naambá tu'nambá ínasa mimpímbá ímba waási wéwaewe

agaimaréna séna moórafá'a agaimaréna séna
wení kísaura'a moóráwigo iyámmainiye

agaimaréna siyónka'a póta ²¹⁻²² moóráwigo Yúndasini kísaura'o iyámaindawimba saafá úmaisa aiyánaumne. Ísu Káráísiti pukáimpinkembo iyáfasinkain-aai weséta táásái úmai simátíma'maeta kondasá póta Yóni nombá wémaitinkowana Ísu kísau moóbarena maiyówata kuré-tiyeta úmae wénowananasa Maníkó Ísumba kunaiyówana wiyómpa'a iyúwasa awánaraawifinkemba moóráwigomba aiyáananasa wemá Yúndasimo tukáin-kisau iyámmainiye Pítaa simásuwowasa ²³ isésa kae'-wáásí túwí'a tésa moóráwigo kaumbo-áwí'ó simánkaraawi moórá-awi'a Yósepi moórá-awi'a Pásapasini moórá-awi'a Yásítasi úwana moóráwígon-awi'a Mátáyáasi mindárai-tuwi'a tásuwesa ²⁴ inai sésa Fasi'aénkóo seyaafá'-wáásítí imáyáa awané tirumbá tuwáne minkáé'-wáásífínkémbá náawa Yúndasini kísau aantá-kisau iyámmainiyo aráásímínata awánaano. ²⁵ Yúndasi wení kísau ifátuwena puwéna wení kísaugoni méyámbá sáwí-marupa'a kunkáíye sésa ²⁶ inai simásuwesa kae'-wáásí túwí'a kae'-wándááfímbá agaimái anaféúmpímbá ufé'márowana moóráwigo moórá-wandaai mósá maiyéna awánómba Mátáyásiye sésa agaimárowana aantá-waasi sísamaifakemba moórá kumbaimái-waasifimba kogísau maiyáíye.

2

Maníkóní Ufaen-ámútánkó kunkáin-ai.

¹ Ánaaemba tómbá fáká'mai Maníkóntáfésa ísámai kaundánae sésa túwaandu un-kánáa túwasa Ísun-aaisafesa timankúnkumbo uwái seyaafá'á mimbórá-náúmpá'á túwaandu urówana ² minúwóiyáán-úwana wiyómpakemba óraa-fiyundaraamba torówasa wéisowana méron-daumpa'a kuména ówitowana ³ iyaronkáán-tántáá'á paápé uréna tafántafan-ena moórá-mora-waasi tinepimpá'á wété úwana ⁴ Maníkóní Ufaen-ámútánkó tirumpimbá óraa'a uwátinkowasa mérowana Maníkóní ámútanko fasi'aémbá timúwasa fí'o-fi'on-kwaasi-taafinkemba siyáawe.

⁵ Tómbá fáká'mai Maníkóntáfésa ísámai kaundánae sésa túwaandu un-kánaá túntafesa Yúndaa-waasi Maníkón-imáyáá mósá márówi fí'o-fi'om-barafakemba Yérúsaremu-naopa'a tatúwaandu urówana ⁶ fiyúndáraambo torónka'a isésa mindámbo wéropa'a tatúwaandu uwasá miwí tááfinkemba wésuwasa isésa táatafesa ésa ⁷ áfááraumai imáyáá ésa sésa wésewi seyaafá'á Kárírifakewi mináái wésewin-owe sésa ⁸ moórá-mora-waasi sésa kesááfinken-aaiye simásaraawe. ⁹ Kesáámá tuwímbai Páátiyaa-marafakewisa únasa tuwímbai Míndiyaa-marafakewisa únasa tuwímbai Írámu-marafakewisa únasa tuwímbai Másépótemiyaa-marafakewisa únasa tuwímbai Yúndiyaa-marafakewisa únasa tuwímbai Kápándósiyaa-marafakewisa únasa tuwímbai Póntási-marafakewisa únasa tuwímbai Ésiyaa-marafakewisa únasa ¹⁰ tuwímbai Fírísiyaa-marafakewisa únasa tuwímbai Pámpíriyaa-marafakewisa únasa tuwímbai Ísípi-marafakewisa únasa tuwímbai Rípiyaa-marafakewisa Sáíríni-maragoni ewaakéwísá únasa tuwímbai Rómu-naopakewisa miyáumai-naopakemba tatúwaandu éta ¹¹ Rómu-naopakewisa tuwímbai Yúndaa-waasisa únasa tuwímbai fí'on-ampa'a tuwéta Yúndaa-amaan-ampata wéaraaiwaeta éniyo tuwímbai Kíríti-marafakewisa únasa tuwímbai Árépiyaa-marafakewisa tatúwaandu uráunasasa Maníkó kawekísáú maiyáin-aai wésesa moórá-mora-waasi kesááfinkenta sewatá wéisaumne sésa ¹² táatafesa ésa áfááran-imayaa ésa isaisa ésa sésa mintántáákóní áwáuma nóra íníyo suwasá ¹³ tuwímbai wiyáái ésa sésa miwí uwóí'o on-dómbá nésa uwóí'a ésa fí'o-fi'on-kwaasi-taafinkemba wésewe siyáawe.

Pítaamo simátimakin-aai.

¹⁴ Simásúwówana aantá-waasi 11 waasi iyáfasinompimba Pítaa iyáfasinena túwaandu urón-kwaasisafena óraaka'a simátimena séna kesí Yúndaa-waasiono. Yérúsaremu-naopaken-kwaasiye fí'om-barafaken-Yúndaa-waasiye isáaro. Kárírifakewi fí'o-fi'on-kwaasi-taafinkembo wésewini áwáuma simátimumpo isáaro. ¹⁵ Uwóí'o on-dómbá nésa uwóí'a owémó sembá minkwáásí ímba uwóí'a wéowe. Waási nó'waamba uwóí'o on-dómbá nésa uwóí'a wéofó káfé'a aafáyáara'-aantembanifo minkwáásí ímba uwóí'a wéowe. Mintántáákóní áwáú maarán-iyé. ¹⁶ Naaófá'á Maníkón-aai simátimakowin-awi'a Yóweri agaimaréna siyáin-aai wépaape-iyé. Maarán-áái agaimaréna séna ¹⁷ Maníkó séna ánaaen-kanaa maará ónaumne. Kesí ámútambo seyaafá'-wáásímó tíménda kentáánintone kentiyáámúntone kesáái afora'á simátimenaawe. Kentí ifó'-wáásiyé waurán-kwáásiyé kaaimbá awánanááwe. ¹⁸ Érai'a minkánaará'á kesí ámútamba kesí kísau-ininakwa'o tíménda kesáái afora'á simátimenaawe. ¹⁹ Wiyómpa'e marapá'é fí'o-fi'on-kisau-waame'o ondá naaewará iyawará óraa'-umunkwara'a paápé íníye. ²⁰ Aafáúgó kumeu'á ínana wiyónko naaerírí'a ína'a miyámó ondá kesí fí'o-fi'on-kanaa sámó kain-kánaámó paápé índa ²¹ kentáfésamo Fasi'aénkówémó síyawí sáwí'o úmáimo mérempinkemba kawel-ámpá'á

métinkanaumne Maníkó siyáiyé

Yóweri agaimaréna siyáiyé Pítaa mináái simátimena ²² séna Ísareri-waasiono. Senda-áái isáaro. Maníkó Ísumba Násaretifakewimba fasi'aémbá amúwana simámakain-kisau maéna kawekísáú fí'o-fi'on-kisau-waame'o uráimba kempímbó úmba awánaraawe. ²³ Naaófá'á Maníkó imáyáamo éna miyám-biya ónaumnemo siyáinka'a pósa tuwímbai Ísumba áí'mai kembiwí tímúwa'a tufuwónae sé'a sáwí-waasi tímúwasa áí'maesa aaraa-táiyá'á tufúwana puwúmbanifo ²⁴ Maníkó pukómpinkemba iyáfasinankariye. Pukéna puwí-áwáúgómá ímba kanaa'á ta'ótorowana Maníkó Ísumba faú'ankowana pukómpinkemba iyáfasinkaiye. ²⁵ Mindásafena naaófá'á kentáá síwá'nágon-awi'a Téfiti Ísun-aai agaimaréna séna

aasiyaasí Fasi'aénkó kesé'a méraisa'a awánaraumne. Wemá áfomba faiyáísa'a pó'a ímba sáwí-imayaa wéune. ²⁶⁻²⁷ Mindásafe'a kesirumbá kawé'á uré'a Maníkón-áwí'a mósá wémaraumne. Púwón-aempa'a kesimambá ímba mósiyuwainone. Kesirumbá ámakaundawi ení kísau-waasi únda po pukémpa'a ímba másiyuwenana súma kawáá'a íníye. Mindásafe'a méraunda pó'a imáyáa é'a púwóndafinkemba íyáfasisinkainiye. ²⁸ Púwíndafinkemba íyáfasine maé'mae'a ínone séma kesé'a méraanda póna kesirunkó kawé'-úmai óraa'a ína'a ménaumne

Téfíti agaimaréna siyáíye Pítaa mináái simátimena séna ²⁹ kesí waásisono. Kentáá síwá'nágon-awí'a Téfítin-aii afora'ó simátimunda wemó agaimakáimba ímba wesáféna siyáíye. Wemá puwúwasa utámakowa'a wení mararaambá é'a awánaraamba póna agaimakáimba ímba wesáféna siyáíye. ³⁰ Naaófá'á Maníkó séna Téfítimo kawáá ménamo uráintemba moóráwigo minákúmpákéwí anondáára'a kawáámá méiniye Maníkó siyáimba Téfíti Maníkón-aii simátimakaiwai póna wemá séna Maníkómó siyáin-aii érai'a paapé íníye Téfíti siyáíye. ³¹ Téfíti Maníkómó ánaaembo índa-imayaa éna séna Maníkómó íyáfasinankaiwai Káráísiti puwíndafinkemba íyáfasinainiye súntafena séna pukén-aempa'a ímba móauwainana áúma kawáá'a ínáyemo

Téfíti súmba ³² mindá Ísuntafena siyáíye. Énifo Maníkó Ísumba pukómpinkemba íyáfasinankowata éta awánaraumne. ³³ Maníkó kunáí'maena óraa'-waasi póna ayáánúrapa'a fasi'aén-áémpá'á móankenana wení Ufaen-ámútámbá ámakaiye. Afowámó séna érai'a kesí ámútamba aménaumnemo siyáintemba ámakaisana wení ámútamba kembá símakaimba wéise'a suwáné'a wéowe Pítaa mináái simátimena séna ³⁴ Téfíti ímba wíyómpa'o iyáíwai séna

kesí Fasi'aénkóntáféna séna Maníkó séna kesiyáánúrapa'a fasi'aén-áémpá'á mara'á ména'a ³⁵ ení namuro-wáásí iyáákaanasa miwí tai'ánááwe

Téfíti siyáíye. Wemá ímba wíyómpa'o iyáíwai póna wesáféna ímba siyáíye.

³⁶ Énifo kembiwí aaraa-táiyá'á tufúkáawintafena Maníkó séna kemá íyáfasinankaundawi Káráísiti éna Fasi'aénkón-iyemo Maníkó siyáimba pósa Ísareri-waasi kawé'-úmai ísáaro Pítaa simátimuwasa ³⁷ ísómbe tirunkó umbái tówasa Pítaane aantá-waasisafesawe sésa sáwíta uráumpo nóra ondasáfénawa síyó suwaná ³⁸ Pítaa séna kembiwí misáwí-ímáyáá tínaaemba uwáme'a Maníkómpá'á té'a Ísu Káráísitintafe'a ísámai nombá máéro. Mindásafena kentí sáwí-imayaa maitiyuwéna Maníkóní Ufaen-ámútámbá úwoi timíniye. ³⁹ Maníkó kempá'á terómó sindawí kesí ámútamba timénaumne Maníkó siyáimba pósa kembiwíyé kentiráátone fí'o-fi'om-barafakewiye fasi'aén-áái

siyáíye Pítaa siyáíye.

⁴⁰ Pítaa simátimena fí'o-fi'on-aii kawé'-ááiwará'á simátimena óraaka'a séna káfé'o sáwí-waasi méraawimo é'a sáwí-meyamba maénááwe. Kemá káfé'a sáwí-ampa'a tuwé'o é'a ímba sáwí-meyamba maénááwe Pítaa súwasa ⁴¹ sáwífa'-waasi isésa wenááisafesa érai'e sésa nombá wémaesa minkánáá sáwífa'-waasi 3,000 waasi Ísun-aaisafesa timankúnkúmba uwasá Ísuni waási sáwífa'-waasi-i'a ésa ⁴² túwaandu uwáfa'a iyésa aantá-waasi Ísun-aii simátima'maesa waafán-kwáásí wéiyesa moórá-mora-waasi wétuwa'nai-esa Ísuntafesa ísámai aráá-tomba wénesa inaí símae iyáawe.

⁴³ Inaí símaesa wéiyesa miyámó umbá aantá-waasi kawé-kísáú fí'o-fi'on-kisau máúwasa pósa seyaafá'nánká táátafesa uwasá ⁴⁴ Ísun-aaisafesa timankúnkúmba uwáí mimbórá-ímáyáá wéesa túwaandu wéesa imáyáa ésa kentáásí moparáwímbá waafání'an-iye sésa ⁴⁵ miwítí marawé miwítí moparáwíné fí'on-kwaasi timésa óntamba maiyésa tuwínkaa'-úmai ímbo makón-kwaasi timésa ⁴⁶ aasiyaasi-kánáá

Yúndaa-waasiti óraa'-amaan-daumpa'a Maníkóntáfésa ísámai túwaandu wéesa fí'owiti naaúmpimpa'a komésa Ísuntafesa ísámai aráá-tomba wénesa tirumbá kawé'-úmai mésa tómbá tuwínkaa'-úmai tíma'mai wénesa ⁴⁷ Maníkón-áwí'a mósá márówasa seyaafá'nánká tuwánésa miwísáfésa kawé'á wéowe suwaná sáwí'lo urómpinkemba aasiyaasi-kánáá Fasi'aénkó tuwímbai kawé'-ámpá'á métinkowasa Ísun-aaisafesa timankúnkúmbo uwáiyé túwaandu uráawe.

3

Pítaa aísamai kawé'ó uwánkarain-ai.

¹⁻² Moórá-waasi anówa ma'ánkarompinkemba aísamai pukón-kwaasigo mérowasa aasiyaasi-kánáá áí'maesa óraa'-amaan-dankoni ontará'á áwí'a sásá'-óntará'á móankarowana ména óraa'-amaan-daumpa'o iyún-kwaasisafena óntantafena inaimó sún-kwaasi méronka'a óraa'-amaan-daumpa'a Pítaae Yóniye'a iyúyana aafáúmó andeiýónka'a Maníkómpá'á inaimó sen-kánáárá'á iyúyana ³ tuwánéna séna óntamba símékaiyo súwasarai ⁴ túrumba afuwésarai Pítaa séna kenkáí suwánaao suyaná ⁵ siméyááye-imayaa éna tuwánówana ⁶ Pítaa séna óntamba ímba tokáumpo Ísuni fasi'aéntámbá kawé'á uwánkanaumne. Ísu Káráísiti Násaretifakewin-awika'a sune. Íyáfasine aintaao sune Pítaa simásuwena ⁷ ayáánúrapa'a ta'óto'mai iyáfasinankowana aísane aísarune kawé'á úwana ⁸ iyáfasinkwena ásáfaraa táúfaraa'a éna aamoí éna Maníkón-áwí'a mósá wémarena mindáraise'a óraa'-amaan-daumpa'a ⁹ weyáárika'a marapá'á iyéna Maníkón-áwí'a mósá márówasa seyaafá'-wáásí awánésa ¹⁰ sésa miwá aasiyaasi-kánáá óraa'-amaan-dankoni sásá'-óntará'á ména óntan-inai símasima'lo iwáin-iye sésa táátafesa ésa weyáárika'a marapá'ó iyúntafesa tiyáámba pikinesa táátafesa uráawe.

Pítaa simátímakain-ai.

¹¹ Weyáárika'a iyéna aamoí éna Pítaante Yóninte tine'á ta'ótorowasa seyaafá'-wáásí táátafesa ésa miwífá'á tóso ésa óraa'-amaan-daumpa'a Soromoní áuwimaimo úmakopa'a tóso uwaná ¹² Pítaa tuwánéna séna Ísareri-waasiono. Mintántáátáféna ímba táá'a íno. Ímba kenkáí káá'a súfifáero. Ímba kenkáísí fasi'aénkó kawé'-úmai arupíse úmai mékai wéufo ¹³ Maníkóní fasi'aénkó miyá wéisana minkwáásígó weyáárika'a wéniye. Miyá uráintafena Maníkó Ísun-awi'a mósá maréna kentáá síwá'ná Émbaramuwe Áísákiye Yékopuwe miwítí Fasi'aénkó wení kísau-waasion-awi'a Ísumba póna mósá makáiyé. Énifo Ísumba áí'mae'a Rómu-kamani-kawaagon-awi'a Páiratimpa'a kuwaná Páirati séna faú'ankanae súwa'a a'áo siyáawe. ¹⁴ Kawé'-wáásí arupíse úmai méron-kwaasigontafe'a a'áo sé'a moórá-waasi tufúwana puwúwasa ándáfa'a áukon-kwaasigontafe'a faú'anakaao siyáawe. ¹⁵ Miyá uráantafe'a aúí'a úmai maé'mae'lo iyawini áwáu-waasi kemá tufúwana pukáimpinkemba Maníkó iyáfasinankowakai awánarauye. ¹⁶ Awánarauyawi Ísun-awikoni fasi'aénkó aísaimo pukáin-kwaasi fasi'ánkáísa'a wéawaraawe. Ísu kenkáísí simankúnkúmbo wéuwasinkaisana minkwáásí kawé'-úmai wénisa'a wéawanaawe Pítaa siyáiyé.

¹⁷ Pítaa mináái simátimena séna kembiwíyé kentí kawáá-wáásísé ímba awánamai Ísumba kawé'á uré'a tufúkáawe. ¹⁸ Naaófá'á Maníkó wenáái simátímakowisafena séna simátime'a sune. Kemó iyáfasinankaandawimba sáwí'a uwánkanaawe Maníkó siyónka'a póna kembiwí Ísumbo uráamba mináái paápé uráiyé. ¹⁹ Mindásafe'a kentí sáwí-imayaa tínaaemba uwáme'a Maníkómpá'á tíyana Maníkó kentí sáwí-imayaa maitiyuwáiniye. ²⁰ Moórá-mora-kanaa Fasi'aénkó wení fasi'aémbá tímína'a wesé'lo méraiýantafe'a kentí sáwí-imayaa tuwé'a

Maníkómpá'á teró. Maníkó túwa'nai ínkwaé séna íyáfasinankaraiwaimba Ísumba ai'maránana kumíndasafe'a kentí sáwí-imayaa tuwé'a Maníkómpá'á teró. ²¹ Ísu wíyómpa'a iméraiimba póna ánaaen-kanaamo éna seyaafá-tántáá'á aúí'o índa-kanaa aneka'á marapá'á kumíníye. Naaófá'á Maníkó mináái simátimuwasa Maníkón-aaimo isón-kwaasi kawé'-wáásí isésa simátímakaawe. ²² Maníkón-aai simátímakowin-awi'a Mósese séna Maníkó kentí Fasi'aénkó kembá kesí kísau mauwó séna si'mákainten-úmai Maníkón-aaimo simátimindawimba keándáfakemba moóráwigomba ai'maránana wenáái simátiminasa isánááwe. ²³ Ímbo isáiyawimo éna Maníkó wení waásifinkemba tí'mátuwena tínkaminasa puwónááwe Mósese siyáíye. ²⁴ Maníkón-aai simátímakowin-awi'a Sámúwéri simátímakonka'a ánaaen-kwaasi simátime'ontemba maami kifé-kanaa wépaape-íye. ²⁵ Naaófá'á Maníkó kentáá síwá'nán-awi'a Émbaramuntafena séna enándáfakén-kwáásísáféna seyaafá'-márafákén-kwáásí kawé'á uwátinkanaumne Maníkó óraaka siyáíye. Émbaramun-andafaken-kwaasi owaná póna kembiwísáféna Maníkó mináái óraaka siyáíye. ²⁶ Miyáumai Maníkó Ísuntafena kesí kísau mauwó séna ai'marówana kempímbá kunkáíye. Seyaafá'á kentí sáwí-imayaa tínaaemba uwámiyana aifa'á kembiwí kawé'á uwátinkaindasafena kempímbá kunkáíye Pítaa Ísareri-waasisafena siyáíye.

4

Pítaante Yóninte aai'fimbó maitínkaraan-aai.

¹ Óraa'-amaan-daumpa'a Pítaae Yóniye wésimatimuyasa ámáán-kisau-waasiye ámáán-danka'o káráwiyowiye Sátúsi-amaan-aaimo sun-kwáásíyé tóso ésa ² miwí táái taisésa aaisambá suwasarái mindárai Ísu pukáimpinkembo íyáfasinkain-aai simátímúyasa úwoi-waasi isésa sésa Ísu pukáimpinkembo íyáfasinkaintafesa seyaafá'-wáásí pukémpinkemba íyáfasinanaawe suwasá mináái isésa karo'é sésa aaisambá sésa ³ mindárai ta'ótoresá sésa fénáimba póta aafáyáarata aai'fintá maitinkánaumne sésa kawáá-wáásí ándáfa'a tínkómbanifo ⁴ úwoi-waasi sáwífa'a 5,000 waasi mindárai-taaisafesa timankúnkúmba uráawe.

⁵ Aafáyáara'a aai'fimbá maitinkánaumne sésa waiyómba aafáyáara'a Yérúsaremu-naopa'a Yúndaa-kawaa-waasiye óraa'-waasiye ámáámbo sun-kwáásíyé miyáumai-waasi miwí táái isánae sésa túwaandu ésa ⁶ aifa'-ámáán-káwáágón-áwí'a Ánásiye wení akún-ándá-wáásíyé Káyafaasiye Yóniye Árékísandaawe túwaandu ésa ⁷ Pítaante Yóninte táántowasarai tuyasá tísai esa sésa aísamaimo pukáin-kwaasi nóra urááyo. Nááwani fasi'aéná kenkáífimbá wéraisakaiya kawé'á uwánkaraayo. Nááwan-awira sékaiya kawé'á uwánkaraayo suwaná ⁸ Maníkóní Ufaen-ámútánkó wempímbá óraa'a uwánkowana Pítaa séna Ísareri-kawaa-waasiye óraa'-waasiye isáaro. ⁹ Aísamaimo pukáin-kwaasi kawé'ó uwánkaraundasafe'a wésisai-owe. Nóra séra kawé'ó uwánkaraundasafe'a wésisai-o. ¹⁰ Afora'ó simátíménda kembiwíyé seyaafá'-Ísáréri-wáásíyé isáaro. Ísu Káráísiti Násaretifakewimba

aaraa-táiyá'á tufúwówana Maníkó pukómpinkemba íyáfasinankaraiwaimba wenáwíka'a súyana wení fasi'aénkó minkwáásí kawé'á uwánkáisana kempímbá kawé'-úmai méraisa'a wéawanaawe. ¹¹ Maníkón-aai aúfáífimba Ísun-aai agaimaréna séna

óntan-dambo on-kwáásí moórá-ontantafesa sáwí'an-íye sésa maisukáawe. Ánaaemba minóntánkó áfonkaamba uráíye

mináái Ísuntafena agaimaréna siyáíye. ¹² We aantemba sáwí'o úmimo méraampinkemba kawé'-ámpátá méwésinkaiye. Maníkó séna wenáwíka'-aantemba

wení fasi'aénkó aantemba waási sáwí'lo úmáimo méraampinkemba kawé'-ámpá'á métinkainiye

Pítaa siyáiyé.

¹³ Pítaa mináái simátimena mindárai ímba táá'a úwasarai óraaka simátímúyasa minkáwáá-wáásí tuwánésa táátafesa ésa mindárai úwoi-waasiyai ímbo uwáitái'-urááyan-kwaasin-oye sésa táátafesa ésa sésa Ísuwe'lo nuyantafesarai miyá wéoye sésa ¹⁴ awánomba Pítaante Yónintepa'a aísamai kawé'ó uwánkaroyan-kwaasi mérowasa awánésa mindáraimo simátimiyan-aaisafesa saafá uwááesa ifátuwesa ¹⁵ sésa máápa'a kúmókaiyo suwasarái kúmúyasa minkáwáá-wáásí keáimbá sésa ¹⁶ mindárai nórásaawa ónaumno.

Fí'on-kisau kawé-kísáú maiyááyamba pósa Yérúsaremufaken-kwaasi seyaafá'á isáamba póta ímba karo'ésá sénaumpo ¹⁷ fí'o-fi'on-daopaken-kwaasi ímba isáiyantafeta mindáraisafeta simátimeta séta Ísun-awika'a ímba simátímékaiyosa sénaumne sésa ¹⁸ táántowasarai iyúyasa sésa Ísun-aai ímba simátímékaiyo. Ísun-awi'a ímba sekaiyó suwasarái ¹⁹ Pítaae Yóniye sésarai kemó miyá simásinkaiyakaimo Maníkón-aaimo tuwékai Maníkón-aúranka'a kawerá íniyai ke mináái aneka'á isáaro. ²⁰ Keráímó awánarauyan-tantaa'e ísarauyan-tantaa'e ímba tuwáyaufu úwoi simátimeyauye suyasá ²¹⁻²² kawáá-wáásí aneka'á óraaka simátimesa sésa éniyo úwoi kárúwaakaiyo siyáawe. Aísamai kawé'ó uwánkaron-kwaasi kae'-wáái-áátáiyá'á ímba weyáárika'a wénuwasarai kawé'á uwánkóyasa úwoi-waasi isésa Maníkón-áwí'a mósá maróntafesa mindárai ímbo tínkamuyamba úwoi kárúwaakaiyo siyáawe.

Fasi'ámai ménaumne sésa inaimó siyáan-ai.

²³ Kárúwaakaiyo suwasarái Pítaae Yóniye kentí waásifa'a tésarai óraa'-amaan-kisau-waasiye

óraa'-waasiyemo sun-áái másimátímúyasa ²⁴ isésa Maníkómpá'á inái sésa Fasi'aénkóo wiyóne marawé uwí-nóné úmare miwán-arumpimbo úmakaanda-tantaa'waraka'a wégawaanone. ²⁵ Naaófá'á emá sunaná ení Ufaen-ámútánkó ení kisau-waasi kentáa síwá'nágomba Téfitimba kusimámuwana agaimaréna séna nóintafesawa fí'om-barafakewi aaisambá sésawa nóintafesawa tufuwíyan-ai siyááesa áúkaawe. ²⁶ Fí'om-barafaken-kawaa-waasi to'mayaa úmae tatúwaandu ésa

Fasi'aénkónté wemó iyáfasinankaiwainte tiyátinkanæ siyáawe

mináái Téfiti agaimaréna siyáiyé. ²⁷ Mináái paápé úwasa Yérúsaremu-naopa'a Érotiye Póntiyasi-Páiratiye fí'onkaa-waasiye Ísareri-waasiye túwaandu ésa Ísumbo tufuwíyan-ai sésa emó iyáfasinankaandawimba ení kawé-kísáú-wáásí Ísuntafesa tufuwíyan-ai siyáawe. ²⁸ Naaófá'ó emó miyá ónááwemo siyáanda pósa túwaandu ésa miyá uráawe. Emó ímba miyá ónááwemo siyáandaraka ímba Ísumba tufúkáawisino. ²⁹ Fasi'aénkóo óraa'-amaan-kisau-waasi tááimo símaimo taráíyaamba ísaraanda po súwa'nai ínonda póta ímba inkaiséta enáái úwoi óraakata simátimenaumne. ³⁰ Ení fasi'aémbá símínata tí'lo índa-waasisa asófatinakafata konó. Ení kawé-kísáú-wáásígón-áwí'a Ísuwe súnansa wení fasi'aénkó fí'o-fi'on-kisau kawé-kísáú paápé íniiye ³¹ inái simásúwówana túwaandu urón-daumpa'a tora'náára'a úwana Maníkóní Ufaen-ámútánkó miwífímbá óraa'a uwátinkowasa Maníkón-ai óraaka simátíma'mæ kuráawe.

Moparáwímbó moórá-mora uwátímakaan-ai.

³² Ísumpa'a timankúnkúmbo uwái mimbórá-ímáyáá wéesa mésa kentí moparáwíntáfésa ímba kendé aantembaniye wésesa úwoi moórá-mora tíma'mæsa kuwasá ³³ aantá-waasi áfááraumai fasi'aénkwará'á mésa Ísu pukómpinkembo iyáfasinkain-ai óraaka simátíma'mæ wéwesa Maníkó aantá-waasi túwa'nai úntafesa

kawe-kísáú maimaé wéguwasa ³⁴⁻³⁵ Ísuni aampa'ó kuwái marawé naanémó makówi fí'on-kwaasi timésa óntamba maiyésa aantá-waasi tímúwasa tuwínkaa'-úmai ímbo makón-kwaasi tímakaafó Ísuni aampa'ó kuwái seyaafá-tántáá'á ímbo aáfáán-túwówana ³⁶⁻³⁷ moóráwigon-awi'a Yósepiwara'a miyá éna moórá-marama fí'on-kwaasigomba aména óntamba maiyéna aantá-waasi tiména wemá Rífáin-andafakewi Sáiparasi-aempakemba tamérowasa aantá-waasi moórá-awi'a simánkesa Kíríki-taafinkemba Páánápásiye sésa waé'mai-awi'a tiráfaiyaiwain-iyemo suwái minóntámbá tímakaiye.

5

Ánánáyasinte Sáfáíraante-tai.

¹ Páánápási minóntámbá tímúwasarai moóráwigon-awi'a Ánánáyasi úwana awaainínkón-áwí'a Sáfáíraae'a mésarai moórá-marama fí'on-kwaasi tímésarai óntamba maiyésarai ² tuwináyauyo awaainínkómbá simámuwana miyá ínone súwana minóntámbá tuwínkaa'-uréna tuwímbai wesáféna maéna tuwímbai maimaéna aantá-waasi mótimena karo'á séna seyaafá'á tímúne súwana ³ Pítaa séna Ánánáyasiyo waántáwanko áisai úmai isánae sintáfé ewé sé mararákén-óntámbá seyaafá'á tímúnemo sénda Maníkóní Ufaen-ámútánkómbá karo'á simánkaane. ⁴ Mimbárámá ení maramá isa tuwé óntamba maiyé ení óntamba isa tuwímbai timé ímbo sáwí'a éma mararákén-óntámbá tuwímbai tímúne ímbo sénda seyaafá'á tímúne séndama sáwí'a ómpo ímbo waási antemba karo'á simátinkaampo Maníkóní Ufaen-ámútánkómbá karo'á simánkaane Pítaa súwana ⁵ Ánánáyasi iséna pu'maéna kuntúwasa minááímó ísón-kwaasi áfááraumai táátafesa uwasá ⁶ ifó'-wáásí tésa puwúmba taasááúmaesa maimaéna máutaraawe.

⁷ Máwautowana awaainínkó kárika'a ména awaai'kómó puwún-aaí ímbo ísarena Pítaa-iyai'fa'a túwana ⁸ Pítaa séna kenkáítí mararákén-óntámbá seyaafá'á síma'kaayo súwana minínkó séna ewé seyaafá'án-iyé karo'á súwana ⁹ Pítaa séna enawaai'kóe esé'a mimbórá-ímáyáá ékai Fasi'aénkóní ámútankomba karo'á simánkámai awánáyae siyááye. Enawaai'ó máwautaan-kwaasi tésa embá tamaimaéna máutanaawe Pítaa súwana ¹⁰ pu'maéna Pítaan-áísamaifimba kuntúwasa ifó'-wáásí tésa puwúmba taawánésa maimaéna awaai'kómbó utopa'á máutowasa ¹¹ Fasi'aénkóní waásiye fí'on-kwaasiye iséna táátafesa uráawe.

Fí'o-fi'on-kisau kawe-kísáúgón-aaí.

¹² Aantá-waasi waási túranka'a fí'o-fi'on-kisau kawe-kísáú maimaéna iyúwasa Ísumpa'a timankúnkúmbo uwái óraa'-amaan-damba Soromoní áúwimai úmakopa'a aasiyaasí túwaandu uwasá ¹³⁻¹⁴ fí'o-fi'on-akwa'a sáwí'fa'a Fasi'aénkón-aaísafesa timankúnkúmbo ésa miwísé'a túwaandu é'ómbanifo fí'on-kwaasi tuwánésa sésa kawe'-wáásín-owe sésa táátafesa ésa ímbo miwísé'a túwaandu uwasá ¹⁵ aantá-waasimo uráamba iséna tí'o ún-kwaasi taawiya'maéna marupá'á mátinkesa sésa Pítaa wéninana amankókonko taauwétáínasa asófáíwae suwasá ¹⁶ fí'o-fi'on-daopakemba tí'o ún-kwaasiwara tirumpimbá sáwí-amutambo méron-kwaasiwara'a tí'maesa Yérúsaremu-naopa'a mátínkówana Maníkó Pítaamba áwa'nai úwasa seyaafá'á asófasaraawe.

Kawáá-wáásí aantá-waasi sáwí'o uwátínkaraan-aaí.

¹⁷ Miyá wéuwana aifa'-amáán-kawáágóe wení waási Sátúsi-amaan-aaimo sun-kwáásíyé sésa seyaafá'á ímbo kentáásiraaima wáéfo aantá-waasi tirááíma wáéwe sésa tiyántafesa ésa ¹⁸ ta'óto'mai ándáfa'a tiyúwówana ¹⁹ mindó'wáámbó waúnka'a

Fasi'aénkóní kísau-waasigo wiyómpakewi ontamá tisuwéna tí'maena máápa'a mútinkena séna ²⁰ óraa'-amaan-daumpa'a imé'a

aú-amba waási kawel'-úmai maé'mae'o íyan-ankoni áwáuma isimátíméro súwasa ²¹ isésa siyarónka'a

óraa'-amaan-daumpa'a imésa mináái simátímakaawe.

Óraa'-amaan-daumpa'a moóráfa'a wésimatimuwasa moóráfa'a aifa'-ámáán-káwáágówé wení waásiye tésa ándá-waasi-taai isánae sésa Ísareri-óraa'-waasi táántowasa tésa ámáán-danka'-i-waasisafesa sésa aantá-waasi ándáfa'a méraafo kotí'mae'a teró suwasá ²² kumbá ímba mérowasa kouwerésa tésa sésa ²³ ándá-namba ontamá wisuwésa i-wáási ontará'á méraawata ontá tisuwéta awánáúndasa ímba méraawata úne suwasá ²⁴ ámáán-kawaa-waasiye ámáán-danka'o káráwiyowiye isésa táátafesa ésa sésa mindá nórásaawa ónaumno simásuwesa sáwífa'-imayaa wéuwana ²⁵ moóráwigo téna séna ándáfa'o mátíyukaan-kwaasi óraa'-amaan-daumpa'a mésa wésimatimewa'a tuwánáúmne súwasa ²⁶ ámáán-danka'o káráwiyowiye wembó áwa'nai un-kwáásíyé kotí'maesa aáno úmai tésa sésa úwoi-waasi miwí táái isésa sínkamofó sésa aáno úmai ²⁷ tí'maesa aaimó isái-wáásífa'á mátínkówana aifa'-ámáán-káwáágó ²⁸ séna é'a simátime séta minkwáásígón-aii wenáwíka'a ímba simátíma'mae'a korósá siyáundasa isa'á é'a simátíméwasa Yérúsaremufaken-kwaasi seyaafá'á isásaraawa'a ke karo-súfimbá sinkéta minkwáási tufúkáawe sewé aifa'-ámáán-káwáágó súwasa ²⁹ Pítaawe aantá-waasiye sésa Maníkón-aii aifaráán-ááígó póna waási-taaigomba íyáákaraimba póta kentááisa ínta iséta Maníkón-aaisa iséta miyásá ónaumne. ³⁰ Kembiwí Ísumba aaraa-táiyá'á tufúwana puwúwana kentáá síwá'náti Maníkó Ísumba pukáimpinkemba íyáfasinankena ³¹ séna óraa'-waasi póna sáwí'o úmimo méraampinkemba kawel'-ámpá'á métinkainiye séna ayáánúrapa'a fasi'aén-áémpá'á móankena Ísareri-waasi kentí sáwí-imayaa tuwé'a Maníkómpá'á tíyana kentí sáwí-imayaa maitiyuwáíniye séna Maníkó Ísumba pukómpinkemba íyáfasinankena ayáánúrapa'a fasi'aén-áémpá'á móankaraiye. ³² Mináái iséta kawel'-úmaisá simátimunansa Maníkóní Ufaen-ámútánkó mináái kawel'-úmai wésimatimiye. Maníkó wenáái isámai kawel'ó owí wení ámútamba wétimisana Maníkóní Ufaen-ámútánkó mináái wésimatimiye aantá-waasi siyáawe.

³³ Simásúwówasa aaimó isáán-kwaasi isésa

tirunkó sáwíte'a úwasa tínkamona-imayaa uwaná ³⁴ miwífínkémbá moóráwigo íyáfasinena ámáán-kawaa-waasigon-awi'a Kámérieri íyáfasinena miwí táái taráísuwena wemá Maníkón-aii aúfáífinkemba aasiyaási simátimuwasa wenáwí'a mósá wémarowi íyáfasinena aantá-waasisafena séna kárika'a máápa'a kumónááwe súwasa máápa'a kúmúwana ³⁵ séna Ísareri-waasisono. Maaminkwáásísáfé'a miyá ónaemo síyamba éka'a imáyáa uré'a miyán-oro. ³⁶ Ááéma moóráwígon-awi'a Tíútasi íyáfasinena séna óraa'-waasi únda pó'a kesiráái aantemba waenááwe súwasa sáwífa'-waasi 400 waasi arááíwáúwana moóráwigo Tíútasimba tufúwana puwúwasa wembó arááíwa'maesamo nún-kwaasi wété ésa wení kísau ifátukaawe. ³⁷ Minkákémbá túwí'o fariyón-kanaa moóráwigo Kárírifakewin-awi'a Yúndasi íyáfasinena táántowasa sáwífa'-waasi wenarááima wa'maésa wéguwana moóráwigo tufúwana puwúwasa wembó arááíwa'maesamo nún-kwaasi wété uwáguraawe. ³⁸ Mindásafe'a imáyáa é'a maaminkwáásísómbá ímba ándáfa'a mátíyuwe'a ifátúwéwasa méraaro. Miwítí kísaugoni áwáumo marará'-wáásítí imáyáafinkembo énamo éna tai'áíniye. ³⁹ Miwítí kísaugoni áwáumo Maníkóní imáyáafinkembo ína'o é'a ímba kanaa'á taraisónááfo úwoi waé'wae'a íniye. Maníkómpákémbó ína'o é'a minkwáási sáwí'o uwátinke'o é'a Maníkónkwará'á sáwí'a uwánkanaawe Kámérieri súwasa aaimó isáán-kwaasi isésa

wenáaisafesa ewé sésa ⁴⁰ aantá-waasi táántowasa íyúwasa túwiyonku'-nésa óraaka sésa Ísun-aaí wení fasi'aémbá ímba simátíméro sésa ti'mákaawe.

⁴¹ Ti'márówasa wéesa tigeasáfésa uráawisina Maníkó imáyáa timúwana tirunkó kawé'á úwasa sésa Maníkó fasi'aémbá símakaisata Ísuntafeta fasi'ámaisá méraundasa pósa sí'lo índa-i'lo uwásínkentaanifo sirunkó kawé'á ínata méranauumne aantá-waasi simásuwesa ⁴² aasiyaasi-kánáá óraa'-amaan-daumpa'e waásiti naúmpimpa'e Ísuni áse-aaí simátíma'mae wénesa Manikómó íyáfasinankarawai Yúndaa-waasisa wéamu'maraundawisa wemá Ísun-íye sésa simátíma'maesa kuráawe.

6

Afakaeté-waasimo túwa'nai uráan-aaí.

¹ Simátíma'mae kuwasá Ísun-aaí isésa sáwífa'-waasi wení aampa'á wéwesa méronka'a Yúndaa-waasi fí'om-barafaken-kwaasi Kíríkí-taafinken-aaímo sun-kwáásí Yérúsaremu'fa'a méron-Yúndaa-waasisafesa í'ai tínkésa óntamba tuwínkésa Kíríkí-keto'-inimba ímbo tímúnkakemba í'ai tínkówasa ² mindásafesa aantá-waasi Ísuni aampa'ó kuwáí seyaafá'nánká táántowasa tuwasá sésa Manikón-aaímo simátímunda-kisau tuwéta óntamba tuwínkaa'-úmai tímúnda-kisau maúnafo sésa ³ kempínkémbá afakaeté-waasi túwí'lo síyata óntambo tuwinái-kísáú timénaumne. Miwí kawé'-ímáyáawará'-wáásí Manikóní Ufaen-ámútánkó miwífímbá óraa'lo uwátínkáín-kwaasi túwí'a síyata óntambo tuwinái-kísáúsá timéta ⁴ kesáá Manikómpátá inái wéseta Manikón-aaí simátíma'maeta konó aantá-waasi suwasá ⁵ ísówana tirunkó kawé'á úwasa afakaeté-waasi túwí'lo sumbá moóráwígon-awí'a Sítífeni wemá Manikóní Ufaen-ámútánkó wempímbá óraa'a uwánkowana Ísuntafena imáyáa éna fasi'ówi úwana moóráwigo Fírípi úwana moóráwigo Pórókórasi úwana moóráwigo Náíkéna úwana moóráwigo Táímóni úwana moóráwigo Páménasi úwana moóráwigo Níkóráasi wemá Ántíoku-naopaken-kwaasi éna fí'on-ampakemba Yúndaa-amaan-ampa'a kuréna minkákémbá Ísuni aampa'ó túwai úwasa ⁶ miyáumai-waasi tí'maesa aantá-waasifa'a tuwasá Fasi'aénkóní kisaumo maíyantafesa tine'á ta'ótokesa Manikómpá'á inái siyáawe.

⁷ Manikón-aaí simátíma'mae kuwasá Yérúsaremu-naopaken-kwaasi sáwífa'a Ísuni aampa'á kuwasá Manikóní amáán-daumpa'a kisaumo máún-kwaasi sáwífa'a Ísun-aaí isésa wení aampa'á kuwasá miyá úmae wéwesa sáwífa'-waasi-i'a uráawe.

Sítífenimbo ta'ótokaan-aaí.

⁸ Fasi'aénkó Sítífenimba áwa'nai úwana fasi'aénkwará'á ména seyaafá'-wáásí túranka'a fí'o-fí'on-kisau kawé-kísáú wémauwasa ⁹ moórá-kanáa tuwímbai Sítífenimpa'a tésa karo'-ááíyé-ímáyáá ésa wesimán-kwesiman-esa miwí Yúndaa-waasi ésa tuwímbai Sáíríni-marafakewi uwasá tuwímbai Árékísándiriyaa-marafakewi uwasá tuwímbai Sírisiyaa-marafakewi uwasá tuwímbai Ésiyaa-marafakewi miyáumai-marafaken-kwaasi mimbórá-amáán-dáúmpá'á ména Sítífenimpa'a tésa karo'-ááíyé-ímáyáá ésa wesimán-kwesiman-umbanifo ¹⁰ Manikóní amútanko Sítífenimba kawé'-ímáyáá amúwana póna Sítífenin-aaigo miwí táái íyáákwasa ¹¹ ifátuwesa wésa aúpá'á óntamba túwaandu úmai tuwímbai-waasi tímésa sésa Sítífeni Mósesemba símai sáwí'a uwánkena Manikómbá símai sáwí'a uwánkaraisata ísaraumne. Kosimátíméro suwasá ¹² minkáró'-áái tasimátímúwasa úwoi-waasiye óraa'-waasiye amáámbo sun-kwáásiyé ísówana tirunkó sáwí'a úwasa Sítífenimo úpa'a tésa tata'óto'mai áí'maesa amáán-óraa'-waasifa'a máankesa ¹³ karo'-ááímó sun-kwáásí kotí'maesa mátínkówasa karo'á sésa minkwáásígó óraa'-amaan-damba símai sáwí'a úmae iyéna Móseseni amáámbo símai

sáwí'a úmae iyéna ¹⁴ séna naaófá'á Mósesemo áamáambo simátímakain-amaamba Ísu Násaretifakewi ifátuwena fí'on-amaamba wésena Yúnda-waasiti óraa'-amaan-damba tawísíuwainiye Sítífeni siyáiyé. Miyán-káro'-áái suwasá ¹⁵ seyaafá'-wáásí Sítífenimbo awánomba wíyómpakemba Maníkóni kísau-waasi tóikaamba úkówasa awánaraawe.

7

Sítífeni áamáán-óraa'-waasimo simátímakain-aai.

¹ Miyá simásúwówana aifa'-ámáán-káwáágó Sítífenimba áísai ena séna sen-áái érai'-aaiya'i karo'-ááiyá'iyó súwana ² Sítífeni séna kesifoísái kesuwaaísáiyó simátíménda ísáaro. Naaófá'á kentáá síwá'nágo Émbaramu ímba Éraanifa'a koméronka'a Mésópótemiyaa-marafa'o méronka'a Maníkó fasi'aénkwáráwí kuména ³ Émbaramuntafena séna ení marawárá enamáaraawara'a tiyuwé wina'á moórámaramo aráánáménda'fa'a koméínone súwana ⁴ iséna mimbárámá Kárindiyaa-waasiti marafá'á tuwéna témena Éraanifa'a tamérowana afowá puwúwana Maníkó ai'marówana témena maafá'ó méraundafa'a túwana ⁵ minkánaá Maníkó ímba maramó amúmba óraaka séna ánaaemba maambárámá enkwára enaísaaftitantambo iyawiwara'a timénaumne. Maníkómó súmba Émbaramu iyámpói ímbo ma'ánkaronka'a mináái simáména ⁶ moórá-aaiwara'a séna enaísaaftitantambo iyawi fí'on-kwaasiti marafá'á koméwasa umbai-kísáú tímésa sáwí'a uwátinkéwana sáwífa'-aatai 400 aatai tai'áína'a ⁷ sáwí'o uwátinkaiyawí sáwí-meyamba tíménda pósa enaísaaftitantambo iyawi mimbárámá tuwésa maafá'á tésa ken-ímáyáá mósá maránaáwe séna ⁸ mináái naaófá'á Maníkó Émbaramuntafena séna ánaaemba maambárámá enkwára enaísaaftitantambo iyawiwara'a timénaumne siyáimba mináái símai kááísamarena póna túma kárámai araenáemba uwo Maníkó siyáiyé.

Súwana Émbaramu ména Áísáakimba ma'ankéna afakaumboé-kanaa maisuwéna áúma kárámai araenáemba uwánkowana Áísáaki óraa'a éna Yékopumba ma'ankéna áúma kárámai araenáemba uwánkowana Yékopu óraa'a éna sísamaifakemba kae'á kumbaimái-iyampoi matinkéna túma kárámai araenáemba uwátinkáfa'a kuráiyé.

⁹ Miyá uwátinkáfa'a kúwasa mináfáráwáínónnda tífákon-awi'a Yósepintafesa sésa sínaaenkewi ímba kentáárá'á káráwiniye sésa tirumbá sáwí'a uwánkesa áí'maesa fí'on-kwaasiya'a mátinkesa óntamba máúwasa miwí Yósepimba áí'maesa wémesa Ísípi-marafa'a máánkówana Maníkó wesé'a mérowasa ¹⁰ umbai-kísáú amésa sáwí'o uwánkómbanifo Maníkó wesé'a ména áwa'nai ena kawé'-ímáyáá uwánkena wení umbai-tántáá'á tai'ánkowana mimbárámá Ísípi-marafaken-kawaago Yósepi kawé'-ímáyáá awánéna séna Ísípi-marafa'a seyaafá'-wáásiyá'á kawé'-úmai káráwiye kesí moparáwínká'á miyán-uwo súwana wemó súntemba úwana ¹¹ ánaaemba aawaimá téna Ísípi-marafa'e Kénaani-marafa'e seyaafá'-áémpá'á aawaimá tówasa tááisafe uwaná kentáá síwá'násomba tómbá ímba miwífímbá wérowana ¹² Yékopu séna Ísípi-marafa'a tómbá wéraiye-aai isáúmpo koméyánoro séna áánintomba tí'marówasa koméyánúmaesa ¹³ tifowámpá'á tamérowana mintómbá tai'ówasa aneka'á kuwaná Yósepi miwísé'a tamaéna séna kemá Yósepi kentífáko úne súwasa pukáanesa siyáumne suwaná Ísípi-marafaken-kawaago Yósepi áwáuma iséna awaaísái tuwánówana ¹⁴⁻¹⁵ Yósepi awaaísái simátiména séna kesifombá kosimámiyana wení akúmbá tí'maena Ísípifa'a tiyó Yósepi siyé. Kosimáméro Yósepi súwana afowámá iséna wení akúmbá 75 waasi tí'maena Ísípifa'a kawé'-úmai komésa púwúwasa ¹⁶ ánaaemba miwí tísaafitomba tiyáántamba maimaésa témesa Síkémufo'ó máutomba naaófá'ó Émbaramu Émon-anaankaken-kwaasi óntambo tímakom-barafa'a máutaraawe.

17 Énifo kentáá síwá'násomba Ísípi-marafa'a komésa sáwífa'-waasi agaiyáawe. Maníkó Émbaramuntafena fasi'aén-áái séna Kénaani-marama enaísaafitantambo iyawi timénaumne siyóntemba tíminda-kanaa ampáámbó únka'a 18 moóráwigo Ísípi-marafaken-kawaago Yósepimo naaófá'ó pukóntafena wení kísau-aai ímba Ísarowi póna 19 kentáá síwá'nása umbai-kísáú tiména maimái sáwí'a wéuwatinkowasa iyámpói máápa'a tiyúwówasa pukáawe.

20 Iyámpóísomba púwúwana minkánááfímbá Mósesemba kawe'-óí'wára'-iyámpói ma'ánkarena anówama aúpá'á naaúmpa'a ánkarrowana kaumbo-wiyómbá maisuwéna 21 máápa'a áí'maena múankarrowana Ísípifaken-kawaagon-ayáámúnko awánómba aráái tówana kesáanine séna káráwiyowana óraa'a úwasa 22 Ísípifaken-kwaasi

miwítí áwáuma simáma'maesa iyúwana Mósesé wéisena óraa'a éna wení kisaugowe wenááigowe kawe'á uráíye.

23 Mósesé miyá éna kae'-wáái-áátái maisuwéna kesí waási Ísareri-waasi kotuwánánae séna kúmba 24 Ísípi-waasigo Ísareri-waasigomba sáwí'a uwáńkowana Mósesé tuwánéna Ísareri-waasi áwa'nai ena Ísípi-waasigomba tufúwana puwúwana 25 Mósesé imáyáa éna séna Maníkó minkísáúrátáféna iyáfasisinkaraimba pó'a Ísípifakemba Ísareri-waasi tí'mae'o kondá minkísáúsáfésa ewé sénáawe siyáimbanifo Ísareri-waasi ímba miyán-imáyáa uwaná 26 Mósesé kowaiyómba iyáfasinena kúmba Ísareri-waasi kaekó tíyóyana tuwánéna tíyótainda-imayaa éna séna kae'náraiyo mimbórá-náóraan-oyo tiyáayafo súwana 27 aifa'ó ómbarenamo tiyón-kwaasigo Mósesemba famétuwena séna nááwa embá iyáfasinankaraisawa kentáási kawáái'a éwa aaisá wésimasimeno. 28 Fénáimbo Ísípi-waasimo tufuwónanamo puwéwiyaintena kembá miyáwá ínono súwana 29 Mósesé iséna inkaiséna wéme wémena Míndiyaani-marafa'a fí'on-kwaasiti marafá'á koména

kae'-iyámpói matínkaraiye.

30 Mósesé koména kae'-iyámpói matinkéna ména kae'-wáái-áátái maisuwéna moórá-kanaa máásai-marafa'a wéwena Sáinai-omapa'a ewaa'ó wéronka'a kúwana káritaiyakemba iyá kéna ímba mintái kówana Maníkóni kísau-waasigo wiyómpakewi mimpímbá mérowana mintái ímba kówana 31-32 Mósesé awánéna óraa'-imayaa éna ewaa'á koména awánówana Maníkó séna enaíwá'ná Émbaramune Áísáakine Yékopune miwítí Maníkó úne súwana Mósesé mináái iséna aiyayaankakemba tata'á úwana úwoifa'a kararówana 33 Fasi'aénkó séna méraandafa'a ufaem-bárámá wéraipa'an-ifo kawe'-márafá'ó méraapa'an-ifo maambárámá sáwí'a ónafainifo aísamai ánáamba faútuwaa. 34 Ísípifa'a kesí waási sáwí'o wéuwatinkaawasamo ifi'ó wétaamba tuwánáúnda pó'a túwa'nai ónaumpo iyáfasinena'a ai'maráana wéme wéme Ísípifa'a kuré kesí waási Ísareri-waasi kótí'mae Kénaani-marafa'a waaó Maníkó Mósesentafena siyáíye.

35 Wembá Mósesemba Ísareri-waasi tínaemba uwámesa sésa nááwa embá iyáfasinankaraisawa kentáási kawáái'a éwa aaisá wésimasimeno siyáawe. Siyáankwaasisafena Maníkó mináái siyáíye. Wembá Mósesentafena Maníkóni kísau-waasi wiyómpakewi kári-taiyakemba aai simámakaiye. Wembá Mósesemba Maníkó kawáá-kísáú aména ai'marówana Ísípifakemba Ísareri-waasi kótí'maena Kénaani-marafa'a kuráíye. 36 Wemá Mósesema Ísípifa'a ímbo awánon-kísau fí'on-kísau maúwasa sésa úwoi tí'mae kóuwo suwaná tí'maena kúmba nonkón-áwí'a naae-nóné supa'á wéna ímbo awánon-kísau kawe-kísáú komaéna tí'maena kúmba máásai-marafa'a kae'-wáái-áátái komérowana ímbo awánon-kísau kawe-kísáú maimaéna iyáíye. 37 Wemá

Mósesema simátimena séna Maníkó kembó iyáfasinakarainten-úmai ánaaemba moóráwigomba kentisaafitantambo iyawifinkemba iyáfasinankainiye. Maníkón-aaimo simátimindawimba iyáfasinankainiye. ³⁸ Wemá Mósesema máásai-marafa'o Maníkóní waási Ísareri-waasimo méropa'a miwísé'a maéna kentáá síwá'násonte'a maéna Maníkóní kísau-waasi wiyómpakewi wesé'a maéna Sáínai-omapa'a imérowana Maníkóní kísau-waasigo wiyómpakewi Maníkóní áamámba simámuwana ímbo taí'áín-aaí simámuwasa simátíma'maesa kuráanta wéisaumne.

³⁹ Mósesa aaimó simátimumba kentáá síwá'ná ímba isésa tínaaemba uwámesa Ísípifa'a tauweránae-imayaa uwaná ⁴⁰ ánaaemba Maníkó Mósesemba áántowana omápa'a imérowasa Mósesa awaaón-áwí'a Éronintafesa sésa Mósesa Ísípifakembo síkaiwaisa nááfara kóuraiyo. Ímbo awánáúndafata kóuraifo moóra-manikomba uwámakewata wenarááisa wáéno sésa ⁴¹ óntantamba purumaka-aráákaamba úmaresa minkáró'-máníkóní aamoimá uwánkesa póima tufú'mai wénesa úmáron-tantaatafesa aamoí ésa tóní'a úmai wénowana ⁴² mindásafena Maníkó ánaaemba uwátiyuwowa wiyóne aafáúwé otáfésa kesí

maníkón-iye siyáawe. Mindásafena naaófá'á

Maníkón-aaimo simátímakowi agaimaréna séna

Ísareri-waasisono. Máásai-marafa'a kae'-wáái-áátái mé'a póima tufú'mai wéne'a ímba kentáfé'a ísámae wé'ómbanifo ⁴³ kentí karo'-máníkóntáfé'a ísámai wení ampanta-námbá maimaé'a wénowe. Minkáró'-máníkón-áwí'a Mórókiye siyáawe. Okáán-tántáá'á úmake'a áwí'a Réfáániye wése'a to'maé'a wénowe. Minkáró'-káé'-máníkái úmare'a kesí maníkówé karo'á sé'a áwí'a maimaé wéiyowe. Miyámó uráantafe'a kentí marafákémbá tí'maráana'a wéme'a moóra-marafa'a áwí'a Pépíróni-marafa'a koméranawe

Maníkón-aaimo simátímakowi agaimaréna siyáaye.

⁴⁴ Naaófá'á máásai-marafa'a Maníkó Mósesemba aráánamena Maníkóní naambó ampantasámbó iyamba maará ónááwe séna aráánamuwasa Maníkómó súntemba miyándámbá úmai maimaésa máásai-marafa'a né'ómbaniye. ⁴⁵ Ánaaemba miwí táánintomba kentáá síwá'násomba mindámbá taawiyáfúwana Yósúwa tí'maena Kénaani-marafa'o kúmba Maníkó túwa'nai ena mimbáráfá'ó méron-kwaasi watuwówasa kóuwasa kotafíyesa mindámbá minká'á mámaresa mérowana ánaaemba Téfiti Ísareri-waasiti kawáámó mérompimba mindámbá úwoi wérowana ⁴⁶ Téfiti kawé'-úmai mérowana Maníkó aamoí uwánkowana Téfiti Maníkómbá áisai ena séna ení naambá ónaum ína ónaumno. Emá Yékopuni Maníkómá po ewé sina'ó é'a ení naambá ónaumne súwana ⁴⁷ Maníkó séna emá ímba ínompó enááninko Soromoní kesí naambá íniye siyáimbanifo ⁴⁸ Maníkó wiyómpa'o méraimba waásimo úmakaan-daumpa'a ímba méraiye. Mindásafena naaófá'á Maníkón-aaimo simátímakowi agaimaréna séna

⁴⁹ Fasi'aénkó séna wiyómpa'a káráwiye'a marará'á káráwiyumpo úmárenda-naumpa'a ímba úwoi marapá'á kumbénaumne.

⁵⁰ Kesáfé'a mintántáá'á seyaafá'á

úmakaumne Fasi'aénkó siyáaye

agaimaréna siyáaye Sítífeni siyáaye.

Sítífeni mináái simátimena aaimó ísón-kwaasisafena simátimena séna ⁵¹ kembiwí tirunté'a wémare'a pó'a Maníkóní aampa'ó ímbo arááiwáén-kwaasiyaamba é'a Maníkón-aaí ísáámbanifo ímba ísámai kawé'á wéowe. Kentíwá'násomba Maníkóní Ufaen-ámútánkómbá tínaaembo uwáme'ontemba kemá miyá wéowe.

⁵² Kentíwá'násomba Maníkón-aaí simátíma'maesa wéguwai seyaafá'-wáásí sáwí'a

uwátinkesa Maníkóni kawe-kísáú-wáási kumíniye-aaimo simátímakowi tínkamuwasa pukáawe. Ánaaemba wemá kumúwa'a pintaru'á úmai tufúwana pukáiyeye. ⁵³ Énifo wíyómpakewi Maníkóni áamámba simátímakowa'a kembiwí ísaraambanifo ímba ísámai kawe'á

uráawe Sítífeni siyáiyeye.

Sítífenimba óntantambo tufúkáan-ai.

⁵⁴ Sítífeni minááimó simátímumba aaimó ísón-kwaasi áfááraumai tirunkó kási'a úwasa tíyántafesa uwaná ⁵⁵ Sítífenimba Maníkóni Ufaen-ámútánkó wempímbá óraa'a uwánkowana wíyómpa'o awánómba Maníkóni sámó kaimbá wérowana Ísu Maníkón-ayáánúrapa'a fasi'aén-áémpá'á mérowana Sítífeni awánéna ⁵⁶ séna awánaaro. Wíyómba tuwínkaa'-isaná Maníkón-ayáánúrapa'a fasi'aén-áémpá'á Ísu waási úranko méraimba wéawiyaumne súwasa ⁵⁷ miwí wenáái ímba isánae sésa tááka'a awááesa óraaka'a aai sésa Sítífenimba tuwaantantésa ⁵⁸ ta'ótokesa taawiya'maésa naaókoni awáífá'á mátuwesa óntamba maiyésa tufúkáawe. Sítífenintafesa karo'-ááimó siyáawi paákákén-únánkwátói faútúwówana ifó'-wáásígón-áwí'a Sóro minúnánkwátói káráwiyowasa ⁵⁹ Sítífenimba óntantamba tufúwana Fasi'aénkónká'á inaifínkémbá séna Ísu Fasi'aénkóo kesimambá kumbáina'a púwóno séna ⁶⁰ arauntaúmbá faiyéna óraaka'a séna Fasi'aénkóo sáwí'a wéuwasinkaafu miwí ímba anondáá sáwí'a uwátinkao Sítífeni simásuwena pukáiyeye.

8

Sóro Ísuni waási sáwí'o uwátínkarain-ai.

¹⁻³ Sítífenimbo tufúmba Sóron-arunko aamoí uráifo tuwímbai Maníkón-aaisafesa fasi'owí Sítífenin-áúma maimaésa máutesa óraa'-ifi'a towaná Sóro Ísuni aampa'ó kuwái tínkantanae séna kúmba naaúmpimpakemba aarakwá'á kotafisímai ándáfa'a tíyupa'a kúwasa Yérúsaremufa'a Ísuni aampa'ó kuwái aifarí'ena sáwí'a uwátinkowasa wété uwasá aantá-waasi aantemba Yérúsaremufa'a mérowasa fí'on-kwaasi Ísuni aampa'ó kun-kwáási Yúndiyaa-aempa'e Sámériyaa-aempa'e wété uráawe.

Sámériyaafa'a áse-aaimo kosimátímakaan-ai.

⁴ Ísuni aampa'ó kuwái wété ésa Ísuni áse-ai kosimátíma'maesa kuráawe. ⁵ Fírípi Sámériyaa-naopa'o kúmba kosimátimena séna Maníkómó iyáfasinankaraiwai amu'maráúndawisaamo é'o kunkáimba wemá Ísun-iyeye ⁶ Fírípi simátimuwasa

kawe'-úmai ísówana ímbo awánaron-kisau maúwasa awánowana ⁷ sáwí-amutamba tirumpimbó mérowisafena aai súwasa sáwí-amutamba wáá'a túmaesa kóuwasa waási kawe'-úmai mérowana tíyayaambo pukón-kwaasi asófatinkowasa kawe'-úmai mérowana ⁸ Sámériyaafaken-kwaasi áfááraumai tirunkó

kawe'á uráiyeye.

⁹ Sámériyaa-naopa'a moóráwígon-awi'a Sáímoni óraa'-waasi úne séna aitambá éna fintó úmaena wéiyuwasa táátafesa ésa ¹⁰ óraa'-waasiye úwoi-waasiye wemó úmba awánéna wenaráái waésa sésa Maníkóni fasi'aénkóe wení fasi'aénkóe'a awaiyarí'a uráiyeye karo'á suwaná ¹¹ ayáátááka'a aitambá éna fintó úmaena wéguwasa wenaráái waésa táátafesa uráafo ¹² ánaaemba Fírípi Maníkóni áse-ai kosimátimena Maníkó wení waásimo kawáánin-kanaa kosimátimena Ísu Káráisitín-ai kosimátimuwasa ísésa éraile sésa timankúnkúmba uwaná Fírípi minákwá'á nombá maitinkówana ¹³ Sáímoniwará'a amankúnkúmba úntafena Fírípi nombá maiyankówana Fírípiyeye wénuwana ímbo awánón-kisau maúwana awánéna áátafena uráiyeye.

¹⁴ Miyámó Sámériyaafa'o úmba Yérúsaremufa'a aantá-waasi mésa Sámériyaafaken-kwaasi Maníkóní ásé-aaí isésa minááímó méta'otokaan-aaí isésa Pítaante Yóninte tí'márówasarai wémesarai ¹⁵ Sámériyaafa'a komésarai Ísuni aampa'ó kuwáísáfésarai inaifínkémbá sésarai Maníkóní

Ufaen-ámútámbá maenááwe siyááye. ¹⁶ Fírípi nombó maitinkónka'a Fasi'aénkó Ísuntafena ísámai nombá maitinkówana Maníkóní Ufaen-ámútámbá ímbo maiyónka'a pósarai Pítaae Yóniye inaifínkémbá sésarai ¹⁷ tiyáámba ta'ótóróyana Maníkóní Ufaen-ámútánkó tirumpimbá kumúwasa maiyáawe.

¹⁸ Aantá-waasiyai tiyáámba ta'ótóróyana Maníkóní Ufaen-ámútánkó tirumpimbá kumbaúwasa máúmba Sáímoni awánéna fasi'aémbá méyáambaranae séna Pítaante Yónintetafena séna óntamba maékai ¹⁹ mifásí'áémbá símekaiyo. Kemá fí'on-kwaasi siyáámba ta'ótóróyana Maníkóní Ufaen-ámútánkó tirumpimbá kumbaínkwae súwana ²⁰ Pítaa séna Maníkó úwoimo wétimin-tantaatafe óntantamba méyánónae sénda po ení óntankwara ewará'á iyafímbá tai'áyááye. ²¹ Maníkón-aúranka'a ení imáyáa ímba arupíse ímbá pó maankísáú kenkáísí kísau ímba súwa'nai ínone. ²² Ení sáwí-imayaagomba ánaaemba uwáme Fasi'aénkómbá áísai inaná ení sáwí-imayaagon-anondaa maiyauwáiniye. ²³ Maníkó ímba fasi'aémbá ámakaintafe enarumbá sáwí'a uwásinkaanana ení sáwí-imayaago óraa'a éna embá ta'ótokaiye Pítaa súwana ²⁴ Sáímoni Pítaante Yónintetafena séna súwa'nai ekai Fasi'aénkómbá inaifínkémbá áísai íyana emó sénda misáwí-tántáákó ímba kempá'á tíno Sáímoni siyááye.

²⁵ Súwasarai Pítaae Yóniye Fasi'aénkón-aaí simátimesarai Ísuwe'o né'óyan-aaí simátimesarai Yérúsaremufa'a kónae sésarai aampa'á wéwesarai Sámériyaa-aempa'a naaó'-nao'a Maníkóní ásé-aaí simátíma'maesarai kurááye.

Fírípinte Ítíópíyaafaken-kwaasigonte-taai.

²⁶⁻²⁸ Mindárai Yérúsaremufa'a kuyaná Fírípi Sámériyaafa'a mérowana óraa'-waasigo Ítíópíyaa-marafakewi éna Ítíópíyaa-waasiti kawáá-ínínkón-áwí'a Káándésini óntanka'o káráwiyowi Maníkón-ímáyáa éna Yérúsaremufa'a wémena Maníkón-áwí'a mósá maréna kouweréna wení táómpimba óraa-poigo tafisímaena nún-taompimba kúmba Fasi'aénkóní kísau-waasigo wíyómpakewi Fírípintafena séna iyáfasine Yérúsaremufakemba Késaafa'o kon-ámpá'á waaó súwana iséna iyáfasinena minámpá'á wémena máásai-marafa'o kúmba Ítíópíyaa-marafaken-óraa'-waasi wení táómpimba wéwena aúfáifimba toráumai awánéna naaófá'ó Maníkón-aaímo simátímakowin-awí'a Áísáya agaimakón-aaí toráumai awánómba ²⁹ Maníkóní Ufaen-ámútánkó Fírípintafena séna wení táónkoni ewaa'á waaó súwana ³⁰ awaantanténa kúmba Áísáya agaimakón-aaí toráumai wéawanowana Fírípi iséna áísai ena séna minááígóní áwáuma ísaraano súwana ³¹ séna é'a moóráwigo simásimina'a isánaumpo kesí táómpimba iyátaao súwana Fírípi mintáómpimba iyátena imaúwana ³² mináúfáifínkén-áái torauséna séna sipisípi áyáumo karánae owanamó ímbo wáá'lo tintembá minkwáásígó ímba aaí siyááye. Sipisípi tufuwónae owanamó ímbo wáá'lo tintembá minkwáásígó ímba aaí siyááye. ³³ Wenáwí'a múra tuwésa sáwí'a úmai aaifímbá maiyánkaraawe. Wení waási sáwí-kísau maiyésa tufúwówana marapá'ó mérain-kanaa taí'áraiye. Mindásafesa miwítí sáwí-kísau ímba kanaa'á aforá simátimenaawe

agaimaréna siyááye. ³⁴ Ítíópíyaafaken-kwaasigo mináái toráusuwena Fírípimba áísai ena séna Maníkón-aaímo simátímakowi náawantafenawa mináái siyááyo. Wesáfénawa siyái fí'owantafenawa siyááyo súwana ³⁵ Fírípi Maníkón-aaí aúfáifínkembo toráumaimo simámakainten-úmai Ísuni ásé-aaí wésimamena ³⁶ aampa'á kuyambá

nombó wéroka'a wésarai uyaná Ítíópíyaafaken-kwaasigo séna nombó wérainka'a maisinkáinkwae sé'a únana nóinkowa aambá fasiyíyo súwana ³⁷ Fírípi séna Ísumpa'o arumbó amé wenááisafe amankúnkúmbo ina'ó é'a nombá maiyánkáano súwana séna Ísu Káráisitintafe'a érai'a Maníkón-áánimban-iye sune séna ³⁸ táombo to'maé kúwaintafena séna táomba ta'ótoraaó súwana ta'ótorowasarai Fírípiye Ítíópíyaafaken-kwaasigoe nompímá kunkésarai Fírípi nombá maiyankéna ³⁹ iyúyana Fasi'aénkóní ámútanko Fírípimba kunáí'maena kóúwana Ítíópíyaafaken-kwaasigo awánómba ímba mérowana wení naaópa'a wéna aamoí uráíye. ⁴⁰ Fasi'aénkóní ámútanko Fírípimba kunáí'maena Ásítóti-naopa'a máankowana Fírípi mináémpá'-naópa'a Maníkóní ásé-aaí simátíma'maena Sísááríyaa-naopa'a kuráíye.

9

Sóro Ísun-aisafena amankúnkúmbo uráin-aaí.

¹ Minkánáá Sóro Fasi'aénkóní aampa'ó kuwáísáféna arumbá sáwí'a éna tínkamonaé símasima'a éna aifa'-ámáán-káwáágómpá'á ² koáísai ena séna aúfái agai-símína'a maimaé'a Támásikasi-naopa'o Yúndaa-amaan-daumpimpa'o méraan-kwaasiti óraa'-waasi mátimeno súwana ewé séna mináái agaimaréna séna Sóro Ísuni aampa'ó wíyawí saafá éna ta'óto'maena témena Yérúsaremufa'a ándáfa'a mátiyuwainiye séna agaimaréna súwana ³ Sóro mináúfái maimaé wémena Támásikasi-naopa'a ewaa'ó kúmbe wíyómpakemba sámó kaimbá aafáyáuraan-tantaa'a tuwówana kuména aúgáyáagaya úwana ⁴ tanaa fówana aaijó aantemba séna Sóroo nóra séwa kembá sáwí'a wéono súwana ⁵ séna emá nááwa sénó súwana kemá Ísu sumpo kembá sáwí'a uwásinkaampo ⁶ iyáfasine Támásikasi-naopa'a koménana moóráwigomo síndantemba miyán-uwo súwasa ⁷ Sóroe'o kun-kwáásí ímba aai sumbá mésa ímba waási ane'á awánésa aaimó sún-aantemba ísówana ⁸ Sóro iyáfasinomba aúramba ímba kawe'-úmai awánówasa waási ayáán-to'maesa Támásikasi-naopa'a máánkarowana ⁹ kaumbo-nó'wáámbá waéna ímba aúramba awánéna tóné noné ímba naráíye.

¹⁰ Sóro kaumbo waúwana moóráwigo Támásikasifa'a ména Ísuni aampa'ó kúwain-awí'a Ánánáyasi aúramba aréna kaainkáámbá awánómbe Fasi'aénkó simáména séna Ánánáyasiyo súwana oó Fasi'aénkóo kemá úne súwana ¹¹ iyáfasinema aampa'á waaó. Minánkón-áwí'a arupísemo uráin-ampa'a kuré Yúndasini naaúmpa'a wée moóráwigo Táásási-naopakewin-awí'a Sóromba koawánaao. We inai wésiye. ¹² Kaainkáámbá awánarainka'a moóráwigo-awí'a Ánánáyasi téna ane'á ta'ótóráísana aúramba kawe'-úmai awánaraiye Fasi'aénkó súwana ¹³ Ánánáyasi séna Fasi'aénkóo sáwífa'-waasi wenáái simásímakaawe. Yérúsaremufa'a ení waási sáwí'o uwátínkarain-aaí simásímakaawe. ¹⁴ Aifa'-ámáán-káwáágó aúfái agaimái ámisana en-ímáyáámó mósá máráán-kwaasi ándáfa'o tiyuwáíndasaféna Támásikasifa'a tiyáíye súwana ¹⁵ Fasi'aénkó séna kesí kísau áménana kesáái kosimátin-tasimatimba fí'on-daopaken-kwaasiye kawáá-wáásíyé kesí waási Ísareri-waasiye kosimátin-tasimatimba ínifo iyáfasine wempá'á winaná ¹⁶ kesí kísau Sóro wémainasa waási sáwí'a uwánkanaawe. Mindásafe'a ke aráánamenaumne Fasi'aénkó siyáíye.

¹⁷ Súwana Ánánáyasi iséna wéna sún-daumpa'a iyéna Sóro ane'á ayáámba ta'ótorena séna Sóroo kesí waásiyo. Aampa'á wéte Fasi'aénkó Ísumba awánaraandawí si'maráísa'a túne. Aúramba kawe'-úmai awánenana Maníkóní Ufaen-ámútánkó

arumpimbá óraa'o uwánkaindasafena si'maráísa'a túne súwana ¹⁸ Sóron-aúrampinkemba aerambá takúwana aúramba kawel'úmai awánéna iyáfasinowana Anánáyasi nombá maiyankówana ¹⁹ tómbá násuwena áúgoma kawel'á uráiyé.

Sóro Támásikasifa'o simátimakain-aaí.

Sóro Támásikasifa'a tuwímbai-no'waamba waéna Ísuni aampa'ó kuwáisé'a ména ²⁰ minúwóiyáán-úwana amáán-daumpa'a iména Ísun-aaí simátiména séna érai'a Ísu Maníkón-áánimban-iyé súwasa ²¹ wenáái isón-kwaasi táátafesa ésa moórá-mora-waasi tísai-isai esa sésa Yérúsaremufa'a Ísun-imayaamo mósá maráán-kwaasi tínkamemayain-kwaasin-iyé. Ísun-imayaamo mósá maráán-kwaasi tí'mae ándáfa'a amáán-kawaa-waasiya'o mátinkanae séna maanká'ó tiyáin-kwaasin-iyé. Ísumpa'a téna méraiye sésa táátafesa uráawe.

²² Suwaná Sóro óraaka simátíma'mae iyéna séna érai'a Maníkómó iyáfasinankaraiwaimba amu'maráúndawisa Ísun-iyé séna wenááigo iyúwasa Támásikasifaken-Yundaa-waasi isésa wembá ímba anondáá simámakaawe.

²³ Ímba anondáá sumbá sáwífa'-no'waamba waésa túwaandu ésa Sóromba tufuwónae sésa ²⁴ tufuwíyanesa nó'waane wááwáiyé Támásikasi-naokoni óntan-kusaigoni aumépa'a mésa ontará'á takaráwi-karawi wéuwana moóráwigo iséna tufuwónae-aaímo sumbá kosimámuwasa ²⁵ moórá-no'waamba Ísuni aampa'ó kuwáí Sóromba áí'maesa pofafímbá fáítumaresa óntan-kusaigoni afaapimbá túsúsuwesa ándára'a ta'ótoresá túwówana kuméména marapá'á múra tuwéna kóuraiye.

Sóro Yérúsaremufa'o komérain-aaí.

²⁶ Sóro Yérúsaremu-naopa'a wéména wéna séna Ísuni aampa'ó kowísé'a méranae'a túne súwasa miwí sésa Ísun-aaí ímba ísaraiwai karo'á siyé sésa wenáároi inkáísúwana ²⁷ moóráwígon-awí'a Páánápáasi Sóron-aaí iséna kawel'á úwana áí'maena aantá-waasifa'a wéna Sóron-aaí kosimátiména séna Sóro Támásikasi-ampa'o wéwenamo Fasi'aénkómbó awánówana aaímó simámakain-aaí simátiména Sóro Támásikasi-naopa'o Ísun-aaímo óraaka'o simátíma'maenamo kuráin-aaí simátimuwasa ²⁸ isésa érai'e suwaná Sóro miwísé'a ména Ísuni fasi'aémbá wérowana Yérúsaremu-naopa'o Ísun-aaí óraaka kosimátin-tasimatin-éna ²⁹ fi'on-Yundaa-waasi Kíríki-waasi-taafinkembo sun-kwáásí simátimuwasa aaí wesimán-kwesiman-ésa tufuwónae sésa ³⁰ sumbá Ísuni aampa'ó kuwáí isésa Sóromba áí'maesa wéména Sísáaríyaa-naopa'a máankesa sésa Táásási-naopa'a waaó sésa ai'marówana mindáópa'a kóuraiye.

³¹ Kóúwasa Ísuni aampa'ó kun-kwáásímó tínkamumba étinkówasa aáno úmai wempa'á mésa Yúndiyaa-aempa'e Káríri-aempa'e Sámériyaa-aempa'e Ísuni aampa'ó kuwáí aáno úmai wempa'á mérowana Maníkóní Ufaen-ámútánkó túwa'nai úwasa fasi'ámai mésa Ísun-aaí simátímúwasa isésa érai'e sésa sáwífa'-waasi-i'a ésa Fasi'aénkón-áwí'a mósá marésa wenáísamaifimba méraawe.

Pítaa Ríndaa-naopa'o kuráin-aaí.

³² Pítaa naaó'-nao'a wénéna Maníkóní waási tuwánáindasafena Ríndaa-naopa'o kúmba ³³ moóráwígon-awí'a Íniyasi ímba aíntamai wénéna afakaumboé-aatai naaúmpa'-aantemba maé'mae'a wéuwana ³⁴ Pítaa awánéna séna Íniyasiyo Ísu Káráísiti asófankaifo iyáfasinke ení wandaaí fawasaaó súwana iyáfasinkwéna kúwasa ³⁵ Ríndaa-naopaken-kwaasiye Séróni-naopaken-kwaasiye seyaafá'á awánéna Fasi'aénkómpá'á tiyáawe.

Pítaa Yópaa-naopa'o kuráin-ai.

³⁶ Yópaa-naopa'a moórá-ininkon-awi'a Tápítaa Kíríki-waasi-taaifinkemba mináwí'á Tókáasiye wésewe. Wemá Ísuni aampa'ó kún-inimba aasiyaasí kawekísáú wémaena moparawímbá ímbo makón-kwaasi túwa'nai úwaimba ³⁷ áí'a úwana puwúwasa wenáúma nombá pé'ankesa maimaésa afófumayaataan-daumpa'a móankaraawe. ³⁸ Yópaa-naopakemba Ríndaa-naopa'a ewaa'á pósa Yópaafakenkwaasi Ísuni waási Pítaa Ríndaafa'o taméron-ai isésa kae'-wáásí ti'marówasarai Pítaamba kosimámesarai sésa awaantanté kempátá tiyó sésa si'marááwakai túye suyaná ³⁹ Pítaa iyáfasinena mindáraise kúwasa áí'maesa minínimbá puwúwasa matuwé méron-daumpa'a afófumayaataan-daumpa'a iyúwasa Pítaampa'a keto'-ínintómbá tatúwaandu urésa ifi'á tésa sésa Tókáasi ímbo pukáinka'o farú-simakain-unankwatoiyé sésa aráánámúwana ⁴⁰ awánéna séna máapa kárúwaaro súwasa kúmúwana Pítaa kífaena Fasi'aénkómp'á'á inai simásuwena méwae'mai minínimbá awánéna séna Tápítaao iyáfasinao súwana aúramba éna Pítaamba awánéna iyáfasinena mérowana ⁴¹ Pítaa koisáúwankena Ísuni aampa'ó kun-kwáásiyé keto'-íniné táántowasa aúmó arómba iawánésa ⁴² Yópaa-naopa'a kosimátima'maesa kuwasá isésa sáwífa'-waasi Fasi'aénkón-aaisafesa timankúnkúmba uwaná ⁴³ Pítaa Yópaa-naopa'a sáwífa'-no'waamba waéna moóráwígon-awi'a Sáimoni wení naaúmpa'a mérowana minkwáásígó waan-ásisambo wení kisaumo maún-kwaasigoni naaúmpa'a méraiye.

10

Pítaa Kóníríyasini naaúmpa'o iyáin-ai.

¹ Sísááriyaa-naopa'a moóráwígon-awi'a Kóníríyasi ména Rómufakemba sáwífa'a 100 i-waasiya'o káráwiyowi mérowasa miní-wáásí túwí'a Ítáari-i-waasiye sésa uwaná ² Kóníríyasi Maníkón-aaisafena fasi'ámai ména wení akúnté'a Maníkón-ímáyáá éna áwí'a mósá maréna Yúndaa-waasimo ímbo moparawímbó makón-kwaasi túwa'nai éna Maníkómp'á'á inai símaena iyúmba ³ moórá-kanaa fenómpinka'a inai wésuwana Maníkóní kísau-waasigo wiyómpakewi aúranka'a paapé úwana kawé'-úmai awánówana séna Kóníríyasiyo súwana ⁴ áá'a úwana aúramba afuwéna séna Fasi'aénkóo nóran-aiya simásiminewa sénó súwana emó inaimó séndawiye waásimo túwa'nai óndawiye Maníkón-aúranka'a kawé'ó óndasafena Maníkó en-ímáyáá imbá pó ⁵ ení waási ti'marénasa Yópaa-naopa'a moóráwígon-awi'a Sáimoni Pítaamba koaiyáaro. ⁶ Wení araámáo Sáimonini naaúmpa'a ména minkwáásígó waan-ásikisaumo máin-kwaasigoni naaúmpa'a uwí-nónkóní áwáífa'-naumpakemba koaiyáaro ⁷ simásuwena áwiyokuwana Kóníríyasi wení kisaumo máun-kwaasifinkemba kae'-wáásiyáiyé moórá-i-waasi Maníkón-ímáyáá mósá marówinte'a miyáumai-waasiyau táántowasa ⁸ tuwaná wiyómpakewimo simámakon-ai simátimena séna miyáumai Yópaa-naopakemba koaiyáaro séna ti'mákaiye.

⁹ Ti'marówasa aampa'á kówaesa wémesa Yópaa-naopa'a ewaa'ó kumbá wáawái Pítaa naan-afófora'a iména Maníkómp'á'á inai wésuwana ¹⁰ áái tówana tómbá nánae súwasa tómbá wéagauwana kaainkáámbá awánómba ¹¹ wiyómba tuwínkaa'-úwana mimpínkémbá óraa'-ampanta éiyain-araiya'a ta'ótoresá túwówana kuménama marapá'á kumúwana awánómba ¹² minámpántá'fimbá waí-waane póiyé iyaankafayaané numawé fi'o-fi'on-kwai-waane mérowana ¹³ aagó aantemba séna Pítaao iyáfasinke tufú'mai agandaaó súwana ¹⁴ Pítaa séna Fasi'aénkóo ímbanifo kentáásí áamámba Yúndaa-waasisa miyán-tántáá'á aambá fáí'makaawata póta ínta wénaumne súwana ¹⁵ mináágó aantemba aneka'á séna Maníkó kawé-tántáá'émó

siyáin-tantaatafe ímba aambá fáí'makaawe siyó súwana ¹⁶ kaumbo-í'a kaainkáámbá awánówana wíyómpa'a minámpántá iyáiyé.

¹⁷ Iyúwana Pítaa minkááinkáán-ááigóní áwáuma nórawa'iyó súmba Kóníríyasimo ti'marón-kwaasi Sáímonini naambá taawánésa ontará'á tamésa ¹⁸ táántésa sésa Sáímoni Pítaa maandáúmpará méraiyo suwaná ¹⁹ Pítaa minkááinkáán-ááigóní áwáuma saafá úwana Maníkóní ámútanko séna kaumbo-wáásí embá ayaafáí úmaesa tefo ²⁰ iyáfasine kumuwó. Kemá ti'maráúnasa tefo ímba kae'-ímáyáán-uwo. Úwoi miwísé'a waaó súwana ²¹ Pítaa kuména minkwáásísáféna séna wésiyaafaa-on-kwaasi úmpo nóintafera wésiyaafaaó súwasa ²² kentáásí kawáágón-áwí'a Kóníríyasi si'maráísata empátá túne. Wemá kawe'-wáásí Maníkón-ímáyáá éna áwí'a mósá máráísasa pósa Yúndaa-waasi seyaafá'á wentáfésa kawe'-wáásíyé wésewe. Moóráwigo Maníkóní kisaú-waasigo wíyómpakewi kusimámena séna ti'marénasa Pítaamba Yópaa-naopakemba koaíyéwana empá'á téna aai tasína isaaó sisatá túne suwaná ²³ Pítaa tí'maena naaúmpa'a tinkówasa wáúmba aafáyáara'a Pítaa iyáfasinena miwísé'a kuráiyé.

Miwísé'a kúwasa Yópaa-naopakemba Ísuni aampa'ó kun-kwáásí tuwímbai awíyo'maesa ²⁴ aampa'á kówaesa wémesa Sísááriyaa-naopa'ó kumbá Kóníríyasi wenamááraawe wení waásiye táántowasa tatúwaandu urésa Pítaamba amu'makówana ²⁵ Pítaa Kóníríyasini naambó wéronka'a ontará'á kúwana Kóníríyasi aamoí éna óraakon-iye séna aísamaifimba kifauwana ²⁶ Pítaa séna emó óndanten-kwaasi úmpo iyáfasinaao séna iyáfasinakena ²⁷ aai simáma'maena Kóníríyasiye'a naaúmpa'ó iyúmba sáwífa'-waasi túwaandu urómba ituwánéna ²⁸ séna kentáásí áamámba ísaraawe. Yúndaa-waasisa fi'onkaa-waasise ímba moórárata taankarotámaisa wémaumne. Miwítí naaúmpata ínta wégundarata Maníkó aráásimena seyaafá'-wáásí ímba sáwí-waasin-owe siyáisa'a awánaraunda póta ímba sáwí-waasiyemo sendá úwoi kawe'-úmai ménaumne. ²⁹ Mindásafesa sáántaamba ímba a'áo súnda túmpo nóintafera sáántaraao Pítaa súwana ³⁰ Kóníríyasi séna éiyain-do'waamba waé'a káfékaamba fénáímpinka'a kesí naaúmpa'a inai súnana minúwóiyáámbá moóráwigo sámó kain-únánkwátói uréna súranka'a kumbéna ³¹ séna Kóníríyasiyo emó inaimó sémo waási túwa'nai ema Maníkón-aúranka'a kawe'ó óndasafena Maníkó en-ímáyáá ímbá pó ³² ti'marénasa Yópaa-naopa'a moóráwigon-awí'a Sáímoni Pítaamba koaíyáaro. Araámáó Sáímonini naaúmpa'a méraiye. Waan-ási-kisaumo máin-kwaasigoni naaúmpakemba uwí-nónkóní áwáífa'-naumpakemba koaíyáarosúwa'a ³³ minúwóiyáán-úmai ti'maráúnasa embá koaíyáawa kawe'-úmai téne. Kesáá Maníkón-aúranka'a túwaandu éta Fasi'aénkó simámakain-aai simásiminkwae séta amu'makáunasa téne Kóníríyasi siyáiyé.

Pítaamo simátímakain-aai.

³⁴ Kóníríyasi súwana Pítaa séna káfé'a wéisaumne. Érai'a Maníkó ímba Yúndaa-waasi aantemba wégarawifo ³⁵ seyaafá'-áémpákén-kwáásí Maníkón-aúranka'a arupíse úmai kawe'-úmai méraawi Maníkó miwí aamoí wéuwatinkaiye. ³⁶ Maníkó Ísu Káráisitimba ai'marówana Ísareri-waasisafena áse-aai simátímakaimba é'a ísaraawe. Ísu Káráisiti seyaafá'-wáásítí Fasi'aénkón-iye. Minásé-ááísáfésa érai'emo síyawi tirumbá kawe'-úmai wempa'ó méraiyaamba ³⁷ kemá ísaraawe. Yóni simátimena séna kentí sáwí-imayaa tuwé'a Maníkómpá'á té'a nombá maenááwe siyáimba Ísun-aai aifa'á Káríri-aempakemba tiyéna Yúndiyaa-marafa'a wété uráiyé. ³⁸ Ísu Násaretifakewin-aai ísaraawe. Maníkó wení Ufaen-ámútámbá Ísumba ámakowana wempímbá óraa'a uwánkowana Maníkó fasi'aémbá aména wesé'a mérontafena naaó'-nao'a kawe-kísáú

wété éna waántáwankomo ta'ótoron-kwaasi kawé'a uwátínkáfa'a kuráiyé. ³⁹ Yúndiyaa-marafa'a Yérúsaremu-naopa'a kísau maiyáimba awánaraumne. Wembá aaraa-táiyá'á aiyayaampimba tufúsúmarowana puwéna ⁴⁰ kaumbo-kánáá maisuwówana Maníkó Ísumba pukómpinkemba iyáfasinankowana paápé únta kesúrandesa awáraumpo ⁴¹ ímba seyaafá'-wáásí awánaraawe. Maníkó simátíméromo siyáinta Ísunta awánéta pukómpinkembo iyáfasinonka'a tóné noné weséta naráumne. ⁴² Ísu óraaka'a simásimena séna Maníkó imáyáa siména pukén-kwaasiye túmó arén-kwaasiye aafimbá maitínkáínone siyé simátíméro Ísu siyáiyé. ⁴³ Naaófá'á Maníkón-aaimo simátímakowi Ísun-aai simátimesa sésa wenááisafesa timankúnkúmbó iyawi Ísuni fasi'aénká'á Maníkó miwítí sáwí-imayaa maitiyuwáíníye naaófá'á siyáawe Pítaa siyáiyé.

⁴⁴ Pítaa mináái simátimuwana wéison-kwaasifimba Maníkóní Ufaen-ámútánkó miséyááfápímbá kumbéna ⁴⁵⁻⁴⁶ Maníkóní Ufaen-ámútánkó kumúwasa fí'o-fi'on-aafinkemba Maníkón-áwí'a mósá márówasa Yúndaa-waasi Ísuni aampa'ó kun-kwáásí Pítaa-iyaise'a Yópaafakembo tuwáiyé táátafesa ésa sésa Maníkó fí'onkaa-waasiwara'a wení ámútamba úwoi wétimiye sésa táátafesa uwaná Pítaa séna ⁴⁷ Maníkó wení Ufaen-ámútántáámó símakaintenta miwíwará'á wétimimba póta nombó maiyamba ímba aambá faiyónaumpo úwoi nombá maenááfo ⁴⁸ maitínkáaro súwasa Ísu Káráisitintafesa ísámai nombá maitínkówasa Pítaantafesa sésa tuwímbai-no'waamba keséta wáínone suwaná miyá uráiyé.

11

Yérúsaremu-fa'a Pítaamo simátímakain-aai.

¹ Fí'onkaa-waasi Ísun-aai isésa ta'ótokaawemo sumbá aantá-waasiye Ísuni aampa'ó kuwáí Yúndiyaa-marafaken-kwaasiye mináái isésa mérowana ² Pítaa Yérúsaremu-naopa'a kúwasa tuwímbai-waasi aaisambá aéésa Yúndaa-waasi túma kárámai araenáémbo wéontemba fí'onkaa-waasiwara'a miyá orómó siyón-kwaasi Pítaamba aaisambá aéésa ³ sésa emá fí'onkaa-waasiti naaúmpa'a iwaé ímbo túmo kárámai araenáémbo úmakaan-kwaasiti naaúmpakemba tómbá imandaráne suwaná ⁴ Pítaa seyaafá'-tántáá'ó uráimba simátimena ⁵ séna Yópaa-naopa'a mé'a Maníkómpá'á inaimó séwándara'a kaainkáámbá awánááwánana wiyómpakemba óraa'-ampanta éiyain-araiya'a ta'ótoresá túwówana kuména méraawandara'a kumúwa'a ⁶ mimpímbá afuwé'a awánááwánanda póiyé waí-waane iyaankafayaané numawé mérowa'a awánááwánana ⁷ aagó aantemba séna Pítaa iyáfasinke tufú'mai agandaaó súwa'a isé'a ⁸ sé'a Fasi'aénkóo ímbanifo kentáásí amáamba miyántántáá'á aambá fáí'makaawata póta ímba wénaumne séwánana ⁹ minááigó aantemba aneka'á séna Maníkó kawé-tántáá'é siyáin-tantaatafe ímba aambá fáí'makaawe siyó súwa'a ¹⁰ kaumbo-í'a kaainkáámbá awánááwánana wiyómpa'a minámpántá iyáiyé. ¹¹ Minúwóiyáámbá Sísááríyaafakemba kaumbo-wáásí kentáá'a ti'marówi tumbá ¹² Maníkóní ámútanko simásimena séna ímba kae'-ímáyáá indá miwísé'a waaó súwa'a kówánasa Yópaafakemba maankwáásí afa'móráe-waasi Ísun-aaimo ísááwi suwíyórówata Sísááríyaa-naopata Kóníríyasini naaúmpata kówánana ¹³ simásimena séna Maníkóní kísau-waasigo wiyómpakewi kesí naaúmpa'a kumbéraisá'a awánáúnana séna ti'márenasa Yópaa-naopakemba moóráwigon-awi'a Sáímoni Pítaamba koaiyéwana ¹⁴ téna aai tawésimatimina'a ewára ení akúnkwará'á seyaafá'á wéisewana Maníkó sáwí'o úmáimo méraampinkemba kawé'-ámpá'á métinkainiye wiyómpakewi siyáiyé Kóníríyasi súwa'a ¹⁵ aai wésewanana Maníkóní Ufaen-ámútánkó aifa'ó kentááfímbó kunkáintemba miwífímbá miyá úwa'a ¹⁶ awáné'a moóra-aai sáaka'a makáumne.

Ááéma Fasi'aénkó séna Yóni nombó maitínkaraimbanifo Maníkóní Ufaen-ámútánkó kuména kempímbá óraa'a uwátinkainiye Fasi'aénkó siyáin-aai sááka'a makáumne. ¹⁷ Énifo kesáá Fasi'aénkó Ísu Káráisitín-aaisafeta simankúnkúnta ówánanasa Maníkó wení ámútambo símakaintenta fí'onkaa-waasi miwí miyá owa'á awánaraumpo kemá Ísuni kísau-waasi pó'a nombó máúmba ímba aambá faiyówánasa úwoi nombá maiyáawe Pítáa súwasa ¹⁸ mináái isésa aaisambó áúmba ifátuwesa Maníkón-áwí'a mósá marésa sésa Maníkó miyá éna ímba Yúndaa-waasi aantemba aaisá wésimasimifo fí'onkaa-waasiwara'a wésimatimisasawara'a miwítí sáwí-imayaa tínaaemba uwámesa Maníkómpá'á tésa aúí'a úmai maé'mae'a ónááwe siyáawe.

Ántiokufakemba Ísuni waási-taai.

¹⁹ Ááéma Sítifenimba tufúwana puwúwasa fí'on-kwaasi Ísuni aampa'ó kun-kwáásí sáwí'a uwátínkówasa wété uráamba tuwímbai Fínísiyaa-marafa'a kuwasá tuwímbai Sáíparasi-marafa'a kuwasá tuwímbai Ántioku-naopa'a kuwasá miwí minkáúmbó-máráfá'ó méron-kwaasi Yúndaa-waasi aantemba Ísun-aai kosimátimesa ²⁰ miwífínkémhá tuwímbai Sáíparasi-marafakewi tuwímbai Sáíríni-marafakewi miwí Ántioku-naopa'o koméronka'a Yúndaa-waasiye fí'onkaa-waasiyewara'a Fasi'aénkó Ísuni ásé-aai kosimátimuwana ²¹ Fasi'aénkóní fasi'aémbá miwísé'a wérowasa sáwífa'-waasi Fasi'aénkón-aaisafesa timankúnkúmba ésa wempá'á tiyáawe.

²² Ántiokufaken-kwaasi Fasi'aénkón-aaisafesa timankúnkúmba ésa wempá'ó tiyáan-aai suwasá Fasi'aénkóní waási Yérúsaremufa'o méron-kwaasi mináái isésa Páánápáasimba ai'márówana Ántioku-naopa'a wéména ²³ koména Maníkó kawé'ó uwátínkaromba tuwánéna aamoí éna óraaka simátiména séna kentirumbá fasi'ámai Fasi'aénkóntáfé'a méraaro séna ²⁴ Páánápáasi kawé'-wáásí úwana Maníkóní Ufaen-ámútánkó wempímbá óraa'a uwánkowana Fasi'aénkómpá'á amankúnkúmba fasi'ámai éna aai simátíma'maena iyúwasa sáwífa'-waasi isésa Fasi'aénkómpá'á tiyáawe.

²⁵ Uwaná Páánápáasi Sóromba ayaafái úmaena Táásási-naopa'o kúmba ²⁶ koawánéna koái'maena Ántiokufa'a tésarai moórá-aatai tamaisuwésarai Fasi'aénkóní waásise'a mésarai sáwífa'-waasi tatúwaandu untembá Ísun-aai simátíma'maesarai iyúyasa Ísuni aampa'ó kuwáísáfésa sésa Káráisitini waásiye suwaná aifa'á Ántiokufa'a mináái paápé uráíye.

²⁷ Mináái paápé úwana minkánáá tuwímbai Maníkón-aaimo simátímakowi Yérúsaremufa'a tuwésa wéména Ántiokufa'a kuwaná ²⁸ miwífínkémhá moóráwigon-awi'a Ákápáasi iyáfasinena Maníkóní ámútanko wesé'a mérowana séna óraa'-aawai seyaafá'-áémpá'á táíniye siyónka'a póna ánaaemba Rómu-kamaniti kawáágón-áwí'a Kíróndiyasi méronka'a minááwái paápé uráíye. Ákápáasi mináái súwasa ²⁹ isésa Ísuni aampa'ó kuwái moórá-mora sésa óntamba túwaandu úmai Ísun-aaimo ísááwi Yúndiyaa-marafa'o méraan-kwaasi timénae sésa ³⁰ miyá ésa minóntámbá Páánápáasinte Sóronte tímúwasarai maimaésarai wémesarai Fasi'aénkóní waásiti óraa'-waasi mátímakaaye.

12

Aneka'á sáwí'lo uwátínkaraan-aai.

¹ Minkánáá Érotin-anáwainko araámáó Éroti Yúndaa-waasiti kawáágó ména Ísuni aampa'ó kuwái tuwímbai sáwí'a uwátínkena ² moóráwigomba ai'marówana Yóni awaaón-áwí'a Yémísimba kota'ótókena anuwarambá kambísásuwowana puwúwasa ³ Yúndaa-waasi aamoí uwaná Éroti awánéna aamoí uwásinkaiwae séna moóráwigomba

ai'marówana Pítaamba kota'ótokaiye. Yúndaa-waasi ímbo intóráin-tantaa'wara-pereti agáún-kanaa Pítaamba kota'óto'maena ⁴ ándáfa'a máánkowasa siyáánkain-úmai afa'móráe-i-waasi wenká'á káráwiyowasa éiyain-eiyain-kwaasi kóyááka-tayaaka úmai káráwiyuwasa Éroti séna Maníkó Yúndaa-waasi tíyótaimo í-tánón-kánáá tai'áina'a Pítaamba áí'mae'a Yúndaa-waasi túranka'a aafimbá maenké'a tufuwónaumnemo súmba ⁵ Pítaa ándáfa'a mérowasa Fasi'aénkóní waási Fasi'aénkómpá'á inai símai Pítaamba áwa'nai uráawe.

Pítaamba ándáfakembo faú'ánkarain-ai.

⁶ Inai sésa Pítaantafesa ísámai áisai uwaná aafáyáaraamba Éroti Yúndaa-waasi túranka'a Pítaamba aafimbá maiyankánaumne súwana káfé'-no'waankaamba Pítaamba aiyayaanka'a kárá'umakesa kae'-í-wáásí séfasefa'a méroyana Pítaa aúnkwaigúwasarai kae'-í-wáásí ontará'á káráwiyoyana ⁷ minúwóiyáámbá Fasi'aénkóní kísau-waasigo wiyómpakewi kumúwana ándá-naumpa'a sán-kówana Pítaan-ayóiyá'á tufuwéna aúsúwana iyáfasinowana séna úwoiya iyáfasinaao súwana Pítaa ayáámpinken-anda weyááríka'a faú'wena marapá'á kumúwana ⁸ wiyómpakewi séna ení á'wáánkau uré enáísamai ánáamba maimái uwó súwana miyá úwana ení paákákén-únánkwátói kuférénakai kesékai koyó súwana ⁹ Pítaa ándá-naumpakemba wenánaemba kuména ímba waásin-iye-imayaa uráifo kaaimbá awánáúmne-imayaa éna ¹⁰ i-wáásímó méron-ontara'a kúwáákesarai minkákémbá moóra-ontara'a i-wáásímó méron-ontara'a kúwáákesarai minkákémbá ándáfakembo naaópa'o kónae owasamó titinkáán-ontara'a fasi'aén-óntará'á kúmúyana weyááríka'a tigúwasarai kuwákárúwesarai aampa'á kuyaná minúwóiyáámbá wiyómpakewi Pítaamba auwéna áwiyokuwana ¹¹ Pítaa imáyáa éna séna ímba kaaimbá awánáúmno érai'a Fasi'aénkó wení kísau-waasigomba ai'maráísana kuména Éroti sínkamine isaná ayáámpinkemba kuntafísuwaisa'a túne. Yúndaa-waasiwara'a sínkamonaesamo ombá kuntafísuwaisa'a túne Pítaa siyáie.

¹² Pítaa minímáyáá uwásuwena Máriaani naambó wéropa'a wéna Yóni-Máákaani anówani naambó wéropa'a kúwasa sáwífa'-waasi mindáúmpá'á túwaandu ésa Pítaantafesa ísámai Fasi'aénkómpá'á inai wésuwana ¹³ mindánkóní ontamá paupau súwana moóra-arasi mindáúmpá'ó kísau moún-arasigon-awi'a Róta ontará'á kuména ¹⁴ séna nááwa'ono súwana Pítaa séna kemá úne súwana Pítaan-amóísáúmba iséna kunaamoí éna ímbo ontamá tiyankómba awaantanténa sáwífa'-waasi isimátimena séna Pítaa ontará'á méraiye súwasa ¹⁵ miwí sésa emá uwó'í'a éma karo'á séne suwaná minárásígó aneka'á séna érai'a Pítaa ontará'á méraiye súwasa miwí sésa Pítaan-amankon-iye ¹⁶ suwaná Pítaa ontamá óraaka'a paupau súwasa iséna ontá kuntiyésa awánomba wemá Pítaa úwasa táátafesa uwaná ¹⁷ káikarewa'a simátíméno simásuwena séna Fasi'aénkó ándáfakemba kembá sí'maena aampa'á másiyuwaifo Yémisine Ísun-aaimo ísáán-kwaasiye kosimátíméro Pítaa simátimena tiyuwéna fí'on-daopa'a kuráie.

¹⁸ Kúwasa aafáyáara'a i-wáásí Pítaambo káráwiyowi awánomba ímba mérowasa kantúmba marésa Pítaa nááfara kóuraiyo suwaná ¹⁹ Éroti iséna Pítaamba ayaafái oró súwasa ayaafái uwááesa ifátuwowana Éroti miní-wáásí aafimbá maitinkéna séna tínkamoro séna tuwímbai ti'marówasa tínkamuwasa púwúwana Éroti miyá uwásuwena Yúndiyaa-marafa'a tuwéna kuméména Sísááríyaa-naopa'a kumbéraiye.

Érotimo pukáin-ai.

²⁰ Éroti Sáíndóni-naopaken-kwaasiye Táyaa-naopaken-kwaasiye áfááraumai aaisambá tiyúwasa minkáé'-náópaken-kwaasi tatúwaandu ésa sésa Érotimo káráwiyai-marafakemba kentáásí tómbá wémaumne sésa mináái símai kawel'á ónae sésa Érotimpa'o tumbá wení naaka'ó káráwiyowin-awi'a Párásitasimba másimamuwana isówasa minááisámbá másimai tukáawe.

²¹ Minkákémbá Éroti óraa-kanaa úwana wenká'ó káráwiyowini unáánkwátói úmaena káráwiyowi maé'mae'o úpa'a iména ayáátáá'-aai wésuwasa ²² Érotimba símai arumbá torésa sésa ímba waásigo sífó maníkó siyé óraaka suwaná ²³ Éroti minááisáféna ímba Fasi'aénkó úmpo úwoi-waasi úne séna aúpá'á tuwówana maníkóni kísau-waasigo wiyómpakewi tufúwana ufónkwanko arumbá unkutúwana pukáiyé.

²⁴ Puwúwasa Fasi'aénkóni waási Maníkón-aai kosimátin-tasimatin-uwasá isésa érai'e sésa Fasi'aénkómpá'á tiyáawe.

²⁵ Ántiokufaken-kwaasi Yérúsaremufaken-kwaasisafesa óntamba timénaumne siyómba pósarai Páánápáasiye Sóroe wétimuyana minkísáú tai'ówasarai ifó'-wáásígón-áwí'a Yóni-Máákaamba áí'maesarai Yérúsaremufa'a tuwésarai wémesarai Ántiokufa'a kurááye.

13

Maníkó Páánápáasinte Sóronte kísau mo tímakain-aai.

¹ Ántioku-naopa'a Fasi'aénkóni waásifinkemba Maníkón-aai wésimatimen-kwaasiye uwáitái'o un-kwáásiyé mésa moóráwigo-awi'a Páánápáasi úwana moóráwigo fafután-kwáásígón-áwí'a Símiyoni úwana moóráwigo Sáírini-marafaken-kwaasigon-awi'a Rúsiyasi úwana moóráwigo-awi'a Mánéyeni wemá Éroti kawáágóni naaúmpa'o maé'éiwai úwana moóráwigo Sóro úwana úmai mésa ² moóra-kanaa Fasi'aénkóni waási Maníkón-ímáyáá mósá marésa tómbá ímba nésa inái aantembo sunká'á Maníkóni Ufaen-ámútánkó simátimena séna Páánápáasinte Sóronte kesí kísaura'a iyáfasintinkaraumpo mindárai tiyúwáaro súwasa ³ tómbá ímbo nombá inái aantemba sésa Maníkóni kísaurai máiwae sésa tine'á tiyáántamba ta'ótoresá ti'marówasarai kurááye.

Sáíparasi-marafa'o kosimátimakaayan-aai.

⁴ Maníkóni Ufaen-ámútánkó Páánápáasinte Sóronte ti'marówasarai Yóni-Máákaamba áí'maesarai Ántioku-naopa'a tuwésarai Sérúsiyaa-naopa'a kumésarai uwí-nónkóni afufumpim-bárafá'á áwí'a Sáíparasi-marafa'a kónae sésarai nompín-táomba ta'ótoresarai iyátesarai wémesarai ⁵ Sáíparasi-marafa'a Sárámisi-naopa'a mindómpín-táómpinkemba kumésarai Yúndaa-waasiti ámáán-daumpimpa'a Maníkón-aai simátíma'maesarai kuyaná Yóni-Mááka túwa'nai úmaena kúwasarai ⁶ kawel'-áái simátíma'maesá marapá'á wémesa Péfosi-naopa'a kuwaná moóráwigo mindáopa'a Yúndaa-waasigo ména wenáwí'a Pááyísási Kíríki-taafinken-awi'a Érímasi aitambá éna fintómó ún-kwaasi póna karo'á séna Maníkón-aai simátimundawi úne súwana ⁷ moóráwigo kámáni-kawaagon-awi'a Sésiasi-Porasi ména kawel'-ímáyááwárá'-wáási póna Maníkón-aai isánae séna Páánápáasinte Sóronte táántowana Érímasi aitambá éna fintómó ún-kwaasigo kámáni-kawaagoe aasiyaasí maé'mae'o úwai mérowana kámáni-kawaago Páánápáasinte Sóronte táántowasarai tuyaná Érímasiwara'a téna ⁸ mindárai-taai tasímai taráísuwena kámáni-kawaago Ísun-aaisafena amankúnkúmba ifó séna mindárai-taai tasímai taráísuwowana ⁹ Sóro moóra-awi'a Póro Maníkóni Ufaen-ámútánkó wempímbá óraa'a uwánkowana Póro fintómó ún-kwaasigomba

káá'a afuwéna ¹⁰ séna waántáwankon-aráá'a po kawé'-ánkóní namuro-wáásí éma seyaafá-sáwí-ímáyáágó empímbá óraa'a uwánkáimba po Fasi'aénkóní kawé'-ámbá sáwí'o úmae iyóndasafena ¹¹ káfé'a Fasi'aénkó ení méyámbá amína aúramba kafí'wína tuwímbai-kanaa sámó káínda ímba awánáínone Póro súwana minúwóiyáámbá Érímasin-aúrampa'a kumeu'á uwágúwana siyáán-to'maesamo níyane séna waási tiyaafái úmae wénuwana ¹² kámáni-kawaago Fasi'aénkón-aai iséna áatafena éna Fasi'aénkómó úmba awánéna séna Fasi'aénkón-aai érai'-aain-iyé séna amankúnkúmba uráíye.

Písíndiyaa-marafa'a Ántíoku-naopa'o kurááyan-aai.

¹³ Póro wesé'o wénuwaise Péfosi-naopa'a tuwésa nompín-táómba ta'ótoresá iyátesa wémesa Pámpíriyaa-marafa'a Pékaa-naopa'a mindómpín-táómpinkemba kúmúwana Yóni-Máaka tiyuwéna Yérúsaremufa'a kóúwasarai ¹⁴ mindárai marapá'á wémesarai Písíndiyaa-marafa'a Ántíoku-naopa'a wésarai Yúndaa-waasi ámáán-aaimo isón-kanaara'a Yúndaa-amaan-daumpa'a mara'á iméroyasa ¹⁵ aúfáífinkemba Maníkóní ámáámba Mósesé agaimakómbo simátimesa Maníkón-aaimo simátímakowi agaimakón-aai simátímúwasa Yúndaa-amaan-kawaa-waasi moóráwigomba ai'márówana mindáraifa'a téna séna kentáásí waásiyaiyo aaimó wérainakaimo ékai kentáásí imáyáa símai asésinkaakaiyo súwana ¹⁶ Póro iyáfasinena séna ísáaro. Kesí Ísareri-waasiye fí'onkaa-waasi Maníkón-ímáyáámó mósá máraáwiye ísáaro. ¹⁷ Naaófá'á Ísareri-waasiti Maníkó kentáá síwá'násafena séna kesí waásin-owe súwasa fí'on-kwaasiti marafá'á Ísípi-marafa'a mésa sáwífa'-waasi agáúwana Maníkó wení óraa-fasi'aemba wérontafena Ísípifakemba tí'maena ¹⁸ máásai-marafa'a mátinkowasa sáwífa'-aatai 40 aatai wénesa aasiyaasí Maníkóntáfésa sáwí-ímayaa umbánifo Maníkó miwiyá'á káráwiyena ímba tiyuwówasa ¹⁹ Kénaani-marafa'a afakaeté-marafaken-kwaasi moórá-mora úmai mérowana Maníkó tínkambaena wéiyuwasa tuwímbai putásowana miwítí maramá maimaéna wení waási Ísareri-waasi mátimuwasa ²⁰ mimbárafá'á mésa sáwífa'-aatai 450 aatai maiyáawe.

450 aatai máúwana Maníkó moórá-mora-waasi kawáá-kísáúrálá iyáfasintinkafa'a kúwana Maníkón-aaimo simátímakowin-awi'a Sámúwéri iyámauwasa miyán-káwáá-wáásí tai'ásowasa ²¹ Ísareri-waasi Maníkó ímba kentáárá'á káráwiyinkwae sésa kentááfínkémbá moóráwigomo éna kentáárá'á káráwiniye suwaná Maníkó séna Pénisaminin-andafakewi Kísín-ááninkon-awi'a Sóro káráwiyi-kisau máíniye súwana minkísáú wémaena 40 aatai maisuwówana ²² Maníkó minkísáú Sóropakemba Yésín-ááninkon-awi'a Téfitimba amúwana maúwana séna Téfiti kemó súndantemba wéifo aamoí uwánkaumne Maníkó siyáíye. ²³ Naaófá'á Maníkó séna Téfitin-andafakembo ánaaembo iyáfasinankaandawi wemó éna Ísareri-waasi sáwí'o úmáimo mérempinkemba kawé'-ámpá'á métinkainiye siyáimba Ísuntafena minéráí'-áái siyáíye. ²⁴ Ísu ímba seyaafá'-wáásí túranka'o paapé urónka'a Yóni nombó maitinkówi seyaafá'-Ísaréri-wáásísáféna simátimena séna kentí sáwí-ímayaa tínaaembo uwáme'o Maníkómpá'ó tíya'o é'a nombá maitinkánaumne súwasa miyá uwaná nombá maitinkéna ²⁵ wení kísau ampáánká'á tai'áíne úwana simátimena séna kentí imáyáagomo kentáfé'o nááwa'iyomo sembá wéamu'maraawi ímba kemá úmpo kesínaaembo tándawi wemá óraako kembá iyáákaraifo wemó aaimó síndara'o kemó sendá sáwí'an-iyé Yóni siyáíye Póro siyáíye.

²⁶ Póro simátimena séna kesí waási Émbaramun-andafaken-kwaasiye fí'onkaa-waasi Maníkón-ímáyáá mósá máraáwiye ísáaro. Sáwí'o úmáimo méraampinkemba kawé'-ámpá'ó métinkáimba kentáásáféna Maníkó siyáíye. ²⁷ Yérúsaremufaken-kwaasiye miwítí kawáá-wáásíyé sáwí'o úmáimo méraampinkemba kawé'-ámpá'á métinkainiyemo

siyáin-aaí Ísuntafesamo siyáamba ímba imáyáa uráawe. Aasiyaasi-kánáá áamáan-aaímo ísón-kanaa Maníkón-aaímo simátímakowi agaimakón-aaí aúfáífinkemba toráumai suwasá ísésa Ísuntafesamo siyáamba ímba imáyáa uráafo tufúwana pukáifo mináúfáífinkén-ááí paapé uráíye. ²⁸ Tufuwíyan-ambo saafá umbá ímba sáwí'a uróntafesa Páiratintafesa úwoi sésa tufuwínone siyáawe. ²⁹ Maníkón-aaí aúfáífimba Ísun-aaí agaimakómba seyaafá'á miyá uwasá aaraa-táíyákémbá maimáí óntan-aifimba máutamakowana ³⁰ Maníkó pukómpinkemba íyáfasinankowana ³¹ ayáátááka'a moórá-mora-kanaa wení waási túranka'a paapé uráíye. Ímbo tufúkónka'a Kárírifakemba Yérúsaremufa'a wesé'o kuráawi pukómpinkemba íyáfasinenamo moórá-mora-kanaamo paapé urómba minkwáásí awánésa sésa awánáúndasaawe isáúndasaawe Ísareri-waasi kosimátíma'maeta kónae sésa kuráamba minkísáú paaí wémaewe. ³²⁻³³ Páánápáasiyekai minásé-ááí simátíméyanekai túye. Maníkó kentáá síwá'násafena miyá ónaumnemo siyáimba kesáámó méraunda-kanaafinta miyá éna Ísumba pukómpinkemba íyáfasinankaraiye. Minááí imó agaimakón-aufaiimba kaepímbá agaimaréna séna

emá kesáánimba óna'a

kesí kísaura'a ánkaraumne

agaimaréna siyáíye. ³⁴ Maníkó wembá pukómpinkemba íyáfasinankaraimba póna ímba aneka'á puwínana áúma kawáá'índasafena Maníkó séna

Téfítintafe sé'a érai'a kawé'á uwánkanaumne siyáundantemba embá kawé'á uwánkanaumne

Maníkó siyáíye. ³⁵ Moóráfa'a imó agaimakón-aufaiimba agaimaréna séna

Maníkó wení kawé-kísáú-wáásígómbá

ímba auwáínana áúma kawáá'íníye

agaimaréna siyáíye. ³⁶ Minááí ímba Téfítintafena siyáífo Téfíti Maníkóní kísau wémaena puwúwasa maimaésa aíwá'námo utámakompimba máutamarrowana áúma kawáá'uraífo ³⁷ Maníkó Ísumba pukómpinkemba íyáfasinankarowimba wenáúma ímba kawáá'uraiye Póro siyáíye.

³⁸ Póro simátimena séna kesí waásisono.

Ísámai kawé'án-oro. Ísu pukómpinkemba íyáfasinankaraiwaintafena waásiti aoisaambá maitiyuwáíníye Maníkó siyáíye. Minááímó simátimunda ísámai kawé'án-oro. ³⁹ Maníkó Mósesembo simámakain-amaambo arááíwáéwimo ombá minámáánkó kentí aoisaambá ímba maitiyuwáínana arupíse úmai méraawin-owe Maníkó ímba sínifo Ísumo éna wenááísafesa timankúnkúmba iyawiti aoisaambá maitiyuwáínana miwísáféna arupíse úmai méraawin-owe Maníkó síníye. ⁴⁰ Miyáumai Maníkón-aaímo simátímakowi siyáan-aaigo kempá'á tifó sé'a káráwimai kawé'án-oro. ⁴¹ Naaófá'á Maníkón-aaímo simátímakowi agaimaréna sésa

érai'-aaisafe'a símai sáwí'o on-kwáásí ísáaro.

Kembiwímó méraiyan-kanaa kísau máénda minkísáúmó awáné'o ímbo kempá'ó té'o

é'a úwoi puwónááwe. Minkísáúsáfésamo simátimiya'a minááísáfésa ímba

timankúnkúmba ónááwe

sésa agaimaréna siyáawe. Minááí kempá'á tifó sé'a káráwimai kawé'án-oro Póro siyáíye.

⁴² Minááí simátimena Póroe Páánápáasiye áamáan-daumpakemba máápa'a kumónae uyasá waási sésa aneka'á áamáan-aaímo ísáan-kanaa tínakai minááí másíyata ísáano ⁴³ simásuwesa máápa'a kúmúwasa sáwífa'-waasi Yúndaa-waasiye fí'onkaa-waasi Yúndaa-amaan-ampa'o kuwáíyé Póronte Páánápásinte tirááíwa'maesa kuwasarái sésarai Maníkó úwoi kawé'á uwátinkainifo fasi'ámai wení aampa'á koró siyááye.

⁴⁴ Suyaná Yúndaa-waasi áamáan-aaimo ísón-kanaa túwasa mindáópaken-kwaasi seyaafá'á Fasi'aénkón-aai isánae sésa Yúndaa-amaan-daumpa'a imérowasa ⁴⁵ Yúndaa-waasi tuwánésa tirunkó sáwí'a úwasa mináái arááiwaéfo sésa Póronte Páánápásinte karaánáa'a tinkésa karo'-áái séye sésa símai taráísúwasarai ⁴⁶ miwí táároi ímbo inkáísúyamba óraaka sésarai aifa'á érai'a Maníkón-aai simátimuyamba mináái tínaeemba uwáme'a ímbo sínkáíye sembá pó'a aúí'o úmaimo maé'mae'o ondá uwófí'a ónaumne-imayaa ombá pókai tauwerékai fí'onkaa-waasi Maníkón-aai kosimátimuyaye. ⁴⁷ Ááéma Fasi'aénkó simásimenasa séna emá fí'onkaa-waasi sama kátinke kesáái simátímínasa kesí aambá awánáíya'a seyaafá'-márafákén-kwáásí sáwí'o úmaimo méraampinkemba kawe'-ámpá'á métinkanaumne

Maníkó mináái simásímakaimba pókai fí'onkaa-waasi wenáái kosimátimuyaye Póro siyáíye.

⁴⁸ Póro súwasa fí'onkaa-waasi isésa Fasi'aénkón-aaisafesa aamoí ésa tirunkó kawe'á úwana Maníkó séna kesí waási é'a aúí'a úmai maé'mae'a ónááwe súwasa miwí Fasi'aénkón-aaisafesa timankúnkúmba uráawe.

⁴⁹ Fasi'aénkómpá'á timankúnkúmba ésa mimbárafá'á Fasi'aénkón-aai kosimátintasimatin-uwasá sáwífa'-waasi ísówasa ⁵⁰ Yúndaa-waasi Póronte Páánápásinte tirumbá sáwí'a uwátinkesa aare túwí'o wéron-inimba Yúndaa-amaan-aaimo fasi'ámaimo méron-inine mindáópaken-óraa'-waasiye tirumbá tórówasa Póronte Páánápásinte sáwí'a uwátinkesa aaisambá tiyésa miwítí marafákémbá tí'mátuwowasarai ⁵¹ Maníkó minkwáásí ímba aamoí uwátinkainiye-aiyowai'a ésarai tísamaifakem-barama uwá'maresarai Ántíoku-naopa'a tuwésarai Áíkóníyamu-naopa'a kuyasá ⁵² Ántíoku-naopa'a Ísuni aampa'ó kun-kwáásí mérowana Maníkóní Ufaenámútánkó miwífímbá óraa'a uwátinkowana tirunkó kawe'á uráíye.

14

Póroe Páánápásiye Áíkóníyamu-naopa'o kurááyan-ai.

¹ Póroe Páánápásiye Áíkóníyamu-naopa'a wésarai ááémo urááyantemba Yúndaa-amaan-daumpa'a imésarai áse-ai óraaka simátímúyasa isésa sáwífa'-waasi Yúndaa-waasiye fí'onkaa-waasiye Ísun-aaisafesa timankúnkúmba uwasá ² tuwímbai-Yúndaa-waasi Ísun-aaisafesa tínaeemba uwámesa ímbo timankúnkúmba uwáí Póronte Páánápásinte sáwí-ai simátínkówasa fí'onkaa-waasi isésa mindáraiye Ísun-aaimo ísówiye tirumbá sáwí'a uwátínkówasa ³ mindárai ayáátááka'a mindáopa'a mésarai miwí táároi ímbo inkáísúyamba Fasi'aénkón-aai óraaka simátímúyana Fasi'aénkó waási úwoi kawe'ó uwátínkáimba awánáíwae séna mindárai wení fasi'aémbá timúwasarai ímbo awánaron-kisau kawe-kísáú máúyasa ⁴ mindáópakewi kaeká tuwínkaal-ésa tuwímbai Yúndaa-waasi-taaisafesa érai'e suwasá tuwímbai aantá-waasi-taaisafesa érai'e siyáawe.

⁵ Suwasá fí'onkaa-waasiye Yúndaa-waasiye miwítí óraa'-waasiye túwaandu ésa tínkamona-ai sésa óntantamba Póronte Páánápásinte tínkamona-ai suwasarái ⁶ mináái isésarai kawe'ó iyapa'e sésarai Ríkíóniyaa-marafa'a wésarai Rísítara-naopa'e Tépi-naopa'e fí'o-fí'on-daopa'e ⁷ áse-ai simátíma'maesarai kurááye.

Rísítarafa'e Tépifa'emo kurááyan-ai.

⁸ Moóráwigo Rísítara-naopa'a anówan-arumpinkemba aísamai sáwí'o uwáguromba ma'ánkarowana ímba aintómba ááémo maúnka'a ména ⁹ Póro wésimatimun-ai iséna érai'-aai wésimba póna kawe'á uwásinkainiye-imayaa úwana Póro minímáyáámó úmba

awánéna aráá'a afuwéna ¹⁰ óraaka séna koku'á íyáfasinaao súwana íyáfasinkwena aamoí éna weyáárika'a marapá'ó kúmba ¹¹ sáwífa'-waasi Póromo úmba awánéna miwí tááifinkemba Ríkíóniyaa-taaifinkemba sésa kentáásí maníkórái waásiyaan-úmai marapá'á kentááfímbá kumbéraye sésa ¹² miwítí maníkón-áwí'a mindárai simátinkesa sésa Páánápáasintafesa Súsiye sésa Pórontafesa aaisé'o simátímíwaiye sésa Émisiye siyáawe. ¹³ Marukón-awáífa'á minkáró'-máníkón-áwí'a Súsi wení amáán-damba wérowana minkáró'-mánikóntáféna ísámai póí'o uwándon-kwaasigo puru-makamá wémaena mowáán-aramba wétarare úmaena mindáókoni kusai-óntará'á mó marówasa sáwífa'-waasi miwítí manikóntáfésamo póí'o uwándaantemba miyáumai Ísuni aantá-waasiyaiya'a póí'a uwándánaemo ¹⁴ sun-áái isésarai sáwí'an-iyé sésarai kentí unáánkwátói tafétuwesarai tuwaantantésarai sáwífa'-waasifimba komésarai óraaka sésarai ¹⁵ kenkáí nóra ónaera wéoo. Kerái kemó onten-kwáásí úye. Ásé-aaí tasimátimuyamba miyán-káró'ó ombá tuwé'a érai'-Manikompa'a teró. Érai'-Maniko wíyóne marawé uwí-nóné mimpímbó wérain-tantaa'e úmarena fasi'aénkwáráwí méraiye. ¹⁶ Ááéma Maníkó úwoi tíyukowa'a kentí imáyáafinkemba seyaafá'-áémpákén-kwáásí wénesa ¹⁷ miyá é'éímbanifo Maníkó méraiye síwae séna aaí sisaná aa'á téna tónkó kawé'á isa'á wéne'a tirumpin-áámóí wéowe. Miyáumai awáné'a miyámó im-bánikó méraiye síwae séna Maníkó kawé'-í'a wéiye ¹⁸ mindárai mináái suyasá seyaafá'-wáásí fasiyésa mindáraiya'a póí'a uwándánae suwasaráí ímba miyán-oro símai tufímbaesarai íyúyasa ifátukaawe.

¹⁹ Ifátuwowasa tuwímbai-Yundaa-waasi Písíndiyaa-marafa'a Ántíoku-naopakene tuwímbai Áíkóniyamu- naopakene tésa seyaafá'-wáásí tirumbá tórówasa isésa Póromba óntantamba tufuwésa é'a púwíye-imayaa ésa tafisímaesa mindáókoni awáífa'á mátúwówasa ²⁰ Ísuni aampa'ó kuwáí taúkúresa awánowana íyáfasinena mindáópa'a wéna kowaúmba aafáyáara'a íyáfasinesarai Póroe Páápápáasiye mindáópa'a tuwésarai Tépi-naopa'a kurááye.

Síriyaa-marafa'a Ántíoku-naopa'a aneka'ó kurááyan-aaí.

²¹ Póroe Páánápáasiye Tépi-naopa'a ásé-aaí kosimátímúyasa isésa érai'e sésa Ísuni aampa'á kuwasaráí mindárai Rísítara-naopa'a aneka'á kurésarai minkákémbá Áíkóniyamu-naopa'a kurésarai minkákémbá Písíndiyaa-marafa'a Ántíoku-naopa'a aneka'á kurésarai ²² miyá úmae wénesarai Fasi'aénkón-aaísafesa timankúnkúmbo uwái miwítí imáyáa fasi'átinkesarai sésarai Ísuni aampa'á fasi'ámai koró sésarai Maníkó wení waásimo kawáánipa'o kónae sé'o é'a minámpá'á umbaimó tain-ámpá'á kónááwe sésarai ²³ miyáumai mindáópaka'a wénesarai Fasi'aénkóní waásifinkemba miwítí óraa'-waasi íyáfasintinkafa'a kuyasá Maníkón-imáyáá ésa ímba tómbá nésa inái aantemba wésesa mindárai Fasi'aénkómpá'á timankúnkúmbo uwáísáfésarai Fasi'aénkó káráwitinkamae iyíníye simátímakaaye.

²⁴ Simátimesarai Písíndiyaa-marafa'a kóyáákesarai Pámpíriyaa-marafa'a wésarai ²⁵ Pékaa-naopa'a komésarai ásé-aaí kosimátimesarai minkákémbá Átériyaa-naopa'a kumésarai ²⁶ nompín-táómba ta'ótoresarai íyátesarai témesarai Síriyaa-marafa'a Ántíoku-naopa'a aneká tiyááye. Ááéma mindáópa'a Fasi'aénkóní waási mindáraisafesa Maníkó túwa'nai úmaena iyínífo wení kísau komáékaiyo siyówasarai minkísáú ko-maisuwésarai tiyááye.

²⁷ Ántiokufa'a tuyasá Fasi'aénkóní waási tatúwaandu uwasarái Maníkómó simátimuntebo urááyan-aaí sésarai Ísuni aampa'ó fí'onkaa-waasi aráátímúyasa minááísáfésa timankúnkúmba ésa minámpá'á kowé-áái tasimátimesarai ²⁸ mindáópa'a Ísun-aaímo ísówi ayáátáaka'a méraaye.

15

Yérúsaremufa'a túwaandu ésamo siyáan-aaí.

¹ Ántioku-naopa'a méroyasa tuwímbai Yúndiyaa-marafakemba Ántioku-naopa'a komésa Ísun-aaímo ísówisafesa sésa Maníkó Mósesembo simámakain-amaambo ímbo isé'ó túmo kárámai araenáembo íyanamo éna Fasi'aénkó sáwí'ó úmáimo méraampinkemba kawé'-ámpá'á ímba métinkainiye suwasarái ² Póroe Páánápáasiye minááísáfésarai aaisambá tiyésarai wesimán-kwesiman-esa Ántiokufakewi Ísun-aaímo ísówi sésa Yérúsaremufa'a aantá-waasiye Fasi'aénkóní waásiti óraa'-waasiye minááísáfé'a kotísai oro sésa Póroe Páánápáasiye tuwímbai-waasiye ti'márówasa kuráawe.

³ Fasi'aénkóní waási ti'márówasa wémesa Fínisiyaa-marafa'e Sámériyaa-marafa'e naaó'-nao'a komérowasa Ísun-aaímo ísówi túwaandu urówi simátimesa sésa fí'onkaa-waasi Ísun-aaí isésa timankúnkúmba ésa méraawe suwasá isésa tirunkó kawé'á úwasa ⁴ naaó'-nao'a simátimesa wémesa Yérúsaremu-naopa'a komérowasa aantá-waasiye Fasi'aénkóní waásiye miwítí óraa'-waasiye tiyáamba timésa aamoí uwasá Maníkó kisaumo tímakain-kisaumo maiyáan-aaí másimatimuwasa ⁵ isésa tuwímbai Ísun-aaísafesa timankúnkúmba umbánifo ámáán-kawaa-waasiti aampa'ó kuwáí iyáfasinesa sésa fí'onkaa-waasi Ísun-aaísafesa timankúnkúmba owí Mósesé simátimakon-amaamba isésa túma kárámai araenáemba orómá kosimátíméero suwasá ⁶ aantá-waasiye óraa'-waasiye sésa mináái túwaandu uréta imáyáa úmaisá senó siyáawe.

⁷ Uwasá túwaandu urésa ayáátáaka'a mináái suwaná Pítaa iyáfasinena séna kesí waásisono. Fí'onkaa-waasi ásé-aaí isésa Ísun-aaísafesa timankúnkúmba íwae séna ááéma Maníkó kempínkémbá iyáfasisinkena si'marówa'a kosimátimewanasa isésa érai'e siyáawe. Kemá mináái é'a ísaraawe. ⁸ Maníkó seyaafá'-wáásítí imáyáa tuwánéna fí'onkaa-waasisafena séna kesí waásin-owe séna Ufaen-ámútámbó simakainten-úmai miwíwará'ó tímakaimba awánaraumne. ⁹ Maníkó Yúndaa-waasisa fí'on-amba ímba aráásimenasa fí'onkaa-waasi ínta fí'on-amba aráátimena wéifo Maníkó seyaafá'-wáásísá mimbórá-ántá wéaraasimiye. Miwí Ísun-aaísafesa timankúnkúmba ontáféna miwítí sáwí-imayaa maitiyuwéna kawé'-ímáyáa uwátínkaraiye. ¹⁰ Mósesen-aaigo kentáá síwá'nása umbái tiyówasa ímba kanaa'á arááiwakaawe. Kentááwará'á miyá isatá ínta kanaatá wéaraaiwaumne. Mindásafesa fí'onkaa-waasi Ísuni aampa'ó kowísáfésamo Mósesen-aaí arááiwáéro síyasamo ésa umbái-ámbá arááíwaenaawe. Miyámó íyanamo éna Maníkó aaisambá sína'a ímba miyá ónááwe. ¹¹ Fasi'aénkó Ísu úwoi súwa'nai enasa

sáwí'ó úmáimo méraundafinkenta kawé'-ámpátá méwésinkaiye. Minááísáféta érai'esa sénáísaiye miyámó wéintenta fí'onkaa-waasiwara'a miyá wéiye Pítaa siyáaye.

¹² Pítaa súwasa isésa seyaafá'nánká érai'a siyé sésa ímba aaí suwasarái Póroe Páánápáasiye Maníkó tímakain-kisau fí'onkaa-waasifimbo minkísáú maiyááyan-aaí simátimesarai Maníkóní kísau ímbo awánaraan-kisau kawé-kísáúmó maiyááyan-aaí ¹³ simátímúyana Yémisi séna kesí waásisono. Kesáái ísáaro. ¹⁴ Ááéma Maníkó fí'onkaa-waasisafena imáyáa éna minkwáásífínkémbá tuwímbai iyáfasintinkena séna kesí

waásin-owemo siyáin-aaí Pítaa káfé'a simásímakaiye. ¹⁵ Maníkón-aaí simátímakowi mináái aúfáifimba agaimarésa sésa

¹⁶ Fasi'aénkó séna ánaaemba kumé'a Téfitini naambó tawísísukaamba kunuwásuwanaumne. Sáwí-tantaa'wara'a kawel'ó kunuwásúwáanda pósa

¹⁷ fí'onkaa-waasi kempá'á ténááwe. Kesí waásin-owe sendawí kempá'á ténááwe séna

¹⁸ Fasi'aénkó mináái naaófá'á siyáimba isaná káfé'wara'a miyá wésiye Yémisi siyáiyé.

¹⁹ Yémisi simátimena séna Fasi'aénkó siyáin-aaísafe'a imáyáa é'a sé'a fí'onkaa-waasi Maníkómpá'ó ten-kwáásí umbai-kísáú ímba timénaumpo ²⁰ aúfái agaimái timéta séta karo'-máníkóntáfésa imáyáa ésa pói'ó uwándaamba mimpói'ímba naaró. Aare-úméné waai-úméné ímba oró. Póima tufú'newana wení naaemá ímbo kumíndamo úwoimo wéraina'a mimpói'ímba naaró. Naaewará'á ímba naaró. Mináái aúfáifimba agaimaráúmpo toráumai ísáaro. ²¹ Ááémo maé'ón-kwaasiye káfé'ó méraan-kwaasiye ayáátáaka'a aasiyaasí amáán-aaímo ísáán-kanaa mináái Mósesen-aaí simátíma'maesa kuráawe. Mindásafeta aúfáifimba agaimaráúmpo toráumai ísáaro Yémisi siyáiyé.

Aúfái agaimái fí'onkaa-waasimo tímakaan-aaí.

²² Súwasa aantá-waasiye Fasi'aénkóní waásiye miwítí óraa'-waasiye sésa kanaámpóta kentááfímbá tuwímbai ti'maráanasasa Póroe Páánápáasiye Ántiokufa'ó wíyapa'a miwísé'a wíwae sésa miwífínkémbá kael'-wáásí túwí'a mósá makáan-kwaasiyai-tuwi'ó sumbá moóráwigo Sáírásí úwana moóráwigo kael'-áwí'á Yúndasi Pásapasiye úmai ²³ aúfái timésa ti'marówasa kuráawe. Mináúfáifímbá agaimarésa maará siyáawe. Kesáá kentí waásisa úne. Aantá-waasiye óraa'-waasiye moórá-aaí sénaumpo kentáásí waási ísáaro. Fí'onkaa-waasi Ántioku-naopa'e Síriyaa-marafa'e Sírisiyaa-marafa'ó méraan-kwaasi ísáaro. ²⁴ Kentááfínkémbá tuwímbai kempá'á wésa ímbo simátímaunda-aaí miwítí imáyáafínkemba kosimátímúwa'a isé'a tirunkó sáwí'a úwa'a umbaimó taráanta iséta ²⁵⁻²⁶ túwaandu uréta imáyáa éta mimbórá-áái símai kael'-wáásí íyáfasintinketa ti'maráúnasasa Páánápáasiye Póroe'a migóye. Mindárai kesí waásisa siruntá tímakaundanaraiye sínkamiyakai puwúyafó-imayaa ímba ésarai Fasi'aénkó Ísu Káráisitini kísau wémauye-imayaa ésarai fasi'ámai wémaeye. ²⁷ Yúndasinte Sáírásinte ti'maráúnasarai migóyamba pósarai aúfáifínkemba-aaíwara simátimiyán-aaíwara'a mimbórá-áái pósarai kosimátiméyaae. ²⁸ Maníkóní Ufaen-ámútánkówé kesááwé mimbórá-áái símaisá ímba umbai-ááisá simátimumpo maanáúfáifínkén-áái simátimundasa ísáaro. ²⁹ Karo'-máníkóntáfésa imáyáa ésa pói'ó uwándaamba mimpói'ímba naaró. Naaemá ímba naaró. Póimo tufú'newana wení naaemó ímbo kumíndamo úwoimo wéraina'a mimpói'ímba naaró. Aare-úméné waai-úméné ímba oró. Kesáámó sún-da-aaímo isé'ó é'a kawel'á ónááwe. Mináái taí'áiyé. Aúfái agaimái timésa siyáawe.

³⁰ Suwasá mináúfáí timésa ti'marówasa maimaé wémesa Ántioku-naopa'a kuwasá Fasi'aénkóní waási túwaandu urówasa mátímúwasa ³¹ mináúfáifínkémbá toráumai simátímúwasa kawel'-áái isésa tirunkó kawel'á úwasarai ³² Yúndasiye Sáírasiye Maníkón-aaí simátímakoyan-kwaasi ésa ayáátáaka'a simátimesarai miwítí imáyáa arupíse uwátímúyasa isésa fasi'owasarái ³³ tuwímbai-no'waamba miwísé'a méroyasa Ísun-aaímo ísówi sésa é'a kanaán-ifo ti'mákaan-kwaasifa'a kawel'-áái kosimátímékaiyo suwaná ³⁴ Sáírasi fí'on-imayaa éna mindáópa'a mérowasarai ³⁵ Póroe Páánápáasiye ayáátáaka'a Ántiokufa mésarai mindáraise'a tuwímbai-waasi mésa Fasi'aénkón-aaí simátíma'maesa kuráawe.

Póroe Páánápáasiye'a tuwínkaa'ó urááyan-aaí.

³⁶ Ánaaemba Póro Páánápáasintafena séna naaó'-nao'a Fasi'aénkón-aaimo simátimakauyamba Ísun-aaimo ísaraawi kawerá úmaiya méraawai tuwánamaekai kóyae Póro súwana ³⁷ Páánápáasi séna Yóni-Máákaamba áí'mekai kóyae súwana ³⁸ Póro séna weséta téwáyana Pámpíriyaa-marafa'a kenkáí másiyuwena wení naaópa'a tauwékáimba pókai ímba áí'mekai kóyauye Póro súwana ³⁹ minááísáféna kaorésarai aaisa simásuwesarai mindárai tuwínkaa'-uyaná Páánápáasi Yóni-Máákaamba áí'maena nompín-táómba ta'ótoresarai iyátesarai wémesarai Sáíparasi-marafa'a kuyaná ⁴⁰ Póro Sáírásimba aiyówasa Ísun-aaimo ísówi inai simásuwesa sésa Fasi'aénkó úwoi kawe'á uwátinkainifo kokaiyó suwaná Sáírásimba áí'maena kúmba ⁴¹ Síriyaa-marafa'e Sírisiyaa-marafa'e naaó'-nao'a wénesarai Fasi'aénkóní waási túwa'nai úmaesarai kuyasá kawe'á uráawe.

16

Tímóti mindáraise'o kuráin-ai.

¹ Póroe Sáírásiye miyá úmaesa Tépi-naopa'e Rísítara-naopa'e kuyaná moóráwigon-awi'a Tímóti mindáópa'a ména Ísuni aampa'ó kúwai úwana anówa Ísuni aampa'ó kún-ininko Yúndaa-ininko úwana afowá Kíríki-waasi úwasa ² Rísítara-naopakene Áikóniyamu-naopakene Ísun-aaimo ísówi Tímótin-awi'a mósá makáawe. ³ Afowá Kíríki-waasi éna áuma ímba kárámai araenáémba urómba pósa Yúndaa-waasi mináémpá'ó méraan-kwaasi miyán-áái ísówana Póro séna Fasi'aénkóní kísaura'a Tímótimba aiyánae séna Yúndaa-waasi aamoí íwae séna Tímótimba áuma karéna ⁴ áí'maena naaó'-nao'a wénesa aantá-waasiye Fasi'aénkóní waásiti óraa'-waasiye Yérúsaremufa'o siyáan-ai Fasi'aénkóní waásisafesa simátíma'mae wésa sésa mináái ísáaro suwasá ⁵ Fasi'aénkóní waási Ísumpa'a fasi'ámai mésa fí'on-kwaasi simátíma'maesa kuwasá isésa aasiyaasi-kánáá tuwímbai Ísun-aaisafesa timankúnkúmba úmae wéwesa sáwífa'-waasi-i'a uráawe.

Póro kaainkáámbó awánarain-ai.

⁶ Pórowe Sáírásiye Tímótiye Fírísiyaa-marafa'e Kárésiyaa-marafa'e wénesa Ésiyaa-marafa'a áse-ai kosimátimenae sumbá Maníkóní Ufaen-ámútánkó ímba kónááwe súwasa ⁷ isésa wémesa Mísiyaa-maragoni ófímbá kurésa Pítíníyaa-marafa'a kónae sésa uwaná Ísuni ámútanko ímba kónááwe súwasa ⁸ isésa wémesa Mísiyaa-marafa'a kóyáákesa wémesa Tóroasi-naopa'a kúmúwana ⁹ nó'waamba Póro kaainkáámbá awánówana Máséndóniyaa-marafaken-kwaasigo koku'á taména séna Máséndóniyaafa'a tasúwa'nai uwo óraaka súwana ¹⁰ Póro awánéna simásimuwata iyáfasineta séta Máséndóniyaa-waasisa áse-aaisa kosimátíméndasafena Maníkó wésaantaisata Máséndóniyaafa'a kónaesa siyáumne.

Ríndiyaa Ísumpa'o tiyáin-ai.

¹¹ Miyá séta Tóroasi-naopa'a nompín-táómba ta'ótoreta iyáteta kówánanasa mindómpín-táónko arupíya'a kúwata Sámóteresi-marafa'a kowaéwándasa aafáyáara'a wémeta Níápórísi-naopa'a marapá kúwateta ¹² minkákémbá Fírípái-naopa'a marapátá kuráumne. Mindá Máséndóniyaa-marafa'a óraa'-naopa'a Rómu-kamani-waasimo káráwiyon-daopa'a tuwímbai-no'waamba kówaeta ¹³ Yúndaa-waasi amáán-aaimo ísónkanaa úwata imáyáa éta Yúndaa-waasi nonáwáífa'a túwaandu ésa inai wésesa owé séta naaópa'a tuwéta nonáwáífa'o kumówándasa aaresómbá túwaandu urópata kumbéta simátimewanasasa ¹⁴ isésa uwaná moórá-ininko Táyátáira-naopakén-ininkon-awi'a Ríndiyaa wení

kísau óraan-tantaa'a ampantará'á tásuwena wétimena óntamba wémaena wemá Maníkón-ímáyáá éna wenáwí'o mósá marón-ininko Fasi'aénkó imáyáá amúwana Póron-aai kawel'-úmai isówana ¹⁵ minínínkówará wení akúnkwará'á nombá maitinkówana minínkó séna kentáfé sé'a Fasi'aénkón-aaisafena amankúnkúmba éna Ísumpa'a fasi'ámai mérain-ininkon-iyé sé'a kesí naaúmpa'a taméranaawe óraaka súwata wení naaúmpata kuráumne.

Póroe Sáírasiye ándáfa'o méraayan-aai.

¹⁶ Moórá-arasi kisaumo maún-arasigomba tuwímbai-waasi óntamba tuwésa méyanuraan-arasigomba sáwí-amutanko wenarumpimbá mérowana tuwímbai-waasifa'o ánaaembo paápé índaa-ai simátimuwasa óntambo ámúmba wembó méyámbakaan-kwaasi timúwasa maé'ómbaniye. Moórá-kanaa inái wésupa'a kumówánanasa minárásígó suwánénasa ¹⁷ Póronte kenté sirááíwa'mae wéwena óraaka séna Maníkó wiyómpa'o méraiwaini kisaumo máén-kwaasin-owe. Maníkó sáwí'o úmimo méraampinkemba kawel'-ámpá'á métínkáín-aaimo simátíméwin-owe minárásígó séna ¹⁸ sáwífa-kanaa arááíwa'mae wénena miyá súwana Póron-arunko umbái tówana métausena wenarumpimbó méro-sawi-amutankontafena séna Ísu Káraísitini fasi'aémbó wéraintafe'a óraaka súne. Minárásí auwé kóuwo súwana minúwóiyáámbá auwéna kóúwasa ¹⁹ minárásímó méyanuraawi awánésa tirunkó sáwí'a úwasa sésa ímba óraa'-ontamba maénaumne sésa Póronte Sáírásinte tiyááinkwanda tafisímaesa marupá'á kawáá-wáásiyá'á tiyésa ²⁰ Rómu-kamani-waasiya'a tésa sésa maandárai Yúndaa-waasiyai kentáásí naaópa'a sáwí-kísau wémaeye. ²¹ Kentáásí ámáámba taraisésarai fi'on-ampa'-amaamba wéseye. Maandáraimo séyan-amaamba ínta arááíwaenaumpo Rómu-waasiti ámáánta arááíwaenaumne suwasá ²² sáwífa'-waasi taúkúresa óraaka sésa érai'e suwasá kawáá-wáásí mindáraití unááinkwátói tafétuwesa sésa kunánaantamba tínkamoro suwasá ²³ áfááraumai tínkamabaresa tafisímaesa ándáfa'a fáfúsúsuwesa ándáfa'o káráwiyon-kwaasigontafesa sésa ontará'á káráwimai mindárai kawel'-án-owo suwaná ²⁴ afufumpin-dáúmpá'á mófafususuwena tísamaiyai taaí imaiyéna faráátamai ándásamba kára'umarowasarai méraaye.

²⁵ Mésarai nó'waan-afufuntamba Póroe Sáírasiye inái wésesarai Maníkómpá'á imá wésuyasa ándáfa'o méron-kwaasi isówana ²⁶ minúwóiyáámbá óraa'-marima tówana naamayáámba korekááre uwágúwana seyaafá'-óntá tigúwana ándáfa'o méron-kwaasi tíyayaampimpaken-anda weyáárika'a awakúwasa ²⁷ ándá-naumpa'o káráwiyowi aúmá waiguréna iyáfasinena awánómba ontá tigurówana iyáawanena séna ándá-waasi kóuraawe-imayaa éna óraa'-waasigon-aaroi inkaiséna wení paepáé'a mósá taúkéna wenáúfimba fagaifáíndasafena úwana ²⁸ Póro awánéna óraaka séna ímba miyán-owo. Kesáá seyaafátá úwoisa méraumne súwana ²⁹ ándá-naumpa'o káráwiyowi wení waásisafena séna ómbá kúra-simero súwasa kúra'-amuwana minúwóiyáán-úmai ándá-naumpa'o iyúmba aiyayaankakemba tata'á úwana óraakorai óye séna Póronte Sáírásinte tísamaimba kífaena ³⁰ iyáfasinena tí'maena máápa'a kumbéna séna nóra onanawá sáwí'o úmimo méraundafinkemba Maníkó kawel'-ámpá'á mésinkainiyo súwasarai ³¹ mindárai sésarai Fasi'aénkó Ísu Maníkómpákémbó kunkáiwaintafe amankúnkúmba inaná ewé ení akúné sáwí'o úmimo mérempinkemba kawel'-ámpá'á métinkainiye simámesarai ³² minkwáásísómbá Fasi'aénkón-aai simátímúyasa isésa ³³ mindó'wáán-afufuntamba ándá-naumpa'o káráwiyowi tí'maena tirósááumpa'-afima wénon-kwitiyuwena minkánáá wewé wení waásiye nombá maiyáawe.

³⁴ Nombá maéna Póronte Sáírásinte tí'maena wení naaúmpa'a mátínkarena tómbá timúwasarai wényasa wewé wení akúné Ísun-aaisafesa timankúnkúmba uwaná

tirunkó kawel'á uráiyé.

³⁵ Mérowasa aafáyáara'a Rómu-kawaa-waasi i-wáásí ti'márówasa ándá-naumpa'a wésa sésa mindárai faútínkénasarai kókaiyo suwana ³⁶ ándá-naumpa'o káráwiyowi Pórontafena séna Rómu-kawaa-waasi

i-wáásí ti'marááwasa tésa sésa Póronte Sáírásinte faútinkaao sefó faútínkáanakai tirunkó kawel'á ínakai kokaiyó súwana ³⁷ Póro i-wáásísáféna séna ímba kawel'-áái sésa kempímbá ímba wérain-aaí símai kunánaantamba sínkamesa ándáfa'a fafúsúsukaawe. Rómu-waasiti aúfái tokáuyan-kwaasi úyasa sínkamomba sáwí'a ésa minámáámbá taráiyaawe. Káfé'a aúpá'á faúsínkéyan-imayaa owakái ímba miyá óyauye-imayaa ékai Rómu-kawaa-waasi kempá'á tésa ontá tatisúwéwakai kóyauye Póro súwasa ³⁸ i-wáásí isésa kouwerésa Póron-aaí tasimátimesa Rómu-waasiti aúfái tokááyan-kwaasin-oye simátímúwasa isésa táátafesa ésa ³⁹ ándá-naumpa'a komésa sésa kerái Rómu-waasiti aúfáima tokááyan-kwaasi óyata ímba ísareta úwoisa tínkankaunda mindá sáwíta éta tínkankaumne sésa tí'maesa máápa'a kumésa aáno úmai sésa kentáásí naaópa'a tuwékai kokaiyó suwasarái ⁴⁰ Póroe Sáírásiye ándáfa'a tuwésarai Rítiyaani naaúmpa'a kuyasá Ísun-aaímo ísówi túwaandu urówasarai miwítí imáyáa kawel'á uwátinkesarai tiyuwésarai kurááye.

17

Tésáróníkaa-naopa'o koméraayan-aaí.

¹ Póroe Sáírásiye wésarai Ámpíporisi-naopa'e Ápóróniyaa-naopa'e kóyáákesarai Tésáróníkaa-naopa'a kuyaná mindáópa'a Yúndaa-waasiti áamáan-damba wérowana ² Póro úntemba Yúndaa-waasi áamáan-aaímo sunká'á áamáan-daumpa'a iména Maníkón-aaí aúfáífinken-aaí simátímumba áamáan-aaímo ísón-kanaara'a kaumbo-íká simátiména ³ séna aúfáífinkemba séna Maníkómó íyáfasinankaraiwaimba áí'o índa-i'a uwánkaiyana puwéna íyáfasinainiye siyáimba minááígóní áwáuma afora'á simátimune. Mináái Ísuntafesa siyáawe Póro súwasa ⁴ isésa Yúndaa-waasi tuwímbai minááisáfésa tímankúnkúmba ésa Póronte Sáírásinte tirááiwaesa Kíríki-waasi Maníkón-ímáyáá mósá márówiye sáwífa'-inimba túwí'o wéron-ininte miyáumai-sawifa'-waasi arááiwakaawe.

⁵ Arááiwáúwasa Yúndaa-waasi tuwánésa tirunkó sáwí'a úwasa sésa mináái arááiwáéfo sésa sáwí-waasi kafóná-waasi táántowasa tamésa tiyánae-aaí simátímúwasa Yésónini naambá taúkúmaresa Póronte Sáírásinte tata'óto'maeta seyaafá'-wáásí túranka'a aafintá maitinkánae sésa tiyaafái umbá ⁶ ímba méroyasa Yésóniye Ísun-aaímo ísówi tuwímbai tafisímaesa mindáópaken-kawaa-waasiya'a mátinkesa óraaka sésa Póroe Sáírásiye sáwí-aaí wémaresarai seyaafá'-márafá'á wétesarai káfé'a maanká'wára'á kentáásí naaópa'a taméraayana ⁷ Yésóni wení naaúmpa'a mátínkaraiye. Rómu-aifa-kawaagoni áamáamba taraisésa sésa kentáará'ó káráwiyaiwai Ísun-iye wésewe suwasá ⁸ seyaafá'-wáásíyé kámáni-kawaa-waasiye isésa tirunkó sáwí'a úwasa tiyái-ímáyáá uwasá ⁹ kawáá-wáásí Yésónimpin-kwimái tuwímbai-waasisafesa sésa óntamba simíyata faútínkáana'a ti'mátuwaaro suwasá óntamba tímúwasa faútínkówasarai kurááye.

Périya-naopa'o kuráan-aaí.

¹⁰ Faútínkówasarai kuyasá mindó'wáámbá Ísun-aaímo ísówi Póronte Sáírásinte tínkamofó sésa ti'márówasarai Périya-naopa'a wémesarai kuyambá Yúndaa-waasiti áamáan-daumpa'a imésarai Ísun-aaí simátímúyasa ¹¹ minkwáásísómbá ímba Tésáróníkaa-waasiyaamba ésa kawel'-ímáyáá ésa Póron-aaí kawel'-úmai isésa aasiyaasi-kánáá Maníkón-aaí aúfáífimba toráumai isésa sésa Póro éraira wési

karorá síyó sésa aasiyaasi-kánáá Maníkón-aaí aúfáifimba toráumai awánomba
¹² Yúndaa-waasi sáwífa Ísun-aaisafesa érai'e sésa timankúnkúmba uwasá Kíríki-
 inimba túwí'o wéron-inimba sáwífa Ísun-aaisafesa timankúnkúmba uwasá Kíríki-waasi
 sáwífa Ísun-aaisafesa timankúnkúmba uwasá ¹³ Póro Périya-naopa'a Maníkón-aaí
 simátímíyemo sun-áái Yúndaa-waasi Tésáróníkaafaken-kwaasi isésa Périya-naopa'a
 tésa miwí tirumbá torésa suwasá isésa Póromba aaisambá aéesa tufuwónae suwasá
¹⁴ minúwóiyáámbá Ísun-aaímo isówi Pórontafesa tufúwófo sésa uwí-nómpá'á kumuwo
 suwaná kumúwasarainifo Sáírásiye Tímótiye mindáópa'a méroyasa ¹⁵ Póromba
 áí'maesa kumémesa Áténisi-naopa'a múauwesa kunuwerésa miwítí naaópa'a iyésa
 Sáírásinte Tímótinte isimátimesa
 sésa minúwóiyáán-úmai kúmókaiyo Póro siyé isimátímakaawe.

Póro Áténisi-naopa'o mérain-aaí.

¹⁶ Póro Áténisi-naopa'a kuména Sáírásinte Tímótinte wétimu'marena awánómba
 mindáópaken-kwaasi sáwífa'a karo'-máníkómbá úmakesa miwán-áwí'a mósá
 wémarowana Póro tuwánéna arunkó umbaí tówana ¹⁷ Yúndaa-waasiti ámáán-
 daumpa'a iména Yúndaa-waasiye fí'onkaa-waasi Maníkón-ímáyáámó mósá márówiye
 isimátiména Maníkóní ásé-aaí isimátiména aasiyaasi-kánáá mimbárúpá'ó méron-
 kwaasi Maníkón-aaí simátíma'maena iyúwasa ¹⁸ Épíkúriyaan-aaí isámaesa kuwáiyé
 Sítóikin-aaí isámaesa kuwáiyé Pórompa'a tésa wesimán-kwesiman-esa tuwímbai sésa
 aaisé'o símae nín-kwaasi nóintafenawa síyó suwasá tuwímbai sésa fí'om-barafakem-
 banikontafena siyé sumbá Póro Ísun-aaí séna pukáimpinkemba iyáfasinkaiye
 simátímakaintafesa mináái suwasá ¹⁹ Póromba áí'maesa kawáá-wáásímó túwaandu
 ésamo tuwímbai-aaímo símáimo kawé'-un-áémpá'á áwí'a Áríópagasi-aempa'a
 Póromba áí'maesa máankesa sésa aú-aaímo simátiména-aaí simásímínata isáano.
²⁰ Kesáá minááísá isáúnda minááígó fí'oran-ifo aneká'á minááígóní áwáuma
 simásímínata isáano sésa ²¹ Áténisi-naopaken-kwaasiye fí'om-barafaken-kwaasi
 mindáópa'o taméron-kwaasiye aasiyaasi-kánáá túwaandu ésa aú-aaí aantemba
 wésewe. Mindásafesa minááígóní áwáuma simásímínata isáano siyáawe.

²² Suwaná Póro iyáfasinena Áríópagasifa'a túwaandu un-kwáásísáféna séna Áténisi-
 naopaken- kwaasi isáaro. Monotáfé'o fasi'ámáimo méraawi é'a tuwánaraumne.
²³ Kentí naaópa'a wéne'a tuwánáúna'a tuwímbai-tantaa'a úmake'a miwán-áwí'o
 mósá wémaraamba tuwánaraumne. Óntan-taarera'a aúfái agaimaréna séna ímbo
 awánáúnda-manikontafe'a maanóntán-táaré úmakaumne agaimarénamo siyáimba
 úwa'a awánaraumne. Mimbáníkómbá ímbo awánaam-banikon-aaí simátiméne.
²⁴ Wemá wíyóne marawé mimpímbó wérain-tantaa'e úmarena seyaafá-tántááká'á
 káráwiya ímbo waásimo úmakaan-daumpa'a méraiye. ²⁵ Weyáá waásimo méraawini
 áwáugo éna táama tiména seyaafá'-wáásíyá'á káráwiya wempímbá ímbo aawaimó
 taiwái éna ímbo waási wembá áwa'nai owín-iyé. ²⁶ Maníkó aifa'á moórá-
 waasi úmakowasa wempínkémbá fí'o-fí'on-kwaasi sáwífa'a paápé urésa seyaafá'-
 máráfá'á wété uráawe. Maníkó wení imáyáafinkemba seyaafá'-márámá tuwín-
 tiména seyaafá'-wáásítí kanaamá makáiyé. ²⁷ Kembá siyaafái úmai suwánáiwae
 séna Maníkó miyá uráiyé. Wemá ímbo némpa'a méraifo ewaa'á méraimba póta
 awánánaumne. ²⁸ Moóráwigo séna wemá méraisata póta kesáá méraumne siyáiyé.
 Kempínkémbá moóráwigo agaimaréna séna érai'a wení iyámpóisa úne agaimaréna
 siyáiyé. ²⁹ Maníkóní iyámpóisa póta waásimo kentí imáyáafinkembo óntambo úmaken-
 tantaatafetaamo éta kesifowésá ímbo sénaumne. ³⁰ Ááémo miwí mésamo sáwí'o umbá
 Maníkó miwísáféna ímbo sáwífa'-aaí siyáifo káfé'a seyaafá'-máráfákén-kwáásísáféna
 séna sáwí-amba tuwé'a kempá'á teró Maníkó wésiye. ³¹ Wení imáyáafinkemba
 seyaafá'-wáásí aafimbó maitinkáinda-kanaa tíníye. Aafimbó maisinkáinda-waasisa

é'la iyáfasinankaraiye. Pukáimpinkemba iyáfasinankaraimba pósa érai'la wemá aafimbá maisinkáíniye sénááwe Póro siyáiyé.

³² Pukáimpinkemba iyáfasinankaraiye súmba isésa tuwímbai karaánáá'la suwasá tuwímbai sésa moórá-kanaamo índa simásímínata ísáano suwaná ³³ Póro tiyuwéna kóúwasa ³⁴ tuwímbai arááíwa'maesa wésa wenáái isésa Ísun-aaisafesa timankúnkúmbo umbá miwífínkémbá moóráwigon-awi'la Táyonisiyasi Áríópagasi kánísórugo úwana moórá-ininkon-awi'la Támárisi-iyai minkáé'náraise úmai tuwímbaifin-kwimái Ísun-aaisafesa timankúnkúmbe uráawe.

18

Póro Kórinti-naopa'lo komérain-ai.

¹ Póro Áténisi-naopa'la simátimena tiyuwéna Kórinti-naopa'la komérowana ² moórá Yúndaa-waasigon-awi'la Ákwíra mérowana wembá anówa Póntási-marafa'la ména ma'ánkarowana ména óraa'la éna Ítáári-marafa'la Rómu-naopa'la koména awaainínkón-áwí'la Pírísiraae méroyana mimbárafá'ó káráwiyon-kawaagon-awi'la Kóróndiyasi Yúndaa-waasi aaisambá tí'mai Rómufakemba ti'mátuwowasa kuwasarái Ákwíraae Pírísiraae Kórinti-naopa'la koméroyana Póro mindáraifa'la wéna ³ wení moórá-kisau-waasifa'la póna mindáraise koména ampanta-námbá ésa óntamba wémaesa ⁴ Yúndaa-waasi ámáán-aaimo ísón-kanaa túntemba Póro Yúndaa-waasiti ámáán-daumpa iména Yúndaa-waasiye Kíríki-waasiye Ísun-aaisafesa érai'e sésa wempá'á tíwae séna Ísun-ai simátíma'maena iyáiyé.

⁵ Simátimunka'la Sáírasiye Tímótiye Máséndóniyaa-marafa'la tuwésarai Kórinti-naopa'la kúmúyana Póro aasiyaasi-kánáá kawé'-áái simátíma'mae wéiyena Yúndaa-waasisafena séna Maníkómó iyáfasinankaraiwaimba Yúndaa-waasisa amu'maráúndawisa wemá Ísun-iyé súwasa ⁶ wenáái taraisésa sáwí-ai simánkówana wení unáánkwtóiyakemba kankambá fapifí éna séna Maníkó sáwí'lo iyampinkembo kawé'-ámpá'ó ímbo métinkainda kentí áwáugo ína'la sáwí'la ónááwe. Kemá ímba sáwí'la uwátinkaumpo keyáárika'la sáwí'lo ontáfé tiyuwé'la fí'onkaa-waasifa'la kosimátíma'mae'la kónaumne Póro simátimena ⁷ tiyuwéna moórá-waasigoni naaúmpa'la komérowana mindáúmpákén-kwáásígón-áwí'la Tísíyasi-Yásitasi wemá fí'onkaa-waasigo éna Maníkón-ímáyáá mósá marówi úwana wení naambá Yúndaa-waasiti ámáán-dankoni ewaa'á wérowana Póro mindáúmpá'á koména kawé'-áái kosimátíma'maena iyúwana ⁸ moóráwigon-awi'la Kírísipasi Yúndaa-waasiti ámáán-danka'-oraa'-waasigo Fasi'aénkón-aaisafena amankúnkúmbe úwasa wení akúnkwará'á timankúnkúmbe uwasá Kórinti-naopakén-kwaasi sáwífa'nanka Póron-ai isésa Fasi'aénkón-aaisafesa timankúnkúmbe ésa nombá maiyáawe.

⁹⁻¹⁰ Nombá máúwana moórá-no'waamba Póro kaainkáámbá awánówana Fasi'aénkó séna ímbe áá'la íno. Kemá esé'la méraumpo ímbo ifátúwénda kesáái úwoi simátíma'mae waaó. Mindáópakemba sáwífa'nanka kesáái isésa kesí waási-i'la iyamba pósa ímbe sáwí'la uwánkanaawe Fasi'aénkó súwana ¹¹ Póro mindáópa moórá-aatai úmai afa'móráe-wiyomba ména Maníkón-ai simátíma'maena iyáiyé.

¹² Simátimuwana ánaaemba Rómu-kamanigon-awi'la Káriyo Ákáyaa-marafa'lo káráwiyonka'la Yúndaa-waasi Póromba ta'óto'maesa Káriyompa'la wésa ¹³ sésa maankwáásígó tuwímbai-ai simátimena Maníkómpá'ó iyíyan-amba moórá-ankwara'la wéaraatimiye. Minááígó kentáásí ámáámbe wétaraisiye suwaná ¹⁴ Póro sénae súwana Káriyo Yúndaa-waasisafena séna minkwáásígó kámáni-waasi-taaimo sáwí'lo énamo

sáwí-kisaumo máinkakaa kentáái káfé'a kawé'-úmai isáúsina. ¹⁵ Énifo kentááiye kentúwí'e kentí ámáán-aantentafe'a tásísai ontáfé'a ifátuwe'a keyáárika mináái másimai kawé'-án-oro. Kemá ímba miyán-áái isánaumne séna ¹⁶ aaimó sí-náúmpákémbá tí'mátuwowasa ¹⁷ moóráwigon-awi'a Sósíténisi Yúndaa-waasiti ámáán-danka'-oraa'-waasigomba ta'ótokesa aaimó isón-dankoni ewaa'á tufúwana Káriyo mindásafena ímbo imáyáamo úmba ifátukaiye.

Póro Antiokufa'a aneka'ó kuráin-ai.

¹⁸ Póro Kórinti-naopa'a ayáatáaka'a Ísun-aaimo isówise'a ména tiyuwéna séna Pírísiraante Ákwíraante'a tí'maena Síriyaa-marafa'a kónae séna Sénkíríyaa-naopa'a kumbéna Maníkóntáféna érai'-aai séna a'nóntáu seyaafá'á kárásuwena mindárai tí'maena nompín-táómba ta'ótorena iyátesa wémesa ¹⁹ Éfésási-naopa'a mindómpín-táómpinkemba marapá'á kumésa Póro Pírísiraante Ákwíraante minká tiyuwéna Yúndaa-waasiti ámáán-daumpa'a iména aai wesimán-kwesiman-uwasa ²⁰ miwí sésa ayáatáaka'a keséta mérainone suwaná a'áo kanaán-ifo méwaro ²¹ séna Maníkómó ewé sénamo si'maráina'o é'a kouweránaumne séna nompín-táómba ta'ótorena iyátena Éfésási-naopa'a tuwéna wéména ²² Sísááriyaa-naopa'a mindómpín-táómpinkemba marapá'á kunkéna Yérúsaremufa'a marapá'á iyéna Fasi'aénkóní waásisafena kawé'-áái simátiména Síriyaa-marafa'a Antioku-naopa'a koména ²³ tuwímbai-no'waamba waitinkéna tiyuwéna Kárésíyaa-aempa'a Fírísíyaa-aempa'a naaó'-nao'a wénéna Ísun-aaimo isówisafena simátíma'maena iyúwasa fasi'ámai méraawe.

Moóráwigon-awi'a Apórosin-ai.

²⁴ Moórá Yúndaa-waasigon-awi'a Apórosi wemá Árékísándiriyaafaken-kwaasi Éfésási-naopa'a taméraiye. Wemá Maníkón-aai kawé'-úmai iséna aúfáífinken-aai kawé'-úmai simátíma'maena iyúwana ²⁵ moóráwigo Fasi'aénkóní aampa'ó kun-áái simámakowana aamoí éna óraaka simátiména Ísun-aai arupíse úmai simátíma'mae iyéna Yóni nombó maitinkón-aai aantemba iséna Ísuni waási nombó maitínkón-aai ímbo isómba ²⁶ Éfésási-naopa'a taména Yúndaa-waasiti ámáán-daumpa'a óraaka simátimuwasarai Pírísiraae Ákwíraae'a isésarai áí'maesarai kentí naaúmpa'a máankesarai Maníkóní aampa'ó kun-áái seyaafá'-áái kawé'-úmai simámakaaye.

²⁷ Simámuyana Apórosi iséna séna Ákáyaa-marafa'a kónae súwasa Éfésási-naopaken-kwaasi Ísun-aaimo isówi áwa'nai ónaumne sésa aúfái agai-áménasa Ísun-aaimo isááwi Ákáyaa-marafa'o méraawi mátímínasa kawé'á uwánkáaro suwaná mináúfái maimaéna wéména kúmba Maníkó úwoi áwa'nai úwana Ísuni aampa'ó kuwái túwa'nai ena ²⁸ afora'á Yúndaa-waasise aai wesimán-kwesiman-éna Maníkón-aai aúfáífinken-aai simátiména séna Maníkómó iyáfasinankaraiwaimba wéamu'maraundawisa wemá Ísun-íye súmba wenááigo miwí tááigomba iyáákowana miyáumai Ísuni aampa'ó kuwái túwa'nai uráíye.

19

Póro Éfésási-naopa'o kuráin-ai.

¹ Apórosi Kórinti-naopa'a mérowana Póro afufumpim-baráfá'á wéména Éfésási-naopa'o kúmba Ísuni aampa'ó kun-kwáásí mérowana ² Póro tuwánéna tísai ena séna Ísun-aaisafe'a timankúnkúmbo uráan-kanaa éra Maníkóní Ufaen-ámútánkó kentirumpimbá kumbéraiyo súwasa miwí sésa ímbaniye. Maníkóní Ufaen-ámútánkón-aaisa ínta ísaraumne suwaná ³ Póro séna nóran-aaiya wésesawa nombá maitínkaraao

súwasa miwí sésa Yónimo simátímakain-aaí simásimesasa nombá maisínkaraawe suwaná ⁴ Póro séna Yóni séna sáwí-imagaa tínaaemba uwásuwe'a Maníkómpá'á teró súwasa miyá uwaná nombá maitinkéna séna moóráwigo kesínaaembo tíndawin-aaísafe'a timankúnkúmba oro Yóni siyáíye. Miwántáféna Ísuwe siyáíye Póro súwasa ⁵ miwí isésa Fasi'aénkó Ísuntafesa ísámai nombá máúwana ⁶ Póro tine'á ayáámba ta'ótorowana Maníkóni Ufaen-ámútánkó miwífimbá óraa'a uwátinkowasa fí'lon-kwaasi-taaifinkemba sésa Maníkón-aaí simátimesa ⁷ sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasi miyá uráawe.

⁸ Miyá uwaná Póro miwísé'a ména kaumbo-wiyónká'á Yúndaa-waasiti ámaán-daumpa'a iyéna Maníkó wení waásimo kawáánin-aaí óraaka simátíma'maena iyúwasa ⁹ tuwímbai tirunté'a marésa minááísáfésa ímba éraile sésa seyaafá'-wáási túranka'a Fasi'aénkóni aantafésa símai sáwí'a uwaná Póro tiyuwéna Ísuni aampa'ó kun-kwáási tí'maena moóráwigon-awi'a Tíránasi túwaandu un-dámbó úmakopa'a mótkarena aasiyaasi-kánáá Fasi'aénkón-aaí simátíma'mae iyéna ¹⁰ kae'-áátái maisuwówasa Yúndaa-waasiye fí'onkaa-waasiye Ésiyaa-marafa'o méron-kwaasi seyaafá'á Fasi'aénkón-aaí ísaraawe.

Sífan-ááninton-taai.

¹¹ Fasi'aénkón-aaí ísówana Maníkó Póromba fasi'aémbá amúwana ímbo awáron-kisau fí'on-kisau maúwasa ¹² tuwímbai-waasisomba ampantasámbá Póron-ane'á to'maésa miwítí waásimo tí'o úwai tine'á máto'marowasa asófowasa miwítí waási tirumpimbó sáwí-amutambo mérowi miyá máuwatinkowasa sáwí-amutamba kóuwasa ¹³ tuwímbai-Yúndaa-waasi wénesa waási tirumpinkémbá sáwí-amutamba maitíyu'mae wénesa sáwí-amutantafeta óraaka séta Ísun-awika'o Póro sin-áwíká'á kórosa sune suwaná ¹⁴ moóráwigon-awi'a Sífa Yúndaa-amaan-kawaa-waasigon-áánintomba afakaeté mésa miyán-kísáú wémauwana ¹⁵ sáwí-amutanko simátimena séna kemá Ísune Pórone wétuwanaumpo kemá nááwiya'o súwana ¹⁶ sáwí-amutanko arumpimbó méron-kwaasigo títamuwana naaemá kumúwana unáánkwátói tarátíyuwena mináfákáété-waasi iyáákéna famétuwowasa unáánkwátói-iyaimba máápa'a kumúwasa ¹⁷ Yúndaa-waasiye fí'onkaa-waasiye seyaafá'á Éfésási-naopaken-kwaasi mináái isésa táátafesa ésa Fasi'aénkó

Ísun-awi'a mósá makáawe.

¹⁸ Sáwífa'-waasi méronka'a Ísun-aaísafesa timankúnkúmba uwái tésa waási túranka'a paápé ésa sésa sáwí'a uráumne sésa ¹⁹ miwífinkémbá titambá ésa fintómó non-kwáási miwítí aúfái-wandaai tamaiyésa titambá ésa fintómó non-áái wérontafesa tamaimái iyafimbá agaisuwésa mináúfái-wándááímó méyánuraamba sáwífa'-waasi tíyayaamba faikámai minóntámbá 50,000 kina tuwésa ²⁰ miyá óraa-fasi'aembo umbá pósa Fasi'aénkón-aaí simátíma'maesa kuwaná wété éna iyáákaraiye.

Éfésásifa'a óraaka'-oraaka'o siyáan-aaí.

²¹ Miyá uwaná Póro séna Máséndóniyaa-marafa'e Ákáyaa-marafa'e wéne'a Fasi'aénkón-aaí simátíma'mae nónae'e séna minkákémbá Yérúsaremufa'a kuré'a Rómu-naopa'a kónaumne séna ²² Tímótinte Érásitasinte áwa'nai íyan-kwaasiyai tí'marówasarai Máséndóniyaa-marafa'a kuyaná Ésiyaa-marafa'a weyáá méraiye.

²³ Mérowasa minkánáá Éfésási-naopaken-kwaasi Fasi'aénkóni aampa'ó kuwáísáfésa tirumbá sáwí'a uwátinkesa mindáópakemba óraaka'-oraaka'a suwaná ²⁴ moóráwigon-awi'a Témítiriyasi minkwáásigó óntantamba úmakena miwítí karo'-máníkóni

kári'-amaan-dane séna minkáro'-mání-ínkón-áwí'a Átémisiye sésa wení kísau-waasisomba úmakowasa sáwífa'-waasi óntamba mátimesa minkáro'-máníkóní naambá méyánuwana ²⁵ Témítiriyasi mimbórá-kísáú wémaun-kwaasi táántowasa tatúwaandu uwaná simátimena séna kesáá óraa'-ontamba minkísáúrákéntá wémqumne. ²⁶ Énifo Póro séna waásimo úmáráámba karo'-mání'á wémaraawemo sin-áái Ésiyaa-marafa'a Éfésási-naopaken-kwaasiye fí'o-fi'on-daopaken-kwaasiye isésa érai'e wésewe. Kemá Póron-aai é'a ísaraawe. ²⁷ Póron-aaigo kentáásí kisaumo sáwí'o índasafena wéiye. Ímba miyá aantembanifo Ésiyaa-marafaken-kwaasiye seyaafá'-máráfákén-kwáásíyé kentáásí maní'-ínkón-áwí'a Átémisi mósá wémaraamba Póron-aaigo Átémisini ámáán-damba sáwísankaamba símai uwásukaimba póna wenáwíko kumíniye siyáíye.

²⁸ Súwasa mináái isésa tirunkó sáwí'a úwasa aaisambá sésa óraaka'-oraaka'a sésa Éfésási-naopaken-kwaasi kentáásí Átémisin-awi'a óraa'a

wéiye sésa ²⁹ aaemái suwasá mindáópa'a tésa óraaka'-oraaka'a sésa Póroe'o núyan-kwaasi Máséndóniyaaafaken-kwaasiyai moóráwigon-awi'a Káyási úwana moóráwigon-awi'a Árisítakasi mindárai tafisímaesa túwaandu urópa'a mátínkówana ³⁰ Póro seyaafá'-wáásímó túwaandu iyapa'a iyónae súwasa Ísuni aampa'ó kuwáí ímba waaó sésa ta'ótórówasa ³¹ mimbárafákén-óráá'-wáásí tuwímbai Póroni waási pósa aai tuwésa sáwífa'-waasimo túwaandu iyapa'a ímba iyuwó Pórontafesa siyáawe.

³² Suwasá túwaandu un-kwáásísómbá miwítí imáyáa aupiri ésa fí'o-fi'on-aai sésa tuwímbai sésa nóran-aaisafetaawa tatúwaandu uráumno-imayaa uwasá ³³ Yúndaa-waasi miwífinkémbá moóráwigon-awi'a Árékísandaamba túranka'a máánkówasa tuwímbai óraaka sésa emá aai siyó suwaná miwí táái taraisónae séna ayáámba mósá tuwówasa ³⁴ awánomba Yúndaa-waasi úntafesa mimbórá-áái ayáátáaka'a tafisímai óraaka sésa Éfésási-

naopaken-kwaasi kentáásí Átémisin-awi'a óraa'a wéiye siyáawe.

³⁵ Óraaka suwaná mindáópaken-ora'a'-waasigo aúfáímo agaúwai tuwááwí éna séna Éfésási-waasisono. Seyaafá'nánkátá awánáúnda Átémisini ámáán-damba kawáánéta fí'onka'ma'mai-ontambo wíyómpakemba marapá'ó kunkáin-ontamba kawáánúne. ³⁶ Mináái ímba kanaa'á taraisónááfo seyaafá aseré'a ímba sáwí'an-oro. ³⁷ Mindárai ámáán-daumpakemba ímba umémbá ésarai kentáásí maní'-ínintáfésarai ímba símai sáwí'a urááya'a úwoi tí'mae'a maanká'á tiyáawe. ³⁸ Témítiriyasiye wení kísau-waasiye aai simátinkanae sésamo ésa aaimó simátinkai-kanaa úwoi wéraiye. Óraa'-waasi méraamba pósa aai símai kawé'á uwátinkanaawe. ³⁹ Énifo kembiwímó fí'on-aaimo wéraino'é'a seyaafá'-wáásímó túwaandu ompímbá símai kawé'á uwásuwanaawe. ⁴⁰ Kesáámó aafintáámó méraandasa káfé'o tíyáananasaamo Rómu-kamani-waasi tésamo tásisai ésasaamo nóin-aaiyakena tiyááomo síyata kesáámó senda-ááisá ímba wéraiye. ⁴¹ Aúfáímo agaún-kwaasigo simátimena túwaandu urón-kwaasi tí'mátuwowasa kóuraawe.

20

Póro Máséndóniyaa-marafa'e Kíríki-marafa'emo kuráin-aai.

¹ Miwí táái tai'ówana Póro Ísuni aampa'ó kun-kwáásí táántowasa tuwaná miwítí imáyáa símai kawé'á uwátinkena séna Ísun-aai aantemba maimái tirumpimbá máráro séna énifo méwaro séna tiyuwéna Máséndóniyaa-marafa'a wéména ² mifá'á naaó'-nao'a wénéna Ísuni aampa'ó kun-kwáásísáféna áfááraumai simátíma'maena

núwasa tirunkó kawel'á úwana tiyuwéna Kíríki-marafa'a wémena ³ koména kaumbo-wiyómbá maisuwéna nompín-táómpimba Síriyaa-marafa'a kónae séna úwasa Yúndaa-waasi wembó tufuwónae sumbá iséna ifátuwena Máséndóniyaa-marafa'a marapá'á kónaumne súwasa ⁴ maaráumai-waasi moóráwigo Périya-naopakewi Pírasin-ááninkon-awi'a Sópata úwana Tésáróníkaa-naopakendarai túwí'a Árisítakasiye Sékandasiye uyaná Tépi-naopakewin-awi'a Káyási úwana Ésiyaa-marafakendarai túwí'a Tíkíkaasiye Tárófímasiye uyaná Tímóti úwasa úmai Póroe'a wésa ⁵ aifa'á Tóróasi-naopa'a komésa kentáásimu'a makówata ⁶ Yúndaa-waasimo ímbo intóráin-tantaa'wara-peretimo agáún-kanaamo tai'ónka'a Fírípái-naopakemba nompín-táómba ta'ótoreta iyáteta wémeta séfataase-no'waamba mindómpín-táómpimba kówaeta Tóróasi-naopa'a marapá kúwateta aifa'ó komésamo kentáásimu'o makón-kwaasiseta kométa moórá-sondaasa maiyáumne.

Yútíkásimba pukáimpinkembo íyáfasinankarain-aai.

⁷ Sondaará'á Ísuntafeta ísámai tómbá néta aráá-tombo naandasáféta túwaandu uráawanana Póro aafáyáa kónae séna simátíma'maena nó'waan-afufuntambo iyúmba ⁸ afófumayaataan-daumpa'a méta sáwífa'-omba kúra'maketa méraawanana ⁹ moórá-ifokon-awi'a Yútíkási naan-afaapimbá imérowana Póro Ísun-aai simátíma'mae wéiyuwana Yútíkásimba aúgáfaa'a úwana aún-kwéna meminkákémbá tanaa féna marapá'á kuntufamúwasa kunkésa awánomba puwúwasa uwaná ¹⁰ Póro kuména kunkífaena tapéna awánéna séna ímba imáyáan-oro. Pukéna aúnaraiye simátimena ¹¹ mindáúmpá'á iyéna Ísuntafena ísámai tómbá tafámbai tímúwasa nowaná Póro simátíma'mae wéiyuwana siyarówana tiyuwéna kúwasa ¹² puwúwanamo íyáfasinankon-kwaasigomba áí'maesa wení naaúmpa'a máankesa tirunkó kawel'á uráiyé.

Póro Máiritasi-naopa'o kuráin-aai.

¹³ Úwana Póro simásimenasa séna kembiwí nompín-táómpimba Ásosi-naopa'a wéwiya'a kemá marapá'á wéme'a Ásosi-naopakemba nompín-táómba ta'ótore'a iyáte'a konó súwata aifa'á kunkéta nompín-táómba ta'ótoreta iyáteta wémeta Ásosi-naopa'a kówánanasa ¹⁴ Póro marapá'á wémena Ásosi-naopa'a kuréna nompín-táómba ta'ótorowata kóai'maeta wémeta Mítíríni-naopa'a kówaeta ¹⁵ siyarówata wémeta Káyosi-marafa'a kóyáákaawanana fenówata kówaeta aafáyáarata wémeta Sémósi-marafa'a kóyáákaawanana fenówata kówaeta aafáyáara'a wémeta Máiritasi-naopa'a kówánanasa ¹⁶ tómbá fáká'mai Maníkóntáfésa ísámai kaundánae sésamo túwaandu un-kánáá ampáánká'á tíne úwana Póro séna minúwóiyáámbá Yérúsaremu-naopa'a kuré'a mintánómbá komandánae séna nompín-táómpimba Éfésási-naopa'a kóyáákanaumpo Ésiyaa-marafa'a ímba ayáátáaka'a ménaumne súwata Máiritasi-naopata kuráumne.

Póro Éfésásifaken-kwaasisafena méwaromo siyáin-aai.

¹⁷ Máiritasi-naopata kówánanasa Póro moóráwigomba ai'marówana Éfésási-naopa'a wémena Fasi'aénkóni waásiti óraa'-waasi kosimátimena séna Póro wétaantaifo teró siyáiyé súwasa ¹⁸ tuwaná simátimena séna kesáái ísáaro. Kesí aifa-kánáá Ésiyaa-marafa'a kesé'a komé'a kemó ówánda suwánaraawe. ¹⁹ Yúndaa-waasi sinkamiyanesa suwaná sirunkó umbái tówa'a ímba imáyáa é'a Fasi'aénkóni kísau-waasigo úne sé'a wenaísamaifimba mé'a wení kísau maiyáumne. ²⁰ Ímba aúpá'á tuwé'a seyaafá'-áái úwoi simátíme'a kembó túwa'nai í-áái túwaandu umpíné kenti naaúmpa'e simátíma'mae'o iyáunda é'a ísaraawe. ²¹ Yúndaa-waasiye fí'onkaa-waasiye áfááraumai simátíme sé'a sáwí-imayaa tuwé'a Maníkómpá'á té'a Fasi'aénkó Ísun-aisafe'a timankúnkúmba oro

simátíma'mae'a iyáumne. ²² Énifo Maníkóní Ufaen-ámútánkó Yérúsaremufa'a waaó simásimakaimba pó'a miyá ónaumne. Kesine'ó paapé indasafe'a ímbo isáúnda úwoi kúne. ²³ Seyaafá'-náópa'o kúnda Maníkóní Ufaen-ámútánkó óraaka simásimena séna umbai-tántáá'á uwánkesa ándáfa'a máankanaawemo simásímimba mindá aantemba ísaraumne. ²⁴ Sínkamiya'o púwóndara'a ímba káráwiyaumpo Fasi'aénkó Ísumo símakain-kisau maimái tai'ásuwanaumne. Maníkó úwoi súwa'nai in-áái ásé-aai simátíma'mae'o iyúnda-kisau maimái tai'ásuwanaumne.

²⁵ Minkísáúmó maiyáunda kembiwífimbá wéne'a Maníkó wení waásimo kawáánin-aai simátímakaumpo ánaaembo é'a kembó ímbo suwánáiyamba ken-ísaraumne. ²⁶⁻²⁷ Ímbo inkaisówánda Maníkón-aai seyaafá'-áái simátímakaunda pósa kembiwífínkémbó tuwímbaimo kesááimo ímbo isésamo Maníkómpá'ó ímbo tésamo ombá ímba kesí áwáugon-ifo kentí áwáugo ina'a miyá iyantafe'a mináái káfé'a óraaka simátimune. ²⁸ Maníkó ááninkomba ai'marówana kuména kumpuwéna wení naaesámbó méyanuwasukaimba Fasi'aénkóní waásin-ofo káráwiyoro. Maníkóní Ufaen-ámútánkó kembá iyáfasintinkaraifo kentúwawaa'wara Fasi'aénkóní waásiya'wara'a kawe'-úmai káráwiyoro. Sipisípiya'o káráwiyonten-úmai káráwiyoro. ²⁹ Áwáífiyaamo índa-iyamba téna sipisipi tafámaimo waráintemba kemá kónasa waási tésa tasáwí'a ónááwe. ³⁰ Moórá-kanaa tínasa kembiwífínkémbá tuwímbai iyáfasinesa Ísuni aampa'ó kon-kwáásítí imáyáa tafisénae sésa karo'-áái síyasa tuwímbai érai'e sésa arááiwaenaawe. ³¹ Mindásafe'a káráwimai kawe'án-oro. Kaumbo-áátái kesé'a mére'a moórá-mora sirumbá uwátinke'a aafáyáara'e fenómpinka'e nó'waane aasiyaasí simátínkáfa'a iyáumne. Minááisáfé'a imáyáa úmai kawe'án-oro.

³² Kawe'á iyana Maníkó káráwitinkamae iyína'a méraaro. Wenááigo fasi'átinkainiye. Wení waásimo kawe'ó uwátínkáintemba kembiwíwárá'á kawe'á uwátinkainiye.

³³ Óntantafe'e unáánkwátóisafe'e fi'owiti moparáwintáfé'e ímba súraniyamba úne. ³⁴ Kísau wémae'a minóntántámbá ímbo makáunda-tantaa'a méwémae'a kembó súwa'nai on-kwáásítí tóné unáánkwátóiyé maitimé'a úne. Miyámó ówánda é'a suwánaraawe. ³⁵ Fasi'aén-kísáúmó maéwánda suwánaraafo miyá é'a aamoisaén-kwáásí túwa'nai ónááwe. Fasi'aénkó Ísumo siyáin-aai imáyáan-oro. Wemá séna wémaewi tirunkó kawe'á imbánifo tímatuwaawi tirunkó kaweté'a wéiye Ísu siyáin-aai Póro siyáiyé.

³⁶ Póro simásuwena kífaena minóráá'-wáásiyé Fasi'aénkómpá'á inái simásuwowasa ³⁷ seyaafá'-wáásí áfááran-ifi'a tésa Póromba tataparésa aaweyáá uwánkesa uwaná ³⁸ Póro séna ánaaembo é'a ímba suwánánááwe sún-aaisafena tirunkó umbái tówasa nompín-táómpimba múaukaawe.

21

Póro Yérúsaremufa'o kuráin-aai.

¹ Múauwowata minkwáásísáféta méwaro séta tiyuwéta nompín-táómpimba iyáteta arupíse úmaisá wémeta Kósi-naopa'a kóyááketa wémeta kówaeta aafáyáara'a Rósi-naopa'a kóyááketa wémeta Pátaraa-naopa'a kuréta marapá'á kuméta ² awánááwándasa Fínisiyaa-marafa'o wínda-nompín-taomba wérowata mimpímbá iyáteta wémeta ³ Sáíparasi-marama siyáánaepa'a wérowata kóyááketa wémeta Síriyaa-marafa'o kówándasa Táyaa-naopa'a moparáwímbá mówétuwowata marapá'á kumówánasasa ⁴ Ísuni aampa'ó kuwái mérowata tuwánéta moórá-sondaa miwísé'a méraawanasasa sésa Maníkóní ámútanko simátímakain-aai Póromba simámesa

sésa tufúwófo Yérúsaremufa'a ímba waaó simáma'mae iyúwata ⁵ miwísé'lo méraawanda-kanaa tai'ówata mindáópa'a tuwéta kówánasasa minkwáásísómbá miwítí aare-iyámpóise'a sí'maesasa naaópa'a tuwésa uwí-nómpá'á kúmúwata kifaeta Maníkómpá'á inai simásuweta ówánasasa ⁶ kentáásáfésa éni'fo koró suwatá miwísáféta éni'fo méwataao simásuweta nompín-táómpimba iyátaawanasasa miwí kunuwerésa miwítí

naaópa'a iyáawe.

⁷ Miwítí naaópa'a iyúwata nompín-táómpimba Táyaa-naopata tuwéta Tórémesi-naopata marapá'ó kondasáféta Ísun-aaimo ísówi tuwánéta siyáánta timéta moórá-no'waamba miwísé'a waéta ⁸ iyáfasineta marapá'á wémeta Sísááriyaa-naopa'o kówándasa ááéma aantá-waasi afakaeté-waasi Ísuni kisaumo tímakowifinkemba moóráwigo-awi'a Fírípini naaúmpata iméraawananasa wemá Ísun-aaimo simátimuwai mérowasa ⁹ éiyain-ayaamumba mésa ímba waaí maiyésa úwoi mésa Maníkón-aaí wésimatimesa tifowáe'a mérowata ¹⁰ tuwímbai-no'waamba mindáúmpátá waéwánanasa moóráwigo Maníkón-aaimo simátimuwain-awi'a Ákápaasi Yúndiyaa-marafakemba ¹¹ kuména Póroni á'wáánkau kumbaiyéna wení aiyayaanka'a kará'umai aiyowái'a úmai aráánamena séna Maníkóní Ufaen-ámútánkó séna maaná'wáánkáúgóní afowámó Yérúsaremufa'o iyínasamo ésa Yúndaa-waasi ta'óto'mai miyáumai kará'uwankeza ál'maesá fí'onkaa-waasi mátimenaawe Maníkóní Ufaen-ámútánkó siyáiyé Ákápaasi kusúwata ¹² iséta kesétaamo méron-kwaasise'a Pórontafeta séta Yérúsaremufa'a ímba iyuwó óraaka séwánanasa ¹³ Póro séna nóintafera ifi'á téra kae'-ímáyáá uwásínkááwanawa kesirunkó umbaí wétaiyo. Yérúsaremufa'o iyónasamo kembó ta'ótoraiyamba ímba sáá'a wéiye. Fasi'aénkó Ísun-aaí simátimudasafesamo sínkamonaesamo ésa úwoi sínkamonaawe Póro súwata ¹⁴ wenááisa ímba kanaasá taraisónaumne séta ifátuweta séta Fasi'aénkóní imáyáara'a miyá ónááwe siyáumne.

¹⁵ Miyá simásuweta tuwímbai-no'waamba miwíséta waéta kentáásí moparáwímbá to'mayaa úmaeta mindáópa'a tuwéta Yérúsaremufa'a iyówánasasa ¹⁶ Sísááriyaafakenkwaasi Ísuni aampa'ó kuwái tuwímbai keséta Yérúsaremufa'a iyésa moóráwigo-awi'a Nésonini naaúmpata mósinkowana minkwáásígó Sáíparasi-marafaken-kwaasigo ayáátááka'a Ísuni aampa'ó kúwai séna kesí naaúmpa'a méranaawe súwasa wení naaúmpata mósinkaraawe.

Póroe Yémisiye aaimó simátímakaayan-aaí.

¹⁷ Mósinkesasa kentí naaópa'a kúmúwata Yérúsaremufa'a méraawanasasa Ísun-aaimo ísówi aamoí umpínkémbá siyówata ¹⁸ iwaéwándasa aafáyáara'a Fasi'aénkóní waásiti óraa'-waasi Yémisi túwaandu uwátinkowasa méropata Póro sí'mae kúwata koméraawananasa ¹⁹ Póro ayáámba tíma'mai aaweyáá éna séna Maníkó ámakainkisaumo fí'onkaa-waasifimbo maiyáin-aaí seyaafá'-áái simátimuwasa ²⁰ isésa Maníkón-áwí'a mósá marésa Fasi'aénkóntáfésa sésa kesí waásiyo. Sáwífa'-waasi Yúndaa-waasi Ísun-aaisafesa timankúnkúmba ésa Móseseni áamámba ímba tuwésa fasi'ámai isésamo méraamba é'a ísaraane. ²¹ Tuwímbai miwísáfésa sésa Póro fí'onkaa-waasiti naaó'-nao'a wénena Yúndaa-waasi mindáópaka'o méraan-kwaasi simátimena séna Móseseni áamámba ifátuwe'a kentí iyámpói túma ímba karámai araenáémba uwátinke'a Yúndaa-waasiti aambá ímba arááíwáéro Póro wésiye sewasá isésa ²² emó tiyáanda-aaí isésa aaisambá wésefo ²³ simáméndantenta uwo. Maanká'á éiyain-kwaasi mésa Maníkómpá'á érai'-aaí símakaamba po ²⁴ ewará'á miyán-uwo. Yúndaa-waasiti

ámáamba ísámai kawel'ó í-tántáá'á e minéiyáin-kwáásítí póí'ó méyánuwatiyuwe áamáan-kawaa-waasi timé miwísé'a a'nóntáu kárásuwenasa awánésa Yúndaa-waasi Ísun-aaisafesa timankúnkúmbó owí sésa emá Móseseni áamáamba isé méraanasa entáfésa karo'-áái simánkaraawe seró. ²⁵ Énifo fi'onkaa-waasi Ísun-aaisafesa timankúnkúmbó uráawisafeta ááéma moórá-aii séta agaimaréta séta karo'-máníkóntáfésa imáyáa ésa póí'ó uwándaamba mimpóí ímba naaró. Naaemá ímba naaró. Póimo tufú'newana wení naaemá ímbo kumínda úwoimo wéraina'a mimpóí ímba naaró. Aare-úméné waai-úméné ímba oró. Ááéma mináái agaimaréta tukáumne suwaná Póro iséna ²⁶ aafáyáara'a minkwáásí tí'maena Yúndaa-waasiti áamáamba ísámai kawel'ó í-tántáá'á uwásuwena Póro óraa'-amaan-daumpa'a iyéna áamáan-kawaa-waasisafena séna afakaeté-no'waamba maisuwéta Yúndaa-waasiti áamáamba ísámai kawel'ó í-tántáá'á úmai tai'ásuweta moórá-mora-waasi póí'a úmaeta Maníkómpá'á máamenaumne simátímakaiye.

Óraa'-amaan-daumpa'a Pórombo ta'ótokaan-aii.

²⁷ Simátimena mérowana mináfakáeté-no'waamba tai'ówana Póro óraa'-amaan-daumpa'o iméromba tuwímbai Yúndaa-waasi Ésiyaa-marafakewi iawánésa Pórontafesa sáwí-aii simánkesa tufuwíyan-imayaa ésa ta'ótokesa óraaka sésa ²⁸ Ísareri-waasi súwa'nai oro. Maankwáásígó naaó'-nao'a wénena Ísareri-waasisafena sáwí-aii simátinkena Móseseni áamáamba símai sáwí'a uwánkena maanóráá'-ámáandámbá símai sáwí'a wéiye. Káfé'a fi'onkaa-waasi tí'maena maanóráá'-ámáandáumpá'á Yúndaa-waasi aantembo iyón-daumpa'a mótinkaisana póna maankáwé'l-námbá sáwí'a wéiye sumbá ²⁹ Éfésási-naopaken-kwaasigon-awi'a Tárófímasi Póroe'a Yérúsaremufa'a núwasa awánonka'a pósa imáyáa ésa Póro áí'maena óraa'-amaan-daumpa'a móankaraiye-imayaa karo'-ímáyáá ésa mindásafesa mináái siyáawe.

³⁰ Mináái óraaka simátimuwasa mindáópaken-kwaasi mimbóráfímbá tawiyésa Póromba tata'óto'mai áamáan-daumpakemba tafisímaesa máá'arifa'a múra auwésa áamáan-dankoni ontá wimarésa ³¹ sáwífa'-waasi Póromba tufú'naafu'-uwaná moóráwigo Rómu-i-waasiti óraakomba isimámena séna Yérúsaremufa'a seyaafá'-wáásí wétiyaawe súwana ³² minúwóiyáán-úmai i-wáásíyé miwítí kawáá-wáásíyé tí'maena awaantanténa kuména waási túwaandu urómpimba tafákáara'a úmaena kumúwasa i-wáásíyé miwítí óraakone tuwánésa tufuwémómbo úwoi mérowana ³³ óraako Póromba tata'ótorena i-wáásísáféna séna kae'-ándásámbá kárá'oro simásuwena tísai ena séna maankwáásí náawa'iyo. We nóra uráiyó súwasa ³⁴ tuwímbai fi'o-fi'on-aaisafesa suwasá tuwímbai miyá suwasá uwaná óraako minááiígóní áwáu ímba iséna

i-wáásísáféna séna miwámbá áí'mae'a i-wáásítí naaúmpa'a iyóro súwasa ³⁵ áí'maesa ontafín-karááká'ó iyúmba tufuwónaesa untáfésa i-wáásí tiyáánka'a farámbaesa iyúwasa ³⁶ tínaaemba tirááiwa'mae iyésa tufuwíyana puwíno símaesa óraaka'a iyáawe.

Póromo simátímakain-aii.

³⁷ I-wáásí Póromba áí'maesa miwítí naaúmpa'a iyónae suwaná Póro miwítí óraakomba simámena séna moórá-aii simámenae súwana óraako séna Kíríki-waasi-taafinkemba wésempo ³⁸ emá ímba Ísípi-marafaken-kwaasi óne. Minkwáásígó Rómu-kamani-waasisafena aaisambá tiyéna sáwífa'-waasi 4,000 waasi símai tí'maena tiyáí-tántáá'á maimaésa máásai-marafa'o kuráamba ímba wemá óne súwana ³⁹ Póro séna Yúndaa-waasi úne. Kesinó kembá Sírísíyaa-marafa'a Táásási-naopa'a óraa'-naopa'a masínkaraiye simásuwena séna moórá-aii simátimenaé súwana ⁴⁰ óraako séna énifo miyán-uwo súwana Póro ontará-karááká'á ména aseráiyantafena ayááamba mósá tuwéna séna kemó senda-áái ísáaro súwasa aserówana Yúndaa-waasi-taafinkemba

Ípúru-taafinkemba simátímakaiye.

22

1 Póro simátimena séna kesífárawaisai kesifoísáíyo maanááímó simásínkáámba anondáá sénaumpo ísáaro séna ² Ípúru-taaifinkemba súwasa miwí tááifinken-
 aai pósa isésa asékésa wenáái kawel-úmai ísówana Póro séna ³ kemá Yúndaa-
 waasi úne. Kesinó Sírísíyaa-marafa'a Táásási-naopa'a masinkówa'a óraa'a é'a
 Yérúsaremufa'a Kámérierimo úpa'a taméraawanana kentáá síwá'náti áamámba
 fasi'ámai simásíma'maena iyáíye. Maanká'ó méraan-kwaasimo Maníkóntáfésamo
 fasi'ámai méraantemba Maníkón-aii fasi'ámai méta'otokaumne. ⁴ Ísuni aampa'ó kun-
 kwáásí sáwí'a uwátinke'a tafisímae'a ándáfa'a aare-waai mátínkaruumne. ⁵ Ááéma
 aifa'-amáán-káwáágowé áamáán-oraal'-waasiye aúfái simésa Támásikasi-naopa'a
 Yúndaa-waasi maimaé mátimuwo suwa'á Ísuni aampa'ó kun-kwáásí kotí'mae'a
 Yérúsaremufa ándáfa'a mátinkanæ sé'a Támásikasi-naopa'a kuráumne. Ááémo
 mináúfáímó símakaan-kwaasi kotísai e'lo é'a kentáfésa érai'a siyé seró.

⁶ Énifo aampa'á wéme'a Támásikasi-naopa'a ewaa'á kówánana wááwái
 wíyómpakemba sáma aafáyáuraan-tantaa'a tuwówana kuména súpáyáagaya úwa'a
⁷ marapá'á tanaa fááwánana aagó aantemba isááwánana sáántena séna Sóroo nóra
 séwa kembá sáwí'a óno súwa'a ⁸ emá nááwa sénó séwánana kemá Násaretifakewi Ísu
 únama sáwí'a wéuwasinkaane súwasa ⁹ kesé'lo méron-kwaasi sáma awánésa simásimun-
 aai ímba kawel-úmai ísówana ¹⁰ áísai e'a sé'a Fasi'aénkóo kemá nóra ónaumno séwánana
 Fasi'aénkó séna iyáfasine Támásikasi-naopa'a winaná moóráwigo Maníkómó embó
 ámakain-kisau-aii simámino súwana ¹¹ ságo súpáyáagaya úwa'a ímba awánááwánasa
 kesé'lo nún-kwaasi siyáán-to'maesa Támásikasi-naopa'a kuráawe.

¹² Kuwaná moóráwigon-awi'a Ánánáyasi Maníkón-aaisafena fasi'ámai ména ken-
 táásí áamámba ísówasa Yúndaa-waasi Támásikasi-naopakewi wenáwí'lo mósá márówi
¹³ kempá'á téna ewaa'á taména séna Sóroo kesí waásiyo. Aneka'á kawel-úmai aúrumba
 awánáínone súwa'a minúwóiyáámbá súrumba awánamai kawel'á ówánana ¹⁴ séna
 kentáá síwá'nási Fasi'aénkó embó iyáfasinankaintafe wení imáyáa arááíwáínone. Wení
 kawel-kísáú-wáásí awáné wenáái iséma ónda po wenáái arááíwáínone. ¹⁵ Awánáánda-
 tantaa'e isáándawe seyaafá'-wáásí simátíma'mae nínone. ¹⁶ Ímba úwoimo máínda
 iyáfasine Fasi'aénkó Ísumba áántenana ení sáwí-imayaa maiyauwáína Ísuntafe ísámai
 nombá mauwó Ánánáyasi simásimuwa'a miyá uráumne.

¹⁷ Miyá é'a kouweré'a Yérúsaremufa tamé'a

óraa'-amaan-daumpa'a Maníkómpá'á inai wése'a kaainkáámbá awánááwánana
¹⁸ Fasi'aénkó simásimena séna Yérúsaremufa'lo méraan-kwaasi kesáái simátímínasa
 ímba kawel-úmai isánááfo minúwóiyáámbá iyáfasine maanká'á tuwaaó Fasi'aénkó
 súwa'a ¹⁹ Fasi'aénkóo áamáán-daumpimpa'a wéne'a enááisafesa timankúnkúmbo on-
 kwáásí ta'óto'mai tókambai tafisímae'a ándáfa'lo mátíyukaunda é'a suwánaraawe.
²⁰ Sítifeni enááimo simátímakaiwaimba tufúnka'a kemá mé'a sirunkó kawel'á
 úwa'a tufún-kwaasiti paákákén-únánkwátóiy'a káráwiyaawanasa tufúwana pukáíye
 séwánana ²¹ Fasi'aénkó séna ai'maráana iyáfasine némpa'a fí'onkaa-waasi kesáái
 simátíma'mae núwo

Fasi'aénkó siyáíye Póro siyáíye.

²² Póro súwasa ánaaembo sún-aaisafesa aaisambá sésa óraaka'-oraaka'a sésa tu-
 fuwíyana puwíno. Miyán-kwáásí ímba maambárafá'á mérainiye ²³ óraaka'-oraaka'a
 sésa miwítí unáánkwátói faúkésa oférófé ésa ofái káúresa óipa'a tuwésa uwaná
²⁴ Rómu-oraako

i-wáásísáféna séna áí'mae'a kentí naaúmpa'a iyóro súwasa miyá uwaná séna Póromba áwiyonku'-newana Yúndaa-waasi-taaigoni áwáu sínata ísáano súwasa ²⁵ Póromba ándásamba kárá'uwankeza áwiyonku'-nánae sésa uwaná i-wáásítí kawáágó mérowana Póro wentáféna séna kemá Rómu-waasiti aúfái-wandaai tokáundawi úmpo ímbo síesai ombá aafimbó maisinkésamo súwiyonku'-nánae-imayaamo ombá áamámba taraisésa uwófí'a ónááfo ímba úwoi súwiyonku'-nánááwe Póro súwana ²⁶ iséna wení óraakomba kosimáména séna minkwáásígó Rómu-waasiti aúfái-wandaai tokáiwaimban-ifo nóra ónaumno súwana ²⁷ óraako iséna Pórompa'a téna séna Rómu-waasiti aúfái-wandaai tokáano súwana ewé súwana ²⁸ óraako séna kemá óraa'-ontamba tuwé'a mináúfái-wándáái maimái tokáumne súwana Póro séna kesifo tokáimba pó'a kewará'á úwoi tokáumne súwasa ²⁹ áwiyonku'-nánaemo sun-kwáásí mináái iséna némpa'a kuwaná óraakowara'a áátaféna éna séna Rómu-waasiti aúfái-wandaai tokáiwaimbo kárá'umankaunda sáwí'a úne séna áátaféna uráiyé.

Póromba áí'maena áamáán-oraá'-waasifa'o kuráin-ai.

³⁰ Áátaféna éna aafáyáara'a óraako séna Yúndaa-waasi Pórombo simánkáán-aaigoni áwáu síya'a isánae séna óraa'-amaan-kisau-waasiye áamáán-oraá'-waasisaféna séna túwaandu oro séna i-wáásísáféna Póro ayáámpinken-anda faútúwáaro súwasa faútúwówana áí'maena túwaandu urónka'a máánkaraiye.

23

¹ Máankowana Póro áamáán-oraá'-waasi káá'a túfífaena séna kesí waásisono. Kemá ááéwara káfé'wara'a Maníkón-aúranka'a kawé'-úmai mé'a moórá-tantaa'a sirunkó ímba umbái wétaiye súwana ² aifa'-ámáán-káwáágón-áwí'a Anánáyasi wemá Póroni ewaa'ó mérowisaféna séna ói'a turaráaro súwasa miyá uwaná ³ Póro wentáféna séna empímbá sáwí-imayaa wéraimba póna Maníkó embá tufuwíniye. Emá méma imáyáa éma áamámba arááiwa'mai aafimbá ankáumne sémpo minamáámbá taraisé ói'a turaráaro sénasa sói'o turaráámba áamámba taraisóne Póro súwasa ⁴ wení ewaa'ó mérowi sésa Maníkóni aifa'-ámáán-káwáágómbá símai sáwí'a wéuwankaane suwaná ⁵ Póro séna aifa'-ámáán-káwáágó iyémó sewa'ó isékaa ímba mináái súsino. Maníkón-ai aúfáifimba agaimaréna séna kentí waásiya'o káráwiyewi ímba símai sáwí'a uwánkáaro agaimaréna siyáimba isa'á sáwí'a úne Póro siyáiyé.

⁶ Póro simásuwena áamáán-oraá'-waasi tuwánéna imáyáa éna tuwímbai Sátúsi-amaamba sésa púwómpinkemba ímba iyáfasinanaawe-ai sen-kwáásí owasá tuwímbai áamáán-kawaa-waasi owé-ímáyáa éna óraaka séna kesí waásisono. Kesifomá áamáán-kawaa-waasigo éna kembó masínkaraimba kemá áamáán-kawaa-waasi úne. Maníkó pukén-kwaasi iyáfasintinkainiyemo siyáunda-aaisafe'a káfé'a aafimbá maisínkááwe Póro simátimuwasa ⁷ iséna áamáán-kawaa-waasi Sátúsi-amaambo sun-kwáásí keiyái aaisambá símai tuwínkaa'-uráawe. ⁸ Sátúsi-amaambo sun-kwáásí Maníkó pukén-kwaasimo iyáfasintinkainda-aaisafesa karo'-ááín-iyé sésa Maníkóni kísau-waasi wiyómpakewi ímba méraawe sésa waási timambá ímba wéraiye suwasá áamáán-kawaa-waasi sésa Maníkó pukén-kwaasi iyáfasintinkainiyé. Maníkóni wiyómpaken-kisau-waasi méraawe. Waási timambá wéraiye suwasá minááísáféna tuwínkaa'-ésa ⁹ aaisambá sésa áamáán-kawaa-waasifinkemba áamáambo sun-kwáásí iyáfasinesa óraaka sésa kesáámó awánáúndasa Póro ímba sáwí'a wéifo Maníkóni kísau-waasigowa wembá simámakai moóráwigo wiyómpakewiya wembá simámakaiyo. Ínta isáúmne suwasá ¹⁰ aaisambá óraaka'-oraaka'a siyáawe.

Aaisambá óraaka'a suwaná i-wáásítí óraako séna Póromba aaisambá aéesa tafisíyapa'a aiyayaamba tawiyófainifo i-wáásísáféna séna waásiti afufumpimbá komé'a koái'mae'a kentí naaúmpa'a iyóro súwasa miwítí naaúmpa'a móankaraawe.

¹¹ Móankowana mindó'wáámbá Fasi'aénkó Póroni ewaa'á kumbaéna séna fasi'ámai mé kentáfé Yérúsaremufa'a simátimakaantemba Rómu-naopa'a kosimátiminone Fasi'aénkó siyáiyé.

Póromba tufuwíyan-aaimo siyáan-ai.

¹² Súwasa aafáyáara'a Yúndaa-waasi tuwímbai túwaandu ésa Póromba tufuwíyan-ai sésa tufútuweta tóné nonésá nánaumpo ímbo tufuwéta tóné nonésá ínta nánaumnemo óraaka'o ¹³ sun-kwáásí kae'-wáái-wáásí mésa sésa ¹⁴ óraa'-amaan-kisau-waasiye óraa'-waasiye kosimátimesa sésa túwaandu éta óraaka séta Póromba tufútuweta tóné nonésá nánaumpo ímbo tufuwéta tóné nonésá ínta nánaumne. ¹⁵ Miyáumai ámáán-óraa'-waasiye Rómu-oraakontafe'a karo'á kosimáme sé'a Póromba áí'mae kempátá tinatá áísai úmai minááígóní áwáusa isánae sewé kosimáme'a seró. Mináái isésamo aampa'ó áí'maesamo tíyata tufuwónáísaiye siyáawe.

¹⁶ Suwaná Póroni ámánaakon-ááninko tufuwíyan-aaimo sumbá iséna awaantanténa i-wáásítí naaúmpa'a iyéna Póromba mináái isimámuwana ¹⁷ iséna i-wáásítí kawáágómbá áántena séna miwámbá áí'mae óraakompa'a winaná moóra-ai kosimámimo súwana ¹⁸ áí'maena óraakompa'a wéna séna ándáfa'o imérain-kwaasigon-awi'a Póro sáántena séna minifó'á áí'mae óraakompa'a winaná moóra-ai simámimo sisa'á empá'á áí'mae túne súwana ¹⁹ óraako miwámbá ayáán-to'maena ímbo waásimo méron-aempa'a ánkarena áísai ena séna nóran-aaiya'iyo sina'á ísáano súwana ²⁰ miwá simámimo séna Yúndaa-óraa'-waasiye ámáán-óraa'-waasiye moóra-ai sésa aafáyáara'a empá'á iyéna karo'á iséna Póromba áí'mae kempátá kumínata áísai úmai minááígóní áwáusa isánae karo'á isenááwe. ²¹ Miwí táái ímba isaaó. Kae'-wáái-wáásí óraaka sésa Póromba tufútuweta tóné nonésá nánaumpo ímbo tufuwéta tóné nonésá ínta nánaumne sésa aúp'á aampa'á káráwiyesa miwí tááisafe ewé sínono sésa káráwiyaawe. Mindásafe miwí táái ímba isaaó. Minifókó óraakomba miyá simámuwana ²² iséna séna simásimenda-ai ímba fí'on-kwaasi simátimo óraakomba simámakaumne ímba siyó séna ai'mákaiye.

Póromba áí'maesa óraakompa'o kunkáan-ai.

²³⁻²⁴ Minifókómbá ai'maréna i-wáásítí kawáágónkái táántowasarai tuyaná séna káfé'-no'waamba Póromba áí'maekai Sísáaríyaa-naopa'o kámáni-oraakompa'a múauwaakaiyo. Sáwífa'-i-waasi 200 i-waasi to'mayaa íyasa tuwímbai-waasi ósifinka'o nón-kwaasi 70 waasi to'mayaa íyasa sáwífa'a 200 waasi paepáé'o tokáan-kwaasi to'mayaa íya'a Pórombo ayáá'maenamo wínda-osi to'mayaa uwánke'a káfé'-no'waamba Póromba kawé'-úmai káráwimai áí'mae'a kámáni-oraakon-awi'a Fíríkísimpa'a múauwaaro séna ²⁵ aúfái agaéna maará simámimo séna ²⁶ kentáásí óraa'-waasi Fíríkísiyo isaaó. Kemá Kóróndiyasi-Rísíyaasi kári'-ai simámimo isaaó. Kawé'-úmai méraano. ²⁷ Yúndaa-waasi minkwáásígón-áwí'a Póromba ta'ótokesa tufuwíyanesa owa'á Rómu-waasiti aúfáimo tokáin-kwaasigo isa'á isé'a Yúndaa-waasi tiyáámpinkemba tafisímai kesí

i-wáásí tiyáámpimba tinkáúnasa áí'maesa migowé. ²⁸ Minkwáásígómbó simánkén-ai isánae sé'a áí'mae'a miwítí óraa'-waasifa'a kunkáumne. ²⁹ Ímba sáwí'a uráifo miwítí ámáán-aaigomo intáfésa simánkaraawe. Kemó ándáfa'o auwé'ó tufuwónanamo puwínda ímba moóra-tantaa'a uráiyé. ³⁰ Yúndaa-waasi tuwímbai tufuwíyan-ai sewa'á isé'a empá'á ai'maráanasa áí'maesa kumónááwe. Wembó simánkaraan-kwaasisafe'a simátimo sé'a wembó aafimbó maénkáán-ai enaúranka'a símai kawé'án-oro. Mináúfáífimbá agaimaréna siyáiyé.

³¹ Agaimaréna súwasa i-wáásí simátimunteмба miyá ésa mindó'wáámbá Póromba áí'maesa wémesa Ántípátirisi-naopa'a kunkwaésa ³² aafáyáara'a i-wáásí marapá'ó

kun-kwáásí kunuwerésa miwítí naaópa'a íyúwasa ósifimbo nún-kwaasi Póromba áí'maesa ³³ wémesa Sísááriyaa-naopa'a ósifinkemba marapá'á kumbaésa mináúfái óraakomba múamesa Póromba aúranka'a múankowana ³⁴ mináúfái toráumai iséna Pórontafena séna emá náám-barafaken-kwaasiya'ono súwana Póro séna kemá Sírísíyaa-marafaken-kwaasi úne súwana iséna ³⁵ éniфо aaimó simánkaraan-kwaasi kumíya'a isánaumne séna wení waásisafena séna Érotimo uráin-daumpa máánkare'a kawel'-úmai káráwiyoro súwasa miyá uráawe.

24

Yúndaa-waasi Pórombo simánkaraan-aaí.

¹ Káráwiyuwasa séfataase-no'waamba waésa aifa'-amáán-káwáágón-áwí'a Ánánáyasiye óraa'-waasiye Póromba aaimó simánkénesa Sísááriyaa-naopa'a Fíríkísimpa'o kúmúmba moóráwigo amáámba kawel'-úmaimo isón-kwaasigon-awi'a Tétárasí wesé'a Fíríkísimpa'a kumbésa ² Póromba áántowana túwana Tétárasí aaí simánkena óraakomba símai arumbá faiyaréna séna kentáásí óraakoo kawel'-ímáyááwára'-wáásí po kawel'-úmai káráwiyonata ayáátááka'a aáno úmaisa méraumne. Ení imáyáafinkemba kawel'-úmai súwa'nai ónata maé'éúndasaaniye. ³ Kesáá naaó'-nao'o méraunda-waasisa aasiyaasi-kánáá entáféta aamoisá wéune. ⁴ Ímba ayáátáá'-aaí sénaumpo embá awesaraí ifáínifo ampáán-áái sénaumpo usúká'mai isaaó. ⁵ Maankwáásígó aoisaambá wimái seyaafá'-márafá'á wénena Yúndaa-waasi símai tirumbá faiyaráísasa Násaretifakewini aampa'á arááiwaesa owaná miyámó onkwáásítí aifarááwí éna miyá wéiye. ⁶ Miyá éna fi'onkaa-waasi áí'maena óraa'-amaan-daumpa'a móankaraisana ména sáwí'o uráintafeta maankwáásísá ta'ótoketa kentáásí amáán-oraal'-waasifa'a aaí simánkanae únansa ⁷ i-wáásítí óraakon-awi'a Rísíya kuména kusínkambaisa siyáámpinkemba Póromba kunáí'maena iména ⁸ simásimenasa séna empá'á másenááwe sisatá wégumune. Maankwáásígómbó áisai inanamó éna aafimbó maénkaraunda-aaí wemá sína seyaafá'-áái isaaó Tétárasí súwasa ⁹ Yúndaa-waasi wembá áwa'nai esa minááímó simbá érai'-aaí siyé siyáawe.

Póro Fíríkísimbo mósísimamakain-aaí.

¹⁰ Suwaná kámáni-oraako aúwáámé'a éna Pórontafena e siyó súwana Póro séna emó káráwiyonda ayáátááka'a aatái maisu'maé iyáanda pó'a enaúranka'a anondáá ke aaimó sendasáféna sirunkó aamoí wéiye. ¹¹ Maníkóntáfé'a imáyáa é'a wenáwí'o mósá maráúndasafe'a Yérúsaremufa imé'a siyáánkai úmai kae'-nó'wáámbá taí'áraifo tuwímbaimo tísai inasá érai'a siyé sénááwe. ¹² Óraa'-amaan-daumpa'e kári'-amaan-daumpimpa'e máápa'e ímba aaisankáámbá sé'a ímba waási símai tiyáí-ááímó siyáunda Yúndaa-waasi suwánaraawe. ¹³ Kembó simásínkáámba karo'á sefó minááígóní áwáu ímba wéraiye. ¹⁴ Afora'á ke simámenaumne. Ísuni aampa'á wéwe'a kentáá síwá'náti Maníkón-ímáyáá é'a áwí'a mósá maráúnasa Ísuni aantafésa maankwáásísómbá sésa karo'-ámbán-iye wésewe. Móseseni amáámba isé'a Maníkón-aaímo simátímakowi agaimakáan-aaí isé'a érai'e sune. ¹⁵ Miwí sésa Maníkó seyaafá'nánká sáwí-waasiye kawel'-wáásíyé pukémpinkemba iyáfasintinkainiye sésamo amu'maráántemba kemá miyá wéune. ¹⁶ Mindásafe'a kesí imáyáafimba sáwí'an-ifo sé'a Maníkón-aúranka'e waási túranka'e kawel'-úmai méraumne.

¹⁷ Éniфо fí'o-fi'om-barafa'a wéne'a tuwímbai-aatai maisuwé'a Yérúsaremufa'a kesí waási ímbo tómbó makáan-kwaasi óntamba tímé'a Maníkóntáfé'a isámai póí'o ondasáfé'a iyáumne. ¹⁸ Minkísáú wémae'a Yúndaa-waasiti amáámba isámai kawel'ó í-tántáá'á uwásuwe'a Maníkóntáfé'a isámai póí'o ondasáfé'a óraa'-amaan-daumpa'a iméraawanasa kempá'á sáwífa'-waasi ímba taméresa aaimó símae kumbá

Yúndaa-waasi suwánowasa ¹⁹ tuwímbai Yúndaa-waasi Ésiyaa-marafaken-kwaasi mésa suwánaraawe. Sáwí'lo uráanasamo suwánaresa enaúranka'a simásínkáaro. ²⁰ Ámáán-oraa'-waasifa'lo méraawandara'lo sáwí'lo uráanasamo suwánaresaraa moórá'-aai aantemba sewišinó. Moórá'-aai aantembo senkaka isáásino. ²¹ Ámáán-oraa'-waasifa'lo méraawandara'a óraaka sé'a Maníkó pukén-kwaasimo iyáfasintinkainiyemo siyáunda-aaisafesa káfé'a aafimbá maisínkááwe séwánasa kemó siyáunda-aaisafesa simásínkááwe
Póro siyáie.

²² Súwana Fíríkisi Ísuni aampa'ó kun-áái é'a ísarena séna i-wáásítí óraakon-awi'a Rísíya kumína'a maanáái ísámai kawé'á ónáifo koró simásuwena ²³ Póromba káráwiyowintafena séna ándáfa'a kawé'-úmai káráwiye ímba aiyayaanka'lo kárá'umarenda ímbo wemó makáinda-tantaa'a wení waásimo áwa'nai ónae síyamo e úwoi ewé sinasá áwa'nai oro
Fíríkisi siyáie.

Póro Fíríkisinte Túrúsíraante'lo simátimakin-aai.

²⁴ Fíríkisi simásuwena ména tuwímbai-kanaa maisuwéna awaainímbá Yúndaa-ininkon-awi'a Túrúsíraamba áí'maena taména Póromba áántowana téna séna Ísu Káráisitín-aaisafesa timankúnkúmba un-ááígóní áwáu simátimuwasarai ísóyana ²⁵ Póro kawé'-ááígóní áwáu séna miwí túra'lo káráwiyiyan-aai séna Maníkó waásimo méraawini áwáumo tísai índa-aai súwana Fíríkisi áá'a úwana séna éni'fo waaó. Ánaaemba ímbo kisaumo wéraindara'a áántanaiye séna ²⁶ imáyáa éna Póro ándáfa'a méyán-onaná faúsinkainkwaé séna óntamba simína'a faú'ankanae-imayaa éna mindásafena aasiyaasi-kánaá Póromba áántowana túwasarai aai símaesarai iyáaye.

²⁷ Aai símae iyúyana kae'-áátái maisuwéna moóráwigon-awi'a Pósiyasi-Fésítasi Fíríkisin-anonaa kámáni-kisau iyámainda ampáámbá úwana Fíríkisi Yúndaa-waasi tirunkó kawé'á ínkwaé séna Póromba ímba faú'ánkaraifo úwoi ándáfa'a méraiye.

25

Póro aifa-káwáágómpá'á kónaumnemo siyáin-aai.

¹ Póro ándáfa'a mérowana Fésítasi mináémpá'á Sísáaríyaa-naopa'a taména kaumbo-nó'wáámbó tawaúmba minkákémbá Yérúsaremufa'a imérowasa ² Yúndaa-oraa'-waasiye óraa'-amaan-kisau-waasiye wempá'á tésa sésa Pórombo simánkaraundantenta anekatá simánkanae sésa ³ súwa'nai esa Póromba kuai'márénana Yérúsaremufa'a iyíno. Minááímó sumbá tuwímbai aampa'á káráwiyesa tufiyan-imayaa ésa mináái suwaná ⁴ Fésítasi séna Póro Sísáaríyaa-naopa ándáfa'a méraiye. Kemá ampáánká'á kumónaumpo ⁵ kempínkémbá óraa'-waasi kesé'a kumésa Póro sáwí'lo uráinda-aai síya'a ísáano simásuwena Fésítasi ⁶ afakaumboé-no'waana'i siyáánkai-no'waana'iyo waéna Sísáaríyaa-naopa'a kumbéna aafáyáara'a aaimó ísón-daumpa'a iména Póromba koái'mae teró súwasa koái'maesa tuwasá ⁷ Yúndaa-waasi Yérúsaremufakembo kúmúwai Póromba úkúresa mésa áuíyain-aai simánkówana ⁸ Póro miwí táái anondáá simátiména séna kemá ímba Yúndaa-waasiti amáámba taráiyé'a óraa'-amaan-damba ímba sáwí'a é'a Rómu-kamani-waasiti amáámba ímba taráiyaumne Póro súwana ⁹ Fésítasi Yúndaa-waasi tirunkó kawé'á ínkwaé séna Póromba áísai ena séna Yérúsaremufara iyínara simánkaraan-aai ísámai kawé'á ónaumno súwana ¹⁰ Póro séna ímbaniye. Rómu-kamani-aifa-kawaagoni waási ómpo kesáái ísámai kawé'an-uwo. Yúndaa-waasiti amáámba ímbo taráiyaunda é'a suwánaraane. ¹¹ Amáámbo taráiyé'lo sáwí'lo úndarakaa tufuwónaemo sembá ímba a'áo súsino. Úwoi

sínkamowisino. Simásínkáán-ai ímba érai'-aai pó'a ímba iyónaumpo Rómu-kamani-aifa-kawaagompa'a konaná kesáái ísámai kawel'á íniye Póro súwana ¹² Fésítasi iséna wení kawel'-ímáyááwárá'-wáásiyé aai simásuwena Pórontafena séna Rómu-kamani-aifa-kawaagompa'a kónae sénda pó'a ai'maráana wínone Fésítasi siyáiyé.

Póro Ágírípaante Pénáisinte'lo simátímakain-ai.

¹³ Fésítasi simásuwena mérowana ánaaemba moóráwigo Yúndaa-oraa'-waasigon-awi'a Ágírípa úwana ámánaankon-awi'a Pénáisiye'a mindárai Sísááriyaa-naopa'a kumésarai Fésítasi kámáni-kawaa-kisau maiyóntafesarai wempá'á kumésarai ayáámba amésarai ¹⁴ tuwímbai-no'waamba wáúyana Fésítasi Ágírípaamba Póron-ai simámena séna Fíríkisi moóráwigomba ímbo faú'ánkáimba úwoi ándáfa'a ánkáísana méraiye. ¹⁵ Yérúsaremufa'lo iméraawandara'a Yúndaa-waasiti óraa'-waasiye óraa'-amaan-kisau-waasiye kempá'á tésa wembó simánkaraan-ai sésa tufuwó suwa'á ¹⁶ simátíme sé'a Rómu-waasi ímba úwoisa tínkamonaumne. Aoisaankwárá'-wáásímó éna wemá aaimó simánkéwise'a mérainata éfo simánkén-ai anondáa siyómó senaná síniye. Rómu-waasiti áwáuma miyán-iyé. Simátímewanasa ¹⁷ kúmúwa'a ímba úwoi maéwánda aafáyáara'a aaimó sen-dáúmpá'á imé'a Póromba áantaawanasa áí'mae iyúwasa ¹⁸ wembó simánkaraan-kwaasi iyáfasinowa'a sáwí'lo uráinda-ai sénááwe-imayaa ówánasa ¹⁹ kentáái antemba sésa moóráwigo-awi'a Ísu pukáiwaintafesa sésa Póro séna wemá iyáfasinena úwoi méraiye siyáin-aisafesa aaisambá siyáawe. ²⁰ Kemá sé'a nóraumaiya minááigóni áwáu isánaumno sé'a Póromba áísai e'a sé'a Yérúsaremufara iyínara simánkaraan-ai ísámai kawel'á ónaumno séwánana ²¹ Póro séna ímbaniye. Ándáfa'a méraunasa káráwiyaamba pó'a Rómu-kamani-aifa-kawaagompa'a konaná kesáái ísámai kawel'á íniye súwa'a káráwiyaan-kwaasisafe sé'a káráwimai kawel'á uréwana aambá paápé ina'a ai'maráanana wíníye siyáumne ²² Fésítasi súwana Ágírípa séna miwán-áái isánae súwana séna éniyo aafáyáa isaaó Fésítasi siyáiyé.

²³ Úwasarai Ágírípaae Pénáisiye waiyóyamba aafáyáara'a iyáfasinesarai kawel'-únánkwátói úmaesarai i-wáásítí óraa'-waasiye mindáópaken-oraa'-waasiye aano úmai iyúyasa seyaafá'nánká tuwánowasarai aaimó sí-náúmpá'á iyúyana Fésítasi Póromba áántowasa áí'mae iyúwana ²⁴ Fésítasi séna óraako Ágírípaae'lo méraan-kwaasiye ísáaro. Yérúsaremu-naopakewiye maafákéwiyé Yúndaa-waasi aaimó maankwáásímó simánkaraamba awánaaro. Tufuwíyana puwínomo óraaka'lo símae'lo iyáamba ²⁵ saafá úmae'lo iyúnda ímba sáwí'a uráifo ímba puwíniye. Rómu-kamani-aifa-kawaagompa'a kónaumno siyáintafe'a ai'maráanana wínda ²⁶ kemó aúfái agaimáimo áménda ímba wéraiye. Mindásafe maaméran-kwaasifimba Ágírípaan-aúranka'a máankaunda po wemó sínda-ai isé simásímína'a aúfái agaénaumne. ²⁷ Ándáfa'lo mérain-kwaasi úwoimo ai'maré'lo simánkaraan-aaimo ímbo aúfáifimbo agaimáimo áménda uwófi'a ónaumne Fésítasi siyáiyé.

26

Póro anondáámo simátímakain-ai.

¹ Súwana Ágírípa Pórontafena séna éniyo simánkaraan-ai anondáa simátimiyo súwana Póro ayáámba mósá tuwéna simánkaron-aaigomba anondáámo síndasafena séna ² kentáásí óraako Ágírípaao Yúndaa-waasi simásínkaraan-ai enaúranka'a anondáámo sendasáféna sirunkó aamoí wéiyé. ³ Yúndaa-waasiti áwáuwara amáánkwará'a kawel'-úmai isáándasafena sirunkó kawel'á intáféna ímba suwesarai iyé sé kesáái kawel'-úmai isáínone. ⁴ Kemá iyámpóiyakemba kesí Yúndaa-waasifimba mé'a Yérúsaremufa'a komé'a kemó ówándawini áwáu Yúndaa-waasi seyaafá'á suwánaraawe.

⁵ Ámáán-kawaa-waasiti aampa'á arupise úmae kuráumne. Ámáán-kawaa-waasi Maníkón-ímáyáásá éta fasi'aén-ámpátá arááiwaeta minámpá'á arupise úmae kuráumne. Yúndaa-waasi ayáátáaka suwánaraamba pósa sésáinasamo ésa kentáfésa érail'a siyé sénááwe. ⁶ Naaófá'á Maníkó kentáá síwá'násafena érail'-aai simátímakomba paápé índasafe'a amu'makáumnemo siyáunda-aaisafesa aafimbá maisínkaraawe. ⁷ Kentáá síwá'ná sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasifinkemba Yúndaa-waasi aafáyáara'e fénáímpinka'e nó'waane Maníkón-ímáyáá mósá marésa minéráí'-áái amu'maráántemba miyámó úndasafesa aafimbá maisínkaraawe. ⁸ Yúndaa-waasisono. Maníkó waási pukémpinkemba kanaa'ó iyáfasintinkainda-aaisafe'a nóra isará ímba érail'e wéseo.

⁹ Ááéma kemá imáyáa é'a Ísu Násaretifakewini aampa'ó kuwái sáwí'o uwátínkáanda-imayaa uráumne. ¹⁰ Yérúsaremufa'a miyá ówánana óraa'-amaan-kisau-waasi si'márówa'a Maníkóní waási sáwífa'nanka tí'mai ándáfa'a tinkááwánasa tínkamiyasa púwóro sumbá kewará'á miyán-oro siyáumne. ¹¹ Aasiyaasi-kánáá ámáán-daumpimpa'a wéne'a Ísun-aai símai sáwí'a íwae sé'a tínkambae iyáumne. Sirunkó ika fówa'a némpa'-naopa'wara'a wéne'a tínkambae kuráumne.

¹² Óraako Ágírípaa mindásafesa óraa'-amaan-kisau-waasi aúfái agaimái simúwa'a Támásikasi-naopa'a maimaé'ó kówánda ¹³ wááwái sama aafáúgóní sáwara'o iyáákaro-sama tuwówana wiyómpakemba kuména kesinepakéné kesé'ó kun-kwáásí tinepakéné sán-kówata ¹⁴ marapátá tanaa fááwánanasa aaigó antemba súwa'a isááwánana simásimena Yúndaa-waasi-taifinkemba séna Sóroo nóra séwa kembá sáwí'a wéono. Póimo ándámo wímakaawanamo ayáambo nararáintemba emá miyá wéone súwa'a ¹⁵ Fasi'aénkóo nááwa'ono séwánana Fasi'aénkó séna kembá Ísumba sáwí'o wéuwasinkaandawi úne. ¹⁶ Íyáfasinaao. Kesí kísau maínkwae sé'a iyáfasinanke'a enaúranka'o paápé únda káfé'ó suwánáandarakemba aráánáménda-aai simátíma'mae iyínone. ¹⁷ Ai'maráana Yúndaa-waasiye fí'onkaa-waasiye simátímínasa tuwímbai aaisambó aíya'a miwí tiyáámpinkemba aiyánaumne. ¹⁸ Simátímínasa kumeu'ó índa-ampa'a ifátuwesa sámó káínda-ampa'a teró. Waántáwankoni fasi'aémbá tuwésa Maníkóní fasi'aémbá tamáero. Simátímínasa kesáásafesa timankúnkúmba íya'a miwítí sáwí-imayaa maitiyuwé'a Maníkóndé-i'o uwátínkaraunda-waasifimba mótínkáano Ísu simásímakaiye.

¹⁹ Óraako Ágírípaa wiyómpakembo simásímakain-aai ímbo tuwáunda úwoi miyá wéune. ²⁰ Aifa'á Támásikasi-naopa simátíme'a ánaemba Yérúsaremufa simátíme'a minkákémbá Yúndaa-waasiti marafá simátíme'a fí'onkaa-waasiti marafá simátíme sé'a kentí sáwí-imayaa tuwé'a Maníkómpá té'a kawe-kísáú maíyasa tuwánésa sésa Maníkómpá'ó tiyáawin-owe síwae sé'a simátíma'mae'a kuráumne. ²¹ Mindásafe'a óraa'-amaan-daumpa méraawandara'a Yúndaa-waasi kembá ta'ótokesa sínkamonae siyáambanifo ²² Maníkó súwa'nai úmaena káfé'wara'a íyísa'a maanká'á mé'a óraa'-waasiye úwoi-waasiye kesáái simátíme'a Maníkón-aaimo simátímakowi agaimakáan-aai Mósesé agaimakáin-aai simátímunda-aai mimbórá-áái wésimatimune. ²³ Maará siyáawe. Maníkómó iyáfasinankaiwaintafesa agaimarésa sésa áí'o índa-i'a íyana aifarááwí pukáimpinkemba iyáfasinankainda-aai agaimakáamba pósa Yúndaa-waasiye fí'onkaa-waasiye pukáimpinkembo iyáfasinkain-aai isésa sámó kain-ámpá'á wíwae sésa agaimarésamo siyáan-aai kemá wésimatimune Póro siyáiyé.

²⁴ Pórombo simánkaraan-aai anondáá simátímuwana Fésítasi óraaka séna Póroo uwóí'a wéone. Aúfáifinkemba sáwífa'-imayaa uwáítái'-uráanana ení imáyáago embá uwóí'a wéiyé Fésítasi súwana ²⁵ Póro séna óraakoo ímba uwóí'a úmpo súnda-aai

érai'-aai arupíse-aain-iye. ²⁶ Súnda-tantaa'a ímba aúpá'á uráafo seyaafá'-wáásí tááka'o siyáamba ewará'á mináái ísaraampo kemá ímbo inkaisúnda úwoi wésimamune. ²⁷ Maníkón-aaimo simátimakowi-taaisafe érai'e wéseno. Érai'emo sembá é'a ísaraumne Póro súwana ²⁸ Ágírípa séna kári'-aaimo simásimenda-imayaa e Ísuni waási-i'a úne-imayaa óno súwana ²⁹ Póro séna ímba kári'-aaisafe'a ímba ayáátáá'-aaisafe'a sune. Maníkómpá'á maará sune. Kemó úndantemba kesááimo Ísáán-kwaasiye ewé miyá íwae sumpo kembó kárá'uraan-andagoma ímba kempímbá wérainkwae sune Póro siyáíye.

³⁰ Súwasa Ágírípaawe Fésítasiye Pénáisiye seyaafá'-wáásíyé iyáfasinesa ³¹ máápa'a kumbésa keáímbá sésa ímba sáwí'o uráintafesa ándáfa'a ankésa tufuwíyana puwíno siyáawe suwaná ³² Ágírípa Fésítasintafena séna Rómu-kamani-aifa-kawaagompa'a kónaumne ímbo siyáinkakaa faú'áúwáananana kóisina mináái siyáimba po ai'márénana Rómu-kamani-aifa-kawaagompa'a wíno Ágírípa siyáíye.

27

Póro Rómu-naopa'o kuráin-aai.

¹ Súwana Fésítasi to'mayaa éna séna Ítáári-marafa Rómu-naopa'a nompín-táómpimba wíwae séna Póronkwara tuwímbai-anda-waasiwara'a moórá-waasigontafena káráwimae wínkwaé séna méankowana minkwáásígón-áwí'a Yúriyasi wemá Rómu-aifa'-waasigoni i-wáásítí kawáágómbá méankowana ² moórá-nompín-taomba Ándámítiyamufakemba wérowana Ésiyaa-maragoni awáífaká'-náópa'a kónae súwata mindómpín-táómpimba iyáteta Máséndóniyaa-marafa'a Tésáróníkaa-naopakenkwaasigon-awi'a Árísítakasi weséta iyáteta wémeta ³ aafáyáara'a Sáíndóni-naopa marapá'á kúwátaawananasa Yúriyasi Póromba arumbá uwánkena séna úwoi ení waási kotuwánenasa ímbo tokénda-tantaa'a áméro súwana miyá úwata kouweréta ⁴ mindómpín-táómpimba iyáteta kówánanasa fiyúndá toréna nompín-táómba ta'óto'marowana ímba kúwata nonafufumpa'ó wérom-baragon-awi'a Sáíparasimarama wéropa'a mináémpá'á fiyúndá ímba torówata mifátá wémeta ⁵ Sírisiyaa-marafa'a Pámpíriyaa-marafa'a kóyááketa Rísíyaa-marafa'a Máíraa-naopa'a marapá kúwátaawananasa ⁶ moórá-nompín-taonko Árékísándiriyaafaken-taonko Ítáári-marafa'a kónae sún-taonko wérowana i-wáásítí kawáágó awánéna mindómpín-táómpinta mósinkaraiye.

⁷ Mósinkowata kówándasa kári-fiyunda toréna mindómpín-táónko ímba aintówata tuwímbai-no'waamba waéta miyá úmaeta Náíndási-nao'-ewaata kówándasa óraa-fiyunda toréna nompín-táómba ai'á tosétuwowata sínaaempakenta kouweréta nonafufumpa'-márágón-áwí'a Kíríti-marafa'a fiyúndá ímbo torópa'a wémeta ayáífá'-márágón-áwí'a Sárímoni-marafa'a kóyááketa ⁸ uwí-nónáwáífakafamba suwesaraisáféta úmaeta wémeta Rásíya-naokoni ewaa'á kawé'-wáúné supa'á ⁹ ayáátááka'a koméraawananasa aifa'-amáán-kawáágó Yúndaa-waasiti óraa'-amaandaumpa'a afufumpín-dáúmpá'ó iyún-kanaa tai'ówana minkánáá fiyúndá torón-kanaa uwí-nónkó tufántááfan-úwasa inkaisésa ímba nompín-táómpimbo nún-kanaa túwana Póro imáyáa éna simátimena séna ¹⁰ káfétaamo nompín-táómpimbo kondasá sáwí-tantaa'a kesinetá paapé íníye. Ímba moparáwín-aantembanifo nompín-táóne waásiye áwiyoranaawe. Mináái kemá é'a ísaraunda póta aánota ménaumne Póro súwana ¹¹ i-wáásítí kawáágó Póron-aai ímba iséna nompín-táómba to'maé núwain-aaiye mintáónkoni afowán-áái aantemba iséna Póron-aaisafena ímba érai'e-imayaamo úmba ¹² mintáómba wérompa'a fiyúndámo tóráin-kanaa ímba kawé'ó ún-aempa'a mésa sáwífa'-waasi sésa tuwéta Fíníkisi-naopata koméraawananasa fiyúndámo toráinda-kanaa

tai'áínata kónaumne sumbá Fíníkisi-naopa'a Kírítí-marafa'o wéron-daopa'a kawel-nónkwaampa'a ímbo fiyúndámo torón-kwaumba wérowasa mináái siyáawe.

Óraa-fiyunda torówana uwí-nónkó tufántááfambo uráin-ai.

¹³ Suwaná tiyáánaepakemba kári-fiyunda torówana awánésa sésa Fíníkisi-naopata kónae sésa nompímbó túwówanamo ta'ótokon-anda mósá tafisímai márówata Kírítí-maragoni uwí-nónáwáifata kówándasa ¹⁴ Kírítí-marafakemba óraa-fiyunda toréna ¹⁵ mindómpín-táómba ta'ótorowana ímba aintówana tuwíntámae nún-taamba tuwówana fiyúndágo weyááríka'a fafúsúmaena kúwana ¹⁶ nonafufumpa'á kári'-maragon-awi'a Kónnda-mara wérowana ímba fiyúndá wétoropata kówándasa tínaampa'o kárá'umakesamo tafisímae iyún-taomba tafisímai ¹⁷ óraa-taompimba marésa óraa-taomba tawísífo sésa ándásamba kárá'umai kawel'á úmárówana Rípiyaa-marafa'-aempa'a uwí-nómpímbá nonáamáái-oma'a wérowasa minómáká'á aikó tawífo sésa fiyúndágo fafúsúmaenamo kún-ampanta awá'mai múra márówana wempa'á kúwana ¹⁸ aafáyáara'a mifiyúndá paaí wétorowasa moparáwímbá tuwímbai uwí-nómpá'á tuwésa ¹⁹ aafáyáara'a mintáómpimbo kísau mo máún-kwaasi kísau mo máún-tantaa'a nompá'á túwówana ²⁰ óraa-fiyunda paaí wétorowata ayáátááka'a aafáúwé o'é ímba awánéta táonkomo wínda-amba ímba awánéta imáyáa éta kentáásí marasá ímbo awánaandasa maafátá tai'ánaumne-imayaasa uráumne.

²¹ Imáyáa ówándasa ayáátááka'a tómbá ímba wénowana Póro túranka'a taména séna Kírítí-marafa'a téta séwánda ímba kesáái ísaraawe. Isékaa sáwí'o

í-tántáá'ó moparáwímbó tuwáí ínta úsino. ²² Énifo tirumbá fasi'ámai méraaro. Nompín-táon-aantemba sáwí'a ínifo waási ínta puwónaumne. ²³ Maníkón-ímáyáámó mósá maráúnda káfé'-no'waamba wemá wení kísau-waasigomba ai'maráísana wiyómpakemba kempá'á kuména ²⁴ séna Póroo fasi'ámai méraao. Emá Rómu-kamani-aifa-kawaagompa'a winaná enáái isáíniye. Maníkó embá kawel'á uwánkáimba póna esé'o wégon-kwaasi káráwiyinasa ímba puwónáawe siyáíye. ²⁵ Mindásafe'a fasi'ámai méraaro. Simásímintemba Maníkó miyámó índa é'a isáúmne. ²⁶ Fiyúndágo nompín-táómba fafúsúsuwainata nonafufumpa'á maragóní awáífátá kónaumne

Póro siyáíye.

²⁷ Súwana uwí-nónkón-áwí'a Éndíriyaa-nompimba sísamaifakemba éiyaimba kumbaimái-no'waamba fiyúndá toréna fafúsúmaena kúwasa nó'waan-afufuntamba táómpinken-kísau-waasi sésa maragóní ewaatá kúne sésa ²⁸ ándá-ayaiya'a umbaimó tón-tantaa'a fári'wiyesa nompímbá tu'mái tafisímai awánomba mindónkwááúmbá ayáátááka'a 120-ya'a úwasa wéwesa aneka'á mótu'mai awánomba kárika'a 90-ya'a úwasa ²⁹ maragóní awáífá'á óntambo wéraindara'a tanaa fáúnafo sésa táátafesa ésa

éiyain-anda faútúwówana ánaaepakemba nompímbá kuména ta'ótorowasa minúwóiyáámbá siyaráínata nóin-tantaara wéraiya awánánae sésa ³⁰ nompín-táómpinken-kísau-waasi imáyáa ésa aúpá'á kónaumne-imaya ésa karo'á sésa aikakén-ándá faútuwanae sésa kári-taomba nompá'á múra túwówana ³¹ Póro

i-wáásíyé miwítí kawáágóntáfénawe séna táómpinken-kísau-waasimo ímbo óraa-taompimbo méresamo ésa seyaafá'á tai'ánááwe Póro súwasa ³² i-wáásí

kári-taonkoni ándá kárásuwowana kóuraiye.

³³ Kóúwana siyarónka'a Póro séna sísamaifakemba éiyaimba kumbaimái-no'waamba úwoi mé'a ímba tómbá naráafo káfé'a tómbá naaró. ³⁴ Kemá óraaka simátime sé'a tómbá newaná túgo kawel'á ina'a mé'a ímba tai'ánááwe ³⁵ Póro simásuwena seyaafá'-wáásí túranka'a tómbá maiyéna Maníkóntáféna súwi séna tómbá tafámbai

nówasa ³⁶ awánowana tirunkó kawel'á úwata tómbá nááwándasa ³⁷ mindómpín-táómpimba sáwifa'-waasi 276 waasi méraawanda-waasisa tómbá nááwánanasa ³⁸ símú'a fówanasa mintáómba umbái tówasa mimpímbó wéron-tonkon-awi'a wíti nompímbá maisu'márówana fetóí uráíye.

Nonkó tufántááfan-éna mintáómba tawísísukain-ai.

³⁹ Úwasa siyarónka'a awánomba ímba awánom-barama wérowasa awánomba mifá'á nonkó iyówana kawel'-áamáái wérowasa awánésa sésa mefátá íyónanasa kawel'-áamááifá'á póna táonko úwoi iyíniye sésa ⁴⁰ táómba ta'ótóráin-anda kárásuwowana nompá'á kumúwasa fafúsúmaesa nún-taanka'o kára'umaron-anda awátuwesa aipa'á ampantá fári'wimaresa fiyúndágo weyáárika'a fafusínata áamááifa'a kónae sésa ⁴¹ kuwaná nompímbá nonáamáái-oma'a wérowana mimpímbá mintáónkon-ai'a tawiyúwana nonkó ayámifa'a tufántááfan-émena tawísísukaiye.

⁴² Tawísísuwowasa i-wáásí sésa ándá-waasi nombá tufámbaesa kófainifo tínkamona suwaná ⁴³ i-wáásítí kawáágó Póromba áwa'nai ena séna ímba tínkamoro simásuwena séna nombó tufámbaimo kawel'o iyawi nompímbá ásáfe'a tufámbae'a aápá'á koró. ⁴⁴ Tuwímbai ímbo nombó tufámbaimo awánewi nompín-táónkoni taaimá maiyé'a minká ta'ótoke'a fafúsúmae aápá'á koró súwata miyá éta seyaafá'-wáásísá kawel'á úmaisá aápátá kógosa uráumne.

28

Mórita-marafata kógo uráunda-ai.

¹ Aápátá kawel'á úmaisá koméraawanasasa mindónáfúfúmpá'-márágón-áwí'a Mórita-marawe suwatá ísaraumne. ² Aa'á téna táwi'a wéuwasa mimbárafákén-kwáásí kawel'á uwásinkesasa iyamá agaisínkówata siyáánta wégaufowanana ³ Póro iyáári'a komaimaéna mimpímbá máagaimarowana koko'á úwana waaifainkó téna Póron-ayáámba taunkutúwasa ⁴ waási awánésa keáímbá sésa moóra-waasi tufúwísana púwísana nompín-táómpimbo timbá nonkómá ímba tufúkáimba póna káfé'a wen-ánóndáá maéna waaifainkó fáinana puwíniye keáímbá suwaná ⁵ Póron-ayáámba tufimpín-úwana minkwáífáinkó tará'maena iyafímbá ánkúfowana ímba Póromba áí'a úwasa ⁶ minkwáásí Pórontafesa imáyáa ésa intoráinana puwíniyo. Marapá'á kunténa puwíniyo-imayaa ésa ayáátáaka'a aúrampimba karákésa amu'matuwésa mérowana ímba ááéma puwúwasa imáyáa ésa sésa minkwáásí maníkón-iyé siyáawe.

⁷ Suwaná mimbárafákén-óráá'-wáásígón-áwí'a Pápíríyasi wení maramá ewaa'á wérowi kawel'á uwásinkenasa másinkowata wení naaúmpata kaumbo-nó'wáámbá kowaéwánanasa ⁸ Pápíríyasi afowámbá áuíyankena ayánómbá naewará'á wéuwana mérowana Póro wempá'á wéna awánéna Maníkómpá'á inaí séna ayáántamba ane'á ta'ótorowana mináí'á tai'águwasa ⁹ awánésa tí'o

ún-kwaasi tí'maesa Pórompa'a tuwaná miyáumai asófatinakafa'a kúwasa ¹⁰ aamoí ésa tuwímbai-tantaa'a símúwata méraawanasasa nompín-táómpimba kónae séwándakanaasa ímbo makáawanda-tantaa'a símúwata kuráumne.

Rómu-naopa'o kuráunda-ai.

¹¹ Árékísándiriyaafakemba moóra-nompín-taonkon-awi'a keáfáráwái-káro'-máníkó éna fiyúndámo torái-kánáá mimbáragóní nonkwaaúmpímbá wérowata kaumbo-wiyómbá maisuwéta mindómpín-táómpimba iyáteta wémeta ¹² Sísari-marafa'a Sáírákusi-naopa'a wéta marapátá kuméta kaumbo-nó'wáámbá waéta ¹³ nompín-táómpimba iyáteta wéta Rísíyamu-naopa'a kówaeta aafáyáara'a sínaaempakenta fiyúndá toréna fafúsúmaenasa kúwata kae'-nó'wáámbá kówaeta Ítáári-marafa'a

Píútíyorai-naopa'a marapá'á kumówánasasa ¹⁴ Ísun-aaimo ísówi mérowata kotuwánááwánasasa simásimesasa sésa moórá-sondaa keséta méranaawe suwatá miyáumaisa moórá-sondaa miwíséta maéta Rómu-naopata marapátá kówándasa ¹⁵ Rómu-naopakemba Ísun-aaimo ísówi kówánda-aaisa isésa aampakémbá kotiyánae sésa Ápíyasi-naopa'a maaketi-márúpá'á seyaafá'-wáásí wááumo wai-námbá kaumbo wéropa'a tuwaná Póro tuwánéna Maníkómpá'á aamoí úwana arunkó kawé'á uráiyé.

Póro Rómu-naopa'o mérain-aai.

¹⁶ Póron-arunko kawé'á úwata Rómu-naopa'a kówánanasa mindáópaken-kamani-waasigo Pórontafena séna ímba ándá-naumpa'o máinda úwoi-naumpa'a ménana i-wáásígó enká'á káráwiyiniye súwana ¹⁷ kaumbo-nó'wáámbá maisuwéna Póro mindáópakemba Yúndaa-waasiti óraa'-waasi táántowasa wení naaúmpa'a tuwaná simátiména séna kesí waásisono. Yúndaa-waasi ímba símai sáwí'a uráumpo kentáa síwá'náti áamámba ímba taráiyaundanifo Yérúsaremu-naopa'a kembá ta'óto'mai Rómu-kamani-i-waasi tíméwasa ándáfa'a sínkaraawe. ¹⁸ Sínkaresa sínkamiyanesa kesí áwáumo saafá ombá ímba isasá faú'ankanae sewasá ¹⁹ Yúndaa-waasi mináái taráísúwa'a kesí áwáuma ímba sáwí'a uróntafe sé'a Rómu-kamani-aifa-kawaagompa'a konaná kesáái isáiniye. Kesí Yúndaa-waasi aai simátinkanae ímbo súnda kesáái isáinkwae sé'a Rómu-kamani-aifa-kawaagompa'a tiyáumne. ²⁰ Yúndaa-waasisa Maníkómó iyáfasinankaraiwaimbo amu'makáundawin-aai séwánasa ta'ótokesa siyáánka'a kárá'uraamba pó'a táántamai tuwáné'a simátiménae Póro súwasa ²¹ isésa miwí sésa Yúndiyaafakemba Yúndaa-waasi ímba entáfésa aúfái agaimái túwááwana tiyáiyé. Ímba tuwímbai aai másimasimesasa entáfésa sáwí-aai ímba wésimankaawe siyáawe. ²² Seyaafá'-áémpá'á Ísuni aampa'ó kontáfésa sáwí'o uwátínkáamba wéisaumpo mináái simásímínata isáano siyáawe.

²³ Simásuwesa moórá-kanaa Póro simátiminda-kanaa marésa komésa minkánáa túwasa sáwífa'-waasi Póromo méropa'a tuwaná aafáyáarakemba ómbakena Maníkó wení waásimo kawáámó in-áái simátíma'maena nó'waamba tai'áraiye. Naaófá'á Mósesemo agaimakáin-aafinkene Maníkón-aaimo simátímakowi agaimakáan-aafinkene Ísun-aaimo simátíma'maena tirumbá toréna iyéna Ísun-aaisafesa timankúnkúmba íwae séna simátimuwasa ²⁴ isésa tuwímbai sésa érai'-aaiye suwasá tuwímbai sésa karo'-ááiyé suwasá ²⁵ miyáumai aaisankáámbá sésa tuwínkaa'-uwaná Póro séna naaófá'á Maníkóní Ufaen-ámútánkó moóráwigomba Maníkón-aaimo simátímakowin-awi'a Áísáyaamba simámuwana kentíwá'násomba simátímakomba mináái érai'-aain-iyé. ²⁶ Áísáya agaimaréna séna

Maníkó séna minkwáásísáfé kosimátime sé isáámbanifo ímba isámai kawé'á wéowe. Awánaambanifo ímba awánamai kawé'á wéowe. ²⁷ Miwítí imáyáago umbái taisaná tááko aaimó isáísáféna tuwesaraí isaná túranko awánaisafena tógáfaa'a wéifo ímbo miyámó ésamo ésa táá'o isésamo túrambo awánésamo kesááimo isésamo miwítí sáwí-imayaamo tuwésamo kempá'ó tenkakaa sáwí-imayaa maitiyuwé'a kawé'á uwátínkausino Maníkó siyáiyé

Áísáya agaimaréna siyáiyé. Póro simásuwena ²⁸ séna kemá miyá owa'á pó'a simátime sé'a Maníkó sáwí'o úmáimo méraampinkemba kawé'-ámpá'á métínkáin-aai fí'onkaa-waasi kosimátímaunda Maníkón-aai wéisaawe ²⁹ Póro mináái simásuwowasa Yúndaa-waasi wesimán-kwesiman-esa aaisambá símaesa kóuraawe.

³⁰ kóuwana Póro mindáópa'a ména kae'-áátái maisuwéna wení óntamba naanka'a wétuwena méromba sáwífa'-waasi wempá'á tuwaná aamoí éna ³¹ Maníkó wení

waásimo kawáámó in-áái Fasi'aénkó Ísu Káráisitín-aai simátíma'maena iyáíye.
Kámání-waasi minááísáfésa ímba aambá faiyúwana óraaka simátíma'maena iyáíye.
Kemá Rúku sún-da-aai tai'áiye.

Rómu

Ísu wiyómpa'a iyówana Póro moóra-waai úmai afakaeté-aataiya'iyo miyáumai-aatai maisuwéna Kórinti-naopa'a ména maanáái agaimái Rómu-naopa'o méron-kwaasi agaimái moóra-ininkon-awi'a Fípimba amúwana mátímakaiye. Rómu-naopa'a kámáni-waasiti aifa'-náopa'a Ítáári-marafa'a wéron-daopa'an-iyé. Póro Rómu-naopa'a wínena póna Ísuni aampa'ó kun-kwáásífimbá kísau máinena póna miwí túwa'nai e'a to'mayaa uwátinkanae séna maarán-áái agaimái Fípimba amúwana mátímakaiye. Yúndaa-waasiye fi'onkaa-waasiye seyaafá'nánká sáwí'o úmaesamo

nú-fasi'aenko ta'ótokowana Ísun-aaisafesa timankúnkúmbo owí aantentafena arupíse úmai méraawe Maníkó siyáiyé. Sáwí'o úmaesamo nú-fasi'aenko ta'ótokaimpinkemba Maníkóní ámútankoma faútínkáisasa Ísuwe'a kááísamai aúí'a úmai méraawe. Maníkóní amáánkoni kísau-aaiwara'a agaimái amúwana mátímakaiye.

¹ Kemá Póro Ísu Káráisitini kísau-waasigo é'a maanáái agai-timúmpo isáaro. Maníkó kembá aantá-waasi sí'marena séna kesí ásé-ai kosimátíma'mae núwo séna sí'mákaiye. ² Naaófá'a Maníkó wenáái simátímakowisafena minásé-áái símai fasi'ámakain-ai súwasa aúfái-wandaafimba agaimakáawe. ³ Minásé-áái Maníkón-ááninko kentáásí Fasi'aénkó Ísu Káráisitintafesa símai agaimakáawe. Wemá waásimo kunúkaimba óraakon-awi'a Téfítin-aísafítantambo uráiwain-iyé. ⁴ Wení ámútanko Maníkómpákembá póna Maníkó wembá pukáimpinkemba iyáfasinankaraintafeta minóráá-fásí'áémbá awánéta séta Maníkón-ááninkon-iyé sune. ⁵ Fí'o-fi'om-barafaken-kwaasi wenááisafesa timankúnkúmbo ésa taawiyafiyantafena Maníkó Káráisitimba imáyáa amúwana kentáféna séna kesáái kosimátíma'mae núwo séna kawé-kísáú símakaiye. ⁶ Ísu Káráisitini waási-i'a iyantafena Maníkó táántena kembiwí Rómu-naopa'o méraawiwara'a táántaraiye. ⁷ Minááisáfé'a imáyáa é'a maanáúfái agaimarúmpo isáaro. Kembiwí Rómu-naopa'o méraawi Maníkó wenarumbá tiména wení waási-i'a iyantafena táántaraiwai isáaro. Maníkó kentáásifowawe Fasi'aénkó Ísu Káráisitiye úwoi túwa'nai esarai farumó uwátinkaayantafe'a inái sune.

Rómu-naopa'a kónaemo siyáin-ai.

⁸ Kembiwí Ísu Káráisitimpa'a timankúnkúmbo on-ááigó seyaafá'-áémpá'-wáásífá'á wété isasá isáawa'a Ísu Káráisitini kísausafe'a imáyáa é'a Maníkómpá'á súwi sune. ⁹ Maníkóní kísau fasi'ámai maé'a ááninkoni ásé-ai simátíme'a kembiwísáfé'a inái símae'o iyúnda Maníkó wéisaiye. ¹⁰ Kempá'ó ímbo kúndasafe'a sé'a Maníkómpá'á áísai úmae iyé'a arááimo táínamo e aambá wisínkéna'a Rómu-naopaken-kwaasise'a koméraano sune. ¹¹ Maníkóní ámútanko súwa'nai isa'á kotúwa'nai ona'á wenááisafe'a fasi'ámai imáyáa iyantafe'a kempá'á kónae sé'a úne. ¹² Miyámó ina'o é'a kembiwí túwa'nai ona'á kembá súwa'nai ónááwe. Ísu Káráisitintafe'a imáyáa é'a túwa'nai ona'á kembá miyá ónááwe. ¹³ Kesí waásisono. Kempá'ó ímbo kúndasafe'a sáwí-imayaa ofáínifo maanáái isáaro. Sáwífa-kanaa kónae sé'o únda moóra-tantaako ta'ótóráisa'a méraumne. Fí'onkaa-waasifimbo Maníkóní aambó aráátimewanasamo arááiwáéntemba kembiwí fi'onkaa-waasi owa'á miyá ónae sé'a úne. ¹⁴ Maníkó súwa'nai uráintafe'a sáwífa'-waasi óraa'-naopa'e kári'-naopa'e seyaafá'-ááímó isaraawiye ímbo isaraawiye túwa'nai onó. ¹⁵ Miyámó únda Rómu-naopa'o méraan-kwaasi ásé-ai kosimátímenae sé'a úne.

Ásé-aaigoni fasi'aén-áái.

16 Ásé-aaisafe'o ímbo sigaesáfé'o únda maarán-ááín-iyé. Ásé-aaisafesa timankúnkúmbo owí Maníkó wení fasi'aéntámbá miwítí sáwí-imayaagomo ta'ótokaimpinkemba wéfautinkaiye. Aifa'á Yúndaa-waasi ísaraawasa ánaaemba fi'onkaa-waasi wéisaawe. 17 Ísu Káráisitín-aaisafetaamo érai'emo séta simankúnkúmbo úndasafenasa mindásafena aantemba Maníkó séna arupíse úmai méraawe sisatá wenaúranka'a arupíse úmaisá méraumne. Ásé-aafinkemba miyán-ááísá ísaraumne. Mindásafena naaófá'á Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna Maníkón-aaisafesa érai'emo sésamo timankúnkúmbo owísáféna Maníkó séna arupíse úmai méraawe simbá pósa aúí'a úmai méranaawe agaimaréna siyáíye.

Maníkómbá tínaaembo uwámakaan-aai.

18 Maníkó maanáái aráásímakaiye. Marapákén-kwáásí sáwí-imayaa ésa sáwí'a ésa miyámó ombá Maníkóní érai'-aagioni aambá fáí'makaamba póna Maníkó áyámba éna wíyómpakemba sáwí-meyamba timíníye. 19 Maníkóní áwáuma ímba aúpá'á wéraiifo afora'á aráátímakaimba marapákén-kwáásí awánésá ímba imáyáa uráamba póna sáwí-meyamba timíníye. 20 Maníkó maramó úmaron-kanaarakemba kifé'wara'a Maníkóní áwáuma awánésá wení fasi'aémbó waé'wae'o i-fásí'áémbá kawé'úmai awánésá Maníkón-ane'á túrantamba ímba wéawanaafo wení áwáuma é'a wéisaawe. Maníkó úmakain-tantaa'a awánésá pósa wemó mérain-aai kanaa'á wéisaawe. Mindásafesa sáwí'o ombá miwítí áwáugo isasá sáwí'a wéowe. 21 Maníkó mérain-aai ísaraambanifo ifátuwesa wenáwí'o mósá marésamo érai'a méraiyemo seráámbá ímba mósá marésá súwi ímba sésa ifátuwesa kaentaén-ímáyáá ésa kumeu'ó in-áémpá'-ímáyáá ésa 22 karo'á sésa kawé'-ímáyááwára'-wáásísá úne sembánifo sáwí-imayaawara'-waasi ésa 23 Maníkó maé'mae'o iwáín-ímáyáá ímba mósá marésá waási áúwawaakaamba numamá wai-waamba iyaankafayaambá úmakesa mintántáákóntáfésa imáyáa mósá wémaraawe.

24 Waási miyá-sáwí'ó ontáféna Maníkó ánaaemba uwátimena séna sáwí-imayaasafe'o tirááísafe'o iyamba úwoi miyán-oro siyáísasa miwí keyááríka'a miwí túma sáwí'a wéowe. 25 Maníkón-aai érai'-aai taraisésa

karo'-áái arááiwaesa Maníkó seyaafá-tántáá'ó úmakaiwaintafesa ímba imáyáa mósá marésá wení kísau ímbo máémba wemó uráin-tantaakontafesa imáyáa mósá marésá mintántáákóní kísau wémaewe. Maníkón-áwí'-aantembo mósá marááraamba érai'a mindá ímba mósá wémaraawe.

26 Waási miyá-sáwí'ó ontáféna Maníkó ánaaeni'a uwátimena séna sáwí-imayaasafe'o tirááísafe'o iyamba úwoi miyán-oro siyáísasa aaré tuwaai'waimbá tiyuwésa keiyái kesuwaainíné sisaná kesuwaai'é sésa sáwí'a úmae nówasa 27 waai miyáumai tuwaainíntómbá tiyuwésa keiyái kesuwaainí kesuwaainíné símaesa wénesa miyá-sáwí'á úmae wénontafena Maníkó miwí túra'a sáwí-meyamba arupíse úmai wétimiye.

28 Maníkó wenáái érai'-aai taráísóntafenawe séna ánaaemba uwátímísana miwítí sáwí-imayaago táái téna isasá kentí imáyáafinkení'o ombá uwófi'a wéowe. 29 Fí'o-fi'o-sawí-imayaago miwífimbá óraa'a isasá sáwí'o ombá ímba saagésa túraniyamba ésa sáwí'a uwátinkesa kawé-kísáúmó máéntafesa tirunkó símai sáwí'a uwátinkesa títankamowasa púwówasa aaisambá sésa karo'á simátiyuwesa símai sáwí'a uwátinkesa tíyo-aai símae nésa 30 túwí'a kumínkwae sésa karo'-áái sésa Maníkómbá tíyámba uwánkesa sáwí'-aai simátinkesa karo'á sé'a óraa'-waasisa úne sésa túma maimaé iyésa aú-sawí-kísau maénae sésa miyá ésa tinófoi-taai taraisésa 31 tirumpimbá kawé'-áái ímba wéraisasa símimo fasi'ámakainí'a ímba ésa miwítí waási-imayaa ímba ésa

tirumbá ímba uwátinkesa miyámó ombá ³² Maníkó áamámba símarena séna miyá-sáwí'ó owí puwónááwe siyáimba isésa ímba ifátúwáámba miyá úmae iyésa ímba saagésa miyámó owísáfésa aamoín-owe.

2

Maníkó aaiimbó wémaitinkain-aai.

¹ Tuwímbai tuwánésa sésa sáwí'o owí sáwí-meyamba maenááwe sewí simátíménda ísáaro. Miyámó sembá kembiwíwará'á miyá-sáwí'ó ombá póna aaiimbá maitinkáina'a sáwí-meyamba maenááwe. ² Miyá-sáwí'ó owí Maníkó aaiimbá maitinkéna sáwí-meyamba tímimba wemó arupíse úmáimo miyámó in-ááísá ísaraumne. ³ Tuwímbai tuwáné'a sé'a sáwí'o owí sáwí-meyamba maenááwe sembá miyá-sáwí'á ombá pó'a Maníkó aaiimbá ímba maisinkéna sáwí-meyamba simíníye ímba seró. ⁴ Sáwí'a owaná Maníkó arumbá uwátinkena ímba ááéma sáwí-meyamba tímimba timu'maréna méraiye. Mindásafe'a sáwísamban-iyé ímba seró. Sáwí'o ombá tuwé'a Maníkómpá'á tíyantafena arumbá uwátinkena timu'maréna méraiye. ⁵ Énifo kemá tirunté'a maré'a sáwí'o ombá ímba tuwé'a Maníkómpá'á ímba wétewe. Miyá-sáwí'ó úmae iyóntafena Maníkómó aaisambó sénamo arupíse-sawi-meyambo tíminda-kanáa tínana Maníkó áfááraumai sáwí-meyamba tímínana óraa'a íníye. ⁶ Minkánáá tínana seyaafá'nánká miwítí kúsasafena kawé'-mékáné sáwí-meyane anondáá tímíníye. ⁷ Kawé'a úmae iyésa sésa Maníkó kentáá súwí'a mósá maréna sánkasinkenasa maé'mae'o onda-íta uwásinkainíye sewí Maníkó aúí'a úmai maé'mae'o iyani'a uwátinkainíye. ⁸ Kesáfé-ímáyáá aantemba ésa kawé'-áái tínaeni'a uwámesa sáwí-aai arááíwáéwi Maníkó áfááraumai aaisambá tiyéna sáwí-meyamba tímíníye. ⁹ Sáwí'o owí Maníkó tí'a índa-i'a uwátinkena umbai-tántáá'á tíména Yúndaa-waasiye fí'onkaa-waasiye miyá éna ¹⁰ kawé'ó owí Maníkó sánkatinkena túwí'a mósá maréna aáno uwátinkena Yúndaa-waasiye fí'onkaa-waasiye miyá éna ¹¹ ímba tuwínkaa'-úmai-meyamba tímínífo arupíse úmai-meyamba tímíníye.

¹² Fí'onkaa-waasi Maníkó naaófá'ó Mósesembo simámakain-amaamba ímba isésa sáwí'o ontáféna méraawini áwáuma Maníkóní némpa'a maé'mae'a ónááwe. Yúndaa-waasi Maníkó Mósesembo simámakain-amaambo isésamo taráísóntafena Maníkó minámáánkóní áwáuwara'a aaiimbá maitinkáíníye. ¹³ Maníkó Mósesembo simámakain-amaambo isésamo ímbo arááíwaiyanamo éna Maníkó arupíse úmai méraawe ímba síníye. ¹⁴ Maníkó fí'onkaa-waasi

wení áamámba ímba simátímakowasa miwítí imáyáafinkembo minámáámbó arááíwaesamo ombá minámáámbó ísaraan-kwaasiyaamba wéowe. ¹⁵ Miyámó ombá Maníkóní áamámba miwítí imáyáafimba wéraisasaraamba méraawana tirumpimbá aái wéna kawé'ó ontáféna minááígó séna kawé'an-owe séna sáwí'o ontáféna sáwí'an-owe wésiye. ¹⁶ Moórá-kanaamo tíanamo éna Maníkó Ísu Káráisitintafena sínana wemá waásiti imáyáa aúpá'-ímáyáá tuwímbarena aaiimbá maitinkáíníye. Ásé-aaimo simátimunda minááíwará'á simátimune.

Yúndaa-waasi Maníkóní áamámba tokáundasa póna súwa'nai iyemo siyáan-aai.

¹⁷ Yúndaa-waasisa únemo sewí ísáaro. Maníkó Mósesembo simámakain-amaamba ísaraundasa póta kawé'-úmaisáamo méraundasa Maníkóní waásisa úne sé'a kentúma mósá wémaraawe. ¹⁸ Minámáámbá ísaraantafe'a Maníkómbó arááímo tainí'o on-áái isé'a kawé'ó on-tántáá'é sáwí'o on-tántáá'é kanáa'á tuwímbare'a ¹⁹ óraaka sé'a kawé'-ámbó ímbo awánaraan-kwaasi kanáa'á aráátimeta kumeu'-áémpá'ó méraan-kwaasi kanáa'á sáma kátinketa ²⁰ táá'o ímbo ísáán-kwaasi aráátimeta iyámpóíyaambo on-kwáásí aráátimune wésewe. Maníkó Mósesembo simámakain-amaamba ísaraantafe'a imáyáa é'a sé'a seyaafá'-áái iséta érai'-aaisa súné-imayaa é'a pó'a miyán-áái wésewe.

²¹ Tuwímbaimo aráátimemba kembiwíwará'á mináái arááiwaéro. Umémbá ímba orómó sembá kembiwíwará'á ímba miyán-oro. ²² Aare-úméné waai-úméné ímba orómó sembá kembiwíwará'á ímba miyán-oro. Karo'-máníkó sáwí-tantaa'a iyémó sembá kembiwíwará'á sáwí'a é'a minkáró'-máníkóní naaúmpa'o sáwí'o ombá mindá ifá'á túwáaro. ²³ Maníkó Mósesembo simámakain-amaanta ísaraumne sé'a kentúma mósá máraámbanifo minamáambá taraisé'a sáwí'o ombá waási tuwánésa sésa Maníkón-áwí'a sáwí'a uwánkááwe wésewe. ²⁴ Mindásafena naaófá'á Maníkón-ai aúfáífimba agaimaréna séna

Yúndaa-waasi sáwí'o ontáfésa
fí'onkaa-waasi tuwánésa Maníkómbá
símai sáwí'a wéuwankaawe
agaimaréna siyáíye.

²⁵ Yúndaa-waasi ontáfé'a túma kárámai araenáémbo wée'a sé'a Maníkóní waásisa únemo sewí Maníkó Mósesembo simámakain-amaamba arááiwaémbo Yúndaa-waasi ombá mindá kawé'a uwátínkáífo minamáambá ímba arááiwaémbo Yúndaa-waasi é'a túma kárámai araenáémbo uráamba mindá ímba kawé'á uwátínkáísa'a úwoi-waasiyaamban-owe. ²⁶ Fí'onkaa-waasi ímba túma kárámai araenáémbo

owí Maníkó Mósesembo simámakain-amaamba arááiwaéwanamo ímbá Maníkó séna Yúndaa-waasiyaamba é'a túmo kárámaimo araenáémbo owiyáámbá é'a kesí waásiyaamban-owe wésiye. ²⁷ Maníkó Mósesembo simámakain-amaamba agaimarówa'a Yúndaa-waasi isé'a túma kárámai araenáémbo uráambanifo minamáambá taráíyaamba pósa fí'onkaa-waasi ímba túmo kárámaimo araenáémbo owí minamáambá arááiwaéwimo ésa aafimbá maitinkánááwe. ²⁸⁻²⁹ Túmo kárámaimo araenáémbo owí mindásafena aantemba ímba Yúndaa-waasi Maníkóní waási-úramban-owo Maníkóní ámútanko miwítí sáwí-imayaa maitiyukaiwai Yúndaa-waasi Maníkóní waási-úramban-owe. Agaimakáin-amaanko ímba miyá uwátínkáífo Maníkóní ámútanko miyá wéuwatinkaiye. Miyámó on-kwáásísáfésa fí'on-kwaasi ímba aamoí wéuwatinkaafó Maníkó aantemba aamoí wéuwatinkaiye.

3

¹ Ímba fí'onkaafimban-ifo Yúndaa-waasifimba nóran-kawe-tantaara paápé uráíyo. Túmo kárámaimo araenáémbo uráamba mindá nóran-kawe-tantaara paápé uráíyo sembó ² sísaí iya'o é'a anondáá sé'a kawé-tántáá'á paápé éna aifa'á Yúndaa-waasi Maníkón-aaimo ta'ótoraiyantafena simátímakaiye sénaumne. ³ Simátímakaimbanifo tuwímbai Maníkóntáfésa ímba imáyáa ésa wenáái ímba wétaawiyafowe. Miyán-owo Maníkó ímba miyá éna wemó siyáintemba éna símai fasi'ámakaintemba wéíye. ⁴ Waási karo'-áái wésefo Maníkó érai'-aai aantemba wésiye. Maníkóntáféna símai aúfáífimba agaimaréna séna

enááigo érai'-aai aantemba isasá waási ísaraawe. Ímba kanaa'á aafimbá maenkánááfo enááigo seyaafá'-wáásí táái wéíyaakaiye
agaimaréna siyáíye.

⁵ Kesáámó sáwítaamo úndafinkemba Maníkóní kawé-kísáú afora'á wéraintafeta sáwíta únanasa Maníkó sáwí-meyamba símimba sáwí'a iyésá ímba senó. Miyán-áái waásiti imáyáafinkemban-ifo ímba miyásá senó. ⁶ Maníkómó ímbo arupíse úmaimo mérainkakaa ánaaemba seyaafá'nánká'ó méraawini áwáusafena ímba tísai isinó.

⁷ Moórá-aai ísáaro. Kesáámó karo'-ááímó súndafinkemba Maníkóní érai'-aai afora'á paápé isaná wenáwí'a mósá óraa'o intáféta kesáámó sáwí'o úndasafenasa Maníkó aafimbá maisínkáímbo sáwí'a iyésá ímba senó. ⁸ Miyán-káró'-ááímó sembá mimpínkémbá sésa kesáámó sáwí'o úndasa mimpínkémbá kawé-tántáá'á paápé ínana Maníkón-áwí'a iyíníye ímba miyán-áái seró. Tuwímbai kesúwí'a sáwí'a

uwásinkaiyantafesa kentáfesa karo'á sésa miyán-áái siyé wésefo Maníkó miwí aafimbá maitinkéna arupíse úmai sáwí-meyamba timíniye.

Seyaafá'-wáásí ímba arupíse úmimo méraan-ai.

⁹ Kemá Póro mináái imáyáa é'a sune. Maníkón-aúranka'a ímba maarán-iye. Yúndaa-waasiya kawé'-wáásísá únasasa fí'onkaa-waasi sáwí-waasi owémá ímba miyán-ifo é'a siyáumne. Sáwí-imayaago seyaafá'nánká ta'ótokaiye sune. ¹⁰ Mindásafena Maníkón-ai aúfáífimba agaimaréna séna

Maníkón-aúranka'a seyaafá'nánká ímba arupíse úmai méraawe. ¹¹ Énifo seyaafá'nánká'ó arupísemo í-tántáá'á ímba kawé'-úmai

awánésa Maníkóe'a méraanae ímba wésewe. ¹² Seyaafá'nánká Maníkómbá tínaaemba uwámesa sáwí-amba arááiwaesa kosaambaí ésa

ímba kawé'á wéowe. ¹³ Waási puwésamo kawáá'o ontembá miwí tááigo miyá isasá karo'á simátiyuwaawana miwí tááigo waaifainkómó waásimo ukútintemba isasá

¹⁴ óraa'a símai sáwí'a uwátinkesa ¹⁵ ááéma tínkamowasa púwówi mésa ¹⁶ nópa'o tí'o úní'a úmai

umbai-tántáá'á tímésa ¹⁷ ímba faru uwátinkesa ¹⁸ Maníkón-áároi ímba inkaisésa ifátuwesa méraawe

agaimaréna siyáíye.

¹⁹ Maníkó seyaafá'-márafákén-kwáásísáféna áamáamba séna mináái arááiwaéro siyáimbanifo taraiséta seyaafá'nánká Maníkón-aúranka'a sáwí'a éta súnnda arupíse úmaisa méraumnesa ímba érai'a sune. ²⁰ Maníkómó siyáin-amaamba wéraisata seyaafá'nánká ímba érai'e séta seyaafá'-amáambá arááiwaundasa póna Maníkó kentáásáféna séna arupíse úmai méraawe síníye súnndasa karo'-ááísá sune.

Áamáamba iséta sáwí'a uráumnesa sune.

Ísun-aisafesa timankúnkúmbo owí Maníkó arupísemo uwátínkáín-ai.

²¹ Maníkó aú-amba aráásimenasa Maníkón-aúranka'o waásimo arupísemo uwátínkáín-amba aráásimenasa wemó siyáin-amaamba ímba imáyáa éna minámbá aráásímakaiye. Minááisáfésa naaófá'á Mósesee Maníkón-ai simátímakowiye

minámbá paapé índa-ai simátimesa agaimakáawe. ²² Waási Ísu Káráisitafesa sésa érai'a kentáásí sáwí-imayaafinkemba awásiyukaiye sewaná miwísáféna Maníkó

séna arupíse úmai méraawe wésiye. Ísu Káráisitín-aisafesa timankúnkúmbo owí Maníkó arupíse uwátínkáímba mimbórá-ámbá wéraiye. ²³ Seyaafá'nánká

sáwí'a ésa Maníkómbó arááimo táínda-i'o úmimo ménaesamo ombá káfé'a ímba miyáumai méraawana póna ²⁴ Maníkó úwoi túwa'nai ena arumbá uwátínkáísana

Ísu Káráisiti miwítí sáwí-imayaagomo ta'ótokaimpinkembo uwátinkena Maníkón-aúranka'a arupíse uwátinkaindasafena pukáíye. ²⁵ Maníkó séna sáwí'o om-

béyámbá maitiyuwáíndasafena Ísu Káráisiti puwínana wení naaemá kumíniye siyáimba minááisáféta séta érai'a miyán-iye súnndasafenasa kentáásí sáwí-meyamba

wémaisiyuwaiye. Ááémo sáwí'o uráamba Maníkó ímba ááéma sáwí-meyamba tíména wemá arupíse ímbá awánáiyantafena séna ánaaemba Ísu Káráisiti puwéna miwítí sáwí-

meyamba maitiyuwáíniye siyáíye. ²⁶ Káfé'a Maníkó arupísemo ímbá awánáiyantafena waásimo sáwí'o ontáféna imáyáa éna maará wéíye. Ísu Káráisiti miwítí sáwí-

meyamba maitiyuwáín-aisafesa timankúnkúmbo owí Maníkó wenaúranka'a arupíse wéuwatinkaiye.

²⁷ Miyáumai kesúsa maimaétaamo iyóndasa kentááfímbá ímba wéraiye. Ímba kentáásí kawé-kísáúsáféna-ifo Ísu Káráisitín-aisafeta simankúnkúnnta úndasafena

mindásafena aantemba Maníkó wenaúranka'a arupíse wéuwasinkaiye. Miyáumai kesúsa maimaétaamo iyóndasa kentááfímbá ímba wéraiye. ²⁸ Simátimunda érai'-aainiye. Maníkóní áamáanta ímba arááiwaundasafenasaan-ifo wenááisafeta simankúnkúnta úndasafenasa Maníkó wenaúranka'a arupísesa wéuwasinkaiye. ²⁹ Ímba Yúndaa-waasi aantembanifo fí'onkaa-waasiwara'lo túwa'nai índasafena Maníkó méraiye. ³⁰ Mimbóráwígó Maníkó ména Yúndaa-waasisa wenaúranka'a arupíse uwásinkenasa fí'onkaa-waasiwara'a miyá wéuwatinkaiye. ³¹ Wenááisafeta simankúnkúmba úndasafenasa Maníkó arupíse uwásínkáisata miyáumai Maníkóní áamáamba ímba tuwéta minamáánkóní áwáuma awánéta wéaraaiwaumne.

4

Émbaramu Maníkón-aaisafena amankúnkúmba úntafena arupíse úmai méraanemo Maníkó siyáin-ai.

¹ Émbaramu Yúndaa-waasisa síwá'náma wenááimo simátíménda ísáaro. ²⁻³ Maníkón-ai aúfáífimba agaimaréna séna

Émbaramu Maníkón-aaisafena érai'emo sénamo amankúnkúmba uráintafena Maníkó séna arupíse úmai méraane siyáiyé

agaimaréna siyáiyé. Émbaramuni kawé-kísáúsáfénamo Maníkómó sénamo arupíse úmai méraane siyáinkakaa Émbaramumo wení kúsasafenamo áuma maimaéna iyúmba wéraisino. Émbaramu Maníkón-aaisafena érai'e siyóntafena Maníkó séna arupíse úmai méraane siyáimba mindásafena Maníkón-aúranka'a Émbaramu áuma maimaéna iyúmba ímba wérombaniye.

⁴ Moórá-ai ísáaro. Moóráwígóni kísau wémaewana méyámbó tímimba ímba úwoi wétimifo miwítí kísau awánéna méyámbá wétimiye. ⁵ Maarán-áái érai'-aainiye. Kawé-kísáúmó maúndasafena arupíse úmai méraawe-ai Maníkó ímba wésifo Maníkón-aaisafeta simankúnkúmba úndasafenasa Maníkó séna arupíse úmai méraawe wésiye. Sáwí'lo uráundasaamo arupísemo uwásínkáinta Maníkón-iyé. ⁶ Kawé-kísáúmó máéntafena Maníkó ímba imáyáa wéifo Maníkón-aaisafesamo érai'emo sentáféna imáyáa éna arupísemo uwátínkáiwain-iyé Maníkó sisaná miwí tirunkó kawé'á wéiyé. Minááisáféna naaófá'á Téfiti aúfáífimba agaimaréna séna

⁷ Maníkó sáwí'lo owítí sáwí-imayaa maitiyuwéna ímba imáyáa úmae íyísana tirunkó kawé'á wéiyé. ⁸ Sáwí'lo owí Maníkó ímba imáyáa úmae íyísana tirunkó kawé'á wéiyé agaimaréna siyáiyé.

⁹ Mináái túmo kárámimo araénáémbo uráawi Yúndaa-waasisafena aantemba ímba siyáifo ímbo túmo kárámimo araénáémbo uráawisafenawara'a Téfiti séna miwítí sáwí-imayaawara'a maitiyúwáísana tirunkó kawé'á wéiyé-ai siyáiyé. Fí'omba mináái sé'a Maníkón-ai aúfáífimba agaimaréna séna

Émbaramu Maníkón-aaisafena érai'emo sénamo amankúnkúmba uráintafena Maníkó séna arupíse úmai méraane siyáiyé

agaimaréna siyáiyé. ¹⁰ Émbaramu áuma ímba kárámai araénáémbo urónka'a Maníkó wentáféna séna arupíse úmai méraane séna ¹¹ Maníkón-aaisafena érai'e séna amankúnkúmba úntafena arupíse úmai méraandawi ómpo enáuma kárámai araénáémbo uwó súwana miyá uráiyé. Miyáumai túmo ímbo kárámimo araénáémbo uráawiwara'a Maníkón-aaisafesa érai'e séna timankúnkúmba ontáféna Maníkó séna

arupíse úmai méraawe wésiye. Miwí Émbaramumo miyámó uráintemba Maníkón-aaisafesa timankúnkúmba ésa pósa Émbaramuntafesa kentáá síwá'náraamban-iyé wésewe. ¹² Súmo kárámaimo araenáémbó úndawisa wemá kentáá síwá'náma iyésá sune. Ímbo súmo kárámaimo araenáémbó úndasafeta aantembanifo Émbaramumo miyámó uráintemba Maníkón-aaisafeta simankúnkúmba úndasafetaawe Émbaramuntafeta kentáá síwá'náma iyésá sune. Émbaramu áúmo ímbo kárámaimo araenáémbó urónka'a Maníkón-aaisafena amankúnkúmba éna ména póna Yúndaa-waasiye fi'onkaa-waasiye Maníkón-aaisafesa timankúnkúmba owí tíwá'nán-iyé.

Maníkón-aaisafesa timankúnkúmbó owí Maníkó símai fasi'ámakaimbo timínda-aai.

¹³ Naaófá'á Maníkó Émbaramuntafena símai fasi'ámakon-aai séna ewé enaísaafitantambo iyawiye seyaafá'-márámá kentí maramá wéraiye siyáiyé. Ímbo Émbaramu Maníkóní amáámba arááiwakontafenan-ifo amankúnkúmbó úntafena aantemba Maníkó séna arupíse úmai méraane súmbanifo Maníkó Émbaramuntafena símai fasi'ámakon-aai siyáiyé. ¹⁴ Maníkó símai fasi'ámakon-aai Mósesembo simámakain-amaambo arááiwáéwisafena ímbo siyáifo Maníkón-aaisafesa timankúnkúmbó owísáféna siyáiyé. Miyámó ímbo uráinkakaa Maníkón-aaisafesa timankúnkúmbó owí úwoisafesa owisinó. Maníkó símai fasi'ámakaimba úwoisafena sisinó. ¹⁵ Amáán-aai wéraisasa taráiyaantafena moórá-amba Maníkómó aaisambó sénamo sáwí-meyambo timínda-amba paápé uráiyé. Amáán-aaimo ímbo wérainkakaa ímbo taráísísina amáán-aai wéraiye.

¹⁶ Émbaramu Maníkón-aaisafena amankúnkúmba úntafena símai fasi'ámakon-aai siyáiyé. Miyáumai Émbaramun-aísaafitantambo iyawi Maníkón-aaisafesa timankúnkúmba iyawi Maníkó úwoi túwa'nai ena símai fasi'átínkáimba timíníye. Ímbo Maníkó Mósesembo simámakain-amaambo ísaraawi aantembanifo Émbaramumo amankúnkúmbó uráintemba timankúnkúmbó owí wemá úwoi túwa'nai iye. Maníkón-aaisafeta simankúnkúmba úndawisa Émbaramu kentáá síwá'náraamban-iyé. ¹⁷ Maníkón-aúranka'a Émbaramu mérowana maarán-áái símai agaimaréna séna fi'o-fi'on-kwaasi tíwá'náma óne Maníkó siyáiyé

agaimaréna siyáiyé. Maníkó púwómpinkembo iyáfasintinkaiwai éna wemó aaimó sisanamó ímbo wérain-tantaakomo paápé iwáín-ááisafena Émbaramu amankúnkúmba uráiyé. ¹⁸ Waási ímbo paápé íyan-tantaatafena Maníkó Émbaramuntafena súwana Émbaramu érai'a miyá ínena siyé siyáimba póna fi'o-fi'on-kwaasi tíwá'nán-iyé. Maníkón-aai aúfáifimba agaimaréna séna enaísaafitantambo iyawi sáwífa'-waasi paápé ónááwe

agaimaréna siyáinka'a pósa paápé uráawe. ¹⁹ Ááéma Émbaramu waurámbá kéné sáwífa'-aatai 100 aatai maisuwéna mérowana awaainínkó Séraa age-ínímbá mérowana póna ímbo imáyáa éna Maníkóntáféna fasi'ámai imáyáa éna ²⁰ Maníkó símimo fasi'ámakon-aaisafena érai'e séna ímbo kae'ímáyáa éna fasi'ámai ména Maníkón-áwí'a mósá maréna ²¹ séna Maníkómó símimo fasi'ámakainten-úmai kanaa'á iyámpói simíníye séna ²² miyáumai Maníkón-aaisafena érai'e séna amankúnkúmba úntafena séna arupíse úmai méraane siyáiyé.

²³ Arupíse úmai méraane siyáimba ímbo Émbaramuntafena aantemba siyáifo ²⁴ kentáásáfénawara'a miyán-áái siyáiyé. Fasi'aénkó Ísumba pukáimpinkemba Maníkó iyáfasinankaraiwain-aaisafeta érai'e séta simankúnkúmbó úndasafenasa séna

arupíse úmai méraawe wésiye. ²⁵ Kesáámó sáwí'lo uráundasafenasa kentáásí sáwí-meyambo maisiyuwáindasafenasa Maníkó Ísu Káráisitimba ai'marówana kuména kumpuwúwana Maníkó wenaúranka'a arupíse uwásinkaindasafenasa pukáimpinkemba íyáfasinankaraiye.

5

Maníkó arupísesaamo uwásínkáín-aaí.

¹ Ísu Káráisitín-aaísafeta simankúnkúmbo úndasafenasa Maníkó wenaúranka'a arupísesa uwásínkarenasa Fasi'aénkó Ísu Káráisitini kísau-imayaa éna faru uwásínkáísata mimbórái'a úmaisa méraumne. ² Ísu Káráisitín-aaísafeta simankúnkúmbo úndasafenasa Maníkó úwoi wésuwa'nai-ipata mósinkaraisata méta Maníkóe'a sámó kain-áémpátá méraandasafeta amu'maréta méraunanasa sirunkósá aamoí wésiye. ³ Umbai-tántáá'lo kempátáámó wéraimba sirunkósá aamoí isatá minúbái-tántáá'lo wéraintafeta fasi'ámai méta ímba suwesarái ínta ⁴ mindásafena Maníkó séna kawe'-úmai méraawe sisatá mindásafeta weséta méraandasafeta amu'maréta méraunana sirunkósá aamoí wésiye. ⁵ Weséta méraandasafeta amu'marétaamo méraundasa kentáásáféna ímba awinkáínda póna ímba sigaesá íniye. Maníkó wení Ufaen-ámútánkómbá ai'marówana keséta kumbéna Maníkómó kentáásáfénamo óraa'-imayaamo ímbá aráásímimba póta wesé'lo méraandasafeta amu'maréta méraunanasa póna ímba sigaesá wésiye.

⁶ Kesáá ímba fasi'ámai méraawanana Maníkómó siyáin-kanaamo tiyáimba kesáámó sáwí'lo úmaisaamo méraundafinkembo kusúwa'nai índasafenasa Ísu Káráisiti kumpukáíye. ⁷ Arupíse-waasigombo áwa'nai ondasáfé'a puwónaemo senkaka umbái taisinó. Kawe'-wáásígómbó áwa'nai ondasáfé'a wen-ánóndáá puwónae sésa púwówaisi ína púwówaisino ímba isáúmne. ⁸ Énifo kesáámó sáwítaamo úmaisaamo méraundasa súwa'nai índasafenasa Ísu Káráisiti kumpukáíye. Ísu Káráisiti pukáimpinkemba Maníkó arumbó símínta mindása wéaraasimiye. ⁹ Ísu Káráisiti kentáá-ímáyáá énamo pukáintafena Maníkón-aúranka'a arupíse uwásínkarainta pónasa Káráisiti érai'a kentáásí sáwí-meyamba maisiyukaintafenasa Maníkó ímba aaisambá síniye. ¹⁰ Kesáá Maníkómbó siyámba uwánkaraundasa wenááninko kentáá-ímáyáá éna pukáimba póta Maníkóe'a mimbórá-ímáyáárátá méraundasa miyáumai Ísu Káráisiti úwoi ména póna érai'a kawe'-ámpá'lo kúndasafenasa wégarawiyiye. ¹¹ Ímba mináái aantembanifo maarán-ááíwará'án-iyé. Fasi'aénkó Ísu Káráisiti Maníkónté mimbórái'a uwásínkáisanasa póna Maníkóntáféna kesirunkósá aamoí wésiye.

Ándámunte Ísunte-taai.

¹² Maarán-áái ísáaro. Aifaráán-kwáásígó Maníkón-aaí taráiyaimba póna sáwí'lo on-ámbá paapé uráíye. Sáwí'a uráimba póna púwón-amba paapé uráíye. Seyaafá'nánká sáwí'a ombá pósa púwón-ampa'a wégowe. ¹³ Maníkómó Mósesembo amáámbo ímbo simámakonka'a waási sáwí'a uráamba isaná Maníkó misáwí'ó uráan-aaí ímba agaimakáíye. ¹⁴ Aifa'á Ándámu mérowasa matinka-matinka úmaesa tunka'á Mósesemo íyámaunka'-waasisomba pukáawe. Ándámu Maníkón-aaí taráiyowasa wempákén-kwáásí tuwímbai ímba miyá umbá sáwí'a ésa pósa pukáawe.

Ándámu ánaaembo paapé índawimo índanteni'a éna Káráisitimo tuwímbai-tantaa'lo índanteni'a ímba uráífo ¹⁵ sáwí'a uráimbanifo Maníkó úwoisa wésuwa'nai-iyé. Ándámu Maníkón-aaí taráiyaimba pósa seyaafá'nánká pu'maésamo íyómba érai'-aain-ifo Maníkó seyaafá'nánká úwoi túwa'nai índasafena moóráwigomba Ísu

Karáisitimba ai'marówana kuména kawel'á uwátínkáfa'a íyimba minánkó íyáakaraiye. ¹⁶ Ándámu aifaráán-kwáásígó sáwí'o uráinkakemba seyaafá'nánkátá sáwí'a úmaeta iyúnanasa Maníkó ímba miyámó imbá kawetá uwásínkáíye. Aifa-kánáá aifaráán-kwáásígó Maníkón-aai taráiyowana Maníkó séna sáwí'a ónda po puwínone séna ánaaemba sáwífa'-waasi sáwí'a uwaná séna úwoi túwa'nai e'a kesúranka'a arupíse uwátinkanaumne siyáíye. ¹⁷ Ándámu aifaráán-kwáásígó sáwí'o uráinkakemba seyaafá'nánká puwí-ámpá'á arááíwáéwana minánkó ta'ótokaifo moóráwigo Ísu Káraísiti maarán-óráá-káwé-kísáú maiyáíye. Maníkóntáfésa súwa'nai uwómó sewí úwoi kawel'-úmai túwa'nai ena wenaúranka'a arupíse uwátínkáísana Káraísiti túwa'nai isasá fasi'ámai mésa sáwí-kisauomba wéíyaakaawe.

¹⁸ Énifo minááígóní áwáuma maarán-ááin-íye. Aifaráán-kwáásígó sáwí'o urónkakemba Maníkó seyaafá'nánkátáféna séna sáwí'a ésa puwónááwe siyáimba póna moóráwigo Ísu Káraísiti kawel'á urónkakemba sáwí'o uráampinkemba faútinkena aúí'o úmimo maé'mae'o íyani'a wéuwatinkaiye. ¹⁹ Aifaráán-kwáásígó Maníkón-aai taráiyonkakemba seyaafá'nánká sáwí'a uráambanifo moóráwigo Ísu Káraísiti Maníkó siyáintemba urónkakemba Maníkó wenaúranka'a sáwífa'nanka arupíse wéuwatinkaiye.

²⁰ Sáwí'o umbá Maníkó wení áamámba Mósesemba simámakomba mindásafena miwítí sáwí-imayaago óraa'a uráíye. Miyá umbánifo Maníkó arumbá uwátínkámaena iyúwana óraa'a uráíye. ²¹ Ááéma sáwí'o urón-imayaago ta'ótokowasa pósa puwí-ámbá arááíwakaawe. Miyá uráambanifo káfé'a Maníkómó arumbó uwásínkáíwaisa ta'ótóráísata wenaúranka'a arupíse úmaisamo méraundasa kentáásí Fasi'aénkó Ísu Káraísiti aúítaamo úmaisa maé'mae'o onda-íta wéuwasinkaiye.

6

Ísuwe'a kááísamaisaamo méraunda-aai.

¹ Simátíménda ísáaro. Maarán-áái ímba seró. Maníkó úwoi súwa'nai úmae iyínana óraa'a índasafeta sáwí'a úmae iyéta méranae ímba seró. ² Púwón-kwaasimo miwítí sáwí-imayaagomo ímbo aneka'ó ta'ótotuwenamo wéraintemba kentááfímbá sáwí-imayaago ímba ta'ótotuwenana wéraisata póta ímba sáwíta úmaeta iyéta ménaumne. ³ Maarán-áái é'a ísaraawe. Nombó maisínkáanta Ísu Káraísiti weséta kááísasinkaisata weséta pukétaaraamba úmaisa méraunanasa kentáásí sáwí-imayaago ímba ta'óto'maena íyísata méraumne. ⁴ Nombó maisínkáanta kesáá Ísu Káraísitiyeta puwúnasasa utarááwataaraa únanasa kentáásí sáwí-imayaago ímba ta'óto'maena wéiyiye. Maníkó kentáásifowa fí'onka'ma'mai-fasi'aentambo pukáimpinkembo íyáfasinankaraintemba kentáá íyáfasinakenaaraamba uráísata aúí'a úmaisa méraumne.

⁵ Ísu Káraísiti pukáimba wemó waásiti sáwí-imayaagomba íyáakaraintemba weséta kááísamai méraundasafenasa sáwí-imayaago kentáá ímba ta'ótokaiye. Miyáumai Ísu Káraísitimo pukáimpinkembo íyáfasinankaraintemba weséta kááísamai méraundasafeta aúí'a úmaisa méraumne. ⁶⁻⁷ Maarán-áái ísaraawe. Púwówanamo imbá sáwí-imayaago ímba ta'ótotuwenana wéraisana kentáásí sáwí-imayaagoni fasi'aémbá tai'áánana kesáámó sáwí'o úmae iyúndawisa ímba ta'óto'mae iyíndasafena Ísu Káraísiti aaraa-táiyá'á pukáísana kentáásí sáwí-imayaago kentáá ímba ta'ótokaiye. ⁸ Ísu Káraísitiye'a pukétaaraanta úmaisa méraundasa póta mináái érai'-aai isatá weséta méraumne. ⁹ Maarán-ááísá ísaraumne. Ísu Káraísiti pukáimpinkemba íyáfasinkaisana puwí-fásí'áénkó ímba ta'ótoraisana aneka'á ímba wépuwiye. ¹⁰ Aoisaambó ombó

tai'áíndasafena mimbórá-kánaá pukáimba póna mindásafena ímba aneka'á puwéna íyáfasinena ména Maníkóntáféna imáyáa éna méraiye. ¹¹ Miyáumai imáyáa é'a sé'a pukétaaraanta úmaisa méraunanasa sáwí'o úndawisa ímba ta'ótotuwena wéraisata méta Ísu Káráísitiye'a kááísamaisa méraundasa Maníkó aamoí ínkwa-e-í'a úmaisa méraumne.

¹² Kentí sáwí-imayaasafe'a tirááísafe'a ofáínifo sáwí'o owí kembiwí ímba ta'ótoraino. ¹³ Kentúsane kentiyáánamaisane ímba ewé símai sáwí'a é'a pukékaan-úmai méraawanamo íyáfasintinkaisa'o méraawi Maníkómpá'á kentúwawaa'a amé'a wentáfé'a ewé é'a kentúsane kentiyáánamaisane wení kawe-kísáú aantemba máero. ¹⁴ Maníkó Mósesembo simámakain-amaanko ímba káráwiyisana Maníkó úwoimo túwa'nai iwáí káráwiyisana póna kentí sáwí-imayaago kentúma ímba ta'ótoraino.

Maníkó wení kísau-waasi-i'o uwátínkáín-aai.

¹⁵ Mináái imáyáa é'a simátíménda ísáaro. Maníkó Mósesembo simámakain-amaanko kentáará'á ímba káráwiyisana Maníkó úwoimo súwa'nai iwáísá káráwiyisata mindásafeta ímba úwoi sáwí'a úmaeta íyóno. ¹⁶ Wení kísau maénaumnemo sembá wemá káráwiyisasa wení kísau-waasi méraawe-aai ísaraawe. Miyáumai sáwí'o íyanamo éna misáwí-imáyáágó ta'ótokaina'a misáwí-kísáú maimaé iyé'a méraawini áwáuma Maníkóní némpa'a maé'mae'a ónááfo Maníkón-aaimo isáíyanamo éna wemá káráwiyaina'a wení kísau maimaé'a iyíyana wenaúranka'a arupíse uwátínkainiye. ¹⁷ Ááémo sáwí'o uráawi ta'ótokowasa ánaaemba érai'-aai simátíma'maesa íyówa'a isé'a kentirumpimbá fasi'ámai ta'ótokaawa'a mindásafe'a Maníkómpá'á súwi sune. ¹⁸ Sáwí'o uwáí ta'ótokompinkemba Maníkó faútinkowa'a arupíse-imayaa uwaná minárúpísé-imáyáágó ta'ótokaiye. ¹⁹ Ímba fasi'ámai méraantafe'a kesáái isáíyan-aai simátimune. Ááéma sáwí'a ónae sé'a fí'o-fí'on-tantaa'wara'a sáwí'a uwaná ta'ótokaimbanifo káfé'a kawe'á ónae sé'a kawe-ímáyáá aantemba é'a Maníkóndé-i'a oro.

²⁰ Ááémo sáwí'o uwáí ta'ótokonka'a kawe-ímáyáá ímbo umbá ²¹ sáwí'o uráamba káfé'a tigeamá wéiye. Sáwí'o untáféna ímba kawe-tántáá'á kentópa'a tiyáíye. Miyá-sáwí'ó úmae íyómpinkemba méraawini áwáuma Maníkóní némpa'a maé'mae'a wéowe. ²² Maníkó sáwí'o umpínkémbá faútinkena wení kísau-waasi-i'a uwátínkaraimba pó'a Maníkóndé-i'a úmai mé'a aúí'a úmai maé'mae'a ónááwe. ²³ Sáwí'o owí-ánóndáa puwíyambanifo Maníkó kentáásí Fasi'aénkó Ísu Káráísitini kísau-imayaa éna aúítaamo úmaisaamo maé'mae'o onda-íta wéuwasinkaiye.

7

Maníkóní ámútanko aráásímakain-antaamo arááiwaunda-aai.

¹ Kesí waásisono. Seyaafá'nánká ámáán-aai ísaraafo simátíménda ísáaro. Úwoimo méraanka'a ámáán-aai káráwiyaimba póna puwíyamba minááígó ímba káráwiyiniye. ² Ámáánkomo siyáintemba aarakwá'ó ombá awaaikómó aúmó aráínka'a awaainínkó wesé'a kááísamai méraisana awaaikómó púwísanamo ímba kááísamaimo méreyamba wétai'aiye. ³ Awaikómó méraínka'o aaregómó fí'on-kwaasigonka'o wimbá mindá sáwí-inimban-iye sefó awaaikómó puwínanamo éna ámáánkomo sintembá fí'on-kwaasimo maíndamo éna kanaán-iye.

⁴ Kesí waásisono. Miyáumai kentáfénawe séna

Ísu Káráisiti pukáimba Maníkómó Mósesembo simámakain-amaamba imáyáa é'a Ísu Káráisitiye'a kááisamaimo méraantafe'a pukékaambo úmimo méraamba minámáánkó ímba ta'ótokaifo Ísu Káráisitiye'a kááisamai méraawe. Maníkó Ísu Káráisitimba pukáimpinkemba iyáfasinankaraiwai Ísunde-i'a uré'a pó'a Maníkóni kísau wémaewe. ⁵ Ááéma sáwí-imayaasafeta siráásafetaamo uráundarata ímba miyán-oro siyáin-amaamba iséta imáyáa éta ifátuweta sáwí-imayaasafeta siráásafeta éta sáwí'a éta púwónda-amba arááiwaeta ⁶ miyásáámó uráunda káfé'a Maníkó sáwí-imayaago ta'ótokaimpinkenta faúsínkáisanasa Maníkómó Mósesembo simámakain-amaanko ímba ta'ótokaisata ááeraan-amba Mósesemo agaimakáin-amaankoni aambá ímba arááiwaeta aú-amba Maníkóni ámútanko aráásímakain-anta wéaraiwaumne.

Maníkóni áamáambo ímbo wérainkaka sáwí-imayaagoni áwáuma ímba isáúsino siyáin-aai.

⁷ Minááímó imáyáamo é'a simátíménda isáaro. Maníkómó Mósesembo simámakain-amaantafe'a sáwí-amaamban-iyé ímba seró. Minámáán-ááímó ímbo wérainkaka sáwí-imayaagoni áwáuma ímba isáúsino. Túraniyamba ímba oro. Minámáánkómó ímbo miyámó siyáinkakaa súraniyambo úndasafe'a sáwí'a úne ímba súsino. ⁸ Minámáánkó séna túraniyamba ímba orómó siyáimba kempímbá sáwí-imayaa wérainba pó'a minámáámbá taraisónae sé'a súraniyamba áfááraumai uráumne. Minámáánkómó ímbo wérainkaka sáwí'o únda ímba imáyáa é'a sáwí'a úne súsino. ⁹ Ámáánko ímba miyán-oro siyáimba ímba isé'a kawé'-úmai méraumne-imayaa é'a mé'a ánaaemba minámáámbá ísaraunda taraisónae sé'a taráiyaunda ¹⁰ mindá púwóndawi úne. Minámáámbó arááiwakaundarakaa kawé'-úmai mérausino. Minámáámbó taráiyaundawi pó'a púwóndawi úne-aai ísaraumne. ¹¹ Minámáánkó séna ímba miyán-oromo siyáimba kempímbá sáwí-imayaago wéna póna karo'á simásínkáisa'a mináái taraisónae sé'a taráiyaunda pó'a púwóndawi úne.

¹² Miyáumai Maníkómó Mósesembo simámakain-amaan-aai ímba miyá oró-áái Maníkón-aai arupíse-aai kawé'-ááín-iyé. ¹³ Minkáwé'-ááígó ímba púwónda-i'a uwásínkaraiwo kesí sáwí-imayaago aantemba púwónda-i'a uwásínkaraiye. Sáwí-imayaasafe'a siráái wétaifo minámáámbó taraisónae sé'o taráiyaunda púwóndawi é'a kesí sáwí-imayaagoni áwáuma áfááraumai sáwí'a úwa'a awánaraumne. Minámáánkó séna ímba sáwí'an-oro siyáifo kemó sáwí'o uráunda kesí sáwí-imayaago aantemba óraa-sawi'a úwa'a awánaraumne.

Sáwí'o úndawisaamo ta'ótokain-aai.

¹⁴ Ámáamba Maníkómpákémbá kunkáifo kemá marapákén-kwáásí únana sáwí'o úndawi ta'ótokaisa'a minímáyáágóni kísau wémaumne. ¹⁵ Kawé'ó úndasafena siráái taisa'á miyá ónae súndanifo ímba miyá wéune. Sáwí'o úndasafena ímba siráái taisa'á ímba miyá ónae súndanifo miyá wéune. Miyámó únda ímba kawé'-ímáyáá wéune. ¹⁶ Ímba sáwí'a ónae súndanifo miyá-sáwí'ó úndasafe'a sé'a Maníkó siyáin-amaamba kawé'-ámáámbán-iyé súne. ¹⁷ Sáwí'o únda ímba kemá miyá úmpo sáwí-imayaago kempímbá wérais'a sáwí'a wéune. ¹⁸ Marapákén-kwáásí únda kanaa'ó kawé'ó únda kempímbá ímba wérais'a awánaraumne. Kawé'ó úndasafena siráái taisa'á ímba kanaa'á kawé'á wéune. ¹⁹ Kawé'á ónae sé'a úndanifo ímba miyá é'a ímba sáwí'a ónae sé'a úndanifo úwoi sáwí'a wéune. ²⁰ Ímba sáwí'a ónae súndanifo miyá-sáwí'ó únda ímba kemá miyá úmpo sáwí-imayaago kempímbá wérais'a sáwí'a wéune.

²¹ Áwáuma maarán-iyé. Kawé'á ónae sé'o úndanifo sáwí-imayaago tafisímaena iyísa'a ²² kesirumpimbá Maníkóni áamáantafe'a aamoí úndanifo ²³ moórá-awauma

kempímbá wéraisana sáwí'o ónae súndawi kembá tafisisaná Maníkóní áamáamba kawel'-ámáambá pó'a arááíwaenae súndawi tafisisaná sáwí'o ónaemo súndawi tafisímai ta'ótokaiye. ²⁴ Sésé'á únana sirunkó sáwí'a isa'á méraundasafe'a sé'a sáwí'a é'a púwóraantambo úndafinkemba nááwa siyáiniyo súnana ²⁵ Fasi'aénkó Ísu Káráisiti síyáisa'a Maníkóntáfé'a súwi sune.

Miyáumai kesirumpin-ímáyáá é'a sé'a Maníkóní áamáamba arááíwaenae súndanifo kesúgoma sáwí-imayaafinkemba sáwí'a wéiye.

8

Maníkóní ámútankomba arááímo tainí'o on-áái.

¹ Miyáumai Ísu Káráisitiye'o kááísamaimo méraawi miwítí sáwí-meyamba maitíyukaintafena Maníkó ímba aafimbá maitinkéna sáwí-meyamba ímba timíniye. ² Ááema sáwítaamo uráundawi ta'ótokowata púwóndasafeta ówánanasa Ísu Káráisiti faúsínkaraisata weséta aúí'a úmais méraunanasa Maníkóní ámútanko káráwiyisana Maníkó aafimbá ímba maisinkénasa ímba sáwí-meyanta simíniye. ³ Maníkó wení áamáamba siyáimbanifo sáwí'a ónae séta minámáambá ímba kanaatá arááíwakaunda póna minámáánkó sáwíta úmais méraundafinkemba ímba síkaisata méraunanasa ánaemba Maníkó wenááninkontafena séna sáwí'a ombá po miwísáféwe sé kumpuwínone séna ai'marówana kesáámó sáwí'o úndawisaamo úndanten-auwarawi maimaéna kentáásí sáwí-imayaamo maisiyuwáíndasafenasa kumpukáiyé. ⁴ Maníkó miyá uráimba póta sáwí-imayaasafetaamo sirááísafetaamo úndasa ímbo miyá étaamo Maníkóní ámútankomo siyáintembo étaamo éta Maníkóní áamáanko siyáintemba miyásá úmais arupísesa ónaumne. ⁵ Sáwí-imayaasafesamo tirááísafesamo owí miwítí sáwí-imayaago ta'ótokaifo Maníkóní ámútankombo arááímo táínda-i'o owí wení kawel'-ímáyáágó wégarawiyiye. ⁶ Miwítí sáwí-imayaasafesamo tirááímo tain-ímáyáá aantembo owí méraawini áwáuma Maníkóní némpa'a maé'mae'a ónááfo Maníkóní ámútankombo arááímo tain-ímáyáá aantembo owí aáno úmai aúí'a úmai maé'mae'a ónááwe. ⁷ Sáwí-imayaasafesa tirááísafesa on-ímáyáá aantembo owí Maníkóní áamáamba ímba kanaa'á taawiyafésa Maníkóní namuro-wáásiyáámbán-owe. ⁸ Sáwí-imayaasafesamo tirááímo táínda-i'o iyawi Maníkó ímba aamoí wéuwatinkaiye.

⁹ Maníkóní ámútankomo kentirumpimbó méraimbo é'a sáwí-imayaasafe'o tirááímo táínda-i'a ímba é'a Maníkóní ámútankomo siyáintemba é'a méraawe. Ísu Káráisitini ámútanko tirumpimbó ímbo méraiwai ímba wení waásin-owe. ¹⁰ Ísu Káráisitini ámútanko kentirumpimbó méraimbo éna Maníkó wenaúranka'a arupíse uwátínkaraimba pó'a kentí ámútanko maé'mae'a índawi é'a sáwí'o uráantafe'a kentúgoma puwíndawin-owe. ¹¹ Maníkó Ísumba pukáimpinkemba iyáfasinankowana wení ámútankomo kentirumpimbó méraimbo éna kenkwárá'ó éna puwíyampinkemba iyáfasintinkainiye. Wení ámútanko kentirumpimbá méraintafena Maníkó miyá íniye.

¹² Kesí waásisono. Mináái imáyáa iyata ímba kentáásí imáyáafinkeni'a éta Maníkóní ámútankombo arááímo táínda-ita úmais méraano. ¹³ Sáwí-imayaasafe'o tirááísafe'o ombó éna Maníkó séna méraawini áwáuma Maníkóní némpa'a méraaro siyáifo Maníkóní ámútankomo túwa'nai ina'o sáwí-imayaamo tuwé'o é'a aúí'a úmai ménaawe.

¹⁴ Maníkóní ámútankomo sintembó owí Maníkón-áánintomban-owe. ¹⁵ Maníkó wení ámútankomba ai'marówana kentirumpimbá méraiwai ímba inkáítinkaisana inkaisí-ímáyáágó ímba ta'ótokaisa'a méraafo Maníkó wenáánintoni'a uwátínkáisa'a Maníkómbá áánte'a sé'a kesifóo sé'a méraawe. ¹⁶ Kesáá séta Maníkón-áánintonta

únesaamo súnda Maníkóní Ufaen-ámútánkó kentáásirumpimba ména séna mindá érai'-aain-iye wésiye. ¹⁷ Maníkón-áráá'a úndasa póta Maníkómó kentáásáfénawe sénamo to'mayaa úmakaimba maimaéta Ísu Káraísitimo maíndanten-úmaisá maénaumne. Umbai-tántáákómó wembó uráintemba kentááfímbá umbai-tántáá'a wéraitimba póta ánaaemba weséta sámó kain-áémpátá ménaumne.

Maníkó wení fí'onka'ma'mai-sasaamo aráásiminda-aai.

¹⁸ Maarán-áái imáyáa é'a sé'a érai'a Maníkó wení fí'onka'ma'mai-sama aráásiminata mindásafeta imáyáa éta kentááfímbó wérain-umbai-tantaatafeta ímba óraa'-imayaasa wéune. ¹⁹ Maníkón-áánintone ayáámúntonesa únasasa Maníkómó úmakain-tantaako wai-waankowe taaigówé seyaafá-karáán-tántáákówé kentáámó suwánáiyantafesa mósá titaawiyésa simu'marésasa méraawe. ²⁰ Naaófá'a Maníkó uwámakain-tantaatafena séna kawáá'a uwáwíniye wení imáyáafinkemba séna ímba miwítí imáyáafinkemba siyáimba maarán-imáyáa éna séna ²¹ ánaaemba kawáá'índa-tantaa'a aambá fáitinkaanana uwámakaunda-tantaa'a aneka'á ímba kawáá'a íniye. Kesí iyámpóimo faútínkáanasamo kawé'ó úmáimo méraiyantemba mintántáákó miyáumai kawé'-úmai wéiniye Maníkó minímáyáa uráiyé. ²² Maarán-ááísá ísaraumne. Aaremó iyámpóimo matinkánaesamo sésé'ó ontembá Maníkómó seyaafá-tántáá'ó úmakain-tantaako sésé'á éna Maníkómó úmakain-tantaa'a paápé ínana awánánae séna amu'maréna méraiye. ²³ Ímba Maníkómó úmakain-tantaako aantembanifo kesááwará'á miyásá éta Maníkómó to'mayaa úmakain-tantaa'o simíndasafeta imáyáa ondasáfénasa Maníkó wení ámútankomba ai'marówana kesirumpintá kumbéraisata sésétá éta amu'maréta méraunanasa Maníkó wenayáámúntone wenáánintone síkenasa aú-suwawaa'a uwásinkaindasafeta amu'maréta méraumne. ²⁴ Maníkó kawé'-ámpá'ó mésinkonkata séta érai'a Maníkóní iyámpóíya éta weséta méraumne séta amu'maréta méraumne. Awánasuwaunda-tantaatafeta ínta amu'maréta ímbo awánáúnda-tantaatafeta amu'maréta ménaumpo ²⁵ ímbo awánáúnda-tantaatafeta amu'maréta méta séta érai'a paápé íniye séta ímba suwesarái ínata fasi'ámai amu'maréta ménaumne.

²⁶ Ímba fasi'ámai-waasi méta kawé'-ámpátá kúnanasa umbai-tántáákó ta'ótóráísana póna Maníkóní ámútanko súwa'nai isatá nóraumaisaawa Maníkómbá áísai onanasááwá súwa'nai íniyo séta sirumpintá sésé'-aantemba éta ímba kanaa'á aái súnanasa Maníkóní ámútanko kentáásáféna imáyáa éna Maníkómpá'á áísai isaná ²⁷ Maníkóní ámútanko Maníkómbó arááímo tain-áái séna wení waási-imayaa éna miyán-áái simbá póna Maníkó kentáásí imáyáa awánaiwai póna wení ámútankomo sin-áái wéisiye.

²⁸ Maarán-áái isáúmne. Wení waási-i'a ondasáfénasa wemparí'a úmakaisata wení imáyáa éta méraunanasa sáwí-tantaa'e kawé-tántáá'é kempátáámó timbá Maníkó mintántáá'á kawé'á wéuwasinkaiye. ²⁹ Naaófá'a Maníkó wendé-í'a úmai wemparí'a úmakowaisafena séna kesááninkaamba ónááwe siyáimba póna wenááninko Ísu kentáásuwaa'o-i'a isatá wenáúnafaraawinta úne. ³⁰ Naaófá'a wemparí'a úmakowisafenasa sáántenasa wenaúranka'a arupíse uwásinkenasa wenááninkaani'a wéuwasinkaiye.

Maníkó arumbá siménasa Ísumba ai'marówanamo kumpukáin-aai.

³¹ Maníkó miyáumai súwa'nai uráifo imáyáa é'a simátíménda ísáaro. Sáwí'a uwátinkanae sésamo miyámó iyamba ímba kanaa'á kentáá iyáákanaawe. ³² Maníkó wenááninkomba ímba ta'ótorena kentáásí sáwí-imayaa maisiyuwáinkwae sésasa ai'marówana kumpukáiyé. Miyá uráifo súwa'nai índa-tantaa'a úwoisa simíniye. ³³ Maníkó kentáá wemparí'a úmakaiwaisa wenaúranka'a arupísesa uwásínkarainta

pósa tuwímbai-waasi ímba kanaa'á aafintá maisinkánaáwe. ³⁴ Tuwímbai-waasi kentáásáfésa puwíwae sésa ímba aafimbá maisinkánaáwe. Ísu Káráísiti kentáásáfénasaawe séna puwéna iyáfasinena Maníkón-ayáánúrapa'a fasi'aén-áémpá'á ména kentáá súwa'nai ena Maníkómpá'á inai wésiye. ³⁵ Miyá intáfésa tuwímbai-waasi ímba kanaa'á Káráísitiyetaamo méraundafakenta síyááwanasa Káráísiti kentáásáfénasa ímba awinkéna kentáá-ímáyáá ímba wétuwaiye. Umbai-tántáá'ó kempátáámó tındawe aoisaambó wisínkétaawe sáwí'o uwásínkétaawe sááimo táíndasaawe unáánkwátóí-iyaintaamo ondasááwé tuwímbaimo sínkamiyantaawe púwóndasaawe miyán-tántáá'ó kempátáámó tında Káráísitiyetaamo méraundafakenta ímba kanaatá síyááwanasa Káráísiti kentáásáfénasa ímba awinkéna kentáá-ímáyáá ímba wétuwaiye. ³⁶ Naaófá'á Maníkón-aai aúfáifimba agaimaréna séna

ení waási-ita úndarakemba tuwímbai-waasi kentáásáfésa sésa tínkamonasa puwíwae-
imayaa úmaesa wéiyowe. Sipisípimo tufúwówanamo púwíntemba kentáásáfésa
tínkamonasa
puwíwae símae iyówe

agaimaréna siyáiyé. ³⁷ Miyá-sáwí'ó uwásínkáanta ímba imáyáa únana Ísu Káráísiti arumbá símimba póna fasi'ásínkáisata miwísá wéiyaakaumne. ³⁸⁻³⁹ Maarán-áái érai'-aai isa'á ísaraumne. Maníkó arumbá siménasa Fasi'aénkó Ísu Káráísitimba ai'marówana kentáásáfénawe séna kumpukáimba pósa Maníkómpá'ó méraundafakenta ímba kanaatá siyánááwe. Púwóndasaawe úwoimo méraundasaawe Maníkómpá'ó méraundafakenta ímba kanaatá siyánááwe. Wíyómpaken-kisau-waasiye sáwí-amutane ífé'lo wérain-tantaa'e ánaaembo paápé índa-tantaa'e wíyómpakewiye waántá-waasiti marupákéwiyé Maníkómó úmakain-tantaa'e miyán-tántáátónkó ímba kanaatá Maníkómpá'ó méraundafakenta síyááwanasa Maníkó kentáásáfénasa ímba awinkéna kentáá-ímáyáá ímba wétuwaiye.

9

Póro Ísareri-waasi arumbó uwátínkarain-aai.

¹ Kemá Póro Ísu Káráísitini waási é'a érai'-aai aantemba súnana Maníkóní Ufaen-ámútánkó kesirumpimbá ména káráwiyisa'a maarán-áái érai'-aai wésimatimune. ² Kesí waási Ísareri-waasifinkembo kemá tiyáunda isa'á imáyáa únana sirumbá isaná sirunkó umbaí támae iyíye. ³ Miwí Ísu Káráísitin-aaisafesa ímba érai'e sembá pósa érai'emo sésamo ken-ánóndáámó iyámaiyanamo Maníkómó siyuwáinanamo Ísu Káráísitimo ánaaembo uwásiyuwainda mindá kanaán-iye sune. ⁴ Miwí kesí waási Ísarerin-andafakewi Maníkó wenáánintoni'a úmai wemparí'a úmakena wení sáma aráátimena aaimá símai kááísatinkena wení amáámba simátimena símai fasi'ámakain-aai simátimena Maníkón-ímáyáámó mósá máraán-amba aráátimuwasa ⁵ ááéraan-oraa'-waasi miwí tíwá'náma uwaná Ísu Káráísiti iyámpói ú'mai minándáfá'á kumbéna seyaafá'-wáásiyá'á káráwiyisata wenáwíta mósá ma'maéta iyúnda mindá érai'-aainiye.

⁶ Maníkó Ísarerin-andafaken-kwaasifinkemba ímba seyaafá'á wemparí'a úmakaifo tuwímbai wemparí'a úmakaimba Maníkó fasi'ámakain-aai taráiyaiye ímba sénáisiye. ⁷ Émbaramun-aísaafitantambo uráawi ímba seyaafá'án-ófo tuwímbai Maníkóní iyámpói owaná naaófá'á Maníkó Émbaramun-afena séna enááninkon-awi'a Áísáaki wenaísaafitantambo iyawi aantentafena séna enaísaafitantamba wéowe sénááwe Maníkó siyáiyé. ⁸ Minááígóní áwáuma maarán-iye. Émbaramun-aísaafitantambo uráawifinkemba ímba seyaafá'án-ófo Maníkó kesí waásin-owemo óraaka'o siyáiwai

aantemba Maníkóní waásin-owe. ⁹ Naaófá'á Maníkó Émbaramuntafena símai fasi'ámakain-ai séna súnda-kanaa tína'a méraanana Séraa waaiyámpói ma'ankáíniye siyómba ¹⁰ mináái kentáa síwá'náma Áísáakintafena siyáíye. Wemá óraa'a éna aaré maiyówana awaainínkón-áwí'a Répéka amáántágae'-iyampoi ¹¹ ímba matínkaroyasarai miniyámpói'yái ímba kísau maiyóyanka'a ¹² Maníkó minínínkóntáféna séna ení iyámpói'yaimo ésarai aifarááwí ánaenkewini kísau máíniye siyáíye. Maníkó wení imáyáafinkemba wení waási-i'a úmai wemparí'a úmarena táántaraifo miwítí kísau ímba awánarena táántaraiye. Miyáumai naaófá'á séna ení iyámpói'yaimo ésarai aifarááwí ánaenkewini kísau máíniye siyáíye. ¹³ Maníkón-ai aúfáífimba miniyámpói'yáisáféna agaimaréna séna Yékopumba kemparí'a úmare'a Ísomba sínnaeni'a úmaraune Maníkó siyáíye agaimaréna siyáíye.

¹⁴ Tuwímbai mindásafesa imáyáa ésa karo'á sésa Maníkó ímba arupise iyémó sembá mindá karo'-ááín-iyé. ¹⁵ Naaófá'á Maníkó Mósesentafena séna sirumbó uwátinkanae súndawisafe'a sirumbá uwátinkaumne. Kawe'ó uwátinkanae súndawisafe'a miyá wéune siyáíye. ¹⁶ Miyáumai ímba waási tirááimo taintáfénawe waási kawe-kísáúmó maiyantafenawenifo Maníkó wení imáyáafinkemba séna sirumbá uwátinkanae siyáintafena wení waási-i'a úmakaiye. ¹⁷ Maníkón-ai aúfáífimba agaimaréna séna Móse méronka'a Ísípí-marafa'o káráwiyowi wentáféna Maníkó séna seyaafá'-márafákén-kwáási kesí fasi'aéntámbó enanel'ó úndama awánésa kesúwí'a isáiwae sé'a embá káráwiyi-kisaura'a iyáfasinankaraumne Maníkó siyáíye agaimaréna siyáíye. ¹⁸ Miyáumai Maníkó wení imáyáafinkemba wembó arááimo tainí'o énamo sirumbá uwátinkanaemo simbá arumbá uwátinkena wembó arááimo tainí'o énamo tirumbó máraántembo ímbá tirumbá máraántemba wéuwatinkaiye.

Maníkó aaisambá tiyéna arumbá uwátinkenamo in-áái.

¹⁹ Mindásafe'a imáyáa é'a maarán-áái ímba seró. Sáwítaamo úndasa nóra sénawa Maníkó aafintá maisínkáíyo. Maníkó imáyáa éna séna sáwí'a ónááwemo siyáimba mindása sáwíta wéune. Miyáumai aafimbó maisínkáínta mindá sáwí'an-iyé mináái ímba seró. ²⁰ Kembiwí úwoi-waasi méraafo Maníkómó siyáin-ai anondáá ímba seró. Maarán-áái imáyáan-oro. Sawe-ánáfeumbo ombá agari'-máramá maiyésa sawe-ánáfeumba úmárááwana misáwé-ánáfeunko ímba maarán-áái wésiye. Nóra séra kembá miyá uwásinkao ímba wésiye. ²¹ Sawe-ánáfeumbo ombá mimbórá-ágáí'-máramá maiyésa kae'-ánáfeumba úmaresa moórafimba úwoi-kísau maésa moórafimba kawe-kísáúmó máémba mindá miwínén-iyé.

²² Maníkó miyaráámbá wéiye. Maníkóní fasi'aéné aaisambó siné awánáiyantafena sáwí'o uráan-kwaasimo tínkaminda miwítí méyámbá póna ááéma ímbo tínkamimba timu'maréna ména ánaemba tínkaminiye. ²³ Kentáa wemparí'a úmarensa arumbá uwásínkáínta póta weséta sámó kaipatá méta wení fí'oran-kawe-kísau awánaandasafenasa Maníkó sáwí'o uráan-kwaasi ímba ááéma tínkamimba timu'maréna méraiye. ²⁴ Ímba Yúndaa-waasifinken-aantenta sáántaraifo fí'onkaa-waasiwara'a táántaraiye. ²⁵ Miyáumai naaófá'ó Maníkón-ai simátímakowin-awi'a Ósíya agaimaréna séna Maníkó séna ímba kesí waási-i'a uráan-kwaasisafe'a kesí waásin-owe sé'a ímbo sirumbó tímakaundasafe'a sirumbá tímúne sénaumne. ²⁶ Ímba kesí waásin-owe

siyáundafa'o méraawisafe'a ánaemba kesáánintomban-owe sénaumne Maníkó fasi'aénkwáráwí síníye

Ósíya agaimaréna siyáíye. ²⁷ Naaófá'ó Maníkón-aaimo simátímakowin-awi'a Áísáya agaimaréna séna

Ísarerin-andafaken-kwaasi sáwífa'a ésa nonáamááíyaamba úmai sáwífa'-waasi ménaafo Maníkó ímba seyaafá'á tiyáínífo tuwímbai sáwí'o úmimo méraampinkemba tiyáíníye. ²⁸ Fasi'aénkó seyaafá'nánká minúwóiyáán-úmai aaifimbá maitinkéna sáwí-meyamba timíníye

agaimaréna siyáíye. ²⁹ Moóráfa'a Áísáya agaimaréna séna

Fasi'aénkó seyaafá-fási'áémbó tokáiwaimo sénamo tuwímbai ímba tínkamonda tiyúwáanasa mésa iyámpói matinkánááwe siyáinkakaa Sónómu-naopaken-kwaasiye Kómóraa-naopaken-kwaasiyemo putásaraantemba kesááwárá'á miyásá úsino agaimaréna siyáíye.

Ísareri-waasi Ísun-aaisafesa ímba timankúnkúmbo uráan-aai.

³⁰ Minááigóní áwáuma maarán-íye. Fí'onkaa-waasi Maníkón-aúranka'a arupíse úmimo méraan-ambo ímbo saafá uráawi Ísu Káráisitín-aai isésa timankúnkúmbo ombá póna Maníkó wenaúranka'a arupíse uwátínkaraiye. ³¹ Miwí miyá uráafo Yúndaa-waasi Maníkó wemparí'o úmakaiwai sésa Maníkó Mósesembo simámakain-amaamba arááíwáénanasa wenaúranka'a arupísesa uwásinkainíye siyáafo Maníkó Mósesembo simámakain-amaankoni áwáuma ímba isésa wenaúranka'a ímba arupíse úmai méraawe. ³²⁻³³ Maníkóní amáámba arááíwáénanasa wenaúranka'a arupísesa uwásinkainíye siyáafo wenááisafesa ímba timankúnkúmbo uráantafena ímba arupíse uwátínkaraiye Maníkón-aai aúfáifimba Ísuntafena símai agaimaréna séna

Maníkó séna isáaro. Sáiyóni-naopa'a moórá-ontamba maráúnda pósa minóntánká'á tísamaima turarésa tanaambá fánááwe. Óntantafenamo siyáintembo índawimpa'o timankúnkúmbo iyawi ímba tiguaesáfésa ónááwe siyáíye

mináái agaimaréna siyáíye. Óntanemo siyáimba Ísuntafena siyáíye. Óntanka'o tanaambó faantembá Ísu Káráisitín-aaimo taraisésa miyáumai tanaankáámbá fánááwe.

10

¹ Maanááímó simátíménda isáaro. Kesí waási Yúndaa-waasi sáwí'o úmimo méraampinkemba Maníkó faútinkaindasafena áfááraumai sirááíma wétaisa'a Maníkómpá'á inái símae'a iyúne. ² Yúndaa-waasi Maníkóní kísau maénae sésa fasi'aambánifo Maníkón-aigoni áwáuma ímba ísaraamba tuwánaraumne. ³ Maníkómó wenaúranka'o arupísemo uwátínkáín-amba ímba awánésa karo'-ántáfésa érai'-ambaníye sésa pósa Maníkóní érai'-amba ímba wéaraaiwaewe. ⁴ Amáámba arááíwaundasafena Maníkó wenaúranka'a arupíse uwásinkainíye sésa Yúndaa-waasi arááíwáén-amba Ísu Káráisiti séna minámbá tai'áífo kesááisafesa timankúnkúmbo owísáféna Maníkó wenaúranka'a arupíse uwátínkáímbanifo Yúndaa-waasi minámbá ímba wéaraaiwaewe.

⁵ Maníkó Mósesembo simámakain-amaamba arááíwáénanasa Maníkó arupísesa uwásinkainíye

sen-ááísáféna naaófá'á Mósesé agaimaréna séna minamáámbó seyaafá'ó arááíwaiyawí

kawe'-úmai ménaawe

siyáíye. ⁶ Maníkón-aaisafesa timankúnkúmbo owímó arupíse uwátínkáín-aaisafena agaimaréna séna

maarán-áái ímba seró. Nááwa wíyómpa'a iyénawa Káráisitimba áí'maenawa kumíníyo.

⁷ Nááwa pukáan-kwaasimo méraapa'a kuréwa Káráisitimba áí'maenawa tíniyo.
Miyán-áái

ímba seró. ⁸ Maníkón-aaí kentirumpimbá

ewaa'á wéraisá'a wésewe

agaimaréna siyáíye. Ísu Káráisitín-aaísafé'a timankúnkúmba oró-áái simátimunda ⁹ mináái maarán-iye. Ísu kentáásí Fasi'aénkón-iye afora'ó simátimé'o kentirumpinkémbó sé'o Ísu pukáimpinkemba Maníkó iyáfasinankaraiyemo síyanamo éna sáwí'o úmáimo méraampinkemba Maníkó faútinkainiye. ¹⁰ Maníkón-aaísafeta kesirumpintá simankúnkúnta úndasa wenaúranka'a arupísésa uwásínkáísata afora'ó minááímó simátimundasa sáwí'o úmáisaamo méraundafinkenta wéfausinkaiye.

¹¹ Maníkón-aaí aúfáífimba agaimaréna séna

siyáintembo índawimpa'o timankúnkúmba

íyawi ímba tigeasáfésa ónááwe siyáíye.

¹² Mináái seyaafá'-wáásí Yúndaa-waasiye fí'onkaa-waasiye Maníkón-aúranka'a mimbóráí'a ontáféna siyáíye. Maníkó seyaafá'nánká'ó káráwiyaiwai éna súwa'nai ínkwaé sésamo simámén-kwaasi óraa-kawe'a wéuwatinkaiye. ¹³ Maníkón-aaí aúfáífimba agaimaréna séna

Fasi'aénkóntáfésa séna sáwí'o úmáimo

méraundafinkemba siyáínonemo sewí seyaafá'nánká miyá íniye

agaimaréna siyáíye.

¹⁴ Maníkó ímba méraiye-aaímo sewímó ombá súwa'nai uwo ímba kanaa'á wésewe. Maníkón-aaímo ímbo isááwimo ombá minááísáfésa timankúnkúmba ímba kanaa'á wéowe. Maníkón-aaímo ímbo kosimátiméwasamo ombá mináái ímba kanaa'á isááwe. ¹⁵ Ímbo tí'marááwasamo ombá ímba kanaa'á kowásimatimewe. Maníkón-aaí aúfáífimba agaimaréna séna

ásé-aaímo kosimátiméwi

aamoí wéuwatinkaawe

agaimaréna siyáíye. ¹⁶ Minásé-áái isésamanifo tuwímbai taráíyaawe. Mindásafena naaófá'á Maníkón-aaí simátimakowin-awi'a Áísáya agaimaréna séna

Fasi'aénkóo kawe'-áái kosimátimunasasa

minááísáfésa ímba timankúnkúmba owe

agaimaréna siyáíye. ¹⁷ Ísu Káráisitín-aaímo simátiméwasamo isésamo ombá kanaa'á timankúnkúmba wéowe.

¹⁸ Yúndaa-waasi Ísu Káráisitín-aaí érai'a é'a isaraawe sune. Mindásafena naaófá'á Maníkón-aaí aúfáífimba agaimaréna séna

seyaafá'-márafá'á wénesa simátimúwana

minááígó wété uráíye

agaimaréna siyáíye. ¹⁹ Yúndaa-waasi mindá Ísareri-waasi minááígóní áwáuma é'a isaraamba mindá érai'-aain-iye. Naaófá'á Mósesé Maníkómó siyáín-aaí agaimaréna séna

Yúndaa-waasi fí'onkaa-waasisafé'a sé'a

úwoi-waasin-owe siyáamba miwísáfé'a kesí

waasin-owe sendasáfé'a aaisambá tiyé'a

tirunkó sáwí'a uwátinkainiye

Maníkó siyáíye Mósesé agaimaréna siyówana ²⁰ ánaaemba Áísáya ímba áá'a úwana agaimaréna

séna Maníkó séna

nóra símaisawa Maníkómpá'á ténaumno-aaí ímba sewífá'á paápé uráumne. Maníkómbá aráásíméro-aaí ímba sewífá'á paápé uráumne séna ²¹ Ísareri-waasisafena séna túwa'nai ónaumne sé'a kempá'á teró símae'a iyúnasa kesáái taraisésa kembá tínaaeni'a wéowe
Maníkó siyáiyé Áísáya agaimaréna siyáiyé.

11

Maníkó Ísareri-waasi arumbó uwátínkáín-aaí.

¹ Simátíménda ísáaro. Érai'a Maníkó wení waási Yúndaa-waasi ímba ánaaemba tímakaiye. Kemá Yúndaa-waasifinkemba é'a Ísareri-waasi é'a Ébaramun-áisaafitantambo úndawi é'a Pénisaminin-andafakewi úne. ² Naaófá'á Maníkó Yúndaa-waasi wemparí'a úmarena ánaaemba ímba ti'mátukaiye. Íráiyaan-aaí agaimakáimba ísaraawe. Naaófá'á Íráiyaa Ísareri-waasisafena í'ai séna Maníkóntáféna séna

³ Fasi'aénkóo enáái simátímakaawifinkemba sáwífa'nanka tínkamuwasa púwúwasa óntan-taarema tawísísuwesa entáfésamo imáyáamo ésamo póimo tufú'maimo agaimaráán-taarema tawísísukaawe. Enááimo simátímakaawifinkemba keyáá méraunda pósa kenkwára'á sínkamonaawe

Íráiyaa súwana ⁴ Maníkó simáména séna ímbanifo kesí waási méraiyantafena sáwífa'nanka 7,000 waasi ta'ótokaunasa karo'-mánikón-áwí'o Péárimba wenáwí'a ímba mósá makáawe Maníkó simámakaiye. ⁵ Miyámó uráintemba kífé'wara'a Maníkó arumbá uwátínkáíwaisafena Yúndaa-waasifinkemba tuwímbai wemparí'a úmakaisasa méraawe. ⁶ Miwítí kísausafena ímba wemparí'a úmakaifo arumbá uwátinkenafena wemparí'a úmakaiye. Miwímó kawé-kísáúmó maiyáawin-anonnda ímba wemparí'a úmakaifo wemá arumbá uwátinkenafena wemparí'a úmakaiye.

⁷ Miyáumai Ísareri-waasi Yúndaa-waasi Maníkómó wenaúranka'o arupísemo uwátínkáín-amba saafá uwááesa owasá seyaafá'nánká ímba awánaraafo Maníkómó wemparí'o úmakaiwai tuwímbai awánaraawe. Maníkó táántaraimba táá-kautan-kwaasiyaamba ésa ímba ísááwasa tuwímbai ísaraawe. ⁸ Naaófá'á Maníkón-aaí aúfáífimba agaimaréna séna

Maníkó séna tuwesarái uwátinkaumne súwana tuwesarái úwasa ímba kanaa'á aái ísaraamba miyámó uráantemba ífé'wara'a miyá wéowe

agaimaréna siyáísana ⁹ Téfítí agaimaréna séna tóntáfésa aantemba óraa'-imayaa ésa sésa kawé'-úmaisá méraumne síyambanifo mínimáyáágó karo'á simátinkainasa sáwí'a úmai mésa sáwí-meyamba maenááwe. ¹⁰ Miwí túramba kafikurainasaraamba ímba awánanááwe. Miwítí umbai-tántáákó waé'wae'a éna ímba tai'áíníye

Téfítí siyáiyé. ¹¹ Mináái imáyáa é'a simátíménda ísáaro. Yúndaa-waasi karo'-ámbá arááiwaémbanifo ánaaemba ímba miyá ónááwe. Yúndaa-waasi Maníkón-aaí taráíyaanka'a fí'onkaa-waasi Maníkómó sáwí'o úmimo méraampinkemba kawé'-ámpá'ó métínkáín-aaí isésa érai'e sembá Yúndaa-waasi isésa tirunkó sáwí'a ínasa kewárátá miyáumai arááiwaenae sénááwe. ¹² Yúndaa-waasi sáwí'a ésa sáwí-amba arááiwaémba mindásafesa fí'onkaa-waasi kawé'-ámbá arááiwaesa kawé'-úmai méraawe. Miyáumai ánaaemba Yúndaa-waasi Ísu Káráísitin-aaisafesa érai'e sésa kawé'-ámbó arááiwaiyamba sáwífa'nanka tuwánésa áfááraumai kawé'-úmai ménaawe.

Fí'onkaa-waasi kawé'-ámpá'ó métínkáín-aaí.

¹³ Ímba Yúndaa-waasin-oyo fí'onkaa-waasisafe'a imáyáa é'o simátíménda ísáaro. Maníkó kentáféna séna fí'onkaa-waasi kesáái kosimátíma'mae núwo séna si'mákaimba minkísáú óraa-kisaun-iyé súne. ¹⁴ Fí'onkaa-waasi simátímunda imáyáa é'a kesí waási Yúndaa-waasi isáiyana tirunkó sáwí'a ínasa kewárátá miyáumai arááiwaenae sénááwe-imayaa úne. Yúndaa-waasi miyá íyana Maníkó kawé'-ámpá'á métinkaindasafe'a fí'onkaa-waasi simátíma'mae'a iyúne. ¹⁵ Maníkó Yúndaa-waasi ánaaemba uwátímakainka'a fí'onkaa-waasi sáwífa'nanka wení waási-i'a uwátínkaraisasa miyáumai ánaaemba Yúndaa-waasi Maníkómpá'á tíyana Ísu Káráisitini waási-i'a uwátinkainda pukésa iyáfasinesaraamba ónááwe.

¹⁶ Yúndaa-waasisafe'a imáyáa é'o simátíménda ísáaro. Tuwímbaimo tómbó ayááimó tafámbaimo Maníkómbó ámémba mintómbá mütú'a Maníkóndén-iyé. Tuwímbaimo sésa mintái-ánú'á Maníkóndén-iyé sembá mintáimá seyaafá'á wendén-iyé. ¹⁷ Moórá-taigon-awi'a órífima kisaufa'a wérain-taima mintáiyáámbá Yúndaa-waasin-owe. Maníkó minórífí-táigó ayáánamai anai'uwásuwena amo'náfakemba afáá'-órífé-táigó ayáánamai anai'úmai máafusu'maraisana áfóiyaken-anomba tafiséna óraa'a uráiyé. Afáá'-órífí-táigó ayáánamaiyaamba kemá fí'onkaa-waasin-owe. ¹⁸ Mindásafe'a kentúwí'a ímba maimaé iyé'a anai'uwásukain-ayaanamaisafe'a sáwísamba owatá kesáá óraa'a úne ímba seró. Mintáigó fasi'aémbá wétimifo kembiwí mintáigómbá ímba fasi'aémbá wéamefo kentúwí'a ímba maimaé iyóro.

¹⁹ Kentúwí'a ímba mósá maré'a sé'a Maníkó kentáá máafusu'maraindasafena ayáánamai anai'uwásukaiye ímba seró. ²⁰ Maarán-áái érai'-aain-iyé. Yúndaa-waasi Ísu Káráisitín-aaisafesa ímba timankúnkúmba untáféna anai'uwásukaisa'a kembiwí timankúnkúmba uráantafena miwí-tínóndáá méraawe. Mindásafe'a ímba kentúwí'a mósá máréwana táá'a ina'a káráwiyoro. ²¹ Yúndaa-waasi ayáánamai-úrambilan-oyo Ísu Káráisitín-aaisafesa ímba timankúnkúmba ontáféna anai'uwásúwáísasa méraamba pó'a kembiwímó miyámó íyanamo éna Maníkó miyá íníye. ²² Maníkó tuwímbai arumbá uwátinkena tuwímbai sáwí-meyambo timínda imáyáan-oro. Sáwí'o uráawi sáwí-meyamba tiména kembá kawé'á uwátínkáiyé. Kawé'ó uwátínkáipa'o ímbo maé'mae'o íyanamo éna ayáánamaimo anai'uwásukaintemba kembiwí miyá íníye. ²³ Yúndaa-waasimo sáwí-ambo tuwésamo Ísu Káráisitín-aaisafesa timankúnkúmba íyanamo éna Maníkó fasi'aémbó tokáiwai tiyéna ááémo maé'ópa'a mótinkainiye. ²⁴ Fí'onkaa-waasi afáá'-órífí-táigó ayáánamaiyaamba owaná Maníkó anai'uwásuwena kawé'-órífí-táífímbá máafusu'makaimba mindá umbái taráiyé. Yúndaa-waasi kawé'-órífí-táiyáámbá owaná Maníkó minkáwé-táigó ayáánamai anai'uwásukaifo aneka'á maimái Yúndaa-waasi máafusu'marainda mindá ímba umbái táínda kanaa'á íníye.

Maníkó seyaafá'nánká arumbó uwátínkáín-ai.

²⁵ Kesí waásisono. Kesáá óraa'-waasisa úne súnafó sé'a afora'ó simátíménda ísáaro. Ísareri-waasi Ísu Káráisitín-aaisafesa ímba timankúnkúmba ombánifo ímba miyá úmae iyésa ánaaembo fí'onkaa-waasimo Maníkómó wemparí'o úmakaiwaimo Maníkómpá'ó tíyanka'a Ísareri-waasi Ísu Káráisitín-aaisafesa timankúnkúmba ónááwe. ²⁶ Miyáumai Maníkó Ísareri-waasi sáwí'o úmimo méraampinkemba kawé'-ámpá'á métinkainiye. Mindásafena naaófá'á Maníkón-ai aúfáífimba agaimaréna séna

sáwí'o úmimo méraampinkemba kawé'-ámpá'ó métínkáíwai Sáiyóni-naopa'a paápé éna Yékopun-aísaafitantamba uráawiti sáwí-imayaa maitiyuwáíníye. ²⁷ Sáwí-imayaa maitiyúwáandara'a símimo kááísamakaunda-ai paápé íníye Maníkó siyáiyé agaimaréna Ísareri-waasi Yékopun-aísaafitantambo uráawisafenawe miwítí óraa'-naopa'-awi'a Sáiyóni-naopatafenawe agaimaréna siyáiyé. ²⁸ Yúndaa-waasifinkemba

sáwífa'nanka Ísu Káráisitín-aaí taráíyaamba pósa Maníkóní namuro-wáásíyáámbá ompínkémbá fí'onkaa-waasi wenáái isé'a érai'e siyáawe. Yúndaa-waasi tíwá'náma Maníkó símai kááísamakaintafena miwí tisaafítantambo uráawi wení waási-i'a úmakaiye. ²⁹ Maníkó wení waási-i'a úmakena kawé'á uwátínkaraimba ímba ifátuwena fí'on-imayaa íniye.

³⁰ Ááéma kemá fí'onkaa-waasi Maníkón-aaí taráíyaawasa ánaaemba Yúndaa-waasi miyá uráamba póna káfé'a Maníkó kembiwí arumbá wéuwatinkaiye. ³¹ Yúndaa-waasi Maníkón-aaí taráíyaawana kembiwímó arumbó uwátínkáintemba ánaaemba miwí arumbá uwátinkainiye. ³² Seyaafá'nánká Maníkón-aaí taráísúwana Maníkó séna sáwí'o ombá miwá ta'ótokaiye séna arumbó uwátinkaindasafena mináái siyáíye.

Maníkón-áwí'a óraataamo úmae iyúnda-aaí.

³³ Maníkó áfááraumai arumbá uwátinkena kawé'-ímáyáá éna seyaafá-tántáátáféna imáyáa isaná miyám-baaran-aaímo Maníkómpá'ó wéraitimba ímba kanaatá isáúnanasa miyám-baaran-kisaumo máimba ímba kanaatá wéawanaumne. ³⁴ Maníkón-aaí aúfáífimba agaimaréna séna

Fasi'aénkómó imáyáamo ímbá ímba kanaa'á wéisaawe. Fasi'aénkómó máin-kisau ímba kanaa'á táísái úmai wémaewe. ³⁵ Moórá-tantaa'a simíya'a kemá anondáá tíménoma ímbo siwáí póna wemá ísarena tímíwain-íye

agaimaréna siyáíye. ³⁶ Maníkó seyaafá-tántáá'á úmáráísana wení fasi'aémbá wéraintafena seyaafá-tántáá'á wéraitimba pósa wenáwí'o mósá maráiyantafena seyaafá-tántáá'á wéraiye. Mindásafeta Maníkómó kisaumo máimba ímba kanaatá seyaafá'á wéawanaumpo kárikata wéawanaumne. Wenáwí'o óraa'o úmae íyimba érai'-aain-íye.

12

Maníkóní kisaumo máén-aaí.

¹ Kesí waásisono. Maníkó áfááraumai arumbó uwátínkáintafe'a maarán-áái óraaka simátimune. Kembiwí kentúma Maníkómbá amé'a wentáfé'a imáyáa é'a wení kisaumo aantemba maíyana aamoí uwátinkaino. Miyámó é'o é'a wen-ímáyáá érai'a mósá maránááwe. ² Marapá'-wáásímó sáwí'o ontembá ímba miyámó iyamba Maníkómó sin-ááísáfé'a ewé síyana kentí imáyáa aúí'a uwátinkaina'a aú-waasiyaamba ónááwe. Miyámó é'o é'a Maníkómbó arááímo tain-áái isé'a Maníkómó aamoimó in-áái isé'a kawé-kísáú-áái isé'a wení sásá'-ímáyáámó ímbá isánááwe.

³ Maníkó úwoimo súwa'nai uráintafe'a maarán-áái simátimune. Kentúma ímba maimaé iyé'a óraa'-waasisa úne ímba seró. Maníkó túwa'nai isa'á ímba waásiti fasi'aénká'án-ifo Maníkóní fasi'aénká'á wení kisaumo máemba mindásafe'a imáyáa é'a kentúma ímba maimaé íyóro. ⁴ Kentúwawaa'a imáyáan-oro. Tíyayaanko wení kisaumo máísana moórá-mora-tantaako miyá isatá ⁵ miyáumai kesáá sáwífa'-waasi méta Ísu Káráisitiyeta kááísamaisa mimbórá-súwawaa'a ma'máísa méraunanasa ⁶ Maníkó úwoi súwa'nai isatá moórá-mora-waasisa kentáásí kisaumo máéndasafenasa Maníkó fasi'aémbá siménasa Maníkó fasi'aémbó tíménamo kesáái simátima'mae nóromo siyáinda érai'-aain-íye sé'a miyán-oro. ⁷ Fasi'aémbó tíménamo túwa'nai orómó siyáindawi miyán-oro. Fasi'aémbó tíménamo kesí aambó aráátíméromo siyáindawi miyán-oro. ⁸ Fasi'aémbó tíménamo fasi'átínkáaromo siyáindawi miyán-oro. Kentí óntamo tuwímbaimo tíméwi kawé'án-ófo miyán-oro. Káráwiyaawi kawé'án-ófo miyán-oro. Kawé'ó uwátínkááwi aamoimó íyapakemba miyán-oro.

⁹ Moórá-moramo tirumbó tímemba ímba karo'ó síyamba éraika'a tirumbá tíméro. Sáwí-kisau tínaemba uwáme'a kawé-kísáú ta'ótóráaro. ¹⁰ Ísu Káráísitini waási ontáfé'a mimbórá-ákúnkáání'a é'a pó'a moórá-mora-waasi tirumbá tímé'a moórá-mora-waasi túwí'a mósá máraámba aamoí é'a méraaro. ¹¹ Fasi'aénkómpá'á imáyáa é'a ímba tuwesaraí ina'a tiyáántán-kwimái Fasi'aénkóní kísau kawé'an-oro. ¹² Ísu Káráísitimo kumíndasafe'lo amu'maré'lo méraamba tirunkó aamoí inana umbaitántáá'lo kentópa'lo wéraimba ímba imáyáamo iyamba fasi'ámai mé'a Maníkómpá'á inaí símae iyé'a ímba saagaaró. ¹³ Maníkóní waási ímbo tómbó makéwi túwa'nai e'a namu-waasímó tíya'lo é'a tóné naané tíméro.

¹⁴ Sáwí'lo uwátínkááwisafe'a Maníkóntáfé'a sáwí'a uwátinkaaó ímba síyamba kawé'a uwátinkaaó seró. ¹⁵ Aamoímó owísé'a kewará'á aamoín-oro. Ifi'ó taawísé'a kewará'á ifi'á taaró. ¹⁶ Mimbórá-imáyáa é'a óraa'-waasisa úne ímba síyamba moórá-mora-waasi túwa'nai e'a úwoi-kisauwara'a máéro. Kesáfé-imáyáámó ombá keyáása kawé-imáyááwará'-wáásísá úne ímba seró.

¹⁷ Sáwí'lo uwátínkarewa'lo é'a anondáá ímba miyá uwátínkáaro. Waási túranka'a kawé'-aantemba úmai méraaro. ¹⁸ Seyaafá'-wáásífimbá faru úmai ménae sé'a tiyáántán-kwimái miyáumai méraaro. ¹⁹ Sáwí'lo uwátinkaiya'lo é'a anondáá ímba miyá iyamba méwana Maníkó anondáá sáwí-meyamba timíníye. Mindásafena Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna

Fasi'aénkó séna sáwí'lo iyawini anondáá-meyambo tíménda mindá kendén-íye. Sáwí-kisausafe'a méyámbá timénaumne siyáíye

agaimaréna siyáíye. ²⁰ Mináái imáyáa é'a maarán-oro. Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna

namuro-wáásímó tááimo taimbó é'a tómbá tíméro. Namuro-wáásímó nontáfénamo tínkáimbo é'a tíméro. Miyámó iyasamo ésa sáwí'lo uwátínkáántafesa tigaemá íníye

agaimaréna siyáíye. ²¹ Sáwí'lo owíní áwáuma ímba iyáákainifo kentí kawé-kísáúgó sáwí-kisauwara'lo iyáákaino.

13

Káráwiyaan-kwaasi tísamaifimba kífaero-aai.

¹ Seyaafá'nánká marapá'ó káráwiyaan-oraal'-waasi tísamaifimba kífaero. Maníkómó fasi'aémbó ímbo tímakainkaka ímba káráwiyon-kisau máéwaisino. Maníkó miyáumaimo káráwiyaawi iyáfasintinkaraiye. ² Marapá'ó káráwiyaan-oraal'-waasi Maníkó iyáfasintinkaimba pó'a miwí táái isé'a ímba taráísóro. Taraisíyambo é'a Maníkón-aúranka'a sáwí'a é'a sáwí-meyamba maenááwe. ³ Kawé'ó owí káráwiyaan-oraal'-waasisafena ímba táá'a wéifo sáwí'lo owí káráwiyaan-oraal'-waasi táároi wéinkaisowe. Káráwiyaan-oraal'-waasi táároi ímba inkaisónaemo sé'lo é'a kawé'-aantemba iyasa aamoí uwátinkanaawe. ⁴ Káráwiyaan-oraal'-waasi túwa'nai íya'a kawé'-úmimo méraiyantafena Maníkó miwí iyáfasintinkaraiye. Sáwí'lo é'lo é'a miwí táároi inkáísóro. Fasi'aémbá tokáamba pósa sáwí'lo iyawi sáwí-meyamba timenááfo inkáísóro. Maníkó iyáfasintinkaraimba pósa sáwí'lo owí sáwí-meyamba timenááwe. ⁵ Mindásafe'a marapá'ó káráwiyaan-oraal'-waasi tísamaifimba kífaero. Maníkó aaisambá sífo sé'a káráwiyaan-oraal'-waasi tísamaifimba kífaero. Ímba mindásafe aantembanifo kentirumpinkén-árúpisé-imáyáásáfé'a káráwiyaan-oraal'-waasi tísamaifimba kífaero. ⁶ Miwí miyán-kísáúmó máemba miyán-kísáú maíyantafena Maníkó iyáfasintinkaraimba pó'a taakisí ⁷ fí'lo-fi'on-takisí

orómó síya'a arupíse úmai miyá é'a óraa'-waasi-tuwí'a mósá máraaro.

Moórá-mora-waasifimba tirumbó tímén-aaí.

⁸ Óntambo tímakaiya'a ayáátááka'a ímba mé'a ááéma tíméro. Moórá-mora-waasi tirumbá timé'a miyámó ombá Maníkó Mósesembo simámakain-amaamba wéaraaiwaewe. ⁹ Maníkó Mósesembo simámakain-amaanko séna aare-úméné waai-úméné fí'o-fi'on-tantaa'e ímba oró. Ímba tínkamiyasa púwóro. Túraniyamba ímba oró. Miyám-baaran-amaankoni áwáuma maarán-iyé.

Kesáfé-ímáyáámó ontembá
kentí waási-imayaawara'a oró.

¹⁰ Miwítí waási-imayaamo owí ímba sáwí'a uwátinkanaawe. Miwítí waásifimba tirumbó tíméwi Maníkó Mósesembo simámakain-amaamba wéaraaiwaewe.

¹¹ Ísu Káráisitimo kumínda-kanaa kárika'a tinq'a Ísumo kumínda-kanaamo ímbo imáyáamo ontembá ímba é'a káráwiyoro. Ísu Káráisitín-aaísafeta érai'e séta simankúnkúmba uráundarata Maníkómó siyáinda-kanaa kárika'a tinda póta méraundasa káfé'a minkánaá kárika'a tíniye. ¹² Marapá'ó kumeu'-áémpá'ó méraamba tai'áimba pó'a kárika'a wiyómpa'o sámó kaipa'á ménaafo mindásafe'a sáwí-kisau tínaaemba uwáme'a tiyáántán-kwimái kawe-kísáú maé'a méraaro. ¹³ Sámó kain-áémpátáámó méraunda-waasisaamo úndantenta miyá é'a kawe'-úmai méraaro. Ímba túwaandu uré'a uwóí'o on-dómbá wéne'a uwóí'a oró. Aare-úméné waai-úméné ímba é'a aaisané ímba sé'a kawe-kísáúmó maiyantafe'a kentirunkó ímba símai sáwí'a uwátínkáaro. ¹⁴ Sáwí-imayaasafe'o tirááísafe'o ombá ímba ewé síyamba tínaaemba uwáme'a Fasi'aénkó Ísu Káráisitintafe'a sé'a kentáará'á káráwiyuwo seró.

14*Waásiti kisaugomba ímba símai sáwí'a oró-áái.*

¹ Ísáaro. Ísu Káráisitín-aaísafesa timankúnkúmba ésamo ímbo fasi'ámaimo arááíwáéwisafe'a ímba tiyuwé'a keséta méraaro síyamba miwítí fí'o-fi'on-imayaasafe'a ímba aaisambá símai tuwínáaro. ² Ísu Káráisitín-aaísafesa timankúnkúmba owífínkémhá tuwímbai sésa seyaafá-tómbó náúndasa kanaán-iyé sewasá tuwímbai Maníkóní aampa'ó ímbo fasi'ámaimo arááíwáéwi sésa kisaufaken-ton-aantemba néta póí-ama'a ínta nánaumne sewasá ³ seyaafá-tómbó naawí póí-ama'o ímbo naawísáfésa ímba símai sáwí'a uwátínkáaro. Wenááísafesa timankúnkúmba ésa póí-ama'o naawísáféna Maníkó séna kesí waásin-owe siyáimba pósa kisaufaken-ton-aantembo naawí póí-ama'o naawísáfésa sáwí'a wéowe ímba seró. ⁴ Moóráwighoni kisaufaken-ton-aantemba sáwí'a óne ímba seró. Ímba kendén-ifo wení óraa'-waasigonde póna weyááríka'a séna kawe-kísáú maé sáwí-kisau maé óne wení óraa'-waasigo wésiye. Fasi'aénkó kanaa'á áwa'nai índa póna kawe-kísáú maéna fasi'ámai méíniye.

⁵ Tuwímbai moórá-mora-kanaasafesa sésa óraa-kanaan-ifo seyaafá-kánaá úwoi-kanaan-iyé sewasá tuwímbai sésa seyaafá-kánaá mimbórá-kánaaráání'an-iyé wésewe. Seyaafá'nánká imáyáa ésa moórá-aaímo arupíse-aaímo sésamo ésa mináái miyán-oro. Tuwímbai moórá-aaímo arupíse-aaímo sésamo ésa mináái miyán-oro. ⁶ Tuwímbai Fasi'aénkón-áwí'a mósá maránae sésa moórá-kanaasafesa óraa-kanaan-iyé sewasá tuwímbai Fasi'aénkón-áwí'a mósá maránae sésa tómbá Maníkómpá'á súwi sésa wénaawe. Tuwímbai Fasi'aénkón-áwí'a mósá maránae sésa tuwímbai-tontafesa ímba nánaumne sésa naan-tóntáfésa Maníkómpá'á súwi wésewe. ⁷ Métaamo púwóndasaawe ímba kendésáánifo Maníkóndén-iyé. ⁸ Méraundasa Fasi'aénkóntáféta imáyáa éta méraunda póta púwóndasa Fasi'aénkóntáféta imáyáa éta puwónaumne. Méraundasaawe púwóndasaawe Fasi'aénkóndé-ita wéune. ⁹ Ísu Káráisiti pukáan-kwaasiya'e úwoimo túmó aráan-kwaasiya'e káráwiyindasafena pukéna iyáfasinkaiye.

¹⁰ Mindásafe'a imáyáa é'a Ísu Káráisitini waási ontáfé'a moórá-mora-waasiti kísau ímba tuwiné'a sáwí'a uwátínkáaro. Maníkó seyaafá'nánká méraawini áwáuma tísai índara'a Maníkón-aúranka'a seyaafá'nánkátá méraundasafenasa póna sísai índasafe'a mindásafe'a waásiti kísaugomba ímba símai sáwí'an-oro. ¹¹ Minááísáféna Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna

Fasi'aénkó séna méraundasafe'a sé'a kesúranka'a seyaafá'nánká kífaesa ken-ímáyáa mósá marésa afora'á sésa érai'a emá Maníkó óne sénááwe Maníkó siyáiyé agaimaréna siyáiyé. ¹² Miyáumai minkánáámó tinda Maníkón-aúranka'a seyaafá'nánkátá kesáámó méraundawini áwáusa simámenaumne.

Kentáásí kísaugoni aambá kawé'-án-aantemba awánésa ímba sáwí-ambo arááíwaiwae siyáin-aai.

¹³ Mindásafeta imáyáa éta moórá-mora-waasiti kísau ímba tuwinéta sáwí'a uwátínkáafo maarán-ímáyáa éta séta kesí waási kesí kísau awánésa sáwí'a óne sefáínifo kawé'-aantemba ónae séta miyásá ónaumne. ¹⁴ Fasi'aénkó Ísuwe'a kááísamai méraunda pó'a maarán-áái érai'-aain-iyé ísaraumne. Seyaafá-tómbá wéraitimba ímba sáwí'a isasá náíyanamo éna ímba sáwí'a uwátínkainifo karo'ó sésamo naananá sáwí'a uwásinkainiye sésamo náíyanamo éna sáwí'a uwátínkainiye. ¹⁵ Tuwímbaimo mintómbá ímba nánaumnemo sen-tómbó náíyasamo ésa minááímó sewí tuwánésa mintómbó náíyantafesa sáwí-amba arááíwaenaawe. Miyámó ombá sáwí'a é'a tirumbá ímba wétimewe. Miyán-tómbó naambá miwísáfénawe séna Káráisiti pukáiwai tuwánésa sáwí-amba arááíwáéfo sé'a káráwiyoro. ¹⁶ Kawé-tántáá'án-iyé sé'o ombá tuwímbai tuwánésa símai sáwí'a uwásínkááfo sé'a káráwiyoro. ¹⁷ Miyám-baaran-tone noné naawasá ímba naawasamó ombá ímba Maníkó kentáará'ó káráwiyain-awaun-ifo Maníkó kentáará'ó káráwiyaimba maarán-iyé. Wenaúranka'a arupíse úmai aáno úmai méraunanasa Maníkóní Ufaen-ámútánkó súwa'nai isaná sirunkósá aamoí wéiye. ¹⁸ Miyámó ombá Ísu Káráisitini kísau máéwana Maníkó aamoí uwátínkáísasa tuwánésa sésa kawé'án-owe wésewe.

¹⁹ Mindásafeta imáyáa éta aáno úmaisá méta moórá-mora-waasi fasi'aémbá timénae séta siyáántán-kwimáísa kísausa máéno. ²⁰ Tuwímbaimo karo'ó sésamo mintómbá naanasá sáwí'a uwásinkainiye sewa'ó ombá mintómbá nánae sé'o né'o ombá tuwánésa sáwí-amba arááíwáéfainifo káráwiyoro. Maníkómó kentirumpimbó máín-kisaugomba sáwí'a ifáínifo káráwiyoro. Seyaafá-tómbó naambá mindá kanaán-ifo tuwímbai-tombo naambó tuwánésa sáwí-amba arááíwáémba sáwí'a uwátínkáámba mindá sáwí'an-iyé. ²¹ Póí-ama'e ándá-aran-done fí'o-fi'on-tone náúndamo suwánésa sáwí-amba arááíwáéfo sé'a miwísáfé'a imáyáa é'a mintómbó naambá ifátiyuwe'a miyámó ombá kawé'án-owe. ²² Mintántáátáfé'o imáyáamo ombá Maníkó aantemba simáméro. Kentirumpinkén-ímáyáásámbo ombá ímba sáwí'a úne sefó kentirunkó kawé'ó iní'a wéowe. ²³ Tuwímbai-tontafe'a kae'-ímáyáa toké'a nánaum ina nánaumno sewí kentirumpinkén-ímáyáágó ímba naao sína'o né'o é'a Maníkón-aúranka'a sáwí'a ónááwe. Kentirumpinkén-ímáyáágó kawé'án-iyé ímbo sisasamó miyámó ombá sáwí'a wéowe.

15

Ísumo ímbo wesáfé-ímáyáámó uráintemba miyán-oro-aai.

¹ Kesáá Maníkómpá'ó simankúnkúmbo fasi'ámaisamo úndawisa Maníkómpá'ó timankúnkúmbo ímbo fasi'ámaimo owí túwa'naisa onó. Sirááímo taintembó úndasa aantemba ímba imáyáa éta ² kentáásí ewaa'ó méraawi Maníkómpá'á timankúnkúmbo fasi'ámae íyantafeta miwísáfé'wará'á imáyáa éta túwa'naisa onó. ³ Ísu Káráisiti ímba

wesáfé-ímáyáá úmba waásisafena imáyáa uráiyé. Mindásafena naaófá'á Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna Káráísiti Maníkóntáféna séna símai sáwí'lo uwánkaraawi pósa kembá sáwí'a uwásinkaraawe siyáiyé

agaimaréna siyáiyé. ⁴ Naaófá'á Maníkón-aai aúfáífimbo agaimakáamba maarán-ááísáfésa agaimakáawe. Súwa'nai ínanasa ímba ááéma suwesaraí ínata Maníkón-aaisafeta fasi'ámai imáyáa éta wesé'a ménaandasafeta amu'maréta méraumne. Mindásafesa aúfái agaimakáawe.

⁵ Ímba tuwesaraí ína'a fasi'ámai méraaro séna Maníkó túwa'nai iye. Ísu Káráísitimo méraintemba miyáumai mé'a kempímbá mimbórá-ímáyáán-oro séna Maníkó túwa'nai isa'á ⁶ pó'a mimbórá-ímáyáá é'a mimbórá-áái sé'a Maníkón-áwí'a Fasi'aénkó Ísu Káráísitin-afowán-áwí'a mósá máráamba mindásafe'a inai sune.

Ísu Ísareri-waasiye fí'onkaa-waasiyemo túwa'nai uráin-aai.

⁷ Ísu Káráísitimo kentáfénamo aamoimó intembá kempímbá moóra-mora-waasisafe'a aamoí é'a miyá owaná Maníkón-áwí'a óraa'a wéiyé. ⁸ Naaófá'á Maníkó Yúndaa-waasisa síwá'násafenasa símai fasi'ámarowana Maníkómó siyáintembo índasafena mifási'áén-ááímó paapé índasafena Ísu Káráísiti kumbéna Yúndaa-waasi túwa'nai úwasa ⁹ fí'onkaa-waasi sésa Maníkó arumbá uwásínkáisata wenáwí'a mósá maráúmne síyantafena Ísu Káráísiti kunkáiyé. Minááísáféna Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna

fí'onkaa-waasifimbo méraunda enáwí'a mósá maré'a imó súnnda enáwí'a mósá maráúmne

agaimaréna súwana ¹⁰ moóráfa'a agaimaréna séna

fí'onkaa-waasisono. Maníkómó wemparí'lo úmakaiwai tirunkó aamoí ína'a

kentirunkówará'á aamoí íno

agaimaréna súwana ¹¹ moóráfa'a agaimaréna séna

fí'onkaa-waasisono. Fasi'aénkón-áwí'a

mósá máráaro. Seyaafá'-wáásísé'a

wenáwí'a mósá máráaro

agaimaréna súwana ¹² Maníkón-aai simátímakowin-awí'a Áísáya agaimaréna séna

Téfítin-afowan-awí'a Yési wenándáfakemba moóráwigo paapé ínana fí'onkaa-waasiya'lo

káráwiyíndasafena Maníkó iyáfasinankainasa wembá amu'marésa ménaawe

agaimaréna Ísu Káráísitintafena siyáiyé. ¹³ Wesé'lo méraiyamba amu'maré'a méraaro séna Maníkó wétuwa'nai-iye. Wesé'a kááísamai méraantafena aáno uwátinkena

tirumbá kawé'a uwátínkáisana wení Ufaen-ámútánkó fasi'átínkáfa'a iyísa'a wesé'lo méraiyamba amu'maré'a méraamba mindásafe'a inai sune.

Maníkóní kísau maúndasafe'a aamoí únemo siyáin-aai.

¹⁴ Kesí waásisono. Imáyáamo únda-aaimo simátíménda ísáaro. Kawé'-wáási-úrumba pó'a kawé'-ámbó arááíwáén-aai seyaafá'nánká isé'a kanaa'á wéaraatimewe. Kentáfé'a miyán-ímáyáá úne. ¹⁵⁻¹⁶ Maanáúfáífimbá tuwímbai-aai fasi'ámaimo simátimunda mináái imáyáa iyantafena ímba sáá'a isa'á sune. Fí'onkaa-waasifimba

Ísu Káráísitini kísau máéndasafena Maníkó si'mákaimba póna ímba sáá'a isa'á fasi'ámai maanáúfáífimbá simátimune. Maníkóntáfé'a sé'a maafí'ónkáá-wáásí ení waási owaná ení Ufaen-ámútánkó ení waási-i'a uwátínkaraiye senaná Maníkó aamoimó

índasafe'a wení ásé-aai simátimune. ¹⁷ Ísu Káráísitiye'a kááísamai mé'a Maníkóní kísau maúndasafe'a aamoí úne. ¹⁸ Ísu Káráísiti fasi'aén-ímáyáá símísa'a fí'onkaa-

waasi Maníkón-aaisafesa érai'e síyantafe'a kísau miwífimbá maiyáunda mináái ímba sáá'a ína'a pó'a simátíménda ísáaro. Aaí simátimé'a kísau maíyáunda

¹⁹ Maníkóní ámútanko fasi'aémbá símísa'a fí'lo-fi'on-kisau ímbo awánaraan-kisau maimaé'a kuráumne. Yérúsaremu-naopakemba fí'lo-fi'on-daopa'a wéne'a Káráisitini áse-aaí simátíma'mae'a iyé'a Írírikamu-marafa'a kuráumne. ²⁰ Kemá sé'a naaó'-nao'a Ísu Káráisitín-aaímo ímbo ísaraan-daopa'a áse-aaí kosimátimenae. Kosimátímakaan-kwaasifimba ímbo kosimátimenaumpo fí'on-daopimpa'a kosimátíma'mae'a nónaumne sé'a minásé-áái ímbo ísaraan-kwaasifimba kosimátímakaumne. ²¹ Naaófá'á Maníkón-aaí

aúfáífimba miyán-áái agaimaréna séna

ímbo simátímúwasamo ísaraawi ánaeemba Maníkóní aambá awánánááwe. Ímbo ísaraawi ánaeemba Maníkón-aaí isánááwe agaimaréna siyáimba pó'a Ísu Káráisitín-aaímo ímbo ísaraan-kwaasifimba kosimátímakaumne.

Rómu-naopa'a kónaemo siyáin-aaí.

²² Ímbo ísaraan-kwaasi áse-aaí simátimundara'a kempá'á kónae sé'a únda simátimunda-kisau go sáwífa-kanaa kembá ta'ótokaiye. ²³ Kempá'á kónae sé'a únda sáwífa'-aatai maisuwé'a ímbo kanaa'á kúndasafe'a káfé'a maandáópimpa'a kesí kísau tai'ásuwe'a ²⁴ kempá'á kónae-imayaa úne. Sípéni-marafa'e sé'a wéme'a kentí naaópa'a kotuwáné'a koméeraanana'a súwa'nai íya'a Sípéni-marafa'a kónaumne. ²⁵ Aifa'á Yérúsaremu-naopa'a Maníkóní waási kotúwa'nai ónaumne. ²⁶ Maníkóní waási Máséndóniyaa-marafakewiye Ákáyaa-marafakewiye sésa aawai taisasá Maníkóní waási Yérúsaremu-naopakewi tómbá ímbo makáawi túwa'nai ónae sésa miwítí óntamba torupámakaamba pósa simíya'a maimaé'a Yérúsaremufa'a wé'a mátimenaumne. ²⁷ Miwítí imáyáafinkembo miyámó ombá mindá kawé'an-iyé. Yúndaa-waasi fí'onkaa-waasi Ísu Káráisitín-aaí kosimátímakaamba pósa imáyáa ésa miwítí óntamba Yúndaa-waasi tómbá ímbo makáawimo tímémba mindá kawé'an-oro miyán-oro. ²⁸ Torupámakaan-ontamba maimaé'a wéme'a seyaafá'nánká mátime'a Sípéni-marafa'e sé'a wéme'a kentí naaó'a kómé'a minkákémbá Sípéni-marafa'a kónaumne. ²⁹ Kentí naaópa'a koméeraanana Ísu Káráísiti áfááraumai kawé'a uwátinkainiye-imayaa úne.

³⁰ Kesí waásisono. Kentáásí Fasi'aénkó Ísu Káráisitintafe'a imáyáa é'a Maníkóní ámútanko arumbá uwásínkáintafe'a imáyáa é'a óraaka simátíme'a súné. Maníkómpá'á inai sumpo kewará'á súwa'nai úmai fasi'ámai inai seró súné. ³¹ Yérúsaremu-naopa'o kondá Yúndiyaa-aempaken-Yúndaa-waasi Ísu Káráisitín-aaísaafesa ímbo érai'emo sewí sínkamofó sé'a súwa'nai úmai inai seró. Mifá'á Maníkóní waásimo méraawi túwa'nai on-óntántáfesa aamoí iyantafe'a inai seró. ³² Minkísáú tai'ásuwaanana Maníkómó ewémó sína'o é'a aamoí é'a kentópa'a wéme'a kotuwáné'a aúí'a úmai ménaumne. ³³ Maníkó aáno'o uwásínkáíwaisa kesé'a méraiye sé'a inai súnáa érai'-aain-iyé.

16

Kawé'-úmai méraaromo siyáin-aaí.

¹ Moórá-ininkon-awi'a Fípi kesímánaakaanta éna Maníkóní waási Sénkíríyaa-naopakewi túwa'nai isa'á wenáái simátimune. ² Kesé wesé'a Fasi'aénkóní waási ontáfé'a kentópa'o wínda aamoí uwánke'a keséta méraao sé'a tuwímbai-tantaa'o wempímbó ímbo wérainda áwa'nai oro. Sáwífa'nanka túwa'nai ena kenkwará'ó súwa'nai intáfé'a pó'a áwa'nai oro.

³ Moórá-ininkon-awi'a Pírísiraawe awaaikón-áwí'a Ákwíraante'a kawé'-úmai méraakaiyo súné. Mindáraiye kewé Ísu Káráisitini kísausa wémaumne. ⁴ Ááéma sínkamiyakai puwúyafó-imayaa ímbo ésarai súwa'nai uráaya'a aamoí uwátinkaumne.

Ímba ke aantemba aamoí uwátinkaumpo fí'onkaa-waasi fí'o-fi'om-barafakewi Maníkóní waásiwara'a aamoí wéuwatinkaawe. ⁵ Mindáraití naaúmpa'a Maníkón-ímáyáá ésa túwaandu owísáfé'a kawé'-úmai méraaro sune.

Moóráwigo-awí'a Épinitasi kesí waási-i'a intáfé'a kawé'-úmai méraao sune. Wemá Ésiyaa-marafakewi aifa'á Ísu Káráisitín-aaisafena amankúnkúmba uráiwain-iyé. ⁶ Moórá-ininkon-awí'a Máriyaantafe'a kawé'-úmai méraao sune. Wemá kentáféna imáyáa éna óraa-kisau wémaiye. ⁷ Kae'-Yúndáá-wáásí túwí'a Ándónaikasiye Yúniyasintetafe'a kawé'-úmai méraakaiyo sune. Kemá Ísu Káráisitiye'a ímba kááísamai méraawandara'a mindárai-nonkaamba kááísamai maé'óyambani. Ísuni aantá-waasisomba minkáé'nárai tuwánaraan-kwaasiyai ésarai ááéma kesé'a ándáfa'a kuráaye.

⁸ Moóráwigo Ámpíríyetasintafe'a kawé'-úmai méraao sune. Wemá kesí waási-i'a éna Fasi'aénkóe'a kááísamai méraiye. ⁹ Moórá Épáanintafe'a kawé'-úmai méraao sune. Wemá kesé'a Ísu Káráisitini kísaurai wémauye. Moóráwigo kesí waási-i'a iwáín-áwí'a Sítékisintafe'a kawé'-úmai méraao sune. ¹⁰ Moóráwigo Ápérísi Ísu Káráisitini aampa'á fasi'ámai arááiwáiwaintafe'a kawé'-úmai méraao sune. Árisítópurasini akúntáfé'a kawé'-úmai méraaro sune. ¹¹ Moórá Yúndaa-waasigon-awí'a Érotiyonintafe'a Násísásini akúmbá Ísu Káráisitini waásisafe'a

kawé'-úmai méraaro sune.

¹² Moóráwigo Táráífinae moóráwigo Táráífosaye mindárai Fasi'aénkóní kísau wémaeyawisafe'a kawé'-úmai méraakaiyo sune. Moóráwigo Pésísi Fasi'aénkó Ísuntafena imáyáa éna óraa-kisau wémawaintafe'a kawé'-úmai méraao sune. ¹³ Moóráwigo Rúfaasi Ísu Káráisitini kísau mo maénamo iyáákaraiwainte anówa kesinóraamba uráin-ininkontafe'a kawé'-úmai méraakaiyo sune. ¹⁴ Tuwímbai-tuwi'a Ásínkiritasiye Fírígoniye Émísiye Pátáropasiye Émásiye miwísé'a Fasi'aénkóní waási méraawisafe'a kawé'-úmai méraaro sune. ¹⁵ Tuwímbai-tuwi'a Fírórógasiye Yúriyaawe Nériyasiye wenámáanaakowe Órímpasiye miwísé'a Maníkóní waási méraawisafe'a kawé'-úmai méraaro sune.

¹⁶ Kempínkémbá moórá-mora-waasi imáyáa é'a tiyáamba tíméro. Ísu Káráisitini waási seyaafá'nánká kentáfésa sésa kawé'-úmai méraaro sewé.

¹⁷ Kesí waásisono. Maarán-áái óraaka simátimune. Tuwímbai simátímakaunda-ai ímba arááíwasesa sésa karo'-áái simátíméwasa isésa tuwínkaa'-ésa tuwímbai kawé'-ámbá tuwésa sáwí-ampa'a wégowe. Káráwiye'a miyán-kwáásí tínaaemba uwátíméro. ¹⁸ Miyán-kwáásí kentáásí Fasi'aénkó Ísu Káráisitini kísau ímba maésa sáwí-imayaasafesa tirááísafesamo on-kísáú maésa karo'á simátinkanáe sésa aái simátimesa símai tirumbá faiyarááwasa ímbo kawé'ó úmimo aaimó isááwi minkáró'-ááísáfésa érai'e wésewe. ¹⁹ Kembiwímó áse-aaimo fasi'ámaimo taawiyáfón-ai seyaafá'nánká isáántafe'a imáyáa é'a aamoí uwátinkaumne. Kawé-kísáúsáfé'a imáyáa úmae iyé'a sáwí-kisausafe'a ímba imáyáa ombá mindá sirááíma wétaiye. ²⁰ Maníkó aáno'o uwásínkáíwaisa túwa'nai ína'a kárika'a waántáwankomba iyáákanaawe. Kentáásí Fasi'aénkó Ísu úwoi túwa'nai úmae iyíntafe'a ínai sune.

²¹ Kesé'a kisaumo máiwain-awi'a Tímóti kawé'-úmai méraaro siyé. Tuwímbai-Yundaa-waasi-tuwi'a Rúsiyasiye Yésóniye Sósipataawe kawé'-úmai méraaro sewé.

²² Kemá Tétiyasi Póro sin-áái maanáúfái agaé'a kembiwisé kesé'a Fasi'aénkóni waási úndasafe'a kawé'-úmai méraaro sune.

²³ Moóráwígon-awi'a Káyási kawé'-úmai méraaro siyé. Wení naaúmpa'a wéwaunasa Maníkóntáfésa imáyáa on-kwáási mindáúmpá'á túwaandu wéowe. Moóráwígon-awi'a Érásítasi wení naaópakewiti óntanka'a káráwiyaiwai kawé'-úmai méraaro siyé. Moóráwígon-awi'a Kótasi Maníkóni waásigo kawé'-úmai méraaro siyé.

²⁴ Kentáási Fasi'aénkó Ísu Káráísiti úwoi túwa'nai úmaena íyimba érai'-aain-iye sé'a inái sune.

²⁵ Maníkón-áwí'a óraa'a úmae íyóno. Ísu Káráísitin-aii áse-aii simátimun-aii ísare'a érai'e sembá póna Maníkó kanaa'á fasi'átínkáimba pó'a wenááisafe'a fasi'aén-ímáyáa wéowe. Naaófá'á Maníkó minásé-ááisá aúpá'á makówasa kentáa síwá'náwe miwí tísaafítantamba uráawiye minááígóni áwáuma ímba ísaraawe. ²⁶ Maníkón-aii simátímakaawi mináái agaimakáawe. Maníkó maé'mae'o iwái káfé'a paapé íniye simbá pósa seyaafá'-márafákén-kwáási minááígóni áwáuma isánáawe. Minááísáfésa timankúnkúmba ésa taawiyafíyantafena minááígóni áwáuma paapé uráiyé. ²⁷ Ísu Káráísitimo uráintafeta Maníkón-áwí'a óraa'a úmaeta wéiyune. Maníkó mimbórá-Máníkó ména weyáa seyaafá'-tántáátáféna ísaraiwai wenáwí'a óraa'a úmaeta iyúndasa érai'-aain-iye.

Kemá Póro sún-da-aii tai'áiyé.

1 Kórinti

Ísu wiyómpa'a iyówana Póro moórá-waai úmai afa'móráe-aataiya'iyó miyáumai-aatai maisuwéna Éfésási-naopa'a ména maanáái agaimái Kórinti-naoraa-waasi mátimakaiye. Kórinti-naopa'a óraa'-naopa'a Ákáyaa-marafa'a wéron-daopa'a Kíríki-waasi sáwífa'a mérowasa tuwímbai-Yundaa-waasiwara'a máúpa'an-iyé. Ááema Póro Ísun-aaí kosimátíma'maena iyúwasa Ísuni aampa'á wéwesa ánaaemba tuwínkaa'a ésa sáwí'a urówana Póro mináái iséna maanáái agaimái tuwówasa mátimakaawe.

¹ Kemá Póro maanáái agai-timúmpo isáaro. Maníkó wení imáyáafinkemba kembá aantá-waasi-i'a uwásinkena séna Ísu Káráisitini-aaí kosimátíma'mae núwo séna si'mákaiye. Kentáásí waásigon-awi'a Sósénisintafe'a súnana maanáúfái wéagaiye. ² Maníkóní waási Kórinti-naopa'o méraawi isáaro. Maníkó wendé-í'a uwátínkaraisa'a Ísu Káráisitíye kááísamaimo méraawi isáaro. Seyaafá'-márafákéwí Fasi'aénkó Ísu Káráisitimpa'a inaimó sewíyé kembiwíyé Maníkó wemparí'a uwátínkaraiye. Káráísiti miwíyá'á káráwiyaiwai éna kentáará'wará'á káráwiyaiye. ³ Maníkó kentáásifowawe Fasi'aénkó Ísu Káráisitíye úwoi túwa'nai esarai faru wéuwatinkaayantafe'a inái sune.

⁴ Kembiwísáfé'a isámai aasiyaasí Maníkómpá'á súwi sune. Maníkó Ísu Káráisitini kisausafena imáyáa éna wétuwa'nai-imba mindásafe'a Maníkómpá'á súwi sune. ⁵ Ísu Káráisitíye'o kááísamaimo méraantafena Maníkó kawé'ó uwátínkáimba kempímbá óraa'o uráintafe'a pó'a wenáái isé'a kawé'-úmai wésimatimewe. ⁶ Ísu Káráisitini-aaí simátímakaunata tirumpimbá ta'ótoke'a fasi'ámai mé'a pó'a wenáái kawé'-úmai simátíme'a ⁷ Fasi'aénkó Ísu Káráisitimo marapá'ó kumínda amu'maré'o méraamba Ufaen-ámútánkó tímí-fasi'aemba maimái ta'ótokaawe. ⁸ Fasi'átínkáfa'a iyínana póna ánaaen-kanaamo Fasi'aénkó Ísu Káráisitimo kumínda-kanaa kempímbá sáwí-aaí ímba wéiniye. ⁹ Maníkó sintembó wéena wenááninko kentáásí Fasi'aénkó Ísu Káráisitinte'o kááísatinkaindasafena táántaraimba sintení'o iwái póna miyá íniye.

Tuwín-tuwimbo uráan-aaí.

¹⁰ Kesí waásisono. Kentáásí Fasi'aénkó Ísu Káráisitini fasi'aémbá símakaintafe'a óraaka wésimatimune. Mimbórá-áái wése'a ímba tuwínkaa'-é'a mimbóráfímbá mé'a mimbórá-imáyáá wé'e'a mimbórá-kísáú máero. ¹¹ Kempínkémbá moórá-ininkon-awi'a Kórówini akúmpákén-kwáásí tuwímbai tasimásimesa sésa keiyái aaisambá sésa tuwínkaa'-úmai méraawe tasimásímakaawe. ¹² Mináísánkóní áwáuma maarán-iyé. Tuwímbai sé'a Póro kentáásí óraakon-iyé sewa'á tuwímbai sé'a Ápórosi kentáásí óraakon-iyé sewa'á tuwímbai sé'a Pítaa kentáásí óraakon-iyé sewa'á tuwímbai sé'a Ísu Káráísiti kentáásí óraakon-iyé wésewe. ¹³ Ísu Káráísiti mimbóráwígó óraako méraifo ímba tuwínáaro. Kemá Póro ímba kembiwísáfé'a imáyáa é'a aaraa-táiyá'á pukáumne. Ímba kentáfé'a isámai nombá maiyáafo Ísuntafe'a isámai nombá maiyáawe.

¹⁴⁻¹⁵ Tuwímbai sé'a Póro kentáásí óraa'-i'o índasafena nombá maisínkaraiye sefó sé'a sáwífa'nanka ímba nombá maitínkaraunda mindásafe'a Maníkómpá'á súwi sune. Kempínkémbá ímba sáwífa'an-ofo kae'-wáásí túwí'a Kírísipasinte Káyásinte minkáé'nárai aantemba nombá maitinké'a sáwífa'-waasi ímbo nombó maitínkaraundasafe'a Maníkómpá'á súwi sune. ¹⁶ Énifo moóráwígon-awi'a Sétefanasiye wení akúné nombá maitinké'a imáyáa é'a fi'owima ímba maitínkaraumne. ¹⁷ Ísu Káráísiti ímba simásimena séna nombá maitínkámae núwo simásímakaifo áse-aaí simátíma'mae núwo séna si'mákaiye. Ísu Káráísiti aaraa-táiyá'ó pukáin-aaigoni

áwáuma ímba ísáafo sé'a Káráisitín-aai afora'á simátíme'a waásiti kawe'-ímáyááfínkén-áái ímba sé'a tafisúnda-aai ímba simátimumpo afora'á Káráisitín-aai wésimatimune.

Ísumo pukáimba Maníkóní fasi'aénkón-iyé-aai.

¹⁸ Sáwí'lo úmáimo méraawini aambó arááíwáéwi Ísu Káráisiti waásisafenamo imáyáa énamo aaraa-táiyá'ó pukáin-aaisafesa sésa úwoi-aain-iyé wésefo Maníkómpá'ó kon-ámbó arááíwaundawisa minááísáféta séta Maníkó súwa'nai í-fásí'áémbá iyésá wésune.

¹⁹ Sáwí'lo úmáimo méraawini aambó wéaraaiwaewisafena Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna

marapá'-wáásí kawe'-ímáyáán-iyé sen-ímáyáá tai'ásuwe'a fí'lo-fi'on-imayaawara'-waasiti

imáyáa maitiyuwánaumne

agaimaréna siyáiyé. ²⁰ Marapá-tántáátáfésa kawe'-ímáyáámó owísáféna Maníkó séna minímáyáá sáwísamban-iyé siyáiyé. Kawe'-ímáyááwáráwí ímba aifa'á wíyasa pósa ámáámbo ísaraawi ímba aifa'á wíyasa pósa marapá-tántáátáfésamo aaimó símae wénowi ímba aifa'á kónááwe.

²¹ Maníkó kawe'-ímáyáá éna séna marapá'-wáásí miwítí kawe'-ímáyááfínkémbá ímba kanaa'á kesí áwáuma suwánánááwe súmbanifo imáyáa éna séna kesááísafesa timankúnkúmbo iyawi sáwí'lo úmáimo méraampinkemba faútinkanaumne Maníkó súwata minásé-áái simátimunásasa tuwímbai úwoi-aain-iyé wésewe. ²² Yúndaa-waasi sésa ímbo awánaanda-i'lo inatá Ísu Káráisitín-aaisafeta érai'esa sénaumne sewasá Kíríki-waasi kawe'-ímáyáán-iyé sen-ímáyáá saafá ombánifo ²³ kesáá Ísu Káráisitimo kentáásáféna imáyáa énamo pukáin-aaisa simátimunásasa Yúndaa-waasi mináái isésa Ísu Káráisitín-aai tínaaemba uwáméwasa Kíríki-waasi mináái Maníkóní kawe'-ímáyááfínkén-áái isésa úwoi-aain-iyé sewatá ²⁴ Yúndaa-waasifinkene fí'onkaa-waasifinkene Maníkó wemparí'lo uwásinkaraiwaisa séta Maníkóní kawe'-ímáyááfínkémbá Ísu Káráisiti pukáisana Maníkóní fasi'aénkó sáwí'lo úmaisaamo méraundafinkenta wéfausinkaiye. ²⁵ Marapá'-wáásí sésa Maníkóní imáyáa úwoi-imayaan-iyé sen-ímáyáágó kawe'-ímáyáágó póna waásiti kawe'-ímáyáágómbá iyáákaraiye. Waási sésa Maníkó aamoisaémbá iyémó sen-áámóísáénkó waásiti fasi'aémbá iyáákaraiye.

²⁶ Kesí waásisono. Maníkómó wení waási-i'lo uwátinkonka'lo máúwaini áwáuma imáyáan-oro. Kempímbá marapá'-wáásí túranka'a kawe'-ímáyááwárá'-wáásí ímba sáwífa'a méraafo moórá-mora mé'a marapá'-wáásí túranka'a fasi'aén-kwáásí ímba sáwífa'a méraafo moórá-mora mé'a marapá'-wáásí túranka'a túwí'lo wéron-kwaasi sáwífa'a ímba méraafo moórá-mora méraawe. ²⁷ Marapá'-wáásí sésa úwoi-waasin-owe sen-kwáásífínkémbá Maníkó wení waási-i'a uwátinkena marapákén-kawé'-ímáyááwárá'-wáásí Maníkóní waási tuwánésa sésa kentáásí kawe'-ímáyáá sáwísamban-iyé síyantafena Maníkó miyán-kwáásí wemparí'a uwátinkaraiye. Marapá'-wáásí sésa aamoisaén-kwáásín-owe sen-kwáásífínkémbá Maníkó wení waási-i'a uwátinkena marapáké-fásí'áénkwárá'-wáásí Maníkóní waási tuwánésa sésa kentáásí fasi'aémbá sáwísamban-iyé síyantafena Maníkó miyán-kwáásí wemparí'a uwátinkaraiye. ²⁸ Marapá'-wáásí sésa úwoi-waasin-owe sésa símai sáwí'lo uwátínkááwiye ímbo méraawiye Maníkó wení waási-i'a uwátinkaraiye. Marapá'-wáásí sésa óraa'-waasin-owe sen-kwáásí tai'áiyantafena úwoi-waasifinkemba Maníkó wemparí'a uwátinkaraiye. ²⁹ Maníkón-aúranka'a miwí kentúwí'a ímba mósá maráiyantafena úwoi-waasifinkemba Maníkó wemparí'a uwátinkaraiye.

³⁰ Maníkó Ísu Káráisitinte'a kááísatinkaraisa'a méraawana póna Ísu Káráisiti

kentáásí kawe'-ímáyáágóní áwáu-ita Maníkó uwánkaraiye. Ísu Káráísiti pukáintafena Maníkó wenaúranka'a arupísesa uwásinkenasa wení waási-i'a uwásinkenasa sáwí'o úmaisamo méraundafinkenta maisiyuwéna siyáísata méraumne. ³¹ Minááísáféna naaófá'á Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna moóráwigomo kesúwí'o mósá maránae sénamo éna ímba miyá éna Fasi'aénkón-áwí'a mósá maráino agaimaréna siyáíye.

2

Ísu aaraa-táiyá'ó pukáin-aai.

¹ Kesí waásisono. Kentópa'o komaéwánda Maníkón-aai paápé uráin-aai kosimátimewandara'a kesúwí'a maimaé iyíwae-aai ímbo simátimewanda Maníkón-aai afora'á simátímakaumne. ² Ááéma imáyáa é'a sé'a kentópa'o komáénda ímba miyám-baaran-tantaakoni imáyáa é'a simátíménda Ísu Káráísitintafe'a imáyáa é'a kentáásáfénawe séna aaraa-táiyá'ó pukáin-aai aantemba imáyáa é'a kosimátimenaumne sé'a ³ kentópa'o komaéwándara'a sáá'a úwana tata'á úwa'a aamoisaén-kwáásí mé'a ⁴⁻⁵ aaimó simátimewandara'a Maníkón-aaisafesamo érai'emo síyawini áwáuma ímba waásiti kawe'-ímáyááfínkémbán-ifo Maníkóní fasi'aémpínkémbán-iye sé'a simátime'a Ufaen-ámúntánkóní kísauwe fasi'aéné aráátimewana'a awánaraawe.

Maníkóní kawe'-ímáyáágón-aai.

⁶ Maníkóntáfé'o fasi'ámaimo méraawisafe'a kawe'-ímáyááfínkémbá kawe'-áái simátimune. Minkáwé'-ímáyáágó ímba marapá'-wáásífínkéné marapá'ó káráwiyaawimo tai'áiyawifinkemban-ifo ⁷ minkáwé'-ímáyáágó Maníkómpákémbán-iye. Maníkó maramó ímbo úmakonka'a séna to'mayaa é'a ánaaemba paápé onaná miwá kawe'á uwátinkainasa ságaen-aempa'a ménaawemo siyáimba kentáásáféna séna minkáwé'-ímáyáá aúpá'á makáimba póna wérowasa ⁸ marapá'ó káráwiyaawi ímba kawe'-úmai ísaraawe. Ísaresaraa Fasi'aénkó fí'ora-fasi'aenkwarawimba aaraa-táiyá'á ímba tufúwana pukáisino. ⁹ Minááísáféna naaófá'á Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna

Maníkó to'mayaa úmai wembó tirumbó ámén-

kwaasi timíniye. Túrantamba ímba awánésa táá'a ímba isésa ímba imáyáa uráan-tantaa'a Maníkómó to'mayaa úmakaimba timíniye

agaimaréna siyáíye. ¹⁰ Énifo Maníkó wení ámútankomba ai'marówana keséta ména Maníkómó to'mayaa úmakainta aráásímakaiye. Maníkóní ámútanko seyaafá-tántáá'á awánéna Maníkómó wenarumpin-ímáyáá énamo to'mayaa úmakaimba awánaraiye. ¹¹ Waásimo ombá moóráwigoni imáyáa ímba wéawanaafo wení ámútanko aantemba wéawanaiye. Miyáumai Maníkóní imáyáa ímba wéawanaafo wení ámútanko aantemba wéawanaiye. ¹² Maníkó marapáké-fásí'áémbá ímba siménasa wení ámútankomba ai'marówana keséta ména fasi'aéntá símakaiye. Maníkómó to'mayaa úmaimo símínta awánáúndasafenasa wení ámútankomba ai'marówana keséta kumbéraiye.

¹³ Minááísáámó wésimatimunda ímba waásiti

kawe'-ímáyááfínkén-ááín-ifo Maníkóní ámútanko simásímakain-aaisa wésimatimune. Maníkóní ámútankomo tirumpimbó mérain-kwaasisafeta Maníkóní érai'-aaisa wésimatimune. ¹⁴ Maníkóní ámútankomo tirumpimbó ímbo méraiwai wemó wétimin-tantaa'a ímba kanaa'á maésa mintántátáfésa sésa sáwísamban-iye sésa marapá'-wáásí Maníkóní ámútankomo wétimin-tantaa'a ímba kanaa'á wéisafo Maníkóní

ámútankomo tirumpimbó méraiwai aantemba mintántáá'á isésa kawé-tántáá'án-iyé wésewe. ¹⁵ Maníkóní ámútankomo tirumpimbó méraiwai kanaa'á seyaafá-tántáákóní áwáuma tuwínkaa'-úmai sáwí-aaíye kawé'-ááíyé wéisaafó marapá'-wáásí Maníkóní ámútankomo tirumpimbó méraiwai tuwánésa miwítí kisaugoni áwáuma ímba wéawanaawe. ¹⁶ Naaófá'á Maníkón-aaí aúfáífimba agaimaréna séna Fasi'aénkómó imáyáamo wéimba ímba wéisaamba pósa ímba kanaa'á wení imáyáa arupíse wéuwankaawe

agaimaréna siyáimbanifo Maníkóní ámútankomo sirumpimbó méraiwaísa Ísu Káraísitini imáyáasa wéisaumpo marapá'-wáásí kentáásí kisaugoni áwáuma ímba wéawanaawe.

3

Maníkóní kísau-waasi-taai.

¹ Kesí waásisono. Maníkóní ámútanko tirumpimbó óraa'lo úmáimo mérain-kwaasimo simátimundantemba kentópa'lo koméraawandara'a kembiwí ímba miyá simátimé'la Ísu Káraísitintafe'lo ímbo fasi'ámáimo méron-kwaasi untáfé'la tuwíntuwe-tuwintuwe'la simátimakaumne. ² Umarambó fasi'aén-tómbá ímba tímé'lo náambo tíméntemba Káraísitin-aaí ímba fasi'aén-ááífimbán-ifo fetóimó in-ááífínkémbá simátimakaumne. Ááéma ímba kanaa'á isáántafe'la miyán-ááífínkémbá Káraísitin-aaí simátimakaumne. Káfé'wara'la miyá uré'la mé'la pó'la ímba kanaa'á wéisaawe. ³ Ísu Káraísitintafe'la ímba fasi'ámáim imáyáa é'la marapá-tántáátáfé'la imáyáa é'la mé'la tirumbó sáwí'lo wéuwatinke'lo aaisambó sembá marapá-tántáátáfé'la imáyáa é'la marapá'-wáásímó méraanten-úmai miyá uráawe. ⁴ Tuwímbai Póro kentáásí óraakon-iyé sewasá tuwímbai Ápórosi kentáásí óraakon-iyé sembá marapá'-wáásímó méraanten-úmai miyá uráawe.

⁵ Kenkáí súwí'la mósá maré'la tuwínkaa'-úmai méraambanifo Maníkóní kísau-waasiyai aantemba úye. Fasi'aénkó Ápórosintafena séna kesí kísau mauwó séna kentáféna kesí kísau mauwó súwakai wení kísau maéwáya'la Fasi'aénkón-aaísafe'la tímankúnkúmbo uráamba wení kísau-waasiyai úye. ⁶ Kísau'lo ánáuntumbo on-tembá Fasi'aénkón-aaí simátimewanana námáimo úmáimo fiyútúwáantemba Ápórosi miyáumai túwa'nai úwana Maníkómó ánáuntumbo óraa'lo uwátínkáintemba wemá imáyáa tímúwa'la wenáái tirumpimbá ta'ótokaawe. ⁷ Ánáuntumbo kísau fiwáíyé námáimo uwátínkáíwáiyé mindárai ímba óraa'-waasiyai ofo Maníkó óraa'lo uwátínkáíwáiyé wemá óraakon-iyé. ⁸ Ánáuntumbo kísau fiwáíyé námáimo iwáíyé mimbórái'la úmai méraayamba póna Maníkó miwítí kisaugoni méyámbá tímíniye. ⁹ Kesé Ápórosiye'la Maníkóní kísau-waasi úya'la kembiwí Maníkóní kísauraamba owatá miyásáámó úndasa Maníkóndésa úmpo miyán-imáyáá kenkáísáfé'la ímba ombá kembiwí wétuwinaawe. Ímbo tuwínkaa'-oráámbá isa'á wétuwinaawe. Ísáaro. Kembiwí Maníkómó

in-dánkáání'la wéowe.

¹⁰ Maníkó súwa'nai úwa'la kempimbá kísau maiyáumne. Naambó on-kwáásiyá'lo kárauíyáiwáimo kawé-imáyáámó énamo áfombo fáintemba Ísu Káraísitin-aaímo simátimakaunda áfonkaamba faitínkáfa'la kówánaasa mináfónká'lo naambó owí minkísáú kárauíyoro. ¹¹ Fí'on-afomba ímba faénááfo mimbórá-áfómbó Maníkómó é'lo faimakáimba mináfómbá Ísu Káraísitin-iyé. ¹² Mináfónká'á naambá ónááfo tuwímbáimo ésa Ísuntafesa ímbo fasi'ámáimo imáyáamo owí wááu-tantaa'la taaisané owáísané íyasa tuwímbáimo ésa Maníkóntáfésa fasi'ámáimo imáyáamo owí fasi'ámáimo waé'wae'lo índa-tantaa'la korí-óntántané fí'o-fí'on-ontantamba ónááwe. ¹³ Waásiti kísau ánaaemba paápé índara'la iyamó tuwímbai-tantaa'lo kénamo tuwímbáimo ímbo

kaintembá Ísu Káráisitimo kumíndara'a waásiti kísau paapé ínana tuwímbai-kisau tai'áínana tuwímbai-kisau úwoi wéiniye. ¹⁴ Mináfónká'ó naambó ombá fasi'amaimo waél'wae'o índa-tantaatamba owí miwítí kísau wérainasa miwítí kawel'méyámbá maenááfo ¹⁵ wááu-tantaatambo owí miwítí kísau tai'áínasa minkísáúgóní méyámbá ímba maésa miwí aantemba kawel-úmai ménaawe. Waásiti moparawímbó káwisasamo miwí aantembo kawel-úmaimo méraantemba miwí miyá ónááwe.

¹⁶ Kembiwí ímbo tuwínkaa'-oráámbá tuwínkaa'-uráafo Maníkóní ámúntanko kentirumpimbá méraimba Maníkóní ámáán-dankaamba ombá imáyáan-oro. ¹⁷ Maníkóní ámáán-damba ufaen-dámbá isa'á kembiwí mindánkáámbá owasá tuwímbaimo kembó sáwí'o uwátínkááwa'o méraambo éna Maníkó miwí tai'ásuwainifo ímbo tuwínkaa'-oráámbá wétuwínkaa'-owe.

¹⁸ Kentí imáyáago karo'á simátínkáífo sé'a káráwiyoro sune. Marapá'-wáásí túranka'a kawel'imáyááwárá'-wáásísá únemo sewí Maníkón-aúranka'a kawel'imáyáá íyantafesa marapákén-káwé'-ímáyáá ímba aifaráámbán-iyé seró sune. ¹⁹ Marapá'-wáásí kawel'imáyááwémó sen-ímáyáásáféna Maníkó séna sáwí-imayaan-iyé wésiye. Minááísáféna naaófá'á Maníkón-aaí aúfáíimba agaimaréna séna

marapá'-wáásí miwítí imáyáa mósá

marááwana Maníkó sisaná miwítí

imáyáago karo'á wésimatinkaiye

agaimaréna súwana ²⁰ moóráfa'a agaimaréna séna

kawel'imáyááwémó sen-ímáyáásáféna

úwoi-imayaawe Fasi'aénkó siyáiyé

agaimaréna siyáimba ²¹ mindásafe'a ímba waási-tuwi'a sanaambá ma'maé iyóro.

Seyaafá-tántáá'ó túwa'nai índa wéraiye. ²² Kemá Pórowe Ápórosiye Pítaawe

túwa'nai ondawísá méraumne. Marawé seyaafá-tántáá'ó wéraine puwíyana'i úwoimo

méraiyanai'i mindámo túwa'nai índa wéraiye. Káfé'o wérain-tantaa'e ánaembo paapé

índa-tantaa'wara'e mindá túwa'nai índa wéraiye. ²³ Kembiwí Káráisitini waási owaná

Káráisiti Maníkóndén-iyé.

4

Fasi'aénkóní aantá-waasi-taai.

¹ Kembiwí kentáásáfé'a imáyáa é'a sé'a Káráisitini kísau-waasi ésa Maníkómó aúpá'ó makáimba aráátimena séna mináái simátíma'mae nóro. Minkísáúrá'á káráwiyoro siyáiwai owé-ímáyáán-oro. ² Moóráwigoni kísaura'o káráwiyaiwaimo sisasamó ontembá miyán-oro. ³ Maníkóní kísaura'a káráwiyaundawisafe'a kembiwíyá'ó fí'owiya'o sé'a kawel-kísáúwá'i sáwí-kísauwa'iyó sé'o sembá ímba óraa'-imayaa é'a kesí kísausafe'a ímba awáné'a kawel-kísáúwá'i sáwí-kísauwa'iyó sune. ⁴ Kesirumpinkén-ímáyáágómó séna kawel-aantemba uráanemo sínda kawel-kísáúwá'i sáwí-kísauwa'iyó-aaí ímba kendén-ifo Fasi'aénkóndé póna wésuwanaíye. ⁵ Mindásafe'a Fasi'aénkómó siyáin-kanaamo ímbo tiyáíndara'a ímba tuwínáaro. Fasi'aénkómbó amu'makéwana kumíndara'a kumeupá'ó áwiyokaimba sára'a maréna waásiti imáyáa afora'á makéna seyaafá'-wáásí miwítí kísausaféna tuwínéna túwí'a mósá maráíniye.

⁶ Kesí waásisono. Arupíse íyantafe'a simátímakaunda-aaí Ápórosiye kesé'o siyáunda ímba kerái aantembanifo seyaafá'-wáásísáfé'wara'a siyáumne. Maníkón-aaí aúfáí-wandaaifimba agaimaréna siyáantemba miyán-oro. Moórá-oraakon-awi'a maimaé iyé'a moórá-oraakon-awi'a símai sáwí'a ombá kentúma maimaé'o wéiyomba miyá ímbo oráámbá wéowe. ⁷ Kembiwí ímbo iyáákaraawin-oyo miyámó

on-kwáásí-í'a Maníkó uwátínkaraiye. Maníkó miyán-kwáásí-í'a uwátínkaraifo kentúma ímba maimaé iyé'a sé'a kesáá keyáárikata miyán-kwáásísá méraumne ímba seró.

⁸ Kembiwímó maarán-ááímó sembá karo'á sé'a kawé'-wáásí-í'a úmáisa méraumne. Ímba Ápórosiye Póroe'a simásímakaayan-imayaafinkemban-ifo kentáásí imáyáafinkenta Maníkóní imáyáa iséta mindáraisá iyáákaraumne karo'á wésewe. Kembiwímó iyáákaraankakaa keráíwará'á miyáumaiyai iyáákauyaisino. Sáwí-tantaakomba iyáákaiwae sé'o sún'da ímba iyáákaraawe. ⁹ Imáyáamo únda Maníkó wení aantá-waasisa seyaafá'-wáásí tínaaempata sínkarainta tínkamowasamo púwón-kwaasimo waási túranka'o mó'tinkesamo tínkamontemba wíyómpaken-kisau-waasi túranka'e waási túranka'e Maníkó kentáá miyá uwásínkaraiye-imayaa wéune. ¹⁰ Ísu Káráisitini-aaimo simátimundasafesasa sésa sáwí-imayaawara'-waasin-owe wésefo kembiwí kesafé'a sé'a Ísu Káráisiye kááísamaisa méta kawé'-ímáyááwará'-wáásísá úne wésewe. Kesáá aamoisaén-kwáásísá úna'a kembiwí kesafé sé'a fasi'aén-kwáásísá úne-imayaa owí pó'a kentúwí'a maimaé iyé'a kesúwíta wétuwaawe. ¹¹ Maníkóní kísau maimaéta wénundasa ááéwe káfé'e nontáfénawe tóntáfénawe sáái taisatá ímba naambá makéta ímba kawé'-únánkwátói makáunasasa sínkamowata ¹² tómbá ímba úwoi máéndasafeta óraa-kisau maéta óntamba máúnasasa símáimo sáwí'o uwásínkáanta Maníkó kawé'á uwátínkainiye-aai simátimunasasa sáwí'o uwásínkáanta fasi'ámai méta ímba ifátuwaunasasa ¹³ kentáá súwí'a kumínkwae sésa karo'-ááímó sembá anondáá kawé'-áái simátimunasasa ááéwe káfé'e kentáásáfésa sésa ofaiyáán-kwáásín-ofo miwí táái ímba ísáaro wésewe.

¹⁴ Kesí iyámpóísone sé'o imáyáamo úndawi tááko péé sína'a isé'a kawé'o íyantafe'a maanáúfái wéagaumne. ¹⁵ Káráisitini waási owasá sáwífa'nanka Ísu Káráisitini-aai simátímémba ímba sáwífa'nanka kentifoísái méraafo aifa'á Káráisitini-aai simátimewana'a Káráisiye'o kááísamai méraantafe'a keyáá kentifomá úne. ¹⁶ Mindásafe'a wa'wisé sé'a kemó úndantemba miyán-oro sune. ¹⁷ Mindásafe'a moóráwigomba Tímótimba ai'maráanana kentópa'a wéména wíniye. Wemá Fasi'aénkóe'a kááísamai méraiwai ímba siyuwéna fasi'ámai ména kesááninkaambo uráiwai wen-ímáyáá úndawi kempá'á wéna Ísu Káráisitini-aúranka'o méraunda-aaiye Maníkóní waási naaó'-nao'o méraawi simátimunda-aaiye kosimátiména kemó méraundanten-úmai méraaro-aai kosimátiminiye.

¹⁸ Kempínkémbá tuwímái sésa Póro úwoi aúfáifinken-aai wésifo kentáá aaimó simásimindasafenasa ímba tíniye sembá kentúma maimaé wéiyowe. ¹⁹ Énifo Fasi'aénkómó ewémó sína'o é'a kárika'a kentópa'a wé'a túmo maimaé iyówi siyáan-aai aantentafe'a ímba kónaumpo miwítí fasi'aémbá Maníkómpákéná'íyo awánaandasafe'a kónaumne. ²⁰ Maníkómó kentáará'ó káráwiyaimba maarán-iyé. Ímba aaisáféna aantemba káráwiyaifo Maníkóní fasi'aénká'ó méraawi miwíyá'á káráwiyaiye. Mindásafe'a Maníkóní fasi'aénkárá méraa ina Maníkóní fasi'aénká'á méraao sé'a kotuwánánaumne. ²¹ Imáyáan-oro. Kembiwífá'ó ímbo kuráandara'o sáwí-imayaamo tuwé'o kawé'-úmáimo méwa'a ken-ímáyáá é'a faru úmáisa koménaumne. Ímbo miyámó uréwa'o é'a fasi'ámai arupise kouwátínkanaumne. Mindásafe'a imáyáan-oro.

5

¹ Kempínkémbá moóráwigo óraa-sawi'a éna afowán-awaainimba maiyáiyé sewa'á isáúmne. Kembiwí Maníkóní waási miyá-sáwí'ó uráiwaintafe'a étuwáao ímba se-waná úwoi miyá ímbánifo waántáwankoni aambó arááíwáéwi ímba miyá ésa miyámó owísáfésa sáwí-meyamba maenááwe wésewe. ² Kempímbá moóráwigo ména óraa-sawi'a wéisa'a kawé'á úmaisa méraumne karo'á sé'a kentúma maimaé wéiyofó sáwí'ó uráin-kwaasisafena kentirunkómó umbaimó táina'a minkwáásí ai'mátuwaaro. ³ Kemó kentópa'lo komékaa minóráá-sáwí'ó uráiwaimba aaifimbá maenké'a sáwí'a wéiyé súšina. Kemá némpa'a mé'a kesí imáyáago kentópa'a wérais'a misáwí'ó uráiwaimba é'a aaifimbá maiyánkaraumne. ⁴ Túwaandu iyampimba kesí imáyáago kentópa'a wérainana Fasi'aénkó Ísuni fasi'aémbá kembiwisé'lo wéraintafe'a misáwí'ó uráiwaimba aaifimbá maenkáaro. ⁵ Maníkóní waási káráwiyaampinkemba ai'mátuwenana waántáwanko umbai-tántáá'á amínana sáwí-amba tuwáínana Fasi'aénkó Ísumo kumíndara'a wembá aiyáíndasafe'a miyá é'a aaifimbá maenké'a aúwáaro.

⁶ Kawé'á úmaisa méraumne sé'a makáawanamo moórá-kisaamo kawáá'énamo ímba seyaafá-kisááfá'ó wété intembá kempímbá moóráwigo miyáumai sáwí'ó indawi kempímbá tifó sé'a ai'mátuwaaro. ⁷ Tíyótaimo

í-tánón-kánaámó tóso ésa Yúndaa-waasi tómbó intóráín-tantaa'a tuwésa aú-tomba marésa sipisípi-araa'a tufú'mai wénaawe. Miyáumai Ísu Káráísiti kentáásáfénawe séna pukáimba pó'a aúí'a úmai mé'a mindásafe'a misáwí'ó uráimba tuwé'a kawé'-úmai méraaro. ⁸ Sáwí'ó é'a sáwí-tantaatafe'a ímba aamoí é'a kawé-tántáátáfé'a érai'-aaisafe aantemba aamoín-oro.

⁹ Ááéma moórá-aufai agaimái simátimé'a sé'a

aare-úméné waai-úméné mó owisé'a ímba méraaro siyáunda ¹⁰ minááímó siyáunda Maníkóní waásifinkembo miyámó owisé'a ímba méraaro siyáumne. Waántáwankon-imayaamo on-kwáásí aare-úméné waai-úméné fí'lo-fi'on-tantaa'-umene túrande-urande ésa marapá-tántáátáfésa aamoí ésa ímba Maníkóntáfésa aamoí ésa miyámó on-kwáásísáfé'a ímba sé'a Maníkóní waásifakewimo miyámó isáfé'a siyáumne. Waántáwankon-imayaamo on-kwáásí seyaafá'-máráfá'ó méraamba ímba tiyuwé'a miwisé'a úwoi méraaro. ¹¹ Énifo agaimakáunda-aaigoni áwáuma maarán-iyé. Moóráwigo Ísuni waási úne siwáí aare-úméné fí'lo-fi'on-tantaa'-umene aúrante-urande éna marapá-tántáátáféna aamoí éna Maníkóntáféna ímba aamoí éna símai túwí'a sáwí'ó uwátinkena uwóí'lo on-dómbá néna uwóí'lo owisé'a ímba mé'a wesé'a ímba tómbá naaró. Agaimakáunda-aaigoni áwáuma miyán-ááísáfé'a siyáumne.

¹²⁻¹³ Ímbo Maníkómpá'ó tiyáawi kemá ímba aaifimbá maitinkánaumpo Maníkó aaifimbó maitinkáinda mindá wendén-iyé. Kempínkémbá Maníkóní waási sáwí'lo uráawi aaifimbá maitínkáaro. Kempínkémbá moóráwigo misáwí'ó uráindawimba ai'mátuwaaro.

6

Fasi'aénkóní waásifimbo umbai-tántáá'ó wérainda arupíse uwátínkáaromo siyáin-aai.

¹ Moórá-aaimo sáwí'lo ombá simátiménda isáaro. Kempínkémbá tuwímbai sáwí'lo ombá ímbo waántáwankon-imayaamo on-kwáásífá'á mátinkare'a aaifimbó maitínkáámba sáwí'a wéfo Maníkóní waásiti óraa'-waasiya'a mátinkare'a símai arupíse oro. ² Ánaaemba Maníkóní waási óraa'-waasi-i'a ésa seyaafá'-máráfákén-kwáásí táái isésa kawé-kísáúwé sáwí-kisauwe sésa tuwínkaa'-ésa ánaaemba miyá

ónááfo káfé'a kári'-aai kanaa'á símai arupíse oro. ³ Ánaaemba wíyómpaken-kisau-waasi-taaimo isáiyamba mindá óraa-tantaa'an-ifo marapá'ó méraan-kwaasi-taaimo arupísemo iyamba mindá kári-tantaa'an-iyé. ⁴ Moórá-tantaa'o arupísemo ónae sé'ó é'a Maníkóní waásifimbo túwí'ó ímbo wérainda-waasisafe'a arupíse uwásínkáaro ímba sé'a túwí'ó wéraindawisafe'a arupíse uwásínkáaro seró. ⁵ Sáwí'a úne sé'a misáwí'ó ombá ifátuwe'a kawé'ó iyantafe'a maanáái agáúmne. Kembiwí sé'a kawé'-ímáyááwárá'-wáásísá úne sembánifo ímba aai isámai arupíse wéuwatinkaafó ⁶ Ísu Káráísitin-aaisafesamo ímbo timankúnkúmbo iyawiya'a mátinke'a sé'a moórá-aai arupíse uwásínkáaro sé'ó ombá mindá sáwí'an-iyé.

⁷ Waántáwankon-imayaamo on-kwáásíyá'ó mátinke'a aafimbá maitínkáamba sáwí'a é'a Maníkóní aambá ímba kawé'-úmai wéaraaiwaewe sune. Kentí óraa'-waasimo isátinkaiyan-aigomo éna ayááímó úwoimo wéinda mindá kárika'a sáwí'an-ifo Maníkó waántáwankon-imayaamo on-kwáásífá'ó aafimbó maitínkáamba mindá óraa-sawí'an-iyé. ⁸ Miyámó ombá Maníkóní waási kentífá'awaawi sáwí'a uwátinke'a kentúwí'wara'a sáwí'a wéowe.

⁹ Sáwí'ó owímó Maníkómó káráwiyaipa'ó ímbo wíyantemba wéowe. Karo'-ímáyáá ímba é'a simátimunda-aai isáaro. Aare-úméné waai-úméné ésa marapá-tántáátáfésa aamoí wéesa Maníkóntáfésa ímba aamoí ésa waaí keiyái kesuwaaininé sewasá kesuwaai'é sésa sáwí'a úmae nówasa aaré miyáumai keiyái sáwí'a úmae wénesa ¹⁰ umémbó ombá túraniyamba ésa uwó'í'ó on-dómbá nésa uwó'í'a ésa símai túwí'a sáwí'a uwátinkesa wétinkamesa umémbá ésa miyámó on-kwáásí Maníkómó káráwiyaipa'ó ímba kónááwe. ¹¹ Kempínkémbá tuwímbai miyámó uráan-kwaasiyaani'a wéofó kentáásí Maníkóní ámútanko Fasi'aénkó Ísu Káráísitini fasi'aéntámbá misáwí-tántáá'á maitiyuwéna Maníkóndé-i'a uwátinkena wenaúranka'a arupíse uwátinkariye.

Túsamba Fasi'aénkóní kísau mo maíyan-aai.

¹² Kempínkémbá tuwímbai sé'a seyaafá-tántáá'ó úndasa kanaán-iyé sefó kemá sé'a tuwímbai-tantaa'ó ombá ímba kawé'á wéuwatinkaiye sé'a moórá-aai seyaafá-tántáá'ó únda kanaán-ifo tuwímbai-tantaa'ó únda miwá kembá ta'ótoraindasafe'a a'áo sune. ¹³ Tónkó tirumpimbó kumíndasafena isaná tirunkó tómbó náindasafena ímbá póna Maníkó minkáé-tántáá'á taí'ásuwainiye. Miyá ínifo túwawaatafesamo imáyáamo ombá maarán-iyé. Túwawaatamba ímba aare-úmémbó iyambanifo mintúwáwáátámbá Fasi'aénkóní kísau máéro. Miyámó iyantafena Fasi'aénkó túwawaaka'a wétuwa'nai-iyé. ¹⁴ Maníkó Ísumbo pukáimpinkembo iyáfasinankaraintemba wení fasi'aéntámbá kentáá súwawaa'a iyáfasisinkainiye.

¹⁵ Kentúwawaa'a Káráísiti aiyayaankaamba ímbá pó'a sáwí-anka'ó nín-da-inimba ímba maiyé'a mimbórá-túmá ma'mái méraaro. ¹⁶ Moóráwigo sáwí-anka'ó nín-da-ininkoe'a méraimba mimbórá-túmá ma'mái méraaye. Mindásafena naaófá'á Maníkón-aai aúfáifimba agaimaréna séna minkáé'nárai mimbórá-túmá ma'mái méraaye

agaimaréna siyáiyé. ¹⁷ Énifo Fasi'aénkóe'ó kááísamaimo méraiwai wení ámútanko wesé'a méraisana mimbórá'í'a úmai méraiyé.

¹⁸ Aare-úméné waai-úménémó ombá tínaaemba uwáméro. Fí'ó-fi'on-tantaa'ó sáwí'ó wéomba túgo ímba sáwí'a wéifo aare-úmémbó wéomba túgo sáwí'a wéiye. ¹⁹ Maníkó wení ámútankomba ai'marówana kentirumpimbá kumbérimba póna kentúma Ufaen-ámútánkóní naambó wéraimba é'a isaraawe. Kentúma Maníkóndé isa'á kesúma kendésáámá póta sirááimo táinda-i'a úwoi ónaumne ímba seró. ²⁰ Ísu Káráísiti

kembiwísáfénawe sénamo pukáimba mimbéyámbá kembiwí wendén-ofo marapá'ó méraamba Maníkón-áwí'a óraa'a úmae íyóro.

7

Aaremó máén-aaí.

¹ Tuwímbai-aaímo agaimáímo sísai uráan-aaísafe'a simátimune. Awá'-wáásí aaré ímba maésa úwoimo méraiyamba mindá kawé'án-íye. ² Énifo kembiwí úwoi waásifimbo méraawi aare-úméné waaí-úméné óraa'o ompímbá méraantafe'a umémbá únafo sé'a aaré maíyasa waaí maíyambo íyamba mindá kawé'án-íye. ³ Waaigó wenáúma ímba ta'ótorainifo mindá awaainínkóndé isaná awaainínkó wenáúma ímba ta'ótorainifo awaainínkóndé isaná miyáumai wenawá'nai wenawá'nai úmai méyaaye. ⁴ Awaainínkó wenáúma ímba we káráwiyaifo awaainínkó káráwisana awaainínkó wenáúma awaainínkó káráwiyaíye. ⁵ Ímba aambá faiyésarai énifo kanaán-íye sésarai Maníkóntáfésarai imáyáa ésarai inái símaesarai íyantafesarai kári-kanaa saagáyááye. Minkánáa tai'áínasarai mimbórafímbá kouwé'mai méyaaye. Ímba kanaa'á kentúra'a káráwiyewana ayáatáaka'a nénka'a méyana kawé'ó úmaimo méraíya-fasi'aemba tai'áínana waántáwanko sáwí'a íwae séna tafisifó sé'a simátimundantemba miyán-oro.

⁶ Minááísáfé'a ímba fasi'ámai simátimé'a sé'a miyán-oro sé'a miyán-ááísáfé'o sísai omba simátimé'a sé'a miyámó íyamba kawé'án-íye sune. ⁷ Kemó aaré ímbo makáundantemba seyaafá'nánká miyámó íyamba siráái wétaiye. Énifo ímbo miyámó íyamba Maníkó miyám-baaran-tantaakoni fasi'aémbá wétimiye.

⁸ Simátíménda awá'-wáásíyé keto'-íniné ísáaro. Kemó úndantemba miyámó íyamba kawé'án-íye. ⁹ Énifo ímbo kanaa'ó kentúra'o káráwiye'o é'a aaré maíyasa waaí maíyamba ónááwe. Aaré maíyasa waaí maíyambo íyamba mindá ímba sáwí'an-ífo úwoimo mésamo aaré maénae-imayaamo óraa'a únafo sé'a aaré maíyasa waaí maíyambo íyamba kanaán-íye.

¹⁰ Aaré máéwasa waaí máémbo owí simátimé'a sune. Ímba kesí imáyáafinkemban-ífo Fasi'aénkóní imáyáafinkemba simátimune. Aaregó awaainínkómbá ímba auwéna kóino. ¹¹ Énifo awaainínkómbó auwénamo éna fí'omba ímba waaí máino. Ímbo miyámó énamo éna kouweréna awaainínkómpá'á tíno. Waaí ímba kentuwaaínintómbá ti'mátuwaaro.

¹² Moóra-aaímo simátíménda Fasi'aénkó simátimiyo ímba siyáífo kemá simátimune. Keákwákómó ékai awaainínkó Maníkón-aaísafe'a amankúnkúmba isaná awaainínkó ímba miyá in-ínínkó awaainínkóntáféna esé'a mérayae sínanamo éna ímba ai'mátuwaano. ¹³ Énifo awaainínkó Maníkón-aaísafe'a amankúnkúmba isaná awaainínkó ímba miyá iwáí awaainínkóntáféna esé'a mérayae sínanamo éna ímba ai'mátuwaano. ¹⁴ Waaigó Maníkón-aaísafe'a ímba amankúnkúmba iwáí awaainínkó Maníkón-aaísafe'a amankúnkúmba in-ínínkóe'a taankarotámai méraintaféna Maníkó séna awaainínkó isaná póna kanaán-íye wésiye. Aaregó Maníkón-aaísafe'a ímba amankúnkúmba in-ínínkó awaainínkó Maníkón-aaísafe'a amankúnkúmba iwáíye'a taankarotámai méraintaféna Maníkó séna awaainínkó isaná póna kanaán-íye wésiye. Ímbo miyámó inkakaa miwítí iyámpói Maníkóní waásiti iyámpóíyaamba ímba owaisinó. Énifo miwísáféna Maníkó séna kesí waásiti iyámpóíyaamban-owe séna kanaán-íye wésiye.

¹⁵ Keákwákómó ombá awaainínkó Maníkón-aaísafe'a amankúnkúmba isaná awaainínkó ímba miyá isaná awaainínkó amankúnkúmba isaná awaainínkó ímba miyámó ombá auwé'a kónae sésa miyá íyamba kanaa'á wété ónááwe. Maníkón-aaísafe'a

timankúnkúmba owí owasá ímba miyámó owíyé ímba kááísamai méraamba pósa wété íyamba kanaán-íye. Maníkó faru úmai méraiyantafena táántaraimba pósa auwé'a kónae sésamo ésa kanaán-íye. ¹⁶ Aaré ísáaro. Enawaaikómbá áwa'nai inanawá Maníkón-aaisafena amankúnkúna íni ína íníyo. Mináái ímba ísaraawe. Énifo waaí ísáaro. Enawaainínkómbá áwa'nai inanawá Maníkón-aaisafena amankúnkúna íni ína íníyo. Ímba ísaraawe. Mindásafe'a ímba ááéma tuwé'a wété oro.

Maníkó wení waási-i'o uwátínkarainka'o méraanten-úmai méraaromo siyáin-ai.

¹⁷ Maníkó seyaafá'-wáásí tínkámae kuráimba wení waási-i'o uwátínkarainka'o méraanten-úmai miyáumai méraaro. Maníkóní waási naaó'-nao'a méraan-kwaasi mináái simátimune. ¹⁸ Maníkómó wení waási-i'o uwátínkarainka'o mé'o Yúndaa-waasi kentúmo kárámai araénáémbo owasamó fi'onkaa-waasi kentúmo ímbo kárámai araénáémbo owasamó ombá mindá kanaán-ifo úwoi miyá é'a fi'on-kwaasi-i'a ónae ímba sé'a méraaro. ¹⁹ Túmo kárámaimo araénáémbo owasá ímbo túmo kárámaimo araénáémbo owasá ombá ímba óraa-tantaa'an-ifo Maníkón-aaimo taawiyafésamo méraamba óraa-tantaa'an-íye. ²⁰ Maníkómó wení waási-i'o uwátínkarainka'a méraanten-úmai miyáumai méraaro. ²¹ Maníkómó wení waási-i'o uwátínkarainka'a kembiwí méyámbakaawiti wayó-kísáúmó maiyáawimo ombá ímba óraa'-imayaa ombánifo minkísáúmó túwén-ambo wéraina'o é'a tuwánááwe. ²² Fasi'aénkómó wení waási-i'o uwátínkarainka'a kembiwí méyámbakaawiti wayó-kísáúmó maiyáawimo é'a Fasi'aénkóe'a kááísamai mére'a tu'makákáámbá méraawe. Énifo Fasi'aénkómó wení waási-i'o uwátínkarainka'a úwoimo tu'maká'ó méraawimo é'a Ísu Káráísiti méyámbakaisa'a wení wayó'-wáásín-owe. ²³ Ísu Káráísiti pukáimba kentáfena mimbéyámbá uráisa'a wení waási-i'a uráamba pó'a kentí imáyáa ta'ótoranae síya'o é'a a'áo seró. ²⁴ Maníkómó wení waási-i'o uwátínkarainka'o méraanten-úmai Maníkóe'a kááísamai méraaro.

Awá'-wáásí táái.

²⁵ Awá'-wáásísáféna Fasi'aénkó ímba fasi'aén-áái simásímakaisa'a kesí imáyáafinkemba súne. Fasi'aénkó arumbá uwásínkáintafe'a súnda-ai pó'a kawé'-ááiyémó siyantafe'a simátimune. ²⁶ Umbai-tántáá'ó wéraintafe'a imáyáa é'a sumpo méraantemba miyáumai méraaro. Miyámó íyamba kawé'án-íye. ²⁷ Aaremó makáawi tí'mátuwanáe ímba síyasa aaremó ímbo makáawi aaré maénae ímba seró. ²⁸ Énifo aaremó maíyambo é'a ímba aoisaambá ónááwe. Inaamarúmó waaimó maíyambo é'a ímba aoisaambá ónááwe. Aaré maíyasa waaí maíyambo íyamba marapá'ó méraan-umbai-tantaa'a wéraimba mindá imáyáa é'a miyán-oyo sé'a aaré ímba maíyasa waaí ímba maíyambo íyamba kawé'án-íye súne.

²⁹ Kesí waásisono ísáaro. Maníkómó siyáin-kanáa ampáánká'á tai'áínífo aaremó makáawi miwítí umbai-tántáátáfésa ímba óraa'-imayaa ésa aaremó ímbo makáawimo mésamo Maníkóní kísausafesamo imáyáa ésamo méraantemba miyán-oro. ³⁰ Tirunkómó umbaimó taiwáí mindásafe aantemba ímba imáyáa ésa tirunkómó ímbo umbaimó taiwáí mésamo Maníkóní kísausafesamo imáyáa ésamo méraantemba miyán-oro. Tirunkómó aamoimó iwáí mindásafe aantemba ímba imáyáa ésa tirunkómó ímbo aamoimó iwáí mésamo Maníkóní kísausafesamo imáyáa ésamo méraantemba miyán-oro. Óntamo méyánowi mindásafe aantemba ímba imáyáa ésa óntamo ímbo méyánowi mésamo Maníkóní kísausafesamo imáyáa ésamo méraantemba miyán-oro. ³¹ Marapá-tántáá'ó méyánowi mindásafe aantemba ímba imáyáa ésa miyán-kísáúmó ímbo máéwi mésamo Maníkóní kísausafesamo imáyáa ésamo méraantemba miyán-oro. Marapá'ó méraan-kwaasimo máén-kisau tai'áínáa pó'a súnda-ai marapá'ó wérain-tantaatafena ímba aifaráán-tántáá'án-íye seró.

³² Marapá-tántáátáfé'lo ímbo óraa'-imayaamo ombá siráái wétaiye. Awá'-wáásí Fasi'aénkóní kisausafesa imáyáa ésa Fasi'aénkómó aamoimó intembá wéofó ³³ aarewáráwí marapá-tántáátáfésa imáyáa ésa tuwaainíntómbó aamoimó íyan-kisau máéwana ³⁴ kae'-ímáyáágó wétafisiye. Ímbo waaimó maiyéwiye awá'-ínáámárúwé Fasi'aénkóní kisausafesa imáyáa ésa sésa súwawaa'e imáyáawe Fasi'aénkómbá aménae sefó waaiwárá'-ínímbá marapá-tántáátáfésa imáyáa ésa tuwaai'waimbá aamoí íwae sésa miyán-kísáú wémaewe.

³⁵ Aaré ímba maíyasa waaí ímba maíyamba oró-áái ímba súmpo túwa'nai onda-áái simátimé'a kawé'-úmai méraiyantafe'a mináái simátimé'a Fasi'aénkóntáfé'a imáyáa é'a wení kísau aantembo maíyantafe'a mináái wésimatimune.

³⁶ Moóráwigomo aaré maénae sénamo aaimó tarímakenamo éna ánaaemba wentáfénamo maénae-imayaa óraa'a énamo séna ímba kawé'-úmai méraumpo maénaemo síndamo seyaafá-tántáá'ó kanaamó ínanamo éna úwoi máíniye. Maíndamo éna kanaán-iyé. ³⁷ Moóráwigomo aaremó maénae sénamo aaimó tarímakenamo éna wení imáyáamo fasi'ámaimo énamo wenáúra'lo káráwiyenamo séna ímba maénaumpo úwoi méniye sínanamo seyaafá-tántáá'ó kanaamó ínanamo éna miyámó énamo ímbo maínda kawé'án-iyé. ³⁸ Miyáumai moóráwigo aaremó aái tarímakaindawimo maínda kawé'án-ifo moóráwigomo aaremó aái tarímakenamo ímbo maínda áfááraumai kawé'án-iyé.

³⁹ Ámáánko séna keákwákómó ésarai awaaikómó méraindara'a kááísamai méraiñana awaaikó puwínana waaisáfénamo ankáínana Fasi'aénkóní waásiya'-aantemba wíno. ⁴⁰ Énifo imáyáa é'a ímbo waaimó maénamo úwoimo mérainda arunkó kawé'á ínana mérainiye. Maníkóní ámúntanko minááisáféna mimbórá-áái wésiye-imayaa úne.

8

Póí tufú'mai karo-fási'áénkómbó amén-ai.

¹ Agaimái síesai e'a sé'a póímo wétufu'nesamo tuwímbai-ama'lo kárámaimo waántá-taarera'lo marésamo tuwímbaimo maaketimó maráámba minámá'á méyámba'maimo naandasá kanaawá'íyó-aaimo síesai e'lo sen-áái simátiménda ísáaro.

Miyám-baarankoni áwáuma awánasaraundasa póta miyásá ónae-ai ááéma ímba seró. Miyámó ombó é'a kentúma maimaé íyófo waásimo tirumbó tímémbo wétuwa'nai-omba mindá kawé'án-iyé. ² Tuwímbaimo moórá-tantaatafesa imáyáamo ésamo sésamo é'a awánasaraumnemo síyawí ímba kanaa'á awánasaraafo ³ Maníkómbó tirumbó améwanamo ímbá Maníkó miwí tuwánasaraie.

⁴ Mináái imáyáa é'a aneka'-áái póímo tufú'nésamo tuwímbai-ama'lo kárámaimo waántá-taarera'lo marésamo tuwímbaimo maaketimó wémaraamba minámá'á méyámba'maimo náíyan-aaimo sendá ísáaro. Waántá-waasi ímba fasi'aénkwárá'-wáásín-ofo mimbóráwígó fasi'aénkwáráwí Maníkó iyé-ááisá ísaraumne. ⁵ Wiyómpa'e marapá'é sáwífa-tantaa'a wéraisasa tuwímbai sésa kentáásí fasi'aénkwáráwí ména kenká'á káráwiyaiye sewaná miyámó sen-tántáá'á sáwífa'a wéraifo ⁶ kesáá mimbóráwígóntáféta séta kentáásí Maníkó éna kentáásifowa iyésá sune. Seyaafá-tántáá'á úmakaimba póta wenáwí'a mósá maréta wení waási-i'lo úndasafeta méraumne. Mimbórá-Fási'áénkó méraimba Ísu Káráísiti póna Maníkómó siyáintemba seyaafá-tántáá'ó uráimba wení fasi'aénkátá méraumne. Miyáumai waántá-waasi ímba fasi'aénkwárá'-wáásí owé-áái ísaraumne.

⁷ Minááisá ísaraumpo seyaafá'nánká ímba ísaraawe. Tuwímbai pói tufú'mai wénesa waántá-waasi-imayaa ésa timé'ombanifo Maníkómpá'ó tiyáanka'a ááeraan-imayaa paai ésa waántá-waasi tímém-poiman-iyé sésa mimpóimó wénaamba tirumpin-ímáyáágómó sáwí'a owémó sintembá ésa sésa mimpóimá ímbo naaráámbá náúmne wésewe. ⁸ Mintómbó ímbo néta nétaamo úndasa Maníkó ímba imáyáa éna náúndasafenasa aamoí uwásinkenasa ímbo náúndasafenasa aamoí uwásinkenasa ímba miyá wéiye. ⁹ Waántá-waasi tímém-poimo né'o ímbo né'o ombá mindá kanaán-ifo Maníkóntáfésa ímbo fasi'ámaimo méraawi tuwánésa kembiwímó on-tembá miyá ésa miwí tirumpin-ímáyáágómó sáwí'a owémó sintembá miyá ofó sé'a káráwiyoro. ¹⁰ Kembiwí sé'a waántá-waasi ímba fasi'aénkwáráwí ombá pó'a tímém-poimo úwoimo wénaunda kanaán-iyemo sen-kwáásí waántá-waasiti ámaán-daumpa'o tómbó naambó ésa Maníkóntáfésamo ímbo fasi'aawí tuwánésa sésa keséta mintómbá nánaumnemo sésamo wénaamba tirumpinkén-ímáyáágómó sáwí'a owémó sintembá wéowe. ¹¹ Miyáumai mintómbó náúnda kanaán-iyé wésemba mindá Maníkóntáfésamo ímbo fasi'ámaimo méraawi sáwí'a wéuwatinkaawe. Ísu Káráísiti miwísáfénawe séna pukáiwai kentifá'awaawi sáwí'a uwátínkááwasa sáwí-amba wéaraaiwaewe. ¹² Kentifá'awaawi sáwí'a uwátinke'a miwímó ímbo fasi'ámaimo méraan-imayaa sáwí'o uwátínkáámba Káráísitimba sáwí'a wéuwankaawe. ¹³ Kemá Póro sune. Waántá-waasi tímém-poimo naanasá kesifá'awaisai suwánésa sáwí-amba arááíwáéfo sé'o ama'ó ímbo naanasá suwánésa misáwí-ámbá ímba arááíwaenaawe.

9

Póro aantá-kisau wémaena méyámbá ímbo maiyáin-ai.

¹ Waási kembá ímba wéta'otoraafó Maníkó kesáái simátiminkwae séna aantá-waasi-í'a uwásínkaraiwai é'a súrantamba kentáásí Fasi'aénkó Ísumba awáné'a wení kísau kempímbá komaéwánda suwáné'a Maníkón-aaisafe'a timankúnkúmba uráamba mindá kesí kisaugoni áwáuma paapé uráiyé. ² Tuwímbai kentáfésa sésa ímba Fasi'aénkóní aantá-waasin-ifo úwoi-waasin-iyé sewa'á kembiwí ímba kanaa'á miyán-áái wésewe. Fasi'aénkó si'marówa'a kembiwí wenáái kosimátimewana'a timankúnkúmba uráafo mindásafe'a imáyáa é'a kentáfé'a sé'a

érai'a Fasi'aénkóní aantá-waasin-iyé seró.

³ Tuwímbai kempínkémbá kentáfé'a sé'a Fasi'aénkón-ai simátiminkwae séna ímba ai'mákaiwain-iyé sembá maarán-áái anondáá simátimune. ⁴ Ásé-ai kosimátimewandara'a tómbó ímbo méyámbare'o úwoimo naráundarakaa kanaán-uráisino. ⁵ Fasi'aénkóní aantá-waasiye Fasi'aénkón-áfá'awaawiye Pítaawe tuwaainíntómbó tí'maesamo ásé-aimo kosimátíma'mae nóntemba kemó kesuwaainímbó áí'mae'o ásé-aimo kosimátíme'o kentí tómbó úwoimo naráundarakaa kanaán-uráisino. ⁶ Tuwímbai ásé-ai kosimátímakaamba tómbó méyámba'mai náiyantafesa ímba kísau wémauwa'a tómbá úwoi tímúwasa naráafo Páánápáasiye kenkáísáfé aantemba imáyáa é'a sé'a tómbó náiyantafesarai kísau wémaesarai óntamba maiyésarai tómbá wémandaaye-imayaamo ombá mindá sáwí-imayaa wéowe.

⁷ Maarán-áái imáyáan-oro. I-wáásí miwímó kisaumo máénkakemba ímba tómbá méyámba'mai wénaafo miwítí óraakomo tímín-tomba wénaawe. Kisaumo owí minkísáúfákén-tómbá wénaawe. Póimo awíyówi mimpóimá tufú'mai úwoi wénaawe. Miyáumai kisaumo wémaewi méyámbá wémaewe. ⁸ Mináái waasiti imáyáfinken-ai simátimumpo Maníkón-ai aúfái-wandaafimba miyán-ááimó wéraimba simátíménda ísáaro. ⁹ Maníkó Mósesembo simámakain-amaamba agaimaréna séna

waásiti tómbá wíti-aramba ásimá piyíndasafena purumakagón-aísamai támai mapándáampa úmai ásimá fitúwáínka'a purumakagón-óika'a ímba kárá'umakewana úwoi ména tuwímbai náíniye

siyáimba minkísáúgóní méyámbá póna mintómbá tuwímbai úwoi náíniye. Maníkó ímba purumakasáfénawe séna mináái agauwó siyáifo ¹⁰ kentáásáfénawara'a mináái siyáíye. Kísaumo owí mifákén-tómbá nánaumne-imayaa ésa wémaewe. Námáimo owí minkísáúfákén-tómbá nánaumne-imayaa ésa wéowe. ¹¹ Miyáumai kempímbá Maníkón-aai kosimátímakaundasa pó'a tóné tuwímbai-tantaa'emo úwoimo simíyanta kawé'án-iyé. ¹² Kentáásínaaemba tuwímbai kempímbá Maníkóní kísau kowémaesa sésa tómbá síméro suwa'á úwoi tímúwasa naráawe. Miwímó tóné tuwímbai-tantaa'e úwoimo maiyáantemba kesááwará'ó úwoimo méraandasa kanaán-iyé. Kentópakemba tóné tuwímbai-tantaa'e máénda-amba wéraifo kemó simíyan-tomba siyáán-umai máénata Ísu Káráísitin-aai ímba ísáafo séta kemó kísaumo maúndarakemba óntamba maimái tómbá méyámba'mai néta óraa-kisau wémaeta ímba

ifátuweta óraa-kisau maiyáumne.

¹³ Maarán-ááísáfé'a imáyáan-oro. Yérúsaremu-naopa'a óraa'-amaan-daumpa'a kísaumo máéwi mindáúmpákén-tómbá úwoi wénaawasa óntan-taarera'o Maníkóntáfésa póí tufú'mai wéagaewi mimpínkén-tómbá úwoi wénaan-aai ísaraawe. ¹⁴ Miyáumai Fasi'aénkó Ísu óraaka séna ásé-aai kosimátimiyawifakemba tómbá úwoi tímíyasa

nánááwe siyáíye.

¹⁵ Kempímbá komé'a Ísu Káráísitini ásé-aai kosimátimewandara'a kentópakemba tóné tuwímbai-tantaa'e máénda-amba wérombanifo tómbá síméro ímba siyé'a maéta káfé'wara'a simíwae sé'a ímba maanáúfái agáúmne. Áfááraumaimo sááimo táína'o puwónae'o é'a tómbá síméro ímba sénaumne. Miyáumai kesí kísauraken-tombo wénaandasafe'o é'a ímba aambá fáisinkaaro. ¹⁶ Maníkó óraaka simásímakaisa'a ásé-aai simátimé'a minásé-ááímó ímbo wésimatimekaa kesópa'a umbai-tántáá'á paápé isinó. Mindásafe'a minásé-áái wésimatimundasafe'a ímba kesúma maimaé wéiyune. ¹⁷ Kesí imáyáafinkembo ásé-aaimo wésimatimekaa méyámbá maénae súsina. Ímba miyá é'a Maníkó simásímakaintafe'a wésimatimune. ¹⁸ Mindá érai'-aai póna kesí méyámbá maarám-béyámbán-iyé. Ásé-aai wésimatimunda tómbó úwoimo wémaundarakaa kanaán-isinó. Tómbá ímba úwoi maiyáunda pósa ímba maarán-áái sénááwe. Ásé-aaimo ísaraundarata tóntá ámakaumne ímba seró. Ásé-aaimo úwoimo wésimatime'o aamoimó wéunda mindá kesí méyámbániye.

¹⁹ Kembiwí kembá ímba ta'óto'makaawa'a kemó sentembá ímba únana tóné tuwímbai-tantaa'e máénda-amba wéraifo ímba maéta miyán-tántáá'ó maiyáundarakaa sesimái-waasi Maníkómpá'á tewaisinó. Ímba maiyáundasafe'a sáwífa'nanka túwa'nai únasa Maníkómpá'á wétewe. ²⁰ Ísu Káráísitin-aaisafesa timankúnkúmbo iyantafe'a Yúndaa-waasifimba mé'a miwímó onten-kísáú wémaunana Maníkó Mósesembo simámakain-amaanko ímba kembá ta'ótokaifo minámáánkómó ta'ótokain-kwaasifimba mé'a miwímó ontembá miyáumai mé'a Ísu Káráísitin-aaisafesa timankúnkúmbo iyantafe'a miyá uráumne. ²¹ Ísu Káráísitin-aaisafesa timankúnkúmbo iyantafe'a fí'onkaa-waasi Maníkóní amáambo ímbo ísaraan-kwaasifimba mé'a miwímó onten-kísáú maé'a Maníkóní amáamba Ísu Káráísiti siyáin-amaamba ímba taraisé'a úwoi wétaawiyafune. ²² Tuwímbai-tomba aawentamó on-kwáásí túwa'nai únasa Ísu Káráísitin-aaisafesa timankúnkúmbo iyantafe'a miyán-tómbá ímba né'a

méraumne. Tuwímbai Ísu Káráisitín-aaisafesa timankúnkúmbo íyana sáwí'o úmaimo méraampinkemba Maníkó faútinkaindasafe'a miyám-baaran-kwaasifimba mé'a miwímó ontembá wéune. ²³ Ásé-aaí wété ínana Maníkó kawé'á uwátinkena kenkwará'á miyámó uwásinkaindasafe'a miyá wéune.

²⁴ Maarán-áái imáyáan-oro. Seyaafá'nánká tuwaantantésa kowaná moóráwigo kóyáákéna méyámbá kowémaena aamoí uráíye sen-áái wéisaawe. Miyáumai Maníkómó aamoimó uwátinkaindasafe'a imáyáa é'a Maníkóní aampa'á miyáumai koró. ²⁵ Kesúma fasi'áínkwae sésa tuwaantantésamo nómba tiyáántán-kwimái wéwesa miwí túra'a wégarawiyesa tai'áínda-meyambo maíyantafesa miyá wéfo waé'wae'o índa-meyambo máéndasafeta Maníkóní aampatá wégune. ²⁶ Miyáumai ímba úwoi wégumpo némpa'o wérim-beyantafe'a imáyáa é'a Maníkóní aampa'á wégune. ²⁷ Ímba kesúra'o sirááímo taintembánifo Maníkómbó arááímo taintembá arááíwáéndasafe'a kesúra'a káráwiye'a ásé-aaí simátimunana ánaaemba Maníkó ímba aamoí uwásínkáífo sé'a kesúma wégarawiyune.

10

Waántá-waasi-imayaa ímba mósá máráaromo siyáin-aaí.

¹ Kesí waásisono. Maarán-áái imáyáan-oro. Naaófá'á Yúndaa-waasi síwá'nása Ísipi-marafa'a ándáfakemba Maníkó faútinkowasa miwí túma ímba káráwiyesa sáwí'o uráamba imáyáan-oro. Maníkó faútinkowasa Ísipi-marafa'a tuwésa wéguwana aambá aráátimena ainámbá seyaafá'-wáásí túrampa'a makówasa mináínánkó kún-aempa'a wéguwana Maníkó óraa'-nomba tuwínkaa'a úmarowasa seyaafá'nánká mimpímbá kofatésa máásai-marafa'a wéwesa ² miwítí óraako Mósesee'a kááísamai mérowana Mósesé mináínámbá arááíwa'maena wéguwana kentáá síwá'náma miyá uwaná Maníkó nombá tuwínkaa'a úmarowana mimpímbá Mósesé kofatowasá miwíwará'á mimpímbá kofatésa ³⁻⁴ noné tóné ímbo wéropa'a wéguwana Maníkó tóné noné timúwasa seyaafá'nánká nowaná Maníkó óraa'-ontamba faimarówana minóntámpínkémbá nombá kumúwasa nésa wénuwana minóntámbá miwítí ewaa'á wérowasa naráawe. Minóntántáféta séta Ísu Káráisitín-íye súne. ⁵ Máásai-marafa'a wéme wémesa Maníkón-aaímo arááíwáéraamba sáwífa'nanka ímba arááíwaesa sáwí'a uwaná mindásafena Maníkó ímba aamoí uwátinkena máásai-marafa'a tínkámaena wénuwasa pukáawe.

⁶ Sáwí-imayaa aantemba ésa sáwí'o untáfésa aamoí uráafo kesáá miyásá únafó séta miwímó uráantafeta imáyáa éta kentáásúra'a káráwiyono. ⁷ Miwífínkémbá tuwímbai karo'-máníkómbá úmakesa wen-ímáyáa mósá makáafo kesáá ímba miyá ónáisaiye. Minááisáféna Maníkón-aaí aúfáífimba agaimaréna séna waási mara'á mésa tóné noné násuwesa iyáfasinesa tiraimá makáawe.

Karo'-máníkóntáfésa imáyáa ésa miyá uráawe agaimaréna siyáíye. ⁸ Miwífínkémbá tuwímbai

aare-úméné waai-úméné uráafo kesáá ímba miyá ónáisaiye. Miyámó untáféna mimbórá-kánááfímbá Maníkó sáwífa'-waasi 23,000 waasi tínkamuwasa pukáawe. ⁹ Miwífínkémbá tuwímbai Fasi'aénkómbá ma'mái awánésa sésa Maníkó kentáará'á ímba kawé'-úmai káráwiyaiye karo'á sésa sáwí'a uráafo kesáá ínta miyá ónáisaiye. Miyá untáféna Maníkó iyaankafayaantómbá ti'marówasa fowasá pukáawe. ¹⁰ Miwífínkémbá tuwímbai Maníkómbá í'ai ánkaraafo kesáá ímba miyá síyataao. Miyámó untáféna Maníkómó wíyómpakembo ai'marówai tínkamuwasa pukáawe.

¹¹ Miwífimbá miyán-tántáá'á paápé úwana Maníkón-aaí aúfáífimbo agaimakáimba kesáá tai'áinda-kanaafinta méraundawisa mináái iséta imáyáa éta ímba miyá éta káráwiyono.

¹² Miyáumai kesáfé'a sé'a fasi'ámai méraundawi únemo sewí moórá-tantaako tafisína'a sáwí'a únafo sé'a káráwiyoro. ¹³ Sáwí'o íyan-umbai-tantaa'o kempá'ó tiyáimba mindá seyaafá'-wáásifá'á tiyáíye. Maníkó áfombo faiyáíwai séna sáwí-fasi'aen-tantaako kempá'á téna tafisína'a sáwí'a ofó séna miyán-tántáá'ó tuwáíyan-amba áámáá-ontama aráátimina'a kanaa fasi'ámai mé'a ímba sáwí'a ónááwe.

¹⁴ Kesí waásisono. Yúndaa-waasisa síwá'námo uráantemba miyá únafo sé'a karo-fásí'áénkwáráwí-ímáyáámó mósá maráámba tínaaemba uwáméro. ¹⁵ Kawe'-ímáyáámó on-kwáásí owa'á óraaka simátíme sé'a simátimunda-aaí kawe'-úmai imáyáan-oro. ¹⁶ Ísu Káráísitimo kentáásáfénawe sénamo wení naaemó kumúwanamo pukáintafeta imáyáa éta aráá-tombo náúndasa ándá-aran-domba Maníkómpá'á súwi séta mindómbó náúndasa maará séta Ísu Káráísitini naaemá isatá kááísamaisa méraumne. Minaráá-tómbá tafámbaisa náúndasa maará séta Ísu Káráísiti áuma isatá kááísamaisa méraundasa ¹⁷ minaráá-tómbá mimbórá-tómbá wéraisata mimpínkántáámó seyaafá'nánkátá náúndasafeta mimbórá-wáásí-í'a úmaisá méta sáwífa'nankata úndanifo mimbórá-wáásíyáántá úmaisá méraumne.

¹⁸ Ísarerin-andafakewi Yúndaa-waasimo ombá imáyáan-oro. Maníkóntáfésa imáyáa ésa óntan-taarera'a póí tufú'mai agaimái amésamo ombá Maníkóe'a kááísamai méraawe. ¹⁹⁻²⁰ Súnda-aaigoni áwáumo simátíménda ísáaro. Waántá-waasimo tómbó tímémba ímba túwa'nai índa-tantaa'an-íye. Waántá-waasimo tímén-tomba ímba túwa'nai índa-tantaa'an-íye. Súnda-aaigoni áwáuma maarán-íye. Póímo tufú'nésamo tuwímbai-ama'o waántá-waasimo tímésamo méraamba ímba Maníkómbá amésa méraawe. Waántá-waasi tímé'o miwísé'o kááísamaimo méraamba miyáumai méraantafena ímba siráái wétaiye. ²¹ Fasi'aénkóe'a kááísamai mésa waántá-waasise'a kááísamai mésamo ombá ímba kawe'á uwásuwesa méraawe. Fasi'aénkóntáfé'a imáyáa é'a ándá-aran-done tóné wénaafo waántá-waasisafesamo imáyáa ésamo mintómbó naapa'á ímba komé'a naaró. ²² Miyámó é'o sé'o Fasi'aénkó ímba aifarááwín-íye síyanamo éna aaisambá tiyíniye. Maníkóní fasi'aénkó kentáásí fasi'aémbá íyáákaraifo ímba miyán-oro.

²³ Kempínkémbá tuwímbai sé'a seyaafá-tántáá'ó úndasa kanaán-íye sefó kemá Póro súne. Tuwímbai-tantaa'o ombá ímba kawe'á uwátínkáísana tuwímbai-tantaa'o ombá ímba túwa'nai íye súne. ²⁴ Miyáumai kesáfé'o túwa'nai íyan-kisau aantemba ímbo maíyamba fí'owíwara'o túwa'nai íyan-kisauwara'a máéro. ²⁵⁻²⁶ Maarán-áái imáyáan-oro. Naaófá'á Maníkón-aaí aúfáífimba agaimaréna séna marawé minká'ó wérain-tantaa'e seyaafá'á Fasi'aénkóndén-íye

agaimaréna siyáimba Maníkó kentáásáféna imáyáa éna makáimba pó'a maaketiyákém-póí-ámá'á úwoi méyánure'a ímba óraa'-imayaa é'a sé'a sáwíra'u kawerá'únó ímba sé'a úwoi naaró. ²⁷ Moóráwigomo Maníkón-aaísafenamo ímbo amankúnkúmbo índawi táántena séna kesí naaúmpa'a tómbá naarómó sína'o ewémó sé'o é'a komé'a ímba áísai e'a nááfaken-tona'íyo ímba síyamba úwoi né'a sáwíra'u kawerá'únó ímba síyamba úwoi naaró. ²⁸⁻²⁹ Énifo moóráwigomo sénamo waántá-waasimo tímén-tomba iyémó síndamo é'a kanaámpó úwoi nánaumne-imayaa ombánifo

minááímó sin-kwáásígó imáyáa éna séna Ísu Káráisitini waási waántá-waasimo póimo tímémba kanaán-iyé sífó ímba naaró.

Kempínkémbá tuwímbai sé'a waántá-waasimo tímén-tombo náúndasa mindá kanaán-iyé. Énifo moóráwigomo wesáfénamo séna waántá-waasimo tímén-tomba náúnafo siwáí wemá kentáásáféna naafó ímba sisinó. ³⁰ Tóntáféta Maníkómpá'á súwi séta náúnanasa moóráwigo séna ímba naaró ímbo seráámbá wésiye kembiwí sentáfé'a ³¹ kemá Póro súné. Maníkón-áwí'a mósá máraán-kisau aantemba maé'a tóné noné né'a kisaumo máémba Maníkóntáfé'a imáyáa é'a wenáwí'a mósá máraaro. ³² Yúndaa-waasisafe'e fí'onkaa-waasisafe'e Maníkóní waasisafe'e imáyáa é'a kawé'án-oro. Tuwánésa aoisaan-ámbá arááíwáéfo sé'a káráwiyoro súné. ³³ Imáyáa é'a sé'a suwánésa aamoí uwásinkaiwae sé'a méraumne. Kesáfé aantemba kawé'ó í-kísáú ímba wémaumpo seyaafá'-wáásiwára'ó kawé'ó uwátínkáín-kisau wémaunda póna Maníkó sáwí'ó úmáimo méraampinkemba tiyáínasa kawé'-úmáimo

11

méraiyan-kisau wémaumne.

¹ Ísu Káráisitimo uráintemba miyá wéumpo kemó úndantemba kewará'á miyán-oro.

Maníkóntáfésa imáyáa ésa túwaandu ombá aare ti'nónká'ó káátaraan-ai.

² Kentáfé'a imáyáa úmae iyé'a simásímakain-aaimo simátímakaunda-aaimo taawiyáfóntafe'a aamoí uwátinkaumne. ³ Simátíménda ísáaro. Káráisiti seyaafáká'á káráwisasa waaímó ombá tuwaainíntónká'á káráwiyowana Maníkó Káráisitinka'a káráwiyaiye. ⁴ Miyáumai Maníkóntáfésa imáyáa ésa túwaandu ombá waaímá inaí wésesa Maníkón-ai simátímémba ti'nónká'ó káátarésamo ésa Káráisitín-awí'a sáwí'a ónááwe. ⁵ Túwaandu ombá aaremá inaí sésa Maníkón-aaimo simátímémba ti'nónká'ó ímbo káátarésamo ésa tuwaai'wai túwí'a sáwí'a ónááfo aare ti'nónká'ó káátaraamba tuwánésa tuwaai'waimbá káráwiyaawe sembá mindásafesa ti'nónká'ó ímbo káátarésamo ésa tuwaai'wai túwí'a sáwí'a ónááwe. Sáwí'ó on-ínimbó tigeasáfésa íwae sésamo ti'nóntáumo kárásuwaantemba ti'nónká'á ímba káátaraan-inimba sáwí-ininkaamba ésa pósa tigeasáfésa wéowe. ⁶ Aaremó ti'nónká'ó ímbo káátarésamo ésa ti'nóntáú kárásuwaaro súné. Énifo ti'nóntáumo kárásuwaamba tigeasáfésa ésa pósa ti'nónká'á káátaro. ⁷ Maníkó fasi'aénkwáráwí seyaafá-tántááká'ó káráwiyaiwaimo intembá waaí miyá ésa pósa túwaandu ombá ti'nónká'á ímba káátaraawe. Maníkó tuwaai'wainká'á káráwiyaisasa tuwaai'waimbó ontembá aaré ésa pósa túwaandu ombá ti'nónká'á káátaraawe. ⁸ Maníkó aifaráán-ínimbá awaaikó arausantámbá úmakaifo waaí ímba aaregó arausantámbá úmakaiye. ⁹ Waaigó aaregónká'ó méraindasafena ímba úmakaifo aaregómá waaigónká'ó méraindasafena Maníkó úmakaiye. ¹⁰ Mindásafesawe wiyómpaken-kisau-waasi túranka'a méraantafesawe aare ti'nónká'á káátaro. Tuwánésa sésa tuwaai'waimbá káráwiyaawe sénááwe. ¹¹ Énifo Fasi'aénkón-aúranka'ó méraamba aaré waaí áfomba faiyááwasa pósa ímba keyáá méraawe. ¹² Maníkó aifaráán-ínimbá waaigó arausantámbá úmakaisasa aaré mésa waaí matínkááwasa méraamba Maníkó seyaafá-tántáákóní áwáugon-iyé.

¹³ Maníkóntáfésa imáyáa ésa túwaandu ombá aare ti'nónká'ó ímbo káátarésa in-aimó sembá kanaawá'i ina kanaán-iyó imáyáan-oro. ¹⁴ Waásiti áwáuma imáyáa é'a sé'a waaí miwí ti'nóntáú ayáátááká'ó wéraintafesa tigeasáfésa owasá ¹⁵ aaré kentí ayáátáá-ti'nontausafesa aamoímó ombá Maníkó tímakaisana ti'nóntáugo ti'nónká'á káátaraiye wésewe. ¹⁶ Kempínkémbó tuwímbai ti'nónká'ó káátamakaantafesamo

narú'narú'-ááímó síya'o é'a sé'a kesáá Maníkóní waásisa túwaandu uráunasasa fí'on-fi'on-daopa'a Maníkóní waási túwaandu ombá miyá úndasaanifo fí'on-awauma ímba wérariye sénaumne.

Fasi'aénkóntáfésa imáyáa ésa aráá-tombo naan-áái.

¹⁷ Sáwí'o on-ááísáfé'a simátíménda ísáaro. Maníkóntáfé'a imáyáa é'a túwaandu ombá moórá-mora ímba kawel'a umátinke'a sáwí'a wéuwatinkaawe. ¹⁸ Túwaandu ompínkémbó tuwínkaa'-úmaimo méraan-aaimo sewa'ó isáúnda érai'-aain-iyé. ¹⁹ Tuwínkaa'-úmai mé'a tuwímbai fí'on-imayaa owasá tuwímbai fí'on-imayaa owa'lá érai'-aaimo sen-kwáásí wéisaawe. ²⁰ Túwaandu ombá sé'a aráá-tomba nánaumne sembánifo Fasi'aénkóntáfé'a ímba imáyáa é'a

aráá-tomba né'a ²¹ tuwímbai kentí naaúmpakembo maimaé'o tiyáan-tontafe'a imáyáa é'a naawasá tómbó ímbo makáawi táái taisasá tuwímbai uwóí'o on-dómbá nésa uwóí'a owa'lá miyámó ombá aráá-tomba sáwí'a úmai wénaawe. ²² Miyámó ombá tómbá ímba tuwínkaa'-é'a tómbó ímbo makáawi timé'a sáwí'a uwátínkááwasa tigesáfésa ombá mindásafe'a ímba aamoí uwátinkaumpo sáwí'an-owe. Kentí naaúmpa'a tóné noné násuwe'a túwaandu é'a Fasi'aénkóntáfé'a imáyáa é'a aráá-tomba naaró.

²³ Fasi'aénkó simásímakaimbo simátímakaunda maarán-ááín-iyé. Moóráwigo Yúndasi Fasi'aénkó Ísumba wení namuro-wáásí ímbo aráátímakonka'a mindó'wáámbá Ísu Káraísiti péréti maisoréna ²⁴ Maníkómpá'a súwi séna tafaména séna mindá kesúmanifo kembiwísáfé'a ísámai kesúma tinkánaumne. Miyáumai kentáfé'a imáyáa é'a námae iyóro súwasa ²⁵ tómbá násúwówana pérétimo maúntemba ándá-aran-dombo wéron-anafeumba maisoréna séna mindá kesí naaemán-iyé. Kesí naaemá kembiwísáféna kumínda póna Maníkó kesé'a kááísamai méraawe séna mináú-áái símai kááísamakaiye. Maandómbó naambá kentáfé'a imáyáa é'a námae iyóro Ísu Káraísiti siyáiyé. ²⁶ Mimpéretiyé mindónémó naambá kentáásáféna Fasi'aénkó pukáiyé-aaí wésimatimewe. Miyá úmae iyiyana Fasi'aénkó marapá'a kumíniye.

²⁷ Miyáumai Fasi'aénkóntáfésa imáyáa ésa aráá-tomba nánae sésamo ombá aifa'ó ímbo kawel'-ímáyáámó ésamo úwoimo aráá-tone ándá-aran-done nésamo imáyáa ésamo sáwísamba iyémó sésamo ésa Fasi'aénkón-áúwe naaewé sáwí'a iyana sáwí-meyamba tinkáiniye. ²⁸ Mindásafesa méraawini áwáuma kawel'-ímáyáa ésa tuwímbai ísásuwesa sáwí'o úmaimo méraamba kawel'-ímáyáa ésa aráá-tomba nánáawe. ²⁹ Ísu Káraísiti kentáásáfénawe séna pukáin-aaigoni áwáumo ímbo imáyáa urésamo úwoimo mintóné mindóné naambó é'a kesáfésa aaifimbá wiyana Maníkó sáwí-meyamba timíniye. ³⁰ Kempínkémbá tuwímbai miyámó é'a Ísu Káraísiti kentáásáfénawe séna pukáimba ímba imáyáa é'a aráá-tomba sáwísamba iyé-ímáyáa ombá pó'a tuwímbai aamoisaénkwáásí méraawasa tuwímbai tí'o iwái méraawasa tuwímbai pukáawe. ³¹ Énifo méraundawini áwáumo imáyáa kawel'ó étaamo tuwinétaamo sáwí'o únda arupíse úndarakaanta Fasi'aénkó sáwí-meyamba ínta símísino. ³² Énifo Fasi'aénkó arupíse uwásinkaindasafenasa sáwí-meyamba símínta póna marapá'-wáásímó sáwí-meyambo waél'wae'o índa-meyambo timíndara'a miwísé'a sáwí-meyanta ínta simíniye.

³³ Kesí waásisono. Minááísáfé'a imáyáa é'a tómbá né'a Fasi'aénkóntáfé'a imáyáa é'a aráá-tombo náiyantafe'a túwaandu uráamba timu'maré'a mé'a seyaafá té'a aráá-tomba naaró. ³⁴ Tááímo táína'o

é'a kentí naaúmpa'a tómbá násuwe'a túwaandu uré'a tómbá nánáawe. Miyámó íyanamo éna Maníkó sáwí-meyamba ímba timíniye. Fí'on-aaisafe'wara'o agaimáímo sísai uráan-aaí kempá'a wéme'a kosimátimenaumne.

12

Maníkóní ámútanko fasi'aémbó wétimin-ai.

¹ Kesí waásisono. Fí'o-fi'on-kisaumo maíyantafena Maníkóní ámútanko fasi'aémbó tímimba ímba ísámai usúkáafo sé'a simátíménda ísáaro. ² Waántáwankoni aambó arááiwáúnka'a waántáwanko ta'ótorena tafisúwa'a sáwí-amba arááiwae'a waántá-waasi karo-fásí'áénkwáráwí ímba aai sewí-ímáyáá mósá makáamba ísaraawe. ³ Maníkóní ámútanko kesé'a ímba mérowa'a sáwí-ambo arááiwakaantafe'a imáyáa é'a maarán-ááímó simátíménda ísáaro. Tuwímbai sésamo Ísu káráwiyaiwai iyémó sembá Ufaen-ámútánkó miwí tirumpimbó méraiwai wésefo tuwímbai sésamo Maníkó Ísumba sáwí'a uwánkainiyemo sembá

Ufaen-ámútánkó miwí tirumpimbá ímba méraiye.

⁴ Maníkóní waási-i'lo owí wení kisaumo máéntafena Maníkóní ámútankoma fí'o-fi'o-fasi'aembo tímimba mimbóráwígómá wétimiye. ⁵ Maníkóní kisaumo máéntafesa Fasi'aémbó Ísuntafesa ísámai minkísáú wémaewe. ⁶ Maníkóní kisaumo máéntafena wemá fí'o-fi'o-fasi'aemba tímísasa minkísáú wémaewe. ⁷ Seyaafá'nánká kawé'á uwátinkaiyantafena Maníkóní ámútanko moóra-mora-waasi tirumpimbá ména Maníkóní fasi'aémbá wéaraatimiye. ⁸ Maníkóní ámútanko moóra-mora-waasi kawé'-ímáyáá tímísasa mináái wésimatimewe. Maníkóní ámútanko moóra-mora-waasi ímbo ísaraan-ai simátímísasa wésimatimewe. ⁹ Maníkóní ámútanko moóra-mora-waasi imáyáa tímísasa Maníkóntáfesa timankúnkúmba ésa sésa érai'a Maníkó siyáintemba ínaye wésewe. Maníkóní ámútanko moóra-mora-waasi fasi'aémbá tímísasa tí'lo imbá wéasofatinkaawe. ¹⁰ Maníkóní ámútanko moóra-mora-waasi fasi'aémbá tímísasa ímbo awánaraan-kisauwara'a kawé'-úmai wémaewe. Maníkóní ámútanko moóra-mora-waasi imáyáa tímísasa Maníkó simátímakain-ai wésimatimewe. Maníkóní ámútanko moóra-mora-waasi imáyáa tímísasa fasi'aémbá tuwinésa sésa moóra Maníkóní ámútankompinke-fasi'aemban-iye sésa moóra waántá-waasiti fasi'aémbán-iye wésewe. Maníkóní ámútanko moóra-mora-waasi imáyáa tímísasa ímbo ísáán-aaifinkemba wésewe. Maníkóní ámútanko moóra-mora-waasi imáyáa tímísasa miwímó siyáan-ai miwíwára'á ímbo ísáán-aaifinkemba pósa waé'mai wésewe. ¹¹ Maníkóní ámútanko weyáá wení imáyáafinkemba miyá éna moóra-mora-waasi fí'o-fi'o-fasi'aemba wétimiye.

Fasi'aénkón-áúraantaamo uráunda-ai.

¹² Moóra-ai sénaumpo ísáaro. Waási túfimba sáwífa-tantaa'lo wéraitimba mimbórá-áúmán-iye. Miyámó intembá kesáá Ísu Káráisitini waásisa sáwífa'-waasimo méraundasa weséta kááísamai mimbórá-wáásíyáántá uráumne. ¹³ Tuwímbaisa Yúndaa-waasisa únasasa tuwímbai fí'onkaa-waasi owasá tuwímbai wayó-kísáúmó máén-kwaasi owasá tuwímbai úwoimo tu'maká'ó méraan-kwaasi owaná Maníkó wení ámútamba ai'marówana kentáásirumpimba kumbéna kááísasinkenasa mimbórá-wáásíyáántá uwásínkaraiye.

¹⁴ Kesáá mimbórá-wáásíyáántá úndasa imáyáa éta maarán-ááímó simátíménda ísáaro. Mimbórá súwawaapimba sáwífa-tantaa'a wéraitimba ¹⁵ aísamaigomo séna kemá ímba ayáámba úmpo ímba mimbórá áúrakemba úne sínifo mimbórá áúra'a wéraiye. ¹⁶ Áákomo séna kemá ímba aúramba úmpo ímba mimbórá áúrakemba úne sínifo mimbórá áúra'a wéraiye. ¹⁷ Seyaafá'-áúfá'ó aúran-aantembo wérainkaka ímba áá'a ísáísino. Seyaafá'-áúfá'ó

áá'-aantembo wérainkaka seyaafá'-wíyúmbá ímba ísáísino. ¹⁸ Énifo Maníkó wení imáyáafinkemba seyaafá'-áúwawaa'a úmakena seyaafá'-tántáá'á wenamáá'-aantemba

ma'maéna kuráiyé. ¹⁹ Áúwawaapinkembo mimbórá-tántáá'ó wérainkakaá áúwawaa'la ímba wéraisino. ²⁰ Seyaafá-tántáá'á wéraitbanifo mimbórá kúwawaa'la wéraiye.

²¹ Miyáumai aúranko ayáánkntafena ímba kanaa séna emó ímbo méraandarakaá úwoi mérausino ímba sínana a'nónkó aísamaigontafena ímba kanaa séna emó ímbo méraandarakaá úwoi mérausino ímba síníye. ²² Miyáumai túwawaapinken-tantaatafeta séta aamoisaémbán-iyemo súndasa ímbo wérainkakaá áúwawaa'la ímba kawé'-úmai wéraisino. ²³ Túwawaapinken-tantaatafetaamo séta sáwísamban-iyemo súndasa kawé'-úmaisá wégarawiyune. Afora'á ímbo aráátíménda-tantaá'la aúpá'á makéta wégarawiyune. ²⁴⁻²⁵ Afora'ó wérain-tantaá'la ímba wégarawiyune. Áúwawaapinken-tantaako seyaafá'á kawé'-úmai kísau maéna moórá-mora-tantaako wenáúra'-wenaúra'la káráwiyaintafena Maníkó wenamáá'amaa'la maréna sáwísamban-iyemo súnda-tantaá'la wégarawiyiye. ²⁶ Áúwawaapinkembo moórá-tantaakomo áí'lo ínana seyaafá'-áúfínkénkwárá'á áí'la uwásáíníye. Áúwawaapinkembo moórá-tantaako kawé'ó ínana seyaafá'-áúfínkénkwárá'á kawé'á uwásáíníye.

²⁷ Túwawaatafe'lo súnda-aaigoni áwáuma maarán-iyé. Kembiwí Ísu Káráísiti áúwawaakaamba uré'la moórá-mora-waasigo wenaíyayaankaane wenaúrankaane miyaráámbá uráawe. ²⁸ Maníkó wení waási moórá-mora-waasigomba kísau tíména miyán-kísáúmó maíyantafena fasi'aémbá wétiména wení aantá-waasi aifa'á iyáfasintinkena miwí tínaaemba simátímakain-aaímo simátimiyawi iyáfasintinkena miwí tínaaemba uwáítái'-iyawi iyáfasintinkena miwí tínaaemba ímbo awánaraan-kisaumo maíyawí iyáfasintinkena tí'lo índá-waasimo asófatinkaiyawí iyáfasintinkena miwí tínaaemba túwa'nai iyawi iyáfasintinkena miwí tínaaemba fí'lo-fi'on-kisaura'lo káráwiyiyawi iyáfasintinkena miwí tínaaemba fí'lo-fi'on-aaímo ímbo ísáán-aaifinkembo síyawí iyáfasintinkena miyámó iyawi iyáfasintinkafa'la kuráiyé.

²⁹ Maníkó aantá-kisaumo tímakaimba seyaafá'nánká ímba miyán-kísáú máéwasa tuwímbai wémaewe. Maníkó simátímakain-aaímo simátímémba seyaafá'nánká ímba miyán-kísáú máéwasa tuwímbai wémaewe. Uwáítái'lo ombá seyaafá'nánká ímba miyán-kísáú máéwasa tuwímbai wémaewe. Ímbo awánaraan-kisaumo máémba seyaafá'nánká ímba miyán-kísáú máéwasa tuwímbai wémaewe. ³⁰ Maníkóní fasi'aéntámbá tí'lo imbó asófatinkaamba seyaafá'nánká ímba miyán-kísáú máéwasa tuwímbai wémaewe. Fí'lo-fi'on-aaí ímbo ísáán-aaifinkembo sembá seyaafá'nánká ímba miyá sewasá tuwímbai wésewe. Minááígóní áwáumo waé'maimo sembá seyaafá'nánká ímba miyá owasá tuwímbai wéofó Maníkó wení imáyáafinkemba miyá-fásí'áémbá wétimiye. ³¹ Maníkómó tímí-fasi'aemba maénaemo sembá imáyáa é'la sé'la Maníkóní kísau iyáákamai-kísau maénaemo sé'la tiyáántán-kwiyé'la kísau máéro.

Mináái kemá imáyáa é'la sé'la kawé'-ááín-ifo waásimo tirumbó tímémba minánkó seyaafá'-ánkómbá iyáákaraimba minánkóní áwáumo simátíménda ísáaro.

13

Waásimo tirumbó tíméwini áwáuman-iyemo siyáín-aaí.

¹ Maníkóní ámútankomo fasi'aémbá simínataamo fí'lo-fi'on-aaímo ímbo isáúnda-aaifinkembo séta wíyómpaken-kísau-waasi-taaifinkenkwara'lo sétaamo miyá aantembo éta ímbo waási-imayaamo ondasáámó éta mináái úwoi-aaí séta kámene peró'emo úwoimo tufúwóntemba miyá ondasáánifo waási-imayaamo étaamo éta kawé'á uwátinkanamne. ² Maníkó fasi'aémbó simínata simásímakain-aaímo simátimetaamo Maníkó aúpá'ó makáín-aaí isétaamo ímbo ísaraunda-aaí Maníkó simásímakain-aaí

isétaamo Maníkóntáféta fasi'ámaimo métaamo séta érai'a Maníkó siyáintemba íniye sétaamo Maníkómó siyáintemba umbai-kísáúmó maétaamo miyá aantembo éta ímbo waási-imayaamo éta úwoi-waasisa úne. ³ Makáunda-tantaa'o seyaafá'ó tuwín-timetaamo Maníkóní kísau wémaundasafesasa sáwí'o uwásínkenta aamoí éta kanaán-iyé sétaamo miyámó éta ímbo waási-imayaamo ondasáámó éna siyáunda-aaigo ínta súwa'nai íniye.

⁴ Waásimo tirumbó tíméwini áwáuma maarán-iyé. Waásimo tirumbó tíméwi sáwí'o wéuwatinkaamba anondáá ímba miyámó ombá túwa'nai esa waásimo tirumbó tíméwi túwí'o wérain-kwaasisafesa tirumbá ímba sáwí'a uwátinkesa waásimo tirumbó tíméwi miwí túwí'a ímba maimaé iyésa ⁵ waásimo tirumbó tíméwi kesáfésa seyaafá-tántáá'á kawe'á wéune ímba sésa sáwí-aaí ímba sésa waásimo tirumbó tíméwi kesáái iyáákainkwaé ímba sésa waásimo tirumbó tíméwi ímba úwoiyaamba aaisambá sésa waásimo tirumbó tíméwi sáwí'o uwátínkáamba ímba imáyáa úmae iyésa ⁶ waásimo tirumbó tíméwi sáwí'o ontáfésa ímba aamoí ésa kawe'ó ontáfésa aamoí ésa ⁷ waásimo tirumbó tíméwi umbai-tántáá'ó ombá úwoi wémaesa waásimo tirumbó tíméwi seyaafá'-wáásísáfésa ímba inkaisíyan-imayaa ésa seyaafá'nánkátá kawe'ó iyantafesa timu'marésa mésa waásimo tirumbó tíméwi seyaafá'-úmbái-tántáápímbá fasi'ámai mésa ímbo ifá'ó túwáamba miyáumai méraawe.

⁸ Waásimo tirumbó tímén-anko waé'wae'a éna ímba tai'áínana Maníkó simátímakain-aaimo simátímén-kísau tai'áínana fi'o-fi'on-aaimo ímbo isáán-aaifinkembo sen-kísáú tai'áínana ímbo isaraan-aaimo Maníkó simátímakain-aaí simátímén-kísau tai'áíniye. ⁹ Ímbo isáunda-aaimo Maníkó simásímakain-aaí ínta kanaatá isásaraumne. Maníkómó simásímakain-aaimo simátímakaunda ínta kanaatá simátímataraumne. ¹⁰ Maníkó kawe'-úramba ónaumnemo siyáimba ánaaemba paapé índa póta ímbo isásaraunda-aaíwarata tai'áwinata seyaafá'á áwáusa awánánaumne.

¹¹ Iyámpóimo méraawandara'a iyámpóimo sentembá miyán-áái wése'a iyámpóimo ontembá miyá wée'a iyámpóimo ontembá miyán-ímáyáa uráumpo waási-úramba iyáé'a iyámpóiya'o uráunda-tantaa'a tukáumne. ¹² Iyámpóimo ímbo kawe'-úmáimo isáántemba Maníkóní waásisa ímba kawe'-úmáisa Maníkóní áwáuma wéawanaumne. Nompímbó waási tóí'o ímbo awánamaimo kawe'ó úndantenta káfé'a miyaráántá wéundasa Maníkóní áwáuma ímba kawe'-úmáisa wéawanaumpo waási tóí'o aforatáámó awánáúndantemba ánaaemba miyásáámó ondasá Maníkóní áwáuma kawe'-úmáisa awánánaumne.

Káfé'a ímba awánasaraundasa Maníkó kentáámó suwánasaraintemba ánaaemba Maníkóní áwáusa awánánaumne. ¹³ Miyá ínifo káfé'a Maníkómpá'á simankúnkúnta únda-amba isaná érai'a Maníkóeta maé'mae'a ónaumnemo súnda-amba isaná Maníkómbó tirumbó áméne waásimo tirumbó tímén-amba isaná úmai minkáúmbó-ámbá wéraifo iyáákarain-amba Maníkómbó tirumbó áméne waásimo tirumbó tímén-amban-iyé.

14

Maníkómó simátímakain-aaimo wésimatimen-aaí.

¹ Waásimo tirumbó tímén-amba fasi'ámai arááíwae'a Maníkómó wétuwin-timi-fasi'aemba maénae sé'o Maníkómó simátímakain-aaimo simátímémba óraa-tantaa'an-ifo mifásí'áémbá maénae seró. ² Maníkóní ámútanko fasi'aémbó tímísasamo fi'on-aaimo ímbo isáán-aaifinkembo sembá ímba waásisafesa wésefo Maníkóntáfésa sésa waásimo minááígóní áwáumo ímbo isáántafesa waásisafesa ímba wésewe. Maníkóní ámútanko fasi'aémbá tímísasa aúpá'-áái wésefo ³ tuwímbai Maníkómó simátímakain-aaimo simátímémba fasi'ámai arupíse úmai kawe'ó uwátínkáamba mindásafe'a sé'a Maníkómó simátímakain-aaimo simátímémba óraa-tantaa'an-ifo mifásí'áémbá maénae

seró wésune. ⁴ Fí'on-aaimo ímbo ísáán-aaifinkembo sewí kesáfésa símai wéfasí'aafo Maníkómó simátímakain-aaimo simátíméwi Maníkóní waási seyaafá'á fasi'aémbá wétimewe.

⁵ Maníkóní ámútanko fasi'aémbó tímísa'lo fí'on-aaimo ímbo ísáán-aaifinkembo síyamba siráái wétaifo Maníkómó simátímakain-aaimo simátímé-fasi'aemba maé'la simátimiyamba áfááraumai siráái wétaiye. Túwaandu ombá fí'on-aaimo ímbo ísáán-aaifinkembo sembá minááímó waé'mai síndawi ímbo ménamo simátiminasamo ésa minááígóní áwáuma ímbo kawé'-úmai íséwana minááígó ímbo túwa'nai íníye. Miwí tááigo ímbo túwa'nai índasafesa Maníkómó simátímakain-aaimo simátíméwasa afora'á simátíméntafesa miwí fí'on-aaimo ímbo ísáán-aaifinkembo sewí íyáákaraawe.

⁶ Kesí waásisono. Kentópa komé'la fí'on-aaimo ímbo isáúnda-aaifinkembo sendamó é'la ímbo isáíyana kesááigo ímbo túwa'nai ínifo Maníkómó paápé uráin-aaíya'i ímbo isáúnda-aaimo Maníkó simásímakain-aaíya'i Maníkómó simásímakain-aaíya'i Maníkóní aambó arááíwáén-aaíya'i miyán-áwáúmó afora'ó simátíméndamo é'la isáíyana kesááigo túwa'nai íníye. ⁷ Fontóímó ímbo kawé'-úmaimo áái sínasamo ésa ímbo ísámai kawé'á ónááfo kawé'-úmaimo sínasamo ésa ísámai kawé'á ónááwe. ⁸ Moóráwigo ímbo kawé'-úmaimo aaemáimo sínasamo ésa ímbo isésa tatúwaandu ónááwe. ⁹ Miyáumai túwaandu uráiyampimba fí'on-aaimo ímbo ísáán-aaifinkembo síya'lo é'la minááígóní áwáuma ímbo isáíyamba keáínkáámbá sénááwe. ¹⁰ Seyaafá'-máráfá'á sáwífa'-waasi mésa fí'o-fi'on-aaimo sembá minááígóní áwáuma wéraifo ¹¹ moóráwigo wenááifinken-aaimo sína'la sé'la imáyáa é'la fí'on-daopaken-kwaasiye senaná kentáféna imáyáa éna fí'on-daopaken-kwaasiye síníye. Miyámó sen-ááígó ímbo túwa'nai íníye. Miyáumai túwaandu uráamba fí'on-aaimo ímbo ísáán-aaifinkembo sembá minááígó ímbo túwa'nai íníye. ¹² Maníkóní ámútankomo tuwín-timi-fasi'aembo maíyamba aamoí é'la pó'la Maníkóní waási kawé'ó uwátínkáí-fasi'aemba tiráái wétaina'la maiyé'la

Maníkóní waási kawé'á uwátínkáaro.

¹³ Mindásafe'la fí'on-aaimo ímbo ísáán-aaifinkembo sewí Maníkómpá'á áísai íyana minááímó waé'maímo simátimiyantafena fasi'aémbá tímíníye. ¹⁴ Maníkóní ámútankomo fasi'aéntáámó símakaisataamo fí'on-aaimo ímbo isáúnda-aaifinkembo Maníkóntáféta inaimó súndasa sóikakenta súmpo kentáásí imáyáago sáwísankaamba uráíye. ¹⁵ Mindásafeta maarásá ónaumne. Maníkóní ámútankomo fasi'aéntáámó símakaimba fí'on-aaimo ímbo isáúnda-aaifinkemba Maníkómpátá inái séta kentáá sááifinkenkwarata sénaumne. Fí'on-aaimo ímbo isáúnda-aaifinken-ima séta kentáá sááifinken-iwarata sénaumne. ¹⁶ Fí'on-aaimo ímbo ísáán-aaifinkembo Maníkómpá'á inái sé'la wenáwí'la mósá máráámba moóráwigomo úwoi-waasimo minááígóní áwáumo ímbo ísaraiwaimo kembiwímó túwaandu uráampimbo ménamo éna sen-ááígóní áwáuma ímbo ísarena póna ímbo kanaa'á érai'e síníye. ¹⁷ Fí'o-on-aaimo ímbo ísáán-aaifinkembo Maníkómpá'ó inaimó sembá kawé'án-ifo minááígóní áwáuma ímbo ísaraindawimba minááígó ímbo áwa'nai íníye.

¹⁸ Fí'on-aaimo ímbo ísáán-aaifinkembo sembá tuwímbai-kanaa wésefo kemá fí'on-aaimo ímbo isáúnda-aaifinkembo súnda sáwífa-kanaa mindásafe'la Maníkómpá'á súwi súne. ¹⁹ Énifo Maníkóní waási túwaandu uráamba fí'on-aaimo ímbo isáúnda-aaifinkembo ayáátáá'-aaimo súnda kári-tantaa'an-ifo ísáán-aaifinkembo fasi'aémbá tímínda-aaimo ampáán-ááímó súnda mindá óraa-tantaa'an-íye.

²⁰ Kesí waásisono. Iyámpóímo ímbo kawé'-ímáyáámó ontembá ímbo miyá é'la táákaefaen-kwaasimo onten-ímáyáán-oro. Umarambó ímbo sáwí-imayaamo ontembá

miyán-oro. ²¹ Naaófá'á Maníkón-aaí aúfáífimba agaimaréna séna Fasi'aénkó séna kesí waási kesáái ímba ísáafo simátimenamne. Fí'on-aaímo sewí simátíménasa miwí tááifinkemba simátimesa sáwí'a uwátinkaiyasa pósa kentáfésa ímba imáyáa ésa kesáái ímba isánááwe agaimaréna siyáíye. ²² Naaófá'á Maníkó miyá éna wení waási wenáái ímbo ísarowi wení fasi'aémbá aráátimumba awánaraantemba Maníkón-aaísafesa ímba timankúnkúmba iyawi fí'on-aaímo ímbo ísáán-aaífinkembo sen-áái isésa sésa Maníkóní fasi'aémpínkémbá wésewe sénááwe. Énifo Maníkó simátimakain-aaí simátímémba Maníkón-aaísafesa timankúnkúmba iyawi isésa sésa Maníkóní fasi'aémpínkémbá miyá wésewe sénááwe. Énifo Maníkón-aaísafesa ímba timankúnkúmba iyawi isésa ímba miyán-áái wésewe.

²³ Maníkóní waási túwaandu urémpimba seyaafá'nánká'ó fí'o-fí'on-aaímo ímbo ísáán-aaífinkembo síyasamo úwoi-waasimo Maníkón-aaísafesa ímbo timankúnkúmba íyan-kwaasimo iyáferesamo isésamo ésa maawí uwó-waasin-owe sénááwe. ²⁴ Énifo seyaafá'nánká'ó Maníkómó simátimakain-aaímo afora'ó síyasamo úwoi-waasimo Maníkón-aaísafesa ímbo timankúnkúmba íyan-kwaasimo iyáferesamo isáíyanamo éna minááígó tirumbá faiyaráinasa sáwí-waasi úne sésa ²⁵ miwítí aúpá-sáwí-imáyáa afora'á mégufigesa Maníkón-aúranka'a kífaesa wen-imáyáa mósá marésa sésa érai'a kempímbá Maníkó méraiye sénááwe.

Maníkóntáfésa imáyáa ésa túwaandu urénka'a arupíse úmai méraaromo siyáin-aaí.

²⁶ Kesí waásisono. Kemó súnnda-aaigoni áwáuma maarán-íye. Maníkóntáfé'a imáyáa é'a túwaandu urénka'a moóráwigo maarán-ímá sénaumne sínana moóráwigo Maníkón-aaífinken-aaí simátiminana moóráwigo Maníkómó aráánaminda simátiminana moóráwigo fí'on-aaímo ímbo ísáán-aaífinkemba sínana moóráwigo mináái waé'mai sína'a miyáumai Maníkóní waási fasi'aémbó tíméntafe'a miyá úmae'a iyóro. ²⁷ Fí'on-aaímo ímbo ísáán-aaífinkembo síyambo é'a kaumbo-kae'-wáásí aantemba sé'a aifa'á moóráwigo sínda waé'mai simásuwainana wenánaaemba moóráwigomo sínda waé'mai simásuwainana wenánaaemba moóráwigomo sínda waé'mai simásuwainana miyá sénááfo ²⁸ minááímó waé'mai síndawimo ímbo méraina'o é'o fí'on-aaímo ímbo ísáán-aaífinkembo sewí seyaafá'-wáásí túranka'a ímbo siyamba imáyáafinkemba Maníkóntáfé'a seró. ²⁹ Maníkómó simátimakain-aaímo simátímémba kaumbo-kae'-wáásímó iyáfasinkesamo simátímémba tuwímbai isé'a mináái tuwímbai ísáaro. ³⁰ Minááímó ísáán-kwaasífinkembo Maníkó moóráwigombo simáminanamo éna simátiminda-waasigo wenáái tai'áínana moóráwigo iyáfasinena simátiminiye. ³¹ Maníkómó aaimó simátimakaiwai seyaafá sé'a moórá-morawigo moórá-morakanaa símae iyé'a pó'a seyaafá'nánká isé'a fasi'aémbá maénááwe. ³² Maníkómó simátimakain-aaímo simátíméwi sembá kentí imáyáara'-aantemba káráwiyaafó miyán-oro. ³³ Kawe'-imáyáámó é'o faru úmáimo méraamba Maníkómbá aráái taifó simátímén-aaí káráwiyo.

Maníkóní waási seyaafá'-náópá'o túwaandu uráamba maarán-owe. ³⁴ Túwaandu urémpinkemba aaré ímba aaí seró. Maníkón-aaí aúfáífinkembo siyáintemba aaré ímba káráwiyonaawe. ³⁵ Mindásafe'a túwaandu urémpinkemba aaré aaí sefó sésa moórá-aaigoni áwáumo tísai ónae sésamo ésa miwítí naaúmpa'a tuwaai'waimbá tísai ónááwe. ³⁶ Kentí imáyáafinkembo miyámó ombá Maníkón-aaí kempínkén-aantemba ímba paápé isa'á ímba kembiwí aantembanifo fí'o-fí'om-barafaken-kwaasiwara'a ísaraafo miwímó túwaandu urésamo ontembá miyán-oro.

³⁷ Kempínkémbá tuwímbai kesáfésa sésa Maníkómó siyáin-aaí ísaraundawi únemo síyawiyé tuwímbai kesáfésa sésa Maníkó fasi'aémbá símakaiwai únemo síyawiyé miyámó sewí maanáúfáímó agaimáímó timúndafimba toráumai awáné'a sé'a mináái Fasi'aénkó áamámba siyáin-aaín-iyé sénááfo ³⁸ maanáúfáímó agai-timúndamo ímbo íséwa'lo é'a miwísáfé'a sé'a ímba Maníkóní áamáánko kentirumpimbá wéraiye seró.

³⁹ Kesí waásisono. Maníkómó simátímakain-aaímo simátímémba fasi'aén-ímáyáá é'a simátíma'mae'a iyé'a fí'o-fi'on-aaímo ímbo ísáán-aaifinkembo sembá ímba aiyowáí'a úmáráaro. ⁴⁰ Énifo seyaa'fá'-ááímó sembá ímba sáwífa'-aaímo síyamba aáno úmai arupíse úmai méraaro.

15

Ísumba pukómpinkembo iyáfasinankarain-aaí.

¹ Kesí waásisono. Ásé-aaí kosimátímakaunda-aaí aneka'ó simátíménda ísáaro. Minásé-ááísáfé'a éraile sé'a ta'ótoke'a fasi'ámai méraawe. ² Fasi'ámaímo ta'óto'mae iyé'o é'a kawé'-ámbá arááíwa'mae iyónááfo tóikaken-aantemba éraí'emo síyambo é'a kawé'-ámbá ímba arááíwa'mae iyónááwe.

³ Aifa'á Maníkó mináái simásimuwa'a kembó simátímakaunda óraa'-aaí póna Maníkón-aaí aúfáifimba agaimarésa siyáantemba sáwí-imayaasa maisiyuwáíndasafena Ísu Káráísiti puwúwasa ⁴ utámárówana kaumbo-kánáá maisuwówana Maníkó pukómpinkemba iyáfasinankaraiye. Mináái Maníkón-aaí aúfáifimba agaimarésa siyáawe. ⁵ Ísu Káráísiti pukómpinkemba iyáfasinena Pítaan-aúranka'a paápé éna wení kísau-waasi túranka'a paápé éna ⁶ moóra-kanaa sáwífa'-waasi wesé'o núwai 500 waasi túranka'a paápé uráíye. Minkwáásífínkémbá sáwífa'nanka úwoi túnaraawasa tuwímbai pukáamba minkwáásí túranka'a paápé éna ⁷ Yémisin-aúranka'a paápé éna wení aantá-waasisonti túranka'a paápé éna ⁸ ánaaemba kemá Póro súranka'a paápé éna Ísu Káráísiti wení waási-i'a uwásinkainkwae-imayaa ímba uráunda kembá wení waási-i'o uwásínkaraiwai súranka'a paápé uráíye. ⁹ Ááema Ísu Káráísitini waási sáwí'a uwátínkarauempo Fasi'aénkóní aantá-waasifinkemba kemá kári'-waasi úne. Ímba kanaán-uráunda pósa kentáfé'a Fasi'aénkóní aantá-waasi ónemo sembá uwó-áái sewé-ímáyáá wéune. ¹⁰ Énifo Maníkó úwoi súwa'nai uráimba pó'a Maníkómó kesáái simátiminkwae séna sí'mákaiwai ówánana wemá úwoi súwa'nai úwa'a ímba úwoi mé'a fasi'aén-kísáú wémaewanana kesí kísaugo fí'owiti kísaugomba iyáákaraifo keyáá minkísáú ímba maéwánana Maníkó súwa'nai ena kesé'a mérowa'a minkísáú maiyáumne. ¹¹ Kemó ásé-aaímo simátimewanda-aaí isé'a miwímó simátímún-aaí mimbórá-áái pó'a isé'a timankúnkúmba uráawe.

Púwón-kwaasimo iyáfasinaiyan-aaí.

¹² Maníkó Ísu Káráisitimba pukómpinkemba iyáfasinankarain-aaísa simátimundasa kempínkémbá tuwímbai sé'a púwón-kwaasi ímba iyáfasinanaawe sembá nóra séra wéseo. ¹³ Púwómpinkembo ímbo iyáfasinanaankakaa Maníkó Ísu Káráisitimba pukómpinkemba ímba iyáfasinankaraisino.

¹⁴ Maníkó Káráisitimbo pukómpinkembo ímbo iyáfasinankarainkakaa simátimunda-aaísa sáwísankaamba uwáwisa'a misáwísánkáán-ááísáfé'a timankúnkúmba owisinó. ¹⁵ Púwómpinkembo ímbo iyáfasinanaankakaa Maníkó Káráisitimba pukómpinkemba ímba iyáfasinankaraisino. Maníkó Káráisitimba pukómpinkemba iyáfasinankaraiyemo simátimundasa éni'fo minááímó karo'-ááímó inkakaa Maníkómó uráintafeta karo'-ááiyésá simátimusino. ¹⁶ Púwómpinkembo ímbo iyáfasinanaankakaa Maníkó Káráisitimba pukómpinkemba ímba iyáfasinankaraisino. ¹⁷ Maníkómó Káráisitimbo

pukómpinkembo ímbo íyáfasinankarainkakaa úwoi-aaisafe'la timankúnkúmba owaná aoisaambá kempímbá úwoi wéraisino.

¹⁸ Moórá-aaiwara'la simátimenaumne.

Maníkómó Káráisitimba pukómpinkembo ímbo íyáfasinankarainkakaa Káráisitinka'lo timankúnkúmba ésamo pukáawi pukáampinkemba ímbo íyáfasinesa Maníkóni ewaa'á ímbo mésa sáwí-aempa'la méraawisino. ¹⁹ Marapá'ó méraundara'la séta púwóndafinkemba íyáfasineta wíyómpa'la Ísu Káráisitiye'la méraandasa amu'maréta méraumne-aaimo karo'-ááímó súndarakaata marapá'-wáásí kentáá suwíyáái ésa tirumbá uwásínkááwisino.

²⁰ Érai'-aai maarán-ááín-iye. Maníkó Ísu

Káráisitimba pukómpinkemba íyáfasinankaraiye. Púwón-kwaasifinkemba aifa'á wemá íyáfasinkaimba pósa ánaaembo puwíyan-kwaasi íyáfasinanaawe. ²¹ Aifa'-wáásígón-áwí'la Ándámu sáwí'la uráimba pósa púwón-amba seyaafá'nánká wéaraaiwaefo moórá-waasigon-awi'la Káráisiti kawe'á uráimba póna seyaafá'nánká puwíyampinkemba íyáfasintinkainiye. ²² Seyaafá'nánká Ándámun-aísaafitantambo uráundawi póta púwóndasaanifo Ísu Káráisitini waásisa póta púwóndafinkenta íyáfasinanaumne. ²³ Maníkó siyáin-kanaa tínata púwóndafinkenta íyáfasinanaumne.

Aifa'á Maníkó Káráisitimba pukómpinkemba íyáfasinankaraimba póna Káráisiti marapá'ó kumíndara'la Maníkó Káráisitini waásisa púwóndafinkenta íyáfasinainanasa ²⁴⁻²⁶ mindá tai'áinda-kanaa Ísu Káráisiti káráwiyinana Maníkó sínana Káráisiti wení namuro-wáásí iyáákkena fí'owimo sáwí-kisaura'lo káráwiyaan-kisauwe fí'o-fi'o-sawi-fasi'aene tai'ásuwena puwíyan-amba tai'ásuwena miyámó índa wení namuro-wáásítí fasi'aémbá tai'ásuwena Maníkóntáféna séna kesifóo seyaafá-tántááká'á káráwiyuwo síníye. ²⁷ Maníkón-aai aúfáifimba agaimaréna séna

Maníkó wembá seyaafá-tántáá'á

iyáákamai-i'la uwánkaraiye

agaimaréna siyáifo Káráisiti Maníkómbá ímbo iyáákainiye. Maníkó sínana Káráisiti seyaafá-tántáá'á iyáákainiye. ²⁸ Maníkó Káráisitimba seyaafá-tántáá'á iyáákamai-i'lo uwánkaraindara'la Káráisiti Maníkón-ááninko Maníkóntáféna séna emá seyaafá-tántáá'á iyáákamai-i'la uwásinkaandawi po kenká'á káráwiyinone sínana Maníkó seyaafá-tántáá'á káráwiyiniye.

²⁹ Tuwímbai sésa puwíyampinkemba ímbo íyáfasinanaawe sembánifo pukáan-kwaasisafesa imáyáa ésa nombá maiyáawe. Puwíyampinkemba ímbo íyáfasinanaawe-aaimo érai'-aaimo inkakaa pukáan-kwaasisafesa ímbo imáyáa ésa nombá máéwaisino.

³⁰ Púwóndafinkembo íntaamo íyáfasinanaetara moórá-mora-naopa'la sínkamonae wéopa'la ásé-aai ímbo kosimátíma'mae'la núsino. ³¹ Kesí waásisono. Kembiwíyé kewé kentáásí Fasi'aénkó Ísu Káráisitiye'la kááísamai méta kentáfé'la aamoimó únda miyámó érai'lo úndantemba aasiyaasi-kánáá imáyáa é'la sé'la káfékaamba sínkamiya'la púwóno-imayaa únda mindáwara'la érai'-aain-iye. ³² Púwómpinkembo ímbo íyáfasinanaankakaa kemá úwoi-waasi é'la kesí imáyáafinkemba sune. Afáá-póígómó waási fándaifo sésamo arááíwáéntemba kembá miyaráámbó uwásínkáámba maanká'á Éfésási-naopa'lo méraunda óraa'-umbai-tantaa'la kempá'á tisa'á óraa-kisaumo maúnda úwoisafe'la wéune súsino. Púwómpinkembo ímbo íyáfasinanaankakaa waásiti imáyáafinkembo sentembá miyá séta aafáyáasa puwónaumpo káfé'la kawé-tómbá néta sirááímo taintentá ónaumnesa súsino.

³³ Puwíyampinkemba ímba íyáfasinanaawemo sembá minkáró'-ááísáfé'a érai'e sefó sé'a simátíménda-aai isé'a káráwiyoro. Tuwímbai érai'a sésa sáwí'o on-kwáásísé'o méraambo é'a kawé'-ámbá ifátuwe'a sáwí-amba arááiwaenaawe sefó ³⁴puwíyampinkemba ímba íyáfasinanaawe minkáró'-ááísáfé'a sáwí-imayaawe sáwí-awauwe ifátuwe'a kawé'-ímáyáán-oro. Miyámó íyantafe'a sé'a kempínkémbá tuwímbai Maníkómpá'á ímba tiyáawe súne.

Puwíyampinkembo íyáfasinaiyamba wíyómpa'o méraiyan-tuman-iye-aai.

³⁵ Puwíyampinkemba ímba íyáfasinanaawe-imayaa é'a síesai e'a sé'a púwón-kwaasi nóra úmaiya íyáfasinesawa nóran-tuwa ma'máíya íyáfasinanaao-aaimo ³⁶ síesai omba sáwí-imayaafinken-aain-iye. Puwíyampinkembo íyáfasinaiyamba maararáámbá uráifo isé'a kísau-anauntunka'a imáyáán-oro. Ánáuntumba u'marááwana minánáúntúnkó ímba úwoi áruma wéwiyaifo u'marááwana ánaaemba mapánkena áruma wéwiyaiye. ³⁷ Tómbá fákákesamo nempínkémbá ímba aneka'á wéu'maraafo ánáuntumba maiyésa kísau fúmáráawana aneka'á áruma wíkéna wéanon-iye. ³⁸ Maníkó sisaná moórámora-anauntumpinkemba áruma wíkéna óraa'o ímbá Maníkó wení imáyáafinkemba seyaafá-tómbá fí'o-fi'on-auwara-tomba makáifo ³⁹ seyaafá'ó méraamba mimbórá túwawaa'a ímba maréna waási fí'on-tuwawaa'wara'a tinkéna waí-waamba fí'on-tuwawaa'wara'a maréna numamá fí'on-tuwawaa'wara'a maréna mófáá'a fí'on-tuwawaa'wara'a makáiyé. ⁴⁰ Wíyómpa'a fí'on-tantaa'a wéraisana marapá'á fí'on-tantaa'a wéraiye. Wíyómpa'o wéraimpimba fí'on-to'waai wéraisana marapá'ó wérainka'a fí'on-to'waai wéraiye. ⁴¹ Aafáúfímbá fí'o-sama wéraisana wíyómpimba fí'o-sama wéraisana okómpímbá fí'o-fi'o-sama wéraisana miyá uwásariye.

⁴² Miyámó intembá puwíyampinkembo íyáfasinaiyamba maará ónááwe. Púwómbó utámaráán-tuwawaa'a tai'áínífo mimpínkémbó íyáfasinaiyan-tuwawaa'a waé'wae'a íníye. ⁴³ Utámaráán-tuwawaa'a aamoisaén-túwawaa'a sáwí-tuwawaa'an-ifo puwíyampinkemba íyáfasinaiyan-tuwawaa'a fasi'aén-túwawaa'a kawé-túwawaa'an-ifo ⁴⁴ utámaráán-tuwawaa'a marapá'ó méraan-tuwawaa'an-ifo púwómpinkembo íyáfasinaiyamba wíyómpa'o méraiyan-tuwawaa'an-iye. Marapá'ó méraan-tuwawaa'o intembá wíyómpa'o méraiyan-tuwawaa'a wéraiye. ⁴⁵ Mindásafena naaófá'á Maníkón-aai aúfáifimba agaimaréna séna

Maníkó aifaráán-kwáásígón-áwí'a Ándámumbo úmakaimba úwauwa éna waásin-iye agaimaréna siyáiyé. Ánaaen-kwaasigon-awi'a Ísu Káráísiti waásimo aúí'o úmaimo maé'mae'o íyan-amba wikáiwai paápé uráiyé. ⁴⁶ Wíyómpa'o méraiyan-tuwawaa'a ímba aifa'á paápé uráifo marapá'ó méraan-tuwawaa'a aifa'á paápé uráiyé. ⁴⁷ Maníkó aifa'-wáásígómbá marasámbá úmakaifo ánaaen-kwaasigo Ísu Káráísiti wíyómpakemba kunkáiyé. ⁴⁸ Ándámumbo marasámbó úmakain-auwawaa'o wéraintemba seyaafá'-wáási miyán-túwawaa'a wéraifo Káráísiti wíyómpaken-auwawaa'o wéraintemba wení waási miyán-túwawaa'a wéíniye. ⁴⁹ Maníkómó marasámbó úmakain-kwaasiyaambo úndantenta Káráísiti wíyómpakewimo intentá ónaumne.

⁵⁰ Kesí waásisono. Simátíme'a súne. Maníkómó wíyómpa'o káráwiyaipa'a marapákén-túwawaawara'a ímba méraiyan waé'wae'o índá-tantaa'o wéraindafa'a tai'áínda-tantaako ímba mimpímbá wéíniye súne.

⁵¹ Maníkómó aúpá'-makénamo aráátímakain-aaimo simátíménda isáaro. Seyaafá ímba puwéta úwoi méta súwawaata fí'o-suwawaata faufínata ⁵² mimbórá-kánáá wíyómpakemba uwíyemba sínana minúwóiyáámbó aafáyáumo tawáíntemba

minúwóiyáámbá pukén-kwaasi íyáfasintinkainasa maé'mae'a íyata súwawaata fí'o-suwawaata faufíniye. ⁵³ Marapá'ó méraunda-suwawaata púwón-da-suwawaatan-ifo wíyómpa'o méraanda-suwawaata ímba púwón-da-suwawaata faufíniye. ⁵⁴ Marapá'ó méraan-tuwawaa'a púwón-tuwawaa'an-ifo wíyómpa'o méraiyan-tuwawaa'a ímba puwí-tuwawaa'o faufíndara'a Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna siyáin-aai paapé íniye. Maará siyáiyé.

Púwón-amba tai'áinana maé'mae'o íyan-anko
púwón-ankomba íyáákainiye

agaimaréna súwana ⁵⁵ moóráwigo séna
púwón-anko ímba íyáákaraimba póna púwón-ambo sáwí'o uwátinkainda-fasi'aenko
tai'áiniye

agaimaréna siyáiyé. ⁵⁶ Maníkóní áamáambo ísámaimo túwáán-imayaago ta'ótokaiye. Miyámó ontáféna púwón-ambo sáwí'o uwátinkainda-fasi'aenko ta'ótokaifo ⁵⁷ Maníkó púwón-amba kentáá íyáákamai-ita wéuwasinkaiye. Kentáásí Fasi'aénkó Ísu Káraísiti púwón-ankoni fasi'aémbá tai'éna íyáákaraimba póna Maníkó miyá wéuwasinkaisata súwisa súne.

⁵⁸ Mindásafe'a kesí waási fasi'ámai mé'a ímba tuwesarái ína'a Fasi'aénkóní kísau maimaé wéiyé'a ímba ifátúwáaro. Fasi'aénkóní kísau wémaemba ímba úwoi-kisaun-ifo áúwara-kísau wémaefo maimaé íyóro.

16

Fasi'aénkóní waási túwa'nai on-óntánkón-aai.

¹ Maníkóní waási Yérúsaremu-naopa'a méraawi tómbá ímbo makáawi túwa'nai íyamba óntamba torupé'a maarán-oro. Kárésíyaa-marafa'a Maníkóní waásimo méraawi simátímakaundantemba miyán-áái simátimumpo miyán-oro. ² Moórámora-sondaara'a moórá-kisaufin-ontamba tuwímbai Maníkóní waási túwa'nai íyapa'a maré'a kentí naaúmpimpa'o maráiyamba óraa'a ína'a ánaaemba kempá'á komáéna'a Maníkóní waási Yérúsaremu-naopa'o méraawi timíyan-ontamba ímbo saafá íyamba úwoi maitiménááwe. ³ Kempínkémbá tuwímbai íyáfasintewa'a kempá'á komé'a aúfái agaimái timé'a ti'maráanasá Maníkóní waási Yérúsaremu-naopa'o méraawi mináúfáiyé torupámaraiyan-ontane maimaésa mátimenaawe. ⁴ Minkánáá kemó komáénda-kisaumo wéraina'o é'a konasá miwí kesé'a kónááwe.

Kórinti-naopa'a kónae siyáin-aai.

⁵ Máséndóniyaa-marafa'a Maníkóní áse-aai simátíma'mae'a nónae únda pó'a miyá kósimatime'a kempá'ó kondá ⁶ ampáánkárá koménaum ayáátáákara koménaumno. Ímbo aampa'ó wénon-kanaa uwí-nómpáké-fíyúndámó mafaiyáíndarara fí'on-daopa'a kónaumno. Fí'on-daopa'o kónae ona'ó é'a súwa'nai íya'a kónaumne. ⁷ Kempá'ó ayáátááka'o koménae'o súnda Maníkómó ewé sína'o é'a ayáátááka'a koménaumne.

⁸⁻⁹ Maanká'á Éfésási-naopa'a áse-aaimo simátíménda-waasi sáwífa'a méraamba pósa isésa érai'e sésa fasi'ámai ménaawi máéwasa kesí kísausafesa aambó faiyíyan-kwaasi sáwífa'a méraawe. Minkísáúmó maúnda tómbá fáká'mai Maníkóntáfésa ísámai kaundánae sésa túwaandu ombá minkánáá ímba tiyáisa'a mé'a minkísáú maúnda póna mintánón-kánáá tai'áína'a kónaumne.

¹⁰ Moóráwigo Tímótimo kentópa'o komérainda aamoí é'a áwa'nai oro. Kemó úndantemba Fasi'aénkóní kísau wémaifo ¹¹ wentáfé'a úwoi-waasin-iye ímba sé'a tínaemba uwáméro. Kembiwí tiyuwénamo kempá'ó tínda áwa'nai íyana kempá'á

kawe'-úmai tíno. Wesé'o Maníkóní waási kentáásí waási kempá'ó tíyantafe'a timu'maré'a méraumne.

¹² Kentáásí waásigon-awi'a Ápórosimba óraaka simáme'a sé'a Kórinti-naopa'a kentáásí waásimo wíyan-kanaa esé'a waaó súnda póna káfé'a ímba kanaa'á wínífo aambó wérainanamo éna wíníye.

¹³ Kentúra'a káráwiye'a Maníkómpá'á timankúnkúmba úmae iyé'a ímba táá'a ína'a fasi'ámai méraaro. ¹⁴ Kísaumo máémba waási-imayaa úmai kísau máéro.

¹⁵ Kesí waási ísáaro. Ákáyaa-marafaken-kwaasi Sétefanasini akúmbá aifa'á Maníkómpá'ó tiyáawi Maníkóní waási fasi'ámaimo túwa'nai on-áái ísaraawe. Óraaka simátime'a sé'a ¹⁶ miyán-kwáásímó sen-áái taawiyafé'a miwísé'a Maníkóní kísau fasi'aén-kísáúmó wémaewi-taai ísáaro.

¹⁷ Kempínkémbá kaumboráú-tuwi'a Sétefanasiye Fótíyúnetasiye Ákáikasiye mindárou kempá'á tewa'á aamoí úmpo kembiwí ímba seyaafá'nánká kanaa'á kempá'á tewasá mindárou kempá'ó tembá aamoí úne. ¹⁸ Mindárou kesí imáyaa aúí'a uwásinkesa kentí imáyáawara'a miyá uráawe. Miyán-kwáásí túwí'a mósá máráaro.

¹⁹ Ésiyaa-marafa'a naaó'-naokemba Maníkóní waási kentáfésa kawe'-úmai méraaro wésewe. Moóráwigon-awi'a Ákwíra awaainínkó Párisiraawe mindáraití naaúmpa'a túwaandu owí Fasi'aénkóe'o kááísamai méraawi aamoí ésa kentáfésa kawe'-úmai méraaro wésewe. ²⁰ Maanká'ó méraawi Maníkóní waási seyaafá'nánká kentáfésa kawe'-úmai méraaro wésewe. Moórá-mora tiyáámba tíméro.

²¹ Ayáiyá'á kemá Póro agaimaráúmpo awáné'a wenayáánaufi'a isaná wenááin-iye sé'a ísáaro.

Kemá Póro súne. Kawe'-úmai méraaro súne. ²² Fasi'aénkómpá'ó ímbo tirumbó áméwi Maníkó sáwí'a uwátinkainiye. Kentáásí Fasi'aénkó kumíníye súne. ²³ Fasi'aénkó Ísu úwoi wétuwa'nai-intafe'a ínaí súne. ²⁴ Ísu Káráísitiye'a kááísamai méraawa'a kembá sirumbá tímúne.

Kemá Póro súnda-aai taí'áíye.

2 Kórinti

Ísu wíyómpa'a iyówana Póro moórá-waai úmai afakaeté-aataiya'iyo miyáumai-aatai maisuwéna maanáái agaimái Kórinti-naoraa-waasi Ísuni aampa'ó kun-kwáási tímakaiye. Póro Máséndóniyaa-marafa'a mérowana Táítási Kórinti-nao'a tuwéna Pórompa'a wéména Kórinti-waasi-taai kosimámuwana Póro iséna séna aúfáíma agaimái tímakaunda isasá isésa tuwímbai sáwí'ò ombá tínaaemba uwásukaawasa tuwímbai ímba miyá ésa kentáfésa sésa ímba érai'a Ísuni aantá-waasin-iyé wésewe séna érai'a Ísuni aantá-waasin-iyé síwae séna maanáúfái agaimarówasa mátímakaawe.

¹ Kemá Póro maanáái agai-timúmpo isáaro. Moóráwígon-awí'a Tímóti kentáási waásigo kesé'a méraisa'a agaimaráúmpo isáaro. Maníkó wení imáyáfinkemba kentáféna séna aantá-waasi éma Ísu Káráisitín-aaí kosimátíma'mae núwo séna sí'mákaifo isáaro. Kórinti-naopakewi Maníkón-aaisafe'a érai'emo sewí isáaro. Ákáyaa-marafa'a Kórinti-naopakewiye fí'o-fi'on-daopakewiye méraawi Fasi'aénkóní waási isáaro.

² Maníkó kentáásifowawe Fasi'aénkó Ísu Káráisitíye úwoi túwa'nai esarai aáno'ò uwátinkaayantafe'a inái sune.

³ Kentáási Fasi'aénkó Ísu Káráisitín-afowa Maníkón-awí'a mósá maráúmne. Wemá kentáásifowama arumbó uwásínkáíwai siráfaenasa súwa'nai iwáín-áwíta mósá maráúmne. ⁴ Fí'o-fi'on-umbai-tantaa'a seyaafá'á kentááfá'ó timbá Maníkó siráfaiyaimba póna fí'o-fi'on-umbai-tantaa'ò tuwímbaífa'ò tínda Maníkómó siráfaiyaintenta úmai kesáá miwí kanaa'á arásáfaitinkanaumne. ⁵ Káráisitimba áí'ò úní'a uwánkówasa Káráisitíni waási-i'ò úndarakemba sí'a índá-i'ò uwásínkáámba miyáumai Maníkómó Káráisitímbo aráfaiyaintemba miyáumaisa óraata siráfaiyaiye. ⁶ Kembiwisé'a méta túwa'nai ówánanasa sáwí'ò urómpinkemba Maníkó tí'maena kawepá'á métínkaraiye. Miyá ówándarakemba sí'ò únita uwásínkóna Maníkó siráfaiyaiye. Keséta méraawanasasa sí'ò únita uwásínkóna ímba ifátuwaundasa fasi'ámais méraumne. Miyáumai tí'a índá-i'ò uwátinkaiyamba kesáámó uráundantembo miyá é'ò ímbo ifátuwe'ò fasi'ámáimo mérai'yambo éna Maníkó kenkwará'á tiráfaitinkainiye. ⁷ Sí'ò úní'ò uwásínkaraantenta tí'a índá-i'ò uwátínkáámba miyáumai Maníkómó siráfaiyaintemba tiráfaitinkaiyamba séta mindásafe'a fasi'ámai ménaawe óraaka séta timu'maréta méraumne.

⁸ Kesí waásisono. Ésiyaa-marafataamo maéwánda fí'o-fi'on-umbai-tantaa'a kentááfá'ó túmba mináái isáíwae séta simátimumpo isáaro. Minúbái-tántáá'ó fí'oran-oraa'-umbai-tantaa'a úwata kentááfá'ó túmba póta puwónaumne séta súnareta ⁹ sínkamiyata púwóna-kanaan-iyé séta súnareta ímba kentáási fasi'aéntámbán-ifo Maníkóní fasi'aéntámbá kísausa wémaeta méraumne. Maníkó pukáampinkembo iyáfasintinkaiwaini fasi'aéntámbá kísausa wémaeta méraumne súndasafenasa minóráá'-úbái-tántáá'á kentááfá'á tiyáíye. ¹⁰ Umbai-tántáápímbá puwónae ówándafinkemba Maníkó síyótáisa uwásínkowata súnaraundasa póna miyámó uráintemba íníye. Sáwísampinkemba síyótáisa úmaena iyíníye séta méraumne. ¹¹ Kewará'á kentáásafé'a Maníkómpá'á súwa'nai e'a inái seró. Sáwífa'nanka inái síyana Maníkó súwa'nai índá mindásafesa Maníkómpá'á súwi sénááwe.

Póro karo'-áái ímbo simátímakain-aaí.

¹² Waási túranka'ò méraundasafeta imáyáa úndasa sirumpinkén-ímáyáágó séna kawé'-úmais méraumne sisatá aamoisá wéune. Marapá'-ááígóní áwáuma ímba

imáyáa éta Maníkó úwoisaamo súwa'nai intáféta imáyáa éta Maníkóní kísau aantemba maéta ímba kae'-ááiwará'-wáásiyáán-úmáisa méraundantemba kentúranka'a érai'a miyá úmáisa méraumne. ¹³⁻¹⁴ Agaimái timúnda-aufaiimba ímba kaumbo-kae'-áái simátimumpo toráumaimo awáné'lo ísaraan-aai aantemba tafisímai súne. Kentáásí áwáuma kárika'a suwánaafo suwánamai kawel'á íwae sé'a únda miyámó é'lo é'a Fasi'aénkó Ísu kumíndara'a kentáfétaamo aamoimó ondantembá kentáásafé'a aamoí onááwe.

¹⁵⁻¹⁶ Kembiwí kentáásafé'a aamoí uwásínkááwe-aai imáyáa uráundasafe'a sé'a kae-kánáá kentópa'a kómé'a Máséndóniyaa-marafa'a kónae únda kentópa'a kuré'a tiyuwé'a wéme'a Máséndóniyaa-marafa'a kuré'a kouweré'a anekal'á kentópa'a tiyé'a tiyuwé'a Yúndiyaa-marafa'a ténaumne siyáumne. Kae-kánáámó kawel'ó uwátínkáana'a súwa'nai íya'a Yúndiyaa-marafa'a ténaumne-imagaaamo uráundasafe'a mináái siyáumne. ¹⁷ Miyámó ónae uráunda ímba miyá uráundasafesa kempínkémbá tuwímabai kentáfésa sésa kae'-ááiwará'-wáásín-iye siyáafo kentópa'a kónaumne siyáunda marapá'-wáásímó ontembá ímba miyámó únda mimbórá-ímáyáa úmai mimbórá-áái aforal'á simátímakaumne. ¹⁸ Maníkó érai'-aai aantembo siyáintemba simátímakaunda-aai ímba kae'-ímáyááfínkémbán-ifo mimbórá-ímáyáa úmai mimbórá-áái aforal'á simátímakaumne. ¹⁹ Sáírasiye Tímótiye kewé kentópa'o maéwánda Maníkón-ááninko Ísu Káráisitín-aaisa simátímakaunda wemá moórá-aai aforal'á séna moórá-aai aúpá'á tuwéna miyá ímbo iwái póna seyaafá'-áái aforal'-aantemba siwáin-aai simátímakaumne. ²⁰ Maníkó seyaafá'-áái símai fasi'ámakaimba Ísu Káráisitintafena siyáimba póna paapé uráiyé. Ísu Káráisiti miyá-séyááfá-kísáúmó maiyáintafeta Maníkó siyáin-aaisafeta érai'-aaiye súnanasa Maníkón-áwí'a óraa'a wéraiye. ²¹ Maníkó Ísu Káráisitimba kentááwé kembiwíyé kááísasinkaraisata fasi'ámáisa méraumne. Kentáá wemparí'a úmarena ²² kesí waásín-owe séna érai'a wení waásisa úne sendasáfénasa wení ámútankomba ai'marówana kentáásirumpimba kumbérimba mindásafeta séta to'mayaa uwásínkarainta miyá ínáyesa súne. Miyámó uráintafe'a ímba kae'-ááiwará'-wáásiyáámbá úne.

²³ Maníkó kesí kisaugomba awánaraiwain-aúranka'lo simátimunda-aai érai'-aain-iye. Kórinti-naopa'a kentópa'a kónae séwánda óraaka simátíménana tirunkó umbái taifó sé'a ifátuwe'a ímba kuráumne. ²⁴ Maníkón-aaisafe'a érai'e fasi'ámai sé'a wempá'á timankúnkúmba uráamba póta kentópa'lo kondasá Maníkón-aaisafe'a timankúnkúmba oró-ááísá ímba anekal'á sénaumpo tirunkó aamoí indasafeta kempímbá taankarotámai méta kísausa komaénaumne.

2

¹ Imáyáa é'a sé'a aneká kentópa'a wé'a sáwí'lo ontáfé'a óraaka simátíménana tirunkó umbái taifó sé'a káfé'a ímba kónaumne siyáumne. ² Kentirumbó umbái tátínkáanasamo ésa kesirumbó kawel'ó uwásínkaiyawí ímba ménaawe. ³ Kentópa'a ímbo kuráundara'a sé'a aúfáifimba toráumai awáné'a sáwí'lo ombá kawel'á uwátínkaiwae sé'a kentópa'lo kondá ímba sirunkó umbái táiniye sé'a mináúfái agai-timé'a kawel'-úmáimo méraantafena kesirunkó kawel'ó índawi mináúfái agai-tímakaumne. Kesirunkómó kawel'ó ínanamo éna kentirunkówará'á kawel'ó índá mindá érai'-aain-iye. ⁴ Mináúfái agai-timéwánda sirunkó umbái tówa'a kentáfé'a óraa'-imagaa é'a áfááraumai ifí'á tátinke'a tirunkó umbái táindasafe'a ímba mináúfái agai-tímakaumpo Póro wenaruntá áfááraumai símakaiye siyantafe'a mináúfái agai-tímakaumne.

Sáwí'lo uráin-kwaasisafe'a enáái taí'áiyé serómó siyáin-aai.

⁵ Kempínkémbá moórá-waasigo sáwí'lo uráintafena ímba kempín-aantembanifo kem-biwífínkémbá tuwímbaifimba umbai-tántáá'á wéraiye. Seyaafápímbá umbai-tántáá'á wéraiye-aai miyán-óráá'-áái ímba sénae sé'a tuwímbaifimba umbai-tántáá'á wéraiye-aai sune. ⁶ Tímakaunda-aufai toráumai awáné'a símai moórá-aaiya'-maré'a fasi'aén-áái minkwáásígómbá simánke'a wení ewaa'á ímba mé'a sáwí'lo uráintafe'a mimbéyámbá amé'a ímba fí'om-beyamba áméro. ⁷ Káfé'a wentáfé sé'a enáái tai'áiye sé'a ímba aneka'á imáyáa úmae iyé'a aráfáéro. Kemó ámé-sawi-meyamba waé'wae'a ínana séna ímba kanaa kawé'-ámpá'á kónaumne séna ifátúwáifainifo ⁸ wentáfé sé'a embá siruntá amúmpo kawé'-úmai méraao seró-áái óraaka sune. ⁹ Ááéma kentáfé sé'a simátimunda-aai isánaa Ína isánaáo sé'a kentópa'a ímba wé'a mináúfáifímbá agai-tímake'a timu'makáumne. ¹⁰ Sáwí'lo uráin-kwaasigontafe sé'a wenáái tai'áiye sé'a ímbo aneka'ó imáyáamo ontembá kewará'á miyá úne. Sáwí'lo uráintafe sé'a wenáái tai'áiye sé'a ímba aneka'á imáyáa é'a Ísu Káráisitín-aúranka'a kentáfé'a imáyáa é'a miyá úne. ¹¹ Waántáwankoni sáwí-kisaugoni áwáuma awáné'ta kentáá iyáákaifo séta sáwí'lo uráintafeta aneka'á ímba imáyáa úmae iyé'ta séta wenááima tai'áiye sune.

Tóroasifa'a ména Póro óraa'-imayaa uráin-aai.

¹² Ísu Káráisitín-aai ásé-aai kosimátimenae sé'a Tóroasi-naopa'a komaéwánda minááímó isáiyantafena Fasi'aénkómó to'mayaa úmba awáné'a ásé-aai simátimenae sé'lo ówánda ¹³ kesí waásigon-awi'a Táitási kentí naaópakemba Tóroasi-naopa'a ímba téna kentáái tasimásímintafe'a ayaafái uwááe'a ímba awáné'a óraa'-imayaa é'a sé'a tiyuwé'a kónaumne sé'a Máséndóniyaa-marafa'a tiyáumne.

Ísuni fasi'aéntámbá siyáántán-kwimái áfontaamo fáúnda-aai.

¹⁴ Maarán-ááisáfé'ta Maníkómpá'á súwisa sune.

Ísu Káráisiti iyáákaraintafena Maníkó wenté'ta kááísasinkenasa óraaka sisatá siyáántán-kwimái áfonta fáúne. Maníkó si'marówata Káráisitín-aai seyaafá'-máráfá'á kosimátimunayasa ísááwana wenááigo asaa-wiyúnkáámbá úmaena seyaafá'-máráfá'á wété wéiye. ¹⁵ Maníkó séna Ísu Káráisiti kentáféna imáyáa éna kesí kisaumo máimba asaa-wiyún-kánámó agáentemba wéiye simbá miyámó intembá Ísu Káráisitín-aai simátimunanasa Maníkó kentáásáféna séna Ísu Káráisitimo intembá asaa-wiyún-kánámó agáentemba owé wéiye. Maníkón-arááímo wáéwi minkwíyúmbá ísááwasa waántáwankon-arááímo wáéwi minkwíyúmbá ísáámba wéowe. ¹⁶ Waántáwankon-arááímo wáéwi puwésa Maníkóní némpa'a maé'mae'lo iyawi Ísu Káráisitín-aai simátimunda-aaisafesa ánkúkaamban-iyé sewasá Maníkón-arááímo wáéwi minááísáfésa sésa asaa-wiyúnkáámbá wéiye sésa maé'mae'a ónááwe. Maníkón-aai simátímén-aai óraa-kisaun-ifo waási aantemba ímba kanaa'á wémaewe. ¹⁷ Maníkó si'marówata Káráisitini kisaun-waasi méta wenaúranka'a Maníkón-aai érai'-aai simátiméta ímba kae'-ááiwará'-wáásiyáántá únasasa méyámbáréwa'a óraa'-ontamba maénae sésamo ontembá tuwímbai Maníkón-aai simátíménayasa méyámbá simíwae sésamo ontembá kesáá ímba miyásá é'ta Káráisitini kisaun-waasi

mé'ta Maníkón-aai érai'-aaisa simátimune.

3

Aú-aai símáimo kááísamakain-aai.

¹ Minááímó simátimundasafeta ímba kentáá súwí'a maé'ta wéiyune. Tuwímbai aúfái agai-tímúwasa maimaésa mátímúwa'a toráumai awáné'a kawé'an-owe siyáafo kesáá ímba miyá é'ta kentáásí kisaun-aufai agai-tíménata toráumai awáné'a aamoí uwásinkaiwae-ita ímba é'ta ímba kentáásí kisaun-aufai agáéro súmpo Maníkó si'maráisata wení kisauna wémaumne. ²⁻³ Tuwímbaimo fí'owiti kisaugoni aúfái

awánésamo aamoimó uwátínkáántemba tuwímbai-waasi kembiwí tuwánésa sésa érai'a Ísu Káráisiti Póroe'a kísau máén-kwaasiye wenté'a ti'marówasa wenáái tasimátímúwasa isésa érai'e suwaná Káráisiti wení waási-i'a uwátinkowana Maníkó fasi'aénkwáráwíní ámútanko miwítirumpimba méraisasa méraawe wésewe. Mindásafe'a kembiwí Káráisiti agaiyáin-aufaiyaamba owe. Ísu Káráisitini kisaugoni aúfái ímba óntanka'o agaiyáin-aufaiyaan-ifo kempá'á wérain-kisau tuwánaantafeta aamoisá uwátinkaumne.

⁴ Ísu Káráisiti kentáá fasi'aémbá símísata Maníkón-aúranka'a fasi'ámai méta minááísá sune. ⁵ Kentááfímbá fasi'aémbá ímba wéraisata minkísáúsá wémaumpo Maníkóní fasi'aéntántá minkísáúsá wémaumne. ⁶ Maníkó aú-ai símaimo kááísamakain-ai kosimátimewanana wenaúranka'a arupíse uwátinkainasa méraiyaantafena fasi'aéntá símakaiye. Mináú-áái símaimo kááísamakain-ai maarán-iyé.

Ímba Maníkó Mósesembo simámakain-amaamba-ifo Maníkóní ámútanko kentáásirumpimba méraisata wemó siyáintenta únda-aain-iyé. Maníkó Mósesembo simámakain-amaamba ímba kanaa'á arááíwáéntafesa Maníkón-aúranka'a ímba arupíse úmai mésa puwí-ámpá'á wégofu Maníkóní ámútanko imáyáasa símísata Káráisitinaaisafeta érai'e séta aúí'a úmaisá maé'maeta wéune.

⁷ Naaófá'á Maníkó Mósesemba óntan-kwandaaiya'a siyáánkai-amaamba agaiámakaimba minámáámbá arááíwaenae sésa umbá ímba kanaa'á arááíwaesa taráímae iyésa mindásafesa puwí-ámpá'á wégowe. Maníkó Mósesembo amáámbo simámakonka'a Maníkómpákémbá sama paapé éna Mósesen-óika'a sama paapé úwana óntan-kwandaaiya'o siyáánkai-amaamba agaimarómba maimaéna Ísareri-waasifa'a kumúwasa Mósesen-óika'a sama wéna póna túgáyáagaya úwasa ímba kanaa'á awánowana ánaemba uwákuraiye. ⁸ Naaófá'á Maníkó Mósesemba siyáánkai-amaamba simámakonka'a Maníkóní sama paapé uráifo káfé'a Maníkó wení ámútankomba ai'maráísana wení waási tirumpimbá méraiye-ai paapé ímbá póna Maníkóní sama óraa'an-iyé. ⁹ Maníkó Mósesemba siyáánkai-amaamba simámakaimba pósa ímba kanaa'ó arááíwáéntafesa puwí-ámpá'á wégowe. Maníkó minámáán-ááímó paapé únka'a wení sama wérowana káfé'a Maníkó wení ámútanko wenaúranka'o arupíse uwátínkáin-ai paapé isaná póna wení ságoni fasi'aémbá óraa'a wéraiye. ¹⁰ Káfé'a aú-ai símaimo kááísamakain-ai wéraisana iyáákarai-sagoni fasi'aémbá wérimba póta séta Maníkó Mósesembo siyáánkai-amaamba simámakai-sagoni fasi'aémbá sáwísamba iyésá sune. ¹¹ Maníkó Mósesembo simámakain-ai wááu-aain-ifo aú-ai símaimo kááísamakain-ai waé'wae'o índa óraa'-aain-iyé. Wááu-ai simámakonka'a ságoni fasi'aémbá wérombanifo káfé'a waé'wae'a índa-ai paapé isaná póna óraa-sama fasi'aémbá wéraiye.

¹² Mináái fasi'aén-áái waé'wae'o índa-ai

ísaraunda póta ímba sáa'a isatá óraaka'a minááísá wésimatimune. ¹³ Mósesemo uráintemba ímba miyásá wéune. Mósesé Ísareri-waasisafena séna kesóipa'o wéraisama uwá'wimba awánaafo séna ampantasámbá óika'a káataraiye. ¹⁴ Ísareri-waasi táá'-aantemba

isésa tirunté'a marésá maé'ómba pósa káfé'o méraan-kwaasi Maníkó símaimo kááísamakain-ai aúfáífinkemba toráumai isésa minááígóní áwáuma ímba kawé'úmai wéisaawe. Mósesemo óipa'o ampantasámbá káátamakowasa sámó ímbo awánaraantemba káfé'a Maníkón-ai aúfáífimbo toráúsómba miwítí imáyáago fáikuraisana kumeu'á isasá pósa mináúfáígóní áwáuma ímba awánamai kawé'á wéowe. Ísu Káráisitiye'a kááísamai méraawi Maníkón-ai-aufai torausésá minááígóní áwáuma

kawe'-úmai wéisaawe. ¹⁵ Káfé'o méraan-Isareri-waasiwara'a Maníkón-ai Mósesemo agaimakáin-aaimo toráúsómbe miwítí imáyáago fáikuraisana kumeu'á isasá pósa minááígóní áwáuma ímba ísáafo ¹⁶ Fasi'aénkó Ísu Káráisitimpa'o tembá minkúméú'á tai'áínkakemba minááígóní áwáuma kawe'-úmai wéisaawe. ¹⁷ Fasi'aénkó Ísu Káráisitije'o súnnda wení ámútankontafe'a sune. Fasi'aénkóní ámútanko tirumpimbó méraiwai sáwí-imayaagomo ta'ótokaimpinkemba faútínkáísasa kawe'-úmai méraawe. ¹⁸ Ísareri-waasiti imáyáago ímbo kawe'-úmaimo ísaraantemba kentáásí imáyáago ímba miyá isanasá Fasi'aénkóní ságo kentáá sása wégasinkaiye. Fasi'aénkó Ísu Káráisitini ámútanko kentáásirumpimba ména wenkáání'a uwásinkenasa wení sáma siménasa miyá úmae wéiyiye.

4

Sawefimbó wímakaawanamo ááémo kará'wintemba miyaráántáámó únda-ai.

¹ Maníkó aruntá uwásinkenasa mindásafena kesí kísau máéro séna símakaisata wenáái simátimundasa ímba suwesaráin-iye séta wétuwaumpo ² wenáái simátiméndasafeta aúpá'ó tigesáfésamo ombá sínaemba uwámeta ímba karo'á simátiyuweta Maníkón-aaigomba waé'mai-ai ímba simátimeta Maníkón-aúranka afora'á érai'-ai simátimunasasa suwánésasa érai'-ai aantemba wésewe tirumpinkémbó síyantafeta Maníkón-aúranka'a miyásá sune. ³ Ásé-ai afora'ó simátimundasa minááígóní áwáú ímbo isésamo ésa miwí Maníkóní némpa'a mésa puwí-ámpá'ó wégowin-owe. ⁴ Waántáwanko marapá'ó káráwiyaiwai miwítí imáyáa kumeu'á uwátínkáísasa Ísu Káráisitini-aaisafesa ímba timankúnkúmba wéowe. Waántáwanko séna Káráisitini-aiigo sáma kátínkáífo séna miwítí imáyáa kumeu'á uwátínkáísasa Káráisitini sáma ímba wéawanaawe. Maníkómó méraintemba Káráisiti miyá isaná waántáwanko séna Káráisiti sáma kátínkáífo séna miwítí imáyáa kumeu'á wéuwatinkaiye. ⁵ Kesáá ímba óraa'-waasi úmpo Ísu Káráisitintafe'a kentáásí óraakon-iye síyantafeta wenáái kosimátimeta wení kísau-waasisa méraunda póta wétuwa'nai-une. ⁶ Áwáura'a kumeu'á úwana Maníkó sáma kaaó súwana sámo karáimba wemá sámo kásínkáíwaisaan-iye. Ísu Káráisiti ói'-imayaa úndasa Maníkóní fí'oran-awaumo awánaandasafena sása wégasinkaiye.

⁷ Kesáá ímba fasi'aréta ásé-aaisa ta'ótokaumpo sawefimbó wímakaawanamo ááémo kará'wintemba miyá éta ásé-aaisa ta'ótokaumne. Suwánésa minááígómó iyáákarai-fasi'aenkomba awánésa sésa ímba miwífínkémbán-ifo Maníkómpáké-fásí'áémbán-iye síyantafeta ímba fasi'éta mifásí'áéntá ta'ótokaumne. ⁸ Namuro-wáásímó tínkamiyantafesamo úkóntemba fí'o-fi'on-umbai-tantaako kentáá úkúraa isatá tu'ma'ó wérainpinkenta mótuweta wégune. Tuwímbai-kanaa séta nóra sétaawa Maníkóní kísau wémaumno séta ímba ifátá tukáumne. ⁹ Sáwíta uwásínkáámbanifo Maníkó ímba siyúwáísata méraumne. Sínkamomba ímba tai'ásuwaawata úwoisa súnaraumne. ¹⁰ Ísumbo sáwí'o uwánkesamo tufúwanamo pukáin-ampata kúndasa pósa Ísu maé'mae'a isaná wení fasi'aémbá kentááfimbó wérain-ai wéisaawe. ¹¹ Méraundasa aasiyaasi-kánáá séta Ísuni waási-'i'a úndarakemba káféra sínkamiyata puwónaumno súndasa pósa kesáá méraundawini áwáuma Ísu póna kentáá súma tai'áínda-sufimba méraiye-ai wéisaawe. ¹² Ásé-ai simátimundasa sáwíta uwásínkesa sínkamiyata púwónnda-ampata kúndasa mindásafe'a ásé-ai isé'a aúí'a úmai méraan-ampa'a wégowe.

¹³ Naaófá'á Maníkón-ai aúfáifimba agaimaréna séna Maníkón-aaisafe'a simankúnkúmba

é'la pó'la wenáái wésimatimune

siyáintemba Maníkón-aaisafeta simankúnkúmba éta wésimatimune. ¹⁴ Fasi'aénkó Ísumba pukómpinkemba iyáfasinankarawai Ísunte'la kááísasinkenasa púwóndafinkenta iyáfasisinkenasa kentááwé kembiwíyé sí'maisa wenaúrankata sinkáíniye. ¹⁵ Kísausa wémaundasa sáwíta uwásínkáámbanifo túwa'nai eta ímba ifátuwaunasasa fí'o-fi'on-kwaasi Maníkó úwoimo túwa'nai in-áái isésa sáwífa'nanka Maníkómpá'á súwi símae iyésa wenáwí'a óraa'la úmae wéiyowe.

Maníkóní fasi'aénkátáámó méraunda-aai.

¹⁶ Mináái imáyáa úndasa ímba suwesaraín-iyé séta ifátukaumne. Kentáá súma sáwí'la úmae iyísana Maníkó kentáásí imáyáa aúíta wéuwasinkaiye. ¹⁷ Kentááfá'ó wérain-umbai-tantaatafeta séta kári'-umbai-tantaa'la wááu wéraiye súnanasa ánaaemba minúmbáífínkémbá fí'oran-kawe-tantaa'la iyáákaimba waé'wae'lo índa-kawe-tantaa'la paápé íniye. ¹⁸ Mindásafeta marapá'ó awánáúnda-tantaa'la ímba óraa'-imayaasa éta wiyómpa'lo ímbo awánáúnda-tantaatafeta imáyáa úmae wéiyune. Awánáúnda-tantaa'la wááu-tantaa'an-ifo wiyómpa'la ímbo awánáúnda-tantaa'la waé'wae'la íniye. Mindásafeta umbai-tántáátáféta séta sáwísamban-iyé súne.

5

¹ Kentáásúma wááu-nankaanta isatá misúwawaa'warata marapátá méta maarán-áái súne. Maankwááú-námbá tawisínata Maníkómó wiyómpa'lo úmakain-daumpata ménaumne. Mindámbá waási ímbo úmakaan-damban-ifo Maníkó wení imáyáfinkemba úmakaimba waé'wae'lo índa-namba mindá wiyómpa'lo méraanda-suwawaa'an-iyé. ² Marapá'ó méraundasa óraa'-imayaa éta wiyómpa'lo méraanda-suwawaata simínkwaesa séta ³ maarán-áái ínta séta puwéta súwawaa'íyainkaanta úmais méraumne ímba súmpo maarán-áái séta wiyómpa'lo méraanda-suwawaata naankáántá ónaesa súne. ⁴ Kentáá súma wááu-nankaamba isatá méraundasa umbai-tántáá'ó wéraintafeta óraa'-imayaa éta marapáké-súwawaataamo túwáanda-aai ímba séta wiyómpa'lo méraanda-suwawaata máénda-aaisa súne. Miyásáámó ondá marapáké-súwawaakaanta faú'wínata maé'maeta ónaumne. ⁵ Miyásáámó ondasáfénasa Maníkó kentáá to'mayaa éna wení Ufaen-ámútámbá ai'marówana kentáásirumpimba kumbéraisata mindásafeta to'mayaa uwásínkarainta miyá íniyesa súne.

⁶ Maníkó wení ámútamba ai'marówana kentáásirumpinta kumbérintafeta kentáásí imáyáa fasi'ámais méraumne. Marapá'ó méraundasa Fasi'aénkó Ísu Káráísitiyeta ímba wiyómpakaani'la úmais méraumne. ⁷ Káféta marapá'ó méraundasa wene'la ímba awánéta wenááisafeta simankúnkúmba éta ⁸ kentáásí imáyáasa fasi'éta puwétaamo wiyómpa'lo Fasi'aénkó Ísu Káráísitiye'lo métaara aamoí úsino. ⁹ Maanká'ó méraundasaawe wiyómpa'lo iméraandasaawe Maníkómbó arááímo tainí'la

ónae súndasa póna aamoisá uwásinkainiye. ¹⁰ Seyaafá'nánkátá Ísu Káráísitin-aúranka'la méraananasa kesáámó méraundawini áwáusafena síesai ena marapá'ó méraamba kawé'lo owí kawé'-meyámbá tiména sáwí'lo owí sáwí-meyambo timínda póta wembó arááímo wétaini'la ónaesa súne.

Ísuwe kááísamaimo méraundasa aúí'la úmaisamo méraunda-aai.

¹¹ Fasi'aénkó méraundawini áwáuma síesai índasafeta wentáféna sáá'la wéisata wempá'á tíwae séta waásisa wétafisune. Maníkó méraundawini áwáusa suwánaisa'la kembiwisé'lo méraundawini áwáusa suwánaamba kawé'la wéiye súne. ¹² Kentáá súwí'la ímba maimaé wéiyumpo méraundawini áwáusafe'la aamoí iyantafeta méraundawini áwáusa wésimatimune. Aamoí é'la kentáásáfésamo sáwí-aaimo sen-kwáásí táái kanaa'á

anondáá simátimiyantafeta méraundawini áwáusa wésimatimune. Minkwáásí paáká-túwawaa'-aantemba tuwánésa kawé'-wáásín-owe sésa tirumpin-ímáyáá ímba awáresa kawé'-wáásín-owe wésewe. ¹³ Tuwímbai kentáásáfésa uwóí'a wéowe sewatá kanaán-iyé séta Maníkóntáféta imáyáa éta miyásá únasasa tuwímbai kentáásáfésa kawé'-ímáyááwára'-wáásín-owe sewatá kanaán-iyé séta kembiwísáféta imáyáa éta miyásá wéune. ¹⁴ Seyaafá'nánká sáwí'o ombá mimbéyámbá maésa púwófo séna Ísu Káráísiti mimbóráwígó kentáásáfénawe séna pukáimba póta Káráísiti

arumbó símíwaini kísau aantenta wémaumne. ¹⁵ Seyaafá'nánkátá sáwí-imayaago ta'ótokaimpinkemba faúsinkaindasafena Ísu Káráísiti pukáimba póta

kentáá sirááímo táínda-i'a ímba éta wembó arááímo táínda-i'a éta méraano. Miyámó ondasáfénasa kentáásáfénawe séna puwúwana Maníkó íyáfasinankaraiye.

¹⁶ Ááéma marapá'ó méraan-kwaasiti áwáuma arááíwaeta tuwímbaisafeta kawé'-wáásín-owe séta tuwímbaisafeta sáwí-waasin-owe siyáumpo káfé'a ímba miyásá séta ááéma marapá'ó méraan-kwaasiti áwáuma arááíwakaunda Káráísitintafeta úwoi-waasin-iyé siyáundasa káfé'a ímba miyásá súne. ¹⁷ Mindásafeta Ísu Káráísitiye'o kááísamaimo méraundasa aúí'a úmaisá méta ááémo uráundanten-imayaa ímba éta káfé'a aú-imayaa úmaisá méraano. ¹⁸ Maníkó miyá wéifo ááéma Maníkóní namuro-wáásíyáámbá úmaisá méraawananasá Maníkó kesí waási-i'a íwae séna Ísu Káráísitimba ai'marówana kentáásáfénawe séna kumpuwúwana wení waási-i'a uwásinkenasa séna kesí waási-i'a íwae-aai kosimátíméro séna si'mákaisata minkísáúsá wémaumne. ¹⁹ Minááígóní áwáuma maarán-iyé. Ísu Káráísiti seyaafá'-wáásísáfénasa imáyáa éna pukáimba mindásafena Maníkó imáyáa éna waásimo sáwí'o ombá ímba aafimbá wémaitinkaifo wení waási-i'a uwátinkena kentáásáfénawe séna kesí waási-i'a íwae-aai kosimátíméro séna si'mákaisata wésimatimune.

²⁰ Kesáá Ísu Káráísitini aantá-waasisa únanasa simásímísata kembiwísá wésimatimune. Maníkó kembiwísáféna óraaka siyáísata siyáín-aaisa wésimatimune. Káráísiti pukáintafena Maníkóní namuro-wáásíyáámbá uráampinkemba wení waási-i'a wéuwatinkaifo wenááísafe'a ewé seró. ²¹ Ísu Káráísitimpimba sáwí'o í-áái ímba wérowana

Maníkó kesáámó sáwí'o únda-aai wembá ámakaiye. Káráísitiye'a kááísamái méta Maníkón-aúranka'a arupíse ondasáfénasa Maníkó miyá úwana Káráísiti kesáámó sáwí'o únda-aai maimaéna mindánankwara'a pukáimba póna Maníkó wení namuro-wáásíyáání'a uráundawi wení waási-i'a wéuwasinkaiye.

6

¹ Maníkóe'a taankarotámai méta kísau wémaeta óraaka simátíme séta Maníkó úwoi wétuwa'nai-ifo ímba úwoi mé'a wembó arááímo tainí'a oro súne. ² Naaófá'á Maníkón-aai aúfáífimba Maníkómó siyáín-aai agaimaréna séna

úwoi túwa'nai uráunda-kanaa kentáái
isé'a sáwí'o urómpinkembo

tíkaunda-kanaa túwa'nai uráumne

Maníkó siyáíye agaimaréna siyáimba mindásafe'a ísáaro. Káfé'a Maníkó úwoi túwa'nai in-kanaa éna sáwí'o uráampinkemba tíyáín-kanaa ímba pó'a ímba úwoi mé'a wembó arááímo tainí'a oro.

³ Kentáásí kísaugomba awánésá sáwí-amba arááíwáéfo séta kawé-kísáú aantembo maúndasa pósa ímba érai'a sésa sáwí-kísau máéwe wésewe. ⁴ Seyaafá-kísáúmó maúndasaféta séta suwánésasa érai'a Maníkóní kísau-waasin-owe síwae séta minkísáú wémaeta méraumne. Umbai-tántáá'ó kentááfá'ó tisasamó sí'o índa-i'o uwásinkesasa sáwí'o uwásínkáanta ímba ifátuweta fasi'ámaisá méraumne. ⁵ Maníkóní kísausa

maúndarakemba sínkambai ándáfa'lo mósinkesasaamo úkúresamo sáwí-ai simásinkesa miyámó ontá óraa-kisau maéta nó'waamba ímba súsá waúnda úwoi kísau maéta sááimo taintá ímba ifátuwaunda fasi'ámais méraumne. ⁶ Kentáásáfésa Maníkóní kísau-waasin-owe síyantafeta kawé-kísáú aantemba maéta kawé-ímáyáá éta faru úmais méta kawé'a uwátinkaunanasa Maníkóní Ufaen-ámútánkó keséta méraisata érai'a miwí-ímáyáá éta ⁷ érai'-ai simátimunanas Maníkó fasi'aémbá símisata miyán-kísáú maéta Maníkón-aúranka'a arupíse úndasa mindá wenónkáámbá fafériyaunanasa sáwí-aaigo kentááfímbá ímba

tisatá Maníkón-aúranka'a arupíse úndasa mindá paroiyáámbá uwásoketa umbaitántáá'ó kempátáámó tintá wéiyaakaumne. ⁸ Tuwímbai kentáá súwí'a mósá marááwasa tuwímbai kentáá súwí'a símai sáwí'a owasá tuwímbai kawé'-ááísá simásíméwasa tuwímbai sáwí-ai simásíméwasa érai'-aaimo simátimundasafesasa tuwímbai kentáásáfésa karo'á sewé sewasá ⁹ tuwímbai kawé'-úmai suwánésasa karo'á sésa úwoi-waasin-owe sewasá tuwímbai kentáásáfésamo puwónaes owémó sembá ímba puwúndasa úwoisa súnaraumpo suwánaaro. Maníkó arupísesa uwásínkáímba ímba sínkamisata wépuwune. ¹⁰ Sáwífa-tantaako kentáásirumba umbái wétasinkainta kentáásirunko kawé'a wéiye. Kesáá óntama ímbo makáundawisa éta Maníkón-ai sáwífa'-waasisa simátimunasasa kawé'-úmai méraawe. Óntaiyaiwai éta Maníkón-ai ta'ótokaundasafeta kawé'-úmais méraumne.

¹¹ Kórinti-naopaken-kwaasi ísáaro. Ken-ímáyáá éta kentáásirumpinken-ai afora'á simátimakaundasa ¹² kembiwísáféta ímba kaoráúna'a kentáásáfé'a kaókaawe. ¹³ Kesí iyámpóimo simátimundantenkaamba simátimumpo ken-ímáyáámó úndantemba kentáá-ímáyáá é'a kentirumpinkén-áái simásíméro.

Maníkóní naankaantáán-únemo siyáin-ai.

¹⁴ Ísáaro. ó'ó tombá moórá óraa-purumakawara moórá kári-purumakawara'a ímba fátóto úmai wégara'ofó awaiya-púrúmakarái tinuwarampimbá kará'umakaawasarai ó'á wétoye. Miyámó ontembá kembiwí Maníkón-aisafe'a timankúnkúmbo owiyé ímbo timankúnkúmbo owiyé ímba taankarotaré'a kísau máéro. Arupíse owisé Maníkón-ai taráyaawise ímba kanaa'á taankarotámai mésa kísau wémaewe. Sáwara kumeu'wará'á ímba mimbórafímbá wéraiye. ¹⁵ Ísu Káraísitiye waántáwankoe ímba mimbórá-ímáyáá óyasa Maníkón-aisafesa timankúnkúmbo owiyé ímbo timankúnkúmbo owiyé ímba mimbórá-ímáyáá wéowe. ¹⁶ Maníkóní naaúmpa'a waántá-waasi mimbórafímbá ímba méranaawe. Maníkó fasi'aénkwáráwí kentáásirumpimba méraisata wení naankaantáán-úne. Minááísáféna naaófá'á Maníkón-ai aúfáífimba agaimaréna séna Maníkó séna

kesí waásise mé'a miwífímbá wéne'a

miwítí Maníkó onasá kesí waási-i'a ónááwe

Maníkó siyáiyé. ¹⁷ Mindásafena Fasi'aénkó séna

úwoi-waasifinkemba tiyuwé'a moórá-aempa'a

mé'a sáwí-awaugomba tínaaemba uwátimiya'a

tíke'a ¹⁸ kentifo-í'a óna'á kesáánintone

kesiyáámúntoni'a ónááwe.

Fasi'aénkó seyaafá-fásí'áémbó tokáiwai siyáiyé agaimaréna siyáiyé.

7

¹ Kesí waási ísáaro. Maníkó kentáásáféna imáyáa éna mináái símai kááísamakaintafeta kesúrake-sawi-tantaa'e kentáási imáyáafinke-sawi-tantaa'e sínaaemba uwáméta kawé'-úmais méta Maníkón-aúranka'a sáá'a isatá Maníkóndé-i'a éta kawé'-aantenta éta miyásá onó.

Póron-arunko aamoimó uráin-ai.

² Kentáásáfé'a ímba kaórémba kentáá-ímáyáá úwoin-oro. Ímba sáwí'a uwátinkaawanasasa sáwí-amba arááiwakaawe. Ímba karo'á simátinketa miwítí óntasa mémaiyaumne. ³ Minááímó simátimunda ímba aafimbá maitinké'a sune. Ken-ímáyáámó úndasa simátimeta aneka'á miyásá úne séta úwoimo méraundasa ken-ímáyáá éta púwóna-kanaa tínda úwoi ken-ímáyáásá ónaumne. ⁴ Érai'a kawe'-úmai méraawe óraaka sé'a kentúwí'a mósá wémaraumne. Óraa'-umbai-tantaa'a kentááfá'ó timbá mindásafe'a ímba imáyáa é'a ken-ímáyáá únana kentááigo fasi'ásínkáisana sirunkó áfááraumai aamoí wéiye.

⁵ Tóroasi-naopa'a tuwéta Máséndóniyaa-marafa'lo tamaéwánda ímba kawe-kánáá úwata méraawanasasa seyaafá'-náópimpa'a kaentónáántón-ésa aaisambá suwaná kentáásí kúsasafena kentáásirunko umbai tówana ⁶ Maníkó tirunkó umbaimó tain-kwáásí tiráfayaiwai wesá siráfaindasafena Táításimba ai'marówana kembiwí tiyuwéna kentááfá'á téna ⁷ maafá'ó túntafeta aamoí éta kembiwísé'lo maún-kawe'-aai simásimuntafetaawara'a aamoí ówánanasa kembiwí kentáá suwánánaemo siyáamba tasimásimenasa sáwí'lo uráantafenamo kentirunkó umbaimó taráimba tasimásimenasa kentáfésamo karo'-ááímó sen-kwáásí táai anondáá simátímakaamba tasimásimenasa miyán-ááísómbó tasimásimuwata isááwánanasa kentáásirunko aamoí uráiyé.

⁸ Aúfái agai-timé'a óraaka sé'a aneka'á ímba miyán-oro siyáunda mináúfái toráúsúwana kárika'a kentirunkó umbai tówa'a mináái isé'a mináúfái agaiyáundasafena sirumbá uwátinke'a káfé'a sirunkó ímba umbai téna ⁹ kawe'á wéiye. Kentirunkó umbai tóntafe'a ímba aamoí é'a kentirunkó umbai tówa'a sáwí'lo ombó tíngaembo uwámakaantafe'a aamoí úne. Sáwí'lo ontáféna tirunkó umbai táino Maníkó wésiye. Mindásafe'a mináúfái agai-tímakaunda ímba sáwí'a uwátinkaraumne. ¹⁰ Maníkó tirumbá umbai tátínkáíwai sáwí'lo ombá tíngaemba uwáméwana sáwí'lo úmimo méraampinkemba Maníkó tiyéna kawepá'á mowétinkaisana mindásafena tirunkó ímba sáwí'a wéifo marapá'-wáási Maníkóntáfésa ímba imáyáamo owí tirunkó umbai tainká'á sáwí'lo ombá ímba tíngaemba uwámesa úwoi sáwí'a ésa Maníkóní némpa'a maé'mae'a ónááwe. ¹¹ Sáwí'lo uráantafena Maníkó kentirumbá umbai tátínkaraimba pó'a kawe'ó uráamba imáyáan-oro. Kembiwífínkémbá moóráwigo sáwí'lo uráimba ímba óraaka simánke'a tímakaunda-aufai isé'a sé'a arupíse uwátinketa kawe'-ámbá arááiwáéno sé'a sáwí'lo uráantafe'a tiguaesáfé é'a sáwí-meyambo kentópa'lo tíndasafe'a táátafe é'a sé'a arupíse uwátínkáanana Póromo ménamo éna súwa'nai ínkiye sé'a sáwí'lo uráiwaimba ááéma sáwí-meyamba amé'a kembiwífínké-sáwí-ímáyáá arupíse uwátinke'a miyámó uráamba taí'áraiye-aai ísaraumne.

¹² Mináúfái agai-tímakaunda sáwí'lo uráin-kwaasigontafe'a ímba aifa'á imáyáa é'a sáwí'lo uwánkarain-ininkontafe'a ímba aifa'á imáyáa é'a miyá uráumpo Maníkón-aúranka'a kentáásáfé'a óraa'-imayaa é'a kentáásáfé'a sé'a miwisáféta óraa'-imayaasa úne sénááwe sé'a mináúfái agai-tímakaumne. ¹³ Mináúfáímó tímakaundantembo uráamba kentáásí imáyáa kawe'á uwásínkaraawe.

Táításimba ai'marááwánanasa kempá'á koména wenarunkó umbai tówana túwa'nai úwa'a kawe'á uwaná aamoí éna wenarunkó kawe'á úwana kentááfá'á téna tasimásimuwata iséta mindásafetaawara'a aamoisá úne. ¹⁴ Ááéma Táításin-aúranka'a kentúma maimaé iyáunana simátímakaunda-aai érai'-aaimo siyáundantemba Táításimbo kentááimo simámakaunda-aai érai'an-iyé. Táítási kembiwísé'a koména kemó kentááimo simámakaunda-aaisafena érai'-aai siyáiyé siyáimba mindásafe'a ímba sigaesáfé'a úne. ¹⁵ Táítási kembiwísé'a komérowa'a wentáfé'a aamoí é'a táátafe'a é'a tinekembá tata'á é'a wenáái isé'a miyá uwaná mindásafena Táítási imáyáa éna

arumbá wétimiye. ¹⁶ Kembiwísáfé sé'a seyaafá-kísáúmó ésa kawe'á ónááwe súnana sirunkó kawe'á wéiye.

8

Fasi'aénkóní waásimo túwa'nai uráan-ai.

¹ Kesí waásisono. Máséndóniyaa-marafa'o naaó'-nao'o méraawi Maníkóní waási wemó túwa'nai

in-ai simátimenaumpo isáaro. ² Óraa'-umbai-tantaa'a miwifá'á téna tafisisasá ímba ifátuwesa Maníkóntáféna tirunkó kawe'á úmae íyísasa miwí kesáfésa óntaiyainkwaasi méraantafesa ímba imáyáamo ombá Yúndiyaa-marafa'a Fasi'aénkóní waási méraawisafesa imáyáa ésa kári'-ontamo makáampinkemba sáwífa-tantaa'a túwaandu úmai túwa'nai uráawe. ³ Érai'-aai simátimune. Miwí sésa maarán-tántáá'á kanaa'á timénaumpo fí'omba túwaandu úmai timénae sésa miwítí imáyáafinkemba miyá ésa sáwífa'a tímakaawe. ⁴ Kentáásáfésa óraaka símae iyésa sésa Yúndiyaa-marafa'o Fasi'aénkóní waási méraawi timénae sétaamo únda aamoí úne siyáawe. ⁵ Imáyáa aantembo únda-tantaa'-aantemba ímba tímakaafó fí'o-fi'on-tantaakwara'a tímésa aifa'á Fasi'aénkóntáfésa sésa ení waási-i'a éta ení kísima wémaumne siyésa Maníkón-ímáyáafinkémbá kentáásáfésa sésa Maníkóní kísima simásimiyata kembiwísé'a méraano sésa ⁶ maanká'á Máséndóniyaa-marafa'o méraawi miyán-áái siyáamba póta Táításimba simáméta séta Yúndiyaa-marafa'a Fasi'aénkóní waási túwa'nai íyan-kisau Kórintinaopa'a ko-ómbare tauweré kuré túwa'nai inasá túwaandu íyana tai'áino Táításimba simámakaumne. ⁷ Fí'o-fi'on-kisau kawe'-úmai maé'a Maníkón-aaisafe'a fasi'ámai timankúnkúmba é'a wenáái kawe'-úmai simátime'a wenááigoni áwáuma kawe'-úmai isé'a aaweyáá é'a túwa'nai e'a kentirumbá simé'a miyámó on-kwáásí ontáféta simátime séta Yúndiyaa-marafa'a Fasi'aénkóní waásimo méraawi túwa'nai iyamba kawe'-úmai timénáawe sune.

⁸ Maanká'á Máséndóniyaa-marafakewi Yúndiyaa-marafa'a Fasi'aénkóní waásimo méraawisafesa imáyáa ésa kawe'-úmai tímakaan-ai tíménda miyán-oro ímba sumpo tíménáa ina tíménááo sé'a kentirunkómbá tísai úmai isáúmne. ⁹ Kentáásí Fasi'aénkó Ísu Káráisi úwoi túwa'nai ímba ísaraawe. Wíyómpa'a fí'oran-kawe'a úmai ména kembiwísáféna imáyáa éna wíyómpa'a tuwéna kawe'-úmaimo méraiyantafena úwoi-waasiyaan-úmai marapá'á kumbaé'éímbaniye.

¹⁰ Kesí imáyáafinkemba sumpo isáaro. Ááema Maníkóní waásifinkemba kembiwí aifa sé'a túwaandu úmai timénae sé'a ómbare'a moóra-aatai maisukáafo káfé'a minkísáú tai'ásuwaaro. ¹¹ Ááema aamoí é'a to'mayaa é'a káfé'a miyá é'a sáwífa-tantaa'o makéwi sáwífa'a maráiyasa kári'o makéwi miyáumai maráiyasa miyá íyana tai'áino. ¹² Sáwífa-tantaa'o máréne kári'o máréne Maníkó tuwánáinifo tíménaemo síyan-tantaa'a sáwífa-tantaapinkemba sáwífa'a maré'a káripinkemba kári'a maré'o tímíyamba Maníkó awánéna kanaán-iye síníye.

¹³ Túwa'nai iyamba ímba seyaafá'ó túwémba kesáfé'a wémare'a oro. ¹⁴ Énifo káfé'a makáan-tantaa'o wéraintafe'a mimpínkémbá tímé'a ánaaembo ímbo makémba miwí kembá túwa'nai íya'a awaiyarí'a ónááwe. ¹⁵ Miyáumai naaófá'á Maníkón-ai aúfáifimba agaimaréna moóra-tonkon-awi'a máána mintóntáféna séna tóntáféna séna sáwífa'a tú'maimo nowí tímú'a fówasa ímba aráá'a márówasa kári'a tú'maimo nowí tímú'a fówana ímba táái taráíye

agaimaréna siyáíye. Miyáumai káfé'o makén-tantaatafe'a mimpínkémbá tímé'a ánaaembo ímbo maráiyamba miwí kembá túwa'nai ónááwe.

Táitási Kórinti-naopa'o kuráin-ai.

¹⁶ Maníkó Táitásimba imáyáa ámísana kemó túwa'nai úndantemba wewará'á túwa'nai ónae sisatá mindásafe'a Maníkómpá'á súwi sune. ¹⁷ Táitásimba simámeta séta kotúwa'nai inasá Yúndiyaa-marafaken-kwaasimo túwa'nai íyantafesa tuwímbai-tantaa'a túwaandu úmai maránááwe súndasafenasa aamoí éna wení imáyáafinkenkwara'a séna aneka'á miwísé'a koménaumne Táitási siyáiyé. ¹⁸ Táitásimbo ai'maráandara'a moórá-waasiwara'a ai'maráanana wesé'a wíniye. Wemá ásé-ai simátíma'mae nísasa naaó'-naokemba Fasi'aénkóní waási wenáwí'o mósá marááwi wemá Táitásiyé'a wíniye. ¹⁹ Fasi'aénkóní waási naaó'-naokemba wembá íyáfasinankesa sésa esé'a minkísáú mauwó sewaná keséta wénena túwa'nai únda-kisaua máisasa kentáásí kisaugomba awánésa sésa tómbá ímbo makáan-kwaasi túwa'nai owe sésa Fasi'aénkón-áwí'a mósá wémaraawe.

²⁰ Minkísáúmó maúndasa sáwí'an-owe sefó séta ²¹ Fasi'aénkón-aúranka'e waási túranka'e minkísáú kawé'a ónae séta naaó'-nao'a wéneta túwaandu úmáráán-ontantomba maimaéta ímbo makáan-kwaasimo túwa'nai ondasáféta úne.

²² Minkáé'nárimo ti'maráandarata moóráwígonkwara'a ai'maráanana wéna kaumbosé kóinda wembá sáwífa-kanaa áisai úmai awánánae súndasa túwa'nai inkwáásígó isatá awánaraumne. Kembiwí kawé'ó on-áái iséna póna kotúwa'nai ónae siyáiyé. ²³ Táitásin-ai súnnda kesé'a taankarotámai ména túwa'nai índasafena kesé'a kísau wémaiyé. Wesé'o wíyan-kwaasi-taaimo súnnda minkísáú maíyantafesa naaó'-naokemba Fasi'aénkóní waási kerái íyáfasintinkaraayasaraí Ísu Káráisitín-awí'a mósá wémaraaye. ²⁴ Mindárau kempá'á koméraiya'a tirumbá tíméro. Kentúmo maimaé iyúndasafesamo sésa érai'a kawé'-úmai méraawe sésa ánaaemba naaó'-nao'a Fasi'aénkóní waási kosimátíma'mae níyasa kentáái isánááwe.

9

Fasi'aénkóní waási túwa'nai ónaemo siyáan-ai.

¹ Tuwímbai-tantaa'o túwaandu úmáimo Yúndiyaa-marafa'o Fasi'aénkóní waásimo tímíyan-ai é'o ísaraantafe'a maanáúfáífimbá ímba ayáátááka'a simátimenaumne. ² Túwa'nai ónaemo siyáan-ai ísaraumne. Máséndóniyaa-marafaken-kwaasi kentááimo simátimewanda kentúma maimaé iyé'a kembiwísé sé'a Ákáyaa-marafaken-kwaasi minkísáú wéto'mayaan-esa moórá-aatai maisukáawe séwánasa isésa sésa kesááwará'á túwa'nai ónae sésa tuwímbai-tantaa'a túwaandu uráawe. ³ Kentúma maimaé iyéta séta minkísáú to'mayaa úmakaawesa súnnda-ai úwoi-aain-iyé sefó séta kaumboráú ti'maráanasasa kempá'á kónááwe. Kemó siyáundantemba to'mayaa úmaraiyantafeta minkáúmboráú ti'maráanasasa kotúwa'nai ónááwe. ⁴ Ánaaemba kempá'á konasá Máséndóniyaa-marafakembo tuwímbai kesé'o wésamo ésa ímbo to'mayaa úmakembo kotuwánaiyamba tigasafé'a íya'a to'mayaa úmakaawemo siyáunda-aisafe'a sigasafé'a ónaumne. ⁵ Mindásafe'a imáyáa é'a mindárausafe'a óraaka simátíme sé'a kemó ímbo kuráandara'a miwífá'á koméwasa símáimo fasi'amakaantemba tuwímbai-tantaa'a túwaandu úmáráaro simátímakaumne. Ánaaemba kempá'á kona'á kentí imáyáafinkembo túwaandu úmárémba úwoi maisiménááfo ímba tísai ónaumne.

⁶ Maarán-áái imáyáan-oro. Kísau moóbá moórá kári-kisau úmakesa kári-tomba fáká'-naawasá moórá óraa-kisau úmakesa óraa-tomba wéfaka'-naawe. Miyáumáimo tímémba ánaaemba miyáráán-úmai maénááwe. ⁷ Miyáumáimo moórá-mora-waasimo tímíyan-tantaatafe'a imáyáa uré'a miyáumáimo tíméro. Ímba tíménae-imayaa é'a

tíméfainifo. Óraa'-aaimo simásímakaine sé'a tíméfainifo. Imáyáa úmai kawé'-uré'a tíméro. Timíyantafesamo aamoimó iyawi miwí Maníkó aamoí uwátínkáifo timíyantafe'a aamoín-oro. ⁸ Maníkó kanaa'á áfááraumai kawé'ó uwátínkáimba seyaafá-tántáátáfé'a kawé'-úmai mé'a fí'o-fi'on-

kawe-kisau maíyantafena Maníkó áfááraumai kawé'á uwátínkáifo miyán-káwé-kísáú kanaa'á maénááwe. ⁹ Mindásafena naaófá'á Maníkón-aai aúfáifimba agaimaréna séna ímbo makáawi túwa'nai esamo tímatuwaawi miwítí kawé-kísáú waé'wae'a íníye agaimaréna siyáiyé.

¹⁰ Maníkó seyaafá'-ánáúntúmbá tímísasa maiyésa wégisau-fuwandaawe. Maníkó minánáúntúnkómbá óraa'a úmáráísasa wéfaka'-naawe. Miyáumai Maníkó kawé'á uwátínkaina'a túwa'nai íyana mimpínkémbá kawé-kísáú óraa'a paápé íníye. ¹¹ Maníkó kawé'á uwátínkaina'a aasiyaasí kanaa'á túwa'nai íyasa simíyataamo tíménda-tantaatafesa Maníkómpá'á súwi sénááwe. ¹² Miyáumaimo túwa'nai íyamba Fasi'aénkóní waási ímbo makáawi túwa'nai íyana sáwífa'-waasi tirunkó kawé'á ínasa Maníkómpá'á súwi símae iyónááwe. ¹³ Kembiwísáfésa sésa Ísu Káráísitin-aaisafesa érai'e sésa fasi'ámai imáyáa ésa pósa súwa'nai uráawe sésa Maníkón-áwí'a mósá marésa miwíyé seyaafá'-wáásiyé úwoi timíyantafesa Maníkón-áwí'a mósá marésa ¹⁴ Maníkómó kembiwí óraa'o túwa'nai intáfésa kembiwísáfésa imáyáa ésa túwa'nai esa Maníkómpá'á inaí sénááwe. ¹⁵ Maníkó seyaafá'-wáásísá fí'oran-kawe'a uwásínkáísata póta wenáwíta mósá wémaraumne.

10

Póro wení kísausafenamo simátímakain-aai.

¹ Kempínkémbá tuwímbai kentáfésa sésa Póro keséta taména faru úmai aai siyáifo némpa'o méraínka'a fasi'aén-áái simásímíye wésewe. Ísu Káráísiti marapá'ó méronka'a faru úmai ména ímba aaisambó siyáintafe'a imáyáa é'a óraaka simátimune. ² Kempá'ó kondá ímba óraaka sénae sumpo imáyáa é'a kempínkémbá tuwímbai kentáásáfésa karo'á sésa marará'-wáásítí áwáuma wéaraaiwaewemo sentáfé'a óraaka simátimenaumpo káráwiyoro. ³ Marapá'ó méraundasa namuro-wáásí iyáákanae sésamo tíyáántemba ímba miyá éta marapá-sáwí-tántáá'á iyáákanae séta Maníkóní kísausa wémaumne. ⁴ Taané paroiyé úmakesamo tiyé'a iyáákanae sésamo ontembá ímba miyá éta Maníkó fasi'aémbá símakaisata fí'o-fi'o-sawi-fasi'aenta wéiyaakaumne. ⁵ Kentáá sááísafesa karo'-ááiyémó sewí tááigomba kesááigosa wéiyaakaiye. Tuwímbai miwí túwí'a mósá marésa Maníkón-aai isáafo sésa símai aambá fáí'maraawata aambó fáí'maraan-aai iyááketa kentáásí imáyáago Ísu Káráísitin-aai isáínkwae símaeta wéiyune. ⁶ Kentáá sáái isáíwae séta timu'maréta mérauna'a miyá iyata tuwánéta kentáá sáái ímbo isááwi sáwí-meyamba tíménaumne.

⁷ Kembiwímó méraawini áwáuma imáyáan-oro. Kempínkémbá tuwímbai sésa érai'a Ísu Káráísitini waásisa úne sentembá kesááwára'á Ísu Káráísitini waásisa úmpo mindásafe'a imáyáan-oro. ⁸ Maníkó fasi'aémbá siménasa kembiwí ímba sáwíta uwátínkanaumpo kentí imáyáa fasi'átínkáándasafenasa mifásí'áéntá símakaiye. Mifásí'áémbó símakaimbo simátíma'mae iyúnda-aai mindá érai'-aai isatá póta mifásí'áémbó símakaimbo simátíma'mae iyúndasa mindásafeta ímba sigaesáféta úne. ⁹ Aúfáímo agai-timúnda ímba maarán-imáyáa é'a inkáísóro sénasa maanáúfái agaimái símíye sefó-imáyáa é'a agáúmne. ¹⁰ Tuwímbai kentáfésa sésa aúfáifimba fasi'aén-áái simásimenasa ááéma keséta taména aamoisaén-kwáásí ména úwoi-aaisa

simásímakaiye sewí ¹¹ miwí maarán-áái imáyáan-oro. Némpa'a méraunda póta aúfáifimbo simátimunda-aii kempá'ó wéta mimbórá-áái póta kosimátimenaumne.

¹² Kentáfésa miyán-ááimó sewí miwí túwí'a mósá marésa óraa'-waasisa úne se-watá ímba mimbórá-wáásiyáántá éta miwímó méraawini áwáuma awánéta kesáá méraundawini áwáusa ímba tuwinéta séta kawé'-úmaisa méraumne. Sáwí'a úmaisa méraumne séta ínta tuwinánaumne. Miwí moóra'-mora-waasimo méraawini áwáu tuwánésa miwítí imáyáafinkemba sésa méraundawini áwáusa kawé'-án-iyé wésewe. Miyámó ombá sáwí-imayaafinkemba wéowe. ¹³ Kembiwífimbá Maníkómó símakainda-kisau-aii sénaumpo ímbo símakainda-aii ínta sénaumne. ¹⁴ Kembiwímó méraapa'a Maníkó ímba aambá faiyéna úwoi kesáái kosimátíméro simásímakaisata úwoisa Ísu Káráisitini ásé-aii kosimátímakaumne. Miyámó uráunda Maníkó ímba aambá fáikaisata úwoisa kosimátímakaumne. ¹⁵ Maníkómó aambó fáisinkarain-kisausafeta fí'on-kwaasimo maiyáan-kisausafeta kesáá maiyáumne ímba séta kentáá súsa maimaé iyúne. Ísu Káráisitini-aaísafé'a timankúnkúmba é'o fasi'ámai imáyáamo úmae iyiyamba timu'maréta méraumpo miyámó iyata áfááraumaisa túwa'nai ónaumne. ¹⁶ Miyámó iyata kanaám-póta tiyuwéta fí'o-fí'om-barafa'a Ísu Káráisitini-aii simátíma'maeta nónaumne. Fí'owimo Ísu Káráisitini-aii simátímaken-aempa'a ímba kométa karo séta kesáá simátímakaumne séta kentáá súsa maimaé iyónaumne.

¹⁷ Naaófá'á Maníkón-aii aúfáifimba agaimaréna séna miwítí kisausafesa ímba túwí'o mósá maráiyamba Fasi'aénkóni kisausafesa wenáwí'a mósá maráaro

agaimaréna siyáiyé. ¹⁸ Waási kesáfésa kawé'-wáásí únemo sembá Maníkón-aúranka'a ímba kawé'-wáásín-ofo Fasi'aénkó kawé'-wáásín-owemo siwái mindá Maníkón-aúranka'a kawé'-wáásín-owe.

11

Karo'-áántá-wáásí táái.

¹ Kesúma maimaé iyé'a kári'-aaimo sendá ímba aambá fáisinkaiya'a úwoi senó.

² Kembiwí

sáwí-amba arááiwáéfo sénamo Maníkó káráwiyaintemba miyáumai kenká'á káráwiyaumne. Kawé'-ináá'árúmó moóra'-waasigonka'o símaráantemba miyáumai kembá tí'mae'a Ísu Káráisitimpa'a mátínkáana'a wesé'a ménaawe sune. ³ Naaófá'á iyaankafayaankó moóra'-ininkon-awi'a Ífimba karo'á simánkowana minááísáféna érai'e siyáiyé. Miyáumai tuwímbai kentí imáyáa sáwí'a uwátinkaiya'a Ísu Káráisitintafe'a fasi'ámai imáyáamo ombá ifátúwááfaiye sé'a mindásafé'a óraa'-imayaa úne. ⁴ Ááema afora'á Ísu Káráisitini-aii kosimátimewana'a ísówana Maníkóni ámútanko kesé'a mérowasa tuwímbai kempá'á wésa Ísu Káráisitini-aaigomba kaentaén-áái simátimesa Maníkóni ámútankontafesa karo'-áái simátímúwa'a aamoí é'a minámbá arááíwaenae siyáawe.

⁵ Minkwáásísáfé'a karo sé'a Maníkóni aantá-waasi pósa óraa'-waasin-owe sembánifo minkwáásí kembá ímba iyáákaraawe. ⁶ Aaimó wésimatimunanamó sóiko umbaimó wétaimba mindá ímba óraa'-tantaa'an-ifo Maníkón-aaigoni áwáuma kawé'-úmai ísaraunda mindá óraa'-tantaa'an-iyé. Sáwífa-kanaa érai'-aii seyaafá simátimewana'a ísaraawe.

⁷ Maníkón-aaimo simátimewanda méyámbá ímba maiyé'a simátímakaumne. Miyámó ówánda kentúwí'a maimaé iyé'a kesúwí'a sáwísankaamba uráumne. Miyámó uráundasafé'a kentáfé sáwí'a uráiyé sumbánifo ímba sáwí'a uráumne. ⁸ Kempímbá

Maníkóní kisaumo maéwánda Maníkóní waási fí'lo-fi'on-daopakewi súwa'nai esa tuwímbai-tantaa'a símúwa'a kempímbá kísau maiyáumne. Miwí sésa ánaaemba kentáá simíniye ímba sunkákémbá úwoi miwí tuwímbai-tantaa'a símúwa'a kembiwífímbá kísau maiyáumne. ⁹ Kesé'lo komaéwánda kesí óntamba tai'ówa'a súwa'nai oró ímba séwánda méraawanasa Máséndóniyaa-marafakemba tuwímbai Maníkóní waási tésa ímbo makáawanda-tantaa'a másúwa'nai uráawe. Minká'ó uráudentemba ánaaemba miyámó ondá umbai-tántáá'á timúnafo sé'a súwa'nai oró ímba sénaumne. ¹⁰ Ísu Káráisitini éraj'-aaimo simátimundawi úndantemba Maníkón-aai simátimakaundarakemba kembiwí Ákáyaa-marafaken-kwaasifinkemba óntamba ímba maiyáumne-aai símae iyónasa minááísáfésa karo'-ááín-iyé ímba sénááwe. ¹¹ Miyámó únda sirumbá timú ina wétimuno. Sirumbá é'lo timúnda Maníkó wésuwanaiye.

¹² Maníkóní aantá-waasi owémó kemó sen-kwáásí miwí túma maimaé iyésa sésa Póromo Maníkóní kísau maénamo kempákémbó óntambo máintemba miyásá úne sefó sé'a kempákémbá óntamba ímba maé'a miyá ónaumne. ¹³ Miwí mérowana Maníkó kesí aantá-waasin-owe ímba séna ti'mákaiye. Ísu Káráisitini kísau-waasisa úne karo'á sésa wení kísau máúmne wésewe. ¹⁴ Miyán-kísáúmó máémba ímba sáá'a wéiye. Waántáwanko wíyómpakemba Maníkóní kísau-waasigoni sáraamba wéiye. ¹⁵ Wení kísau-waasi wemó intembá ésa arupíse-waasiyaamba ésa waé'mai karo'á wésewe. Mindásafena ímba sáá'a wéifo kembiwí ímba táá'a íno. Miwítí sáwí-kisaurakemba sáwí-meyamba maénááwe.

Ísuni kisaumo maúndarakemba umbai-tántáá'á kempímbó tiyáin-aai.

¹⁶ Maarán-áái aneká'ó súnnda kentáfé'a sáwí-imayaawara'-waasi iyé-áái ímba seró. Énifo miyámó sé'lo é'a ímba a'áo sé'a siyuwáiya'a kárika'a kesúma maimaé iyóno. ¹⁷ Kesúmo maimaé iyúnda Fasi'aénkó siyáintemba ímba é'a sáwí-imayaafinkeni'a úne. ¹⁸ Sáwífa'-waasi marapákén-tántáátáfésa imáyáa ésa miwí túma maimaé wéiyofó kewará'á kesú maimaé iyónaumne. ¹⁹ Kembiwí kesáfé'a karo sé'a kawé'-ímáyááwára'-wáásísá únemo sembá sáwí-imayaawara'-waasisafe'a kanaán-iyé sé'a aamoí wéowe. ²⁰ Tuwímbai kesé'a komésa kentí imáyáa tafisewa'á sentembá owasá kentí óntamba karo'á simátinkesa wénesa kentúwí'a símai sáwí'a ésa sáwí-aai simátinkesa miyámó ombá ímba a'áo sembá kanaán-iyé wésewe. ²¹ Sáwí'lo uwátínkáántemba kesé'a kométa kesáá ímba kanaa'á miyásá uwátínkaraumpo sirunkó sáwí'a isa'á mináái sune.

Tuwímbai miwí túmo maimaé iyóntemba ímba sáá'a ina'a miyáumai kesú maimaé iyónaumne. Miyámó ondá sáwí-imayaawara'-waasiyaamba ónaumne. ²² Miwí túmo maimaé iyówi sésa Ípúru-aafinkemba sune sewa'á kewará'á minááífínkémbó súndawi úne. Miwí sésa Ísarerin-andafaken-kwaasi úne sewa'á kewará'á minándáfákén-kwáásí úne. Miwí sésa Émbaramun-aísaafitantambo uráundawi úne sewa'á kewará'á miyáumai wenaísaafitantambo uráundawi úne. ²³ Miwí sésa Ísu Káráisitini kísau-waasi úne sewa'á kewará'á miyáumai Ísu Káráisitini kísau-waasi é'a miwí wéiyaakaumne. Miyán-ááímó súnnda sáwí-imayaawarawiyaamba sune-imayaa é'a Ísu Káráisitini kísau wémaunda óraa-kísau wémae'a miwítí kísau wéiyaakaumne. Maníkón-aaimo simátimundarakemba ándáfa'lo sínkáamba sáwífa'-i'an-ifo miwímó ándáfa'lo tínkáamba ímba sáwífa'-an-iyé. Sáwífa'-i'a sínkááwa'a púwóraantambo úndanifo úwoi súnaraumne. Miyán-tántáá'á kempá'á sáwífa'-i'a tiyáifo miwífá'á ímba sáwífa'-i'a tiyáiyé. ²⁴ Ísu Káráisitini kisaumo maúndarakemba Yúndaa-waasi séfataase-ika'a áwíyandasambo súwiyonku'-nomba sáwífa'-i'a 39-i'a súwiyonku'-naraawe. ²⁵ Ísu Káráisitini kisaumo maúndarakemba Rómu-kamani-waasi kaumbo-iká'á kunánaantamba sínkankaawe. Moórá-kanaa kentáfésa puwínkwae sésa óntantamba

sínkamuwá'a marapá'á tanaa-faráumne. Kaumbo-íká'á nompín-táómpimba nówánana mindómpín-táómba kúwáferombanifo kemá úwoi súnaraumne. Moórá-ika'a miyáumai nompín-táómba kúwáferowa'a mindómpimbá ayáátááka'a moórá-no'waane moórá-waawaiye mé'a ímbo puwówánda úwoi méraumne. ²⁶ Ísu Káráisitini kisaumo maúnda fí'o-fi'om-barafa'o núnda piri'-nónkó maé'máéraantamba isa'á aampa'á umén-kwáásí sínkamoraantamba owa'á kesí waási Yúndaa-waasi sínkamoraantamba owa'á fí'onkaa-waasiwara'a miyá owa'á fí'o-fi'on-oraa'-naopimpa'a núnsa sínkamoraantamba owa'á aampa'á fí'on-daopare'o kúnda sínkamoraantamba owa'á óraa'-nompá'o táómpimbo núnda sínkamoraantamba owa'á tuwímbai kentáfésa karo'á sésa ení waási úne sésa sínkamoraantamba owa'á miyámó ombá úwoi súnaraumne. ²⁷ Ísu Káráisitini kisaumo maúnda óraa-kisaumo maúnda suwesaraí isa'á minkísáú wémae'a sáwífa'-no'waamba ímba sún-kwaé'a Ísu Káráisitini kísau wémae'a sáwífa'-i'a sááimo taimbá noné tón-iyaine mé'a sáwífa'-i'a táwi'a síyáisa'a sáwí-unankwatoí uré'a méraunana ²⁸ ímba miyán-úmbái-tántáá'-aantembanifo fí'o-fi'on-daopa'a Fasi'aénkóní waásiya'o káráwiyaunda-umbai-tantaako kempá'á aasiyaasí wétiye. ²⁹ Fasi'aénkóní waásifinkembo tuwímbai ímbo fasi'amaimo arááíwáémba sirumbá uwátinkaunana minúmbái-tántáákó kempá'á wétiye. Kawe'-ámbó arááíwáéwanamo moóráwigo tafí-sisasamó sáwí'o ombá sirumbá uwátinkaunana minúmbái-tántáákó kempá'á wétiye.

³⁰ Ímba moórá-amba wéraifo kesúmo maimaé iyúnda tuwímbai-tantaa'a kempá'á tisasá suwánésa sésa aamoisaén-kwáásín-iyé sen-ááímó simátíménda isáaro. ³¹ Maníkó kentáásí Fasi'aénkó Ísu Káráisitín-afowan-awi'a mósá ma'maé iyónaumne. Simátimunda-aai ímba karo'-ááín-ifo Maníkó ísaraiye. Tuwímbai-tantaa'a kempá'á tisasá suwánésa sésa aamoisaén-kwáásín-iyé sen-ááímó simátíménda isáaro. ³² Moórá-oraa'-nao'-awi'a Támásikasifa'a méraawanana káráwiyowin-awi'a Árétaí wení kísau-waasi óraa'-waasigo kentáféna simátiména séna áí'mae'a ándáfa'a móauwaaro súwasa mindáókoni sí'-óntará'á káráwiyowasa ³³ tuwímbai súwa'nai esa kunánaan-unampimba fáitumai sí'-afaapimba máapa'a túsúsinkesa ándára'a ta'ótokowa kuméme'a marará'á kumówánasa siyúwówa'a kóuraumne.

12

Fasi'aénkó kaainkáán-úmáimo aráásímakain-aai.

¹ Kesúmo maimaé iyúnda miyán-ááígó ímba kentáá súwa'nai ínifo kentáfé'a Maníkóní aantá-waasin-iyé síyantafe'a kempá'ó tiyáin-tantaakon-aaimo simátíménda isáaro. Fasi'aénkó kaainkáán-úmáimo aráásímakaimba simátíménda isáaro. ² Ísu Káráisitini waási méraawanana Maníkó kusí'maena wíyómpa'a sanaan-úrambo iyúmba kesimankóná kunáikái mütú'-waasiya kusíkaiyo ímba isáúmpo Maníkó aantemba ísaraiye. Miyámó uráunda 14 aatai maisukáumne. ³ Maníkó kusí'maena wení kawe'-mápá'ó iyúmba kesimankóná kunáikái mütú'-waasiya kusíkaiyo ímba isáúmpo Maníkó aantemba ísaraiye. ⁴ Kusí'maena wení kawe'-mápá'á mósinkowa'a mifá'-mé'a tuwímbai-tantaakon-aai ísaraumpo simátíméndamo é'a sáwí'a ónaumpo ímba kanaa'á simátiménaumne. ⁵ Miyámó uráintafe'a kesú maimaé iyé'a kesí kisausafe'a ímba kesú maimaé iyé'a tuwímbai-tantaa'o kempá'ó tisasamó suwánésamo sésa aamoisaén-kwáásín-iyemo sen-ááísáfé'a kesú maimaé wéiyune. ⁶ Kesúmo maimaé iyónae sékaa érai'-aaisafe'a kesú maimaé iyúna'a kentáfé'a sáwí-imayaawara'-waasin-iyé ímba kanaa sewisinó. Énifo kesú ímba maimaé wéiyune. Aaimó súndarakembo kesúmo maimaé iyúndaraka mináái iséa tuwímbai kentáfésa sésa óraa'-waasin-iyé sewisinó. Mindá ímba siráái wétaiye. Kesí kísau awáné'a simátimunda-aai isé pó'a méraundawini áwáuma suwánaawana siráái wétaimba mindásafe'a kesú ímba maimaé iyúne.

⁷ Maníkó siyówa'a fí'oran-kawe-tantaa'a sáwífa'a awánááwánana Maníkó kentáféna séna wenáú maimaé iyífo séna moórá-tantaa'a sí'o í-tántáá'á súfimba faimarówana mindásafena waántáwanko sáwí'a uwásínkáísana kesú ímbo maimaé iyóndasafena Maníkó miyá uwásínkaraiye. ⁸ Kaumbo-íká'á Fasi'aénkó Ísu Káráisitimpa'a inai sé'a maantántáá'á maisiyúwéna'a kawe'-úmai méraano séwánana ⁹ minkáúmbó-íká'á séna ímbanifo miyá uréna'a úwoi áwa'nai ondá embá kanaán-iyé. Ímbo fasi'ámaimo méraanda kesí fasi'aémbá áménana mifási'áénkó embá iyáákaina méinnone símaena iyáiyé. Ísu Káráisitini fasi'aénkó kenká'á káráwiyaimba pó'a

Ímbo fasi'ámaimo méraundasafe'a aamoí úne. ¹⁰ Ísu Káráisitintafe'a imáyáamo únda ímbo fasi'ámaimo méraundawe símimo sáwí'o uwásínkááne sáwí-aaimo simásínkááne umbai-tántáá'ó wéraine sáwí'o uwásínkááne miyán-tántáátáfé'a ímbo imáyáa únda aamoí é'a sé'a ímbo fasi'ámaimo méraunda Ísu Káráisiti fasi'aémbá símisa'a fasi'ámai méraumne sune.

Kórinti-naoraa-waasi imáyáa arupísemo uwátínkarain-ai.

¹¹ Miyán-ááímó simátimunda kesúraamba maimaé iyé'a sáwí-imayaawara'-waasiyaamba úne. Kembiwí karo'á sé'a Maníkóní aantá-waasin-owe sen-kwáásí miwí kembá ímba iyáákaraawe. Kemá úwoi-waasi úndanifo miwí kembá ímba iyáákaraawe. Póro Maníkóní aantá-waasi iyé-áái kembiwí karo'-ááímó sen-kwáásísáfé'a simátiméeraamba ímba simátimakaafó kemá Maníkóní aantá-waasi úne-aai imáyáa iyantafe'a kempá'ó tiyáin-tantaakon-aai maanáúfáífimbá simátimune.

¹² Maníkóní aantá-waasiti kísau maarán-iyé.

Fí'oran-kawe-kísau ímbo awánaraan-kísau Maníkóní fasi'aéntámbá wémaewe. Kempimbá komé'a miyán-kísáú wémae'a ímba ifá tuwááwána'a suwánaraawe. ¹³ Nóra séra kentáfé sé'a Maníkóní waási fí'o-fi'on-daopaken-kwaasiya'a kawe'-úmai káráwiyenawa kentáará'á ímba miyáumai wégarawiyo sembá fí'on-daopakewiya'o káráwiyaundanten-úmai kembiwíyá'á káráwiyaumne. Fí'o-fi'on-daopa'o Maníkóní waásifimbo komaéwánda miwí súwa'nai uráafo kempímbó komaéwánda súwa'nai oró-áái ímba séwándarakemba miyán-úmbái-áái ímba simátínkaraumne. Miyán-úmbái-ááímó simátínkaraundarakaa kawe'á ówána pó'a aamoí uwásínkaraawisino. Miyán-imáyáámó ombá ifátúwáaro.

¹⁴ Kae'-í'a kentópa'a kuré'a káfé'a wéto'mayaan-e'a aneká kónae sé'a úmpo kondá umbai-tántáá'á ímba timé'a kentí óntambo simíyantafena ímba wésinkaifo kentirumbó simíyantafena wésinkaifo kónaumne. Iyámpói ímba tinófoiya'a káráwiyesa wétuwa'nai-fofo tinófoi iyámpóiya'o káráwiyesa túwa'nai ontembá kemá miyá wéumpo ¹⁵ túwa'nai ondasáfé'a makáunda-tantaa'o túwa'nai úmimo taí'ásuwe'o óraa-kísau maé'o miyámó ondafímbó púwóndasafe'a aamoí úne. Kesirumbá óraa'a wétimumpo kentirumbá kári'o wésimemba mindáwara'a taí'ááfainifo imáyáa úmai kawe'án-oro.

¹⁶ Súwa'nai oro ímba séwándarakemba umbai-tántáá'á ímba tímakaunda-aaisafe'a érai-aain-iyé seró. Kempinkémbá tuwímbai kentáfésa karo'á sésa kentáásí óntamba maénae séna karo'á simásínkaraiye wésewe. ¹⁷ Nóra séra miyá uráumno. Ti'mákaundawiya kentí óntamba maimaésawa kembá másímakaa. ¹⁸ Táításimba fasi'aén-áái simáme'a ai'mákaunda moóráwigo Ísu Káráisitini waásiwara'a ti'mákaundarai mindáraiya karo'á símai óntamba maimaé másímakaayo. Táítási ímba miyá-sáwí'á uráiyé-aai ísaraawe. Wesékai mimbórá-imáyááfínkémbá kísau wémauye.

¹⁹ Kesí waásisono. Maanáúfáímó torausiyamba maarán-karó'-imáyáa é'a kentáa súranka'a Póro wenáái arupíse ónae séna maanáúfái agaiyáiyé sénááwe-imayaa úne. Ímba miyán-ááísáfé'a agaé'a Ísu Káráisitiyé'a kááísamai mé'a Maníkón-aúranka'a kentí

imáyáa túwa'nai ónae'a miyán-áái wésimatimune. ²⁰ Kentópa'o kondamó ímbo kawel-úmimo méwa'o kotuwáné'o ímbo aamoimó ondasáfé'a óraa'-imayaa úne. Kentópa'o kondamó óraa'-aaimo simátíméndamo isé'a ímba aamoí iyantafe'a óraa'-imayaa úne. Kentópa'o kondá aaisambá sé'a kaoré'a aaisambá sé'a tuwínkaa'-é'a símai sáwí'a uwátinke'a tíyo-aai sé'a kentúma maimaé iyé'a fí'o-fi'on-aai sé'a miyá-sáwí'á íya'a kotuwánáúnafo sé'a mináái simátimune. ²¹ Kentópa'o kondá aare-úméné waai-úménémó on-ímáyáá ímba tínaaemba uwámake'a sáwí-imayaasafe'a tirááisafe'o owímbá ímba tínaaemba uwámakenka'a kotuwánáúnafo sé'a mináái simátimune. Kentópa'o kondá miyá-sáwí'ó íya'o é'a Maníkón-aúranka'a kembiwísáfé'a sigaesáfé'a onaná sirunkó umbái táiniye.

13

Ísun-aaisafe'a timankúnkumbo ombá káráwiyon-aai.

¹ Kae'-í'a kentópa'a kuráundanifo aneka'á kónaumne. Kaumbo-kae'-wáásímó mimbórá-ánká'ó síyan-aaimo éta minááiígómbá arupísesa ónaumne. ² Ímba aifa-kánáán-ifo ánaaenka'a kentópa'o komaéwánda sáwí'o uráawiye seyaafá'é fasi'aén-áái simátímakaumne. Káfé'a némpa'o méraunda mináái simátime'a sune. Kentópa'o kondá sáwí'o uráantafe'a kowésimatime'a ímbo étínkáanda sáwí-meyamba timénaumne sune. ³ Kentáfé sé'a Ísu Káráísiti simámisanawa wési wení imáyáafinkena wésiyo wésewe. Kentópa'o kondá sáwí-meyambo tíméndara'a suwáné sé'a Ísu Káráísitimo simámintemba simásímiye sénááwe. Wemá Káráísiti kentirumpimbá kísau wémaena ímba aamoisaéwí éna wení fasi'aéntámbá kísau wémaiye. ⁴ Ááéma wemá fasi'aémbá tuwéna aamoisaén-kwáásíyáámbá úwasa aaraa-táiyá'á tufúwana Maníkó iyáfasinankowana Maníkóní fasi'aénká'á méraiye. Miyáumai kesááwará'á aamoisaén-kwáási úndanifo Ísu Káráísitiyeta kááiseta Maníkóní fasi'aénká'á méta kembiwí wétuwa'nai-une.

⁵ Kembiwí Ísu Káráísitin-aaisafe'a timankúnkúna wéeo ína wéeo imáyáan-oro. Ísu Káráísiti kentirumpimbá mérai ína méraiyo imáyáan-oro. Méraina'o é'a Ísu Káráísitini waásisa úne sé'a ⁶ kentáásáfé'a Maníkón-aai simásíméwin-owe sénááwe-imayaa wéune. ⁷ Kentáásáfé sé'a Maníkón-aai simásíméwin-owe síyantafeta ímba inaisá sumpo kembiwí kawel'ó iyantafeta Maníkómpá'á inaimó súndasa Maníkóo túwa'nai inasá kawel'án-oro sune. Ímba sáwí'a iyamba póta ímba sáwí-meyamba mátiménasasa tuwímbai kentáásáfésa sésa ímba Maníkón-aai simásíméwin-owe síyamba mindá ímba óraa-tantaa'an-ifo kembiwí kawel-úmimo méraiyaamba mindá óraa-tantaa'an-iyé. ⁸ Érai'-aaigo iyáákaino séta kísausa maéta wétuwa'nai-une. ⁹ Kentópa'o kondasá Maníkóntáfé'o fasi'ámimo méraiyaambo éta aamoisá ónaumne. Miyámó iyambo éta ímba sáwí-meyamba timéta aamoisaén-kwáásíyáámbá éta mindásafetaawara'a aamoí ónaumne. Sáwí'o ompínkémbá kawel'ó iyantafeta Maníkómpá'á inaisá sune. ¹⁰ Kentópa'o kondá sáwí'o ontáfé'a fasi'aén-áái kosimatimunafo sé'a némpa'a mé'a maanáúfái agai-timúne. Ímba sáwí'a uwátinke'a kentí imáyáa fasi'átínkáándasafena Fasi'aénkó iyáfasisinkowa'a kenká'á káráwiye'a némpa'a mé'a maanáúfái agai-timúmpo torausé'a súndantemba oro.

¹¹ Kesí waásisono. Kawel-úmai mé'a kawel-ámbá arááiwae'a súndantemba é'a mimbórá-ímáyáá úmai mé'a faru úmai méraaro. Miyámó íyanamo éna Maníkó arumbá tiména farumó uwátínkáíwai kembiwísé'a méiniye.

¹² Maníkóní akúní'o ontáfé'a moóra-mora tiyáamba tíméro. ¹³ Maníkóní waási maanká'ó méraawi kembiwísáfésa kawé'-úmai méraaro wésewe.

¹⁴ Fasi'aénkó Ísu Káraísiti úwoi túwa'nai isaná Maníkó arumbá tímísana wení Ufaen-ámútánkó kembiwísé'a méraisa'a mimbóráí'a úmai méraantafe'a inái sune.
Kemá Póro sún-da-aaí taí'áíye.

Kárésiya

Ísu wiyómpa'a iyówana Póro moóra-waai úmai afa'móráe-aataiya'i afakaeté-aataiya'iyó miyáumai-aatai maisuwéna maanáái agaimái Kárésiya-marafa'-waasi Ísuni aampa'ó kun-kwáásí agaimái mátímakaiye. Ímba Yúndaa-waasin-ofo fí'onkaa-waasifa'a Ísun-aaí simátímapa'a kuwasá timankúnkúmba ésa Ísuni aampa'á kuráawe. Ánaaemba Póron-aaí símai sáwí'a uwánkaron-kwaasi Kárésiya-marafa'a tésa sésa arupíse úmai méraawin-owe Maníkó sinkwae sésa Móseseni áamámba arááíwáéro karo'á wésewe. Tuwímbai minkáró'-áásáfésa érai'e sésa pósa Ísuni aampa'á ímba kawé'-úmai arááíwakaawe. Póro iséna maarán-ááímá agaimaréna séna Ísun-aaisafesa érai'e sésa wenká'á timankúnkúmba owí aantentafena Maníkó séna arupíse úmai méraawin-owe síníye. Mináásáfésa érai'e sésa Ísuni aampa'á kawé'-úmai arááíwáéro séna maanáái agaimái Kárésiya-marafa'a méraan-kwaasi mátímakaiye.

1-2 Kemá Póro maanáúfái agai-timúmpo Fasi'aénkóní waási Kárésiya-marafa'a méraawí ísáaro. Kesétaamo Fasi'aénkóní waásimo kesé'o méraawiye kembiwísáféta séta kawé'-úmai méraaro wésune. Ísu Káráísitiye Maníkó kentáásifowama Ísumbo pukáimpinkembo iyáfasinankaraiwaiye kentáfésarai sésarai aantá-waasi-i'a éma kesáái kosimátíma'mae núwo sésarai si'mákaayamba ímba waási miwítí imáyáafinkemba si'mákaafó Maníkó
wení imáyáafinkemba si'mákaifo ísáaro.

3 Maníkó kentáásifowawe Fasi'aénkó Ísu Káráísitiye úwoi túwa'nai esarai faru wéuwatinkaayantafe'a inaimá wésune. ⁴ Sáwí'o úmáimo méraampinke-fasi'aenko ta'ótokaimpinkemba faúsinkaindasafenasaawe sáwítaamo wéundafinkemba maisiyuwáíndasafenasaawe Fasi'aénkó Ísu Káráísiti pukáiyé. Maníkó kentáásifowan-imayaafinkemba miyá uráiyé. ⁵ Maníkón-áwí'o aasiyaasimó óraa'o úmáimo waé'wae'o úmaenamo iyínda érai'-aain-iyé.

Ásé-aaí mimbórá-ááímó wérain-aaí.

⁶ Ísu Káráísiti úwoi túwa'nai úwana Maníkó wení waási-i'a uwátinkaindasafena táántowa'a isé'a ááéma Maníkómbá wéauwe'a fí'on-aaíma wéisaantafena mindásafena sáá'a wéiyé. ⁷ Minááímá ímba kawé'-ásé-ááín-iyé. Tuwímbai Ísu Káráísitini ásé-aaí waé'mai karo'á wésesa kentí imáyáa wétafisewe. ⁸ Kesááwá'i wiyómpaken-kisau-waasiya'i ímbo simátímakaunda-aaisaamo fí'on-aaímo simátíménanasaamo éna Maníkó aaisambá séna sáwí-meyamba simíníye. ⁹ Siyáunda-aaíma aneka'á sénaumpo ísáaro. Moóráwigomo ímbo simátímakaunda-aaímo fí'on-aaímo simátíminanamo éna Maníkó aaisambá séna sáwí-meyamba amíníye.

¹⁰ Waási aamoí uwásinkaiwae sé'a minááímá ímba wésumpo Maníkó kembá aamoí uwásinkainkwae sé'a minááímá wésune. Ááemo waásimo aamoí uwásinkaiwae sé'o uráundantemba káfé'a ímba miyá wéune. Káfé'o waásimo aamoí uwásinkaiwae sé'o miyán-kísáúmó wémaekaa Ísu Káráísitini kisauma ímba máúsino.

Póromba aantá-waasi-i'a úmáimo iyáfasinankarain-aaí.

¹¹ Kesí waási ísáaro. Ásé-aaímo simátímakaunda ímba waásiti imáyáafinkemban-iyé.
¹² Ísu Káráísiti paápé éna simásímakaifo ímba waási suwa'á ísaraumne.

¹³ Ááéma Yúndaa-waasiti áwáuma arááiwaewandara'a Ísuni aampa'ó wéaraaiwaewi tai'ánááwe sé'a áfááraumai sáwí'a uwátínkáfa'a kuráunda-aaima ísaraawe. ¹⁴ Kentáa síwá'námo uráantemba fasi'ámai arááiwa'e'a Yúndaa-waasiti áwáuma arááiwaewanda aaweyáá wée'a kesimantóísái iyáákaraumne.

¹⁵ Miyá uráumpo ímbo kesinómo masínkaronka'a Maníkó wemparí'a uwásinkena kendéwé siyáimba póna arumbá uwásinkena wení kisauma máéndasafena kembá wemparí'a uwámakaimbaniye. ¹⁶ Maníkómó siyáin-kanaamo tiyáimba wenááninko aráásimena séna fí'onkaa-waasi kesáái kosimátíma'mae núwo súwa'a isé'a minkánáá ímba waási kotísai e'a sé'a nóran-aaiya simátíma'maera nónaumno ímba sé'a ¹⁷ Yérúsaremu-naopa'a ímba wé'a Maníkóní aantá-waasi ímba kotísai e'a aantá-waasiti kísaura'o kesí aifarí'o uráan-kwaasiya'a

ímba kotísai uráumpo Árèpiyaa-marafa'a waásimo ímbo méraapa'a komé'a ánaaemba aneka'á Támásikasi-naopa'a kuráumne.

¹⁸ Komé'a kaumbo-áatái maisuwé'a Yérúsaremu-naopa'a wé'a Pítaampa'a komé'a sísamaifakemba séfataase-no'waamba waé'a ¹⁹ minkánáá Fasi'aénkón-áfákon-awi'a Yémísimba awáné'a ímba fí'on-aanta-waasi tuwánaraumne. ²⁰ Maníkón-aúranka'a wéagaunda-aaima ímba karo'-ááin-ifo érai'-aain-iye. ²¹ Minkánáá ímba fí'on-aanta-waasi tuwáné'a Yérúsaremu-naopa'a tuwé'a Síriyaa-marafa'e Sírisiyaa-marafa'e koméraawanasa ²² Ísu Káráisitini waási Yúndiyaa-marafa'o mérowi ímba kembá suwánésa ²³ kesáái antemba isówasa tuwímbai sésa Ísuni aampa'ó wéaraaiwaiyawimo ésa tai'ánááwe séna áfááraumai tínkambaena kuráiwai káfé'a Ísun-aai simátíma'maena wéniye suwasá isésa ²⁴ kentáfésa amoí ésa Maníkón-áwí'a mósá makáawe.

2

Pórowe fí'on-aanta-waasiye mimbórá-ímáyáámó uráan-aai.

¹ Maníkón-áwí'a mósá márówa'a sísamaifakemba éiyain-aatai maisuwé'a moóráwigo Páánápásiye kesé'a Yérúsaremu-naopa'a wékai moóráwigomba Táításinkwara'a áí'maekai wékai ² Maníkó kentáféna siyáintafe'a Yérúsaremu-naopa'a komé'a Ísuni waásiti óraa'-waasi antemba túwaandu é'a fí'onkaa-waasimo ásé-aaimo wésimatimundantemba simátímakaumne. Ááémo simátímakaundawe káfé'o simátimundawe ásé-aai simátimunda-kisaugo áú-iyain-kisaun-ifo sé'a simátimewanda ísaraawe. ³ Táítási kesé'a ména ímba Yúndaa-waasin-ifo Kíríki-waasigo kesé'a mérowasa áuma kárámai araenáemba uwó-ááímá Ísuni óraa'-waasi ímba siyáawe. ⁴ Tuwímbai karo'á sésa Káráisitini waási úne sésa miwísé'a túwaandu uráawanasa mindásafesa Ísuni óraa'-waasi minááímá siyáawe. Yúndaa-waasiti áamángo ta'ótokaimpinkemba Ísu Káráisitini-aigo faútínkáin-aai kotúfífaimai isánae

sésa keséta kotúwaandu ésa sésa Yúndaa-waasiti áamámba arááiwaesa túma kárámai araenáemba oro sésa minááígó ta'ótorainkwae sésa Ísu Káráisitini-aigo ímba faútinkainiye sumbánifo Ísuni óraa'-waasi miwí táái ímba isésa Táítási áuma kárámai araenáemba uwó-ááímá ímba siyáawe. ⁵ Miwítí karo'-ááímá ímba arááiwaundasa póna ásé-aai érai'-aaima kempímbá fasi'ámai waé'wae'a íniye. ⁶ Minóráá'-wáásísómbá kentáfésa sésa ásé-aaimo simátímakaanda-aai antemba simátimiyo siyáawe. Minóráá'-wáásísáfésa tuwímbai sésa túwí'wara'-waasin-owe sewaná Maníkó túwítafena ímba imáyáa wéintafena kewará'á ímba imáyáa é'a sé'a túwí'wara'-waasiya'o ina túwí'a wérain-kwaasiya'o wésune. Minóráá'-wáásísómbá kentáfésa moórá-aaiwara'a simátimiyo ímba sembá ⁷ maarán-ááímá sésa Maníkó Pítaantafena súwanamo Yúndaa-waasimo ásé-aai wésimatimintemba Maníkó entáféna siyáisa fí'onkaa-waasi ásé-aai wésimatimene kentáfésa siyáawe. ⁸ Maníkó Pítaamba fasi'aémbá amúwana Yúndaa-waasi ásé-aai wésimatimintemba kewará'á fasi'aémbá

símakaisa'a fí'onkaa-waasi wésimatimune. ⁹ Yémisiye Pítaawe Yóniye Fasi'aénkó Ísuni waásiya'o káráwiyaawi kentáfésa sésa Maníkómó ámakaini'a uwo sésa Páánápáasinte kenté'a miwí tiyáamba símakaawe. Maarán-ááísáféta mimbórá-ímáyáá éta kerái fí'onkaa-waasi ásé-ai kosimátiméyauye. Miwí Yúndaa-waasi wésimatimewe. ¹⁰ Ísuni óraa'-waasisomba mimbórá-ááímá simásimesa sésa óntaiyain-kwaasi túwa'nai oró-ááímá kosimátimiyo suwa'á mindásafe'a kewará'á é'a imáyáa wée'a aaweyáá uráumne.

Póro Pítaantafena séna sáwí'a ónemo siyáin-ai.

¹¹ Aaweyáá wée'a Ántíoku-naopa'a koméraawanana ánaaemba Pítaa túwa'a seyaafá'-wáásítí túranka'a Pítaantafe'a sé'a sáwí'a uráne siyáumne. ¹² Ááéma Pítaa fí'onkaa-waasi Ísun-aaisafesa érai'emo sun-kwáásísé'a tómbá wénowasa tuwímbai-Yúndaa-waasi Yémisimpakemba tésa sésa fí'onkaa-waasi túma káramai araénéemba oro. Yúndaa-waasi fí'onkaa-waasise'a tómbá ímba naaró suntáféna Pítaa áá'a úwana ifátuwena fí'onkaa-waasise'a ímba tómbá néna ¹³ póna kae'-ááíwára'-wáásiyáání'a úwasa fí'on-Yúndaa-waasi Ísun-aaisafesa érai'emo sun-kwáásí Pítaamo úmba awánésa miwíwára'á miyá-sáwí'á uwaná miyá-sáwí-áwáúgó Páánápáasini imáyáa tafisúmba wewára'á miyá uráiyé. ¹⁴ Miyámó ombá érai'-ase-aaigoni aampa'á ímba arupíse úmai kombá kemá Póro tuwáné'a seyaafá'-wáási túranka'a Pítaantafe'a sé'a emá Yúndaa-waasigo éma fí'onkaa-waasimo ontembá éma mindásafe fí'onkaa-waasisafe Yúndaa-waasimo ontembá oro miyán-áái sénafo ímba siyó Pítaantafe'a siyáumne.

Ísumpa'a timankúnkúmba owí Maníkó séna arupíse úmai méraawin-owemo sin-áái.

¹⁵ Simásuwe'a Pítaantafe'a maarán-áái siyáumne. Kentáásinofoisa Yúndaa-waasi pósa kentáá masínkaraawata Yúndaa-waasisa éta ímba fí'onkaa-waasi éta miwímó sáwí'o ontentá ínta wéumpo ¹⁶ Yúndaa-waasiti áamáantaamo wéaraaiwaundawisafenasa Maníkó ímba arupíse úmai méraawin-owe sínífo Ísu Káráisitín-aaisafeta érai'emo séta simankúnkúmba úndawisafenasa séna arupíse úmai méraawin-owe sisatá isáumne. Maníkó kentáásáféna séna arupíse úmai méraawin-owe síndasafeta Ísu Káráisitín-aaisafeta simankúnkúnta wéune. Kentáási áamáambo arááíwáénanasaamo éna Maníkó suwánénasa arupíse úmai méraawin-owe ímba sínífo Ísu Káráisitín-aaisafeta érai'esaamo wésendawisafenasa Maníkó arupíse úmai méraawin-owe síníye. ¹⁷ Káráisitiyetaamo kááísamaisaamo méraundasa Maníkó kentáásáféna séna arupíse úmai méraawin-owe sisatá méraunda fí'onkaa-waasimo sáwí'o ontentá sáwí'a wéundasa Káráisiti misáwí-ímáyáá símakaisata sáwí'a wéune ínta sénaumne. ¹⁸ Yúndaa-waasiti áamáamba tukáunda pó'a moóra-imayaamo é'o é'a sé'a Yúndaa-waasiti áamáamba arááíwaenae. Minámáánkó arupíse uwásinkainkwaemo sékaa sáwí'a úsino. ¹⁹ Púwón-kwaasimo Yúndaa-waasiti áamáamba arááíwáénanamo éna minámáánkó arupíse uwásinkainkwaem-imayaamo ímbo ontembá miyáumai mé'a Maníkóntáfé'a imáyáa wée'a wení kísau wémae'a méraumne. ²⁰ Ísu Káráisitimba aaraa-táiyá'á tufúwana puwún-kanaara'a sáwí'o uráundawini áwáuma taí'árainba póna káfé'a Káráisiti kesé'a méraisa'a káfé'o méraunda ááéraani'a ímba úmai méraumne. Marapá'á méraunda ímba úwoi mé'a Maníkón-ááninko kentáféna imáyáa éna pukáiwain-aaisafe'a érai'emo sé'a simankúnkúmba úndasafe'a aúí'a úmai méraumne. ²¹ Maníkómó símakain-amaambo arááíwáéwisafena Maníkó séna arupíse úmai méraawin-owemo sinkakaa Ísu Káráisiti pukáimba úwoisafena pukáisino. Mindásafe'a sé'a Maníkómó úwoi wétuwa'nai-ímba ímba úwoisamban-iyé wésune.

3

Ámáán-aaí arááíwaesa timankúnkúmbo owasamó on-ááí.

¹ Kárésiyyaa-marafaken-kwaasi sáwí-imayaamo owí ísáaro. Ísu Káráisitimba tufúwana pukáin-aaíma afora'á simátimewana'a ísómbe kentúrantankaan-úmai awáné'a kawé'-úmai ísaraambanifo tuwímbe tésa kentí imáyáa tafisewa'á uwó-imáyáa wéowe. ² Maníkó wení ámútankomba ai'marówana kentirumpimbá kumbéraiye. Moórá-aaíma tísai ónaumne. Ámáámbo arááíwakaantafenawa'i ásé-aaí isé'a érai'emo sentáfénawa'iyó mindásafena Maníkó wení ámútamba tímakaiye súndanifo ³ ímbe kawé'-imáyáa wéowe. Maníkóní ámútanko kentirumpimbá méraisa'a pó'a aúí'o iyawini áwáuma ómbare'a káfé'a imáyáa ombá Yúndaa-waasiti ámáánko arupíse uwásinkainiye-imayaa wé'e'a ímbe kawé'-imáyáa wéowe. ⁴ Kawé'-ámbó arááíwakaamba kentópa'a tiyáin-tantaa'a ímbe sáwísamban-iyé. ⁵ Maníkó wení ámútamba ai'marówana kentirumpimbá kumbéraisana Maníkó kempimbá fí'o-fi'on-kisaumo ímbe awánaraan-kisau maiyáíye. Ámáámbo arááíwakaantafena ímbe miyá éna ásé-aaí isé'a érai'emo sé'o timankúnkúmbo uráantafena miyá uráíye.

⁶ Naaófá'á Maníkón-aaí aúfáífimba agaimaréna

séna Émbaramu Maníkón-aaísafena érai'emo sénamo amankúnkúmbo uráintafena Maníkó séna arupíse úmai méraane siyáimba ⁷ miyáumai Émbaramu uráintemba Maníkón-aaísafesa érai'emo sewí Émbaramun-araa'marimban-owe. ⁸ Naaófá'á Maníkó imáyáa éna séna ánaaemba fí'onkaa-waasi kesááísafesa érai'emo sésamo timankúnkúmbo iyawisafe'a sé'a arupíse úmai méraawin-owe sénaumne. Maníkómó ímbe miyámó uráinka'a moóráwigo aúfáífimba ásé-aaí agaimaréna séna Maníkó Émbaramuntafena séna en-imáyáa é'a seyaafá'-márafákén-kwáásí kawé'á uwátinkanaumne Maníkó siyáíye agaimaréna siyáíye. ⁹ Mindásafena naaófá'á Maníkó Émbaramumba kawé'á uwánkaraintemba wenááísafesamo érai'emo sésamo timankúnkúmbo owí kawé'á wéuwatinkaiye.

¹⁰ Naaófá'á Maníkón-aaí aúfáífimba agaimaréna séna

agaimakáin-amaampinkemba seyaafá'-ámáámbá ímbe arááíwa'mae iyíyawí Maníkómpákémbá miwítí sáwí-meyamba maénááwe agaimaréna siyáíye. Mindásafena ámáámbe kawé'-úmai arááíwáénana Maníkó aamoí íníye sewí miwítí sáwí-meyamba wéraiye. ¹¹ Naaófá'á aúfáífimba agaimaréna séna Maníkón-aaísafesa érai'emo sésamo timankúnkúmbo owísáféna Maníkó séna arupíse úmai méraawe simbá pósa aúí'a úmai méranaawe agaimaréna siyáíye. Mindásafena ámáámbe arááíwaenaemo sewísáféna Maníkó ímbe arupíse úmai méraawin-owe séna wenááísafesa érai'emo sewísáféna arupíse úmai méraawin-owe wésiye. ¹² Moóráfa'a agaimaréna séna ámáámbe seyaafá'-ámáámbó arááíwaiyawí miwí méranaawe agaimaréna siyáíye. Mindásafesa ámáámbe arááíwaesamo Maníkón-aaísafesa érai'e sésamo timankúnkúmbo ombá ímbe mimbórá-tántáá'án-ifo kae-tántáá'án-iyé.

¹³ Moóráfa'a agaimaréna séna

aaraa-táiyá'ó tínkamowasamo púwón-kwaasi sáwí-meyamba maésa puwónááwe

agaimaréna siyáiyé. Minááísáféna seyaafá'-amáámbó ímbo kanaa'á arááiwakasafenasa Maníkómpákémbá kentááfá'á sáwí-meyamba tifó séna Ísu Káráísiti faúsinkenasa misáwí-méyámbá we maéna pukáiyé. ¹⁴ Maníkó Émbaramuntafena séna seyaafá'-márafákén-kwáásí kawe'á uwátinkanaumnemo siyáintemba fí'onkaa-waasi kawe'á uwátinkaindasafena Ísu Káráísiti kentáásí sáwí-meyamba maéna pukáiyé. Wenááísafeta simankúnkúmbo úndawisa Maníkómó siyáintemba wení ámútanko kentáásirumpimba méraindasafena Ísu Káráísiti faúsinkowana Maníkó kentáásí sáwí-meyamba ímbo siménasa Ísumba amúwana pukáiyé.

Maníkó símai kááísamakain-aaiye Mósesembo simámakain-amaane minkáé'-áái.

¹⁵ Kesí waásisono. Waásimo wéomba imáyáan-oro. Kae'nárai mimbórá-ááímá símai tarímaresarai agaimakááyamba moóráwigo minááímá ímbo taraiséna fí'on-aaima áúwimai síníyé. ¹⁶ Miyáumai naaófá'á Maníkó Émbaramuntafena símai fasi'ámakain-aaima siyáinka'a Émbaramuntafenawe aísafitafenawe éna ánaaembo paápé índawintafenawe siyáiyé. Aúfáífimba agaimaréna séna aísafitantambo íyawisafena ímbo siyáifo aísafitantambo índawintafena siyáiyé. Aísafitantambo ínáyemo siyáiwai Ísu Káráísitin-iyé. ¹⁷ Agaimaráúnda-aaigni áwáuma maarán-iyé. Aifa'á Maníkó Émbaramuntafena símai kááísamarena séna fasi'ámakaunda-aaima miyá ónaumne séna sáwífa'-aatai 430 aatai maisuwéna Mósesemba amáámba ámakaiyé. Énifo miyámó uráinka'a Maníkó Émbaramuntafenamo símimo kááísamakain-aaiyo ímbo tai'éna waé'wae'a wéiyé. ¹⁸ Maníkómó Mósesembo simámakain-amaambo arááíwaundasafenasa ímbanifo Maníkó kawe'á uwátinkanaumnemo ááémo óraaka'o siyáintafena kawetá wéuwasinkaiyé. Maníkó Émbaramuntafena kawe'á uwánkanaumne óraaka'a siyáintafena kawe'á uwánkarena póna kentáá kawe'á wéuwasinkaiyé.

¹⁹ Maarán-ááísáféna Maníkó Mósesemba amáámba ámakaiyé. Sáwí'o owí Maníkóní amáámba isésa sésa sáwí'o wéunda káfé'a isáúmne síyantafena Maníkó Mósesemba amáámba ámakaiyé. Minámáámbá wérainana Émbaramun-aísafiko paápé índawintafenamo Maníkómó símimo fasi'ámakaiwai paápé éna minámáámbá tai'ásuwainiyé. Wíyómpaken-kisau-waasi Maníkóní amáámba afufumpin-kwáásígón-áwí'a Mósesemba simámúwana simátímakaiyé. ²⁰ Énifo Maníkó Émbaramuntafenamo siyáimba wesáfénamo siyáiyé. Kae'náraimo siyáamba afufumpin-kwáásígó ména wésimatimibanifo Maníkó Émbaramuntafenamo siyáimba wesáféna siyáiyé.

²¹ Ááémo Maníkómó símimo tarímakain-aaima Maníkóní amáánko ímbo tararáíníyé. Maníkó Mósesemba simámakain-amaankomo fasi'ámimo wénamo waásimo aúí'o uwátínkáínkaka minámáámbá wéaraaiwaewisafena Maníkó arupíse úmai méraawin-owe sisinó. ²² Énifo Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna sáwí-imayaago seyaafá'-wáásí ta'ótokaiyé siyáiyé. Maníkó séna Ísu Káráísitin-aaisafesamo timankúnkúmbo íyawima kawe'á uwátinkanaumne símimo fasi'ámakain-aaima siyáintemba Ísu Káráísitin-aaisafeta simankúnkúmbo éta kentáásí sáwí-imayaago ta'ótokaimpinkemba faúsínkáiyé súndawisa kawe'á wéuwasinkaiyé.

²³ Ísu Káráísiti ímbo kunkónka'a ímbo simankúnkúmbo uráawandarata Maníkó Mósesembo simámakain-amaanko kentáá ta'ótokowana Káráísiti kumúnka'a simankúnkúmbo onda-ámbá Maníkó wéwisinkena amáánko kentáá ta'ótokain-amba

taí'ásinkaraiye. ²⁴ Ísu Káráísiti ímbo kunkónka'a Maníkó Mósesembo simámakain-amaanko kentáá ta'ótokaiye. Maníkó séna miyámó ina'o é'a ánaaemba Ísu Káráísitin-aaisafesamo timankúnkúmba iyawisafe'a arupíse úmai méraawin-owe sénaumne Maníkó siyáiyé. ²⁵ Káfé'a Ísu Káráísiti é'a kunkáinka'a wenááisafeta simankúnkúmba únanasa póna Maníkó Mósesembo simámakain-amaanko kentáá ímba aneka'á wéta'otoraiye.

²⁶ Ísu Káráísitin-aaisafe'a timankúnkúmba é'a wesé'a kááísamai méraawisafe'a Maníkóní iyámpóin-owe. ²⁷ Kembiwí nombó máemba Ísu Káráísitiye'a kááísamai méraawi wenkáání'a wéowe. ²⁸ Ísu Káráísitiye'a kááísamai méraawisafe'a mimbóráí'a úmai méraamba póna maarán-ááímá ímba óraa'-aain-iye. Tuwímbai Yúndaa-waasi owa'á tuwímbai fí'onkaa-waasi owa'á tuwímbai wayó-kísáúmó wémaewi owa'á tuwímbai úwoimo méraawi owa'á waaímá owa'á aaremá owa'á wéofó seyaafá'nánká mimbóráí'a úmai méraawe. ²⁹ Ísu Káráísitini waásimo é'o é'a Émbaramumo uráintemba Maníkón-aaisafe'a érai'e wésemba pó'a Émbaramu aísafi'a ombá póna Maníkó Émbaramuwe wení aísafi'e kawé'á uwátinkainda-aaima símimo tarímakaintemba kawé'á uwátinkainiye.

4

¹ Simátíménda-aaima ísáaro. Moóráwigo puwéna kesááninko kesí moparáwímbá máíníye sínana wemá aanáfó póna iyámpói méraindasafena úwoi-waasiyaamba úmai mérainana ² afowámó simámakainda-waasigo wení moparáwínká'é miníyámpóiyá'é káráwiainana afowámó siyáintemba óraa'a éna mimbópáráwímbá máíníye. ³ Ááéma kesáá miyáumai iyámpóiyaaamba úmai méta waántá-waasiti aambá wéaraaiwaewananasa minkwáántá-wáásí tááigo kentáá ta'ótokowana ⁴ Maníkómó siyáin-kanaa túwana ááninkomba ai'marówana marapá'á kumúwana moóra-ininko ma'ánkarowana Maníkó Mósesembo simámakain-amaamba wéaraaiwaena ména ⁵ minámáánkó kentáá ta'ótokaimpinkemba faúsinkaindasafenasa Maníkóní iyámpói-ita uwásinkaindasafenasa marapá'á kunkáiyé.

⁶ Maníkó kembiwí wení iyámpói-i'a ontáféna ááninkon-amutankomba ai'marówana kentirumpimbá kumbéraitemba pó'a Maníkóntáfé'a kesifowé wésemba ⁷ mindásafe'a waántá-waasi-taaigo ímba ta'ótokaiwai é'a Maníkón-áánini'a ombá póna áánintontafenamo to'mayaa úmakain-tantaa'a timíníye.

Póro Kárésiya-waasisafena óraa'-imayaamo uráin-aii.

⁸ Ááéma ímba Maníkónópa'a té'a ísaraamba karo-tántáá'é waántá-waasi-imayaawe mósá makáawana minímáyáágó kembiwí ta'ótokaimbanifo ⁹ káfé'a Maníkómpá'á tiyáawana kembiwí wemá wétuwanaisa'a nóra séra sáwisan-tantaa'e aamoimó taintántáá'é mifá'á tirumbá waéré'a minkwáántá-wáásí-ímáyáá mósá maré'a miwítí kisaumo wémaentafe'a ewé wéseo. ¹⁰ Énifo tuwímbai-kanaawe tuwímbai-wiyone tuwímbai-kanaamo tómbó wénaane tuwímbai-aataiye mintántáákóntáfé'a karo'á sé'a óraa-kanaawe wése'a óraa'-imayaa wéomba ¹¹ kempímbá nófí'naafi'a wéowana'a káfé'a Maníkón-aiiwara sáwí-aiiwara'a wéta'otoraawana póna kempímbá kesí kisaugo miwání anómba ímba paápé iyé-ímáyáá wéunana sirunkó umbái wétaiye.

¹² Kesí waásisono. Óraaka'a simátíménda ísáaro. Kembó ta'ótokain-amba tuwé'a kenkáámbá úmai méraumpo kembiwí kembó ta'ótokain-amba tuwé'a kenkáání'a oro. Kempímbó komaéwánda ímba sáwí'a uwásinkaraawe. ¹³ Sí'a úmbanifo ímba tiyuwé'a kówanda mé'a ásé-aii simátimewana'a ísaraawe. ¹⁴ Sáwí-si'o úmba kesúma sáwí'a

úwa'a miyá-sí'ó úwain-aaroi ímba inkaisé'a siyúmómba kawe'-úmai káráwiyaawe. Wíyómpaken-kisau-waasiya'i Ísu Káráisitiya'iyo komérowa'o káráwiyaantemba kenká'á miyáumai káráwiye'a ¹⁵ áwa'nai ónae sé'a kentí túrambo fi'máímo símakaankakaa kentí túramba fi'mái símakaawisino. Kawe'-úmai káráwiye'a aamoí uwásínkaraambanifo káfé'a miyán-áámóí-tántáá'á ímba wéraimba nóintafenawa'iyo. ¹⁶ Érai'-aaimo simátímakaundasafe'a kentáfé'a kesí namuro-wáásí iyé-ímáyáá wéowe.

¹⁷ Ísu Káráisitini ásé-aaigombo karo'ó waé'wáé'ó owí miwí sáwí-imayaafinkemba kentirumbá wéfaiyaresa sésa wenáái isáafonifo kesááisa isáiwae sésa kentirumbá wéfaiyaraawe. ¹⁸ Kawe'-ámpá'á métinkanae sésamo kentirumbó faiyaráiyambo éna mindá kawe'án-iyé. Kemó kempímbó maéwándawe moóra-naopa'o tamáúndawemo kawe'-ámpá'á métinkanaemo síyanamo éna kawe'án-ifo miwí ásé-aaigomba karo'á waé'wáé'á ésa kentirumbá wéfaiyaraawe. ¹⁹ Kesí iyámpóisono. Aaremó iyámpóimo matinkánaesamo umbaimó máentemba kembiwísáfé'o imáyáamo únda sirunkó umbaí wétaifo Káráisitinkaani'o iyamba minúmbái-tántáá'á tai'áíníye. ²⁰ Óraa'-imayaa é'a kempímbó komé'o aaimó simátíménda kawe'-úmai isáíyan-imayaa wéunana sirunkó aamoí wéiye.

Ékaante Séraantetafena waé'mai-aaimo siyáin-ai.

²¹ Kempínkémbá tuwímbai sé'a Mósese

siyáin-amaamba arááiwaundasa Maníkó aamoí uwásinkainiyemo wésewi minámáánkóní áwáuma ímba kawe'-úmai wéisaafo simátíménda isáaro. ²² Naaófá'á Maníkón-aai aúfáifimba agaimaréna séna Ébaramu kae'-iyámpóí matinkómbo moóra-iyampoí kísau-ininko ma'ánkarowana moóra-iyampoí aifa'-ínínkó ma'ankówana ²³ kísau-ininkoni iyámpóí miwítí imáyáafinkemba ma'ánkaraifo aifa'-ínínkóntáféna Maníkó séna iyámpóí ma'ankáínone símai fasi'ámakonka'a ma'ánkaraiye. ²⁴⁻²⁵ Minááígómbó waé'maimo sendá isáaro. Mindá kae'-áái símai tarímakaiye. Moóra-aaima Árépiyaa-marafa'a Sáínai-omapa'a Maníkó Mósese mbo simámakain-amaamba póna moóra-ininkon-awi'a Éka kísau-inimba póna wenaráátomba kísau-waasi pósa áamáánko ta'ótokaipa'a méraawe. Minááígóní áwáuma maarán-iyé. Yérúsaremu-naopa'a marapá'á wérain-daopa'a isasá mindáópaken-kwaasi áamáánko ta'ótokaipa'a méraawe. ²⁶ Énifo moóra-aaima símai tarímakain-aaima maarán-iyé. Aú-nao'a Yérúsaremufakaan-dao'a wíyómpa'a wéraipa'a áamáánko waási ímba ta'ótokain-daopa'an-iyé. Énifo minááígóní áwáuma maarán-iyé Maníkón-aaisafeta érai'e súndawisa kentáá sinówaraamba uráíye. ²⁷ Minááísáféna Áísáya

Maníkón-aai aúfáifimba agaimaréna séna age-ínínkó iyámpóimo ímbo matínkáín-ininkon-arunkó kawe'á íno. Waaigómó aúkain-ininkon-araatomba sáwífa'a méraafo waaiwára'-ínínkón-aráá'a sesimái méraamba póna ímbo áí'o wéisanamo iyámpóimo ma'ánkáín-ininkon-arunkó kawe'á isaná aamoí wéiye agaimaréna siyáíye.

²⁸ Kesí waásisono. Maníkó Áísáakimba ma'ankáínone símai fasi'ámakonka'a ma'ánkaraintemba kembiwísáféna Maníkó símai fasi'ámakainka'a pó'a wení iyámpóín-owe. ²⁹ Naaófá'á anófoiti imáyáafinkemba ma'ánkaron-iyampoigo éna Maníkóní ámútankoni imáyáafinkemba ma'ánkaron-iyampoigomba sáwí'a uwánkaraimba pósa miyán-kwáásí mésa miyá-sáwí'á wéowe. ³⁰ Naaófá'á aúfáifimba agaimaréna séna kísau-ininkonte ááninkonte'a ti'maraaó. Tifowámá puwínda aifa'-ínínkón-ááninko wení moparáwímbá maíndanifo kísau-ininkon-ááninko ímba máíníye

agaimaréna siyáíye. ³¹ Kesí waásisono. Kesáámá ímba kísau-ininkon-araa'marinta úmpo aifa'-ínínkón-aráá'marinta úne.

5

Ísu sáwí-imayaagomo ta'ótokaimpinkemba faútínkaraindafa'a mé'a miyáumai méraaromo siyáin-aai.

¹ Ísu Káráisiti séna sáwí-imayaagomo ta'ótokaimpinkemba faútinkanaumne séna faúsínkaraimba pó'a kembiwí faútínkaraindafa'a mé'a aneká'á ta'ótorainda-ampa'a ímba arááíwáéro.

² Kemá Póro simátimumpo kawé'-úmai ísáaro. Arupíse úmai méraawin-owe Maníkó síndasafe'a túma kárámai araenáémbo oro wéseмба minááísáfé'o ewémó síyanamo éna Ísu Káráisiti kembiwísáfénawe sénamo pukáin-anko ímba túwa'nai íníye. ³ Túma kárámai araenáémbo orómó wésewisafe'a aforá'á sumpo ísáaro. Yúnda-waasiti áamáambo arááíwae'o túmo kárámaimo araenáémbo é'o é'a Yúnda-waasiti áamáamba seyaafá'á arááíwa'mae'a koró. ⁴ Kempínkémbá tuwímbai sé'a áamáambo arááíwaunda Maníkó suwánéna arupíse úmai méraawin-owe síníye-imayaa wéowi Ísu Káráisitiye'o kááísamaimo méraamba ifátuwe'a Maníkómó úwoimo wétuwa'nai-ímba tínaeni'a uwámakaawe. ⁵ Kembiwí miyá wéofó kesáá maará éta Ísu Káráisitiye'a kááísamai méraunanasa Maníkóní ámútanko súwa'nai ímbá pónasa kentáásáféna séna arupíse úmai méraawin-owe sínda amu'maréta méta séta érai'a miyá síníyesa wésune. ⁶ Ísu Káráisitiye'a kááísamaisa méraundasaa moóráwigomo áúmo kárámaimo araenáémbo ínaña ímbo áúmo kárámaimo araenáémbo ínanamo índa mindá ímba óraa-tantaa'an-ífo Ísu Káráisitiye'o kááísamaimo méraundasaa túwa'nai úmai méraundasaa mindá óraa-tantaa'an-íye.

⁷ Ísu Káráisitini aampa'á aamoí ésa wéaraaiwaemba moóráwigo minámbá fásítuwaisa'a káfé'a Ísu Káráisitini érai'-aaima ímba wéaraaiwaewe. ⁸ Maníkó wemparí'o índasafena táántaraiwai minámbá ímba fáitukaifo waási fáitukaawa'a ímba wéaraaiwaewe. ⁹ Waási maarán-ááímá wésewe. Kisaamó moórámo kawáá'isana seyaafá'á wégawaa'íye wésefo kentúra'a káráwiyoro. ¹⁰ Kembiwíyé kesááwé Fasi'aénkóe'a kááísamaisa méraundasafeta óraaka'a simátime'a sune. Kemó imáyáamo úndantemba miyán-ímáyáá íyata mimbórá-ímáyáásá ónaumnesa wésunda póna karo'-ááímá séna kentirumbá wéfaiyaraiwai kemá ímba awánáúnda-waasi wemá sáwí-meyamba máíníye-aaima wéisaumne.

¹¹ Kesí waásisono. Tuwímbai kentáfésamo karo'á sésa arupíse úmai méraawin-owe Maníkó síndasafe'a túma kárámai araenáémbo oró-ááímá wésiyemo karo'ó wéseмба minááímó paaímó wésundaraka ímba sáwí'a uwásínkááwisino. Kemá simátime'a sune. Ísu Káráisitimba aaraa-táiyá'á tufúwana kentáásáfénawe séna pukáíye-aaima wésimatimunda-aaisafesa aaisambá wésefo túma kárámai araenáémbo oró-ááímó wésundaraka ímba aaisambá síyówaisino. ¹² Karo'-ááímó simátimesamo kentirumbó wéfaiyaraawi miwí túma kárámai sáwí'a uwásuwaaro-imayaa wéune.

¹³ Kesí waásisono. Sáwí-imayaagomo ta'ótokaimpinkembo faútínkaindasafena Maníkó táántamai miyá uráimba pó'a é'a faútínkaisa'a méraantafe'a sáwí-tantaatafe'o tirááísafe'o wéomba ímba arááíwae'a wempá'-wempa'a tirumbá timé'a túwa'nai úmai méraaro. ¹⁴ Mindásafena naaófá'á Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna kesáfé-ímáyáámó ontembá kentí waási-imayaawara'a oro

agaimaréna siyáiyé. Maníkómó siyáin-amaankoni áwáuma miyán-áwáún-iyé. ¹⁵ Énifo kembíwí keiyái aaisan-aaisambó sé'a iyambo é'a sáwí'a úmai tai'ánááfo káráwiyoro.

Maníkómbó arááímo tainí'a ésa sáwí-imayaagomba tirááisafesa ésamo on-áái.

¹⁶ Simátíménda isáaro. Maníkóní ámútanko sintembá miyáumai maé'mae'a é'a Maníkómbó arááímo tainí'o é'o é'a sáwí-tantaatafe'o tirááisafe'o on-ámbó ímba arááíwiyamba mindá kanaán-ifo miyán-oro. ¹⁷ Sáwí-imayaasafe'o tirááisafe'o ombá isaná Maníkóní ámútankombo arááímo tainí'o ombá isaná minkáé'-ímáyáágórái wétiyaifo Maníkóní ámútankomo kentúra'o káráwiyaimbo é'a sáwí-tantaatafe'o tirááisafe'o on-ámbó ímba arááíwaenaawe. ¹⁸ Maníkóní ámútankomo sintembó miyámó é'o é'a sé'a Maníkóní ámútankomba arááímo tainí'a wéunana póna Yúndaa-waasiti amáánko kembá ímba ta'ótokaiye wésewe.

¹⁹ Waási miwítí imáyáafinkemba afora'á maará wéowe. Maa'u-tántáá'-í'a ésa óraa-sawi'a ésa sáwí'o wéon-tantaatafesa ímba tigesáfésa ésa ²⁰ kisaumo uwándaan-tantaakon-awi'a mósá marésa waántá-waasion-imayaa mósá marésa úwaa'a wéfesa fintón-kwénesa tiyámba wéuwatinkesa aaisambá wésesa tirumbá sáwí'a wéuwatinkesa aaisambá wétiyesa miwí tááigo iyáákainkwae sésa ímba taankarotámai kawé'-úmai mésa tuwínkaa'-úmai mésa ²¹ túrande-urande wéesa uwóí'o on-dómbá wénesa uwóí'a wéesa uwóí'o on-dómbó náiyantafesa túwaandu urésa miyán-tántáá'á waásiti imáyáafinkemba wéowa'a símai wákátíme'a aneká'á símai wákátíme'a sé'a miyámó wéowi Maníkóní nombara ímba maénááfo káráwiyoro wésune.

²² Énifo Maníkóní ámútanko tirumpimbá méraiwei maará uwátínkáísasa méraawe. Tirumbá wétimesa tirunkó kawé'á ésa faru úmai mésa fasi'ámai mésa ímba tuwesarái ínasa mésa túwa'nai úmai kawé'á uwátinkesa miwítí kísau kawé'-úmai wémaesa ²³ miwí túma ímba maimaé iyésa miwí túra'a káráwimai kawé'á ésa miyámó owíní áwáuma ímba aambá fáikaiye. ²⁴ Ísu Káráisitini waási sáwí-imayaasafesamo tirááisafesamo wéon-imayaago kentáa ta'óto'mai tafisifó sésa sáwí-imayaasafesamo tirááisafesamo

on-ámbá tínaaeni'a uwámesa tukáawe.

²⁵ Maníkóní ámútanko aúí'a uwásínkaraisata aúí'a úmai méraundasa póta wení ámútankomo sintentá úmais arááíwáéno. ²⁶ Kentúma ímba maimaé'a iyé'a kesááigo iyáákainkwae ímba sé'a kawé-tántáá'ó índasafe'a ímba símai sáwí'an-oro.

6

Umbai-tántáá'ó wéraindawi túwa'nai orómó siyáin-ai.

¹ Kesí waásisono. Kempínkémbó tuwímbaimo sáwí'o wéombo ésa wétuwanaamba pósa kempínkémbó Maníkóní ámútankomo sintembó miyámó wéowi wempa'á arupíse uwátinkanaawe. Kembíwíwará'á miyá-sáwí'á ónááfo káráwiyoro. ² Umbai-tántáá'ó wéraindawi túwa'nai oro. Miyámó é'o é'a Ísu Káráisiti siyáintemba miyá ónááwe. ³ Úwoi-waasimo óraa'-waasi únemo síyamba mínímáyáágó karo'á simátinkainiye. ⁴ Kentí kísauwe fí'owiti

kísauwe tuwínááfo kentí kísau tuwínke'a kawerá'li sáwíra'iyompo awánaaro. Kentí kísau kawé'ó ina'o é'a aamoí ónááwe. ⁵ Seyaafá'-wáásifá'á umbai-tántáá'á títanifo ímba ifátuwe'a fasi'ámai mé'a moórá-mora-waasi túwa'nai oro.

⁶ Maníkóní áse-ai isámae wéiyowi miwítí kawé-tántáá'á seyaafá'á tuwínkaa'-úmai tuwímbai-tantaa'a Maníkón-ai wésimatimewifa'a tíma'mae'a iyóro.

⁷ Ímba kanaa'á Maníkómbá karo'á simánkanaafo érai'-aain-ifo ímba moórá-imayaan-oro. Kawe'-ánáúntúmbó úmárááwimo ombá kawe-tómbá wéfakaraafo sáwí-anauntumbo úmárááwimo ombá sáwí-tomba wéfakaraawe. ⁸ Miyámó ombá sáwí-tantaatafesa tirááísafesa úmaesa wéiyowi miyámó wéowini anondááma puwésa Maníkóní ewaa'á ímba méranaafo némpa'a méranaawe. Énifo Maníkóní ámútankombo arááímo tainí'o úmaesamo wéiyowi miyámó wéowini anondááma aúí'a úmai maé'mae'a ónááwe. ⁹ Mindásafeta kesáá kawe'á úmaeta wéiyundasa ímba suwesaraí ínata ifátúwáano. Kawe'ó úmaetaamo wéiyundasaamo ímbo suwesaraí ínataamo tuwétaamo éta ánaaen-kanaamo tinda kawe'-mévántá maéta ménaumne. ¹⁰ Mindásafeta túwa'nai onda-ámbó wéraitimbo éta seyaafá'nánká kawe'-úmaisa túwa'nai onó. Maníkón-aaisafesamo timánkúnkúmbó wéowiseta mimbórá-ákúní'a úmai méta túwa'naisaamo ondasá mindá óraa-tantaa'an-iyé.

¹¹ Ayáiyá'á kemá Póro óraa'-aufaijimba agaimaráúmpo toráumai awáné'a we-nayáánaufi'an-iyé seró. ¹² Tuwímbai sésa suwánésa óraa'-waasin-owe síwae sewí kembiwísáfésa sésa túma kárámai araenáémba oro wésewana miwí tááigo kembiwí wétafisiye. Ísu Káráísiti kembiwísáfénawe séna aaraa-táiyá'á pukáiyé-aai aantembo senkaka tuwímbai ísámai sáwí'a uwátínkááwisino. Ímbo sáwí'o uwátínkaiyantafesa sésa túma kárámai araenáémba oró-ááiwará'á wésewe. ¹³ Túma kárámai araenáémba orómó wésewi Mósesemo siyáin-amaamba ímba seyaafá'á wéaraaiwaewe. Kentúmo araenáémbo mósá úmaraiyantafesa túma kárámai araenáémba íwae wésewe. ¹⁴ Miwí miyá wésefo kemá Póro mimbórá-ááímá mósá maré'a Fasi'aénkó Ísu Káráísiti kentáásáfénawe séna aaraa-táiyá'á pukáiyé-aaima mósá wémaraumne. Ísu Káráísiti kentáásáfénawe séna pukáintafe'a púwón-kwaasimo marapá-tántáátáfésamo ímbo imáyáamo ontembá marapá-tántáátáfé'a ímba imáyáa é'a sáwísamban-iyé wésunda póna mintántáákó kembá ímba wétafisiye. ¹⁵ Moóráwigomo áúmo kárámaimo araenáémba ínanamo moóráwigomo ímbo kárámaimo araenáémbo índa mindá ímba óraa-tantaa'an-ifo Maníkó aú-waasiyaani'o uwásínkaraimba mindá óraa-tantaa'an-iyé. ¹⁶ Simátimunda-aaimo arááíwa'mae iyíyanamo éna Maníkó faru úmai arumbá uwátinkena wení waási seyaafá'á miyá uwátinkainiye.

¹⁷ Ísun-aai simátimewandarakemba sínkamuwana afimá sine'á wéraintafe'a Ísu Káráísitini kísau-waasi óne wésefo moórá-umbai-tantaa'a ímba síméro.

¹⁸ Kesí waásisono. Fasi'aénkó Ísu Káráísiti kembiwísé'a ména úwoi wétuwa'nai-isa'a érai'-aain-iyé sé'a inái súne.

Kemá Póro sún-da-aai taí'áiyé.

Éfésási

Ísu wiyómpa'a iyówana Póro moórá-waai úmai sísamaifakemba kae'-úátáiyá'lyo miyáumai-aatai maisuwéna maanáái agaimái Éfésási-naoraa-waasi Ísuni aampa'ó kun-kwáásí'fá'á agaimái amúwana Títikaasi maimaéna mátímakaiye. Maanáái isésa fí'o-fi'on-daoraa tíméro séna agaiyáiyé. Ísun-aaimo simátíma'mae iyúnkakemba Rómu-naopa'a ándáfa'a ánkárowana ména maanáái agaimarówana mátímakaiye.

¹ Kemá Póro maanáufái agai-timúmpo isáaro. Maníkó wení imáyáafinkemba kentáféna séna aantá-waasi-i'a éma Ísu Káráisitín-aai kosimátíma'mae núwo séna si'mákai'fo isáaro. Éfésási-naopakewi Fasi'aénkóní waasi Ísu Káráisitíye'o kááísamai méraawi ímba ifátuwe'a fasi'ámáimo méraawi isáaro. ² Maníkó kentáásifowawe Fasi'aénkó Ísu Káráisitíye úwoi túwa'nai esarai faru wéuwatínkaayantafe'a inái sune.

Káráisitinte'a kááísasinkenasa wemparí'o úmakain-aai.

³ Maníkó Ísu Káráisitín-afowámá éna Ísu Káráisitinteta kááísasinkenasa wiyómpa'a wenópakemba fasi'aémbá siménasa kawel'á uwásínkáísata póta wentáféta súwiyo sune. ⁴ Naaófá'á Maníkó maramá ímbo úmakonka'a Ísu Káráisitinteta kááísamaisa méraandasafenasa wenaúranka'a wendé-í'a onanasá kentááfímbá ímba sáwí-aaimo wéraindasafena wemparí'a úmakaiye. ⁵ Maníkó kentáásáféna imáyáa éna naaófá'á séna Ísu Káráisitíni kísausafe'o é'a kesáánintone kesiyáámúntoni'a ónááwe séna wení imáyáafinkemba aamoí éna miyán-ááímá siyáimba póna miyá uráiyé. ⁶ Ááninkomba arumbó ámakaiwainte'a kááísasinkenasa óraa-kawe'a uwásinkenasa úwoi súwa'nai uwásínkaraimba póta wení áwáuma fí'oran-awauma mósá wémaraumne.

⁷⁻⁸ Pukáintafena sáwí-imayaasa maisiyuwénasa misáwí-imáyáágó ta'ótokainta faúsinkenasa kentáásáféna fí'oran-imayaa wéimba úwoi áfááraumai súwa'nai enasa póna kentáásí sáwí-imayaa maisiyukaiye. ⁹ Naaófá'á wení kawel'-imáyááfínkémbá aúpá'á to'mayaa úmakaimba káfé'a wépaape-isata wéawanaumne. Káráisiti ken-ímáyáá íniye siyáintemba póna ¹⁰ Maníkómó siyáin-kanaamo tínda seyafá-tántáá'ó úmakaimba wiyómpakene marapákéné komáétamae úmarainana Káráisiti óraako mindára'a káráwiyiniye.

¹¹ Maníkó wení imáyáafinkembo to'mayaa úmakaimpinkemba miyá wéiyé. Imáyáa éna to'mayaa úmakaimba póna Yúndaa-waasi wení waási-i'o úndasafenasa Káráisitinte'a kááísasinkenasa wemparíta uwásínkaraiye. ¹² Aifa'á Káráisitimba amu'maréta méraundawisa wení áwáuma fí'oran-awauma isatá mósá wémaraumne.

¹³ Miyáumai fí'onkaa-waasi érai'-aaima kawel'-ámpá'á métinkainiye minásé-ááímá isé'a Ísu Káráisitín-aaisafe'o timankúnkúmba ombá Maníkó kesí ámútankomba tíménaumne símai fasi'ámakaintemba miyá uráimba pó'a wení waási-i'a úmai mé'a ísaraawe. ¹⁴ Maníkóní Ufaen-ámútánkó keséta méraintafeta séta érai'a Maníkó wení waásisafena símai fasi'ámakainta kesópata tíniye. Érai'a Maníkó wení waásisa ta'ótokaampinkemba faúsinkainiyesa wéseta mindásafeta wení áwáuma fí'oran-awauma mósá wémaraumne.

¹⁵ Agaúnda érai'-aaima pó'a kembiwí Fasi'aénkó Ísumpa'a timankúnkúmba é'a Maníkóní waási-imayaa é'a méraawe-aaima isé'a ¹⁶ Maníkómpá'á súwi símae iyé'a kembiwí túwa'nai úmai inái sunda ¹⁷ Maníkómpá'á maarán-ááísáfé'a

áísai une. Fasi'aénkó Ísu Káráisitín-afowámá kentáásifowama fí'oran-awauma wérawai wemá wení ámútamba timínana kentí imáyáa kawé'á uwátinkena Maníkóní áwáuma aráátimina'a pó'a kawé'-úmai awánánáawe. ¹⁸ Kentí imáyáa saagátinkena táántaraintafe'a wesé'o méraiyaambo amu'maré'o méraantafe'a mindásafe'a inái sune. Wemá wení waási kawé'ó úmimo méraiyaambo to'mayaa úmarena símai fasi'amakaimbo awánáiyantafe'a inái sune. ¹⁹⁻²⁰ Wenáásafeta simankúnkúmba wéundawifinta wení fasi'aénkó kisauma wémaimba mifási'áémbá iyáákarai-fasi'aenko isa'á awánáiyantafe'a inái sune. Maníkó mifási'áéntámbá Káráisitimba pukómpinkemba iyáfasinankena wenayáánúrapa'a fasi'aén-áémpá'á wiyómpa'a móankaraiye. Mifási'áémbá wenáásafeta simankúnkúmba wéundawisa símakai-fasi'aenta mimbórá-fási'áémbán-iyé. ²¹ Káráisiti seyaafá'-wáásiyá'á káráwiyena wiyómpa'o káráwiyawiyá'e fasi'aénkwáráwiyá'é aifarááwiyá'é káfé'o túwí'o wérawaiya'e ánaaembo túwí'o wéraindawiya'e káráwiyaiye. ²² Maníkó seyaafáká'ó káráwiyindasafena wembá iyáfasinankena wení waásisafena imáyáa éna simámena séna iyáákae-Fasi'aenko-i'a uréma seyaafá'-tántáák'á káráwiyuwo siyáiyé. ²³ A'nómpínkén-ímáyáágómó seyaafá'-túr'á'ó káráwiyaintemba Maníkóní waásisa Káráisitín-áúraamba únanasa wemá si'nónkáántá éna káráwiyaiye. A'nónkó weyáára'a ímba méraisana áúwawaako ímba miyá uráifo mimbórá-túwawaa'o wéraintemba Káráisiti seyaafá'-túwawaa'a aaómíyamai-i'a uwásinkenasa wewará'á aaómíyamai-i'a úmai méraiye.

2

Maníkóní némpa'o méraundafakenta aúí'o úmimo méraunda-ita uwásínkáín-aii.

¹ Ááema sáwí-imagaa wée'a sáwí'o urón-kanaafimba méraawini áwáuma Maníkóní némpa'a mé'a pó'a ² marapákén-kwáásítí sáwí-amba arááíwae'a waántáwanko waántá-waasiti óraakomba arááíwae'a wemá Maníkón-aii ímba ísámai kawé'ó wéowiya'a káráwiyaiwaimba arááíwakaawe. ³ Miyámó ontembá ááema miyásá uráunda sáwí-tantaatafeta siráásafeta éta sáwí-imagaa arááíwawananasa Maníkó sáwí-meyamba seyaafá'nánká'ó tímínten-úmai kanaa'á simíndasafenasa ifátuwenasa ⁴ arumbá áfááraumai uwásinkenasa kentáásáféna óraa'-imagaa éna póna ⁵ úwoi súwa'nai enasa kawé'-ámpátá mésínkaraiye. Sáwítaamo étaamo méraawandawini áwáura'a Maníkóní némpa'a méraawandarata Ísu Káráisitimbo pukáimpinkembo iyáfasinankaraintemba aúí'o úmimo méraanda-ita uwásinkenasa ⁶ Káráisitimba pukáimpinkemba iyáfasinankena wiyómpa'a móankarena Ísu Káráisitinte'a káásasinkenasa aúí'a uwásínkaraisata Káráisitimo wiyómpa'o ménamo káráwiyaintemba wiyómpata imáyáa éta méraumne. ⁷ Maníkó Ísu Káráisitimba ai'marówana kumbéna kentáásáfénawe séna puwéna kentáásí sáwí-imagaa maisiyuwéna miyáumai óraa-kawé'a uwásinkenasa úwoi óraa'a súwa'nai uráísata póta wení kawé-kísáú awánamae iyóndasafenasa miyá uráiyé. ⁸ Maníkó úwoi túwa'nai úwa'a wenáásafé'a timankúnkúmba uwaná sáwí-imagaa ta'ótokaimpinkemba faútinkena kawé'-ámpá'á métínkaraiye. Ímba kentí imáyáafinkemba wenáásafé'a timankúnkúmba uráafo Maníkó imáyáa timúwa'a timankúnkúmba uráawe. ⁹ Túma maimaé iyésa sésa kawé'á wéunda póta kawé'-ámpátá wégune sefó séna ímba kawé-kísáúgóní méyámbánifo Maníkó úwoi túwa'nai énasafena sáwí-imagaa ta'ótokaimpinkemba faútinkena kawé'-ámpá'á métínkaraiye. ¹⁰ Maníkó kentáámó uráiwai séna

kawé-kísáú maimaé wéiyesa méranaawe siyáimba póna kawé-kísáú máéndasafenasa úmakena Ísu Káráisitinteta káásasinkaraiye.

Mimbórá-wáásí-ítaamo uwásínkarain-aii.

11 Mindásafe'a imáyáan-oro. Kentinófoi ímba Yúndaa-waasi ofo kembiwíwará'á ímba Yúndaa-waasi owatá Yúndaa-waasisa Maníkóní waásisa úndasafeta súma kárámai araenáénta wéeta kembiwísáféta úwoi-waasi owé-ímáyáá éta séta ímba túma kárámai araenáémba owí owésá wésumpo mindásafe'a imáyáan-oro. 12 Minkánááfímbá kembiwí Káráísitini némpa'a mé'a fí'owima é'a ímba Maníkómó wemparí'o úmakain-kwaasi é'a Maníkó símai fasi'ámarena kááísamakain-kwaasi ímba é'a marapá'á mérowana Maníkó kesé'a ímba mérowa'a wesé'o méraiyantafe'a ímba amu'maré'a mérowana 13 ááema Maníkóní némpa'o mérowi Ísu Káráísiti kembiwísáfénawe séna puwéna póna tí'maena wení ewaa'á tínkaraisa'a pó'a wesé'a kááísamai méraawe.

14 Ísu Káráísiti puwúntafena Yúndaa-waasiye fí'onkaa-waasiye kentáási afufumpimbó wénamo tuwínkaa'-úmaimo namuro-wáási-í'o uwásinkemonta maisiyuwéna mimbórá-wáási-í'a uwásinkenasa 15 Yúndaa-waasisa kentáási áamámba tuwéna Yúndaa-waasiye fí'onkaa-waasiye aúí'a úmai mimbórá-wáási-í'a uwásinkenasa wempá'á kááísasinkenasa póna faru uwásinkaindasafena miyá uráíye. 16 Ísu Káráísiti aaraa-táiyá'ó pukáintafena síyámbo wéunda-tantaa'a tai'ásinkenasa Yúndaa-waasiye fí'onkaa-waasiye mimbórá-wáási-í'a uwásinkenasa sí'maenasa Maníkómpá'á mósinkenasa 17 miyá éna téna áse-aai faru wéuwasinkain-aaisa simátimena kembiwí fí'onkaa-waasi Maníkóní némpa'o méraawi tasimátimena kesáá Yúndaa-waasi Maníkóní ewaa'ó méraundawisa tasimásimenasa 18 Ísu Káráísiti miyá uráintafena Maníkóní ámútanko súwa'nai isanasá Káráísiti kentáá Yúndaa-waasiye fí'onkaa-waasiye sí'maenasa kentáásifowampa'a wéwisata wení ewaatá méraumne.

19 Mindásafe'a ááema wááu-waasiyaamba uré'a káfé'a ímba miyá ombá Maníkóní waásiye kembiwíwará'á Maníkóní waási-i'a úmai méraamba kesááwé kembiwíyé Maníkóní akún-kwáási-íta úmais méraumne. 20 Maníkómó naankáámbó wéumaraimba Ísu Káráísiti áfonkaamba isasá Maníkóní aantá-waasiye Maníkón-aai simátiméwiye naamayáánkaamba owa'á kembiwí naankáámbá wéowe. 21 Áfonkomo seyaafá'-náánámímó kará'uraintemba kesáá Ísu Káráísitiye'a kááísamaisa méraunda Maníkó wení ufaen-dámbá waási súsanta naankáámbá wéumaraiye. 22 Kembiwíyé kesááwé weséta kááísamaimo méraundasa Maníkóní ámútanko waási súsanta naankáámbá wéumarena mimpímbá méraiye.

3

Póro fí'onkaa-waasifimba kísau mo maiyáin-aai.

1 Mindásafe'a kemá Póro fí'onkaa-waasi Ísu Káráísitin-aai simátimewandarakemba aaisambá sésa ándáfa'a mósínkarowa'a Ísu Káráísitini kísau-waasi é'a kembiwísáfé'a inaí sune. 2 Maníkómó úwoi túwa'nai índasafena minkísáú símakowana minkísáúgó kawé'ó uwátínkáimba é'a ísaraawe. 3 Maníkómó to'mayaa úmaimo aúpá'ó makáimba aráásimuwa'a ááema minááífínkémbá ampáán-áái aúfáífimba agaimakáumne. 4 Ááema Ísu Káráísitin-aai aúpá'ó makáimba simásimuwa'a ísaraumne. Maanáúfáímó agaúnda ísámai kawé'an-oro. 5 Maníkó naaófá'ó mérowi minááímá ímba simátimena káfé'a Maníkóní ámútanko wení aantá-waasisaawe wenáái simátiméwiye simásímakaiye. 6 Minásé-áái maarán-ááín-iye. Yúndaa-waasisaamo áse-aaimo ísaraundanten-úmai fí'onkaa-waasi ísaraantafena Maníkó kawé'á uwátínkáísasa fí'onkaa-waasiye Yúndaa-waasiye mimbóráí'a úmais méraumne. Maníkó séna Ísu Káráísitini kísausafe'a miyá ónaumne símai fasi'ámakaimba póna ímba Yúndaa-waasi aantembanifo fí'onkaa-waasisafenawara'a símai fasi'ámakaiye.

⁷ Ásé-aaimo simátíméndasafena Maníkó úwoi súwa'nai ena wení fasi'aémbá siména wení kísau-waasi-i'a uwásínkaraiye. ⁸ Maníkóní waási kembá iyáákaraawa'a kári-waasi pó'a fí'onkaa-waasi ásé-aai Ísu Káráisitini kísau fí'on-kisau iyáákarain-kisau-aaimo simátíméndasafena iyáfasisinkaraiye. ⁹ Maníkó simásimena séna to'mayaa úmare'o aúpá'ó tuwé'o miyá ónaumne siyáunda-aaima símai paapé uwátimiyo Maníkó simásimakaiye. Maníkó seyaafá-tántáá'ó úmakaiwai aifa'á minááímá aúpá'ó tukáimba waé'wae'o émáyáimba ¹⁰ káfé'a káráwiyaawiye fasi'aénkwáráwiyé wiyómpa'o méraawi Maníkóní waási tuwánésa sésa Maníkó fí'oran-kawe'-imayaawarawin-iye wésewe. ¹¹ Áwáura'a Maníkó imáyáa éna to'mayaa éna séna miyá ónaumne séna Ísu Káráisiti kentáásí Fasi'aénkómbá imáyáa amúwana miyá uráiyé. ¹² Ísu Káráisitiye'a kááísamaisa méraundasafetaawe wenááísafeta simankúnkúmbo wéundasafenawe ímba sáá'a isatá Maníkónópata úwoisa wégune. ¹³ Mindásafe'a simátime'a sune. Kembiwí ásé-aaimo simátimewandarakemba aaisambá sésa sí'a úni'a uwásínkaraafo fasi'ámai mé'a ímba ifátúwáaro.

Umbai-tántáá'ó kesópa'o wéraimba kanaán-ifo úwoi aamoín-oro.

Káráisiti aruntáámó símín-aai.

¹⁴ Minááísafé'a imáyáa wée'a Maníkó kentáásifowan-aúranka'a kífae'a inái sune. ¹⁵ Seyaafá'-ákúmbá marapá'ó méraawiye wiyómpa'o méraawiye miwítí áwáuma Maníkó isa'á wenaúranka'a kífae'a mé'a maarán-inái sune. ¹⁶ Maníkóní ámútanko kentirumpimbá ména fí'oran-oraako póna fasi'aémbá timína'a fasi'ámai mé'a ¹⁷ Ísu Káráisitín-aaisafe'a timankúnkúmbo ontáféna kentirumpimbá ména wemá tirumbó wétimewini áwáuma isa'á wentáfé'a fasi'ámai tirumbá wéame'a méraiyantafe'a inái sune. ¹⁸ Káráisiti seyaafápímbá arumbá wétimimba óraa'a wétimiye. Káráisiti fasi'aémbá timína'a kembiwíyé Maníkóní waásiye seyaafá'á sé'a Káráisiti kentááfimba arumbá wésimimba óraa'a wésimimba póna ímba tai'áiniye síyantafe'a inái sune. ¹⁹ Ísu Káráisiti seyaafápímbá arumbá wétimimba óraa'a wétimimba ínta kanaa'á úmaisá awánasaraundasaanifo káfé'a káríka'a awáné'a ánaaemba awánamai kawe'ó iyantafe'a inái sune. Fasi'aémbá Maníkómpímbá óraa'a wéna kembiwífímbá óraa'a wéintafe'a inái sune.

²⁰ Imáyáamo wéetaamo Maníkómbó wéaisai-undasa kári-tantaa'an-ifo wení fasi'aéntámbó wésuwa'nai-ensaaamo wéimba mindá iyáákarain-tantaa'an-iye.

²¹ Maníkóní waásisa Ísu Káráisitiyeta kááísamaisa méta káfétaamo méraunda-waasiye ánaaembo paapé íyan-kwaasiye séta wenáwí'a óraa'a úmae wéiyimba

érai'-aaima iyésá símaeta iyónaumne.

4

Káráisiti áuwawaata únemo siyáin-aai.

¹ Fasi'aénkóní kísau wémaundarakemba ándáfa'a sínkaraawa'a mé'a maanááímá wa'wisé'a simátimune. Maníkó táántena séna maarán-úmai méraaro siyáifo miyán-oro. ² Kentúma ímba maimaé iyé'a aáno úmai mé'a imáyáa wée'a túwa'nai e'a sáwí'o uwátínkáámbo é'a ímba imáyáamo iyamba úwoi túwa'nai oro. ³ Maníkóní ámútanko imáyáa tímisa'a mimbórá-ímáyáará'á mé'a miyá é'a aáno úmae'o iyíyantafe'a ímba ifátúwáaro. ⁴ Maníkóní ámútamba mimbórá méraisata kesáá mimbórá-súráámbá úmaisá méraunanasa sáántaraimba póta wesétaamo méraandasafeta amu'maréta méta mimbórá-tántáátáféta amu'maréta méranaumne. ⁵ Fasi'aénkó mimbóráwígó méraisana Maníkón-aaisafeta simankúnkúmbo wéunda-anta mimbórá-ámbá isaná nombó maúndasa mimbórá-ámbá isaná ⁶ Maníkó mimbóráwígó ména

seyaafá'-wáásísá kentáásifowama ména seyaafá'-wáásíyá'á káráwiyena seyaafá'-wáásísá kawé'á uwásinkenasa wení waásifimba méraiye.

⁷ Maníkó méraisana Ísu Káráísiti wení imáyáfinkemba wení kisausaamo máendasafenasa wení fasi'aémpínkémbá moórá-mora-waasisa fasi'aéntá símakaiye.

⁸ Mindásafena naaófá'á Maníkón-aai aúfáifimba agaimaréna séna sanaambó iyúnka'a ta'ótokowi tí'maena iyéna waási aamoi-tántáá'á tímakaiye

agaimaréna siyáiyé. ⁹ Iyúnka'o siyáin-aaigoni áwáuma maarán-iyé. Aifa'á marapá'á kunkéna mara-aifa'-úramba kunkéna ¹⁰ wíyómpa'o iyáimba mimbóráwígómá póna seyaafápímpá'á wení fasi'aémbá wéraiye. ¹¹ Aamoi-tántáá'á tímakaiye

siyáin-aaigoni áwáuma maarán-iyé. Wení kisauma maíyantafena fasi'aémbá waási timúwasa tuwímbai-waasimo timú-fasi'aentamba aantá-waasiti kísau máúwasa tuwímbai-waasimo timú-fasi'aentamba Maníkó simátímakain-aaima simátímúwasa tuwímbai-waasimo timú-fasi'aentamba Maníkón-aai ímbo ísaron-kwaasi simátíma'maesa kuwasá tuwímbai-waasimo timú-fasi'aentamba Maníkóní waásiyá'a káráwiyuwasa tuwímbai-waasimo timú-fasi'aentamba Maníkón-aai uwáitái'-uwasá miyáumai Ísu Káráísitini kisauma maíyáawe. ¹² Maníkóní waásisa wení kisauma wémaeta moórá-mora-waasisa túwa'nai úmai mimbóráí'a úmais méta fasi'átinkaundasafenasa fasi'aéntámbá miyá uráiyé. ¹³ Mindásafeta méta Maníkón-ááninkon-aaisafeta simankúnkúmbo wéundasafetaawe wembá awánamai kawé'á wéundasafetaawe mimbórá-ímáyáá éta káásimai méta sáá'a kaefaréta Káráísitinkaani'a úmaisa méranamne. ¹⁴ Miyásáámó onasasáámó ésa iyámpóimo karo'ó simátíyuwaantemba kentáá ímba miyán-karótá simásiyuwanaawe. Miyám-baaran-aai ínta arááiwaeta waási sáwí-ampa'a métinkanae sésa sáwí-imayaafinkemba wésiyan-aaima ímba iséta miyán-áái ínta arááiwaenaumpo ¹⁵ érai'-aai aantemba wéseta waási-imayaa wéeta seyaafá-tántáá'á sáakaefamai-waasi-i'a úmai méta Káráísitinkaani'a úmaisa méranamne. Wemá kentáará'á káráwiyaisata ¹⁶ kesáá Káráísiti áúwawaata únana kentáási'nonkaamba Káráísiti éna seyaafá-súwawaakata káráwiyaiye. Tiyáamba tísamaima tínúnkoma ta'ótokaisana ti'nónkómó ímbá seyaafá-túwawaapa'a imáyáa tímísana tiyáánko wení kísau máísana tísamaigo wení kísau máísana miyámó wéenamó óraa'o wéimba miyáumai Káráísiti wení waási imáyáa tímísasa moórá-mora-waasi wétuwa'nai-esa wéfasí'atinkesa méraawe.

Káráísitinte'a káásiatinkena aúí'o uwátínkarain-aai.

¹⁷ Fasi'aénkón-aúranka'a fasi'ámai simátimumpo ísáaro. Maníkóní aambó ímbo arááiwáéwimo méraantemba ímba miyán-oro. Miwí sáwí-imayaafimba mésa ¹⁸ ímbo ísámai kawé'á ésa Maníkón-aaisafesa tirumbá márááwana ti'nómbá umbái taisasá méraantafesa miwítí imáyáago kumeu'á isasá Maníkómó aúí'o wéuwatinkain-aempa'a ímba mésa ¹⁹ sáwí'o on-ímáyáá aantemba ésa fí'o-fi'on-tantaa'o sáwí'o ombá aamoi ésa miyámó ontáfésa ímba tigaesáfésa wéowe.

²⁰ Miwí miyá wéofó kembiwí Ísu Káráísitimpa'a té'a wení aampa'á wéwe'a ²¹ wenáái isé'a érai'e sumbá Ísumpakemba érai'-aaima simátíma'maesa iyúwa'a ísaraawe. ²² Ááéraan-imayaagomo sáwí-tantaatafe'o tirááísafe'o uwanamó karo'ó simátíyukaimba ifátuwe'a ²³ miyámó íyanamo éna Maníkó kentí imáyáa aúí'a uwátinkena ²⁴ wembó arááiimo táínda-i'o iyantafena aúí'a Maníkónkáání'a uwátinkaina'a érai'a Maníkóntáfé'a imáyáa é'a arupíse úmai méranaawe.

²⁵ Mindásafe'a karo'-ááímá tínaaemba uwáme'a kentí waásifimba érai'-aai aantemba seró. Ísu Káráísitini akún-ándá póta mimbóráí'a úmai méta póta miyásá onó.

²⁶ Aaisambó síyamba ímba sáwí'a é'a ááéma aáno úmai mé'a aaisambá waé'wae'a ifó sé'a ifá'á túwáaro. ²⁷ Waántáwanko tafisína'a sáwí'a únafo sé'a aaisambó síyamba ifá'á túwáaro. ²⁸ Umémbó iyawi maarán-oro. Ímba umémbá é'a tuwímbai-tantaa'lo maíyantafe'a kísau wémae'a minkákémbá maiyé'a ímbo makén-kwaasi túwa'nai e'a tíméro. ²⁹ Sáwí-aaima ímba sé'a kawel'ó uwátinkainda-aai aantemba seró. Miyámó é'o é'a minááímó isáíyan-kwaasi kawel'á uwátinkaiyasa fasi'ámai méranaawe. ³⁰ Maníkóni Ufaen-ámútánkó arumbá umbaí taifáínifo ímba sáwí'an-oro. Maníkó seyaafá-tántáápinkémbó faúsinkainda-kanaamo tinda Maníkóni Ufaen-ámútánkó kentirumpimbá mérantafe'a sé'a Maníkóni waási úne síyantafena Maníkóni Ufaen-ámútánkó arumbá umbaí taifáínifo ímba sáwí'an-oro. ³¹ Kempímpá'á maarán-tántáá'ó é'a tínaaemba uwáméro. Kaorái-tántáá'é tirumbó sáwí'o iyé aaisambó síyé símaimo sáwí'o uwátínkáíye seyaafá-tántáá'ó sáwí'o iyé ³² ímba miyámó iyamba tirumbá uwátinke'a túwa'nai e'a Ísu Káráisitimo kentí sáwí-imayaamo maitiyúwáisanamo Maníkómó ímbo anondáámo sáwí-meyambo tímintemba fi'owimo sáwí'o uwátínkémba ímba

imáyáa é'a anondáá sáwí-imayaa uwátínkáaro.

5

Sámo kain-áémpá'á méraaromo siyáin-aai.

¹ Maníkó arumbá wétimisa'a wení iyámpói ontáfé'a pó'a wemó intembá miyáumai wée'a ² moórá-mora-waasi kentirumbá wétime'a méraaro. Ísu Káráisitimo kentááfímbó arumbó wésimenasaamo kentáásí sáwí-imayaamo maisiyuwáíndasafenasaamo puwúwanamo Maníkómó aamoimó uráintemba moórá-mora-waasi kentirumbá tíméro.

³ Maníkóni waási ontáfé'a maa'u-tántáá'é sáwí'o iyé túraniyamba únafo sé'a miyán-tántáákón-áái ímba seró. ⁴ Sáwí-aaiye uwónao-aaiye karaánáa'-aaiye súnafo sé'o Maníkómpá'ó súwimo síyamba mindá kawel'án-íye. ⁵ Érai'a maa'u-tántáá'ó owíyé sáwí'o owíyé túraniyambo owíyé miyámó on-kwáásí Ísu Káráisitiye Maníkóe'lo káráwiyayapa'a ímba mésa túraniyambo owí marapá-tántáátáfésa aamoí ésa ímba Maníkóntáfésa aamoí owí Káráisitiye Maníkóe'a káráwiyayapa'a ímba méranaawe.

⁶ Miyá-sáwí'ó on-tántáátáfésamo síyamba karo'á simátíyúwáafainifo káráwiyoro. Maníkón-aai ísámai sáwí'o owí miyá-sáwí-ááímó sembá póna Maníkó aaisambá tiyínifo káráwiyoro. ⁷ Miyámó síyawise'a ímba mé'a miwí ímba tirááíwáéro. ⁸ Ááéma kumeu'-áémpá'ó maé'ómbanifo káfé'a Fasi'aénkóni waási ontáfé'a sámó kain-áémpá'á méraamba pó'a sáraan-kwaasiyaamba úmai méraaro. ⁹ Sámo kain-áémpá'ó mé'o é'a arupíse úmai kawel-úmai mé'a érai'-aai wése'a mé'a ¹⁰ imáyáa é'a sé'a Fasi'aénkó aamoí ínkwa-e-í'a úne sé'a miyán-oro. ¹¹⁻¹² Kumeupá'ó méraawi ímba áúwara-kisau wémaefo ímba miwíse'a miyámó iyamba afora'á simátítime'a sune. Sáwí'a owé sé'a aúpá'ó ombó sé'o é'a tígaaesáfé'a ónááfo afora'á simátítime'a sune. Sáwí'a owé sé'a ¹³ afora'á aráátimiyasa mintántáákóni áwáuma awáanasuwesa kouwerésa ¹⁴ sámó kain-áémpá'á taméranaawe. Mindásafesa sésa

túmó waésamo pukésara úmáimo mémpinkemba iyáfasinewana Káráisiti sán-kátinkainiye

wésewe.

¹⁵ Mindásafe'a káráwiye'a sáwí-imayaamo arááíwáéwimo ontembá ímba iyamba kawel-imáyáa wée'a méraaro. ¹⁶ Káfé'a kentááfá'á umbai-tántáá'ó wérantafe'a

Maníkómpá'á tíyantafe'a úwoi máúnafo sé'a Maníkóní kísau máero. ¹⁷ Mindásafe'a ímba sáwí-imayaa é'a Fasi'aénkómbó arááímo táinda-i'a úmai méraaro.

¹⁸ Mindásafe'a sáwí'a ónááfo uwóí'o on-dómbá né'a uwóí'a únafo sé'a Maníkóní ámútanko kentááfímbá óraa'a uwásinkainkwae sé'a méraaro. ¹⁹ Kempimbá Maníkón-aaí aúfáífimba agaimakáan-aaíma sé'a imá wése'a Fasi'aénkóntáfé'a tirumpimbá aamoí wée'a imá seró. ²⁰ Fasi'aénkó Ísu Káráisitini fasi'aéntáfé'a imáyáa wée'a seyaafá-tántáátáfé'a Maníkó kentáásifowampa'a súwima símae'a iyóro.

Aarakwá-táái.

²¹ Kembiwí Ísu Káráisitini-awí'a mósá wémare'a Ísun-akúní'a úmai mé'a minákúmpákén-kwáásí táái isáaro. ²² Aaresómbá isáaro. Fasi'aénkón-aaímo wéisaanten-úmai kentuwaaí-táái isáaro. ²³ Ísu Káráisitimo wení waásiya'o káráwiyainten-úmai waaimá kentuwaaíníntónká'á káráwiyoro. Káráisiti wení waási kawé'-ámpá'á métínkaraiye. ²⁴ Ísu Káráisitini waásimo wenááímo isáánten-úmai aaremá seyaafá-tántáátáfé'a kentuwaaí-táái isáaro.

²⁵ Ísu Káráisitimo wení waásimo arumbó tíménamo miwísáfénawe sénamo pukáinten-úmai miyáumai waaimá kentuwaaíníntómbá tirumbá tíméro. ²⁶ Ísu Káráisiti wení waási nontámbá kawé'á uwátinkena wenááísamba Maníkóndé-i'a uwátinkaindasafena ²⁷ wení waási kawé'á ésa miwífímbá sáwí-aaíma ímba wérainana fí'onka'ma'mai-sasa'o uwátinkaindasafena pukáíye. ²⁸ Miyáumai Ísu Káráisitimo wení waásimo arumbó tímíntemba waaimá kentuwaaíníntómbá tirumbá tíméro. Waási kentúsafesamo imáyáamo onten-úmai kentuwaaíníntón-ímáyáá oro. Tuwaaíníntón-ímáyáámó onten-úmai kesáfé-ímáyááwará'á wéowe. ²⁹⁻³⁰ Waási kentúwawaatafesa ímba tíyantafesamo ombá kawé'-úmai káráwiyesa tómbá námaesa wéiyowe. Kesáá Káráisitini waási-i'a éta wenáúwawaakaamba únansa póna wemá miyáumai kentáará'á kawé'-úmai káráwiyaiye. ³¹ Naaófá'á Maníkón-aaí aúfáífimba agaimaréna séna

mindásafena waaigómó ímbá anófowi

tiyuwéna awaaínínkóe'a taankarotámai

mimbórá-túwawaa'a ma'maésarai méraaye siyáíye. ³² Minááífímbá moórá óraa'-

aaímo wérainba minááígóní áwáuma maarán-íye. Ísu Káráisitiye wení waásiye

moórá'i'a úmai méraawe siyáíye-imayaa wéune. ³³ Ímba mindásafena aantemba

siyáífo kembiwímó kesáfé-ímáyáámó ontembá kentuwaaíníntón-ímáyáá oro.

Aaresómbá

kentuwaaí-táái isáaro.

6

Tinófoíye tíráá'marin-taai.

¹ Iyámpóísomba isáaro. Fasi'aénkóní iyámpóí-i'o ontáfé'a kentinófoi-taai isáaro.

Miyámó iyamba mindá kawé'an-íye. ²⁻³ Naaófá'á Maníkó amáámba séna

kentinófoi-tuwi'a óraa'an-oro

aífa'á símai fasi'ámakaintafena séna

miyámó é'o é'a kawé'-úmai

ayáátááka'a marará'á méranaawe

siyáíye.

⁴ Iyámpóí tifoísái isáaro. Kentí iyámpóíya'a kawé'-úmai káráwiyewana miniyámpóí tirunkó ímba sáwí'a ína'a Fasi'aénkó Ísun-aaí simátíma'mae'a wéíye'a arupíse uwátinkaiyasa óraa'a ónááwe.

Kísau-waasiye miwítí kawáá-wáásíté-taai.

⁵ Wayó-kísáúmó máén-kwaasi ísáaro. Ísu Káráisitín-aaimo ísáánten-úmai kentí óraa'-waasi-taai ís'é'a táátafe'a é'a tiyákáímó wétaamba kentí óraa'-waasiti kúsauSAFE'a ímba kae'-ímáyáámó íyamba miwí táái ísáaro. ⁶ Miwí túranka'a aamoí uwásinkaiwae aantentafe'a ímba miyán-káwé'ó íyamba úwoi-kanaawara'a miyán-káwé'á wée'a Ísu Káráisitini kúsau-waasi ontáfé'a Maníkómbó arááimo táínda-i'a úmai kawé'án-oro. ⁷ Kesí óraa'-waasiti kúsau aantemba ímbanifo Fasi'aénkóní kúsau-waasisa úne sé'a tirunkó kawé'á wéina'a kúsau máero. ⁸ Maanááimá ímáyaan-oro. Wayó-kísáúmó máén-kwaasiye miwítí óraa'-waasiye kawé-kísáúmó wémaentafena Fasi'aénkó kawé'-mékámá timíníye.

⁹ Wayó-kísáúmó máén-kwaasiti óraa'-waasi ísáaro. Kentí wayó'ó wéon-kwaasiya'a kawé'-úmai káráwiye'a ímba inkaisíyan-aaima wésimatime'a maarán-ímáyáán-oro. Miwítí óraakowe kentí óraakowe mimbóráwígó éna wíyómpa'a ména ímba tuwínkaa'-úmai-meyamba timínífo arupíse úmai-meyamba timíníye.

Fasi'aénkóní fasi'aénká'á méraaromo siyáin-aaí.

¹⁰ Maanááimó simátíménda ísáaro. Fasi'aénkóe'ó kááísamaimo méraamba wení fasi'aémbá wétimisa'a fasi'ámai méraawe. ¹¹ Waántáwanko tafisímai karo'á simátíyuwaifainifo fasi'ámai méraiyan-tafe'a tiyái-tántáá'ó Maníkómó tímimba máero. ¹² Ímba marapákén-dámúró-wáásísé'-aantemba tiyéwata kumeu'-áémpá'ó káráwiyaawiye waántá-waasiye sáwí-fasi'aenkwarawiye miyá-sáwí'ó owíséta tiyáano. ¹³ Mindásafe'a tiyái-tántáá'ó Maníkómó tímimba káfé'a maiyé'a sáwí-kanaamo tinda fasi'ámai mé'a ímba waántáwankon-aaisafe'a ewé sé'a ímba inkaisé'ó kóiyamba fasi'ámai méraaro.

¹⁴ Miyáumai to'mayaa uré'a méraaro. Tú'wáánkaumo uráantemba érai'-aaima tirumpimbá ta'ótóráaro. Wenómbó fafériye'ó méraantemba arupíse úmai fasi'ásuwe méraaro. ¹⁵ Tísamaimo ánaán-kwiye'ó nóntemba ásé-aaí tasí wéuwatinkain-aaima kosimátíméero. ¹⁶ Wenómbó fafériyaawanamo paroigómó túfimbo ímbo táferáintemba Maníkón-aaí ta'ótokewana waántáwankon-aaigo ímba túfimba táferainiye. ¹⁷ Ti'nónká'ó kámo'ó wimáimo káráwiyaanten-úmai kawé'-ámpá'á métinkena wégarawiye. Paepáétambo túfimbo waantáfáénten-úmai Maníkóní ámútanko wenááimo siyáimba kosimátimiyasa minááígó tirumbá faiyaráiniye. Miyáumai Maníkómó tímimba maiyé'a to'mayaa úmai méraaro. ¹⁸ Maníkóní ámútankoni fasi'aéntámbá inaifínkémbá Maníkó wétuwa'nai-intafe'a áísai úmae'a íyóro. Miyámó íyantafe'a ímba fí'o-fi'on-imayaa é'a Maníkóní waásisafe'a seyaafá'á inái símae iyé'a ímba ifátuwe'a ¹⁹ kentáfé'wara'a súwa'nai e'a inái seró. Ásé-aaimo simátíménda Maníkó aaí simínana ímba sáá'a ina'a afora'á simátime'a Maníkómó aúpá'ó makáin-aaima afora'á simátimenaumpo mindásafe'a súwa'nai e'a inái

seró. ²⁰ Minááimó simátíméndasafena Maníkó iyáfasisinkowa'a simátimewandarakemba aaisambá sésa ándáfa'a másínkaraawe. Ásé-aaimo simátimunda mindá kesí kúsau-man-ifo mindásafe'a súwa'nai e'a inái síyana ímba sáá'a ina'a simátíméno.

²¹ Kemó mé'ó wéunda-aaima isáiyantafe'a moóráwígon-awi'a Tíkíkaasi kosimátiminiye. Wemá kentáásí waási Fasi'aénkóní kúsau-waasi póna ímba tuwéna kawé'-úmai méraiye. ²² Tíkíkaasimba ai'maráúnana kentópa'a wéména kentáásáái kosimátiména kentí ímáyaá kofasi'átinkaina'a

fasi'ámai méranaawe.

²³ Kesí waáisono. Maníkó kentáásifowawe Fasi'aénkó Ísu Káráísitiye'a kááísamai méraawi tirumbá wétimesarai faruaru wéuwatinkaayantafe'a inai sune.

²⁴ Fasi'aénkó Ísu Káráísitimbo tirumbó wéamesamo ímbo aúwáán-kwaasi Maníkó úwoi wétuwa'nai-intafe'a inai sune.
Kemá Póro sún-da-ai tai'áiyé.

Fírípái

Ísu wiyómpa'a iyówana Póro moórá-waai úmai sísamaifakemba kae'-áátáiyá'íyo miyáumai-aatai maisuwéna maanáái agaimái Fírípái-naoraa-waasifa'a agaimái tuwówana moóráwigo maéna mátímakaiye. Póro ásé-aaí kosimátimuwasa isésa érai'e sésa Ísumpa'a timankúnkúmba uráawe. Mináái Aantá-waasi-taai-aufaifimba 16:11-40-fimba wéraiye. Póro fi'o-fi'on-daopa'a Ísun-aaí simátíma'maena iyúnkakemba Rómu-naopa'a ándáfa'a ánkárowana mérowasa Fírípái-naopaken-kwaasi Pórumba áwa'nai esa tuwímbai-tantaa'a ámúwana súwiyo séna maanáái agaimarówana mátímakaiye.

1 Kemá Póro maanáái maanáúfáífimbá agai-timúmpo ísáaro. Tímóti kesé'a méraisakai Ísu Káráisitini kísau-waasiyai úye. Fírípái-naopakewi Fasi'aénkóní waási Ísu Káráisitiye'a kááísamai méraawiye kembiwiyá'ó káráwiyaawiye wétuwa'nai-owiye maanáámá ísáaro. 2 Maníkó kentáásifowae Fasi'aénkó Ísu Káráisitiye'a úwoi túwa'nai esarai

faru uwátinkaayantafe'a inai sune.

3 Kembiwísáfé'a imáyáa únda-kanaa Maníkómpá'á súwi sune. 4 Kembiwísáfé'a Maníkómpá'á inaimó sún-da-kanaa aasiyaasí sirunkó kawé'a wéiye. 5 Aifa'á Maníkóní ásé-aaí simátimuna'a isé'a súwa'nai úmai wésimatíma'mae wéiye'a káfé'wara'a wésimatimentafe'a mindásafe'a Maníkómpá'á súwi sune. 6 Maníkó kentirumpimbá kawé-kísáúgóní áwáuma ómbarena maimaé iyéna káfé'wara'a wéiyimba póna Ísu Káráisitimo kumínda-kanaara'a minkáwé-kísáú tai'áiniye. Minááímá isáúmne. 7 Ísu Káráisitín-aaimo simátímakaundarakemba ándáfa'a sínkaraawa'a méraundafakenkwará'a ásé-aaí simátíme'a miwí táái anondáá simátimunanana Maníkó úwoi wésuwa'nai-ena kembiwiwárá'á úwoi wétuwa'nai-isa'a pó'a Maníkó kentirumpimbá kawé-kísáú maimaé wéiyiye-imayaamo únda mindá kawé'an-iyé. Ken-ímáyáámó wéundasafe'a miyán-áái sune. 8 Imáyáamo tímakaunda ímba kesí imáyáafinken-aantembanifo Ísu Káráisitini imáyáafinken-aaima tímakaunda érai'-aaí isaná

Maníkó wésuwanaiye.

9 Maanááísáfé'a Maníkómpá'á inai sénaumne. Imáyáa tíma'mae wéne'a kawé-tántáá'á awáné'a kawé'-í'a é'a 10 seyaafá-tántáá'á tuwínkaa'-é'a kawé-tántáá'ó awáné'a kawé'-ámbá arááíwae'a Ísu Káráisiti kumínda-kanaa kawé'-úmai méwana kentí sáwí-meyamba ímba wérainana 11 Ísu Káráisiti imáyáa tímína'a kawé'-úrumba úmai méwasa tuwánésa miyámó iyamba Maníkón-áwí'a mósá marésa súwimo síyantafe'a mindásafe'a inai sune.

12 Kesí waásisono ísáaro. Umbai-tántáá'á kesópa'o tiyáimba mindásafesa sáwífa'-waasi ásé-aaí ísaraawe. 13 Ísu Káráisitín-aaimo simátímakaundarakemba ándáfa'a sínkaraawasa kenká'ó káráwiyaawiye tuwímbaiye Ísu Káráisitín-aaí ísaraawe. 14 Ándáfa'o méraunda mindásafena Fasi'aénkó kentáásí waási sáwífa'a fasi'aémbá tímísana ímba táá'a isasá Maníkón-aaí fasi'ámai simátíma'maesa wégowe.

15 Súwí'o wéraintafesa tuwímbai tirumbá sáwí'a ésa kentáfésa wenáwí'a kumíniye sésa Ísu Káráisitín-aaí wésimatimembanifo tuwímbai kawé'-ímáyááfínkémbá Káráisitín-aaí wésimatimewe. 16 Ásé-aaí simátíme'a

miwí táái anondáá sendasáféna Maníkó ewé sisasá ándáfa'a sínkaraawe. Ándáfa'lo méraunda-aaima tuwímbai isésa imáyáa uwásinkesa Ísu Káráisitín-ai wésimatimewe. ¹⁷ Tuwímbai ímba kawel'-ímáyááfínkémbán-ifo sáwí-imayaa tokésa sésa Ísu Káráisitín-aaimo simátíméndamo ésa kesúsa maimaé iyónááwe sésa Ísu Káráisitín-ai wésimatimewe. Kentáfésa sésa ándáfa'a ména isáínana arunkó umbaí táíniye sésa Káráisitín-ai wésimatimewe. ¹⁸ Mindásafe'a ímba óraa'-imayaa wéune. Kawel'-ímáyááfínkémbá Káráisitín-ai wésimatimewana sirunkó kawel'á wéifo sáwí-imayaa tokáawiwara'a Káráisitín-ai wésimatimewana úwoi sirunkó kawel'á wéiye.

¹⁹ Maníkómpá'á inai wésewana póna Ísu Káráisitíni ámútanko wésuwa'nai-isasa faúsinkaiyambo isáúnda sirunkó kawel'á wéiye. ²⁰ Sínkamiyara puwónaum úwoiya méraanaumno. Mindásafe'a timu'maké'a inai wése'a Ísu Káráisitintafe'a ímba sigaesáfé'a é'a ímba sáá'a ina'a fasi'ámai Ísu Káráisitín-awi'a mósá maránaumne. Miyá úmae'lo iyúndantemba Káráisitín-awi'a mósá maránaumne súne. ²¹ Marapá'ó méraundamo é'a Ísu Káráisitín-awi'a mósá maránae sé'lo méraundanifo puwé'lo wiyómpa'lo iyónnda mindá marapá'ó mére'lo úndawimba iyáákanaumne. ²² Marapá'ó úwoimo mé'lo é'a áúwara-kisau maénaumne. Úwoimo méraandasafena siráái táínana púwóndasafena siráái táínana miyá ina'a miyámó ondawímbá ímba isáúmne. ²³ Minkáé'-ímáyáágó kembá wétafisiye. Puwé'a wiyómpa'a Káráisitíye'lo méraandasafena iyáákarain-tantaa'a póna siráái wétaifo ²⁴ marapá'ó méraundamo é'a kawel'-úmai kembá túwa'nai únda póna kawel'á íniye. ²⁵ Minááímá érai'-aaima isa'ó isáúnda pó'a marapá'á mé'a kembiwísé'lo komáénda túwa'nai ona'á Maníkón-aaisafe'a timankúnkúmba úmae iyíyana tirunkó kawel'ó índa minááímá isáúmne. ²⁶ Kembiwísé'a aneka'á koméraandasafe'a kentáfé'a imáyáa é'a

Ísu Káráisitín-awi'a mósá maránaáwe.

²⁷ Moórá-aaimo óraaka'lo simátíménda isáaro. Kawel'-úmai mé'a Ísu Káráisitíni ásé-aaima mósá maráiyasa tuwánánaáwe. Miyámó wéiya'lo é'a kentópa'lo komé'lo é'a tuwánánaumne. Énifo maanká'ó mé'lo é'a kentáái aantemba isánaumne. Maarán-ááímó isááandasafe'a súne. Mimbórá-ímáyáá wé'e'a fasi'ámai mé'a tiyáántán-kwiyé'a fasi'ámai mé'a ásé-ai simátíma'mae'a wiyasa minááísáfésa tuwímbai timankúnkúmba ónááwe. ²⁸ Kentí namuro-wáásí túranka'a ímba moórá-tantaatafena táá'a índa pósa kembiwísáfésa sésa Maníkó wení aampa'á mótínkaraisasa méraawe-imayaa ésa kesáfésa Maníkóní némpata maé'maeta wéune-imayaa ónááwe. ²⁹ Maníkó imáyáa tímisa'a Ísu Káráisitín-aaisafe'a timankúnkúmba wéowe. Maníkó ímba tíyótaima isa'á kembiwí Ísu Káráisitíni waási-i'a onkákémbá tí'lo

iní'a wéuwatinkaawe. ³⁰ Ááéma Ísu Káráisitíni kísau siyáántán-kwimáímo maéwánda é'lo suwánaraamba káfé'wara'a miyámó únda wéise'a tiyáántán-kwimái méraawe.

2

Káráisiti Maníkón-áisamaifimba mérowana áwí'a óraa'lo uwánkarain-ai.

¹ Ísu Káráisitíye'lo kááísamaimo méraamba wemá áfomba wéfaiye. Maníkómó wenarumbó tímimba fasi'aémbá wétimiye. Maníkóní ámútankomo arumbó wétimimba mimbóráfímbá méraawe. Tirumbá uwátínkáfa'a wéne'a túwa'nai úmai méraawe. Miyámó iya'lo é'a ² mimbórá-ímáyáá úmai mé'a moórá-tirumba ma'mái mé'a kentirumbó tíma'mae'lo níyamba mindá sirunkó óraa-kawe'a íniye. ³ Kísau mémaemba ímba kentúma maimaé iyé'a kesúwí'a maimaé iyíwae ímba sé'a Maníkón-áisamaifimba mé'a fí'owisafe'a sé'a kentáá iyáákaraawe seró. ⁴ Ímba kesáfé aantembo túwa'nai

iyamba seyaafá'nánká túwa'nai oro. ⁵ Ísu Káráisitimo imáyáamo intembá maarán-ímáyáán-oro.

⁶ Ísu Káráisiti Maníkóráámbá uréna wení fasi'aénkómó intembá uréna mifásí'áémbá ifátuwena ⁷ umarankáání'a múra úwana moórá-ininko ma'ankówana óraa'a éna wayó'-waásiyaámbá éna ⁸ waásiyaamba úmai mérowasa awánowana Maníkón-aísamaifimba kífaena puwínda-aaisafena ewé séna kátúfena ímba úwoi pukáifo sáwí'a ésa aaraa-táiyá'á tufúwana pukáiyé. ⁹ Miyámó uráintafena Maníkó pukáimpinkemba iyáfasinankena sanaan-úramba móankena seyaafá'-wáásí túwíka'a wenáwí'a óraa'a uwánkowasa ¹⁰ pósa Ísun-awi'o síyambo ésa óraa'an-iyé sésa seyaafá'-wáásí kífaesa wíyómpakewiye marapákéwíyé waántáfakewiye kífaesa ¹¹ afora'a Ísu Káráisitintafesa sésa Fasi'aénkón-iyé sésa Maníkómbá kentáásifowan-awi'a mósá maránááwe.

Waásifimba sama kátinke'a méraaromo siyáin-aaí.

¹² Mindásafe'a kesí waási isáaro. Kembiwisé'o méraawandara'a kesáái isámae'o iyáantemba káfé'a ímba kembiwisé'a méraundara'a kesáái isé'a Maníkómó sáwí-ímayago ta'ótokaimpinkemba faútinkena kawé'-ámpá'ó métínkarain-aaí imáyáa é'a wentáfé'a wée'a wenáái tuwáúnafo sé'a táátafe'a wée'a fasi'ámai wení kísau máero. ¹³ Maníkó aamoimó wéin-kísau maénae sé'o wéontafena kentirumpimbá kísau maimaé wéiyisa'a pó'a táátafe'a wée'a kawé'-ámpá'á arááíwa'mae wégowe.

¹⁴ Ímba í'ai tinké'a ímba aaisambá tiyé'a miyáumai méraaro. ¹⁵ Miyámó é'a kawé'-úramba úmai méraiñana póna kentí sáwí-meyamba ímba wéiniye. Marapá'ó sáwí-ambo arááíwaesamo kaetónáántó úmae nón-kwaasifimba kembiwí Maníkóní waási mé'a sáwí-ímayaa kempímbá ímba wéraina'a pó'a sama kátinke'a ¹⁶ maé'mae'o íyan-aaíma kentirumpimbá fasi'ámai ta'ótokewa'a pó'a Ísu Káráisiti kumíndara'a aamoí é'a sé'a koméraawanda pó'a maé'mae'o íyan-aaíma tirumpimbá fasi'ámai ta'ótóráamba pó'a sé'a ímba áú-iyain-kísau wémae'a kesí fasi'aémbá ímba úwoi tukáumne sénaumne.

¹⁷ Maníkóní aamoí-tántáá'ó áméntení'a úmai wenká'á kááísamai méraawe. Maníkóntáfésamo imáyáamo ésamo ándá-aran-dombo fatímaraanteni'o úmai kembó sínkamiyanamo kesí naaemó kumína'o púwónanamo éna ándá-aran-donkaamba kumíniye. Miyámó ondamó éna kesirunkó kawé'á ínana póna kentirunkówará'á kawé'á íniye. ¹⁸ Miyáumai kesirunkómó kawé'ó índantemba kentirunkówará'á miyáumai kawé'á íniye.

Tímótiye Épafarotaitasinte-taai.

¹⁹ Ampáánká'á Tímótimba ai'maráanana kentópa'a wíndasafe'a Ísu Káráisitimpa'a inaifínkémbá wéaisai-unda póna kentópa'a kuréna kouweréna kesópa'o téna kentáái másimasimina'a isé'a aamoí ónaumne. ²⁰ Wesé kerái aantemba kembiwísáfékai óraa'-ímayaa ékai sékai kawerá úmaiya méraa sáwíra úmaiya méraao wésufo ²¹ tuwímbai kesáfé-ímáyáa aantemba ésa Ísu Káráisitin-ímayaa ímba wéowe. ²² Énifo ááninkomo afowání kísau mo áwa'nai intembá ásé-aaisafena Tímóti kembá wésuwa'nai in-áái ísaraawe. ²³ Kesópa'o tinda-tantaa'a amu'ma'mái awáné'a Tímótimba ai'maráanana kentópa'a wína'a ²⁴ kemá ampáánká'á kentópa'o kondasáfé'a Fasi'aénkómpá'á wéaisai-e'a wéamu'maraumne.

²⁵ Imáyáa é'a kesí waásigon-awi'a Épafarotaitasi ai'maráanana kentópa'a wíniye. Miyá ónaumne súne. Ai'marówana kesópa'a téna kentáái másimasimena kesí umbai-kísáú tasúwa'nai ena kesé'a fasi'aén-kísáú wémaisana ²⁶ áí'a isa'á wenáái isááwana wemá iséna óraa'-ímayaa éna sí'o ímbá asófasinkain-aaíma kosimátimenae simbá pó'a

ai'maráanana wíniye. ²⁷ Érai'a áí'a isaná puwíndasafena wéisana Maníkó arumbá uwánkena asófankaraiye. Umbai-tántáá'á kempímbo wérainka'a póna puwínana fí'on-umbai-tantaa'a tifó séna Maníkó arumbá uwásinkena asófankaraiye. ²⁸ Mindásafe'o ai'maráanda aamoí únana kentópa'a wína'o awáné'a aamoí íya'a ímba óraa'-imayaa ónaumne. ²⁹ Kentópa'a wína'a awáné'a aamoí uwánke'a Fasi'aénkómpá'á súwiyo síyana tirunkó óraa-kawe'a íniye. Miyán-kwáásí táái mósá máraaro. ³⁰ Ímba kanaa'á tasúwa'nai ontáféna kentí anondáá wemá téna kopuwúnafo ímba simbá úwoi tasúwa'nai ena Ísu Káráisitini kísau wémaimba puwíndasafena uráifo wembá awáné'a wenáái mósá máraaro.

3

Káráisitín-aaisafesa timankúnkúmbo owí arupíse-waasin-owemo siyáin-ai.

¹ Kesí waási senda-ááímá isáaro. Fasi'aénkóntáféna tirunkó kawé'á íno. Siyáunda-aaimo aneka'ó sendá ímba suwesarai ínana minááígó kembiwí túwa'nai íniye.

² Tuwímbai sésa túmo kárámaimo araenáémbo é'lo é'a Maníkóní waási-i'a ónááwe wésefo minááímá ímba isáaro. Miwí iyánkáán-kwáásí sáwí-kisaumo wémaen-kwaasi-taain-ifo ímba isáaro. Miwí túma kárámai araenáémbo ésa Maníkóní waásisa úne sembánifo ³ kesáá ombá érai'a Maníkóní waási-úranta úne. Maníkóní ámútanko kentáá imáyáa símakaintafeta Maníkón-ímáyáá éta wenáwíta mósá maréta Ísu Káráisitimba aamoí uwánketa kentáásí kísausafeta ínta aamoí wéeta séta kentáásí kísaugo kentáásí sáwí-imayaa ímba kanaa'á tai'ásuwainifo Ísu Káráisiti kentáásí sáwí-imayaa tai'ásuwainiye sune. ⁴ tuwímbai sésa kentáásí kísaugo kentáásí sáwí-imayaa kanaa'á tai'ásuwainiye wésewe. minááímó érai'-aaimo inkakaa kemá kawé'á úsina. kesí imáyáafinken-kísau óraa-kisauman-iye siyáunda ⁵ kesinó masinkówa'a afakaumboé-no'waamba maisuwááwánasa súma kárámai araenáémbo uráawe. Kemá Ísqrerin-aísaafitantambo uráundawi é'a Pénisaminin-andafakemba ówánasarai kesinófoi Ípúru-waasi-taafinkemba wésuya'a minááífinkémbá siyáumne. Yúndaa-waasiti amáámbo amáán-kawaa-waasi fasi'ámai wéaraaiwaemba kemá amáán-kawaa-waasiti aambá arááiwakaumne. ⁶ Maníkó aamoí uwásinkainkwae karo'á sé'a Ísuni aampa'ó kun-kwáásí sáwí'a uwátinkaraumne. Seyaafá'-amáámbo arááíwaewanda suwánésa sésa kawé'á wéiye siyáawe. ⁷ Minkísáúsáfé'a kesí imáyáafinken-kísau óraa-kisaun-iye siyáundanifo minímáyáá ifátuwe'a sé'a Ísu Káráisitín-aaisafe'a

érai'e súndasafe'a ááémo maiyáunda-kisausafe'a sáwísamban-iye sune. ⁸ Ísu Káráisiti kesí Fasi'aénkóe'a kááísamai méraunda pó'a sé'a mindá aifaráán-tántáá'á éna seyaafá-tántáákómbá iyáákaraiye. Fí'on-tantaatafe'a sáwísamban-iye sune. Ísu Káráisitintafe'a imáyáa é'a sé'a Káráisiti aifarááwí isa'á wesé'a kááísamai méraunda pó'a ááémo óraa-kisaumo maiyáundasafe'a mindá sáwísamban-iye sé'a ifátukaumne. ⁹ Maníkómó Mósesembo simámakain-amaamba arááíwakaundasafe'a sé'a minááígó kawé'á uwásinkainana Maníkó kentáféna arupíse-waasin-iye síníye miyá siyáundanifo káfé'a minímáyáá ifátuwe'a sé'a Ísu Káráisitín-aaisafe'a simankúnkúmbo úndasafena Maníkó kentáféna arupíse-waasin-iye wésiye sune. Miyán-ááígó sirááíma taisa'á méraumne. ¹⁰ Ísu Káráisitintafe'a imáyáa únana miyán-ímáyáágó óraa'a isaná sirááíma taisa'á méraumne. Ísu Káráisiti pukáimpinkemba iyáfasinena fasi'ámai méraimba pó'a kemá miyá ónaumne-imayaamo únda sirááíma wétaiye. Ísu Káráisitimba áí'lo úní'a uwánkaraamba pósa kembó sí'lo índa-i'lo uwásinkaiya'lo é'a wenááigoni áwáuma isánae sé'a wéunana sirááíma wétaiye. Káráisitimo pukáimba kawé'-ímáyáá wéena pukówa'a miyán-ímáyáá ónae sé'a wéunana sirááíma taiyé. ¹¹ Púwóndafinkemba Maníkó iyáfasisinkainiye-imayaa únana sirááíma taisa'á amu'maré'a méraumne.

Póro ayáántán-kwiyéna kisaumo maiyáin-ai.

¹² Sirááimo taiyémó sún-da-aaima Ísu Káráísitini áwáuma é'a isáúmne-imayaa ímba wéune. Ísu Káráísiti wení waási-i'a uwásinkowa'a kanaa'á uráumne ímba sún-da miyán-kwáásímó uráandasafe'a fasi'ámai siyáántán-kwiyé'a kisaou wémaumne. ¹³ Sirááimo taiyémó sún-da-aaima é'a isáúmne-imayaa ímba wée'a maará úne. Seyaafá'-wáásímó tuwaantantámae wéwesamo mimbórá-ímáyáámó arááíwáéntemba kemá miyá wéune. Kesínaaempa'o wérain-tantaa'a ímba imáyáa é'a ánaaembo paapé índa-tantaa'-aantemba wéaraaiwae'a ¹⁴ ayáiyá'ó

wérim-beyamba maénae sé'a suwaantan-kwétaumne. Maníkó Ísu Káráísitini kisausafena imáyáa éna

séna wiyómpa'o maé'mae'o iyamba mindá kentí méyámbániye siyáintafe'a mindásafe'a siyáántán-kwiyé'a kisaou wémaumne.

¹⁵ Miyán-ímáyáámó úndantemba sáákaefaen-kwaasisa mimbórá-ímáyáá iyataao. Tuwímbai fí'on-imayaa owaná Maníkó afora'á miyámó owíní áwáuma aráátiminiye.

¹⁶ Maníkón-ai wéisaamba póna minááígó kentúra'a káráwiyina'a méraaro.

¹⁷ Kesí waásisono. Úndantemba miyán-oro. Kesáámó úndantembo on-kwáásí tuwáné'a miyán-oro. ¹⁸ Ááémo símae'o iyáunda-aaimo é'a sirunkó umbaí taimbá pó'a aneka'á simátime'a sune. Ísu Káráísiti aaraa-táiyá'ó pukáin-aaima tuwímbai isésa ímba aamoí ésa namurorááni'a wéowe. ¹⁹ Tómbó nai-tántáákó áuma mósá marésa tigaemó í-tántáá'á miwí ímba wéisasa aamoí wéesa marapá-tántáátáfésa aantemba imáyáa wéiyana Maníkó miwí taí'ásuwainifo ²⁰ kesáá wiyómpataamo iméraanda-waasi únanasa Fasi'aénkó Ísu Káráísiti wiyómpakemba kuména kusiyáíndasafeta mindásafeta amu'makáananasa ²¹ kuména mararákémbá a'nú-súwawaakomba fí'ora-suwawaata faúsinkainiye. Fasi'aémbá tokéna seyaafá-tántáá'á kanaa'ó káráwiyai-fasi'aentemba wení fí'oran-auwawaakaanta kentáásúwawa'a faúsinkainiye.

4

Kawe'-ímáyáá aantemba úmae iyóro-ai.

¹ Kesí waásisono. Ken-ímáyáá wéunda-waasisomban-owe. Maníkón-aaimo kosimátímakaundarakemba Maníkónópa'a tiyáantafena sirunkó kawe'á wéisa'a ko-tuwánánae sé'a wéune. Fasi'aénkóe'o kááísamaimo méraamba fasi'ámai méraaro.

² Kemá Póro kae'-íninkáí túwí'a Yúótiyaae Síntikite óraaka'a simátime'a sune. Fasi'aénkóntáfékai imáyáa ékai aaisambá ifátuwekai mimbórá-ímáyáá okaiyó sune. ³ Kesé'o mimbórá-kisáúmó wémaíndawi simáménda isaaó. Minkáé'-íninkóráí ásé-aaisafesarai súwa'nai urááyamba po miníninkáí túwa'nai inasarái aaisambá ifátuwesarai mimbórá-ímáyáá okaiyó sune. Miníninkáiyé moóráwígon-awi'a Kérémentiye tuwímbaiye ásé-aaisafesa kesé'a fasi'aén-kisáú wémaesa aúí'a úmai maé'mae'o iyawi-tuwi'a Maníkó wení aúfái-wandaafimba agaimakáiyé.

⁴ Fasi'aénkóe'o kááísamaimo méraamba aasiyaasí tirunkó aamoí íno. Aneka'á minááímá sé'a tirunkó aamoí íno sune. ⁵ Aáo úmai mé'o túwa'nai iyamba seyaafá'nánká tuwánanáawe. Fasi'aénkó ampáánká'á kumíniye. ⁶ Seyaafá-tántáátáfé'a ímba óraa'-imayaa é'a Maníkómpá'á áisai e'a inai sé'a súwi seró. ⁷ Miyámó íyanamo éna Maníkó faru uwátinkainiye. Maníkóní farugómá seyaafá-fárúgómbá iyáákaraiye. Ísu Káráísitiye'o kááísamaimo méraamba mifárúgó tirumpiné imáyáafine káráwiyiniye.

⁸ Kesí waásisono. Senda-ááímá ísáaro. Érai'-aaiye aifa-tántáá'élé arupíse-tantaa'e kawel'-aantembo

í-tántáá'élé aamoimó wéon-tantaa'e sásá-tántáá'élé kawel'-ááímó wésen-tantaa'e áwí'lo mósá wémaraan-tantaa'e miyáumai-tantaatafe'a imáyáa úmae'a iyóro.

⁹ Simátímakaunda-aaima wéise'a ta'óto'mai kawel'á úmae'a iyóro. Kísau mo maiyáunda suwánaraafo miyá úmae'a iyóro. Miyámó íyanamo éna Maníkó faru uwátinkena kembiwísé'a mérainiye.

Súwa'nai owe séna Póro súwiyomo siyáin-ai.

¹⁰ Ááema kentáfé'a imáyáa uráamba súwa'nai íyan-amba ímba wa'élémbanifo káfé'lo wésuwa'nai-on-amba wérqisa'a wésuwa'nai-owana sirunkó aamoí wéisa'a Fasi'aénkómpá'á súwiyó sune. ¹¹ Ímbo makáunda-tantaatafena ímba sirunkó sáwí'a wéiye. Sáwífa-tantaa'lo makáunda-kanaa kanaa'án-iye sé'a sáwífa-tantaa'lo ímbo makáunda-kanaa úwoima kanaa'n-iye sune. ¹² Ímbo makáunda-tantaakoni aambá'é'a awíyé'a makáunda-tantaakoni aambá'é'a awíyé'a wéunana Maníkó imáyáa símísana sirunkó kawel'á isa'á méraumne. Seyaafá-tántáá'ó kesópa'lo tiyáimba tuwímbai-kanaa tómbá wéne'a tuwímbai-kanaa sáái taisa'á tuwímbai-kanaa sáwífa-tantaa'a maré'a tuwímbai-kanaa ímba sáwífa-tantaa'a maré'a miyáumai mé'a kanaa'n-iye sé'a méraumne. ¹³ Ísu Káráísiti fasi'aémbá símakaisa'a seyaafá-tántáá'ó kempá'ó tiyáimba fasi'aénkwará'á toké'a méraumne. ¹⁴ Énifo umbai-tántáá'ó kempá'ó tiyáimba kembiwí súwa'naimo uráamba kawel'á uráawe.

¹⁵ Aifa'á áse-ai kosimátíma'mae'a wéiye'a kentí maramá Máséndóniyaa-marama tuwé'a fí'lo-fi'om-barafa'a kosimátíma'mae'a wénowanda-kanaafimba kembiwí Fírípái-naopaken-kwaasi aantemba wésuwa'nai-e'a tuwímbai-tantaa'a násímakaawe. Maníkóní waási fí'on-daopimpakewi ímba násímún-aaima ísaraawe. ¹⁶ Tésáróníkaa-naopa'lo komaéwándara'a tuwímbai-ika'a kembiwífínkémbá tuwímbai tímé'a ti'márówasa mánásímakaawe. ¹⁷ Nááwiya mánásiménaa-imayaa ímba wéunda pó'a násimiyawi Maníkó kawel'-meyámbó tímínda-meyanko iyíníye-imayaa wéune. ¹⁸ Épafarotaitasimba amé'a ai'márówana másímakain-tantaa'a aráá'a makáumne. Másímakain-tantaa'a Maníkómbá ámakaamba asaa-wiyúmbá iséna aamoí wéin-tantaakaamba makáumne. ¹⁹ Ísu Káráísitiye'lo kááísamaimo méraantafena kesí Maníkó seyaafá-tántáá'ókóní áwáuma póna kembiwísáféna wembó arááímo tain-tántáá'á tímíníye. ²⁰ Maníkó kentáásifowa wení fí'oran-awaumo waé'wae'a índa érai'-ain-iye.

²¹ Maníkóní waási Ísu Káráísitiye'lo kááísamaimo méraan-kwaasisafe'a sé'a kawel'-úmai méraaro sune. Maníkóní waási kesé'lo méraan-kwaasi kembiwísáféna sésa kawel'-úmai méraaro wésewe. ²² Maníkóní waási Rómu-naopa'lo méraawiye Rómu-kamani óraakoni waásiti kísau wémaewi kembiwísáféna sésa kawel'-úmai méraaro wésewe.

²³ Fasi'aénkó Ísu Káráísiti kembiwísé'a ména úwoi wétuwa'nai-intafe'a inaí sune.
Kemá Póro sún-da-ai taí'áíye.

Kórosi

Ísu wíyómpa'a iyówana Póro moórá-waai úmai sísamaifakemba kae'-áátáiyá'íyo miyáumai-aatai maisuwéna maanáái agaimakáiyé. Póro Ísun-aaí simátíma'mae iyúnkakemba Rómu-naopa'a ándáfa'a ánkarowana méropa'a moóráwígon-awí'a Épáfarasi téna séna Kórosi-naopa'a Ísuni aampa'ó kun-kwáásífimbá karo'-áái wésimatimewe siyáiyé. Maarán-káró'-áái sésa Maníkó isasá waási owasá afufumpimbá fasi'aéntómbá méraawi-tuwi'a mósá máraaro sésa Ísuntafesa ímba Fasi'aénkómá póna wíyómpaken-kisau-waasiyaamban-iyé sésa tuwímbai-tontafesa ímba naaró sésa kentú-aóisaamba wíyóro símai miyán-áái wésewe kosúwana Póro iséna miyán-áái tuwáíwae séna maanáúfái agaimái tuwówasarai Tíkikaasiye Ónísímasiye mátímakaaye.

¹ Kemá Póro maanáái maanáúfáífimbá agai-timúmpo ísáaro. Moóráwígon-awí'a Tímóti kentáásí waásigo kesé'a méraisa'a agai-timúmpo ísáaro. Maníkó wení imáyáafinkemba kentáféna séna aantá-waasi-il'a éma Ísu Káráisitín-aaí kosimátíma'mae núwo séna si'mákaiфо ísáaro. ² Kórosi-naopakewi Maníkóní waási Ísu Káráisitiye'o kááísamaimo méraawi wembá ímba aúwáamba fasi'ámaimo méraawi ísáaro. Maníkó kentáásifowa úwoi túwa'nai ena faru wéuwatinkaintafe'a inái sune.

³ Kembiwísáfé'o imáyáamo é'o inaimó súnnda Maníkó Ísu Káráisitín-afowámpá'á súwi sune. ⁴ Ísu Káráisitín-aaísafe'a timankúnkúmbo é'o Maníkóní waási seyaafá'-wáásífimbó kentirumbó wétimen-aaíma isé'a mindásafe'a Maníkómpá'á súwi sune.

⁵ Aifa'á moóráwígon-awí'a Épáfarasi érai'-aaí ásé-aaí simátimuwa'a ísaraanka'a wíyómpa'o Maníkómó to'mayaa úmakaimba imáyáa é'a amu'maré'o méraamba pó'a Ísu Káráisitín-aaísafe'a timankúnkúmbo é'a Maníkóní waásifimba kentirumbá wétimewe.

⁶ Aifa'á Maníkó úwoi túwa'nai in-ááímá simátimuwa'a isé'a sé'a érai'-aaín-iyé suwaná minááígó kawé'ó uwátínkaraintemba minásé-ááígó seyaafá'-márafá'á wété éna kawé'á wéuwatinkaiye. ⁷ Épáfarasi minásé-ááímó simátíma'mae iyáíwai wembá sirumbó ámaakawé keséta kawé-kísáú wémáíwai súwa'nai ena kembiwífimbá Ísu Káráisitíni kísau kowémaena ímba ifátuwéna ⁸ tasímásiména séna Maníkóní ámútanko Kórosi-waasi imáyáa tímísasa waási tirumbá tímésa wétuwa'nai-owe siyáiyé.

⁹ Súwa'a isé'a inái símae wéiyé'a ináifínkémbá maarán-áái sune. Maníkó wembó arááímo wétáísama sáma kátínkainá'a awánéwana Maníkóní ámútanko kawé'-ímáyáa tímína'a ¹⁰ Fasi'aénkómbó arááímo wétáintemba iyana tuwánéna aamoí ina'a miyáumai mémpinkemba fí'o-fí'on-kawé-kisau wémae'a Maníkómbá kawé'-úmáimo wéawanaantafe'a inái sune. ¹¹ Maníkó wení fasi'aémbá fí'onka'ma'mai-fasi'aentamba fasi'átínkainana umbai-tántáá'ó kempá'ó tinda ímba mindásafe'a imáyáa é'a fasi'ámai méraiyantaféna wení fasi'aémbá tímínana ¹² Maníkó wení waásisaféna to'mayaa úmai sámo kain-áémpá'ó káráwiyáin-aempa'a makáimba kawé'á uwátínkena to'mayaa úmakaimba tímíníye. Mindásaféna kentirunkó kawé'á ina'a Maníkó kentáásifowampa'a súwi síyantafe'a inái sune.

Káráisitíni áwáuwe wení kísaugon-aaí.

¹³ Waántáwanko kumeu'ó in-áémpákéwíní fasi'aénkó ta'ótokáimpinkemba Maníkó siyénaa ááninko wen-ímáyáámó iwáí káráwiyáipa'a mósinkowanasa ¹⁴ ááninko sáwí-imayaagomo ta'ótokáimpinkenta faúsinkenasa kentáásí sáwí-imayaa maisíyukaiye.

¹⁵ Maníkón-ane'ó súrantantaamo ímbo awánáúndasa Maníkómó méraintemba Ísu Káráisiti méraiwaintaamo awánáúndasa mindá Maníkóntá wéawanaumne. Maníkó wíyóne marawémó ímbo úmakonka'a Ísu Káráisiti ména úmakon-tantaakomba

seyaafá'á iyáákaraiye. ¹⁶ Maníkó súwana Ísu Káráísiti seyaafá-tántáá'á úmarena wiyómpa'lo wérain-tantaa'e marapá'ó wérain-tantaa'e étaamo awánáúnda-tantaa'e íntaamo awánáúnda-tantaa'e wiyómpa'lo káráwiyaawiye fasi'aénkwáráwiyé óraa'lo méraawiye miyán-tántáá'á seyaafá'á úmakaiye. Ááninkon-awi'lo mósá maráiyantafena Maníkó súwana ááninko miyán-tántáá'á seyaafá'á úmakaiye. ¹⁷ Seyaafá-tántáá'ó ímbo wéronka'a ááninko ma'ééimba isaná seyaafá-tántáá'ó úmakaimba wení fasi'aéntámbá ta'ótokaisana wenamááramaa'a wéraiye. ¹⁸ A'nómpínkén-ímáyáágó seyaafá'-áúr'ó káráwiyaaintemba Maníkóní waási Káráísitin-áúraamba owaná wemá ti'nónkáámbá éna káráwiyaiye. Wemá aifarí'a éna seyaafá'nánká iyáákaindasafena wení waásiya'lo káráwiyaiwai póna wení waási aúí'a úmai méraawini áwáuma póna Maníkó pukáimpinkemba iyáfasinankaraiye. Mindásafena wemá úmakain-tantaakomba seyaafá'á iyáákaraiye. ¹⁹ Maníkóní imáyáafinkemba wení fasi'aémbá seyaafá'á Ísu Káráísitimpimba wéraisana ²⁰ Maníkó imáyáa éna séna kesááninko aaraa-táiyá'á puwínana wení naaemó kumínda seyaafá'nánká faru uwátínkáanasa wiyómpakentantaa'e marapákén-tántáá'é símai kááísatínkaanasa kesópa'a faru úmai ménaawe séna sáwí-imayaagomo ta'ótokaimpinkenta faúsínkaraiye.

²¹ Maníkó minááímá kembiwísáfénawara'a siyáiyé. Ááéma sáwí'a é'a sáwí-imayaa wé'e'a pó'a Maníkóní némpa'a mé'a wení namuro-wáásiyáámbá úmai maé'ómbanifo ²² ááninko marapá'á kumbéna pukáimba póna mindásafena símai kááísatínkena Maníkóndé-i'a uwátínkarainana sáwí-aaima kempímbá ímba wérainana aafimbó maitinkáinda-aai ímba wérainana Maníkómpá'ó mótinkaindasafena pukáiyé. ²³ Ááninko miyá uráifo aifa'á Ísu Káráísitin-aai ásé-aai ísaraanka'a timankúnkúmbo é'a Maníkómó to'mayaa úmakaimba imáyáa é'a amu'maré'a méraamba póna minááímó fasi'ámaimo imáyáamo úmae iyé'ó ímbo kae'-ímáyáámó é'ó wenká'ó timankúnkúmbo íyanamo éna Maníkón-ááninko kembiwí Maníkómpá'á mótinkainana kempímbá sáwí-aaima ímba wérainana aafimbó maitinkáinda-aaima ímba wéíniye.

Fasi'aénkóní waásimo túwa'nai uráin-aai.

Kemá Póro minásé-ááígóní kísau-waasi únasa seyaafá'-márafá'á simátíma'maesa wété wéowe. ²⁴ Wétuwa'nai-unda sí'lo iní'a uwásínkáámbanifo sirunkó kawé'á wéiye. Ísu Káráísiti kentáféna séna kesí waási kesúwawaakaamba úmai méraankwaasi wétuwa'nai-índara'a áí'lo índa-í'a uwánkanaawe siyáínka'a minúmbái-tántáá'á kempá'á tiyáisa'a minkísáú maúndanifo wétuwa'nai-unda sí'lo iní'a uwásínkáámba sirunkó kawé'á wéiye. ²⁵ Maníkóní waásiya'a kísau maé'a wenáái seyaafá'á simátíma'mae iyé'a kawé'á uwátinke'a túwa'nai ondasáféna Maníkó iyáfasisínkaraiye. ²⁶ Ááéma Maníkó minááímá aúpá'ó makáimba ááémo paápé urón-kwaasiye minká'ó paápé uráan-kwaasiye ímba ísaraawana káfé'a Maníkó wení waási wéaraatimiye. ²⁷ Maníkó to'mayaa úmai aúpá'á makáimba imáyáa éna séna seyaafá'-wáásísáfé'a fí'oran-kawe-tantaa'lo to'mayaa úmakaunda aráátimenaumne siyáiyé. To'mayaa úmai aúpá'ó makáimba maarán-íye. Káráísiti kempímbá méraimba pó'a wesé'a fí'ora-samo kaipa'á méranaawe. Maníkó miyán-ááímá isáíwae séna káfé'a wení waásisa wésimasimiye. ²⁸ Mindásafeta seyaafátá Ísu Káráísitin-aaisa wésimatimune. Seyaafá'á Ísu Káráísitiye'lo kááísamaimo mésa táákaefaen-kwaasiyaamba úmai mésa Maníkón-aaisafesa fasi'ámai imáyáa wéesa méraiyantafeta Maníkómó símakain-kawe'-imayaasanta simátíma'maeta wéiyeta séta káráwiyoro sune. ²⁹ Minkísáú áúwara-kísau intáfé'a siyáántán-kwiyé'a wémaumne. Ísu Káráísiti fí'ora-fasi'aemba wésimisana nifásí'áénkó kawé'á uwásínkáisa'a siyáántán-kwiyé'a minkísáú wémaumne.

2

¹ Maanáímó simátíménda ísáaro. Kembiwísé Réóndísiyaa-naopakewiye kembó ímbo suwánaraawiye óraa'-imayaa é'a inái sé'a kawerá úmaiya méraao-imayaa wée'a óraa-kisauraamba úmai wémae'a ² kesé miwísé'a fasi'ámai méraiyanafena sirááima wétaiye. Moórá-mora-waasi kentirumbá timé'a mimbórá-ímáyáá é'a Maníkón-aai ísámai kawel'á é'a ímba kae'-ímáyáá é'a fasi'ámaimo méraiyanafena sirááima wétaiye. Maníkómó aúpá'ó makénamo aráátímakaimba minááígóní áwáuma ísu Káráisiti isaná minááígómbó kawel'-úmimo isáiyantafena sirááima wétaiye. ³ Maníkóní kawel'-ímáyááwé kawel'-ááiyé Káráisitimpimba wéraimba Káráisiti weyáá imáyáasa símisata wéisaumne. Minááímó isáiyantafe'a wésimatimune.

Fasi'aénkóe'ó takááísamaimo mé'a maé'mae'a úmae iyóro-aai.

⁴ Tuwímbai karo'-ááímá kentirumbá faiyaráíya'a kawel'-ááín-iyé sé'a arááiwaéfo sé'a minááímá wésimatimune. ⁵ Kembiwísé'a ímba méraumpo ándáfa'a némpa'a méraundanifo kembiwísáfé'a imáyáa wéune. Ísu Káráisitín-aaisafe'ó fasi'ámai timankúnkúmbó é'ó mimbórá-ímáyáámó é'ó méraantafe'a kembiwísáfé'a imáyáa únana sirunkó kawel'á wéiye.

⁶ Minááímá isáiyantafe'a óraa-kisau maiyáunda pó'a Ísu Káráisitiye'a tamé'a sé'a kentáásí Fasi'aénkón-iyé sembá pó'a wesé'ó takááísamaimo mé'a maé'mae'a úmae iyóro. ⁷ Taaigó ánú'ó marafímbó kuménamo taaimó ta'ótóráisanamo fasi'ámimo wéraintemba Ísu Káráisiti kembiwísé'a mérqina'a fasi'ámai mé'a wenááisafe'a timankúnkúmba úmae iyiyana kentirumpimbá óraa'a íníye. Moóráwígon-awí'a Épáfarasi Ísu Káráisitín-aai simátimuwa'a isé'a fasi'aén-ímáyáá wée'a aamoí úmae iyóro.

⁸ Tuwímbai karo'-ááímá simátimesa ááéraan-kwaasiti aambá arááiwaesa waántá-waasiti aambá arááiwaesa mindá ímba Ísu Káráisitín-aafinkemban-ifo waásiti máyáafinkemba úwoi-aaima pósa karo'á simátinkesa ta'ótóráafo káráwiyoro.

⁹ Maníkóní fasi'aémbá seyaafá'á Káráisitimpimba wéraisana waási kunúkáisa'a

¹⁰ wesé'a kááísamai méraawana fasi'aémbá tímisa'a mifási'áénkwará'á sásá'-í'a úmai méraawe. Wemá káráwiyaawiya'e fasi'aénkwaráwiyá'é seyaafáká'é káráwiyena fasi'aémbá tímisa'a sásá'-í'a úmai méraafo tuwímbai karo'á simátinkesa ta'ótóráafo sé'a káráwiyoro.

¹¹ Yúndaa-waasisa Maníkóní waásisa úne séta súsa kárámaisara aráénáénta wéumpo kembiwí ímba miyá wéfo kembiwísáféna Ísu Káráisiti maará uráiyé.

Kentí sáwí-imayaago ta'ótokaimpinkemba faútinkena wenane'á mékááísatinkaimba pó'a Maníkóní waásin-owe. ¹² Ísu Káráisiti pukáísasa utámakaafó kembiwí nombó máémba púwówasamo utámaráánteni'a wéowe. Maníkó Káráisitimba pukáimpinkemba iyáfasinankowa'a mindásafe'a sé'a érai'a fasi'aémbá tokéna miyá uráiyé sé'a Káráisitiye'a kááísamaimo méraantafe'a iyáfasintinkanteni'a wéiye.

¹³⁻¹⁴ Kembiwí fí'onkaa-waasi ombá sáwí'a wée'a sáwí-imayaasafe'ó tirááisafe'ó wéon-ambo arááiwakaantafe'a Maníkóní némpa'ó máúmbanifo Maníkó Káráisitinte'a kááísatinkena aúí'a uwátínkaraiye. Kesáa Maníkóní amáamba ímba ísámai kawetá wéowanana kesáámó sáwí'ó ówándasa aúfáífimba agaimarówana kentáásí sáwí-meyamba kentááfá'á ímbo tíndasafena Ísu Káráisiti aaraa-táiyá'á pukáimba póna kesáámó sáwí'ó ówándasaawe sáwí-imayaawe Maníkó maisiyuwénasa Ísu Káráisitimbo pukáimpinkembo iyáfasinankaraintemba iyáfasisinkenasa aúí'a uwásinkenasa kentáásí sáwí-imayaasafena ímba imáyáa úmae wéiye. ¹⁵ Ísu Káráisiti aaraa-táiyá'ó pukáinka'a waántáwankoni fasi'aéné wení kísau-waasiti fasi'aéné maisuwéna iyáákaraimba

tiyésamo waásimo tínkankesamo tiyáántambo taantembá Ísu Káráísiti miyáumai seyaafá'-wáásí túranka'a iyáákaraiye.

¹⁶ Ísu Káráísitimo kembiwísáfénawe sénamo uráintafe'a karo'-ááímá simátínkáafo sé'a káráwiyoro. Tuwímbai-waasi tuwímbai-tomba aambá faiyésa óraa-kanaa aambá faiyésa wiyómbó taeyain-kánáá aambá faiyésa sambaatiyá'á aambá faiyésa miyán-tántáá'á aambá fáikafo kembiwímó miyán-tántáákómbó ímbo arááíwaiyasamo aaifimbó maitinkáiyamba ímba ísáaro. ¹⁷ Mintántáá'á ánaaembo paapé índa-tantaakoni waamé'a úmai aráátímakaimba mintántáákóní áwáuma Ísu Káráísiti éna é'a paapé uráiyé.

¹⁸ Tuwímbai karo'á sésa waási sáwísamban-iye sésa wiyómpaken-kisau-waasi-imayaa mósá maré'a aamoín-oro karo'ó sembá miwí táái ímba ísáaro. Miwí kaainkáámbó awánaan-aaima wésimatimesa sésa mindásafeta seyaafá'á iyáákaraumne sésa miwítí sáwí-imayaafinkemba karo'-ímáyáá wéesa miwí túma maimaé iyésa ¹⁹ Ísu Káráísiti kentáará'ó káráwiyaiwaimba ímbo ta'ótóráámba áúkaawe. A'nónkó seyaafá'-áúwáwááká'ó káráwiyaisanamo ánúnkomo seyaafá'-áúfá'ó ta'ótokaisanamo óraa'o intembá Káráísiti wení waásiya'a káráwimai ta'ótokaisasa Maníkóní imáyáafinkemba óraa'a wéofó minkáror'-wáásí Káráísiti kentáará'ó káráwiyaiwaimba ímbo ta'ótóráámba áúkaawe. Mindásafe'a miwí táái ímba ísáaro.

Káráísitinte'a kááísatinkena aúí'o uwátínkarain-aai.

²⁰⁻²¹ Ísu Káráísitimo pukáintemba kembiwí wemó uráintembo uráamba waántá-waasiti aambá arááíwauwana minánkó ta'ótokompinkemba Káráísiti faútínkaraiye. Marapákén-kwáásí aambó fáí'makaan-tontafesa sésa ímba né'a ímba uwá'namai awáné'a ímba ta'óto'mai awánaaro sen-ááímá nóra séra wéaraaiwaeo. ²² Minááímá waásiti imáyáafinken-aaima marapákén-tántáá'á póna náiyamba úwoi násuwanaawe. ²³ Miyán-áái sésa wiyómpaken-kisau-waasi-imayaa mósá marésa karo'á sésa waási sáwísamban-iye sésa kentú-aosaamba wiyóro sewasá tuwímbai tuwánésa karo'á sésa kawé'-ímáyááwáráwín-owe sembánifo miyán-ámbó arááíwáémba sáwí-imayaasafesamo tirááísafesamo ombá ímba kanaa'á maisuwáinana tai'áínifo úwoi waé'wae'a íniye. Mindásafe'a ímba kawé'-ímáyááwárá'-wáásín-owe seró.

3

¹ Maníkó kembiwí iyáfasitinkena Ísu Káráísitinka'a kááísatinkena aúí'a uwátínkaraimba pó'a wiyómpaken-tantaatafe'a imáyáa é'a aamoí é'a Káráísiti Maníkón-ayáánúrapa'a fasi'aén-áémpá'á mérain-aempaken-tantaatafe'a imáyáa é'a aamoín-oro. ²⁻³ Púwón-kwaasimo imáyáamo ímbo ontembá kembiwí miyáumai marapákén-tántáá'á ímba imáyáan-oro.

Ísu Káráísitiye'o kááísamaimo méraamba Maníkó miyáumai wentáféna fasi'ámai mérawaiye séna wégarawiyiye. Mindásafe'a marapákén-tántáátáfé'a ímba imáyáa é'a wiyómpaken-tantaatafe'a imáyáa úmae iyóro. ⁴ Ísu Káráísiti aúí'a úmai méraawini áwáugoma pó'a kumíndara'a wesé'a mé'a fí'ora-sagaen-aempa'a méranaawe.

Aúí'a uwátínkáfa'a wéiyiyemo siyáin-aai.

⁵ Mindásafe'a tai'áíndasafe'a sáwí-tantaatafe'o tirááísafe'o wéowanamo wétafisin-tantaa'a túwáaro. Mindá maarán-tántáá'án-iye. Maa'u-tántáá'ó owíyé tigaesáfé'o owíyé sáwí-tantaatafe'o tirááísafe'o

owíyé túrande-urandemo owíyé miyámó ombá túwáaro. Túrande-urandemo owí marapá-tántáátáfésa aamoí ésa Maníkóntáfésa ímba aamoimó wéomba túwáaro. ⁶ Maníkón-aai ímba ísámai kawé'ó ombá miyá-sáwí'á wéomba póna Maníkó aaisambá

séna sáwí-meyamba timíníye. ⁷ Ááéma kewará'á miyá-sáwí-ámbá arááíwae'a miyá uráawe.

⁸ Miyá umbánifo káfé'a tínaaemba uwáméro. Mindá maarán-íye. Aaisambó sewíyé tíyántafesamo owíyé sáwí-tirumbo márááwiye símaimo sáwí'o uwátínkááwiye sáwí-aaimo sewíyé miyán-tántáá'á tínaaemba uwáméro. ⁹⁻¹⁰ Sáwí-waasi mére'a miyá-sáwí'á uráambanifo é'a ifátuwe'a aúí'a úmai mé'a Maníkóní áwáumo kawé'-úmaimo awánáiyantafena wenkáání'a úmai aúí'a uwátinkena miyáumai aúí'a uwátínkáfa'a wéiyifo kempínkémbá karo'-ááímá ímba seró. ¹¹ Maníkó miyá uráintafena maarán-ááímá ímba aifaráán-ááín-íye. Tuwímbai Yúndaa-waasi owasá tuwímbai fí'onkaa-waasi owasá túmo kárámaimo araenáémbo owí owasá tuwímbai ímbo túmo kárámaimo araenáémbo owí owasá óraa'-amo'nafaken-kwaasi owasá wayó-kísáúmó máén-kwaasi owasá úwoimo méraan-kwaasi owasá miyá wéofó minááímá ímba aifaráán-ááín-ífo Ísu Káráísiti aifarí'a éna wení waási seyaafápímpá'á méraiye-aai aifaráán-ááín-íye.

¹² Maníkóní waási-i'a owaná arumbá tiména simámarena séna kemparí'a uráamba pó'a maará íyasa tuwánánááwe. Tirunfafé'a é'a kawé'á uwátinke'a kentúma ímba maimaé iyé'a faru uwátinke'a umbai-tántáá'ó wéraimpimba fasi'ámaimo méraamba ímba ifátuwe'a ¹³ ímba nóraraamba aaisambá sé'a tuwímbaimo sáwí'o uwátínkémba ímba imáyáa é'a anondáa miyán-oro. Fasi'aénkó kentí sáwí-imayaamo maitiyuwéna ímbo anondáamo sáwí-meyambo tímíntemba kembiwíwará'á miyán-oro. ¹⁴ Miyámó ombá kembiwífímbá seyaafápímpá'á tirumbá wétime'a miyámó é'o é'a mimbórá-imáyáa wée'a miséyááfá'-ááísáfé'a kawé'-úmai méranaawe. ¹⁵ Mimbórá-ákúní'a úmai mé'a aáno úmai méraiyyantafena Maníkó simámakaimba pó'a Ísu Káráísitimo farumó uwátínkáimba kentáásirumpimba waé'wae'a ínkwae-imayaa é'a súwiyo seró. ¹⁶ Ísu Káráísitini fí'oka'ma'mai-aaigo kentirumpimbá óraa'a íno. Kembiwífímbá kawé'-ímáyááfínkémbá wenáái mósímam-besimamba úmae wéiyé'a arupíse uwátinke'a Maníkómpá'á súwiyo wése'a Maníkón-aai aúfáífimbo agaimakáan-aaima sé'a imá sé'a Maníkóní ámútanko simátímakain-ima sé'a Maníkóntáfé'a tirumpin-áámóí wée'a imá seró. ¹⁷ Kísauomo wémae'o aaimó sembá Fasi'aénkó Ísuni fasi'aéntámbá miyá wée'a wemá kembiwíse'a méraintafe'a Maníkó kentáásifompa'a súwiyo seró.

Aarakwá'é tíráá'marine miwí táái.

¹⁸ Aaresómbá ísáaro. Fasi'aénkóndén-ofo kentuwaai-táái ísáaro. ¹⁹ Waaímá ísáaro. Kentuwaainíntómbá tirumbá timé'a ímba sáwí'a uwátinke'a kawé'á uwátínkáaro. ²⁰ Iyámpóí-inaamaru ísáaro. Seyaafá- tántáátáfé'a kentinófoi-taai ísáaro. Miyámó íyanamo éna Fasi'aénkó aamoí íníye. ²¹ Iyámpóí tifoísái ísáaro. Kentí iyámpóímo arupíse uwátinkanaemo sembá kentí iyámpóí sáwí'a úmaesa iyófo-imayaamo é'a ímba sáwí-aaifinkemba síyasa miwí tíyámba oro.

²² Wayó-kísáúmó máén-kwaasi ísáaro. Seyaafá-tántáátáfé'a kentí óraa'-waasi-taai ísáaro. Miwí túranka'a aamoí uwásinkaiwae aantemba ímba miyán-káwé'á wée'a úwoi-kanaawara'a miyán-káwé'á é'a Fasi'aénkóntáfé'a táátafe-imayaa wée'a kentí óraa'-waasiti kísausafe'a ímba kae'-ímáyáa é'a kawé'-úmai máéro. ²³ Kísauomo wémae'a sé'a ímba kesí óraa'-waasiti kísau aantembanifo Fasi'aénkóní kísau wémaumne sé'a kawé-kísáú wémae'a kawé'án-oro. ²⁴ Miyámó wéomba maarán-áái imáyáan-oro. Fasi'aénkó wení waásisafena to'mayaambó úmakaimba mimbéyámbá timíníye. Fasi'aénkó Káráísiti kentí óraako-úrumba ména kentí méyámbá tiména ²⁵ sáwí'o uráawi sáwí-meyamba timíníye. Ímba tuwínkaa'-úmai-meyamba timínífo arupíse úmai-meyamba timíníye.

4

1 Wayó'-wáásítí óraa'-waasi ísáaro. Kentí wayó'-kísáú-wáásíyá'á arupíse úmai kawel'-úmai káráwiye'a maarán-áái imáyáan-oro. Miwítí óraakoe kentí óraakoe mimbóráwígómá éna wíyómpa'a méraifo arupíse úmai káráwiyoro.

Inaí sésa arupíse ésamo on-áái.

2 Seyaafá'-wáásí ísáaro. Inaí símae wéiye'a miyámó wéomba ímba fí'o-fi'on-imayaamo iyamba inaimó sen-ímáyáá é'a Maníkómpá'á súwiyo seró. ³Inaimó wésemba kentáásáfé'wara'a súwa'nai e'a seró. Maníkómbá áisai íyana aambá wiyínata ásé-aaisa simátimenaumne. Minááímá aúpá'á makéna aráátímakaimba minááígóní áwáuma Ísu Káráisitini-ye. Aúpá'ó makéna aráátímakain-aaimo simátimewandarakemba aaisambá siyésa ándáfa'a mósínkaraawe. ⁴Maníkó minkísáú símakowa'a maiyáundanifo wenáái afora'ó simátíméndasafe'a súwa'nai e'a inaí seró.

⁵Maníkómpá'á ímbo taméeraan-kwaasifimba

kawel'-ímáyááfínkémbá kawel'-úmai mé'a kanaamó wéraindara'a miwífimbá Maníkóní kísau maimaé iyóro. ⁶Aaimó wésemba sásá-ááiye ásé-ai aantemba wésemba pósa tísai iyamba anondáámo simátimiyán-aaima ímba saafá é'a ásé-ai aantemba simátíméro.

⁷Kentáásí waásigon-awi'a Tíkíkaasi wen-ímáyáá wéundawi kentópa'a wémena kesáái seyaafá'á kosimátiminiye. Kesáámó úndantemba Fasi'aénkóní kísau-waasi ména minkísáú ímba ifátuwena kawel'-úmai wémaena ⁸kentáásáái kosimátimena fasi'átinkaindasafe'a ai'maráúnana kentópa'a wémena wíniye. ⁹Moóráwigo kentí naaópakewin-awi'a Ónísímasi wemá kentáásí waásigo éna wen-ímáyáá wéundawi kawel'-kísáú wémaiwai wesé'a wémesarai kentááfímbó paapé uráin-tantaakon-ai kosimátimeyaaye.

¹⁰⁻¹¹Moóráwigon-awi'a Árísítakasi kesé'o ándáfa'o méraiwei kembiwísáféna séna kawel'-úmai méraaro sisaná Páánápáasi anááfáígon-awi'a Mááka kembiwísáféna séna kawel'-úmai méraaro sisaná moóráwigon-awi'a Yósúwa moóra-awi'a Yásítasi kembiwísáféna séna kawel'-úmai méraaro wésiye. Aneka'á maanááímá simátime'a sune. Máákaamo kentópa'o wémenamo wíndamo é'a kawel'á uwánkáaro sune. Yúndaa-waasi Ísu Káráisitiniye'o kááísamaimo méraampinkemba minkáúmbó-wáásí aantemba kesé'a kísau wémaesa Maníkómó káráwiyaipa'o waásimo méraiyantafesa kesé'a kísau wémaesa wéfasí'asínkaawe.

¹²Moóráwigo kentí naaópakewi-awi'a Épáfarasi kembiwísáféna séna kawel'-úmai méraaro séna wemá Ísu Káráisitini kísau-waasi éna kembiwí túwa'nai ena fasi'ámai inaí símae wéiyena Maníkómpá'á maarán-ááímá wésiye. Maníkón-ai fasi'ámai ta'óto'mai kawel'á é'a Maníkómbó arááímo táínda-i'a seyaafá'á wée'a táákaefaen-kwaasiyaamba úmai fasi'ámai méraiyantafena mindásafena inaí wésiye. ¹³Kembiwí Kórósi-naopaken-kwaasiye Réóndísiyaa-naopaken-kwaasiye Írápórísi-naopaken-kwaasiye túwa'nai índasafena óraa-kisaumo wémaimba awáné'a simátimune. ¹⁴Moóráwigon-awi'a Rúku wen-ímáyáá wéundawisa kentáásí tíyofainkwaasi éna kembiwísáféna séna kawel'-úmai méraaro sisaná moóráwigon-awi'a Tímasi kembiwísáféna séna kawel'-úmai méraaro wésiye.

¹⁵Maníkóní waási Réóndísiyaa-naopakewisafeta séta kawel'-úmai méraaro séta Maníkóní waási Nímpaani naaúmpa'o túwaandu owísáféta séta kawel'-úmai méraaro

súnda kosimátíméro. ¹⁶ Maanáúfáífínkén-ááímá toráumai síya'a seyaafá'á ísásuwe'a ti'maráiyasa maimaésa Maníkóní waási Réóndísiyaa-naopa'o méraawi mátimiyasa toráumai ísáaro. Miwísáfé'o tímakaunda-aufai timíya'a mimpínkén-ááímá ísáaro. ¹⁷ Moóráwigo Ákípaasimba simáme'a sune. Fasi'aénkó ámakain-kisau fasi'ámai wémae tai'aaó siyé simáméro.

¹⁸ Ayáiyá'á kemá Póro agaimaráúmpo toráumai awiyé'a wenayáánaufi'an-ifo wenááin-iyé sé'a ísáaro. Kemá Póro sune. Kawe'-úmai méraaro sune. Kemó ándáfa'o méraunda-imayaa wée'a Maníkómpá'á inai símae íyóro.

Maníkó úwoimo wétuwa'nai-intafe'a inai sune.
Kemá Póro súnda-aai tai'áiyé.

1 Tésárónika

Ísu wiyómpa'a iyówana Póro moórá-waai-aataiya'iyo miyáumai-aatai maisuwéna maanááimá agaimái Tésáróníkaa-naoraa-waasifa'a agaimái mátímakaiye. Póro ásé-aii kosimátimuwasa isésa érai'e sésa Ísumpa'a timankúnkúmba uráawe. Mináái Aantá-waasi-taai-aufaifimba 17:1-9-fimba wéraiye.

Ísun-aii Póro fí'o-fí'on-daopa'a kosimátimena Kórinti-naopa'a koméronka'a Tímóti Tésáróníkaa-naopaken-kwaasi-taai kosimátimena wéaisai-un-aaima kosimámuwana anondáá-aii agaimái timúwasa mátímakeawe.

¹ Kemá Póro maanáái maanáúfáífimbá agai-timúmpo isáaro. Moóráwígon-awi'a Sáírasiye moóráwígon-awi'a Tímótiye kesé'o méraayanka'a moórá-aii sénaumpo isáaro. Tésáróníkaa-naopakewi Maníkóni waási isáaro. Maníkó kentáásifowae'o kááísamaimo mé'o Fasi'aénkó Ísu Káráísitiye'o kááísamaimo méraawi isáaro. Maníkó úwoi wétuwa'nai-ena faru wéuwatinkaintafe'a inái sune.

Tésáróníkaafaken-kwaasi Maníkómpá'á timankúnkúmba uráan-aii.

² Inaimó súndarataamo únda kembiwísáféta imáyáama éta Maníkómpá'á aasiyaasí súwiyosa wésune. ³ Ísun-aaisafe'a timankúnkúmba é'a pó'a wení kisauma kawé'-úmai wémaewe. Maníkómbá tirumbó wéametafe'a pó'a kawé-kísáúmá fasi'ámai wémaewe. Kentáásí Fasi'aénkó Ísu Káráísiti érai'a kumíniye sentáfé'a pó'a fasi'ámai mé'a wéamu'maraawe. Miyaráán-úmai méraantafeta imáyáama éta Maníkó kentáásifowampa'a súwiyosa sune. ⁴ Maníkó arumbá tiména wení waási-i'o uwátínkaraimba éta tuwánaraumne. ⁵ Ímba kentáásí imáyáafinkemba úwoi-aaisa kosimátimewandanifo Maníkóni Ufaen-ámútánkó keséta mérowata Maníkóni fasi'aénkwará'á ásé-aii kosimátimeta ásé-aaisafeta simankúnkúmba fasi'ámai uráundasa minásé-áái kosimátimewanata isaraawe. Ísowata séta Maníkóni waásin-owesa siyáumne. Kesétaamo maéwándarata wétuwa'nai-eta méraawana'a suwánaraawe. ⁶ Fasi'aénkómó úntenkwará kesáámó ówándantenkwará'a miyá uráawe. Miyámó umbá umbái tiyómbanifo ímba ifátuwanae sumbá simátímakon-aaima méta'otokaawe. Maníkóni Ufaen-ámútánkó imáyáama timúwa'a tirumbá kawé'-úmai mé'a ásé-aii méta'otokaawe. ⁷ Miyáumai mérowasa pósa Maníkón-aaisafesamo timankúnkúmba on-kwáásímá Máséndóniyaafakene Ákáyaafakene miyáumai-naoken-kwaasi kembá tuwánésa kemó untembá miwí uráawe. ⁸ Fasi'aénkón-aii kentópakemba simátíma'maesa kuráawe. Ímba Máséndóniyaa-waasiwara Ákáyaa-waasiwara aantembanifo seyaafá'-áémpákén-kwáásíwará'á isaraawe. Maníkón-aaisafe'o timankúnkúmba on-áái seyaafá'-áémpákén-kwáásí isaraawe. Maníkómpá'ó kááísamai méraan-aii é'a isáamba póta ímba anekató simátimenaumne. ⁹ Kempátáámó komaéwándara'a kawetáámó uwásínkarontafesawe sésa kawé'-áái wésewe. Waántá-waasiti aambá tuwésa Maníkómpá'á tiyóntafesawe sésa kawé'-áái wésewe. Maníkó fasi'aénkwaráwí érai-Fasi'aenko wení kisaú wémaentafesawe sésa kawé'-áái wésewe. ¹⁰ Aneka'á wiyómpakemba Maníkón-ááninko Ísu kumíniye sé'a wéamu'maraantafesawe sésa kawé'-áái wésewe. Maníkó Ísumba pukómpinkemba iyáfasinankowana sáwí-imayaagomo ta'ótokaímpinkemba faúsinkenasa kawepátá mósinkena séna Maníkó aafimbó maitinkáíndara'a faútinkaundawi ímba maitinkáíníyemo siyáiwaimba amu'maráantafesawe sésa kawé'-áái wésewe.

2

Tésáróníkaafa'a Póro kisaumo maiyáin-aii.

¹ Kentáásí waásisono. Kesé'lo komaéwáandarata áúwara-kisaumo maéwándasa éta suwánaraawe. ² Ímbo kentópa'lo kówánda-kanaafinta Fírípái-naopa'a komaéwánasasa suwánésa sínkamesasa sáwítaamo uwásínkón-aaí é'a ísaraawe. Maníkó wení fasi'aémbá símakowanasa póna ímba sáá'a úwata ímba tiyawembá ówándasa Tésárónikaafata kentáa Maníkóní ásé-aaísa kosimátimakaumne. Sáwí'lo uwásínkówisa umbaisá siyómbanifo ímba tuwááwándasa ³ ímba karo'ímáyááfínkémbá simátimeta ímba aare-úmén-ímáyááfínkémbá simátimeta ímba waé'wáé-ááífínkémbá simátimewandasaanifo ⁴ Maníkó kentáásáféna séna kesí waási ontáfé'a ásé-aaí kosimátima'mae'a koró súwata simásímakain-aaí kosimátima'maeta kuráumne. Maníkó wen-ísarena kesiruntá tuwináínda póta kísau wémaeta séta waásimo suwánésasaaamo ésa tuwímbai aamoí íyasa tuwímbai ímba aamoí íyamba póna Maníkó suwánénasa aamoí íníye-imayaa éta kísau wémaeta ⁵ kentópa'a ásé-aaí kosimátimeta ímba tirunkáámbá kofaiyá'mai-aaífínkemma kosimátimewandasa ísaraawe. Ímba símai fí'owani moparáwíntáféta súraniyamba wéeta kosimátimewandasa Maníkó suwánaraiye. ⁶ Ímba símáimo kembiwíwará fí'on-kwaasiwara'a kesúwíta óraa'a ónae-imayaan-oyo séta kosimátimakaumne. Kesé'lo maéwáandarata Ísu Káráísiti si'marón-kwaasisa ówándanifo ímba óraa'-waasi-ita úmai méta ⁷ wempatá úmai méta aaregómó wení iyámpóimo káráwiyintenta uráumne. ⁸ Kembiwí kesiruntá tímaketa Maníkóní ásé-aaí kosimátimeta sínkamiyata puwúnafo-imayaa ínta ówándasa Maníkóní ásé-aaísa kosimátimakaumne.

⁹ Kentáásí waásisono. Kesé'lo maéwáandarataamo fasi'aén-kísáúmó maéwánda tááka'a makáawe. Maníkóní ásé-aaímo simátimewandasa aafáyáara'e fenómpinka'e nó'waane kísausa maiyáumne. Tómbá ímba úwoi simíwae séwándasa tómbá méyánúmai wéneta maiyáumne. ¹⁰ Kembiwí Maníkómp'á timankúnkúmba uráawise'a maéwáandarata kawé'-úmai arupíse úmai méta ímba sáwí'a ówándasa maéwána'a suwánontemba Maníkówárátá suwánaraiye. ¹¹⁻¹² Tifoísáímo kentí iyámpóimo káráwiyonten-úmai moórá-mora kesáámá káráwiyeta méta faru uwátinketa Maníkón-aaí kawé'-ááímá wésimatimeta séta miyaráámbá íyantafe'a Maníkómbá aráái wáiyana Maníkó aamoí íníyasa siyáumne. Maníkó wésimba pó'a wemó kawáánipa'lo wení sámó kaipa'á táméranaawe. Miyámó íyantafe'a Maníkómbá aráái wáiyana wemá aamoí íníye.

¹³ Maarán-ááíwárátá Maníkómp'á aasiyaasí súwisa súne. Maníkón-aaí simátimewandarata kembiwí sé'a waási-taain-iye ímba sumbá Maníkón-aaín-iye sé'a tirumpimbá fasi'ámai méta'otokaawe. Simátímakaunda-aaí érai'a Maníkón-aaín-iye. Simátímakaunda-aaisafeta timankúnkúmba ombá póna minááígó wétuwa'nai-iye. Mindásafeta iséta Maníkómp'á aasiyaasí súwiyosa súne.

¹⁴ Kentáásí waásisono. Yúndaa-aempaken-kwaasi Fasi'aénkóní waási Ísu Káráísitiye'lo kááísamaimo méraan-kwaasifa'lo paápé uráintemba kembiwíwará'á miyá uráíye. Yúndaa-aempaken-kwaasimo miwífínkémbá Ísu Káráísitin-aaisafesa timankúnkúmba wéompínkemma sáwí'lo uwátínkaraantemba kentí waási kembá sáwí'a uwátínkaraawe. ¹⁵ MinYúndáá-wáásí tíwá'náma naaófá'á Maníkón-aaí simátímakowi tínkanto'naamai úmae wéiyuwasa putásowasa maimaé wéiyesa matínkámae iyówasa miwí tisaafitantamba ésa káfé'lo méraawi Fasi'aénkómbá Ísumba tufúwana puwúwasa kentáámá sáwí'a uwásínkesa arááiwakaawe. Miyámó untáféna Maníkó ímba aamoí uwátínkaraiye. Miwí seyaafá'-wáásítí namuro-wáásíyáámbán-owe. ¹⁶ Maníkó sáwí-ampakemba kawé'-ámpá'ó métínkaindasafeta fí'onkaa-waasisafeta Maníkón-aaí simátima'maeta wégundasa Yúndaa-waasi aambá fáínsínkesasa seyaafá'-wáásítí

namuro-wáásiyáámbá wéowe. Tíwá'náti sáwí-kisauwara'a káfé'o méraan-kwaasi maimaé wéiyowana káfé'a Maníkó aaisambá wétiyiye.

Póro aneka'á kotuwánánaemo siyáin-aai.

¹⁷ Kentáásí waásisono. Kembá tiyuwéta maanká'á ampáánká'á taméta kembiwísáféta imáyáa áfááraumai wéeta kembó kotuwánaanda-antafeta wésaafa-eta ¹⁸ aneka'á kotuwánánae séta kemá Póro sé'a aneka'á kotuwánánae símasima'a wéunana waántáwanko aambá fáisinkariye. ¹⁹ Ánaaemba Fasi'aénkó Ísumo kumínda aúranka'a kométa nóintafetaawa amu'maránaum nóintafetaawa aamoisá ónaumno. Kembiwísáféta imáyáa éta aamoisá ona'á ²⁰ kentáá súwí'a mósá maráiyana sirunkósá aamoí íniiye.

3

¹ Kentáfékai óraa'-imayaa wéekainifo maankákái maékai kembiwí fi'opa'o méraantafekai Áténisi-naopa'a kerái maékai ² Tímótimba ai'marááwáyana kentópa'a kuráiyé. Tímóti kentáásí kawe'-wáásí póna wesé keséta Maníkóni kísaua wémaunanasa póna Ísu Káráisitini ásé-aai simátíma'maena wéwiye. Koáfomba faiyáina'a Maníkómpá'á timankúnkúmba fasi'ámai íwae sé'a Tímótimba ai'marááwánana kuráiyé. ³ Maníkón-aai ímbo ísááwi sáwí'a uwátinkaiya'a Maníkómbá aúwáafo sé'a Tímótimba ai'marááwánana kuráiyé. Maníkó séna kesááimo ímbo ísááwi sáwí'a uwátinkanaawe siyáimba pósa kentáá sáwí'o wéuwasinkaamba é'a ísaraawe. ⁴ Kesé'o maéwáandarata séta sáwí'a uwásinkanaawemo siyáundasa káfé'a mápaape-isa'a wéawanaawe. ⁵ Kemá imáyáa é'a waántáwanko séna Maníkómbá auwésa kesáái isáíwae sintáfé'a miyá uráawe. Maníkómpá'á timankúnkúmba wéoo sé'a kentáái isánae sé'a Tímótimba ai'marááwánana kentópa'a kuráiyé. Kentópa'a kísauo komaéwánda áúwara-kisauma maiyáunda káfé'a minkísáúgón-áuma áwiyo'wifo sé'a Tímótimba ai'marááwánana kuráiyé.

⁶ Tímóti kentópa'a koména kouweréna kesópata téna kembiwísáféna séna Maníkómpá'á tirumbá timésa wenká'á timankúnkúmba fasi'ámai owé séna ásé-aaisa tasimásímakaiye. Kembiwí kentáfé'o sé'o kawe'-áái siyé mó senkwará'á tasimásímakaiye. Kesáámó sétaamo kembiwí kotuwánánaemo súna'o kentáásáfé'o tatuwánanaemo senkwará'tá tasimásímakaiye. ⁷ Maníkón-aai simátimundarakemba tuwímbai sáwíta uwásínkáánka'a Maníkón-aaisafesa timankúnkúmba fasi'ámai on-áái tasimásímakaimba póna áfombo faiyáin-aai tasimásímakaiye. ⁸ Fasi'aénkómpá'ó kááísamaimo fasi'ámaimo méraan-aai iséta póta kawetá úmai méraumne. ⁹ Maníkómpá'á fasi'ámai méraawata póta Maníkónópata kentáásirunko kawe'á wéisata Maníkómpátá súwi sune. ¹⁰ Kentópataamo konda-ámbá Maníkó wi'maráíndasafeta fénáímpinka'e aafáyáara'e Maníkómpátá fasi'ámai áisai úmae wéiyune. Maníkón-aaisafe'a timankúnkúmba ombánifo moóráfa'a wétuwaantafeta kotúwa'nai ónae séta Maníkómpá'á fasi'ámáisa sune.

¹¹ Inaí súndasa pósarai Maníkó kentáásifowae Ísu kentáásí Fasi'aénkóe úmai kentópataamo konda-ámbá wisinkáyááye. ¹² Inaí súndasa póna kesiruntá áfááraumai tímakaundanten-úmai Fasi'aénkómá imáyáa timína'a moóra-mora kentirumbá timé'a seyaafá'-wáásí kentirumbá timé'a ménaawe. ¹³ Miyá iyana Maníkó kentirunkómbá fasi'átinkaina'a Ísu kentáásí Fasi'aénkómó wení waásise'o kumíndara'a Maníkó kentáásifowan-aúranka'a kawe'-úmai méraiayana sáwí-aai kempímbá ímba wéraindasafeta inaí sune.

4

Miyásáámó wéunanasaamo Maníkómó aamoisáámó wéuwasinkain-aaí.

¹ Kentáásí waásisono. Moórá-aaíwara'a ísáaro. Fasi'aénkó Ísuwe'lo kááísamaimo méraundasafeta wa'wiséta óraaka'a simátimeta séta Maníkómbó arááimo tai-wáini áwáumo aráátimundasa arááiwa'mae'a wéwiyana Maníkó tuwánéna aamoí uwátinkainiye. Minááigóní áwáuma é'a wéaraaiwaefo miyáumai arááiwa'mae'a koró. ² Fasi'aénkó Ísu simásímakain-amaanta simátimewanda é'a isé'a wéaraaiwaewe. ³ Maníkó maarámó iyantafena aráái wétaiye. Kembiwí Maníkómpá'á té'a wendé-í'a taúráaro. Aare-úméné inaamaru-úméné aseráaro. ⁴ Waaimó é'a aaremó maíyamba arupise úmai máero. Miyámó iyamba Maníkó miyámó iyantafena aráái wétaiye. ⁵ Maníkómpá'ó ímbo tiyáan-kwaasimo ontembá ímbo miyán-oro. Póí-iyankomo waafán-ínimbó máentemba ímbo miyán-oro. ⁶ Maníkóní amáamba miyáumai wéraintafe'a aaremó maíyamba kentí waási ímbo sáwí'a uwátinkáaro. Ááéma óraaka'a simátimeta séta miyá-sáwí-ámpá'ó wíyanamo éna Maníkó umbai-méyámbá timíniye. ⁷ Maníkómó wení waási-i'lo uwásínkáinta kawé'ó úmimo méraandasafenasa wéuwasinkaiye. Ímbo sáwí'lo úmimo méraan-ita wéuwasinkaiye. ⁸ Mindásafesa súnda-aaí isésa tínaaeni'lo uwátimiyawima ímbo waási aantemba tínaaeni'a uwátimenaafó Maníkó wení Ufaen-ámútámbó tímiwainkwara'a tínaaeni'a uwámenaawe.

⁹ Kembiwí kentí waási Maníkón-aaísafe'a timankúnkúmbo on-kwáásí moórá-mora kentirumbó tímén-aaí Maníkó aráátímakaimba pó'a é'a miyá wéfo moórá-mora kentirumbó tímén-aaí maankwándááífímbá ímbo agaénaumne. ¹⁰ Kembiwí Máséndóniyaa-aempaken-kwaasi Maníkóní waási é'a kentirumbá tímakaawe. Óraaka'a séta moórá-mora kentirumbá tíma'mae'a iyóro sumpo ¹¹ fasi'ámai imáyáa wée'a faru úmai mé'a kentúra'a káráwiye'a tómbó maíyantafe'a kísau máero. Minááímá éta simátímakaunda ¹² miyá é'a kísau maíya'a Maníkómpá'ó ímbo tiyáan-kwaasi tuwánéna kembiwísáfésa kawé'-wáásí owémá sénáawe.

Miyá é'a kísau maíyana ímbo táái táíniye.

Fasi'aénkómó kumínda-aaí.

¹³ Kentáásí waásisono. Maníkón-aaísafesamo timankúnkúmbo un-kwáásímó púwówasamo utámakaan-kwaasisafe'a tirunkó sáwí'an-ifo séta érai'-aaimo simátíménda ísáaro. Maníkómpá'ó ímbo kááísamaimo mésamo Ísu kumíndara'lo pukáampinkembo iyáfasinaiyantafesamo ímbo amu'maráan-kwaasi tirunkó sáwí'a wéifo kembiwí miyán-oyo séta senda-ááísá ísáaro. ¹⁴ Ísu pukáimpinkemba iyáfasinkaintafeta érai'esa sumpo Ísun-aaísafesamo timankúnkúmbo ésamo pukáan-kwaasi Maníkó miwíwára Ísunkwara'lo tiyáinda-aaísafeta érai'esa sune. ¹⁵ Simátíménda-aaíma Fasi'aénkómá siyáin-aaín-iye. Fasi'aénkómó kumíndara'a úwoimo túmó aráan-kwaasi pukéwi aifa'á ímbo iyáákanaawe. ¹⁶ Maníkóní kísau-waasigo wíyómpakewi aaí sínana Maníkóní uwíyenko óraaka'a aaí sínana Fasi'aénkó óraaka'a wésindafinkemba wíyómpakembo kumínda Ísu Káráisitín-aaísafesamo timankúnkúmbo ésamo pukáan-kwaasi aifa'á iyáfasinaiyata ¹⁷ Ísu Káráisitín-aaísafeta simankúnkúmbo étaamo úwoimo súpó aráandawisa kufarámbainata ainámpímbá aifa'ó iyáawise'a itúwaandu éta Fasi'aénkómbá iawánéna miyáumai aasiyaasí Fasi'aénkóe'a maé'mae'a ónaumne. ¹⁸ Mindásafe'a simáti-simati wée'a fasi'átinke'a méraaro.

5

Fasi'aénkó kumíndasafetaamo to'mayaa onda-áái.

¹ Kentáásí waásisono. Fasi'aénkó Ísumo kumínda-kanaa ímba ísare'a maankwándááífimbá ímba agaiyáumne. ² Kemá ísaraawe. Nó'waamba umén-kwáásímó kafifimbó tentenkáán-úmai Fasi'aénkó Ísumo éna miyáumai kumíniye. ³ Waásimo maarámó sentembá káfé'a kawe-kánááfimbá aáno úmai méraumne síyambanifo minúwóiyáámbó éna sáwí-kanaago téna tasáwí'a uwátinkainiye. Aaregóní kanaamó tisanamó ímbá iyámpói wéma'ankaiye. Miyámó ontembá misáwí-kánáágómó éna ímbo asétinkainda seyaafá'nánká ta'ótorainiye. ⁴ Kentáásí waásisono. Umén-kwáásígómó kentí moparáwímbó tamaimaiyáina'o awáné'o é'a táátafe'a iyambanifo ímba kumeupá'á méraamba póna Fasi'aénkó Ísumo kumínda ímba táátafe'a ónááwe. ⁵ Kembiwí sámó kaiwáín-aráátomba owatá kesááwará'á ímba kumeukóndésá úmpo sámó kaiwáíndésá úne. Ímba sáátafeta ónaumne. ⁶ Tuwímbaimo ombá Ísumo kumínda-imayaa ímbo ombá káátumo wáෙන්tenkaamba wéofó kesáá ínta miyásá éta káráwimaisa kawe'-ímáyáásá úmaisá ménaumne. ⁷ Waási nó'waamba tún-kwáéwasa uwóí'o on-dómbó naan-kwáásí nó'waamba nésa uwóí'a ónááfo ⁸ kesáá sámó kaiwáín-aráátomba póta ímba miyaráántá ondasá kawe'-ímáyáá úmaisá ménaumne. Miyáumai méta wenókáámbó faférimaisaamo méraundantemba Maníkómpá'á simankúnkúmba éta waásisomba siruntá wétimeta méraumne. Wenótámbó súsaamo fáítuwaundantemba Ísu Káráísiti kusiyáíndasafeta amu'maréta méranaumne. ⁹ Maníkó wení waási-ita uwásínkaraimba kentáásí sáwí-kisaurakemba Maníkó ímba áyánta uwásinkainifo Fasi'aénkó Ísu Káráísiti kentáásí

sáwí-kisaugomo ta'ótokaimpinkemba faúsinkenasa kawepátá mósinkaindasafena Maníkó wení waási-ita uwásínkaraiye. ¹⁰ Fasi'aénkó Ísu Káráísiti kentáásáfénawe séna pukáimba póta kumínataamo éta úwoisaamo méraunda-waasiwara pukáan-kwaasiwara'o éta weséta ménaumne. ¹¹ Mindásafe'a moórá-mora túwa'nai e'a kawe'-áái símasima'o iyamba pó'a fasi'ámai ménaawe. É'a wéomba pó'a miyá úmae iyónááwe.

¹² Kentáásí waásisono. Moórá-aaimo óraaka'o simátíménda ísáaro. Kempímbá kísau maésa kawe'-áái simátimesa fasi'ámai arupíse uwátinkaiyantafena Fasi'aénkó miwí iyáfasintinkarain-kwaasi-taai taawiyáfóro. ¹³ Kembiwífimbá miwí kísau wémaentafe'a pó'a miwí táái mósá maré'a kentirumbá wétimé'a méraaro. Kembiwísé'a faru úmai méraaro.

¹⁴ Kentáásí waásisono. Óraaka'o súndasa kafóná-waasisafe'a óraaka sé'a arupíse uwátínkáaro. Táátafesamo íyan-kwaasi tirumbá fasi'átínkáaro. Aamoisaén-kwáásíwará'á túwa'nai oro. Seyaafá'-wáási wempa'á aáno úmai méraaro. ¹⁵ Kembó sáwí'o uwátínkéwa'a anondáá miwí sáwí'a uwátínkáafo sé'a aambá fáitínkaaro. Aasiyaasí miyáumai kembiwísé úmai fí'on-kwaasiwara'a kawe'á uwátínkáaro.

¹⁶ Aasiyaasí tirunkó aamoí ina'a mé'a ¹⁷ Maníkómpá'á inai símae wéiye'a ímba saagaaró. ¹⁸ Kentópa'a fí'o-fi'on-tantaa'a kawe-tántáá'é umbai-tántáá'wará'ó tinda Maníkómpá'á súwi seró. Miyámó iyamba Maníkó miyámó iyantafena wéankaiye. Ísu Káráísitiye'a kááísamai mé'a Maníkómpá'á seyaafá-tántáátáfé'a súwimo wésemba Maníkó miyámó iyantafena wéankaiye.

¹⁹ Maníkóní ámútankomba ímba aambá fáí'anke'a ²⁰ Maníkóní ámútankomo simátímakain-aaí wésimatimiya'a mináái ímba tínaaemba uwáméro. ²¹ Seyaafá-tántáá'á tuwíntuwe'a kawe-tántááká'á fasi'ámai méta'otoraaro. ²² Seyaafá'á fí'o-fi'o-sawi-tantaatafe'a aseráaro.

²³ Maníkó faru wéuwatinkaiwaini áwáun-iye. Wemá kembiwí wefárí'lo índasafeta inai sune. Maníkó kentí imáyáara'e túwawaaka'e timanka'é káráwiyina'a kawel-úmai méraiyaamba Fasi'aénkó Ísu Káráísiti kumíndara'a ímba sáwí-aaí kempímbá wéraindasafeta inaisá sune. ²⁴ Maníkó éraikoni áwáuma póna wení waási-i'a uwátinkaindasafena táántaraiwai wemó siyáintemba miyá uwátinkainiye.

²⁵ Kentáásí waásisono. Maníkómpá'á kentáásáfé'a súwa'nai e'a inai seró. ²⁶ Maníkóní akúmbá tiyáámba tíméro sune. ²⁷ Fasi'aénkó simásímakaintafe'a óraaka'a simátime'a sune. Maankwándááífínkén-áái toráumai Maníkóní akúmbá seyaafá'nánká simátíméro.

²⁸ Fasi'aénkó Ísu Káráísiti aasiyaasí úwoi wétuwa'nai-intafe'a inai sune.
Kemá Póro sún-da-aaí tai'áiyé.

2 Tésárónika

Ísu wíyómpa'a iyówana Póro moórá-waai-aataiya'iyo miyáumai-aatai maisuwéna maanááimá agaimái Tésárónikaa-naoraa-waasi Ísuni aampa'ó kun-kwáásifá'á agaimái tuwówana moóráwigo mátímakaiye.

¹ Kemá Póro maanáái maanáúfáífímbá agai-timúmpo ísáaro. Moóráwígon-awi'a Sáírasiye moóráwígon-awi'a Tímótiye kesé'a méraayanka'a moórá-ai sénaumpo ísáaro. Tésárónikaa-naopakewi Fasi'aénkóní waási ísáaro. Maníkó kentáásifowae'a káásimai Fasi'aénkó Ísu Káráisitiye'o káásimaimo méraawi ísáaro. ² Maníkó kentáásifowawe Fasi'aénkó Ísu Káráisitiye'a úwoi wétuwa'nai-esarai faru uwátinkaayantafe'a inái sune.

³ Kentáásí waásisono. Ááema Maníkón-aaisafe'a timankúnkúmba é'a káfé'a fasi'ámai Maníkóe'a káásimai méraawe. Ááema moórá-mora kentirumbá tímakaamba isa'á káfé'a kentirumbá tíma'mae'a wégowe. Miyámó wéomba mindásafeta Maníkómpá'á súwisa símae wéiyeta inaisá súndasa kawetá úne. ⁴ Ísu Káráisitini waási ontáfésa sáwí'a uwátinkesa tí'a iní'o uwátínkáamba Maníkómpá'á timankúnkúmba é'a ímbo aúwémba wentáfé'a ísámai fasi'ámai méraamba póta Maníkóní waási moórá-mora-naopimpa'o méraanta simátimeta kentúwíta mósá makáumne.

⁵ Miyáumai fasi'ámai méraamba pósa tí'a iní'o uwátínkáamba iséta séta Maníkó arupíse-meyamba timínda póna kawetóní'a uwátinkena wégarawiyiye sune. ⁶ Maníkó arupíse úmai méraiwei sáwí'o wéuwatinkaawi sáwí-meyamba tiména ⁷ kentí umbai-tántáá'é kentáásí umbai-tántáá'ésá tai'ásiyuwainiye. Fasi'aénkó Ísu wíyómpakembo kumíndara'a wení fasi'aén-kísáú-wáásíwará'á iyaráámbo kúra'mae kumíndara'a kentí umbai-tántáá'é kentáásí umbai-tántáá'é Maníkó tai'ásiyuwenasa ⁸ Maníkómpá'ó ímbo tésamo nénka'o méraawi sáwí-meyamba tiména Fasi'aénkó Ísuni áse-ai ímbo taawiyafiyawi sáwí-meyamba timíniye. ⁹ Miwítí sáwí-meyamba maarán-iye. Sáwí-meyambo waé'wae'o índa-aempa'a aasiyaasi maé'mae'a íyana Fasi'aénkó aamba fáitinkainasa wenópa'a ímbo iyíyamba wení fí'ora-fasi'aemba ímbo awánánáawe. ¹⁰ Minkánáá kumíndara'a wení waási wenáásifesa timankúnkúmba owí wenáwí'a óraa'a uwánkesa áwí'a mósá marésa aamoí ónááwe. Ísun-ai simátimewanata kembiwíwará'á érai'e sé'a wempá'á timankúnkúmba uráamba pó'a miyá ónááwe.

¹¹ Mindásafeta kembiwí túwa'nai eta maarán-áái inaisá símae wéiyune. Maníkó wení waási-í'a uwátinkaindasafena táántena kawetóní'o uwátinkaindasafeta inaisá sune. Maníkó fasi'aémbá timína'a kentí imáyáafinkemba kawe-kísáú maimaé iyíyantafeta inaisá sune. Maníkó fasi'aémbá timína'a wempá'á timankúnkúmba fasi'ámai íyamba pó'a kawe-kísáú maíyantafeta inaisá súndasa pó'a ¹² kembiwífímbá Fasi'aénkó Ísun-awi'a óraa'a íyana Ísu wení waási-í'a ontáféna kentúwí'a maimaéna iyíniye. Kentáásí Maníkóe Fasi'aénkó Ísuwe'a úwoi túwa'nai íyamba pó'a Fasi'aénkó Ísun-awi'o mósá maráiyantafeta inaisá sune.

2

Sáwí-kisauombo afowái'o owín-áái.

¹ Kentáásí waásisono. Kentáásí Fasi'aénkó Ísu Káráisiti kuména kuntúwaandu uwásinkainqta weséta méraanda-aaisa aforatá simátimenaumne. ² Tuwímbai sésa Fasi'aénkó Ísuni kanaamá é'a paápé uráiyemo siyáan-ai ímbo óraa'-imayaa íyana tirunkó sáwí'a íno. Minááimó simátímakaawi kentí imáyáafinkena siyáa miyámó

sembá Maníkó simásímakaiyewa siyáa kentáfésa aúfáífinkemba simásímakaiyewa siyáa nááfaken-aaiyewa siyáao. ³ Minkáró'-áái simátíméwa'a érai'a siyé sefáímpó'a maanááimá afora'á simátimenaumpo ísáaro. Fasi'aénkó Ísu kumínda-kanaa ímba úwoi kumínífo aifa'á sáwífa'nanka Maníkómbá tínaaemba uwámiyana sáwí-kisau gomba afowái'o uráiwai sáwí-marupa'o iyamó kámakama'o wéipa'o kumbéndawinonkaamba paápé íníye. ⁴ Tuwímbai-tantaatafesamo waásimo sésa kesí maníkón-íye sésa mintántáákón-ímáyáá mósá wémaraambo éna aambá faiyéna séna sáwísamban-ífo keyáá óraa'a úne séna Maníkóní ámáán-daumpa'a iména karo'á séna kemá Maníkó úne síníye.

⁵ Kesé'o maéwándara'a mináái simátímakaunda ímbo tuwinkaráambá isa'á tuwinkaráawe. ⁶ Káfé'a sáwí-kisau gomba afowái'o uráiwaimba aambá fáí'ankaraimba wéisaawe. Maníkó séna sáwí-kisau gomba afowái'o uráiwaini kanaamá wétiye sínda-kanaa miwá paápé íníye. ⁷ Káfé'a sáwísáwí-kisau aúpá'á wémaewana sáwí-kisau gomba afowái'o uráiwaimba aambá tawísíyankainana paápé índara'a sáwísáwí-kisau afora'á paápé ínana ⁸ sáwí-kisau gomba afowái'o uráiwaiwara'a paápé ínana Fasi'aénkó Ísu sámó kainkwará'á kuména áama áútinkena tufuwéna wení fasi'aémbá maisuwáíníye. ⁹ Sáwí-kisau gomba afowái'o uráiwai paápé índara'a waántáwankoni fasi'aénkwará'á paápé éna fí'o-fí'on-kisau ímbo awánaraan-kisau karo-kísáú wémaena ¹⁰ fí'o-fí'on-tantaatafena karo'-áái simátiminasa sáwí-meyambo waé'wae'o índa-aempa'o koméraiyan-kwaasi minááisáfésa érai'e sénááwe. Érai'-aaisafesa

ímbo aamoí iyamba Maníkó sáwí-imayaagomo ta'ótokaimpinkemba faútínkáíwain-aaisafesa ímbo aamoí iyamba póna Maníkó ímbo kawé'-ámpá'á métinkainíye. ¹¹ Miyá-sáwí-wáásí pósa minkáró'-ááisáfésa érai'e sénááwe. Miyá-sáwí-wáásí póna Maníkó étinkainana karo'-ááígó miwí fasi'ámai ta'ótorainasa karo'-ááisáfésa érai'-aain-íye sénááwe. ¹² Miyáumai érai'-aaisafesa karo'-ááíyé sésa sáwí'o wéontafesa aamoimó iyawi sáwí-meyamba tímíníye. Kemá Póro súné. Aifa'á sáwí-kisau gomba afowái'o uráiwai paápé ínana Fasi'aénkó Ísu kuména tufuwéna wení fasi'aémbá maisuwáíníye.

Fasi'ámáimo méraan-aai.

¹³ Kentáásí waásisono. Fasi'aénkó arumbá wétimiye. Aifa'á Maníkó kembiwísáféna séna sáwí-imayaagomo ta'ótokaimpinkemba faútinke'a kawé'-ámpá'á métinkanaumne séna wení Ufaen-ámútámbá ai'marówana Maníkóní waási-i'a kunuwátinkowa'a érai'-aaisafe'a timankúnkúmbo uráantafeta

aasiyaasí Maníkómpá'á súwisa súné. ¹⁴ Ásé-aai kosimátimewanana wení waási-i'a uwátinkaina'a Fasi'aénkó Ísu Káráísiti sámó kainkwará'ó méraipa'a iméraiyantafena Maníkó táántaraiye. ¹⁵ Mindásafe'a fasi'ámai mé'a kosimátímakaunda-aaiye aúfáífimbo agaiyáunda-aaiye tirumpimbá ta'ótoráaro.

¹⁶ Fasi'aénkó Ísu Káráísitiye Maníkó kentáásifowawe kentáá-ímáyáá ésarai úwoi súwa'nai esarai aasiyaasí kentáá-ímáyáá kawé'á wéuwasinkaayata Ísu Káráísitiye'o méraandasafeta wéamu'maraumne. ¹⁷ Fasi'aénkó Ísu Káráísitiye Maníkó kentáásifowawe kentí ímáyáá kawé'á uwátinkesarai fasi'átinkaiyamba póna kentí kisauwe kentááiye kawé'ó índasafeta inai súné.

3

Súwa'nai e'a inai serómó siyáin-aai.

¹ Kentáásí waásisono. Moórá-aai simátimenaumpo ísáaro. Kentáá súwa'nai e'a Maníkómpá'á inai seró. Fasi'aénkón-aai simátíménana seyaafá'-áémpá'á minúwóiyáambá wété ínasa minááimó ta'ótoraiyantafe'a Maníkómpá'á inai

seró. Kembiwífímbá Fasi'aénkón-aaigo é'a miyán-úmai ta'ótokaiye. ² Moórá-tantaatafe'a Maníkómpá'á inai seró. Tuwímbai Maníkón-aaifesa timankúnkúmba owasá tuwímbai karo'é wésesa miwífínkémbá sáwí-waasi sáwí-kisaumo wémaewi sínkamofainifo kentáá súwa'nai e'a Maníkómpá'á inai seró.

³ Waántáwanko ta'ótoraifo séna Fasi'aénkó wemó sintembó miyámó iwái póna káráwimai fasi'átinkainiye. ⁴ Kembiwísáféta óraaka séta Fasi'aénkóe'a kááísamai méraamba pó'a simátimunda-aaisa taawiyafé'a miyá úmae'a iyónááwe sune.

⁵ Fasi'aénkó imáyáa timína'a sé'a Maníkó arumbá wésimiye sé'a méraiyanafeta inaisá sune. Ísu Káráísiti imáyáa timína'a wemó fasi'ámaimo méraisanamo ímbo awesaraimó intembá kemá miyámó íyantafeta inaisá sune.

Kísau máéromo siyáin-aaí.

⁶ Kentáásí waásisono. Fasi'aénkó Ísu Káráísitini kísausa wémaundasafeta óraaka'a simátimeta séta kembiwífínkémbá tuwímbai Ísu Káráísitini waási simátímakaunda-aaisa ímba arááiwaesa kafóná-waasiyaamba úmai méraawata séta tiyuwé'a miwísé'a ímba méraaro sune. ⁷ Kesé'ó maéwándarata kafóná-waasiyaamba ímba úmai maéwánata suwánaraamba kesáámó uráundantemba miyán-oro. ⁸ Kentí tómbá ímba úwoi nááwándasa méyánuwasuweta wéneta aafáyáara'e fenómpinka'e nó'waane siyáántán-kwiyéta kísausa wémaeta minkísáúfínkén-tóntá maiyáumne. Kembiwí nófí'a uwátinkaunafo séta tómbá síméro ímba séwándasa kisaufinken-ontantanta maiyáumne. ⁹ Maníkóní ásé-aaí kosimátímakaunda-anonnda tísai úmimo tómbó maiyékaa kawe'á éta úsina ímba tísai ówándasa maiyáumne. Kísau Fasi'ámaimo maéwándasa suwáné'a kembiwíwárá'á miyá íyantafeta kosimátímakaunda-anonnda ínta úwoi maiyáumpo méyámbakaumne. ¹⁰ Kesé'ó maéwándarata maarán-áái simátimeta séta kafóná-waasi kísau ímbo wémaen-kwaasi tómbá ímba tímérosa simátímakaumne.

¹¹ Kembiwífínkémbá tuwímbai kafóná-waasi kísau ímbo máémba tíyo-aaí símae wénowata ísaraumpo ¹² miwísáféta óraaka simátimeta séta Fasi'aénkó Ísu Káráísitini kísau wémaundasafeta séta ifátuwe'a kawe'-úmai mé'a kísau wémae'a kentí kisaufinkemba tómbá naarósá sune.

¹³ Kentáásí waásisono. Kawe-kísáú wémaemba ímba tuwesarái ina'a miyán-káwé-kísáú máéro. ¹⁴ Maanáúfáífímbó agaimaráúnda-aaisa tuwímbai ísámai tínaembo uwásúwéwi tuwáné'a miwítí nénka'a méwasa imáyáa ésa tigaesáfésa ésa kouwerésa teró. ¹⁵ Namuro-wáásímó ontembá miyá ímbo iyamba kentí waásimo ontembá mináái símai sama katíméro.

¹⁶ Fasi'aénkó faru wéuwatinkaiwaini áwáun-iyé. Wemá kawé-kánááwé sáwí-kanaawe faru uwátínkámaena iyíndasafe'a inai sune. Kembiwísé'a Fasi'aénkó méraíndasafe'a inai sune. ¹⁷ Ayáiyá'á

kemá Póro agaimaráúmpo toráumai awáné'a wenayáánaufi'an-ifo wenááin-iyé sé'a ísáaro.

Seyaafá'-áúfáífímbá miyáumai wéagaumne.

¹⁸ Fasi'aénkó Ísu Káráísiti úwoi wétuwa'nai-intafe'a inai sune.

Kemá Póro súnnda-aaí taí'áiyé.

1 Tímóti

Ísu wiyómpa'a iyówana Póro moórá-waai úmai sísamaifakemba afa'móráe-aataiya'iyó miyáumai-aatai maisuwéna Tímótin-imayaa éna maanáái agaimái tuwówana wenópa'a kuráiyé. Ísun-aaí simátíma'maena iyúnkakemba ándáfa'a ánkárowana ména Tímóti Éfésási-naopa'o Fasi'aénkóni waásiya'o káráwiyontafena imáyáa éna maanáái agaimarówana wenópa'a kuráiyé.

¹ Tímótiyo kemá Póro maanáái maanáúfáifímbá agaimaráúmpo isaaó. Maníkó kentáásí sáwí-imayaagomo ta'ótokaimpinkembo faúsínkáíwaiye Ísu Káráísiti kumíniye sé'a amu'maráúndawiye kentáfésarai sésarai aantá-waasi-i'a éma Ísu Káráísitin-aaí kosimátíma'mae núwo sésarai si'mákaaifo ² Tímótiyo Ísu Káráísitimpa'a amankúnkúmba óndawi érai'a kesááninkaamba ómpo isaaó. Maníkó kentáásifowawe Ísu Káráísiti kentáásí Fasi'aénkóe úwoi áwa'nai esarai tirumbá uwánkesarai faru uwánkaayantafe'a inái sune.

³ Ááema Máséndóniyaa-marafa'o kónae séwánda-kanaa entáfé'a óraaka sé'a Éfésási-naopa'a úwoi méraao. Maníkón-aaigomba waé'wáé'-ááímó wésewisafe ímba miyán-áái seró simátimiyo. ⁴ Aasiyaasí ímba imáyáa úmai maní'-ááíyé tíwá'náwe tinááfúísáiyé túwí'wara'a ímba seró simátimiyo simámakaumne. Miyán-ááímó sembá waásiti imáyáa tafiséna ímba túwa'nai ínasa pósa Maníkómpá'á ímba timankúnkúmba úmaesa iyónááwe. ⁵ Énifo simámunda-aaímo seyaafá'-wáásímó arááíwaiyanamo éna miwítí tirunkó kawel'á ínasa aáno úmai mésa Ísumpa'a timankúnkúmba fasi'ámai ésa miyámó iyawi tirumbá timenááwe. ⁶ Tuwímbai mináái ifátuwesa úwoi-aaí símae wénesa ⁷ Maníkóni áamámba simátimenae sésa ombánifo minámáámbá ímba kawel'-úmai isésa óraaka'o sen-ááígóni áwáuma ímba isááwe.

⁸ Áamámba kawel-tántáá'á póna mindámo wéaraaiwaen-kwaasi áamáánko wétuwa'nai-ímba isáúmne. ⁹ Kesí áamámba arááíwáéro séna áamámba tíména sáwí'o uráan-kwaasi kawel'-ámpá'ó wiyantafena áamámba tímakaiye. Áamáambo taráísón-kwaasiye aaímó ímbo isáán-kwaasiye Maníkóntáfésamo ímbo imáyáamo on-kwáásíyé sáwí'o on-kwáásíyé Maníkón-aaísafesa kosaambaimó on-kwáásíyé tinófoi tínkamowasamo púwón-kwaasiye tuwímbai tínkamowasamo púwón-kwaasiye ¹⁰ aare-úmémbo on-kwáásíyé waai-úmémbo on-íniné umén-ánká'ó nón-kwaasiye iyámpói-umembo on-kwáásíyé karo'-ááímó sen-kwáásíyé karo'-ááímó simátínkáán-kwaasiye Maníkóni érai'-aaímo taráísón-kwaasiye miyámó

on-kwáásímó kawel'-ámpá'ó wiyantafena áamámba tímakaisata isáúmne.

¹¹ Minááímá ásé-aaifimba wéna Maníkó kawel'-aantembo iwái wení áwáuma fí'oran-awauwarawini érai'-aaín-iyé. Kembá Póromba simásiména séna mináái simátíma'mae núwo siyáiyé.

Maníkó arumbá uwásínkaraiyemo siyáin-aaí.

¹² Ísu Káráísiti kentáásí Fasi'aénkó simásiména

séna kesí kísau kawel'-úmai maimaé núwo séna minkísáúmó máéndasafena fasi'aémbá símísa'a súwi simánkaumne. ¹³ Énifo minkísáú ímbo maiyáawandara'a wenáwí'a símai sáwí'a uwánke'a wení kísau-waasi sáwí'a uwátinke'a wembá símai sáwí'a uwánkaumne. Minkánáará'á Ísuma Fasi'aénkómá iyé-ááísáfé'a ímba érai'e sé'a ímba isámai kawel'á é'a pó'a sáwí'o uráunda mindásafena arumbá uwásinkena

¹⁴ Fasi'aénkó úwoi súwa'nai úmaena íyísa'a Ísu Káráísitiye'a kááísamai mé'a wenááisafe'a simankúnkúmba é'a wen-ímáyáá wéune. ¹⁵ Sáwí'o on-kwáásí sáwí-imayaagomo ta'ótokaimpinkemba Ísu Káráísiti faútinkaindasafena marapá'á kunkáiyé siyáifo mináái érai'-ain-ifo isé'a tirumpimbá fasi'ámai ta'ótóráaro. Kemó Póromo sáwí'o uráundawi seyaafá'nánká'ó sáwí'o uráamba íyáákaraumne. ¹⁶ Miyámó uráundasafena arumbá uwásinkena ayáátááka'a simu'marómba waási mindá awánésa wenááisafesa timankúnkúmba ésa aúí'a úmai maé'mae'o íyantafena ímba sínkamimba simu'maréna ména arumbá uwásínkaraiye. ¹⁷ Maníkó káráwiyaiwai maé'mae'a éna ímbo puwíndawi éna wembá ane'á súrantamba ímbo awánáúndawi weyáá Fasi'aénkómá éna wení áwáuma fí'oran-awauma waé'wae'a isaná wenáwí'a óraa'a waé'wae'a wéiye.

¹⁸⁻¹⁹ Tímótiyo kesááninko maanáái óraaka simáménaumpo isaaó. Ááéma Fasi'aénkóní kísau máínda-ai entá simámakaundasaama isa'á imáyáa é'a pó'a óraaka simáme'a sune. Minááísafé imáyáa úmai arááíwaema Fasi'aénkómpá'á amankúnkúmba éma arumpinkémbá érai'-ai isé méma i-wáásímó tiyáántán-kwimáímo fasi'aén-kísáúmó maésamo máéntemba Maníkón-aaisafe ayáántán-kwimáí fasi'aén-kísáú wémae méraao sune. Tuwímbai tirumpinkémbá érai'-ai tínaaemba uwámesa pósa Fasi'aénkón-ai tínaaemba uwámesa méraawe. ²⁰ Miwífinkémbá kae'nárai-tuwi'a moóráwígon-awí'a Áíményasi isaná moóráwígon-awí'a Árékísanda isa'á ti'maráúnana waántáwanko ta'ótokaiye. Maníkómpá'á sáwí-ai símai tuwáyááye sé'a ti'maráúnana waántáwanko ta'ótokaiye.

2

Maníkómpá'á inaimó sen-áái.

¹ Maarán-áái simátimiyo sé'a simámune. Maníkómpá'ó inaimó sembá óraa-tantaa'an-iyé. Mindásafesa inaimó sembá Maníkó seyaafá'-wáásí túwa'nai ínkwae sésa áísai esa súwi wésewe. ² Maníkó óraa'-waasiye kenká'ó káráwiyaan-kwaasiye túwa'nai ínasa inái síyamba faru úmaisá moóráfinta méta Maníkóntáféta imáyáa éta arupíse úmaisá méranäumne. ³ Miyán-ináímó sembá Maníkón-aúranka'a kawel-úmai sewaná póna aamoí éna wemá sáwí-imayaafinkembo faúsínkáiwaisa póna aamoí wéiye. ⁴ Maníkó seyaafá'nánká sáwí-imayaafinkemba faútinkainasa wení érai'-aaimo isáiyantafena aráái wétaiye. Miyásáfésamo seyaafá'-wáásísáfésamo imáyáa ésamo Maníkómpá'ó inaimó sembá kawel-án-iyé. ⁵ Maníkó mimbóráwígó méraisana Maníkówé wení waásiseti afufumpimbó méraimba mimbóráwígó ména minkwáásígón-áwí'a Ísu Káráísiti ména waási Maníkónté'a kááísatinkena ⁶ seyaafá'-wáásí sáwí-imayaafinkemba faútinkanaumne séna aaraa-táiyá'á pukáiyé. Maníkó seyaafá'-wáásí kentí sáwí-imayaafinkemba faútinkanaumne séna miyán-kánáá tíniye siyáimba póna Ísu Káráísitimba ai'marówana kumpukáiyé. ⁷ Miyáumai Maníkó simásiména séna aantá-waasi-i'a éma fí'onkaa-waasi simátíma'mae núwo séna si'marówa'a wení érai'-aaisafesa timankúnkúmba íyantafe'a simátíma'mae'a iyúne. Minááímó súnnda ímba karo'-áái sumpo érai'a sune.

⁸ Naaó'-naoken-kwaasi túwaandu ésa Maníkóntáfésa imáyáa ésa ímba aaisambá sésa ímba mósimesi-ai síyamba inaimó síyantafe'a miyán-oro sune. ⁹ Túwaandu ésamo Maníkón-ímáyáámó mósá maráiyamba aaremá maarámó íyantafena sirááíma wétaiye. Ímba túma maimaé iyésa kawel-úmai unáánkwátói ésa waási súfífáefo sésa ímba to'waaí ésa ¹⁰ ímba miyá-sáwí'ó íyamba kawel-kísáú aantemba maíyasa tuwánánáawe. Aaremó kesáfésamo sésa Maníkóntáfé'a imáyáa úne sen-ínímbó kawel-kísáúmó máéntemba miyán-oro. ¹¹ Aaré ímba túma maimaé iyésa aáno úmai ména

Maníkón-aaimo sen-kwáásí táái isánááwe. ¹² Aaremá ímba waaiyá'á káráwiyaawi mésa waai túranka'a ímba komésa aaimó simátimiyamba aáno úmai méranaawe súne. ¹³ Naaófá'á Maníkó Ándámumba aifa'á úmarena ánaqemba awaainínkómbá Ífimbo úmakaintafe'a mináái súne. ¹⁴ Waántáwanko ímba Ándámuntafena siyáifo Ífintafena karo'-áái simámuwana érai'e séna aifa'á Maníkón-aai taráiyaiye. ¹⁵ Énifo aaremá iyámpóimo matinkáiyambo éna sáwí'a úmai méraampinkemba Maníkó tiyáiniye. Aaremó Maníkómpá'ó timankúnkumbo ésamo wen-ímáyáámó ésamo arupíse úmimo aáno úmimo maé'mae'o úmae iyésamo miyámó íyanamo éna Maníkó sáwí'o úmimo méraampinkemba tiyáiniye.

3

Fasi'aénkóní waásiya'o káráwiyaawi-taai.

¹ Tuwímbaimo Maníkóní waásiya'o káráwiyyan-kisau maénae síyawimo ésa tirááimo táinda-kisau kawekísáún-iyé siyáamba mináái érai'-aain-iyé. ² Maníkóní waásiya'o káráwiyyowiti kisaumo máéwi maarán-kwáásín-owe. Miwífímbá ímba sáwí-aaimo wérarwai ésa kimbora-inimba mapá kuráawi ésa arupíse úmai kawé'-ímáyáá aantembo owí ésa miwí túwí'o mósá maréwi ésa namu'-waási naambá timésa tómbá timésa owí ésa Maníkón-aai kawé'-úmai simátíma'maesa wéiyowí ésa ³ ímba uwóí'o on-dómbá námae nésa uwóí'a owí ésa ímba aaisambá sésa aáno úmimo méraawi ésa ímba óntantafesa túrande-urande owí ésa ⁴ miwítí naaúmpa'o méraan-kwaasiya'a kawé'-úmai káráwiyyowí ésa miwítí iyámpói tifoísáísafesa ésa miwí táái wéisaiyawí ésa miyán-kwáásímó ésa Maníkóní waásiya'o káráwiyyowiti kisaumo maénááwe. ⁵ Aare-iyámpóíya'o ímbo kawé'-úmaimo káráwiyyowimo ésa Maníkóní waásiya'a ímba kanaa'á káráwiyyonaawe. ⁶ Káfé'o Maníkóntáfésamo ísámaimo tiyawimo ésa Maníkóní waásiya'a káráwiyyowiti kisaumo ímba maénááwe. Miyán-kwáásímó minkísáúmó maésamo ésa túma maimaésa iyíyana waántáwankomo sáwí-meyambo maiyáintemba miyá ónááwe. ⁷ Símai sáwí'a uwátínkáafo waántáwanko tamaimái wemparí'a ifáinifo Maníkómpá'ó ímbo tiyáan-kwaasiwara'o sésamo kawé'-aantemba úmai méraawin-owe síyan-kwaasimo ésa miyán-kwáásí aantemba Maníkóní waásiya'o káráwiyyowiti kisaumo maénááwe.

⁸ Maníkóní waásiya'o káráwiyaawi wétuwa'nai-owi maarán-kwáásín-owe. Arupíse úmimo mérewi ésa ímbo kaumbo-kae'-ímáyáámó tokéwi ésa ímbo uwóí'o on-dómbó námae níyawí ésa ímbo óntantafesa túrande-urande wéiyawí ésa ⁹ tirumpinkémbó érai'-aaimo isésamo ombá Maníkóní érai'-aigoni áwáuma ta'ótóráawi ésa ¹⁰ miyán-kwáásí ésa Maníkóní waásiya'o káráwiyaawi wétuwa'nai-owiti kisaumo maénááfo aifa'á miwítí kisaumo tuwánewasamo kawé'ó íya'o é'a minkísáú tíméro. ¹¹ Miyá íyasamo ésa miwí tuwaainíntómbá maarán-ínímbán-owe. Kawé'-úmaimo méraiyyawí ésa ímba tíyo-aai sen-ínímbá pósa arupíse úmai mésa seyaafá-kísáú kawé'-úmai wémaewe. ¹² Maníkóní waásiya'o káráwiyaawi wétuwa'nai-on-kisau wémaewi maarán-kwáásín-owe. Kimbora-inimbo ma'maé kuráawi ésa miwítí iyámpóíya'e miwítí naaúmpa'o méraan-kwaasiya'e kawé'-úmaimo káráwiyaawi ésa miyán-kwáásímó Maníkóní waásiya'o káráwiyaawi wétuwa'nai-on-kisau maénááwe. ¹³ Minkísáúmó kawé'ó úmimo maiyyawí ésa Ísu Káráisiyie'o kááísamaimo méraan-aai fasi'ámai simátimiyasa isésa miwí túwí'a mósá maránááwe.

Maníkóní áwáú-aigoni áwáú-aai.

¹⁴ Tímótiyo kemá Póro ampáánká'á embá koawánanae sé'a wée'a maanáúfái agaimái tuwáúmpo toráumai isaaó. ¹⁵ Empá'á kónae sé'o onda-ámbó faiyínamo e maanáúfái toráumai isé sé kesáá Maníkóní akúntá únanasa agaimái símakaimba póta miyásá ónaumne sínone. Áfonkomo taaimó farámíntemba kesáá Maníkó méraiwwaini waásisa éta wení érai'-aaisa taawiyafónaumne.

¹⁶ Érai'a Maníkóní áwáu-aaigoni áwáuma paápé úwana óraa'-waasigo éna maarán-iye.

Ísu Káráísiti marapá'á waási-i'a úmai paápé úwana Maníkóní ámútanko wentáféna séna arupíse úmai méraiwain-iye súwasa Maníkóní kísau-waasi wiyómpakewi awánowasa waási fí'o-fi'om-barafakewi wenáái simátíma'mae kuwasá wenááisafesa timankúnkúmba uwaná Maníkó kunái'maena wiyómpa'a móankaraiye.

Mináái Maníkóní áwáu-aaigoni áwáun-iye.

4

Karo'-ááímó simátimiyan-kwaasimo paápé íyan-aaí.

¹ Maníkóní ámútanko afora'á séna ánaaen-kanaa tínsa tuwímbai Ísu Káráísitimba tínaemba uwámesa waántáwankowe wení kísau-waasiyemo síyan-aaí isésa karo'-ááímó siyamba arááiwaenaawe siyáíye. ² minkáró'-wáásí miwítí sáwí-tirumpinken-karo'-aaí simátinkesa érai'e síwae sésa miwítí sáwí-awau ímba awánésa karo'á sésa ³ aarewé waaiyé mó maíyamba aaraa matinkesa tuwímbai-tomba aaraa matinkesa miyán-káró'-áái síyasa ánaaen-kanaa tínsa tuwímbai miyán-ámbá arááiwaenaawe. Mintóntáféna Maníkó wení érai'-aaisafesa timankúnkúmba iyawisafena séna miyán-tómbá uwátinkaunda wéne'a súwi síwae sé'a uwátínkaraumne Maníkó siyáíye. ⁴ Seyaafá-tántáá'ó Maníkómó úmakaimba kawé-tántáá'an-ifo aaraa matínkááfonifo úwoi wéne'a Maníkóntáfé'a súwi seró. ⁵ Inaisá súndanifo Maníkó kawé'an-iye siyáimba pósa mintómbá aaraa matínkááfonifo.

Ísuni kawé-kísáú-wáásí ónemo siyáin-aaí.

⁶ Tímótiyo simáménda-aaímo Maníkóní waásimo simátímínda Ísu Káráísitini kísau-waasi-i'a éma po kawé'-wáásí uráínone. Tómbó nésamo fasi'ámáimo méraantemba Ísu Káráísitini érai'-aaí arááíwae kawé'-úmai simátíma'mae íyínana minááigó fasi'ánkainiye. ⁷ Úwoimo maní'ó sen-áái ímba Maníkón-aaín-ifo úwoi-aaín-ifo ánaaeni'a uwámuwo. Emá ayáántán-kwiye Maníkóní áwáuma arááíwae enáúma káráwiyuwo. ⁸ Súgomo kawé'ó ínkwaé-imayaamo ésamo ésa tiyáántán-kwiyésamo kisaumo maíyamba mindá kawé'an-ifo Maníkóní áwáuma arááíwaenaé sésamo imáyáamo ésa tiyáántán-kwiyésa Maníkóní kisaumo maíyamba mindá óraa-kawé'an-iye. Miyámó ésamo ésa káfé'wara ánaaenkwará'a méraiyan-aempa'a minkísáúgó túwa'nai iye. ⁹ Mináái érai'an-ifo isámai tirumpimbá ta'ótóráaro. ¹⁰ Maníkó fasi'aénkwáráwí póna seyaafá'-wáásíyá'ó káráwiyaiwai éna wenááisafeta simankúnkúmba úndawisa sáwí-imayaafinkembo faúsínkáíwaimba amu'maréta póta siyáántán-kwiyéta kisausa maénaumne.

¹¹ Tímótiyo mináái simátíme sé miyán-oro siyó. ¹² Ifó'-wáásí óndasafesa úwoi-waasi óne sésa sáwí'a uwánkááfonifo kawé'-úmai mé kawé'-áái sé imáyáa timé arupíse úmai mé kawé'-aantemba wéinasa Maníkón-aaísafesa timankúnkúmba owí awánésa indantembá miyán-oro. ¹³ Empá'ó ímbo kondará'ó éma waási túranka'a Maníkóní aúfáifinken-aaí toráumai simátíma'mae wéiye aráátimiyo. ¹⁴ Ááéma entáféna Maníkómó siyáin-aaí simátímúwasa Maníkóní waásiti óraa'-waasi tiyáamba enane'á ta'ótoresá sésa Maníkóní kísau mauwó suwamá minkísáú maéndasafe ónana Maníkó fasi'aémbá ámakáifo ímbo túwénda fasi'ámai maimaé iyuwó. ¹⁵ Simámunda-aaí aantemba imáyáa é miyá úmae íyínasa seyaafá'á awánésa sésa Maníkóntáféna fasi'ámai méraimba póna mifásí'áénkó iyíniye sénááwe. ¹⁶ Enáúma káráwiye méma simátímínda-aaí imáyáa úmai kawé'-úmai simátimiyo. Miyámó ónda kawé'-ámpá'á kónasa enááimo ísáán-kwaasi kawé'-ámpá'á wégowe.

5

Fasi'aénkóni waásiti imáyáa arupise uwátinkaaomo siyáin-ai.

¹ Tímótiyo waurántombá iyafákémbá ímbo sindá enafontáfémo aáno úmaimo séndantemba miyáumai simátimiyo. Enáfamarimbo óndantemba ifó'-waási miyá uwátinkaaoo. ² Enanóisaimo óndantemba áráankantomba miyá uwátinkaaoo. Enáúmbarimbo óndantemba aú-inintomba miyá kawel'-aantemba uwátinkaaoo.

³ Keto'-íníntí tíráá'maarina'i tinááwaina'i mésamo ésa miwí túwa'nai oro. Énifo keto'-ínímbó timááraamo ímbo méren-inimba túwa'nai uwo. ⁴ Énifo keto'-íníntí tíráá'maarina'i tinááwaina'i mésamo ésa miwí túwa'nai oro. Miwítí aifaráán-kísáú miwí tinófoi túwa'nai oro. Miyámó iyambo ésa káráwimaesamo iyáam-beyambo timíyamba Maníkó aamoí íníye. ⁵ Keto'-ínímbá timááraa ímba méraan-inimbo ésa sésa Maníkó kenká'á káráwiyiniye sésa Maníkómpá'á inai símae wéiyesa súwa'nai ínkwaé sésa inai wésewe. ⁶ Énifo keto'-ínímbó marapá-tántáátáfésamo tirááísafesamo ésamo ombá Maníkóni némpa'a méraawe. ⁷ Keto'-íníntáfésa sésa sáwí'a úmai méraawe sefáínifo simámunda-ai simátimiyo. ⁸ Maníkón-aaísafesamo karo'émó sembá mindá sáwí'a ombánifo tuwímbaimo ésamo miwítí akúnká'é miwí timááraara'emo ímbo kawel'-úmaimo káráwiyombo ésa Maníkón-ai tinaaemba uwámakaamba mindá óraa-sawí'a wéowe.

⁹ Keto'-ínímbó Maníkóni kisaumo máén-inimba saafá úmai túwí'a agauwó. Mindá maarán-ínímbán-owe. Áráankamba kesa 60 aatai maisukáan-inimba ésa kímborawambo maimaé kuráan-inintomba ésa ¹⁰ miníníntóntáfésa kawel'-kísáú wémaewe sen-ínímbá ésa miwí tíráá'marinka'a kawel'-úmaimo káráwiyaan-inimba ésa namu'-waási tómbó tímén-inimba ésa Maníkóni waási kawel'ó uwátinkáán-inimba ésa umbai-tántáá'ó makáan-kwaasi túwa'nai on-ínímbá ésa miyán-káwé-kísáúmó wémaen-keto'-inin-tuwi'a agauwó. ¹¹ Aú-keto'-inin-tuwi'a ímba agauwó. Miwí Maníkóni kisaú wémaesa ánaaemba waaí maénae-imayaamo ésa Ísu Káraísitinka'o fasi'aén-ááímó símaresa ímba imáyáa ésa waaí maíyasa ¹² tuwímbai tuwánésa sésa Ísu Káraísitinka'o fasi'aén-ááímó símakaan-aaíma taraisésa sáwí'a uráawe sénááwe. ¹³ Miyáumai maaráwará'á ésa ímba kisaú maésa nambá'-aantemba nésa ímba kisaú wémaesa tíyo-ai símae wénesa moparáwíntáfésa wendé wenden-iyé-áái simátíma'mae nésa aanáfómó ímbo siyénka'a ke simásuwesa sénááwe. ¹⁴ Mindásafe'a simáme'a sune. Aú-keto'-inimba waaí maésa iyámpói matinkésa kawel'-úmái káráwiyesa miyámó iyamba kesáámá ímba sáwí'a úmaisa méraunda pósa Maníkóntáfésamo ímbo aamoimó iyawi kentáási áwáumo saafá ésamo ésa ímba símai sáwíta uwásinkanaawe. ¹⁵ Tuwímbai-keto'-inimba kawel'-ámbá é'a ifátuwesa waántáwankoni sáwí-ampa'o wéaraaiwaentafe'a súnqa-ai simámune. ¹⁶ Maníkón-aaísafesamo timankúnkúmbo on-ínímbá miwí timááraafinkembo keto'-ínímbó méraamba túwa'nai oro. Maníkóni waási keto'-ínímbá timááraamo méraan-inimba Maníkóni kisaúra'o tukáan-ontantamba túwa'nai ofáínifo keto'-ínímbá timááraamo ímbo méren-inimba minóntántámbá túwa'nai oro.

¹⁷ Maníkóni waási miwítí óraa'-waasi kawel'-úmái káráwiyaawisafesa imáyáa ésa miwítí méyámbá mósá ma'mái tíméro. Minóráá'-wáásifínkémbá tuwímbai Maníkón-ai fasi'ámai simátimesa óraa'-kisaú wémaewisafesa imáyáa ésa miwítí méyámbá mósá ma'mái óraa'a tíméro. ¹⁸ Minááísáféna naaófá'á Maníkón-ai aúfáífimba agaimaréna séna purumakagóni kisaúra'-meyantafena séna waásiti tómbá wíti-aramba ásima piyíndasafena purumakagón-áísamai támai tafandaafá úmai ásima ufítúwáínka'a purumakagón-óika'a ímba kará'esa ifátúwéwana úwoi ména tuwímbai náíníye

agaimaréna siyáiyé. Moóráfa'a agaimaréna séna kisaumo máéwi méyámbá máéro

agaimaréna siyáiyé. Maníkóní waási minááímá imáyáa ésa miwítí óraa'-waasiti méyámbá tíméro. ¹⁹ Maníkóní waasiti óraa'-waasi tíyo'o fáíyan-aaí ímba isaaó.

Énifo kaumbo-kae'-wáásímó tésamo síyan-aaí miwí táái isaaó. ²⁰ Sáwí'o úmae iyówisafe seyaafá'-wáásí túranka'a fasi'aén-áái simátimiyo. Miyámó inasamó ésa seyaafá'-wáásí táátafesa ésa miwí túma káráwiyonaawe.

²¹ Maníkón-aúranka'e Ísu Káráisitín-aúranka'e Maníkóní wíyómpaken-kisau-waasi túranka'e óraaka'a simáme'a sune. Simámundantemba uwo sune. Aaigóní áwáumo ímbo ísarendarakembo e ímba aaí simátiminone. Aaigóní áwáumo ísarendarakembo e kawé'-úmai simátiminone. Ímba waási tuwínkaa'-uré sindá seyaafá'-ááímá afora'-aantemba simátimiyo. ²² Moóráwigomo Maníkóní kisaumo maínkwae sémo e ímba ááéma iyáfasinankenda awánasuwe ánaaemba iyáfasinankaa'o. Sáwí'o wéiya ímba ewará'á tiráái wáínda kawé'-úmai káráwimai kawé'-án-uwo.

²³ Tímótiyo enarumpinkémbó áí'o énamo tuwímbai-kanaamo áúfa'o wínamo e non-úran-aantemba ímba nendá taaérampinken-domba naaó sune.

²⁴ Tuwímbaimo sáwí'o ombá tuwánaawasa sáwí-meyamba wémaefo tuwímbaimo sáwí'o ombá miwítí áwáuma ánaaemba paapé íniye. ²⁵ Miyáumai tuwímbaimo kawé-kísáúmó máémba tuwánaawasa tuwímbaimo kawé-kísáúmó máémba ímba tuwánaamba miyámó owítí áwáuma ánaaemba paapé íniye.

6

¹ Wayó-kísáúmó máén-kwaasi Maníkóní waásisafe maanáái simátimiyo. Káráwiyaan-kwaasi-tuwi'a óraa'a uwátinke'a miwítí kisaumo kawé'-úmai máéro simátimiyo. Miyámó iyasamo ésa Maníkón-áwí'e Maníkón-aaíye ímba símai sáwí'a ónááwe. ² Káráwiyaan-kwaasi Maníkón-aaísafesa timankúnkumbo owísáfesa miwítí wayó-kísáú-wáásí sésa Ísu Káráisitini waásimo úndantemba miwíwará'á Ísu Káráisitini waási póta miwí túwí'a ímba óraa'a uwátinkanamne sefáínifo maarán-áái seró. Maníkón-aaísafese'o simankúnkumbo úndantemba miwíwará'á Maníkón-aaísafesa timankúnkumba wéowa'a sirumbá tímé'a pó'a miwítí kisaumo kawé'-úmaimo máénda minkísáúfínkémbá kawé-tántáá'á maénááwe sé wayó-kísáú-wáásísafé mináái simátimiyo.

Maníkóntáfésamo imáyáamo ésamó méraamba óraa-tantaari'o on-áái.

Tímótiyo simámunda-aaí óraaka simátimiyo. ³ Tuwímbaimo fí'on-aaimo simátimesamo kentáásí Fasi'aénkó Ísu Káráisitín-aaimo kawé'-ááímó ímbo arááiwaesamo Maníkóní áwáu-aaimo ímbo wéaraaiwaewi ⁴ miwí túma maimaé wéiyesa seyaafá-tántáákóní áwáuma ímba ísaraawe. Miwífímbá sáwí-imayaa wéraisasa aaigóní áwáusafesa sáwífa'-aaí sésa kesááigo iyáákainkwae-aaí sewasá miyá-sáwí-ááífínkémbá tirumbá sáwí'a uwátinkesa aaisambá sésa túwí'a símai sáwí'a uwátinkesa sáwí-imayaa uwátinkesa ⁵ aaisambá símae wénowe. Miyámó on-kwáásí miwítí imáyáa símai sáwí'a ésa érai'-aaí ifátuwesa karo'-ímáyáá ésa sésa sáwífa'-ontama maénae sésa Maníkóní aambá wéaraaiwaewe-karo'-imayaa wéowe.

⁶ Miyán-karó'-ímáyáámó ombánifo Maníkóní aambó érai'o arááiwaéwi imáyáa ésa sésa Maníkóntáfé'o imáyáamo é'o méraunda óraa-tantaan-ifo makáunda-ontama mindá kanaán-iyé wésewe. ⁷ Kesinóisaisa óntaiyainta masínkaraawe. Púwóndasa ínta óntawarata maimaéta kónaumne. ⁸ Unáánkwátóiyé tóné makétaamo éta mindá kanaán-iyesa sénaumne. ⁹ Óntasafe-imayaamo owí misáwí-ímáyáágó tafisínana

sáwí-tantaatafesamo tirááísafesamo íyan-tantaako miwí ta'ótorainasa sáwí'a úmai tai'ánááwe. ¹⁰ Fí'o-fi'o-sawi-imayaagoni áwáuma óntamba maénae-imayaasafesa aamoí wéowe. Tuwímbai óntamba maénae-imayaa aantemba wéesa Maníkón-aai ifátuwesa umbai-tántáá'á maésa tirunkó umbai taisasá méraawe.

Maníkón-aúranka'a arupíse úmai méraaomo siyáin-aai.

¹¹ Tímótiyo emá Maníkóní waási éma miyán-tántáákómbá ánaaemba uwáme Maníkón-aúranka'a arupíse úmai mére wentáfé-ímáyáá wéema seyaafá-kísáú kawel'-úmai wémae imáyáa wétime Maníkóntáfé fasi'ámai aáno úmai mére miyán-tántáátáfé ayáántán-kwiye méraao. ¹² Waásimo méyámbó maénaesamo tuwaantantésamo kontembá emá Maníkón-aaisafe amankúnkúmba e ayáántán-kwiye minámbá arááíwa'mae aúí'a úmai maé'mae'o inda-ámbá arááíwa'mae iyuwó. Ááéma sáwífa'-waasi túranka'a paápéema séma Maníkón-aai érai'-aai pó'a wenká'á kááísamai méraumne sundará'á Maníkó entáféna aúí'a úmai maé'mae'a wéone siyáíye. ¹³ Maníkó seyaafá'ó méraawiti áwáugon-íye. Ísu Káráísiti aaimó sí-náúmpá'á óraa'-waasigon-awi'a Póntiyasi-Páiratimba kawel'-ááímó simámakaiwain-íye. Minkáé'nárai túranka'a embá óraaka simáme'a sune. ¹⁴ Kentáásí Fasi'aénkó Ísu Káráísiti marapá'ó ímbo kunkáindara'a wemó siyáin-aai arááíwa'mae wéíye kawel'-aantemba wéinasa awánésa sésa mináái érai'-aain-íye sénááwe sune. ¹⁵ Maníkó Ísu Káráísitintafena séna kumuwómó síndakanaa kumíniye. Maníkó kawel'-aantembo iwái éna weyáá seyaafá'nánká káráwiyaiwai éna seyaafá-fásí'áénkwará'-wáásí wení fasi'aénkó iyáákaraiwai éna seyaafá-káwáá-wáásíyá'á kawáán-uráiwai éna ¹⁶ weyáá ímba puwíndawi éna fí'ora-sara'o méraiwai isasá miyá-sará'á ímba waási kanaa'á koméranaawe. Maníkómbá seyaafá'-wáásí ímba túrantamba wéawanesa ímba kanaa'á túrantamba awánánááwe. Wenáwí'a óraa'a waé'wae'a isaná wení fasi'aémbá waé'wae'o ímbá mindá érai'-aain-íye.

¹⁷ Tímótiyo moparáwíngwára'-wáásísáfé óraaka simátime sé ímba túma maimaé iyé'a ímba moparáwíntáfé'a aamoín-oro. Mindá tai'áínda-tantaan-ifo ímba amu'marémba Maníkó seyaafá-tántáátáámó wésimiwaintafe'a amu'maré'a mé'a aamoín-oro simátimiyo. ¹⁸ Moóra'-aai moparáwíngwára'-wáásí simátime sé kawel'-kísáú wémae'a túwa'nai úmae wéíye'a moparáwímbá tuwínkaa'-úmai tíma'mae iyóro. ¹⁹ Miyámó é'o é'a miyámó íyan-tantaatafe'a ánaaemba kembiwímó túwa'nai índa-tantaa'a wéraina'a miyámó é'a kawel'-úmai méranaawe simátimiyo.

²⁰ Tímótiyo Maníkó simámakain-aaiye aráánámakain-aaiye káráwimai kawel'-án-uwo. Maníkómbó ímbo arááíwáén-kwaasi úwoi-aai wésefo mináái ánaaemba uwátimiyo. Karo'a sésa seyaafá-tántáá'á ísaraumnemo mósimesi-aaimo síyamba ánaaemba uwátimiyo. ²¹ Tuwímbai sésa seyaafá-tántáá'á ísaraumne sésa pósa Maníkómpá'ó timankúnkúmba on-ámbá ifátukaawe.

Maníkó seyaafá'-wáásí úwoimo wétuwa'nai-intafe'a inai sune.
Kemá Póro sún-da-aai taí'áíye.

2 Tímóti

Ísu wiyómpa'a iyówana Póro moóra-waai úmai sísamaifakemba afakaeté-aataiya'iyó miyáumai-aatai maisuwéna Tímótin-imayaa éna maanáái agaimái tuwówana wenópa'a kuráiyé. Ísun-aai simátíma'mae iyúnkakemba Rómu-naopa'a ándáfa'a ánkarrowana ména Tímóti Fasi'aénkóni waásiya'o káráwiyontafena imáyáa éna maanáái agaimarówana wenópa'a kuráiyé.

¹ Tímótiyo kemá Póro maanáái maanáúfáífimbá agaimaráúmpo isaaó. Maníkó wení imáyáafinkemba kentáféna séna aantá-waasi-i'a éma Ísu Káráisitini-aai kosimátíma'mae núwo séna si'mákaiye. Maníkó óraaka'a séna Ísu Káráisitiye'a kááísamai méraamba pó'a aúí'a úmai maé'mae'a ónááwe siyáin-aai kosimátíma'mae núwo séna si'mákaiye. ² Tímótiyo kesáanimba óna'a sirumbó wéamundawi ómpo maanáái maanáúfáífimbá agaimaráúmpo isaaó. Maníkó kentáásifowawe Ísu Káráisiti kentáási Fasi'aénkóe úwoi áwa'nai esarai tirumbá uwánkesarai faru uwánkaayantafe'a inái sune.

³ Kesíwá'námo Maníkómbó arááiwakaantemba kemá miyá únana mindásafena kesirumpimbá ímba aai wéraiye. Maníkómpá'ó inaimó súnna entáfé'a imáyáa é'a aasiyaasi áisai e'a súwi simánkaumne. ⁴ Ifi'ó tasínkaraanda imáyáa é'a anekalá awánánae-imayaa úmae wéiyé'a embó awánaanda sirunkó óraa-kawe'a íníye. ⁵ Ísu Káráisitini-aaisafemo amankúnkúmbo ónda ímbo óikakembo óndamo arumpinkémbó óndasafe'a imáyáa úne. Aifa'lá enaráarán-áwí'a Róisi Maníkón-aaisafena amankúnkúmbo úwana minkákémbá enanón-áwí'a Yúnisi Maníkón-aaisafena amankúnkúmbo uráimba ewará'lá miyá wée Maníkómpá'ó amankúnkúmbo ónda érai'a mindá ísaraumne. ⁶ Mindásafe'a simáme'a sune. Maníkómó fasi'aémbó ámakaimba ta'ótoke wení kísau mauwó. Maníkóni kísau mo máindasafe'a siyáamba ane'lá ta'ótoraawanana Maníkó fasi'aémbá ámakaiye. ⁷ Maníkó imáyáasa símakowata fasi'ámaisá méta ínta saátafeta éta imáyáasa wétimeta kesúrata káráwimai kawe'lá uréta úndasa po Maníkómó fasi'aémbó ámakaimba ta'ótoke wení kísau mauwó.

⁸ Mindásafe kentáási Fasi'aénkó siyáin-aaimo simátimendasafena ímba áá'a íno. Fasi'aénkóni

waási-i'o úndarakemba ándáfa'a sínkaraawa'o méraundasafena ímba áá'a íno. Maníkó fasi'aémbá ámimba po ásé-aai simátímínasamo áí'o índa-i'o uwánkaiyamba sí'o úni'o uwásínkaraantembo uwánkaiyamba ímba imáyáamo indá fasi'ámai méraao.

⁹ Maníkó séna sáwí-imayaafinkemba faútínkáana'a kawe'-aantemba úmai méraaro siyáiyé. Kesáá

kawe-kísáúmó maúndasafenasa ímbanifo wení imáyáafinkemba séna úwoi túwa'nai ónaumne siyáimba póna kentáási sáwí-imayaafinkemba faúsinkenasa séna kawe'-aantemba úmai méraaro siyáiyé. Áwáura'a Maníkó maramá ímbo úmakonka'a Ísu Káráisitini kísausafena imáyáa éna séna úwoi túwa'nai ónae'a to'mayaa úne siyáiyé.

¹⁰ Maníkó kentáásáfénawe séna to'mayaa úmakaimba paápé úwana Ísu Káráisiti marapá'lá kuména kentáási sáwí-imayaafinkemba wéfausinkaiye. Waási púwówini áwáuma wemá iyáákéna taí'ásuwowasa wiyómpa'a aúí'a úmai maé'mae'a ésa ímba puwónááwe.

Minásé-áái paápé úwata ísaraumne.

¹¹ Minásé-ááímó simátíméndasafena Maníkó simásiména séna aantá-waasi-i'a éma ai'maráana maanáái simátíma'mae núwo súwa'a ¹² miyámó ówándarakemba sí'o

úni'a úmai ándáfa'a sínkaraawa'a mé'a ímba sigaesáfé'a úne. Moóráwígon-aaisafe'lo érai'emo sé'a wenká'ó simankúnkúmba úndawimba awáné'a símakain-kisau káráwisa'a mináái érai'-aain-iyé súnda pó'a ímba sigaesáfé'a úne. Maníkó waásimo méraawini áwáuma tísai índa-kanaa ímbo tiyáindara'a símakain-kisau wégarawiye. ¹³ Tímótiyo érai'-aaimo simámakaunda arumpimbá ta'ótore arááiwaé Ísu Káráísitiye'a kááísamai mé wenááísafe amankúnkúmba wée wembá arumbá amé miyá úmae iyuwó. ¹⁴ Maníkó érai'-aaimo simámakaimba Maníkóni Ufaen-ámútánkó kentáásirumpimba méraimba po wení fasi'aéntámbá minéráí'-áái káráwiyuwo.

¹⁵ Ésiyaa-marafaken-kwaasi seyaafá'á tínaaeni'lo uwásiyuukaampinkemba kae'-wáási moóráwígon-awi'a Físérasí isaná moóráwígon-awi'a Émósénisi isamá mináái ísaraane. ¹⁶ Moóráwígon-awi'a Ónésíforasi kesópa'a tóso éna kawé'-áái simásimena kesí imáyáa aúí'a uwásinkena ándáfa'lo méraunda ímba aigaesáféna isa'á mindásafe'a Fasi'aénkómpá'á inái súnda Ónésíforasi wení naaúmpa'lo méraan-kwaasiye kawé'á uwátinkainkwae sé'a inái súne. ¹⁷ Wemá Rómu-naopa'a taména siyaafái émena ándáfa'lo méraunda tasuwánéna kesí imáyáa aúí'a uwásínkaraiye. ¹⁸ Ááéma Éfésási-naopa'a koméraawanana sáwífa-kanaa wemá súwa'nai úwa é'a awánaraane. Miyámó uráintafe'a súne. Fasi'aénkó waásimo méraawini áwáumo tísai índa-kanaa tínana Fasi'aénkó wentáféna arumbá uwánkainiye súne.

2

I-wáásímó fasi'ámaimo méraantemba miyáumai fasi'ámái méraaomo siyáin-ai.

¹ Kesááninkoo Ísu Káráísiti úwoi wéawa'nai-ifo fasi'ámái méraao. ² Sáwífa'-waasi túranka'lo simátimewanda-ai isé kawé'-imáyáawará'-wáási fasi'ámaimo méraawi kawé'-úmaimo simátimiyawi simátímínasa miwíwará'á ta'ótokesa simátíméro.

³ I-wáásímó umbai-tántáá'ó tímémbo fasi'ámaimo máéntemba Ísu Káráísitini waási-í'a óndarakemba embá umbai-tántáá'á amémbanifo fasi'ámái méraao. ⁴ I-wáási miwítí óraako aamoí ínkwaé sésa wenáái wéaraaiwaesa ímba fí'o-fí'on-tantaatafesa imáyáamo íyamba óraakoni kisausafesa imáyáa wéowe. ⁵ Moórá-ai isaaó. Tuwaantantésamo kontembá moóráwígomo wení óraakon-aaimo isénamo awaantanténamo iyénamo éna méyámbá máíníye. ⁶ Moórá-ai isaaó. Kísaumo fasi'ámaimo owímó ombá tómbó fakaráán-kanaamo tisasá aifa'á fáká'mai wénaawe. Mináái imáyáa é Ísu Káráísitiye'a fasi'ámái méraao. ⁷ Simámunda-ai imáyáa inaná Fasi'aénkó imáyáa amína minááiígóni áwáuma isáínone.

⁸ Ísu Káráísiti Téfitin-aísaafitantambo uráiwai puwénamo íyáfasinkaiwaintafe imáyáan-uwó. Mináái ásé-ai simátímakaunda-aain-iyé. ⁹ Minásé-ááímó simátimewandarakemba ándáfa'a másinkesa sáwí'lo owímó tiyayaanka'lo kárá'umaesamo mátinkaantemba kembá siyayaanka'a kárá'umaesa sí'lo iní'a úmai ándáfa'a másínkaraafo kemá úwoi ménaumpo Maníkón-aaigo wété ínasa ísáaro. ¹⁰ Mindásafe'a Maníkómó wemparí'lo úmáráín-kwaasisafe'a imáyáa é'a pó'a umbai-tántáátáfé'a ímba imáyáa é'a méraumne. Ísu Káráísiti miwítí sáwí-imayaafinkemba tí'maena kawepá'á métinkainasa sámó kain-áémpá'á maé'mae'lo íyantafe'a umbai-tántáátáfé'a ímba imáyáamo únda fasi'ámái méraumne.

¹¹ Maanáái érai'-aain-iyé.

Ísu Káráísitiye'a kááísamaisa méraundasa póta puwétaamo éta weséta méraaumne.

¹² Umbai-tántáá'ó ímbo imáyáamo éta fasi'ámaimo métaamo éta waásiya'lo

káráwiyintemba kesááwará'á miyásá ónaumne. Sínaaembo uwámenanasaamo éna kentááwará'á miyá íníye. ¹³ Wenááisafetaamo simankúnkúmbo urétaamo ifátúwáananasaamo éna wemó sintembó miyámó éna ímba kanaa'á tuwéna fí'on-aai síníye.

Mináái érai'-aain-iye.

Maníkóní kísau arupíse úmai mainana aamoí uwánkainomo siyáin-ai.

¹⁴ Tímótiyo Maníkón-aúranka'a maanáái símai táaka-tinke óraaka simátíma'mae iyé sé maanáái imáyáan-oro. Úwoi-aaisafe'a sáwífa'-aai sé'a aaisambá wésefo mináái ifátúwáaro. Minááimó isáíyanamo éna minááigó ímba kawe'á uwátinkaina'a sáwí'a ónááfo súnda-aai simátíma'mae iyuwó. ¹⁵ Maarán-kwáásí-í'o ónae sé maarán-uwo. Érai'-aaimo arupíse úmai simátímíndawima éma Maníkóní kísau-waasi éma ení kísausafe ímba aigaesáfé indawí éma miyámó émo e Maníkón-aúranka'o ménda simáména séna kawe'-úmai méraane síníye. ¹⁶ Úwoi-aai Maníkómbó ímbo arááíwáén-kwaasimo sen-áái ánaaemba uwámuwo. Miyán-ááimó sen-kwáásí ímba Maníkóntáfésa imáyáa ésa sáwísáwí'a úmae wéiyowe. ¹⁷ Sowáéfitambo énamo seyaafá-túfá'ó intembá miwí tááigo wété ímbá pósa sáwí'a ónááwe. Miwífínkémbá kae'-wáásí túwí'a moóráwígon-awi'a Áíméniyasi isaná moóráwígon-awi'a Fáírítasi ¹⁸ minkáé'nárai érai'-aai ifátuwesarai sésarai pukáundafinkenta é'a iyáfasinkaunda póta ánaaemba aneka'á ínta iyáfasinanaumne séyasa isésa tuwímbai Ísu Káráísitin-aaisafesa kae'-ímáyáa wéowe. ¹⁹ Áfombo fasi'ámaimo faimaráántemba Maníkó áfonkaan-tantaa'a fasi'ámai faimaréna minká'á aúfái agaimaréna séna Fasi'aénkó wení waási é'a tuwánaraiye séna moórá-aai agaimaréna séna Fasi'aénkóní waási únemo sewí sáwí'o ombá tínaaemba uwáméro agaimaréna siyáíye.

²⁰ Moórá-aaimo simáménda isaaó. Óraa'-naumpa'a tuwímbai-taufa'a marésa tuwímbai korí-óntántámbó úmakaan-taufa'a marésa tuwímbai taaisambó úmakaan-taufa'a marésa tuwímbai agari'-márásámbó úmakaan-taufa'a marésa óraa-kanaa aantemba korí-táúfápínkémbá nésa úwoi-kanaa taai-taufápínkémbá wénaawe. ²¹ Simátímakaunda-sawi-kisauugombo tínaaembo uwámesamo kawe'-úmaimo méraawi kawe-táúfákáámbá úmai mésa Maníkóntáfésa imáyáa wéesa Maníkómó kawe-kísáú tímíndasafesa to'mayaa úmai méraawe. ²² Ifó'-wáásímó sáwí-tantaatafesamo tirááisafesamo ombá ánaaeni'a uwátíme arupíse úmai mérenda-imayaa é Maníkón-aaisafe amankúnkúmbo úmae iyí-ímáyáa wétime faru úmai mé tirumpimbó kawe'-aantembo imáyáamo ésamo Fasi'aénkómpá'ó áísai esamo súwa'nai ínkwae sésamo ontembá miyán-uwo. ²³ Úwoi-aaisafesamo sáwífa'-aaimo sembá minááiyákémbá aaisambó sembá ísaraampo ánaaeni'a uwátímiyo. ²⁴ Fasi'aénkóní kísau-waasi ímba aaisambá sésa faru uwátinkesa kanaa'á aráátimesa aaisambó sembá tasí uwátinkesa ²⁵ wempa'á mésa miwímó kentááimo taráíson-kwaasiti imáyáa kawe'á uwátinkesa miyámó íyanamo éna Maníkó imáyáa tímínasawa Maníkómpá'á tésawa érai'-aaisafesa érai'e sénáa ína sénááo. Mindásafesa Fasi'aénkóní kísau-waasi amu'marésa méranaawe. ²⁶ Waántáwanko ken-ímáyáa íwae séna miwí ta'ótokaiye. Érai'-aaisafesamo érai'emo sésamo ésa kawe'-ímáyáa ésa waántáwankomo ta'ótotuwenamo méraimpinkemba tufíntuwesa Maníkómpá'á ténááwe.

3

Ánaaen-kanaagon-ai.

¹ Tímótiyo ánaaen-kanaamo tíndamo umbai-tántáá'ó paápé índasafe imáyáan-uwo.
² Minkánáará'á waási maará iyamba kesáfésa aantemba aamoí ésa óntantafesa

aamoí ésa kesáfésa kawel-wáási úne sésa kentúma maimaé wéiyesa tuwímbai símai sáwí'a uwátinkesa tinófoi-taai taraisésa túwa'nai owísáfésa ímba súwi sésa Maníkóntáfésa ímba imáyáa ésa ³ miwítí waási ímba imáyáa timésa ti'ó kaótuwe méraamba ímba aaweyáa ésa karo'-áái simátinkesa miwí túra'a ímba káráwiyesa tiyésa kawel-tántáátáfésa tíyántafesa uwátinkesa ⁴ namuro-wáásísáfésa miwítí waási pintaru'á ésa sáwí'a uwátinkáaro sésa sáwí-amba ááéma arááiwaesa miwí túma mósá marésa sáwí-tantaatafesa tirááísafesa ésa aamoí ésa Maníkóntáfésa ímba aamoí ésa ⁵ waási túranka'a Maníkóní waási úne karo'á sésa Maníkóní fasi'aémbá tínaaení'a wéuwamefo miyámó on-kwáási ánaaemba uwátimiyo. ⁶ Miwífínkémbá tuwímbai fí'o-fi'on-daumpa'a iyésa ímbo kawel-ímáyáámó on-íníntáfésa karo'-áái se-wasá isésa miwí tááísafesa érai'e wésewe. Minínímbá aoisaambá owaná óraa'-i'a isasá miyá-sáwí-tántáá'á tirááísafesa owaná misáwí-tántáákó miníníntómbá ta'ótokaiye. ⁷ Miníníntómbá seyaafá'-wáási táái isésa ímba kanaa'á tuwímbai isésa érai'-aai ta'ótokaawe. Mindásafesa miyán-káro'-wáási tááísafesa érai'e wésewe. ⁸ Naaófá'á Mósesemo méronka'a kae'nárai-tuwi'a moóráwigon-awi'a Yánisi úwana moóráwigon-awi'a Yámbírísiye'o Mósesen-aaimo taráíyaayantemba minkáro'-wáási miyáumai érai'-aai taraisésa imáyáa sáwí'a ésa tóikakemba Maníkón-aaisafesa érai'e wésefo ⁹ ímba óraaka'a miyá ónááwe. Miwí karo'-áái sésa méraamba tuwánésa sésa karo'-wáásín-owe sésa miwí táái ímba arááiwaenaawe. Naaófá'ó Yánisiye Yámbírísiye'o sirááyan-karo'-aaisafesa miyá siyáawe.

Érai'-aai ta'ótore méraaomo siyáin-aai.

¹⁰ Miwí miyá wéofa emá ímba miyá uráampo naaó'-naoken-kwaasi simátimunda-aai isé kemó méraundawini áwáuma suwáné kemó wéundawini áwáuma suwáné uréma po mináái wéaraaiwaene. Maníkómpá'á simankúnkúmba é'a faru úmai mé'a imáyáa timé'a umbai-tántáápímbó fasi'ámaimo méraunda-aai ísaraane. ¹¹ Antíoku-naopa'e Áíkóniyamu-naopa'e Rísítara-naopa'emo maéwándara'a umbai-tántáá'á simésa sí'o úni'a uwásínkówa'a ímba imáyáa é'o fasi'ámaimo maéwánda suwánaraane. Kempímbá óraa'-umbai-tantaa'a úmbanifo Fasi'aénkó mimpínkémbá síkaiye. ¹² Ímba ken-aantemba sáwí'a uwásínkaraafo maarán-kwáásíwará'á sáwí'a uwátinkanaawe. Ísu Káráísitiye'o kááísamai mé'a wentáfé'o imáyáa é'o mé'a miyá ónaemo sewí umbai timénááwe. ¹³ Sáwí-waasi karo'-áái sésa fí'owiti imáyáa kotafisewí sáwí'a úmae iyésa tuwímbai karo'á simátinkesa miwí karo'á simátiyuwanaawe. ¹⁴ Emá ímba miyá indá simátímakaunda-aaisafe érai'e fasi'ámai sé mináái fasi'ámai ta'ótoraa. Minéráí'-ááímó simátímakaundawisa kawel-úmai suwánaraanda po mináái fasi'ámai ta'ótoraa. ¹⁵ Emá iyámpói mérondera'a Maníkón-aai aúfáífinken-aai simátíma'mae iyúmba ísaraanda káfé'wara'a wéisaane. Maníkón-aai aúfáífinken-aai toráumaimo awánaawi kawel-ímáyáa ésa Ísu Káráísiti-aaisafesa timankúnkúmba owaná Maníkó sáwí-imayaafinkemba wéfautinkaiye. ¹⁶ Maníkó imáyáa timúwasa Maníkón-aai aúfáífimba seyaafá'-áái agaimakáamba pósa mináúfáífínkén-ááísámbá Maníkóní aambá aráátíméwasa aoisaambó uráantafesa óraaka sésa sáwí-imayaa arupíse uwátinkesa kawel-aantemba úmai méraiyan-amba wéaraatimewe. ¹⁷ Maníkóní kísau-waasimo Maníkón-aai aúfáífinken-aaimo ísáimaimo kawel'ó íyanamo éna minááígó kawel-kísáú-wáási-í'a uwátinkainasa Maníkómó kawel-kísáúmó timínda-kísau fasi'ámai kawel-úmai maenááwe.

4

¹ Tímótiyo Maníkón-aúranka'e Ísu Káráísiti pukáan-kwaasiye túnaraan-kwaasiye miwítí áwáumo tísai indawin-aúranka'e óraaka simáme'a sune. Ísu Káráísiti marapá'ó kumínda-imayaa é'a wení waásiya'o kawáánínda-imayaa é'a óraaka simáme'a sune.

² Seyaafá-kánáá Maníkón-*aai* óraaka simátíme kawe-kánáámó índa simátíme sáwí-kanaamo índa úwoi mindáwara'a simátíme wempakémbá simátímínana minááígó tirumbá waeráinasa isáiyamba miwítí imáyáa arupíse úmai fasi'átinke simátíma'mae wéiye ímba ifátuwaao. ³ Ánaaemba moórá-kanaa tínasa érai'-*aai* ímba ísámae iyónááfo káfé'a érai'-*aai* simátíma'mae iyuwó. Ánaaemba moórá-kanaa tínasa sáwí-tantaatafesa tirááísafesa ésa aamoí íyan-*aai* simátimiyán-kwaasisafesa tiyaafái ésa miwí táái aantemba isésa ⁴ érai'-*aai* tínaaemba uwámesa maní'-*áái* isáiyambanifo ⁵ emá fasi'ámai ménana umbai-tántáá'ó empá'ó tinda fasi'ámai méma Maníkón-*aai* simátíma'mae wéiye wení kísau maimái tai'aaó.

⁶ Maníkóntáfésamo imáyáamo ésamo nombó fatiyóntemba káríka'a kembá Póromba sínkamiyana kesí naaegó miyáumai kumína'a puwónaumne. ⁷ Tuwaantantésamo kontembá kawe'-úmai wé'a ayáiyá'á komé'a Maníkóní érai'-*aai* ta'ótoke'a simátímakaunda ⁸ Fasi'aénkó kesí méyámbá tokáimba póna arupíse úmimo méraunda-anonnda simíníye. Ánaaemba Fasi'aénkó arupíse úmai-meyambo tímíndawi siména ímba ken-aantemba simínífo kumíndasafesamo aamoimó ésamo amu'makáawiwara'a wétimena simíníye.

⁹ Tímótiyo úwoiyaambo kesópa'lo tinda-ímáyáá wée méraao. ¹⁰ Moóráwígon-*awi*'a Tímási marapá-tántáátáféna aamoí éna póna siyuwéna Tésáróníkaa-naopa'a kóísana moóráwígon-*awi*'a Kérésénisi Kérésíyaa-marafa'a kóísana moóráwigo Táítási Tárímésiyaa-marafa'a kóísana ¹¹ Rúku weyáá kesé'a méraifo Máakaamba koáí'mae tekaiyó. Máaka tasúwa'nai éna Maníkóní kísau tamáino. ¹² Moóráma Tíkikaasimba ai'marúúnana Éfésási-naopa'a kóuraiye. ¹³ Ááéma Tóróasi-naopa'a kesí wáá'a tuwááwánana Kápási káráwiyaifo maimaé téma aúfáiwandaawara'a aifaráán-tántáá'á kári'-aufaiwara'a maimaé tiyó.

¹⁴ Moóráwígon-*awi*'a Árékísanda wení kísau kópa-ontantambo tuwímbai-tantaa'lo iwái óraa-sawí'a uwásínkáimba póna Fasi'aénkó anonndaá sáwí-meyamba amíníye. ¹⁵ Maníkón-*aaimo* simátímewanda wemá símai taráísukaifo wembá káráwiyuwo.

¹⁶ Aifarí'e'lo aaimó simásínkáambo minááímó sénae'lo únda seyaafá'-wáási ímba sáéfo tésa súwa'nai uwa'á Maníkóntáfé'a ímba anonndaá sáwí'a uwátinkaaó sune. ¹⁷ Miwí ímba súwa'nai uwaná Fasi'aénkó súwa'nai ena fasi'aémbá símísa'a Maníkón-*aai* seyaafá'-*áái*mó simátímakaunda ímba Yúndaa-waasin-ifo fí'onkaa-waasi siyáunda ísaraawe. Áwáífiyaamo in-íyánkón-óipinkembo maiyauwénamo kawepá'ó móánkáintemba Fasi'aénkó aafimbó maisínkáámpinkemba síkena ¹⁸ sáwí'lo uwásínkémpinkembo éna sí'mai wiyómpa'lo wemó kawáánipa'a kawe'-úmai mósinkainíye. Wení sámó kaimbó waé'wae'lo índa érai'-*aain*-íye.

¹⁹ Pírísikaante Ákwíraante simátíme sé kawe'-úmai méraakaiyo siyó. Ónésíforasinte wení naaúmpa'lo méraan-kwaasiye simátíme sé kawe'-úmai méraaro siyó. ²⁰ Érásítasi Kórinti-naopa'a méraisana Tórofímási áí'a úwa'a Máíritasi-naopa'a auwé'a tiyáumne. ²¹ Áú'lo sin-kánáámó ímbo tiyáindara'a imáyáa é úwoiyaamba tiyó. Yúpiyúyasiye Píyúténisiye Ráínásiye Kíróndiyawe seyaafá'á Maníkóní waásiye entáfésa sésa kawe'-úmai méraao sewé.

²² Fasi'aénkó kembiwísé'a ména úwoimo wétuwa'nai-intafe'a inái sune.
*Kemá Póromo súnda-*aai* tai'áiye.*

Táitási

Ísu wíyómpa'a iyówana Póro moórá-waai úmai sísamaifakemba afa'mórée-aataiya'iyó miyáumai-aatai maisuwéna Táitásin-imayaa éna maanáái agaimái tuwówana wenópa'a kuráiyé. Ísun-aai simátíma'mae iyúnkakemba ándáfa'a ánkárowana ména Táitási Kírítí-marafa'o Fasi'aénkóní waásiya'o káráwiyontafena imáyáa éna maanáái agaimái tuwówana wenópa'a kuráiyé.

¹ Táitásiyo kemá Póro moórá-aai sénaumpo isaaó. Kemá Maníkóní kísau-waasi é'a Ísu Káráisitini aantá-waasi-i'a uwásinkena si'mákaiwai úne. Maníkómó wemparí'o úmakain-kwaasi timankúnkúmba úmae wéiyesa érai'-aai ísámae wéiyesa Maníkóní aampa'ó wéiyontafena Ísu Káráisiti mináái simátimiyo séna si'mákaiye. ² Naaófá'á Maníkó ímbo karo'ó siwái érai'-aai aantembo siwái óraaka séna kemparí'o úmaraunda-waasi aúí'a úmai maé'mae'a ónááwe súwata érai'-aain-iyé séta méraumne. ³ Maníkómó imáyáamo urón-kanáa tína úwana Ísu Káráisiti wenáái simátimuwana Maníkó simásimena séna kesáái simátíma'mae iyuwó séna kentáásí sáwí-imayaafinkentaamo faúsínkáiwaisa mináái siyáiyé.

⁴ Táitásiyo maanááimá maanáúfáifímbá agaimaráumpo isaaó. Ísu Káráisitinka'o simankúnkúntaamo úndantemba emá miyá éma érai'a kesááninkaamba ómpo isaaó. Maníkó kentáásifowawe Ísu Káráisiti kentáásí sáwí-imayaafinkentaamo faúsínkáiwaiye úwoi áwa'nai esarai faru uwánkaayantafe'a inái sune.

Táitási Kírítí-marafa'a koména kisaumo maiyáin-aai.

⁵ Esékaima Kírítí-marafa'a komékai embá auwé'a kenkáísí kísau ímba taí'áronka'a embá auwé'a tiyáumne. Minkísáú kawé'ó indasáfé'a embá auwé'a simáme sé'a seyaafá'-náópa'a Maníkóní waásiti óraa'-waasi iyáfasintinkafa'a wínone sé'a auwé'a tiyáumne. ⁶ Íyáfasintinkaan-kwaasi maarán-kwáásín-owe. Miwífímbá ímba sáwí-aaimo wéraiwai ésa kímhora-inimba mapá kuráawi owasá miwítí iyámpói maarán-iyámpóin-owe. Maníkón-aaisafesa timankúnkúmba iyasa kawé'-iyámpóin-owe sen-iyámpói ésa tinófoi-taai ísááwin-owe. ⁷ Maníkóní waásiya'o káráwiyowi Maníkóní kísaura'a káráwiyomba pósa maarán-kwáásín-owe. Miwífímbá ímba sáwí-aai wéraiwai ésa kesáái iyáákainkwae ímba sewí ésa ímba ááéma aaisambó sewí ésa ímba uwóí'o on-dómbá námae nésa uwóí'a owí ésa ímba aaisambó sewí ésa óntantafesa ímba túrande-urande owí ésa ⁸ namu'-waasí naané tóné timésa owí ésa seyaafá'-káwé-tántáátáfésa aamoí owí ésa kawé'-ímáyáá owí ésa arupíse úmai méraawi ésa Maníkón-arááimo wéwaewi ésa miwí túma kawé'-úmai káráwiyowi ésa Maníkóní waásiya'o káráwiyowi miyán-kwáásín-owe. ⁹ Maníkóní érai'-aaimo simámakaunda-aai fasi'ámai ta'óto'maesa iyóro. Miyámó ésamo ésa érai'-aai kanáa'á simátimesa fasi'átinkanaafo miwí tááisafesa karo'-ááin-iyé sewí-tááigomba iyáákanaawe.

¹⁰ Sáwífa'-waasi kawé'-áái ímba wéaraaiwaesa úwoi sáwífa'-aai símae wénesa miwífínkémbá Yúndaa-waasi sáwífa'-waasi miyá ésa karo'á simátinkesa ¹¹ óntamba maénae sésa karo'-áái simátimesa tuwímbai-akumba sáwí'a uwátinkesa sáwí'a wéfo mináái aambá fáitinkao. ¹² Kírítí-waasifinkemba moóráwigo kawé'-ááimó siwái séna Kírítí-waasi aasiyaasí karo'-áái sésa afaá'-wái-wáámbó ontembá sáwí'a úmai kafóná-í'a úmai mésa sáwífa'-tomba náma'nama'a wéowe siyáiyé. ¹³ Siyáin-aai érai'-aain-iyé. Mindásafe miwí-ímáyáá fasi'ámai arupíse uwátínkénasa Maníkón-aai kawé'-úmai arááíwaesa ¹⁴ Yúndaa-waasiti maní'-áái ímba isésa érai'-aaimo taráíyaawi-taai ímbo isáiyamba ifátúwáaro. Miyá iyantafe miwítí imáyáa arupíse uwátinkao. ¹⁵ Imáyáa

kawe'-aantembo owí seyaafá-tántáátáfésa imáyáa ombá kawe'-ímáyáá aantemba wéfo imáyáamo sáwí'o owí Maníkón-aaimo taráísón-kwaasi miwítí imáyáago sáwí'a isaná tirumpimbá karo'-áái wéraisasa pósa seyaafá-tántáátáfésamo imáyáamo ombá ímba moórá kawe'-ímáyáá wéowe. ¹⁶ Miwí tóikakemba karo'á sésa Maníkón-aai arááiwaumne wésefo sáwí'-aantemba ésa kawe'-áái taraisésa ímba kanaa'á kawe'o ombá miyáumai méraawini áwáuma Maníkómbá tínaaeni'a wéowe.

2

Ásé-aai arupíse úmai simátíma'mae iyuwómó siyáin-aai.

¹ Táitásiyo ásé-aaigoni áwáuma érai'-aaimo simámakaunda simátíma'mae iyuwó.
² Waurántómbá simátíme sé ímba uwóí'o on-dómbá námae wéne'a uwóí'a wéne'a arupíse úmai mé'a kentúra'a káráwimai kawe'á é'a Maníkón-aaisafesa timankúnkúmba é'a fasi'ámai mé'a imáyáa timé'a fasi'ámai mérai'ána ímba tuwesarái íno simátímiyo.
³ Áráankantomba simátíme sé Maníkóntáfé'a imáyáa é'a ímba tíyo-aai wése'a ímba uwóí'o on-dómbá námae wéne'a uwóí'a é'a aú-inimba kawe'-ámbá aráátíméro simátímiyo. ⁴ Miyámó íyasamo ésa aú-inimba minkáwé'-ámpá'á wésa tuwaai'wainé tíráá'marine tirumbá timésa ⁵ túra'a káráwimai kawe'á ésa kawe'-aantemba ésa tuwaai'wainká'é tíráá'marinka'e naanka'é kawe'-úmai káráwiyesa tuwaai'wain-táái isánááwe. Miyámó íyasamo ésa tuwánésa sésa Maníkón-aai kawe'-ááin-iye sénááwe.

⁶ Ifó'-wáásísómbá óraaka simátíme sé kentúra'a káráwimai kawe'án-oro siyó.
⁷ Seyaafá-tántáá'á kawe'á inasá awánésa emó indantembá miwí miyá íya simátíma'maemo íyínda ímba óikaken-aantembo simátímínda arumpinkénkwará'á simátímiyo. ⁸ Kawe'-áái aantemba simátímínasa karo'-ááin-iye sésamo karo'-ááímó saafá íyanamo éna ímba wérainasa tigaesáfésa ésa ímba símai sáwíta uwásinkanaawe.

⁹ Wayó-kísáúmó máén-kwaasisafe maanáái simátímiyo. Káráwiyaan-kwaasi-taai isé'a aamoí uwásinkaiwae sé'a kawe-kísáú wémae'a miwísáfé'a ímba anondáá seró.
¹⁰ Miwítí moparáwímbá ímba umémbá é'a kawe'-aantembo íyamba tuwánánááwe sé miyán-áái simátímiyo. Miyámó íyanamo éna Maníkón-aai kentáásí sáwí-imayaafinkembo faúsínkáín-aaigo óraa'a íniye.

¹¹ Maníkó úwoi súwa'nai enasa Ísu Káráísitimba ai'marówana fí'o-fi'on-kwaasi miwítí sáwí-imayaafinkemba faútinkaindasafena marapá'á kunkáimba póna ¹² Maníkó úwoi súwa'nai enasa kawe'-ámpá'ó konda-ántá aráásímakaiye. Minánkó maarán-iye. Maníkóntáfésa ímba imáyáa owí sáwí'o ombá sínaaeni'a uwátimeta marapá-tántáátáféta sirááísafeta úndasa sínaaeni'a uwámeta marapátáámó méraundara'a kesúrata káráwiyeta arupíse úmai méta Maníkóntáféta imáyáa éta méta ¹³ amu'maréta Maníkó fasi'aénkwaráwiyé Ísu Káráísiti kentáásí sáwí-imayaafinkembo faúsínkáíwaiye sáwara'o paápé íyantafeta timu'maréta méta paápé íyan-kanaa sirunkósá kawe'á íniye. ¹⁴ Ísu kentáásí sáwí-imayaagomo ta'ótokaimpinkemba faúsinkenasa kawe'-wáásí-í'a uwásinkenasa wení waási-i'a uwásínkáíwaisa méta kawe-kísáú maénae séta méraundasafenasa mindásafenawe séna Ísu Káráísiti pukáiyé.

¹⁵ Táitásiyo mináái simátíme Maníkóní fasi'aéntámbá miwítí imáyáa kawe'á uwátínkénana aai ímbo isáiyawi minááigó tirumbá waeráínasa aai ísáaro. Sinda-áái ímba ísáafainifo óraaka simátímiyo.

3

Maníkóntáfé'a imáyáa é'a arupíse úmai méraaro simátimiyomo siyáin-aaí.

¹ Táitásiyo Fasi'aénkóní waásiya'o káráwiyaandawi ómpo maarán-áái simátimiyomo. Marapá-kísáúrá'ó káráwiyaan-ora'a-waasi tísamaifimba mé'a miwí táái isé'a kawekísáúsáfé'a to'mayaa úmai amu'maré'a mé'a ² ímba karo'á símai sáwí'a uwátinke'a ímba aaisambá sé'a faru úmai mé'a seyaafá'-wáásí kawé'-áái aantemba sé'a méraaro. ³ Ááema sáwí-imayaawara'-waasisa méta aai ímba iséta sáwí-ampa'a wéweta sáwí-tantaatafeta sirááísafeta éta méraawanana misáwí-tántáákó ta'ótorowata sáwí-imayaasafeta sirááísafeta éta sáwí'a úmai méta

fí'owiti moparáwíntáféta súraniyamba éta síyánta uwátinkaawanasa kentáa tiyámba uwásínkaraawe. ⁴ Énifo Maníkó kentáásí sáwí-imayaafinkemba faúsínkáiwaisa séna sirumbá uwátinkaunda pó'a túwa'nai ondá aráátimenaumne siyónka'a Ísu Káráisitimba ai'marówana marapá'á kumúwana ⁵ Maníkó kawé'-ámpátá mészínkaraiye. Kesáámó kawé'ó úndasafenasa ímba kawé'-ámpátá mészínkaraifo arumbá uwásinkenasa kawé'-ámpátá mészínkaraiye. Nombá maisínkénasa aúí'a úmai méraawanana Maníkóní Ufaen-ámútánkó aúíta uwásinkontafena kawé'-ámpátá mészínkaraiye. ⁶ Ísu Káráisiti sáwí-imayaafinkenta faúsínkáíntafena Maníkó imáyáa éna wení Ufaen-ámútánkó kentááfímbá úwoi óraa'a uwásínkáínta ⁷ póna úwoi súwa'nai uwásinkenasa séna arupíse-waasin-owe. Érai'a aúí'a úmai maé'mae'o íyani'a uwátinkanaumne sisatá amu'maréta méraumne. ⁸ Mináái érai'-aain-iye. Miyáumai káráwiyaan-kwaasi-taai isésa kawé-kísáú wémaesa méraaro.

Táitásiyo minááímó óraaka'o simátímínda siráái wétaiye. Miyámó inasamó ésa Maníkón-aaisafesa timankúnkumbo owí fasi'aén-ímáyáa ésa kawé-kísáú maenááwe. Mináái kawé'-ááígó póna waási túwa'nai íniye. ⁹ Énifo úwoi-aaisafesa sáwífa'-aai sésa tíwá'náwe tinááfúísái túwí'wara'a sésa aaisambá sésa Mósesemo siyón-amaantafesa aaisambó sembá miyán-áái úwoi-aigoma póna ímba túwa'nai ínifo ánaaemba uwátimiyomo. ¹⁰ Tuwímbaimo sáwí-aaimo símimo tuwínkaa'-uwátínkááwimba kaumbo-kae-kánáá óraaka simátímínasamo ímbo isáiyamo e ánaaemba uwátimiyomo. ¹¹ Miyán-kwáásí kaéntámimo méraawi ésa sáwí'o ombá kewará'á tuwánaawata kesááwará'á wétuwanauumne.

¹² Moóráwigon-awi'a Átémasina'li moóráwigo Tíkíkaasina'iyo. Moóráwigomba ai'maráanana empá'ó wíndara'a imáyáa é Níkópórisi-naopa'a kempá'á tiyó. Áú'o sínda-kanaa Níkópórisi-naopa'a méraana tiyó. ¹³ Moóráwigon-awi'a Sínási aaimó isái-wáásígóe moóráwigo Ápórosiye emá túwa'nai inasarái Maníkóní kísau maimaésarai nóyááye. ¹⁴ Maníkóní waási súnnda-aaí simátímínasa kawé'-ímáyáa ésa kísau wémaesa umbai-tántáá'ó wérainda-waasi túwa'nai esa pósa ímba úwoi-kísau maésa méranaawe.

¹⁵ Seyaafá'ó kesé'o méraawi entáfésa sésa kawé'-úmai méraao wésewe. Kentáásí waási Maníkómpá'ó timankúnkumbo owí esé'a méraawi kawé'-úmai méraaro simátimiyomo.

Maníkó seyaafá'-wáásí úwoi wétuwa'nai-intafe'a inái sune.
Kemá Póro súnnda-aaí taí'áíye.

Fírímóni

Ísu wiyómpa'a iyówana Póro moórá-waai úmai sísamaifakemba kae'-áátáiyá'íyo miyáumai-aatai maisuwéna Fírímónin-imayaa éna maanáái agaimái tuwówana wenópa'a kuráiyé. Ááema Fírímóni kesí kísau maínkwae séna Ónísímasimba méyamba'mai máánkarowana ména minkísáúgón-áároi inkaiséna fi'on-daopa'a koména Ísun-aai isópa'a téna Póro ándáfa'o méropa'a wéawa'nai-uwana Póro séna Ónísímasi tauweráinana Fírímóni aiyáínkwae sé'a maanáúfái agaimái amúne séna agaimái tuwówana Fírímónimpa'a kuráiyé.

1-2 Fírímóniyo kemá Póro maanáúfái agáúmne. Kesí waási po kesé'a ankarotaré kísau wémaendawi isaaó. Fasi'aénkóní waási ení naaúmpa'o túwaandu owí isáaro. Ápiyaaó kentáá símanaakowara'a isaaó. Ákípaasiyo keséta taankarotaré fasi'ámai kísau wémaendawi ewará'á isaaó. Ísu Káráisitín-aai simátimewandarakemba ándáfa'a sínkaraawa'a mé'a maanáúfái agai-amúne. Kenkáí sífáko Tímóti kesé'a méraiye. ³ Kentáásifowa Maníkóe kentáásí Fasi'aénkó Ísu Káráisitiye úwoi túwa'nai esarai faru uwátinkaayantafe'a inái sune.

4-5 Fírímóniyo kentáásí Fasi'aénkó Ísumpa'a amankúnkúmba e Maníkóní waási arumbá timé méraanda-aai isé'a pó'a Maníkómpá'ó inaimó súnnda entáfé'a imáyáa é'a súwi sune. ⁶ Kenkáísí kisaugo moórá-i'a isatá méta Káráisitiye'a kááísamaisa méraundasafenasa wemá kawetá uwásínkáísa awánendasafe'a inai'fínkémhá Maníkómbá áísai une. ⁷ Fírímóniyo kesífáko po Fasi'aénkóní waási arumbá timé túwa'nai ónasa aúí'o úmimo méraan-aai isé'a aamoí uwánkaunana sirunkó kawé'a isa'á áwa'nai e'a inái sune.

⁸ Ísu Káráisiti fasi'aémbá símakaimba pó'a ímba inkaisé'a sune. Emá moórá-i'a uwo sé'a súnndanifo miyán-áái ímba sénaumpo ⁹ aáno úmai wempakémbá áísai e'a sune. Sendantembá miyá ínone sénaumne. Emá arumbá siména'a kemá sirumbá wéamunda pó'a aáno úmai wempakémbó simáméndantemba miyá ínone sune. Kemá Póro Ísu Káráisiti wení kisaumo símakaimba wémae'a waurámbá káúnasa ándáfa'a sínkaraawa'a mé'a ¹⁰ moóráwigon-awi'a Ónísímasintafe'a sune. Ándáfa'a mé'a Fasi'aénkón-aai simámunana iséna Fasi'aénkómpá'á tisa'á sé'a kesí iyámpóíyaamba óne sé'a wentáfé'a sune. ¹¹ Ááema ení kísau ímba kawé'-úmai maúmba kisaugon-áároi inkaiséna kóuraimbanifo káfé'a kesí kísau kawé'-úmai maéna ení kísau kawé'-úmai máíníye. ¹² Káfé'a ai'maráanana empá'á wínama kesááninkaan-úmai aiyáínone. ¹³ Ónísímasimba ta'ótokaanana súwa'nai ínkwae sé'a únda isa'á úwoi miyán-ímáyáá úne. Ísu Káráisitín-aai simátimewandarakemba ándáfa'a mósínkááwa'a méraunda enanondáá Ónísímasi súwa'nai íníye óndanifo ¹⁴ némpa'a mémpo ímba ewé sindasáfé'a pó'a ímba úwoi ta'ótóráanda póna kesé'a ména súwa'nai íníye. Ímba súwa'nai ónae sindá súwa'nai ónafainifo ení imáyáafinkemba súwa'nai ínone.

¹⁵ Ónísímasi kisaugon-áároi inkaiséna embá auwéna kárika'a fi'on-daopa'a taméraifo empá'á wéna aasiyaasí komérainíye-imayaa úne. ¹⁶ Fasi'aénkóní waásigomo óndantemba wemá miyá éna enáfákaamba póna ímba ení kísau wémawai aantemban-ifo enáfákoraamba éna empá'á wíníye. Kemá wembá sirumbó amúndantemba ewará'á arumbá wembá aména kesífá'an-íye sínone.

¹⁷ Fasi'aénkóní kisaugo kenkáísí kisaugo mimbórá-í'a wéimba po kentáfé kesí naaúmpa'a iyuwómó séndantemba Ónísímasintafe miyá siyó. ¹⁸ Embó

sáwí'o uwánkenamo moóra-tantaa'o maiyénamo ímbo amínamo e ímbo wenópa'a té kesópa'a tina'á kemá méyánónaumne. ¹⁹ Kemá Póro kesiyáántamba agaé'a

mimbéyámbá aménaumne sune. Ísu Káráísitin-aaí simámewana érai'e siyáanda maé'mae'o inda-méyámbá kempá'á wérimba po ímbo kanaa'á méyáninda-aain-iyé.

²⁰ Kesífákoo Fasi'aénkóní waási ómpo áísai úndantemba miyá ina'á Fasi'aénkón-aúranka'a aúí'a úmai méraano.

²¹ Maanáúfáímó agaúnda imáyáa é'a sé'a kesáái isé áísai úndantemba miyá ínone. Emó indawí kemó áísai úndawimba iyáákainone. ²² Empá'á ke kondasáfé kesí

mááraru'a to'mayaa uwásinkaaó. Ándáfakemba faúsinkaiya'a ení naaúmpa'a kondasáfé Maníkómpá'á inaí simásinke moóra-maararu'a to'mayaa uwásinkaaó.

²³ Moóráwigo-awi'a Épáfarasi Ísu Káráísitin-aaímo simátimunkakemba ándáfa'a ánkaraawana kesé'a ména kembiwísáféna séna kawé'-úmai méraaro wésiye. ²⁴ Kesé'a

kisaumo máéwi-tuwi'a moóráwigo Máákaani moóráwigo Árísítakasini moóráwigo Tímasini moóráwigo Rúku miwí sésa kawé'-úmai méraaro wésewe.

²⁵ Fasi'aénkó Ísu Káráísiti kesé'a ména úwoi wétuwa'nai-intafe'a inaí sune.

Kemá Póro mináái símai tai'áúmne.

Ípúru

Ísu wíyómpa'a iyówana moóráwígon-awi'a ímbo agaimakáiwai moórá-wai úmai sísamaifakemba afakaeté-aataiya'iyó miyáumai-aatai maisuwéna maanáái agaimái Yúndaa-waasi moórá-awi'a Ípúru-waasi Ísun-ai isésa wení aampa'ó kuntáfésa tuwíyáái ésa sáwí'a uwátínkówasa minámbá ifátuwesa ááéraan-amaan-amba aneka'á arááiwáéfo séna maarán-áái agaimái mátímakaiye.

Ísu Maníkón-ááninkoma Mósesemba iyáákaraiye. Ísu aifa'-ámáán-káwáágómá ámáán-kisau-waasi iyáákaraiye. Póí tufú'mai Maníkómbá ámakaamba aifa'-ámáán-ámbá isaná Ísu marapá'á kumbéna kentáásí sáwí-imayaa maisiyuwáíndasafena puwéna wenáuma Maníkómbá ámakaimba póna kentáásí ámáán-amba wikáimba pó'a Ísumba ímbo aúwémba fasi'ámai méraaro séna agaimái mátímakaiye.

Maníkón-ááninkon-awikoma wíyómpaken-kisau-waasi-tuwi'o iyáákarain-ai.

¹ Naaófá'á moórá-mora-kanáa Maníkó wenáái simátímakowisafena súwasa miwí Maníkó siyáin-ai miyám-biyan-ai kentáá síwá'násomba simátíma'maena tiyáimba isaná ² káfé'a ánaaen-kanafimba Maníkón-ááninko Maníkón-aiisa simásímakaiye. Naaófá'á wíyóne marawé ímbo wéronka'a Maníkó súwana ááninko wíyóne marawé úmakena ánaaemba seyaafá-tántááká'á káráwiyiniye. ³ Maníkóní sámó kainkó ááninkompinkemba sama kaisaná Maníkómó méraintemba miyáumai ména miyáumaimo méraiwai kentáá aráásímísana wení fasi'aén-ááígómó intáféna wíyóne marawé waé'wae'a wéiye. Wemó pukáintafena kentáásí sáwí-imayaa maisiyuwéna pukáimpinkemba iyáfasinena wíyómpa'a iyéna Maníkó fasi'aémbó iyáákaraiwain-ayáánúrapa'a fasi'aén-áémpá'á mara'á ména ⁴ wenáwí'a Maníkón-ááninkon-awiko Maníkóní wíyómpaken-kisau-waasi-tuwikomba iyáákaraiye.

⁵ Maníkó wení wíyómpaken-kisau-waasisafena ímba siyáifo ááninkontafena séna emá kesáánimba óna'a kesí kísaura'a ankáúmne Maníkó séna moórá-aiwara'a séna kemá afowámá onaná wemá kesáánimba íníye séna wíyómpaken-kisau-waasisafena ímba siyáifo ááninkontafena séna ⁶ Maníkó wenááninko iyáákaraiwaimba ai'marówana kunkáinka'a séna Maníkóní wíyómpaken-kisau-waasi wen-ímáyáá mósá maránááwe wenááninkontafena siyáimbanifo ⁷ wení wíyómpaken-kisau-waasisafena súwana Maníkón-ai aúfáifimba agaimaréna séna kemá súnasa kesí wíyómpaken-kisau-waasi fiyúndáraamba to'maésa wénowe. Kemá súnasa kesí kísau-waasi iyagómó intenkáán-kísáú wémaewe siyáifo ⁸ Maníkó wenááninkontafena séna Maníkóo waásiya'o káráwimaemo íyínda ímba tai'áiniye. Káráwiyonda arupíse úmai wégarawiyone. ⁹ Kawe-tántáátáfé aamoí é sáwí-tantaatafe ayámba wéone. Mindásafena Maníkó ení Fasi'aénkó embá iyáfasinankaraisa seyaafá'-wáásí iyáákaraanana enarumbá

kawe'á uwánkaraiye

séna ¹⁰ ááninkontafena moórá-aaí séna

Fasi'aénkóo áwáura'a maramá úmare enayáántamba wíyómbo úmakaanda ¹¹ mintántáá'á tai'áína emá maé'mae'a ínone. Unáánkwátóimo aúsú kénamo tai'áíntemba wíyóne marawé miyáumai tai'áíniye. ¹² Wátóimo usisi fámaráántemba wíyóne marawé miyá ínone. Unáánkwátóimo aúmo ontembá wíyóne marawé miyá éma káfé'lo méraanten-úmai maé'mae'a éma ímba puwínone

siyáíye. ¹³ Maníkó maanáái ímba wíyómpaken-kisau-waasisafena siyáífo ááninkontafena séna kesiyáánúrapa'a fasi'aén-áémpá'á mara'-iména'a ení namuro-wáásí tínkamona emá íyáákainone siyáíye.

¹⁴ Mináái siyáífo Maníkóní wíyómpaken-kisau-waasi nórawaiyo. Miwí ímba túma wéraiwei timan-aantembo wéraiwei ésa Maníkómó sintembá miyá owaná Maníkó simátimena séna kawe'-ámpá'ó métinkaunda-waasi kuntúwa'nai oro séna wéti'maraiye. Mindásafena Maníkón-ááninkon-awiko wíyómpaken-kisau-waasi-tuwikomba íyáákaraiye.

2

Sáwí'lo úmaimo méraundafinkenta Ísuma kawe'-ámpátáámó mésínkáíwain-aaí.

¹ Maníkón-ááninko wíyómpaken-kisau-waasi íyáákaraintafeta érai'-aaisaamo ísaraunda-aaí fasi'ámai ta'ótoreta mináái ifátuwaunafosaanifo imáyáasa úmaeta iyónaumne. ² Maníkóní amáamba wíyómpaken-kisau-waasi siyáan-amaamba érai'-aaí póna taráíyaawiye ímbo arááiwakaawiye sáwí-meyamba arupíse úmai tímakaiye. ³ Énifo Maníkó séna sáwí-imayaafinkemba kawe'-ámpá'á métinkanae séna minóráá-kísáúsáféna ááninko kentáásí Fasi'aénkómbá ai'marówana marapá'á kunkáíye. Minóráá'-ááímó ísámaimo ifátuwetaamo éta érai'a sáwí-meyamba kentááfá'ó tinda ínta aseránaumne. Aifa'á Fasi'aénkó minóráá'-áái simátimuwasa ísaraan-kwaasi simásímúwata ⁴ mináái érai'-aain-iye sendasáfénasa póna Maníkó fasi'aémbá tímúwasa fí'lo-fi'on-kisau ímbo awánaranda-kisau sáá'lo ún-kisau máúwana Maníkó wení imáyáafinkemba wení Ufaen-ámútánkó túwa'nai úwasa miyán-kísáú maiyáawe.

⁵ Méraiyan-kwaasisafe'a súne. Ímba wíyómpaken-kisau-waasin-ifo wenááninkomba íyáfasinankaraimba póna wemá waásiya'a káráwiyaiye. ⁶ Minááisáféna moóráwigo Maníkón-aaí aúfáifimba agaimaréna séna

Maníkóo waási sáwísamba owá nóra séwa miwísáfé imáyáa éwa waási sáwísamban-oyo nóra séwa miwíyá'á wégarawiyono. ⁷ Wíyómpaken-kisau-waasi tínaaempa'a

waási mótikaanasa kárika'a mifá'á méraafo káfé'a óraa'a uwátinkaanana túwíko óraa'a isá ⁸ íyáfasintinkaraanasa seyaafá-tántááká'á wégarawiyowe

agaimaréna séna Maníkóo íyáfasintinkaraanasa seyaafá-tántááká'á wégarawiyowe siyáimba ímba moórá-tantaa'a ifátuwesa seyaafá-tántááká'á kanaa'ó wégarawiyonta káféta ínta wétuwanaumne. ⁹ Énifo Ísuni áwáusa awánaraumne. Maníkó kárika'a wíyómpaken-kisau-waasi tínaaempa'a Ísumba móankarena ai'marówana marapá'á kumbéna seyaafá'-wáásísáféna imáyáa úwasa áí'lo úni'a uwánkówana puwúwana mindásafena Maníkó óraa'-awi'a simánkena áwí'a óraa'a uwánkaraiye. Maníkó úwoi

túwa'nai ónae séna Ísumba ai'marówana marapá'á kumbéna seyaafá'-wáásísáféna imáyáa éna pukáiyé.

¹⁰ Ísumba áí'lo úni'a uwánkóntafe'a imáyáa é'a sé'a Maníkó seyaafá'-tántáákóní áwáugoma póna seyaafá'-tántáá'á úmarena séna sámó kain-áémpá'á sáwífa'-waasi méraiwae séna sáwí-imayaafinkemba faútinkena sámó kain-áémpá'á métinkaindawisafena Maníkó kanaán-iyé súwasa Ísumba áí'a úni'lo uwánkómbe mindásafena sásá'-í'a uráiyé. Maníkó miyámó uráimba kawé'á uráiyé sune.

¹¹ Ísu waásisa Maníkóndé-i'lo uwásínkáiwaisaawe Maníkóndé-i'a uwásínkáiwaiye Maníkó mimbórá tifowámá intáféna Ísu séna kesúnafaraawimban-owe siyáin-aaí ímba sáwí-imayaa éna kawé'-ímáyáa wéiyé. ¹² Mindásafena moóráwigo Maníkón-aaí aúfáífimba agaimaréna séna

Maníkóo enáái kesúnafaraawimba simátimé'a túwaandu iyanka'a imó sendará'á enáwí'a mósá maránaumne

séna ¹³ moóráfa'a agaimaréna séna

kewará'á Maníkómpá'á

simankúnkúmba ónaumne

séna moóráfa'a agaimaréna séna

Maníkómó símakain-iyampoi kesé'a méraawe

agaimaréna siyáiyé.

¹⁴ Maníkómó ámakain-iyampoisaafenamo siyáimba mararákén-kwáásímó onten-áúwawaawara'a Ísu ména séna waántáwanko waásimo puwíya-fasilaembo tokáimba taí'ásuwanumne. ¹⁵ Aasiyaasí puwónaumne-imayaamo ésamo táátafesamo owanamó ta'ótokain-imayaa faútinkanaumne séna puwéna iyáfasinena waántáwankomba iyáákaraiye. ¹⁶ Érai'a ímba wíyómpaken-kisau-waasisafenanifo Émbaramumo Maníkón-aaisaafenamo amankúnkúmba uráintemba kesáámó miyámó úndawisafena súwa'nai índasafenasa miyáumai pukáiyé. ¹⁷ Kentáásí aifa'-ámáán-káwáágó éna kentáásáféna imáyáa éna Maníkómpá'á aaí símai kawé'á éna aruntá uwásinkenasa kentáásí sáwí-imayaa maisiyuwénasa miyámó índasafena marapá'á kuména waási áúwawaawara'a ména wenáúnafaraawinte kesáámó úndantenta miyáumai ména súwa'nai índ-amba mimbórá-ámbó wéraintafena miyá uráiyé. ¹⁸ Ááémo marapá'ó méronka'a sáwí-aaímo sínda ísare'a áí'lo índ-i'a uwánkanae sésa áísai úmaesa wéiyesa áí'lo úni'a uwánkaraamba ímba sáwí-ampa'a kuráimba pósa kentáásáféna sáwí-aaímo síyamba ísánae sésamo ombá kanaa'á wésuwa'nai-iyé.

3

Ísun-awikoma Mósesen-awi'lo iyáákarain-aaí.

¹ Kesí waásisono. Súnda-aaísafe'a Ísumpa'a imáyáa úmae iyóro. Maníkó kembiwí wendé-í'lo uwátínkarain-kwaasisafena séna wíyómpa'a kesé'a ménaawe súmba ísaraafo Ísuntafe'a imáyáa úmae iyóro. Maníkó wembá ai'marówana marapá'á kumbéna érai'-aaísafetaamo simankúnkúntaamo únda-aaiyata káráwiyaiwai éna aifa'-ámáán-káwáágó isa'á wentáfé'a imáyáa úmae'a iyóro. Aifa'-ámáán-kísáúmó ² maíndasafena Maníkó Ísumba iyáfasinankowana ímba ifátuwena minkísáú kawé'-úmai wémaiyé. Naaófá'ó Mósesemo Maníkóní waásifimbo kisaumo ímbo

tuwénamo kawel-úmaimo maiyáintemba Ísu miyá uráiyé. ³ Naambá kawel-námbán-iyé siyáafo mindámbó uráin-kwaasigon-awi'o mósá wémaraantemba Mósesé kawel-kísáú-wáásín-ifo Ísun-awi'o mósá maráúndasa wéiyaaakaiye. ⁴ Seyaafá'-námbó waásimo ombá mindáwara waásiwara seyaafá-tántáá'wará'á Maníkó úmakaiye. ⁵ Mósesé Maníkóní kísau-waasigo éna Maníkóní waásifimba minkísáú ímba tuwéna kawel-úmai wémaena Maníkómó sínda-tantaa'o paápé índa simátímakaiye. ⁶ Mósesé miyámó uráimbanifo Ísu Káráísiti ímba kísau-waasigon-ifo Maníkón-ááninko-úramba póna Maníkóní waásiya'a káráwiyimba ímba ifá'ó túwáimba kawel'á wéiyé. Maníkón-aaisafetaamo simankúnkúmbó étaamo aamoimó étaamo fasi'ámaimo amu'marétaamo métaamo éta Maníkóní waási-ita ónaumne.

Maníkóní waási wenópa'o kosaagáíyan-aaí.

⁷ Mindásafena naaófá'á Maníkóní Ufaen-ámútánkó kentáá síwá'násontafena siyáin-aaí imáyáan-oro.

Maará siyáiyé.

Káfé'o Maníkómó simátímín-aaí ísáaro. ⁸ Naaófá'ó Maníkón-aaímo taráísúmbo tirunté'o makáantemba kemá miyá ofáínifo wenáái ísáaro. Máásai-marafa'a mésa kentíwá'náma

miyá wéesa Maníkómbá totuwiyésa sáwí-kisau maésa wenáái taráíyaawe.

⁹ Ayáátáaka'a 40 aatai kentíwá'náma túwa'nai uráunda-kisau awánaraambanifo kesáái taraisésa totuwiyésa sáwí'o uwásínkáantafe'a ¹⁰ aaisambá tiyé'a sé'a miwítí imáyáa sáwí'a úmae iyésa aráátimunda-amba ímba arááiwaéwe sé'a

¹¹ aaisambó tiyúnda óraaka sune. Kesópa'a ímba tésa kesé'a tasaagánáawe siyáumne Maníkóní

Ufaen-ámútánkó siyáiyé.

¹² Kesí waásisono. Maníkóní Ufaen-ámútánkó minááímó siyáintafe'a káráwimai kawel'an-oro. Kempínkémbá tuwímbai sáwí-imayaa ésa Maníkón-aaisafesa ímba timankúnkúmba ésa Maníkó fasi'aénkwáráwímbá tínaaemba uwáméfainifo káráwimai kawel'an-oro. ¹³ Kempínkémbá tuwímbai sáwí-imayaa íyana minimáyáágó karo'a simátiyuwainasa Maníkóntáfésa ímba imáyáa ésa tirunté'a máráfainifo moórá-mora-waasi kentí imáyáa fasi'átínkáaro. Kentí kanaamó wérainka'a miyán-oro. ¹⁴ Aifa'á Maníkómpátá simankúnkúntaamo ówándara'a kentáásí imáyáa fasi'ámai miyáumaimo simankúnkúntaamo étaamo éta Ísu Káráísitiye'a kááísamai méta marapá'ó méraunda-kanaasaamo tai'áíndara'a fasi'ámaisa méranaumne.

¹⁵ Maníkón-aaí aúfáífimba agaimaréna séna

káfé'o Maníkómó simátímín-aaí ísáaro.

Naaófá'ó Maníkón-aaímo taráísúmbo tirunté'o makáantemba kemá miyá ofáínifo wenáái ísáaro

agaimaréna siyáiyé. ¹⁶ Sunda-waasi nááwiya Maníkón-aaí wéisesawa taráíyaana'iyó.

Kentáá síwá'náma Ísípi-marafakemba Mósesé faútiyuwena tí'maenamo tiyáiwai miwí Maníkón-aaí wéisesa taráíyaawe. ¹⁷ Nááwiya ayáátáaka'a 40 aataiya'a Maníkó aaisambá tíkaiyo. Máásai-marafa'o mésamo sáwí'o ésamo pukáawi miwísáféna aaisambá tíkaiye.

¹⁸ Nááwisafenawa óraaka séna kesópa'a ímba tésa kesé'a tasaagánáawe siyáiyó. Wenááimo ímbo ísámaimo kawel'ó uráawisafena siyáiyé.

¹⁹ Wenááisafesa ímba timankúnkúmba uráamba pósa ímba kanaa'á wenópa'a wésa wesé'a kosaagaráan-aaisa ísaraumne.

4

1 Kentáásáféna Maníkó séna kempá'á tasaagánááwe símai kááísamakain-aaí wéraimba pó'a kempínkémbá tuwímbai sé'a wempá'á wé'a wesé'a kosaagánaumne-kanaa tuké'a paráfasuwaafainifo káráwimai kawé'án-oro. 2 Maníkóní kawé'-ááímó ísaraundantemba ááéma kentáá síwá'náma ísaraambanifo úwoi táá'-aantemba ísésa ímba timankúnkúmba ésa tirumpimbá ta'ótórówana póna minááígó ímba túwa'nai uráíye. Mindásafe'a kempínkémbá tuwímbai sé'a Maníkómpá'á wé'a wesé'a kosaagánaumne-kanaa tuké'a paráfasuwaafainifo káráwimai kawé'án-oro. 3 Naaófá'á Maníkó wíyóne marawé úmai tai'éna saagaráin-kanaa wéraifo wenááísafesa ímba timankúnkúmba uráawisafena séna aaisambó tiyúnda óraaka sune. Kempá'á ímba tésa kesé'a tasaagánááwe

siyáimbanifo wenááísafeta simankúnkúmba úndawisa wempá'á wéta weséta kosaagánaumne. 4 Maníkón-aaí aúfáífimba wesé'o kosaagaandasáfénasa agaimaréna séna

Maníkó afa'móráe-kanaa kísau maimái
tai'ásuwena afakaeté-kanaa saagaráíye

agaimaréna siyáimba póna saagaan-kánáá wéraifo 5 Maníkón-aaí aúfáífimba agaimaréna séna

kempá'á ímba tésa kesé'a tasaagánááwe

siyáimba póna 6 saagaan-kánáá to'mayaa úmakaimba pósa tuwímbai-waasi wempá'á wésa wesé'a kosaagánááwe. Aifa'á Maníkón-aaímo ísaraawi ímba timankúnkúmba uráamba pósa wempá'á ímba wésa wesé'a saagaráawe. 7 Sáwífa'-aatai maisuwéna Maníkó moórá-kanaa maréna séna minkánáá tíniye séna Téfitimba simámuwana Maníkón-aaí aúfáífimba agaimaréna séna

káfé'o Maníkómó simátímín-aaí ísáaro.

Tirumbó makáanteni'a ímba é'a wenáái ísáaro

agaimaréna siyáin-aaí kae'-í'a mináái agaimái simátimumpo ísáaro.

8 Naaófá'á moóráwígon-awi'a Yósúwa tí'maena kawé'-áémpá'ó mátinkomba mináémpá'ó Maníkómpá'ó saagáíyan-aempa'o wéronkakaa ánaaemba Maníkó ímba moórá-kanaa maréna séna saagáíyan-kanaa tíniye ímba siyáisino. 9 Maníkó wení kísau tai'ásuwena saagaan-kánáá makáimba wení waásimo saagaan-kánáá wéraiye. 10 Maníkómó wení kísau mo tai'ásuwenamo saagaráintemba Maníkómpá'á wésa wesé'a saagaawí miwíwárá'á kísau tai'ásuwesa saagánááwe. 11 Mindásafeta Maníkómpá'á wéta wesé'o saagaandasáféta siyáántán-kwimáísa kísau maúndasa miyásá onó. Kentáá síwá'námo uráantemba miyá-sáwí'á únafosaanifo wenáái ísámai kawé'á éta káráwimai kawé'-íyataao.

12 Maníkó méraisana wenááigo kísau wémaíye. Séfasefa'-aempa'a áwááimo wétaim-paepaetambo póimo tusákaa ontembá Maníkón-aaígo kentáásirumpinkenimayaa sáwí-imayaawe kawé'-ímáyááwé tuwínkaa'-ísatá wéawanaumne. Sirááímo tain-tántáá'é súnanasa Maníkón-aaígo tuwínkaa'-úmáráísata sáwí-tantaa'e kawé-tántáá'ésá wéawanaumne. 13 Wíyómpa'e marapá'é seyaafá-tántáá'á Maníkón-aúranka'a ímba áwiyoraifo wíyómpa'e marapá'é seyaafá-tántáá'á afora'á wéraisana wéawanaiye. Wemá miyámó iwái póna kesáámó méraundawini áwáusa sísai ínata simámenaumne. Maníkón-aaí aúfáífimba súnanda-aaí miyán-áái wéraintafeta kentáá síwá'námo uráantemba miyá-sáwí'á únafaisaanifo wenáái ísámai kawé'á éta káráwimai kawé'-íyataao.

Ísu aifa'-ámáán-káwáágón-aaí.

¹⁴ Ísu Maníkón-ááninko kentáásí óraako éna aifa'-ámáán-káwáágó póna wiyómpa'a Maníkóe'a iména kentáá súwa'nai enasa áisai imbá póta wenááisafeta simankúnkumbo uráundasafeta káfeta minááísá fasi'ámáisa ta'ótóráano. ¹⁵ Kentáásí aifa'-ámáán-káwáágó marapá'ó méronka'a seyaafá-tántáátáfesa sáwí-aaimo sínda isánae sésa áisai úmaesa iyúmbanifo ímba sáwí'a uráimba póna kentáásáfésamo sáwí-aaimo síyambo isánae sésamo ombá kentááfímbá ímba fasi'aémbá wéraisana wemá suwánénasa aruntá wéuwasinkaiye. ¹⁶ Mindásafena kentááfímbá umbai-tántáá'á wéraindara'a ímba sáátáfeta onanasá Maníkó úwoisa súwa'nai iwáimpá'á konanasá aruntá uwásinkenasa úwoisa súwa'nai íniye.

5

¹ Aifa'-ámáán-káwáá-kísáúmó maíyantafesa Yúndaa-waasifinkemba moórá-morawigo iyáfasintinkaawasa wépukowasa fí'lomba iyáfasintinkaawasa waásisafesa ísámai Maníkómpá'á áisai esa waásimo sáwí'o ontáfesa pói tufú'mai Maníkómbá aména tuwímbai-tantaa'wara'a wéamewe. ² Miwí waási pósa ímba fasi'aénkwáráwí ésa mindásafesa ímbo kawel'-úmáimo isésamo sáwí'o on-kwáásísáfesa kanaa'á kawel'-úmai tirumbá uwátinkesa ³ ímba kawel'-úmai fasi'ámai mésa sáwí'o ontáfesa pói tufú'mai Maníkómbá wéamewe. Seyaafá'-wáásítí sáwí-awausafesa sésa pói tufú'mai Maníkómbá aména miwítí sáwí-awausafesawara'a wéamewe. ⁴ Tuwímbai ímba imáyáa ésa sésa óraako pó'a aifa'-ámáán-káwáá-kísáú maénae-imayaa ésa miyán-kísáú wémaefo naaófá'ó Maníkómó moóráwigon-awi'o Éronimba iyáfasinankowana miyán-kísáúmó maíyaintemba Maníkó iyáfasintinkaraiwai aantemba minkísáú wémaewe.

⁵ Miyáumai Ísu Káráísiti ímba imáyáa éna séna óraako pó'a aifa'-ámáán-káwáánónae ímba siyáifo Maníkó iyáfasinankena aifa'-ámáán-káwáá-kísáú aména séna emá kesáánimba óna'a kesí kísaura'a ánkaraumne séna ⁶ moórá-aiiwará'a súwana agaimaréna séna moóráwigon-awi'o MériKíséteki óraa'-amaan-kawaago uráintemba emá miyán-kísáú maimaé iyínone Ísu Káráisitintafena siyáiyé.

⁷ Ísu Káráísiti marapá'ó méronka'a sésé'á éna ifi'á téna inai séna puwíndasafena Maníkómpá'á áisai ena puwíndamo kanaa'ó áwa'nai índawintafena súwa'nai uwo séna Maníkón-ímáyáa arááiwakaimba póna áwa'nai uráiyé. ⁸ Ísu érai'a Maníkón-ááninko úwana umbai-tántáá'ó wempá'ó túmba ímba mindásafena imáyáa éna Maníkón-ímáyáa éna ⁹ sásá'-í'á éna wenááisa taawiyafúndawisa sáwí-imayaafinkemba faúsínkáísata aúí'a úmaisa maé'maeta wéune. Ísu mintántáákóní áwáugoma póna ¹⁰ MériKísétekimo ámáán-kawaamo uráintemba aifa'-ámáán-káwáámó índasafena Maníkó Ísumba iyáfasinankaraiye.

Ísuni aampa'á arááiwae'mai ifá'á túwáafomo siyáin-ai.

¹¹ Simátimunda-aiifimba sáwífa'-aai wérqimbanifo ímba ísámai kawel'á ontáféna aráátimunda-kisau go umbai wétaiye. ¹² Ááema Ísu Káráisitín-ai isé'a ayáátáa-kanaa maisukáafo nóra séra ímba simátíma'mae wéiyó. Maníkón-aaima afora'-áái ímba ísámai kawel'á é'a moóráwigo aneka'á simásiminkwae sefó umarambó náambo nésamo fasi'aén-tómbó ímbo naantenkáámbá é'a pó'a Maníkón-ai ímba kanaa'á simátímakaawe. ¹³ Umarambó náambo nésamo ímbo kawel'-úmáimo aaimó isáántemba niyaráán-úmai kawel'-úmáimo méraiye sáwí'o úmáimo méraiye miwání áwáuma ímba

ísámai kawé'á wéowe. ¹⁴Tinón-ésamo fasi'aén-tómbó naantembá kawé'-ímáyáámó owí seyaafá'-ímáyáá tuwímbai wéisaawe.

6

¹ Mindásafeta Ísu Káráisitín-*aai* paákákén-áái aantemba ímba iséta fasi'aén-ááímó arumpimbó wérain-*aai*warata iséta sáakaefaen-kwaasiyaanta iyataao. Ísu Káráisitín-*aai* paákákén-áái é'a simátímakaunda pó'a ímba aneka'á simátíma'mae iyónaumne. Simátímakaunda-*aai* maarán-ááín-*iyé*. Úwoi-kisausefa'tínaaemba uwáme'a Maníkón-*aaisafe'a* timankúnkúmba wéowe. ² Nombó maitínkáán-*aai* simátíme'a Maníkóní kísau maíwae sésa iyáfasintinkesa tine'á tiyáámba ta'ótóráán-*aai* simátíme'a waásimo pukémpinkembo iyáfasinaiyan-*aai* simátíme'a Maníkó waásimo méraawini áwáusafena tísai ena timínana mimbéyámbá waé'wae'a índa-*aai* simátímakaunda minááímó é'o simátímakaunda-*aai* ísaraafo fasi'aén-áái arumpimbó wérain-*aai* ísáaro. ³ Maníkómó súwa'nai ínataamo éta iséta sáakaefaen-kwaasiyaanta ónaumne.

⁴ Maníkóní aambá arááiwae'mai ifátukaawi kotafisiyasa aneka'á kouwerésa kawé'-ámpá'á tíyambanifo ímba ténááwe. Miwí Maníkó sámó kátínkarain-*aempa'a* mérowana túwa'nai ena wení Ufaen-ámútánkó miwísé'a mérowasa ⁵ miyáumai mésa sésa Maníkón-*aai* kawé'-ááín-*iyé* sésa Maníkóní fasi'aémbá tuwímbai awánaraawe. Ánaaemba Maníkóní fasi'aémbá seyaafá'á paápé ínsa mifásí'aémbá tuwímbai awánamai ⁶ ifátuwe'sa ímba aneka'á kouwerésa Maníkómpá'á ténááwe. Miyámó on-kwáásí maará wéowe. Maníkón-*ááninkombo* aaraa-táiyá'ó tufúwanamo pukáintemba miwí miyá owasá tuwánésa Ísumba símai sáwí'a uwánkááwasa miyámó ontáfésa ímba kanaa'á kouwerésa Maníkómpá'á ténááwe.

⁷ Miyámó on-kwáásí maarán-kwáásín-*owe*. Moórá-mora-kanaa aa'á tisaná maramá kawé'á isaná kísau óraa'a isasá waási naawaná Maníkó miyám-bárámá kawé'á wéuwatinkaiye. ⁸ Énifo moórá-*aempa'*-marama karaan-tantáá'é námáiyé wérain-barama úwoi-marama isaná ampáánká'á Maníkó iyafímbá agaisuwáíníye. Miyáumai Maníkóní *aampa'á* arááiwae'mai ifátukaawi ímba kanaa'á kouwerésa Maníkómpá'á ténááwe. Mindásafe'a Ísu Káráisitín-*aai* paákákén-áái ímba aneka'á simátimenaumne.

⁹ Kesí waásisono. Miyán-ááímó súndanifo kembiwí ímba sáwí-mararaan-kwaasin-*ofo* kawé'-máraráán-kwáásí owaná Maníkó kawé'-ámpá'á méwátinkaiye sune. ¹⁰ Maníkóntáfé'a imáyáa ontáfé'a wení waási túwa'nai e'a káfé'wara'a miyá owaná Maníkó arupíse úmáimo méraiwai minkísáúsáféna ímba wéawinkaiye. ¹¹ Maarásáféna sirááísa wétaiye. Moórá-morawigo Maníkóntáfé'a imáyáa é'a aaweyáá é'a ímba ifátuwe'a ánaaembo méraiyambo paápé índasafe'a amu'maré'a mé'a ¹² ímba tuwesaraí ína'a ímba ifátuwe'a Maníkómpá'ó timankúnkúmba ésamo Maníkómó timénaumne siyáintafesamo amu'marésamo méraan-kwaasiyaani'a oro. Miyán-kwáásíyáání'o ombá sirááísa wétaiye.

*Maníkó símáimo kááísamakain-*aai*.*

¹³ Naaófá'á Maníkó Émbaramuntafena siyáimba símai kááísamakónka'a póna wembó iyáákaraawai ímba méraantafena Maníkó séna seyaafá'nánká iyáákaraundawi mé'a kesúranka'a sé'a kemó súnda-*aai* érai'a ónaumne séna símai kááísamarena ¹⁴ Émbaramuntafena séna érai'a kawé'á uwánkaumpo enáisaafitantambo iyamba sáwífa'a paápé ónááwe súwana ¹⁵ Émbaramu érai'e séna fasi'ámai ména ímba ifátuwomba amu'maréna ména Maníkómó símáimo kááísamakaintemba uráiyé.

16 Yúndaa-waasi tiká'ó máraámba maará wéowe. Tuwímbai miyá ónaumnemo sembó ombá iyáákaraiwain-aúranka'a sésa miyá ónaumpo ímbo miyámó onanamó éna sáwí-meyamba simíniye wésewe. Miyámó sésamo ombá fí'owi fí'on-aai ímba mimpímbá sembá maará sésa kemó sentení'a owé sénááwe. 17-18 Miyáumai Maníkó kawé'ó uwátinkaindawisafena imáyáa éna séna miyá ónaumne símai kááísamakaimba póna Maníkó séna waási kentáfésa sésa siyáintemba ímba éna fí'oni'a íniye sefáímpó'a seyaafá'ó iyáákaraundawi é'a kesúranka'a sé'a miyá ónaumpo ímbo miyámó onanamó éna sáwí-tantaa'a paápé íniye Maníkó símai kááísamakaimba miyáumai aanáfó wenaúranka'a símai kááísamakaimba póna ímba taraisíniye. Miyámó siyáintafeta kesáá wempátáámó méraundasa wenónkáámbá faisínkaraisata minándámpá'á méta óraaka séta siyáinteni'a íniye séta fasi'ámai méta wéamu'maraumne. 19-20 Naambó ésamo áfombo faimakáawanamo fasi'ámaimo intembá Maníkómó siyáintemba kawé'á uwátinkanaumnemo siyáin-aago kentáá fasi'ásínkáísata Maníkómó wiyómpa'o méraiwaintafeta imáyáa éta amu'maréta méraumne. Ísu kentáásí aifa'á wiyómpa'a iyéna áamáán-dankomba Maníkóní ufaen-dáúmpá'á ontamó uwásukaan-ampantama tarurúwa'marena iyéna kentáásáféna imáyáa éna miyá uráimba póta fasi'ámais méraumne. Méríkisétekimo uráintemba wiyómpa'a Ísu kentáásí aifa'-ámáán-káwáágó éna miyán-kísáú maimaéna wéiyisata fasi'ámais méraundasa póta Maníkóntáfé'a imáyáa é'a aaweyáá é'a ímba ifátuwe'a ánaaembo méraiyambo paápé índasafe'a amu'maré'a méraaro.

Áamáán-kawaago Méríkisétekin-aai.

7

1 Minkwáásígó Méríkiséteki wemá Sérémi-naopaken-kwaasiti kawáágó éna Maníkó iyáákaraiwaini áamáán-kawaago úwana naaófá'á Émbaramu namuro-wáásítí óraa'-waasise tiyéna iyáákaron-aempakemba túwana Méríkiséteki Émbaramumba aampa'á awánéna kawé'á uwánkowana 2 Émbaramu namuro-wáásítí moparáwímbó maiyómba siyáánkaiya'a tuwínkena Méríkisétekimba moóra-unkwima ámakaiye. Méríkisétekintafesa mináwíkóní áwáuma kawé-káwáágón-iye sésa waé'mai wésewe. Wemá Sérémi-naopaken-kwaasiti kawáágón-áwíkoni áwáuma faru-káwáágón-iye sésa waé'mai wésewe. 3 Méríkisétekin-aíwá'ná túwí'wara anófoi túwí'wara'a ímba agaimakáamba wéraisana wembó ma'ánkarain-kanaawe pukáin-kanaawe ímba agaimakáamba wéraiye. Wenáái miyán-áái ímbo wéraintafena Maníkón-ááninkoraamba uréna áamáán-kawaa-i'a úmai maé'mae'a íniye.

4 Maanáái imáyáan-oro. Kentáá síwá'náma Émbaramu óraa'-waasi úmbanifo wemá Méríkisétekimba namuro-wáásítí moparáwímpínkémbá moóra-unkwima ámakaimba póta mindásafeta séta Méríkisétekima Émbaramumba iyáákaraiye sune. 5 Moóráwigo Émbaramun-aísaafitantambo uráiwain-awi'a Rífái wenándáfaken-kwaasifinkemba tuwímbai áamáán-kisaura'a iyáfasintinkaraiye. Maníkóní áamáámpinkemba moóra-amaanko séna Ísareri-waasisono. Kentí moparáwímbó wémaempinkemba aasiyaasí siyáánkaiya'a tuwímbarempinkemba moóra-unkwima kentí waási Rífáin-andafaken-kwaasi tíméro siyáiyé. 6 Méríkisétekimo Rífáin-andafaken-kwaasigomo uráinkakaa séta Émbaramu wembá moóra-unkwima ámakaimba áamáánkomo siyáintemba uráiyé súsono. Énifo Méríkiséteki ímba Rífáin-andafaken-kwaasigon-ifo Émbaramumo siyáánkai-unkwimo makáimpinkemba moóra-unkwima úwoi maimaéna kawé'á uwánkenna Maníkómó Émbaramuntafena kawé'á uwánkanaumnemo símaimo kááísamakaiwaimba

kawe'á uwánkaraiye. ⁷ Óraa'-waasigo kári'-waasigomba kawe'ó uwánkáimba mináái iséta póta Mérikišéteki Émbaramumba iyáakaraiye sune. ⁸ Rífaín-andafaken-kwaasi siyáánkai-unkwifinkemba moóra'-unkwimo wémaewai wépuwon-kwaasin-ofo Mérikišéteki siyáánkai-unkwifinkemba moóra'-unkwima maiyáiwaintafena Maníkón-ai aúfáifimba agaimaréna séna wemá aúnarena úwoi méraiye sisaná póna wemá Rífaín-andafaken-kwaasi iyáakaraiye. ⁹ Imáyáa é'a sé'a Émbaramu Mérikišétekimba moóra'-unkwi ámakonka'a Rífaíwara'o ámakaintemba éna wemá moóra'-unkwima wémawai ámakaintemba uráiyé. ¹⁰ Émbaramu Mérikišétekimba awánéna moóra'-unkwimo ámakonka'a Rífaí ímba paapé uréna aíwá'nágo arumpimbó méronka'a uráintafe'a mindásafe'a sune. Rífaíwara'a Mérikišétekimba ámakaintemba uráiyé sune.

¹¹ Naaófá'á Maníkó amáambo simátímakonka'a Rífaín-andafaken-kwaasi amáán-kisau maésa póí tufú'mai Maníkómbá amíyantafena Maníkó iyáfasintinkena Éronimba aifa'-amáán-káwáá iyáfasinankaraiye. Rífaín-andafaken-kwaasiti kisaumo arupise uwátínkáinkakaa Maníkó ímba aneka'á aifa'-amáán-káwáá iyáfasinankaisino. Ímba Éroninkaan-kwaasin-ifo Mérikišétekinkaan-kwaasi iyáfasinankaraiye. ¹² Maníkó séna aú-aifa'-amaan-kawaama iyáfasinankanae súmba póna ááéraan-amaamba amáán-kisau-waasi Maníkóntáfésa ísámai póí tufú'mai amén-amaamba ifátuwena aú-amaamba simásimuwata ísaraumne. ¹³⁻¹⁴ Mináái Fasi'aénkó Ísu Káráisitintafena séna ímba Rífaín-andafakemban-ifo moóra'-anda Yúndaan-andafakemba paapé uráiyé. Naaófá'á Mósesé amáán-kisau-waasisafena siyónka'a ímba Yúndaan-andafaken-kwaasisafena siyáiyé. Ímba Yúndaan-andafaken-kwaasin-ofo Rífaín-andafaken-kwaasi Maníkóntáfésa imáyáa ésa póí tufú'mai óntan-taarera'o agaiyáamba ísaraumne.

Ísu Mérikišétekiyaam-amaan-kawaagon-ai.

¹⁵ Minááiígóní áwáuma maarán-iyé. Maníkó aú-amba aráátimena aú-aifa'-amaan-kawaago Mérikišétekinkaan-kwaasi iyáfasinankaraiye. ¹⁶ Ímba Rífaín-andafakemban-ifo fasi'aémpínkémbá maé'mae'a éna ímba tai'áíndawi aifa'-amáán-káwáá-í'a úmai iyáfasinankaraiye. ¹⁷ Mindásafena Maníkón-ai aúfái-wandaifimba agaimaréna séna moóráwígon-awí'a Mérikišéteki óraa'-amaan-kawaago uráintemba emá miyán-kísáú maimaé iyínone

Ísu Káráisitintafena siyáiyé. ¹⁸⁻¹⁹ Ááéraan-amba

Rífaín-andafaken-kwaasiti amáán-kisau ímba fasi'ámai wérontafena ímba túwa'nai úmai arupise uwátinkowana Maníkó ááéraan-amba ifátuwena moóra'-amba kawe'-ámbá aráásimuwata érai'e séta fasi'ámai méta Maníkómpátá wégune.

²⁰⁻²¹ Rífaín-andafakemba amáán-kisau-waasi iyáfasintinkonka'a úwoi iyáfasintinkesa ímba aái símai kááísamakaambanifo Maníkó Ísu Káráisitimba aifa'-amáán-káwáágómbó iyáfasinankonka'a aái símai kááísamakaiye. Mindásafena agaimaréna séna Fasi'aénkó séna emá amáán-kawaago éma maé'mae'a ínone séna mináái ímba taraisíníye

Maníkó wenááninkontafena símai kááísamakaiye. ²² Minááiígó ááéraan-ai iyáákowana Maníkó símai kááísamakontafena Ísu Káráisiti séna mináái érai'-ai waé'wae'a íníye siyáiyé.

²³ Moóra'-ai ísáaro. Ááéma amáán-kisau-waasi sáwífa'a mésa pósa púwúntemba anondáara'a fí'owima minkísáú maimaésa iyáambanifo ²⁴ Ísu Káráisiti maé'mae'a éna ímbo puwíndawi aifa'-amáán-káwáá-kísáú maimaéna iyéna ²⁵ maé'mae'a éna

kentáásáféna imáyáa éna Maníkómpá'á áísai úmae iyéna póna kanaa'á sáwí-imayaafinkenta wéfausinkaiye. Ísu Káráísitinka'a kááísamaisa méta Maníkómpátáámó kúnda-waasisa sáwí-imayaafinkenta wéfausinkaiye.

²⁶ Ísu Káráísiti aifa'-ámáán-káwáágó éna Maníkóntáféna imáyáa éna sáwí-aai wempímbá ímba wéraisana kawe'-aantemba úmai ména marapá'á sáwí-waasifimbo maúnka'a ímba sáwí'a uréna wiyómpa'a fasi'aén-áémpá'á iména miyán-áífá'-ámáán-káwáágó ména kanaatá seyaafá-tántáá'á wésuwa'nai-iyé. ²⁷ Waásimo sáwí'o untáfésawe miwímó sáwí'o untáfésawe Rífáin-andafaken-kwaasi aifa'-ámáán-kwáásí póí tufú'mai Maníkómbá áma'mae iyáambanifo Ísu Káráísiti sáwí'o í-áái wempímbá ímba wérowana póna miwímó uráantemba ímba póí tufú'mai Maníkómbá áma'mae iyéna waásimo sáwí'o ontáfénawe séna mimbórá-kanaa puwéna minkísáú tai'ásukaiye. ²⁸ Ámáán-aafinkemba aifa'-ámáán-kwáásí iyáfasintinkowasa mararákén-kwáásí pósa sáwí'a uráambanifo minámáánkó ánaaemba Maníkó símai kááísamarena séna miyá ónaumne séna wenáanimba sásákómbá iyáfasinankowana aifa'-ámáán-káwáá-í'a úmai maé'mae'a wéiyé.

8

Ísuma kentáásí aifa'-ámáán-káwáágón-aai.

¹ Súnda-aaigoni áwáuma maarán-iyé. Miyán-áífá'-ámáán-káwáágó kentáásí ámáán-kawaago wiyómpa'a ména iyáákamaimo kawaán-uráiwai ayáánúrapa'a fasi'aén-áémpá'á mara'á méraiye. ² Waásimo naambó ésamo Maníkóntáfésa mindáúmpá'á imáyáa ombánifo wiyómpa'a Fasi'aénkó naan-úramba úmakowana Ísu Káráísiti mimpímbá Maníkóní ufaen-dáúmpá'á iména aifa'-ámáán-káwáá-kísáú wémaiye.

³ Marapá'-áífá'-ámáán-káwáá póí tufuwésa tómbá maésa úmai Maníkómbó amíyantafesa iyáfasintinkaraafo Ísu Káráísiti kentáásí aifa'-ámáán-káwáágó moórátantaa'o Maníkómbó ámakaimba mindá puwéna wenáuma ámakaiye. ⁴ Waásimo sáwí'o untáfésa ámáánkomo siyáintemba póímo tufú'maimo Maníkómbó ámén-kisau wémaen-kwaasi méraafo Ísu Káráísiti marapá'ó ménaraa ímba póí tufú'mai Maníkómbá amísino. ⁵ Wiyómpa'o naan-úramba úmakaiwaini waé'maiyaan-damba marapá'á wéraisasa mindáúmpá'á ámáán-kisau wémaewe. Miyáumai naaófá'á Mósesé aifa'-ámáán-dámbó índasafena úwana Maníkó simáména séna Sáínai-omapa'a aráánamundandamba miyán-dámbá uwó súwana Mósesé wiyómpa'o wérain-dankoni waé'maiyaandamba úmakaiye. ⁶ Wiyómpa'a Ísu ámáán-kisaumo wémáin-kisaugo marapá'ó ámáán-kisaumo wémaen-kisau iyáákaraiye. Maníkó séna kawe'á uwátinkanaumne símai kááísamakain-aai Ísu Káráísitimo aráásímímba minááígó ááémo símáimo kááísamakain-aai gomba iyáákaraiye. ⁷ Ááémo símáimo kááísamakain-aai gomo waásimo arupísemo uwátínkarainkaka Maníkó ímba aú-aai símai kááísamakaisino.

⁸ Maníkó wení waási tuwánómbe sáwí'a uwaná mindásafena aaisambá séna maarán-áái súwana Maníkón-aai aúfái-wandaafimba agaimaréna séna

Fasi'aénkó séna ánaaemba moóra-kanaa tína'a aú-aai símai kááísamare'a Ísareri-waasiye Yúndaa-waasiye aú-aai símai kááísatinkanaumne. ⁹ Ísípi-marafakemba miwí tíwá'náma faútinke'a tí'mae'o téwándara'a aai símai kááísamakaundanifo mináái taráísúwa'a sínaaemba uwátimakauumne. Aú-aai símai kááísamare'a ímba ááéraan-aaiyaamban-ifo aú-aain-iyé Fasi'aénkó séna ¹⁰ moóra-aaiwara'a séna moóra-kanaa tína'a Ísareri-waasisafe'a aú-aai símáimo kááísatinkaandara'a kesí ámáamba tirumpiné imáyáafine tímé'a miwítí Maníkó méraanasa kesí waási-í'a

úmai ménaawe. ¹¹ Minkánáá tínsa miwítí waásiye fi'on-kwaasiye ímba táántesa sésa Maníkómpá'á teró sénááwe. Óraa'-waasiye úwoi-waasiye seyaafá'á é'a tiyáamba pósa ímba aneka'á táántanaawe. ¹² Sirumbá uwátinke'a sáwí-imayaa maitiyuwé'a misáwí-ímáyáásáfé'a ímba ímá'yáa úmae iyónaumne Fasi'aénkó siyáiyé

agaímaréna siyáiyé. ¹³ Maníkó aú-aai símai kááísamaranaumne siyáimba póna aifa'ó símáimo kááísamakain-aai ááéraan-aai isaná ááéraan-tantaa'a kárika'a wéna tai'áínifo ááéraan-aaimo éna kárika'a tai'áíníye.

9

Naaófá'á aifa'-ámáán-káwáágó purumakagóní naaemá Maníkómbá áma'mae iyúwana Ísu wení naaemá ámakain-aai.

¹ Naaófá'á Maníkó aifa'á símai kááísamakain-aaimo wérompinkemba Maníkón-ímáyáá mósá wémaron-aai wérowasa Maníkón-ímáyáámó mósá maráíyan-damba úmakaawe. ² Ampanta-námbá úmakesa moóra-ampanta afufumpimbá imakésa mósá fáítukopatafesa Maníkóní ufaen-úran-amaapa'e sésa múra fáítukopatafesa ufaen-dáúmpá'é sésa mimpímbá ómbá kúra'mai marésa taaré úmakesa mintáárérá'á Maníkóní péréti-tomba marésa ³ mósá fáítukon-daumpatafesa Maníkóní ufaen-úran-amaapa'e sésa ⁴ mimpímbá korí-óntántámbá úmakaan-taare marésa mintáárérá'á asaa-wiyúmbó ún-kana wéagaesa kawé-táwáámá úmaresa korí-óntán-kwándááísámbá mintáwáámá ánáan-kwimaresa mimpímbá korí-óntántámbá úmakaan-tawaafimba naaófá'á wíyómpakembo marapá'ó kunkáin-tonkon-awi'a máána-tomba mintáwááfímbá ma'mái minkáwé-táwááfímbá marésa naaófá'á Maníkó wení kísaura'a Éronimba iyáfasinankowana wení táúnkakemba árumo wíkáin-taumba mintáwááfímbá marésa naaófá'á Maníkómó Mósesembo simámakain-amaambo siyáánkai-amaambo óntan-kwandaaiya'o agaimakón-kwandaai kae'-wándáái mintáwááfímbá marésa ⁵ kae-tántáá'á ayóíwára-tántáákái óraa-kawe'a úmaresa sésa Maníkóní áwáuma fi'oran-awaugo póna sama kaiyé suwaná mintántáákáígó ayóígóráámbá mintáwáámá káátena Maníkómó miwítí sáwí-imayaamo maitiyúwón-tawaama káataraiye. Mindásafe'a káfé'a ímba ayáátáá'-aai agáúmne.

⁶ Miyá úmakesa aasiyaasi-kánáá ámáán-kisau-waasi minámáán-dánkómbá múra fáítukon-aempa'a iyésa kísau máúmbanifo ⁷ moóra-mora-aataiyá'a moóra-kanáa Maníkóní ufaen-úran-amaapa'a aifa'-ámáán-káwáágó iyéna póígoni naaemá maimaéna iyéna wemó sáwí'o úntafenawe waásimo ímbo táá'o isésamo sáwí'o untáfénawe miyá-sáwí'ó ombá maitiyuwáíndasafena mindááémá Maníkómbá ámakaiye. ⁸ Miyá éna Maníkóní Ufaen-ámútánkó maarán-úmaisá wéaraasimiye. Ámáán-dankombo múra fáítukaapa'o wéromba Maníkóní ufaen-dáúmpá'á wempá'á iyíyan-amba ímba afora'á wéraiye. ⁹ Mintántáá'á aiyowái'a úmai káfétaamo méraunda-waasisa wéaraasiminta maarán-íye. Maníkón-ímáyáámó mósá makón-kwaasi póí tufuwésa tómbá fakarésa úmai Maníkómbá ámakaambanifo miwí tirumpinkén-ímáyáá ímba sásá'-í'a uwátinkaraiye. ¹⁰ Miyáumai minámpá'á tóné noné nésa nombó perésamo ombá túsafesawe sésa miyá úwana Maníkó aú-amba aráátimuwana ááéraan-amba tai'áraiye.

¹¹ Miyámó uráambanifo Ísu Káráísiti aifa'-ámáán-káwáágó káfé'o wérain-amba kawé'-ámbá aráásiména ámáán-kisau wémáin-daumpa'a mindámbá ímba marapá'ó waásimo úmakaan-damban-ifo iyáákarain-damba sásá'-námbán-íye. ¹² Mimbórá-kánáá Ísu Káráísiti Maníkóní ufaen-dáúmpá'á wíyómpa'a Maníkó méropa'a iyúmba

ámáán-kisau-waasigomo mémegoni naawé purumaka-aráákoni naawé maimaénamo iyáintemba ímba miyá uráifo wení naaemá maimaéna iyéna sáwí'o úmaisaaomo méraundafinkenta siyáínata aúí'a úmaisaa maé'mae'o ondasáfénasa miyá éna pukáíye. ¹³ Mémegoni naawé purumakagóní naawé anááé-aráá'a purumaka-aráá'o agaisukáampinken-kanawe Maníkón-aúranka'o sáwí'o uráan-kwaasi tinepaká'á tufimpín-kwéesa miwí túma kawé'á uwátínkówana Maníkó tuwánéna séna kawé'an-íye siyáíye. ¹⁴ Mémegoni naaesáné purumakagóní naaesáné miyá uráambanifo Ísu Káráísitini naaegómá iyáákaraiye. Wempímbá ímba sáwí-aaí wérarwai Maníkóní ámútanko maé'mae'o iwáí wesé'a méraintafena wení naaemá kumúwana wenáúma Maníkómbá ámakaiye. Sáwí'o wéowini áwáugo ta'ótokaimpinkemba faúsinkainanasa kentáásirumpimba ímba aaí wérainata Maníkóní kísau máéndasafenasa wení naaemá kumúwana wenáúma Maníkómbá ámakaiye.

¹⁵ Mindásafena ááéraan-aaí símai kááísamakonka'a sáwí'o uráampinkembo faútinkaindasafena Ísu Káráísiti pukáíye. Mindásafena Ísu Káráísiti aú-aaí símai kááísamakaimba póna Maníkómó óraaka'o séna kawé'ó uwátínkáanda waé'wae'a íniyemo siyáimba Maníkómó wétaantain-kwaasi maenááwe.

¹⁶⁻¹⁷ Wépuwesamo ombá miwítí moparáwímbá tuwíntinkesa símai kááísamaresa wépuwowe. Moóráwigo puwíndasafena éna wení moparáwímbó maíyan-aaí wésifo úwoimo méraindara'a ímba maenááfo puwínasa érai'a púwiye sésa maenááwe. ¹⁸ Miyáumai naaófá'á Maníkó aifa'-áái símai kááísamakonka'a Mósesé póí tufúwana mimpóígóní naaemó kunkáintafena Maníkó símai kááísamakonka'a ¹⁹ aifa'á Mósesé seyaafá'-wáásífímbá Maníkóní ámáámba seyaafá'á simátimena purumaka-aráákoni naaefímbá non-úrumba fatímakena méme-ayauma taemóka'a úsumarena mindááéfímbá tántámai Maníkón-aaí agaimái makáan-aufai-wandaaiya'a tufimpín-umarena waási tinepa'á miyá uwásuwena ²⁰ séna maandááemá aiyowái'a úmai aráátimumpo Maníkómó símimo kááísamakain-aaí fasi'aén-áái wérarifo ísámai kawé'an-oro séna ²¹ miyáumai mindááemá Maníkón-ímáyáámó mósá wémaron-danka'a tufimpín-umarena mindáúmpá'ó wéron-tantaaka'a miyá úmakaiye. ²² Érai'a Maníkóní ámáánkoni áwáufa'a naaegó seyaafá'-tántá'á kawé'á uwátínkáísana moóráwigowai'í póíya'i ímbo púwísanamo wení naaemó ímbo kúmínkaka Maníkó sáwí-imayaa ínta maisiyúwáísino. Naaemá kunkáimba póna Maníkó kentáási sáwí-imayaasa wémaisiyuwaiye.

Ísu sáwí-imayaasa maisiyuwáíndasafenamo pukáin-aaí.

²³ Maníkón-ímáyáá mósá makáan-dane mindáúmpá'ó wéron-tantaa'e maarán-íye. Wíyómpa'o wérain-dane mindáúmpá'ó wérain-tantaa'e miwání waé'maiyaandamban-íye. Mintántáá'ó marapá'ó wéron-tantaaka'a póígoni naaesámbá kawé'á uwátínkówana mindá kawé'á uráambanifo wíyómpaken-tantaaka'a ímba póígoni naaesámbán-ífo iyáákaraiwaini naaesámbá kawé'á wéuwatinkaiye. ²⁴ Miyáumai Ísu Káráísiti wíyómpa'a iyéna Maníkón-aúranka'a iména kentáásáfénasa imáyáa éna Maníkómbá wéaisai-íye. Úmakaan-damba naan-úrunkoni waé'maiyaandamba ímba iméraifo wíyómpa'a iména kentáásáfénasa imáyáa éna Maníkómbá wéaisai-íye. ²⁵ Moórá-mora-aataiya'a moórá-kanaa Maníkóní ufaen-dáúmpá'á

aifa'-ámáán-káwáágó póígoni naaemá maimaéna iyóíyo uráintemba Ísu Káráísiti ímba miyá uráifo mimbórá-kánáá wení naaemá maimaéna móamakaiye. ²⁶ Ísu Káráísitimo miyáumaimo maimaé iyóíyo urénaraa wíyóne marawé úmaronkakemba moórá-mora-aataiya'a moórá-mora-kanaa pu'mapu'ma'á úmaena iyísino. Ímba

miyá éna ááéraan-kanaa kárika'a tai'ónka'a marapá'á kuména sáwí-imayaasaamo maisiyuwáíndasafenasa mimbórá-kánáá pukáíye. ²⁷ Kentáásí kanaamó tínataamo puwóndasa kesáámó méraundawini áwáusafenasa sísaí íníye. ²⁸ Miyáumai sáwífa'-waasiti sáwí-imayaa maitiyuwáíndasafena mimbórá-kánáá Ísu Káráísiti puwéna Maníkómbá wenáúma aména aneka'á kuména ímba sáwí-imayaamo maitiyuwáíndasafena kumínífo wéamu'maraan-kwaasimo kuntiyáíndasafena kumíníye.

10

¹ Mósesemo siyáin-amaankoni aambá ímba aan-úrambilan-ifo Ísu Káráísiti kawé'ó uwátínkáíwaini aankóní waé'maiyaan-amban-íye. Miyáumai moórá-mora-aataiya'a amáán-kisau-waasi póí tufú'mai Maníkómbó ámakaamba miyán-kísáúgó Maníkómpá'ó tiyáan-kwaasi ímba arupíse uwátínkaraiye. ² Póímo tufú'maimo Maníkómbó ámakaan-anko kawé'ó uwátínkarainkaka Maníkón-ímáyáámó mósá makáawi miwífimbá aoisaambá ímba wérowasa sáwí-tantaatafesa ímba umbaí tésa ímba póí tufú'mai Maníkómbá ama'maesa iyówisino. ³⁻⁴ Énifo maará wéowe. Purumakagóní naaegówé mémegoni naaegówé ímba kanaa'á sáwí-imayaa maitiyukaimba pósa moórá-mora-aataiya'a póí tufú'mai Maníkómbó ámakonka'a miwítí aoisaantáfesa imáyaa uráawe.

⁵ Miyáumai Ísu Káráísiti marapá'ó kumíndasafena éna Maníkóntáféna séna póímo tufú'maimo embó ámakaane tómbó ámakaane ímba embá arááíma wétaifo kemá embá arááíma táínda-i'ó ondasáfé súma to'mayaa uwásínkaraane. ⁶ Póímo agaisukáantafe ímba amoí wéone. Sáwí'ó uráantafesamo póímo tufú'maimo ámakaamba mindásafe ímba amoí wéone ⁷ súnnda maará súnne. Enáái aúfáí-wandaafimba kentáféna símai agaimaréna séna Maníkóo kemá mé'a embá arááímo táínda-i'a úmai ménaumne símai agaimakáintemba wéune súnne

Maníkóntáféna Ísu siyáíye.

⁸ Aifa'á Ísu Káráísiti séna amáámbo siyáinten-úmai póí tufú'mai ámakaane tómbá maimáí ámakaane póí agaisukáane sáwí'ó uráantafesa póí tufú'mai ámakaambanifo minánkó ímba arááíma wétaisa amoí ímba wéone ⁹ simásuwena séna Maníkóo kemá mé'a embá arááímo táínda-i'a úmai ménaumne siyáíye. Mindásafena Ísu Káráísiti póímo tufú'maimo Maníkómbó ámakaunda-anta ifátuwena aú-amba Maníkómbó arááímo táínda-imayaamo arááíwaunda-anta aráásímakaiye. ¹⁰ Ísu Káráísiti Maníkón-ímáyáá arááíwaena Maníkómbá wenáúma aména mimbórá-kánáá pukáimba póna sáwí-imayaasa maisiyuwénasa Maníkóndé-ita uwásínkaraiye.

¹¹ Aasiyaasi-kánáá amáán-kisau-waasi iyáfasinesa mimbórá-kísáú maésa póí tufú'mai Maníkómbó ámakaamba minkísáúgó ímba kanaa'á sáwí-imayaa maitiyukaimbanifo ¹² Ísu Káráísiti mimbórá-kánáá Maníkómbá wenáúma aména pukáíye. Sáwí'ó uráantafenawe sáwí'ó ondasáfénasaawe puwéna minkísáú tai'ásuwena Maníkón-ayáánúrapa'a fasi'aén-áémpá'á mara'á iména ¹³ Maníkómó wení namuro-wáásímó tínkaminanamo wemó iyáákaindasafena amu'maréna iméraiye. ¹⁴ Miyáumai Maníkómbá wenáúma ámakaimba pósa Maníkóndé-i'ó uwátínkáín-kwaasi sásá'-í'a úmae iyónááwe.

¹⁵ Minááísáféna Maníkóní Ufaen-ámútánkó aforatá simásimuwana Maníkón-aaí aúfáíimba agaimaréna séna

¹⁶ Fasi'aénkó séna moórá-kanaa tína'a aú-aaí símai kááísatinkaandara'a kesí amáámbo tirumpiné imáyáafine timénaumne siyáíye.

¹⁷ Moórá-aaiwara'a séna miwítí aoisaané ámáánemo taráíyaamba ímba mindásafe'a imáyáa úmae iyónaumne siyáíye

agaimaréna siyáíye. ¹⁸ Maníkó miwítí aoisaambá maitiyuwéna ímba imáyáa úmae íyísana póna sáwí'lo uráantafesamo póimo tufú'maimo Maníkómbó ámakaan-amba tai'áíye.

Maníkónópata iyónomo siyáin-ai.

¹⁹ Miyá isaná kesí waásisono. Ísu Káráísiti puwúwana wení naaemá kumúwana kentáásí aambá wikáimba póta ímba sáatafeta éta Maníkóní ufaen-dáúmpátá wéiyune. ²⁰ Puwéna Maníkómbá wenáúmo ámakaintafena aú-amba waé'wae'lo índa-amba aráásimena Maníkóní ufaen-dáúmpá'á mósá fáitukon-ampanta fawásámai aambá wi'mái Maníkómpátá iyónnda-amba aráásímakaimba mindásafetaawe ²¹ wemá óraa'-amaan-kisau-waasigo Maníkóní waásiya'a káráwiyaimba mindásafeta ²² Maníkómpátá iyóno. Kentáásí sáwí-imayaasa maisiyúwáisanasa kentáásirumpinta ímba aai wéraisata kawe'-nóntá pésínkáísata wenááigonta sirumpintá ta'ótoreta Maníkómpátá simankúkúmba éta Maníkómpátá iyóno. ²³ Maníkón-ai érai'-aain-iye séta póta fasi'ámáisa ta'ótoreta ínta ifátuweta Maníkómó kawe'á uwátinkanaumne siyáintemba miyá índa póta wenáái fasi'ámáisa ta'ótoreta amu'maréta méta miyásá onó. ²⁴ Kesáa imáyáasa éta moórá-mora-waasi túwa'nai úmai fasi'aéné imáyáawe tíméta kawe-kísáúsá wémaeta miyásá onó. ²⁵ Maníkóntáféta imáyáa éta túwaandu úmae iyéta tuwímbaimo túwaandu úmimo tukáantemba kesáa ímba miyá éta túwaandu úmae iyéta moórá-mora-waasisa fasi'átinkanaumne. Ísu Káráísitimo kumínda kári-kanaa wérintafeta moórá-mora-waasisa fasi'átinketa miyásá onó.

²⁶ Ísáaro. Maníkóní érai'-aai iséta ta'ótoketa kentáásí imáyáafinkembo wembó sínaaembo uwámétaamo sáwí'lo úmaetaamo iyónanasaamo éna Maníkó sáwí-imayaasaamo maisiyuwáindasa fí'on-amba ímba wéraifo ²⁷ sáatafeta onanamó Maníkómbó tínaaembo uwámiyantafenamo sáwí-meyambo tímínasa óraa'-iyafimbo káwíyantafeta amu'maréta ménaumne. ²⁸ Mósese tímún-amaambo taráíyaawi aafimbá iyáfasintinkaresa kaumbo-kae'-wáásímó tuwánésamo sésa érai'a miyá wéowe sésamo ésa ímba tirumbá uwátinkaiyamba tínkamiyasamo puwíyamba ²⁹ mindá umbai-tántáá'án-ifo Maníkón-ááninkomba tínaaembo uwámémba mindá óraa'-umbai-tantaa'an-ifo Maníkó símai kááísamakonka'a Ísu Káráísitini naaemá kumúwasa sáwí'lo umbá maitiyukaimba mindásafesa sésa sáwísamban-iye síyawi óraa'a sáwí-meyamba maénááwe. Maníkóní ámútanko úwoimo súwa'nai iwáíntáfésa símai sáwí'a uwánkaraawi óraa'a sáwí-meyamba maénááwe. ³⁰ Maarán-ááímó siyáimba mindá Maníkó póna maará siyáíye.

Sáwí'lo iyawini anondáa-meyambo tíménda mindá kendén-iye. Sáwí-kisausafe'a méyámbá tíménaumne

séna moórá-aaiwara'a séna
Fasi'aénkó wení waási tísai úmai iséna
tuwínkaa'a úmai-meyamba tímíníye

siyáíye. ³¹ Maníkó fasi'aénkwáráwí póna tíkena sáwí-meyambo tímínda mindá óraa'a táatafesa ónááfo Maníkóntáfé'a imáyáa é'a túwaandu úmae iyé'a moórá-mora-waasi fasi'átinkanaawe.

³² Ááéma Maníkó kembiwísáféna sámó kátinkonka'a umbai-tántáá'á tímúwa'a ímba ifá'á túwómba fasi'ámai méraafo mindásafe'a imáyáan-oro. ³³ Moórá-mora-kanaa seyaafá'-wáásí túranka'a sáwí'a uwátinkesa símai sáwí'a uwátínkómbanifo fasi'ámai mé'a moórá-mora-kanaa kentí waásimo sáwí'lo uwátínkómba túwa'nai úmae

íyúwasa kembiwíwará'á sáwí'o uwátínkómba fasi'aráawe. ³⁴ Maníkóní waási-i'o unkákémbá kempínkémbá tuwímbai ándáfa'o mótínkómba tiruntafé'a uwátínkówasa kentí moparáwimbó tafiyúmba ímba imáyáa é'a sé'a iyáákarain-tantaa'a wiyómpa'a wéraitmba póna waé'wae'a íníye suwaná tirunkó kawé'á uráíye.

³⁵ Miyá uráafo Maníkóntáfé'a fasi'ámai mé'a kawé'-mékámá wémaewe. ³⁶ Maníkóní imáyáafinkení'a é'a wemó miyá uwátinkanaumnemo siyáin-tantaa'o maíyantafe'a fasi'ámae iyíyana ímba tuwesarái íno. ³⁷ Miyáumai naaófá'á Áísáya Ísu Káráisitimo kumínda amu'maréna ména Maníkón-aai aúfáifimba agaimaréna séna ampáán-kánaá wéraitmba póna

tíndawi ímbo amu'maráínda é'a tíníye

agaimaréna siyáíye. Moóráfa'a agaimaréna séna

³⁸ kesí waásigo arupíse úmai méraiwai kesááisafenamo érai'emo sénamo amankúnkúmba ímbá póna aúí'a úmai méraitmba póna inkaisénamo siyuwé kóína'o

é'a ímba aamoí uwánkanaumne siyáíye

agaimaréna siyáíye.

³⁹ Minááímó siyáimbanifo kesáámá ímba miyán-kwáásísá úne. Inkaisésamo auwé kówésamo sáwí-aempa'o méraan-kwaasiyaanta kesáá ímba úndasa Maníkón-aaisafeta simankúnkúmba éta kawé'á úmaisa maé'maeta ónaumne.

11

Maníkón-aaisafesa timankúnkúmba on-áái.

¹ Maníkón-aaisafesa érai'e sésa wenká'á timankúnkúmba on-ámá maarán-ámán-íye. Maníkómó to'mayaa uráin-tantaatafeta séta éraika-tantaa'an-íye séta amu'maréta méta súrantantaamo ímbo awánáúnda-tantaatafeta séta érai'a wéraiye sune. ² Kentáá síwá'náma Maníkón-aaisafesa érai'e sésa wenká'á timankúnkúmba untáféna Maníkó séna kawé'an-owe siyáíye.

³ Naaófá'á Maníkó séna wiyóne marawé paápé uwó súwana paápé uráísata minááísáféta érai'e séta wéisaumne. Ímbo awánáúnda-tantaapinken-tantaatamba awánáúnda-tantaa'a Maníkó úmakaiye.

⁴ Naaófá'á moóráwígon-awi'a Éperi Maníkón-aaisafena érai'e séna póí tufú'mai agaimái Maníkómbá ámakowana awaaón-áwí'a Kéni wemá tómbá fáká'mai Maníkómbá amúwana Éperi Maníkómó siyóntembo úntafena Kénimo ámakowaimba iyáákaraiye. Éperi Maníkón-aaisafena érai'e séna wenká'á amankúnkúmba úntafena Maníkó ámakon-tantaa'a awánéna kawé'an-íye séna wembá awánéna arupíse úmai méraandawi óne siyáíye. Naaófá'á Éperi pukówasa wentáfésa sésa Maníkón-aaisafena érai'e séna wenká'á amankúnkúmba ún-kwaasin-íye sewatá wéisaumne.

⁵ Naaófá'á moóráwígon-awi'a Ínóki Maníkón-aaisafena amankúnkúmba úntafena Maníkó púwifo séna kunáí'maena wiyómpa'a móankarowasa ayaafái uwáása túwómbanifo Maníkómó áikomba ímba awánaraawe. Ínókimba Maníkómó ímbo kunáíkonka'a moóráwigo Ínókin-aai aúfáifimba agaimaréna séna Maníkó aamoí ínkwaé-i'a úmae iyáíye agaimaréna siyáin-aaisafeta séta Ínóki Maníkón-aaisafena amankúnkúmba uráíye sune. ⁶ Maníkómpá'ó tewí Maníkó ména wembó saafá íyan-kwaasi kawé'ó uwátínkáin-aaisafesa aifa'á sésa érai'-aain-íye

sésa wempá'á wétewe. Ímbo érai'-aain-iyemo sésamo ésa ímba wempá'á ténááwe. Miyáumai Maníkón-aaisafesamo ímbo érai'e sésamo wenká'ó ímbo timankúnkúmba íyawi Maníkó ímba aamoí uwátinkainiye.

7 Naaófá'á Maníkó Nówaamba simáména séna ánaaemba nonkó fiyéna waási tínkaminiye simámuwana iséna séna érai'e séna non-afófora'lo nínda-taomba úmarena wení aare-iyámpóíye wenanááfú'e imérowana nonkó miwí ímba nawíkaraiye. Nówaa Maníkón-aaisaféna érai'e séna amankúnkúmba úntaféna Maníkó Nówaantaféna séna arupíse úmai méraane súwana Maníkómó marapá'-wáásímó sáwí-meyambo tímínda-aai iséna simátímakaiye.

8 Naaófá'á Maníkó Émbaramuntaféna séna ení maramá tuwé áménda-marafa'a waaó súwana érai'e séna wení maramá tuwéna ímbo awánóm-barafa'a Maníkómó amúpa'a kuréna ⁹ Maníkómó aménaumne siyóm-barafa'a koména minááísáféna érai'e séna fí'om-barafaken-kwaasigoraamba wááu-namba úmarena ma'ééimbaniye. Mimbárá Émbaramuntafenamo siyóntemba ááninko Áísáakinte anáwainko Yékopuntetafenawara'a tíménaumne siyóm-barafa'a Émbaramu-iyaise mésa wááu-namba úmarea méraawe. ¹⁰ Émbaramu miyáumai ména moórá-naopataféna imáyáa éna Maníkómó wiyómpa'lo to'mayaa úmakain-daopa'a fasi'aén-áfómbá

waé'wae'lo índa-naopataféna imáyáa éna
amu'maréna ma'ééimbaniye.

¹¹ Émbaramu awaainínkón-áwí'a Séraa Maníkón-aaisaféna érai'e siyáíye. Maníkó simáména séna iyámpói ma'ankáínone súwana érai'a wemó sintembó owín-iyé séna iyámpóímo ma'ánkáánda-kanaa tai'áraiye séna ímba imáyáa úwana fasi'aémbá amúwana ámú'a kauréna iyámpói ma'ánkaraiye. ¹² Miyáumai Émbaramu iyámpói ma'ankómbo waurámbó kómpinkemba sáwífa'-waasi aísaaftantambo íyawisaféna wiyómpa'lo o'ó sáwífa'lo wéraisanamó nompá'ó nonáámááímó sáwífa'lo wéraintemba miyán-kwáásí uwasá ímba kanaa'á toráúraawe.

¹³ Maanáúfáífímbó túwí'lo agaimaráúnda-waasi Maníkón-aaisafésa érai'e símae iyésa wenká'á timankúnkúmba úmae iyésa pukáawe. Maníkó óraaka séna miyá uwátinkanaumnemo siyáin-tantaa'a ímbo máúmbe némpa'a wérowasa úwoi aai iséna aamoí ésa sésa marapátáámó méraundasá fí'om-barafaken-kwaasiyaamba úmaisá ampáánká'á méranaumne símae iyésa pukáawe. ¹⁴ Miyán-ááímó sen-kwáásí miwítí mara-úrappa'a imáyáa uwatá ísaraumne. ¹⁵ Miwímó tukóm-barasafesamo imáyáamo urésaraa kouweráíyan-amba wérowasa pósa awánaawisino. ¹⁶ Ímba miyá ésa wiyómpa'lo iyáákarain-aempa'a imáyáa uráawe. Mindásaféna Maníkó aamoí éna séna kesí waásin-owe séna póna miwítí maru'á to'mayaa uráíye.

¹⁷⁻¹⁸ Maníkó Émbaramuntaféna óraaka séna enááninko Áísáakimpinkemba enaísaaftantambo íyawi paápé ónááwe siyéna ánaaemba moórá-aai áísai úmai isánae séna enáánimba Áísáakimba tufú-simiyo súwana Émbaramu séna Maníkó simásiména séna enááninko Áísáakimpinkemba enaísaaftantamba ónááwe siyáimba érai'a miyáumai paápé uwásinkainiye séna Áísáaki mimbórá-iyámpói úwana ímbo ta'ótoromba áí'maena tufuwíndasaféna éna ¹⁹ imáyáa éna séna Maníkó kanaa'á puwíndafinkemba íyáfasinankainiye séna tufuwíndasaféna úwana Maníkó séna étuwaao súwana ifátuwéna ááninkomba tufúwana púwóraampinkemba áíkaiye.

20 Áísáaki Maníkón-aaisafena amankúnkúmbo úntafena Maníkómó ánaaembo paápé índa-tantaatafenamo siyón-aaisafena ááninkai Yékopunte Ísonte aasumí'a tímakaiye. 21 Ánaaemba Yékopu waurámbá kéna puwíndasafena éna táúmba faiyéna kífaena Maníkón-aaisafena amankúnkúmbo úntafena Maníkón-ímáyáá mósá maréna ánaaembo paápé índa-tantaatafenamo siyón-aaisafena Yósepin-ááninkai aasumí'a tímakaiye. 22 Ánaaemba Yósepi waurámbá kéna puwíndasafena éna Maníkón-aaisafena amankúnkúmbo úntafena simátimena séna Maníkó kentáásí waási Ísareri-waasi Ísípi-marafakemba faú'mai tí'maena kentáásí marafá'ó mótinkaindara'a kesiyáántámba maimaésa máútaaro Yósepi siyáiyé.

23 Ánaaemba Mósesen-anófoi wembá ma'ánkaresarai awánésarai kawé'-iyámpóin-iyé sésarai Maníkón-aaisafesarai timankúnkúmbo uyantáfesarai

Ísípi-marafaken-oraa'-waasigo iyámpóisomba tínkantuwaromo siyón-aaisafesarai ímba táátafesaraimo uyambá mináái taraisésarai Mósesemba aúpá'á ánkaryana kaumbo-wiyómbá maisuwówana minóráá'-wáásígón-ayáámúnko áí'maena wení naaúmpa'a móankarowana 24 ánaaemba Mósesé óraa'a úwasa awánaésa sésa Ísípifaken-oraa'-waasigon-ayáámúnkon-ááninkon-iyé suwaná Mósesé Maníkón-aaisafena amankúnkúmbo úntafena miyámó sun-áái ánaaemba uwátimena séna kemá ímba wenáánimba úne siyáiyé. 25 Ísípifaken-kwaasi sáwífa'-moparawimba maréna sáwí'ó untáfésa aamoí umbá Mósesé mindá ááémo tai'áinda-tantaatafena ímba arááíma tówana séna umbai-tántáá'ó simiyambo éna kanaán-iyé séna Maníkóní waási wení waási póna méron-aempa'a koména 26 imáyáa éna séna Maníkó kentáásíféna tiyáíndawiye séna iyáfasinankaraiwaini kísau máénda póna umbai-tántáá'ó kempá'ó tinda minánkó Ísípi-waasiti sáwífa'-moparawimbo máénda-ankomba iyáákaraiye séna Maníkó kawé'-meyámbá simíniye-imayaa éna miyá uráiyé.

27 Ánaaemba Mósesé Ísípi-marafa'a tuwé'a kónaumne siyónka'a óraa'-waasi aaisambá áúwana Maníkón-aaisafena amankúnkúmbo úntafena wenáároi ímba inkaiséna úwoi kówéna Maníkómbá ímba túrantamba awánaawimba imáyáafinkemba awánaantafena úwoi kóuraiye. 28 Ánaaemba Ísípifa'a Maníkóní kísau-waasigo wiyómpakewi moóra-mora-naumpimpakemba aifaráán-iyámpóí tínkamindasafena úwana Mósesé Maníkón-aaisafena érai'e siyóntafena Ísareri-waasiti aifaráán-iyámpóí ímba tínkaminkwae séna Ísareri-waasisafena póí tufúk'é'a onta-táiyá'á naaemá a'maré'a mimpóí kemá naaró súwasa miyá uráawe. Mindásafesa áwí'a sésa paasofa-tánóné siyáamba mindá tíyótaimo í-tánóné siyáawe.

29 Ánaaemba Ísípi-marafa'a Ísareri-waasi tuwésa tésa óraa'-nonkon-awi'a naae-nóné supa'á tésa Maníkón-aaisafesa timankúnkúmbo untáféna mindónkó tuwínkaa'-úwasa nonáámááiyafamba kofatowasá Ísípifaken-kwaasi wa'maésa tésa mindómpímbá tuwaná mindónkó kúwátawisena minkwáásí tínkantasaraiye.

30 Ánaaemba Ísareri-waasi sésa Yéríko-naopaken-kwaasi kotínkantuweta mimbárafá'á koménae sésa kumbá Maníkó miyán-oro siyómba érai'e siyóntafesa mindáó'a óntantambo sí'ó úmakopa'a kóukutauku uwááesa tóso émesa afa'móráera'a miyá ésa afakaeténgomba komiyá uwaná weyáárika'a misí'á tawísímaena marapá'á kumúwasa Yéríko-waasi tínkantuwesa koma'é'ómbaniye. 31 Ísareri-waasi Yéríko-naopa'a ímbo kurónka'a kae'nárai ti'márówasarai mindáópa'a koawánamaranae

sésarai kuyambá moórá-ininkon-awi'a Ré'ápi sáwí-anka'o nún-ininkoni naaúmpa'a kuyaná Maníkón-aaisafena érai'e séna minkáé'nárai aúpá'á tiyuwówasarai tiyááye. Ísareri-waasi Yéríko-naoapaken-kwaasi kotínkantuwe'a koménae sésa kurónka'a Yéríko-waasi Maníkón-aaisafesa ímba timankúnkúmba urówi tínkamesa Ré'ápi Maníkón-aaisafena amankúnkúmba ún-inimba ímba tufúkáawe.

³² Seyaafá'-wáásí tááimo agáénda ayáátáá'-aai ímbá pó'a seyaafá'-wáásí táái ímba agaénaumne. Miwí túwí'a Kíndiyoni úwana Péréki úwana Sámúsoni úwana Yépéta úwana Téfiti úwana Sámúwéri úwasa Maníkón-aai simátímakowiye miyáumai-waasi ésa ³³ Maníkón-aaisafesa timankúnkúmba untáfésa pósa miwífínkémbá tuwímbai namuro-wáásí iyáákesa arupíse úmai miwítí waásiya'a káráwiyesa Maníkómó óraaka'o séna miyámó ónaumnemo siyóntemba úmai mérowana Maníkó afáá'-iyán-tóika'a awáá urówana ímba unkutúwasa mésa ³⁴ miwífínkémbá tuwímbai óraa'-iya pisíntukowasa miwítí namuro-wáásí tínkamonae uwaná Maníkó tíyótai úwasa kawé'-úmai mésa ímba fasi'ámai mérowana Maníkó fasi'átinkowasa mésa miwítí namuro-wáásí tínkantuwesa maé'ómbaniye. ³⁵ Tuwímbai-inimba Maníkón-aaisafesa timankúnkúmba untáféna miwí timááraamo pukómpinkemba Maníkó iyáfasintinkaraiye.

Namuro-wáásí tuwímbai ta'ótoresá sésa Maníkómbó tínaaembo uwámiyataamo éta ínta tínkameta étinkanaumpo Maníkómbó tínaaembo ímbo uwámiyataamo éta tínkamonaumne suwasá Maníkómbá ímba sínaaemba uwámenaumne sésa imáyáa ésa púwónana Maníkó súwa'nai ínata wíyómpata maé'maeta ónaumne suwasá tí'o úni'a uwátínkówasa pukáawe. ³⁶ Maníkón-aaisafesa timankúnkúmba untáfésa miwítí namuro-wáásí tuwímbaisafesa tuwíyáái ésa tínkambae iyésa tuwímbai tíyayaanka'a kárá'umai tí'maesa ándáfa'a máwétiyuwesa ³⁷ tuwímbai óntantamba tínkamuwasa púwúwasa tuwímbai paepáétamba karánaara uwásuwesa tuwímbai paepáétamba túfimba faiya'naiya uwasá púwúwasa tuwímbai ímba kawé'-únánkwátói urésa sipisípi-ayau-unankwatoí uwasá tuwímbai méme-ayau-unankwatoí urésa ímba kawé'-náúmpímpá'á waésa úwoífaka'a kowáísáwái ésa ímba tómbá makówasa sáwí'a uwátinkesa umbai-tántáá'-í'a uwátinkesa ³⁸ kawé'-wáásí-í'a úmai mérontafesa tí'mátuwowasa waásimo ímbo méropa'a nésa omápa'a mésa maipíné óntan-aifine waésa miyáumai mésa kawé'-wáásí pósa sáwí'o uwátínkówifimba ímbo máúmba keyáára'a maé'ómbaniye.

³⁹ Miyán-kwáásí Maníkón-aaisafesa timankúnkúmba untáféna Maníkó séna kawé'án-owe siyáifo marapá'ó méronka'a Maníkómó miyá uwátinkanaumnemo siyáíntantaa'a ímba awánowana ⁴⁰ Maníkó miwísáféna amu'maráaro séna ánaaembo kesétaamo méraíyan-kwaasisafena imáyáa éna kawé'-ámbá kentááwé miwíyé sásá'-í'o uwásinkainda-anta wisínkaraiye. Mindásafesa marapá'ó méronka'a ímba awánaraawe.

12

Maníkó kentáásifowai-i'o wéin-aai.

¹ Miwí miyáumai maé'ómbanifo kesáa maarásá ónaumne. Miwí Maníkón-aaisafesa timankúnkúmba uráawi túwaandu ompímbá kesáa afufumpinkáántá méraunasaraanta Maníkón-aaisafesa timankúnkúmba on-ámbá aráásíméwata mindásafeta umbai-tántáá'á ifátuweta kentáámó sáwí-imayaagomo ta'ótokaimba ifátuweta waásimo tuwaantantésamo mimbórá-imáyáámó arááiwáéntemba Maníkómó aráásímakainampata ímba suwesarai ínata fasi'ámaisá kónaumne. ² Waásimo tuwaantantésamo ayáiyá'ó wéráim-beyantafesamo imáyáamo ontembá Ísuntafeta aantemba imáyáasa onó. Ísu imáyáasa símakaisata Maníkón-aaisafeta simankúnkúnta únanasa imáyáasa símimba póta Maníkómpátá kááísamai maé'maeta úmaeta iyónaumne. Ísu ánaaemba

arunkó aamoí índa-imayaa éna póna aaraa-táiyá'ó puwíndasafena ímba a'áo séna aaraa-táiyá'ó púwón-antafesamo tigesáfésamo ombá ímba imáyaa éna póna Maníkó kawáán-uráiwain-ayáánúrappa'a fasi'aén-áémpá'á mara'á méraiye.

³ Ísuntafe'a imáyáan-oro. Marapá'ó méronka'lo sáwí-waasi sáwí'lo uwánkáfa'lo iyúwanamo fasi'ámaimo maé'éintemba imáyaa é'a ímba tuwesaraí ina'a ímba ifátuwemba fasi'ámai méraaro. ⁴ Aoisaambá ayaawaiyé'a fasi'ámai méraampinkemba ímba tínkamowa'a pukáawe. ⁵⁻⁶ Maníkó fasi'átinkaindasafena séna kesiyáámúntone kesáánintone isáaro súwana agaimaréna siyáin-aai imáyáan-oro. Maarán-áái siyáiyé. Fasi'aénkó arumbó tímakawai arupise uwátinkena kesáánimba owémó siwáísáféna kesáái isáíwae séna wétinkamiye. Mindásafena kesááninkoo Fasi'aénkó arupise uwánkáimba ímba sáwísamban-iyé-imayaa éma sáwí'lo uráanda óraaka'lo simámakaimba enarunkó

ímba sáwí'la íno

agaimaréna siyáiyé. ⁷ Umbai-tántáá'ó kempá'ó timbá Maníkó kawé'á uwátinkena wení iyámpói owaná póna miyá wéuwatinkaiye. Seyaafá'-iyámpói kawé'ó iyantafesa miwí tinófoi arupise wéuwatinkaawe. ⁸ Maníkó seyaafá'á wení iyámpói umbai-tántáápínkémbá arupise uwátínkáimba umbai-tántáá'ó wérarwai Maníkóní iyámpóín-fo umbai-tántáá'ó ímbo wérarwai megusáí-iyámpóín-owe. ⁹ Moórá-aaiwara'lo súnnda isáaro. Marapákén-késífóisaisa arupise uwásínkaraawata miwí táái iséta miyáumai wiyómpaken-kentaasifowan-aai iséta kawé'-úmai méta minóráá'-ááísá miyásá onó. ¹⁰ Kári-kanaa marapákén-késífóisaisa miwítí imáyáafinkemba arupisesa uwásinkanaafo Maníkó kawé'á uwátinkanae séna kawé'-aantemba úmais méraandasafenasa wemó kawé'ó úmimo méraintemba miyásá ondasáfénasa arupisesa wéuwasinkaiye. ¹¹ Arupise uwásinkaindarata sirunkó umbaí táinata ínta aamoí éta ánaemba minúmbáí-tántáákó kawé'ó uwásinkaindarata minúmbáí-tántáákóní anondáá kentáásirunko aáno úmaisa wérainata kawé'-úmaisa méranaumne.

Miyám-baaran-oromo siyáin-aai.

¹² Miyáumai káráwiye'la tiyáántán-kwiyé'la ¹³ arupise-amba imáyaa úmai arááíwáéro. Kempínkémbá tuwímbai tuwánésa sáwí-amba arááíwáéfo sé'a kawé'-úmai mé'a arupise-amba arááíwáéro.

¹⁴ Tiyáántán-kwiyé'la seyaafá'-wáásísé'la faru úmai méraaro. Ímbo kawé'-aantembo úmimo méraawi Fasi'aénkómbá ímba awánanááfo kawé'-aantemba úmai méraaro. ¹⁵ Kempínkémbá tuwímbai Maníkó úwoi túwa'nai iwáímbá auwáúnafo sé'a káráwiyoro. Kempínkémbá tuwímbai tirunkó sáwí'lo índarakemba misáwí-ímáyáágó seyaafá'-wáásífímbá wété ifáínifo káráwiyoro. ¹⁶ Sáwí-tantaatafe'la tirááísafe'la ofáínifo káráwiyoro. Naaófá'á moóráwígon-awi'la Íso Maníkóntáféna ímba imáyaa éna sáwí'lo uráintemba kempínkémbá tuwímbai miyá ofáínifo káráwiyoro. Wemá Maníkóntáféna ímba imáyaa úwaimba moórá-kanaa áái tówana áfákontafena séna ení tómbá nasímínana mintónkón-ánóndáá emá aifaráán-iyámpói úrénana kenkáísifowa kawé'-áásúmí'á amíniye séna ¹⁷ ména ánaemba moórá-imayaa éna kesifo kawé'-áásúmí'á simínkwae séna óraa'-ifi'la tówana afowámá áfákomba kawé'-áásúmí'á aména póna wembá ímba amúwana ááémo sáwí'lo uráin-tantaako afowámá kawé'-áásúmí'ó amínda-amba fáíkaiye. Kempínkémbá tuwímbai miyá-sáwí'á ofáínifo káráwiyoro.

¹⁸ Naaófá'á Ísareri-waasi Sáínai-oma'-aefempa'la komérowana óraa'-iyama kéna tinepáí kówasa uwaná óraa'la kumeu'á úwana óraa'-fiyunda torówana ¹⁹⁻²⁰ uwiyemba óraaka'la tufúwana aagó aantemba séna waásiye póiyé maanómáká'ó tíya'lo é'a

óntantamba tínkamiyasa puwónááwe súwasa minááímó ísón-kwaasi táátafesa ésa sésa aneka'á moórá-aaí ímba sínata ísáano sésa táátafesa ésa ²¹ awánon-tantaa'a óraa-taatafesa uwaná Mósesé sésa sááte'a isa'á tata'á úne siyáíye. Naaófá'á Ísareri-waasi miyán-tántáá'á koawánaraafo kembiwí miyán-tántáá'á ímba kowéawanaawe.

²² Ímba miyá é'a Maníkómpá'ó tiyáamba maararáámbá wéowe. Moórá-omakon-awí'a Sáiyóni-omapa'a té'a Maníkó fasi'aénkwáráwíní naaópa'a té'a wiyómpa'a aú-nao'a Yérúsaremufakaan-daopa'a té'a wiyómpaken-kisau-waasimo sáwifa'lo túwaandu úmaresamo Maníkón-áwí'lo mósá marésamo aamoimó opa'á té'a ²³ aifa'ó Maníkómpá'ó tésamo wení waási-i'a úmai méraapa'a tiyáawe. Wiyómpa'a aúfáífimba miwí túwí'a agaimakáíye. Maníkó seyaafá'nánká miwímó méraawini áwáusafena tísai índawimpa'a té'a marapá'ó arupíse úmimo méraawanamo Maníkómó sásá'-í'lo uwátínkaraiwai wiyómpa'lo miwí timantómbó méraapa'a té'a ²⁴ Ísumpa'a Maníkó aú-aaí símimo

kááísamakaimba aráásímíwaimpa'a tiyáawe. Naaófá'á Kéni áfákomba Éperimba tufúwana puwúwana wení naaemá kumúwana mindásafena anondáá sáwí-meyamba amínkwae siyáimbanifo Ísuni naaemó kunkáimba waási kawe'á uwátínkáimba wempá'á tiyáawe.

²⁵ Maníkó kembiwísáfénamo aaimó sínda-aaí ímba taraisé'a káráwiyoro. Naaófá'á Mósesé marapá'á ména Maníkón-aaí simátimuwasa taráíyaawi sáwí-meyamba maiyáawe. Miyáumaimo wiyómpakewimo simátiminda-aaimo taraisíyawi érai'a sáwí-meyamba maenááfo káráwiyoro. ²⁶ Naaófá'á Maníkó Sáínai-omapakemba aaí súwana óraa'-marima taráimbanifo káfé'a óraaka sésa moórá-kanaamo tinda aneka'á óraa'-marima taaó senaná wiyónkowe maragówé óraa'-marima táiniye siyáíye. ²⁷ Aneka'ó óraa'-marima taaó sénaumnemo siyáin-aaigoni áwáuma maarán-íye. Marímo táínda-tantaa'a naaófá'ó úmakain-tantaa'a póna tai'áínífo maríma ímbo kanaa'ó táínda-tantaa'a waé'wae'a íníye.

²⁸ Miyáumai marímo táínda Maníkó kentáará'á káráwiyaimba póna ínta siyuwáínda póta sirunkó kawe'á ínata aamoí éta wentáféta éta wenáwí'a mósá maréta wen-ímáyáá mósá máraandasafenasa aamoí íníye. ²⁹ Kankambó tiyú'maimo iyafímbó agaisúwáantemba Maníkó miyá ínata póta
wen-ímáyáá mósá maréta ménaumne.

13

Maníkó aamoí ínkwae-i'a orómó siyáin-aaí.

¹ Ísu Káráísitiye'a kááísamaimo méraawi Maníkóní akúní'a uráamba pó'a moórá-mora-waasi kentirumbá timé'a ímba ifátúwáaro. ² Namu'-waasímó tíya'lo é'a tóné naané timé'a ímba ifá'á tiyúwáaro. Tuwímbaimo miyámó uráamba ímba marapá'-wáásí kawe'á uwátínkaraafo wiyómpaken-kisau-waasi miyá uwátínkaraafo ímba wiyómpakewi owé-ímáyáá uráafo marapákén-kwáásí owé-ímáyáá uráawe. Mindásafe'a namu'-waasí túwa'nai oro. ³ Maníkóní waásifinkemba wení waási onkákémbá tuwímbai tí'maesa ándáfa'lo mótínkáamba miwísé'a ándáfakaan-úmai méraafo mindásafe'a imáyáá é'a túwa'nai oro. Umbai-tántáá'á miwífímbó wérain-kwaasi kembiwífínkwará'á miyáumai umbai-tántáá'káamba wéraiwain-oyo imáyáá é'a túwa'nai oro.

⁴ Aaremó waaimó máéwasa waaimó aaremó máéwasamo on-ámbá kawe'-ámbán-ifo aaré ímba sáwí-anka'a níyasa waai ímba sáwí-anka'a níyasa miyáumai méraafo aare-úméné waai-úméné ímba oro. Miyá íyanamo éna Maníkó sáwí-meyamba timíníye.

5-6 Maníkó séna
 ímba tiyuwé'la túwa'nai ónaumne
 minááímó siyáintafeta fasi'ámai méta séta
 Fasi'aénkó súwa'nai ímbá pó'a waásimo
 sáwí'lo uwásinkaiyamba ímba sáá'a íníye
 séna Maníkón-aaí aúfáífimba agaimaréna siyáimba pó'a óntantafe'la ímba óraa'-
 imayaa é'la miyán-tántáákó kembá ta'ótoraina'a sáwí'a ofáínifo
 makáan-tantaatafe'la sé'la mindá kanaán-íye seró.

7 Ááémo kentí óraa'-waasi Maníkón-aaímo simátímakaawisafe'la imáyáan-oro.
 Miwímó maé'ón-awauwe pukáan-awauwe imáyáa é'la Maníkóe'lo kááísamaimo
 maé'mae'lo é'óntemba miyán-oro. 8 Ísu Káráísiti naaóf'ó uráintene káfé'wara'lo
 miyámó wéintene ánaenkwaralo miyámó índawe. Mindásafe'la 9 tómbá aambó
 fáí'makaan-amba arááíwaiyamba ímba túwa'nai ínifo Maníkó úwoi súwa'nai úmaisá
 wéfasi'asinkaifo fí'lo-fi'on-aaí karo'-áái
 isé'la arááíwáéfainifo káráwiyoro.

10 Ísu Káráísitimo puwénamo wenáú Maníkómbó ámakaintafenasa súwa'nai ímbánifo
 ámáán-daumpa'lo ámáán-kisau-waasimo póí tufú'maimo Maníkómbó ámén-kwaasi ímba
 kanaa'á wétuwa'nai-íye. 11 Aifa'-ámáán-káwáágó waásiti aoisaantáféna póí tufúkéna
 naaemá umaéna Maníkóní ufaen-dáúmpá'á iyéna mindááémá tufimpín-úmáráísasa
 mimpóí mindáókoni aumépa'la ímbo nombá agaisukáawe.

12 Miyáumai Ísu Káráísiti kentáásáféna imáyáa éna sáwí-imayaa maitiyuwánae séna
 ímba a'áo súwasa áí'maesa mindáókoni aumépa'la móankesa tufúwana puwúwana
 wení naaemá kunkáíye. Miyámó uráimba póímo tufú'maimo Maníkómbó ámén-kwaasi
 ímba kanaa'á wétuwa'nai-ífo kentáá wésuwa'nai-íye. 13 Ísumba áí'maesa mindáókoni
 aumépa'la móankaresa tufúwana pukáimba miyáumai ámáán-daumpa'lo póí tufú'maimo
 Maníkómbó ámén-amba tuwáúnasasa wembó símai sáwí'lo uwánkaraantemba ken-
 tááwárá'á símai sáwí'la uwásínkáamba póta ínta wentá auwánaumne. 14 Marapá'ó
 waé'wae'lo índanao'la ímba wérantafeta wíyómpa'lo maé'maetaamo onda-náópata
 imáyáasa éta póta ínta wentá auwánaumne.

15 Maníkómbó póímo áméntemba Ísu Káráísiti kentáásáfénawe séna pukáintafeta
 Maníkóní waási úne súndawisa aamoí uwánkamae iyéta wenáwí'la mósá maréta ínta
 túwáano. 16 Kawe'á uwátinketa túwa'nai eta íntaamo túwáandasafena Maníkó aamoí
 íníye.

17 Kentí óraa'-waasi-taai isé'la síyantemba miyán-oro. Kembiwíyá'á kawe'-úmai
 káráwimae iyéna ánaemba Maníkómbá minkísáúsáfé'la simámenaawe. Miwí tááímo
 ísámai kawe'ó íyasamo ésa aamoí íya'la mindásafe'la kawe'-úmai ménaawe. Miwí
 tááímo ímbo ísámai kawe'ó íyasamo ésa miwítí kísau umbaí táína'la mindásafe'la ímba
 kawe'-úmai ménaawe.

18 Imáyáa éta kentáásirumpinta ímba aaí wéraisata seyaafá-tántáátáféta arupísesa
 ónaesa súmpo kentáásáfé'la Maníkómpá'á inaí símae iyóro. 19 Óraaka simátíme'la sune.
 Aneka'á kentópa'la káríka'lo konda-ámbá Maníkó paápé índasafe'la inaí seró sune.

Inaimó siyáin-aaí.

20 Maníkó faru wéuwatinkaiwaini áwáugo éna Fasi'aénkó Ísu pukáimpinkemba
 íyáfasinankarowana puwúwanamo wení naaemó kunkáintafena póna símai

kááísamakain-*aai* waé'wae'a ínana sipisípiya'o káráwiyaiwaimo intembá Fasi'aénkó Ísu kentáará'á wégarawiyiye. ²¹ Maníkóní imáyáafinkembo íyantafena Maníkó fasi'aémbó timíndasafe'a inai sune. Maníkó kentáásirumpinta kísau wémaimba Ísu Káráisitini fasi'aéntámbá wembó arááímo tain-kísáú Maníkó maíndasafe'a inai sune. Ísu Káráisitín-*awi*'a aasiyaasí óraa'a waé'wae'o imbá érai'-*aai* intáfé'a inai sune.

²² Kesí waáisono. Óraaka simátíme'a sune. Fasi'átínkáándasafe'a maanáúfái agaimái timúnda ímba ayáátáá'-*aain*-ifo aáno mé'a ísáaro. ²³ Moóra-*aai* ísáaro. Moóráwigon-*awi*'a Tímóti ándáfakemba faú'ánkáámba póna ááémo tína'o é'a kentópa'o kondará'á áí'mae'a kónaumne.

²⁴ Kentí óraa'-*waasisafetaawe* Maníkóní waási seyaafá'-*wáásísáfétaawe* simátíme'a sé'a kawé'-úmai méraaro sune. Maníkóní waási Itáari-marafakewi simátimesa sésa kawé'-úmai méraaro wésewe.

²⁵ Maníkó úwoimo wétuwa'nai-intafe'a inai sune.
Kesáái tai'áíye.

Yémisi

Ísu wiyómpa'a iyówana Yémisi Ísun-áfáko éna Yérúsaremufa'a ména Fasi'aénkóní waásiya'a káráwiyaiwai moórá-waai-aataiya'iyó miyáumai-aatai maisuwéna maanáái agaimái Yúndaa-waasi Ísuni aampa'ó kuwái agaimái mátímakaiye.

¹ Kemá Yémisi maanáúfái agaimái timúne. Maníkóní kísauwe Ísu Káráisitini kísauwe maúndawi maanáúfái agai-timúmpo Ísarerin-áánintomba sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasi tísaafitantambo uráawi fí'o-fi'om-barafa'a wété úmáimo méraawi isáaro.

Fasi'átínkáin-aaí.

² Kesí waásisono. Umbai-tántáá'á fí'o-fi'on-tantaa'a kempá'á wétifo tirumbá fetóí úmai méraaro. ³ Umbai-tántáá'á kempá'ó timbá Fasi'aénkó Ísuwe kááísamaimo mé'o ímbo auwé'o é'a fasi'ámai ménaawe. Mindásafe'a ísaraamba póna umbai-tántáá'á kempá'á wétifo tirumbá fetóí úmai méraaro. ⁴ Fasi'ámai maé'mae'a úmae'a iyíyana ímba tuwesarái ína'a miyán-káwé'ímáyáá úmae iyíyana Maníkóní kawetántáátáféna ímba táái táíniye. ⁵ Kawe'ímáyáá maénae síyawí Maníkómpá'ó áísai íyanamo éna timíniye. Maníkó nóintafera sísai-oo ímbo sínda ímba ta'ótorainifo úwoi timíniye. ⁶ Maníkómpá'ó áísai íyamba ímba kae'ímáyáá é'a úwoi kesáái isáíniye seró. Kaumbo-kae'ímáyáámó tokáiyawimo ésa kafóná-waasi pósa afufumpin-kwáásí mésa kowaétuwe tawaétuwe-waasiyaamban-owe. ⁷⁻⁸ Miyámó owí kaumbo-kae'ímáyáá ésa ímba mimbórá-ímáyáá úmai arááiwaesa kawe-kísáú wémaefo sáwí-imayaa arááiwaesa miyámó owí Maníkómpá'ó áísai

íyan-tantaa'a simíniye-imayaan-oyo.

Óntaiyain-kwaasiye óntawara'-waasi-taai.

⁹ Óntaiyain-kwaasi Ísu Káráisitín-aaísafesa

érai'emo sewanamó ímbá Maníkó séna kesí waásin-owe simbánifo tirunkó kawe'á wéifo ¹⁰ óntawara'-waasi Ísu Káráisitín-aaísafesa érai'emo sewanamó ímbá Maníkó séna kentí óntama ímba aifaráán-tántáá'án-iye simbánifo miwíwará'á tirunkó kawe'á wéiye. Kawe-tántáá'ó mowáán-arambo wénamo aáembo kaintembá óntama aifaráán-tántáá'á iyé-ímáyáámó on-kwáásí miyaráán-úmai tai'ánááwe. ¹¹ Aafáúmá iyáúsena aa'á kaisaná mowáán-arambo aáénkénamo minkáwé-tántáá'ó aáénkaambo kaintembá óntama aifaráán-tántáá'á iyé-ímáyáámó on-kwáásí kisaumo máemba miyaráán-úmai tai'ánááwe.

Sáwí-imayaamo kempá'ó tína'a a'áo seró-áái.

¹² Ísu Káráisitín-aaísafesamo érai'emo sewanamó ímbá miwífá sáwí-tantaa'o tándamo ésa a'áomo síyanamo éna tirunkó kawe'á íniye. Miyáumai fasi'ámaimo maé'mae'o íyanamo éna Maníkó timénaumne siyáin-tantaa'a timíniye. Ááema Maníkó séna tirumbó símén-kwaasi aúí'a úmai maé'mae'a ónááwe siyáintemba miyá uwátinkainiye. ¹³ Sáwí'o

í-tántáá'ó kentópa'o tína'a sáwí'a ónaumne-imayaamo é'o é'a Maníkóntáfé'a sáwí-imayaa símakaiye sefó. Maníkó ímba sáwí'a í-ímáyáá tiména ímba wení ímáafinkemba sáwí-imayaa tafisímai mémarainiye. ¹⁴ Kentáá sáwí-imayaasafena sinkáínda misáwí-ímáyáágó kentáá tafisínata arááiwaénanasa ¹⁵ misáwí-ímáyáágó ta'ótorainata sáwíta ónaumne. Sáwítaamo úmae iyónanasaamo éna misáwí-ímáyáágó anondáá méraundawini áwáuma Maníkóní némpata méranamne. Mindásafe'a Maníkóntáfé'a sáwí-imayaa símíye sénááfo ímáyaá úmai kawe'án-oro.

¹⁶ Kesí waásisono. Mindásafe'a karo'-ááísáfé'a érai'e sefónifo kawe'-úmai ísáaro. ¹⁷ Seyaafá'á érai-tantaa kawe-tántáá'á kentááfátá kentáásifowama Maníkónópakemba wégumiye. Aafáúwé wíyóne o'é úmakowana aafáúmá kúwáfekena siyaréna wéifo Maníkó ímba miyá wéifo aasiyaasí sama kásinkena ímba fí'o-fi'on-imayaa wéiye. ¹⁸ Maníkó wení imáyáa arááiwaena érai'-aai simásimenasa minéráí'-ááísáféna aú-waasiyaanta uwásínkáísata aifa'á wení waási-ita uráanasasa ánaaemba fí'o-fi'on-kwaasi miyá ónááwe.

Maníkón-aai isésa miyámó on-áái.

¹⁹ Kesí waási ken-ímáyáámó únda-waasi ísáaro. Maníkón-aai ísámai kawe'á é'a imáyáa uré'a aai sé'a ímba ááéma aaisambá seró. ²⁰ Aaisambó sen-ámbá Maníkóní kawe'-ámpá'á ímba aaisambá sen-ámbán-iyé. ²¹ Mindásafe'a sáwí-imayaawe sáwí'o on-tántáá'é watuwé'a kumé'a Maníkón-aai tirumpimbó makáan-aai ísámai kawe'-íyana minááígó kawe'-ámpá'á métinkainiye.

²² Maníkón-aai táá'-aantembo isé'o Maníkón-aai isáúnda é'a isáúmne sé'o é'a kesáfé'a karo'á sefó Maníkón-aai ímba táá'-aantemba isé'a wemó siyáintemba oro. ²³ Maníkón-aai isésa wemó siyáintemba ímbo iyawi ²⁴ nonkwaaúmpímbá tóí'a awánasuwesa kówasa miyámó ombá ááéma wétuwinkawimba miyámó owí Maníkón-aai isésa wemó siyáintemba miyá ímba wéowe. ²⁵ Maníkón-aai sásá'-ááígó póna minááígó sáwí-imayaagomo ta'ótokaimpinkemba faútinkainiye. Maníkón-aai isésa wemó siyáintembo iyawi isésa ímba tuwinkáínda miyá úmaesa iyíyana minááígó tirumpimbá kawe'á uwátinkainiye.

²⁶ Nom-bái-wáásí úne sembánifo sen-ááíyá'ó ímbo káráwiyombo ésa kentí imáyáagomba karo'á simásuwesa tóikaken-aantemba sésa nom-bái-wáásí úne wésewe. ²⁷ Keto'-ínínká'é áwíyaraa'-iyampoíya'e umbai-tántáá'ó wéráiwaiya'e káráwiyesa marapá'-wáásítí sáwí-ampa'a tínaaemba uwásúwááwi Maníkón-aai ísámai kawe'á ésa Maníkó kentáásifowan-aúranka'a érai'-nom-bai-waasi mésa Maníkón-aráái aantemba wéwaewe.

2

Mimbórá-ímáyáán-oro-aai.

¹ Kesí waásisono. Fasi'aénkó Ísu Káráísiti fí'oran-aai wéráiwaini aaisáfé'a érai'e sé'a wenká'á timankúnkúmba ofo túwí'o wéráinda-waasi kawe'á uwátinke'á túwí'o ímbo wéráinda-waasi tínaaemba uwátímemba mindá sáwí'a ofo ²⁻³ káráwiyoro. Túwaandu ompímbó moóráwigomo óntawara'-waasigo éna kawe'-únánkwátói úmaena tisanamó óntaiyain-kwaasigo éna sáwí-unankwatoi úmaena tisa'ó kawe'-únánkwátóiwarawintafe'a simándára'a tamauwó sé'o sáwí-unankwatóiwarawintafe'o nénka'a tamauwómó sembá mindá sáwí'a wéowe. ⁴ Miyámó sembá kempínkémbá tuwímbai túma maimaé'a iyé'a tuwímbai símai sáwí'a é'a sáwí-imayaasamba tuwínkaa'á wéowe.

⁵ Kesí waási ken-ímáyáámó únda-waasi ísáaro. Marapá'á méraan-kwaasi óntaiyain-kwaasi tuwánésa sésa úwoi-waasin-owe sefó Maníkó óntaiyain-kwaasi wesé'a kááísamai fasi'ámai méraan-kwaasi tuwánéna séna kesí waásin-owe wésiye. Ááéma Maníkó séna tirumbó símén-kwaasi kawáánúndafa'a ménaawe siyáimba ⁶ óntaiyain-kwaasisafena miyá siyáimba pó'a múra tiyúwáafo. Óntawara'-waasi túma ímba maimaé'a iyóro. Óntawara'-waasi kembiwí sáwí'a uwátinkesa aaimá simátinkesa ⁷ Ísu Káráísitin-awi'a iyáákarain-awi'a kentí óraakon-awi'a símai sáwí'a uwánkáámba pó'a miwí túma maimaé'a iyófo.

⁸ Maníkón-aai aúfáifimba agaimaréna séna esáfé-ímáyáámó óndantemba fi'owi-imayaawara'a oro

siyáimba pó'a minkáwé'-amáámbó fasi'aén-amáámbó arááiwa'e'lo é'a kawé'a íyambanifo ⁹ óntawara'-waasi túmo maimaé iyé'lo óntaiyain-kwaasi tiyuwé'lo é'a sáwí'a ónááwe. Miyámó é'lo é'a kawé'-amáámbá taraisíyana Maníkó aaimá simátinkainiye. ¹⁰ Seyaafá'-amáámbó arááiwaesamo moórá-amaambo taraisíyambo éna aaimá simátinkena séna seyaafá'-amáánkómbá taráisówin-owe síníye. ¹¹ Maníkó séna ímba aare-úméné waai-úméné oro séna moórá-aaiwara'a séna ímba waási tínkamiyasa púwóro siyáíye. Ímbo aare-úméné waai-úméné mó ombánifo waási tínkamiyasamo puwíyamba áamáamba wétaraisowe.

¹² Maníkón-aai sásá'-ááígó póna minááígó sáwí-imayaagomo ta'ótokaimpinkemba faútinkainiye. Maníkó wenáái arááiwaéwiye taráisówiye tuwánéna tísai índa pó'a imáyáa é'a kentóika'e kentúra'e káráwiyo. ¹³ Maníkó aaiimbá maitinkáindara'a tirumbó ímbo uwátinkaraawi Maníkó wenarumbá ímba uwátinkainiye. Maníkó aaiimbá maitinkáindara'a tirumbó uwátinkaraawi ímba táá'a ínana Maníkó aruntaféna uwátinkainiye.

Timankúnkúne kawé-kísáúwémó máén-aai.

¹⁴ Kesí waásisono. Ísu Káráisitín-aaisafesa timankúnkúmba ésamo ímbo kawé-kísáúmó maésamo ésa miwí táái úwoi tóikaken-aai wésewe. Mináái tóikaken-aantemba sembá póna Maníkó ímba kawé'-ámpá'á métinkainiye. ¹⁵ Maníkóní waásifinkembo moóráwigomo ménamo unáánkwátóíye tóné ímbo makáindawintafe'lo ¹⁶ kembiwímó sé'lo tómbá nenaná ámu'a fáinama unáánkwátóí anelá marenana koko'á ínana waaó sé'lo tóné unáánkwátóiyemo ímbo amé'lo é'a kentáái úwoi tóikaken-aai wésewe. ¹⁷ Mindásafe'a Ísu Káráisitín-aaisafe'a timankúnkúmba ombánifo ímbo kawé-kísáúmó máémbo é'a timankúnkúmba on-áái tóikaken-aantemba sefó tirumpinkémbá ímba wésewe.

¹⁸ Tuwímbaimo sésa Maníkón-aaisafe'a simankúnkúmba únda pó'a Maníkóní waási únemo sewasamó tuwímbaimo sésa kawé-kísáúmó maúnda pó'a Maníkóní waási únemo sembá kemá Yémísi sune. Maníkón-aaisafe'a timankúnkúmba ombánifo kawé-kísáú ímba máemba pó'a Maníkóní waásiya'lo ímba tuwánáúmne. Kemá kawé-kísáúmó maúnda suwáné sé'a Maníkón-aaisafe'a amankúnkúmba óne sénááwe kemá Yémísi sune. ¹⁹ Maníkó kímborawigo méraiye sé'lo érai'emo sembá kawé'-áái sembánifo miyá aantemba sembánifo Maníkó kawé'-ámpá'á ímba métinkainiye. Waántáwankoni kísau-waasiwara'lo miyámó sembá kantúmba matuwésa sembá póna Maníkó ímba kawé'-ámpá'á métinkainiye.

²⁰ Ímba kawé'-ímáyááwára'-waásín-owe. Ísun-aaisafe'a timankúnkúmba ombá ímba kawé-kísáúmó máemba úwoi-aaiyaamba sembá pó'a miwání áwáumo simátíménda ísáaro. ²¹ Naaófá'á kentáá síwá'náma Émbaramu Maníkó simámakaintembo índasafena ááninkon-awi'a Áísáakimba óntan-taarera'a mósá ánkarena tufínena úwana Maníkó séna a'áo siyáíye. Émbaramu miyá uráintafena Maníkó séna arupíse úmai méraane siyáíye. ²² Émbaramu Maníkón-aaisafena érai'e séna amankúnkúmba éna ímba miyá aantemba uráifo simámakaintemba uráimba Maníkón-aaisafena fasi'ámai érai'e siyáimba é'a ísaraawe. ²³ Maníkón-aai aúfáifimba agaimaréna séna Émbaramu Maníkón-aaisafena érai'e séna amankúnkúmba úntafena Maníkó séna arupíse úmai méraanemo siyáimba minááígóní áwáuma Émbaramu Áísáakimba tufuwíndasafena uráinka'a afora'á paapé uráíye. Ánaemba Émbaramuntafesa sésa Maníkóní

waásin-iye siyáawe. ²⁴ Maníkón-aaisafesa érai'e sésa timankúnkúmba ésa kawekísáú wémaewisafena Maníkó séna arupíse úmai méraawe sífó Maníkón-aaisafesa timankúnkúmba ésa ímba kawekísáú wémaewisafena arupíse úmai méraawe Maníkó ímba síníye. Mináái káfé'a wéisaawe.

²⁵ Maníkón-aaí aúfáífimba naaófá'á agaimaréna moóra-ininko aankaró'-ánká'ó nún-ininkon-awi'a Ré'api fí'onkaa-ininkon-aaí siyáíye. Yósúwa

maramá aúpá'á koawánaakaiyo séna ti'marówasarai minínínkóní naaúmpa'a tuyaná mindárai-taai iséna érai'e séna wenamááraa tínkamofó séna moóra-aamba aráátimuwasarai kuráaye. Minínínkó miyá úntafena Maníkó séna arupíse úmai mérain-inimban-iye siyáíye. ²⁶ Timambó kóísasamo waásimo púwóntemba Maníkón-aaisafesa timankúnkúmba ésa ímba kawekísáú wémaewi miyaráán-úmai ímba tirunkakémbá timankúnkúmba ofo tóikakemba wésewe.

3

Tói-kawaan-oro-aaí.

¹ Kesí waásisono. Maníkóní kísau uwáitái'-íyan-kisau ímba sáwífa'nanka maenááfo moóra-morawigo maenááwe. Uwáitái'-íyan-kisau maúndawisa Maníkó fasi'ámáisa sísaí índarakemba éfo úwoi-waasi miwítí kísausafena aáno úmai tísai íníye. Mindásafe'a ímba sáwífa'nanka sé'a uwáitái'-íyan-kisau maénae sénááwe. ² Seyaafá'nánkátá tuwímbai-tantaa'a sáwítaamo úndasaawe. Tói-kawaanesa kawel'-áái-aantembo sewí érai'a kawel'-wáásí mésa túra'a seyaafá-tántááká'á kanaa'á wégarawiyowe.

³ Moóra-aaí imáyáan-oro. Óraa-poigon-awi'a ósi waási kentí imáyáagomo win-ámpá'ó kónaesamo ombá óipimba ampáá-fásí'áén-taemo'a fáá'ankesa séfasefa'-ayaiya'a ándáma fári'wimai tiyáámpimba tokésa kentí imáyáagomo win-ámpá'á moóra-aempa'-anda tafisewaná minóráá-póigó wéwiye. ⁴ Nompín-táónkwará'a imáyáan-oro. Mindá óraa-tantaa'a isaná fiyúndágoma famé'mai fí'opa'a tuwánae isanánifo fáfúsúmaenamo nín-tamba ímba óraa-tamban-ifo kári-tamba wemó kónae sipa'á mintámbá waeráísana minóráá'-nómpín-táónko wéwiye. ⁵ Maaráwará'á imáyáan-oro. Waásisa óraa-tantaa'a únanasa sóikoma kári-tantaako sáwífa'-aaí séna súsaama maimaéna wéiyimba imáyáan-oro.

Aifa'á kári'-iyama karéna kámaena óraa'-amo'na wégauwiye. ⁶ Iyamó kénamo óraa'-amo'namo sáwí'o intembá sáwí-aaigo miyá éna seyaafá súwawaata sáwí'a úmaena wéwiye. Sáwí-aaigoni kísau go seyaafá'-áémpá'á seyaafá-sáwí-kísáúgómbá wéiyaakaiye. Misáwí-tántáákóní áwáuma waántáwankoma éna kentáásí kísau tasáwí'a éna seyaafá'-áémpá'á wété wéiye.

⁷ Afáá'-wái-wáané numawé iyaankafayaané mófáá'e amí'mí'-úmai káráwiyombanifo ⁸ sáwí-aaigo iyáákarain-tantaa'a pósa waási ímba kanaa'á wégarawiyowe. Waaifainkómó waásimo unkútísanamo sáwí'o intembá sáwí-aaigo miyá wéiye.

⁹ Kentáá sááisamba kentáásifowama Fasi'aénkón-áwí'a mósá maréta Maníkó weráání'a úmakain-kwaasi símai sáwíta úne. ¹⁰ Mimbórá-sóipínkéntá kawel'-áái séta sáwí-aaí séta wéune. Kesí waásisono. Miyán-ááigó sáwí'a wéiye. ¹¹ Nonaumpinkémbá ímba kawel'-nóné sáwí-none wégumiye. ¹² Inagómá ímba fe'arambá iyáísana kúsigoma kondói-aramba ímba wéiyaiye.

Uwí-nónkó ímba kawel'-nómbá uráínasa waási nánááwe. Mindásafena mimbórá-wáásígómpínkémbá kawel'-ááiyé sáwí-aaíye sisaná miyán-ááigó sáwí'a wéiye.

Kawel'-imáyáá Maníkómpákémbó kúmín-aaí.

¹³ Kempínkémbá tuwímbai kawel-ímáyáá torésa ísáán-kwaasi mésa kawel-ímáyááwárá'-wáásí pósa ímba túma maimaé iyésa kawel-kísáú maésa kawel-úmai méwa'a tuwáné'a sé'a kawel-ímáyááwárá'-wáásín-owe sefó ¹⁴ kempínkémbó tuwímbaimo miwítí waási tirumbá sáwí'a uwátinkesa sésa óraa'-waasi-i'a ofó sésa keyáá óraa'-waasi-i'a úmai méranaumnemo síyambo ésa miwí túma maimaé iyésa kesáfé'a karo'á sésa kawel-ímáyááwárá'-wáásí úne sefónifo. ¹⁵ Miyán-ímáyáá ímba Maníkómpákémbán-ifo marapákémbá waásiti imáyáa waántáwankoni imáyáafinkemba wésewe. ¹⁶ Tuwímbaimo miwítí waásimo tirumbó sáwí'o uwátinkesamo sésa óraa'-waasi-i'a ofó sésa keyáá óraa'-waasi-i'a úmai méranaumne síyambo ésa ímba moóráfa'a taankarótámai mésa fí'o-fi'on-tantaa'a sáwí'a úmae iyíyamba mindá marapákémbá waásiti imáyáa waántáwankoni imáyáafinkemba ofo ¹⁷ Maníkómpákémbá kawel-ímáyáámó tokáawi kawel-aantemba ésa ímba sáwí'wara'a ombá aaweyáá ésa ímba aaisampínkémbá sésa fí'on-kwaasi-taai kawel-úmai isésa tirumbá uwátinkesa umbaimó máén-kwaasi túwa'nai esa ímba kaumbo-kae'-áái sésa ímba tuwínkaa'-úmai kawel'á uwátinkesa sáwí'a uwátinkesa ofo seyaafá'á kawel-aantemba wéuwatinkaawe. ¹⁸ Aáno úmai méranae síyawí aaweyáá uwátinkaiyasa tuwánésa miyáumai aaweyáá úmai méranaawe.

4

Marapá-tántáátáfésa imáyáamo on-áái.

¹ Kempínkémbó aaisambó sé'o áwáá'o sé'o miyámó ombá miwání áwáuma maarán-iyé. Sáwí-tantaakomo tirááimo taintáfé'a imáyáa owaná mínimáyáágó ta'ótóráísana aaisambó síyan-aaí wépaal'iyé. ² Tirááimo tain-tántáá'ó makáawa'o ombá tufúwónana puwína'a kemá maénae-imayaa wéowe. Fí'owiti moparáwímbá túraniyamba é'a ímba kanaa'á maíyantafe'a aaisambá tiyé'a áwáá'a wésewe. Tirááimo tain-tántáátáfé'a Maníkómpá'á ímba áísai owaná póna ímba wétimiye. ³ Maníkómpá'ó áísai ombá áísai on-tántáá'á ímba wétimiye. Sirááimo tain-tántáá'á kesáfé'a maénae sé'a Maníkómpá'á áísai ombá misáwí-ímáyáá tokáantafena ímba wétimiye. ⁴ Aaremó waaiyakémbó tiyuwésamo fí'on-kwambo máentemba Maníkómbó aúwáán-kwaasi ísáaro. Marapá-tántáá'ó imáyáamo éme'o é'a Maníkóní namuro-wáásíyáámbá ofo mináái imáyáan-oro. Marapá-tántáá'á maénae símae'o iyíyawí Maníkóní namuro-wáásíyáámbán-owe. ⁵ Maníkón-aaí aúfáífimba agaimaréna séna

Maníkó séna kesí ámútamba kempímbá maráúnda sáwí'a ofó sé'a fasi'ámai wégarawiyune siyáiyé

agaimaréna siyáimba mináái ímba úwoi-aain-ifo

érai'-aain-ifo imáyáan-oro. ⁶ Énifo Maníkón-ímáyáá úndasafenasa súwa'nai úmaisá wéfasí'asinkaiye. Maníkón-aaí aúfáífimba agaimaréna séna

Maníkó kentúmo maimaé iyówi wéfametiyyuwaifo wenaísamaifimbo máéwi wétuwa'nai-iyé

agaimaréna siyáimba póna Maníkó súwa'nai úmaisá wéfasí'asinkaiye.

⁷ Mindásafe'a Maníkón-aaí isé'a wenaísamaifimba méraambanifo waántáwankon-aaísafe'a a'áo síyanamo éna ááéma tiyuwéna kóína'a ⁸ Maníkóní ewaa'ó méwanamo éna Maníkó kesé'a mérainiye. Sáwí'o owí kawel'ó úmimo méraiyantafe'a imáyáa é'a misáwí-tántáá'á túwáaro. Maníkón-ímáyááwé mararákén-ímáyááwémó tokáawi sáwí-imayaa tuwé'a kawel-ímáyáán-oro. ⁹ Sáwí'o ontáfé'a ímba aamoí é'a tí'á kaótuwe'a méraaro. Sáwí'o wéontafe'a ímba wíyááima iyamba tí'á kaótuwe'a méraaro. Sáwí'o wéontafe'a tirunkó ímba kawel'á éna sáwí'a ína'a méraaro. ¹⁰ Fasi'aénkón-aaí isé'a wenaísamaifimba méwana wemá mósá tinkáíníye.

¹¹ Kesí waásisono. Kentí waásisafe'a ímba sáwí-*aai* simátínkáaro. Maníkó áamáan-*aafimba* séna ímba miyán-oro siyáimba pó'a miyámó ombá Maníkóní áamáamba símai sáwí'a uwánke'a sé'a sáwí-*amaamban-iyé* sembá mindá karo'á wésewe. Maníkóní áamáambo tuwínkaa'-uré'o sé'o kári'-*amaane óraa'-amaane* sé'a minamáámbá ímba kawé'-úmai arááíwae'a wétaraisuwaawe. ¹² Maníkó weyáá áamáamba siménasa waási tuwínkaa'-éna kanaa weyáá kawé'-ámpá'á métinkena weyáá waási tai'ásuwainiye. Mindásafe'a waási keyáárika'a ímba tuwínkaa'-ónááfo Maníkóní kisaun-iyé.

*Ímbo túmo maimaé iyíyan-*aai*.*

¹³ Kembiwí imáyáa é'a sé'a káféra'i aafáyáawa'i óraa'-*naopa'a* komé'a kísau wémae'a moórá-*aatai maisuwé'a* sáwífa'-*ontamba maénaumne*. Miyán-ááímó sewí ísáaro. ¹⁴ Aafáyáara'o ainámbó káríka'o wénamo ááémo turá'-*wintemba kembiwímó méraamba miyaráán-úmai ááéma tai'ánááwe*. Aafáyáa kentópa'o tinda-*tantaa'a* ímba ísaraawe. ¹⁵ Mindásafe'a sen-áái ímba aneká'ó siyamba maará seró. Fasi'aénkómó ewémó sína'o é'a miyá ónaumpo ímbo ewémó sína'o é'a ímba miyá ónaumne seró. ¹⁶ Miyán-áái sé'a kentí imáyáafinkemba kentúma maimaé iyé'a óraa'-*i'a* úmai méranaemo sembá miyán-*ímáyáá sáwí-imayaan-iyé*. ¹⁷ Miyáumai ísáaro. Kawé'ó iyawini áwáuma ísámai ifátuwesa miyámó iyamba sáwí'a ónááwe.

5

*Óntawara'-*waasi-taai*.*

¹ Óntawara'-*waasisono*. Senda-áái ísáaro. Kentópa'o umbai-*tántáá'ó* tinda óraa'-*imayaa* é'a ti'á kaoré'a méranaawe. ² Sáwífa'-*ontama makáamba taúkaa'a* isaná sáwífa'-*unankwatoi waígo ánáamba kárasuwaisana* ³ óntamba makáamba taúkaa'a isasá waási awánésa sésa ímba túwa'nai ombá makáawana taúkawiye siyamba iyamó ane'ó kainten-úmai sáwí-*meyamba kentópa'a* tíniye. Sáwífa'-*ontama makáambanifo* Maníkó waásimo méraawini áwáuma tísai índa-*kanaa* tíniye. ⁴ Kentí kisaumo máén-*kwaasiti méyámbá* ímba kawé'-úmai timé'a sáwí'o ombá Maníkó awánaraiye. Minkwáási óraaka'-*oraaka'a* sewaná Maníkó fasi'aénkwáráwí wéisaiye. ⁵⁻⁶ Marapá'ó méraanka'a sáwífa'-*ontama maré'a* kentí imáyáafinkemba kembó tínkáín-*kisau wémaewe*. Ímbo sáwí'o uráan-*kwaasi aafimbá maitínkówa'a* ímba anondáa aai suwa'á tínkamuwasa pukáawe. Póimo tómbó tíméwanamo óraa'a isasamó tufú'-*naantemba kembó tínkáísa'o* miyámó ombá Maníkó sáwí-*meyamba* timíniye.

Fasi'ámai mésa inai seró-áái.

⁷ Mindásafe'a fasi'ámai maimaé iyé'a Fasi'aénkó aneká'ó kumínda amu'maráaro. Kísaugoni afowámá kísau úmakena amu'maréna séna kae'-*i'a* aa'á téna kísau óraa'a ína'a nánae séna amu'maráíntemba ⁸ miyaráán-úmai Fasi'aénkómbá amu'makéwana kumíniye. Fasi'aénkó káríka'a kumínda pó'a fasi'ámai aáno úmai méraaro. ⁹ Maníkó aafimbá maitínkáínífo kentí waási ímba í'ai tínkáaro. Maníkó aafimbá maitínkáínda-*kanaa káríka'a* tíniye.

¹⁰ Kesí waásisono. Naaófá'á Maníkón-*aai* simátímakowimo uráamba imáyáan-oro. Fasi'aénkó simátímakon-*aai* simátíma'mae iyúwasa ímba ísówana umbai-*tántáá'á* sáwífa'a miwífá'á túwasa Maníkón-*aai* ímba ifátuwesa fasi'ámaimo mésamo uráantemba miyáumai méraaro. ¹¹ Naaófá'á Maníkón-*ímáyáá* ésa fasi'ámai méron-*kwaasisafeta* séta Maníkó kawé'á uwátínkarain-*kwaasin-owe* wésune. Naaófá'á moórá-*waasigon-awí'a* Yópuma uráin-*aai* imáyáan-oro. Umbai-*tántáá'á* sáwífa'a wempá'á túwana Fasi'aénkóntáféna fasi'ámai maé'mae'a úmaena iyúwana ánaaemba Fasi'aénkó kawé'-*tántáá'á* ámakaiye. Miyáumai Fasi'aénkó óraa'-*arumba* uwásinkenasa

wésuwa'nai-iye.

¹² Kesí waásisono. Óraa'-aai ísáaro. Wíyómpa'o méraiwain-aúranka'a érai'a sune ímba sé'a marapá'-wáásí túranka'a érai'a sune ímba seró. Énifo ewémó sé'o é'a úwoi ewé sé'a ímba tiká'á maré'a seró. A'áomo sé'o é'a úwoi a'áo sé'a ímba tiká'á maré'a seró. Miyámó síyanamo éna Maníkó minááísáféna ímba sáwí-meyamba timíníye.

¹³ Kempínkémbó umbai-tántáá'ó maíyawi Maníkónká'á inai seró. Kempínkémbó tirunkó aamoimó índawi imá sésa Maníkón-áwí'a mósá máraaro. ¹⁴ Kempínkémbó tí'o índawi Fasi'aénkóní waásiti óraa'-waasi táántaiyasa tésa Fasi'aénkóní fasi'aémbá imáyáa ésa masawémba túra'a atinkésa inai simátínkáaro. ¹⁵ Maníkómó siyáintemba íníye

sésa inai sembá póna Maníkó minkwáásí kawé'á uwátinkena íyáfasintinkena minkwáásímó sáwí'o uráiyano éna miwífínkémbá maitiyuwáíníye. ¹⁶ Mindásafe'a kentí waási sáwí'o ombá afora'á símai kufímare'a inai símai túwa'nai oro. Miyámó íyanamo éna tí'o índamo éna Maníkó asófatinkeiníye. Arupíse úmai méraawimo inai sembá Maníkó iséna fasi'ámai wétuwa'nai-iye.

¹⁷ Naaófá'á Maníkón-aai simátímakowin-awí'a

Íráiyaa ména wemá kesáámó úndanten-kwaasigo éna Maníkómpá'á fasi'ámai in-aiífínkémbá séna aa'á ímba tíno súwana ímba aa'á téna kaumbo-áátái úmai afa'móráe-wiyomba maisuwówana ímba aa'á túwana ¹⁸ minkákémbá ánaemba inaiífínkémbá aa'á tíno súwana aa'á túwana kisaufa'a seyaafá-tómbá kawé'á uráíye. Miyáumai arupíse úmai méraawimo inaimó sembá Maníkó iséna fasi'ámai wétuwa'nai-iye.

¹⁹ Kesí waásisono. Kempínkémbó tuwímbaimo kawé'-ámpá'ó tuwáíya'o é'a métafisiyasamo tésumo kawé'-ámpá'ó tíya'o é'a kawé'á uwátinkanaawe. ²⁰ Sáwí'o uráiyawimo métafisiyasamo sáwí-ampa'o tuwésamo Maníkómpá'ó tíyanamo éna Maníkó misáwí-tántáá'á sáwífa'a maitiyuwáínasa Maníkóní némpa'o iyamó káíndafa'a ímba kónááwe. Mináái imáyáan-oro.

Kemá Yémísimo sún-da-aai taí'áíye.

1 Pítaa

Ísu wíyómpa'a iyówana Pítaa Ísuni kísau-waasi moóra-waai úmai sísamaifakemba éiyain-aataiya'iyó miyáumai-aatai maisuwéna maanáái agaimái mátimakaiye. Ísuni aampa'ó kun-kwáásísáfésa karaánáá'a símai sáwí'a wéuwatinkomba miwítí imáyáa fasi'átinkanae séna Ísuntafesa ísámai fasi'ámai méraaro séna Pítaa maanáái agaimái mátimakaiye.

¹ Kemá Pítaa maanáái maanáúfáifímbá agai-timúmpo ísáaro. Kemá Ísu Káráisitini aantá-waasi úndanifo Maníkómó séna kesí waási owémó siyáin-kwaasi ísáaro. Watúwówa'o kentí maramá tuwé'o wété é'a Póntási-marafa'e Kárésíyaa-marafa'e Kápátósiyaa-marafa'e Ésiyaa-marafa'e Pítíniyaa-marafa'e miyáumai-marafa'o wété uráawi ísáaro. ² Naaófá'á Maníkó kentáásifowa kembiwísáféna séna kemparí'a uwámáranasa kesí waási-i'a ónááwe súwana Ísu Káráisiti puwúwana wení naaemá kumúwana kembiwí kawel'á uwátinkaina'a wenáái taawiyafíyantafena Maníkóní ámútanko Maníkóndé-i'a uwátínkaraiye. Maníkó úwoi túwa'nai úmae iyéna aáno uwátínkáfa'a iyína'a méranaawe.

Maníkómó to'mayaa uwásínkarain-ai.

³ Fasi'aénkó Ísu Káráisitini-afowama Maníkó wenáwíta mósá maráúmne. Kentáásáféna óraa'a arumbá uwásinkenasa Ísu Káráisitimba pukáimpinkemba iyáfasinankaraintafena aúí'o úmaisamo méraunda-i'a uwásínkaraimba póta ánaaentaamo méraandasafeta amu'maréta méraumne. ⁴ Wíyómpa'o iméraandasa Maníkó to'mayaa uwásínkarainta ímba sáwí'a éna tai'áinda waé'wae'a íniye. ⁵ Maníkón-aaisafe'a érai'e sé'a timankúnkúmba iyantafena wení fasi'aéntámbá wenónkáámbá úmai tíyotai uwátinkena Ísu Káráisitimo kumíndara'a sáwí'o úmaimo méraampinkemba kuntí'mai to'mayaa uwátínkaraimba aráátiminiye.

⁶ Mindásafena kentirunkó kawel'á íno. Káfé'a fí'o-fi'on-umbai-tantaa'a kentópa'a wénamo umbaimó taimbá kárika'a wéna ánaaemba tai'áinana kentirunkó kawel'á íniye. ⁷ Umbai-tántáá'á kentópa'o wérainka'a Maníkóe'o fasi'ámaimo méraiymba tuwánésa sésa érai'a Maníkóe'a káásamai méraawe sénááwe. Moóra-ontankon-awi'a korí-óntámbá aamoí on-tántáá'á ombánifo kári-tantaa'an-ifo Maníkóe'o káásaima méraamba mindá óraa-tantaa'an-iyé. Minóntámbá iyafímbá káwisana sáwí-tantaa'a tai'áínsana korí-óntán-úrumba tú'mai wéwaiye. Miyáumai umbai-tántáá'á kentópa'a tisa'á Maníkóe'a fasi'ámai mé'a wesé'a káásamai méwana Ísu Káráisiti kumíndara'a kentúwí'a óraa'a uwátinkena aamoí uwátinkainiye. ⁸⁻⁹ Ísu Káráisitimba ímba túrantamba awánaraafo úwoi kentirumbá wéamewe. Ímba túrantamba wéawanaafo wenááisafe'a érai'e sé'a timankúnkúmba uráawe. Wenááisafe'a érai'e sé'a timankúnkúmba ontáféna sáwí'o úmaimo méraampinkemba wéfautinkaiye. Mindásafe'a óraa'-aamoí é'a mindásafe'a aai símae iyíyana miyán-áái ímba tai'áína'a óraa'-aamoí ónááwe.

¹⁰ Naaófá'á Maníkón-ai simátímakowi Maníkó kembiwí úwoi túwa'nai in-áái siyáawe. Maníkó sáwí'o úmaimo méraampinkemba faútinkainda-aaisafesa sésa minááigóní áwáuma nóran-aaiya'iyó sésa Maníkón-ai aúfái-wandaaifimba toráumai awánamaesa iyáawe. ¹¹ Káráisitini ámútanko miwífímbá ména Káráisitimbo áí'o índa-í'o uwánkaiyanamo ánaaembo sámó kaimbó paápé índa-ai simátímakowasa miwí keáímbá sésa mináái náawantafenawa simbá póna nóin-kanaawa paápé íniyo sésa Maníkón-ai aúfái-wandaaifimba toráumai awánamaesa iyáawe. ¹² Miwítí kísaugowe

simátímakon-aaigowe ímba miwí túwa'nai ena kembiwí ánaaembo paápé íyan-kwaasi túwa'nai índa mindá Maníkó aráátímakaiye. Maníkóní Ufaen-ámútánkómbá ai'marówana wíyómpakemba kuména naaófá'ó aráátímakon-aaí simátímakowasa minásé-áái simátíma'maesa kuwa'á ísaraawe. Wíyómpaken-kisau-waasi mintántáá'á awánánae sésa ombá miwífimbá ímba sáwí-tantaa'a wéraisana Maníkó faútínkáísasa pósa ímba kanaa'á wéawanaawe.

Arupíse úmai méraaro-aaí.

¹³ Mindásafe'a arupíse-imayaa é'a káráwiyoro. Ísu Káráísiti kumíndara'a kawé'á uwátínkaindasafe'a amu'maré'a fasi'ámai méraaro. ¹⁴ Maníkón-aaí ísámai kawé'án-oro. Maníkón-aaímo ímbo ísaronka'o sáwí-imayaasafe'o tirááísafe'o uráantemba ímba miyá é'a Maníkón-aaí ísámai kawé'án-oro. ¹⁵ Maníkómó táántaraiwaimo kawé'-aantembo intembá seyaafá-tántáá'á kawé'-aantemba oro. ¹⁶ Maníkón-aaí aúfáífimba agaimaréna séna

kemó kawé'-aantembo úmaimo
méraudantemba miyán-oro

Maníkómó siyáimbanifo kawé'-aantemba oro.

¹⁷ Maníkó arupíse úmai sáwí'o uréwi sáwí-meyamba tíména kawé'ó uréwi kawé'-meyámbá tímíndasafe'a inaifínkémbá sé'a kesifomán-iyé sé'a pó'a marapá'ó wááumo méraanka'a óraakon-iyé sé'a wen-ímáyáá úmae iyóro. ¹⁸ Kentíwá'náma úwoi-kisau-amba arááíwáúwana Maníkó kembiwísáféna miyán-ámbá arááíwáéfo séna méyámba'mai faútínkaraiye.

Kentí méyámbá ímba korí-óntámbó tai'áínda-tantaakaambanifo ¹⁹ Ísu Káráísitini naaegómá iyáákarain-daaegon-iyé. Sáwí'o uráampinkemba ímba sáwí-meyamba maíyantafesa sipisípi-araa'a tufú'mai Maníkómbá ámakaantemba sáwí'o uráundafinkemba faúsinkaindasaféna Ísu Káráísiti ímbo sáwí'o urówi puwúwana wení naaemá kunkáiyé. ²⁰ Maníkó wíyóne marawémó ímbo úmakonka'a minkísáú maíndasaféna Ísu Káráísitimba wemparí'a úmakaimba póna ánaaen-kanaa kembiwí túwa'nai íniye séna marapá'á kumbéna ²¹ pukáimba pó'a Maníkómpá'á tímankúnkúmba wéowe. Maníkóe'a kááísamai mé'a sé'a érai'a wesé'a iménaumne síyantaféna Ísu Káráísitimba pukáimpinkemba iyáfasinankena

ái'maena sámó kain-áémpá'á móankaraiye.

²² Érai'-aaímo taawiyáfóntaféna minááígó kentirumbá kawé'á uwátínkaraisa'a mé'a Maníkóní waási kentí waási owa'á moórá-mora-waasi kentirumbá tímé'a fasi'ámai miyá úmae iyóro. ²³ Maníkón-aaí waé'wae'a índa-aaí ísaraamba minááígó aúí'a úmai méraani'a uwátínkaraiye. Marapá-kéntínófóí matínkaraawa'a méraambanifo Maníkó maé'mae'a iwáí aúí'a uwátínkaraisa'a aúí'a úmai méraawe.

²⁴ Miyán-áái Maníkón-aaí aúfáífimba agaimaréna séna karaan-tantáá'é kanaagunéwe aáénkamaenamó marapá'ó kúmíntemba waásiye miwítí kawé-kísáúwé miyáumai tai'áínifo

²⁵ Fasi'aénkón-aaí waé'wae'a wéiye

agaimaréna siyáiyé. Mináái ásé-aaí simátímakaan-aaí ísaraamba minááígó aúí'a úmai méraani'a uwátínkaraiye.

2

Ísu áfon-ontankaambo uráiwain-aaí.

¹ Aúí'a úmai méraamba pó'a sáwí-tantaakomba tínaaemba uwásuwe'a ímba karo'a sé'a ímba kaumbo-kae'-ímáyáá é'a kawé-kísáúmó máéntaféna kentirunkó ímba símai sáwí'a uwátínkaina'a túwí'wara'a ímba símai sáwí'a uwátínke'a méraaro.

² Umarambó náántafenamo tínkáintemba Maníkóní kawe'-ááísáfésa miyán-úmai tiráái táino. Maníkón-aai tónkáámbá né'a táákaefaen-kwaasiyaamba úmai mé'a Maníkóní aambá arááiwa'mae'a iyóro. ³ Fasi'aénkó kawe'á uwátínkaraina'a miyáumai mé'a Maníkóní aambá arááiwa'mae'a iyóro.

⁴ Naaófá'á óraa'-amaan-damba óntantamba urónka'a áfonkaan-ontamba awánésa úwoi-ontamban-iye sésa tukáawe. Miyáumai Maníkó Ísumba kawekón-iye séna iyáákaraimba awánésa áúkaawe. Wemá áfon-ontankaamban-ifo wempá'á teró.

⁵ Óntantambo naambó ontembá Maníkó kembiwí wemparí'a uwátinkena wení naankáámbá úmarena kembiwísé'a mérainiye. Wení kísau-waasi é'a wení kísau aantemba maíyana Ísu Káráisiti túwa'nai índa póna Maníkó kentí kísausafena aamoí íniye. ⁶ Mindásafena naaófá'á Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna

Maníkó séna kawe'-óntámbá iyáákare'a naambó fasi'ámaimo waé'wae'o índasafe'a Sáiyóni-naopa'a áfonkaan-ontamba makáumne. Óntantafenamo siyáintembo índawimpa'o kááísamaimo mérariyawí ímba tígésáfésa ónááwe siyáiyé

mináái Ísu Káráisitintafena símai agaimakáiyé. ⁷ Maníkón-aaisafe'a érai'e sé'a timankúnkúmbo owí minóntánkó óraa'-an-iye wésefo Maníkón-aaisafesa ímba érai'e sésa timankúnkúmbo owí minóntánkóntáfésa ímba miyán-áái wésewe. Mindásafena Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna

óntan-damba on-kwáásí moórá-ontantafesa sáwí'a wéiye sésa maisukáawe. Ánaemba minóntánkó áfonkaamba uráiyé

agaimaréna siyáiyé. ⁸ Moóráfa'a agaimaréna séna

minóntánká'á tísamaima

turarésa tanaambá fánááwe

agaimaréna siyáiyé. Tanaambó faantembá Maníkón-aai taraisésa miyáumai tanaambá wéfaawe. Ááéma ímba miyá urónka'a Maníkó séna miyá ónááwe siyónka'a pósa miyáumai tanaambá wéfaawe.

⁹ Miwí Maníkón-aai taráíyaafó ímba miyá é'a mimbórá-ándá-wáásíyáámbá é'a Maníkó wemparí'a úmakain-kwaasi é'a óraakoni ámáán-kisau-waasi é'a Maníkóndé-í'a uwátínkarain-kwaasi owaná Maníkó kumeupákémbá wení sámó kain-áémpá'á métínkáísa'a fí'oran-kawe-kisau maíyan-aai kosimátíma'mae'o níyantafena wemparí'a úmakaiye. ¹⁰ Ááéma ímba Maníkóní waási-i'a uráafo káfé'a wení waási-i'a owaná ááéma ímba arumbá uwátínkaraifo káfé'a arumbá wéuwatinkaiye.

Maníkóní kísau-waasi-taai.

¹¹ Kesí waásisono. Fí'om-barafaken-kwaasi pó'a marapá'á wááu mé'a mindásafe'a marapá-tántáátáfésa tirááísafesamo ombá tínaemba uwátimé'a ímbo tínaembo uwátimiyano éna mintántáákó tafisímai kentí imáyáa sáwí'a uwátinkainiye.

¹² Maníkómpá'ó ímbo tiyáan-kwaasifimba mé'a kawe'-aantemba úmae iyíyasa sáwí'a wéowe sefó kentí kawe-kísáú tuwánésa pósa Maníkómó marapá'-wáásísáfénamo imáyáamo índa-kanaara'a kowaerésa wenáwí'a mósá maránááwe.

¹³ Fasi'aénkóntáfé'a imáyáa é'a marapá'ó káráwiyaan-óraa'-waasiti ámáámba isé'a aifa'ó káráwiyaiwaini ámáámba isé'a ¹⁴ wemó iyáfasintinkaraiwaiti ámáánkwará'a ísáaro. Sáwí'o

owí sáwí-meyamba tímésa kawe'ó owí kawe'-áái simátimiyantafena iyáfasintinkaraiwai mindásafe'a miwítí ámáánkwará'a ísáaro. ¹⁵ Maníkó maarámó iyantafena arááiima wétaiye. Tuwímbai sáwí-imayaafinkemba úwoi-aai sewa'á pó'a kembiwí kawe'ó iyano éna kentááigo miwí táái iyáákainiye.

¹⁶ Kentí sáwí-imayaago ta'ótokaimpinkemba Maníkó faútínkaraisana póna ímba ta'ótokaisa'a mé'a miyáumaimo méraamba ímba aúpá'á sáwí'a é'a Maníkóní kísau-waasi pó'a wemó sintembá é'a ¹⁷ seyaafátáfé'a imáyáa é'a Maníkóní waasi kentí waásifimba kentirumbá timé'a Maníkón-áároi inkaisé'a mé'a marapá'ó káráwiyaiwain-
aai mósá máráaro.

*Ísumo uráintemba miyán-oro-
aai.*

¹⁸ Kísau-waasiono. Kentí óraa'-waasi-taai isé'a síyantemba miyán-oro. Ímba kawel-
óráá'-wáásí táái aantemba isé'a iyaagagaisé'o íyan-óraa'-waasi-taaiwara'a ísáaro. ¹⁹ Kembiwímó ímbo sáwí'o íyasamo umbai-tántáá'ó úwoimo timíya'o Maníkóntáfé'a imáyáa é'a fasi'ámaimo méwanamo éna Maníkó kawel'á uwátinkainiye. ²⁰ Énifo sáwí'o íyasamo tínkamiyambo aáno úmimo méwanamo éna Maníkó kentúwí'a ímba mósá maráíniye. Énifo kawel'ó íyasamo tínkamiya'o fasi'ámaimo méwanamo éna Maníkó kawel'á uwátinkainiye. ²¹ Ísu Káráisitimba áí'o úni'o uwánkaraamba kembiwísáféna imáyáa éna fasi'ámai ména miyán-ámbá aráátímakaimba pó'a miyán-oro. Miyámó íyantafena Maníkó táántaraiye. ²² Maníkón-aai aúfáifimba agaimaréna séna ímba karo'-áái séna ímba sáwí-aai simbá ísaraawe

Ísuntafena mináái agaimaréna siyáíye. ²³ Símai sáwí'a uwánkówana anondáá ímba sáwí'a uwátinkowasa áí'o úni'a uwánkówana anondáá sáwí-meyamba maenááwe ímba simátimena arupíse úmai-meyambo timíndawin-imayaa fasi'ámai uráíye. ²⁴ Ísu Káráisiti sáwítaamo uráunda-meyamba maimaéna aaraa-táiyá'á pukáíye. Sáwí'o úndasa sínaaemba uwámata arupíse úmais méraadasafenasa pukáíye. Wenáúmo sáwí'o uwánkaraantafena póna kentáá kawel'á uwásínkaraiye. ²⁵ Kembiwí uwófáguraawana tí'maena tisa'á kembiwíyá'á káráwiyaiwaini aampa'á wéaraaiwaewe.

3

Aarakwá-táái.

¹⁻² Aaresónó maarán-oro. Kentuwaai-táái ísáaro. Kentuwaaipinkémbá tuwímbai Maníkón-aaisafesa ímba timankúnkúmba owí kembá tuwánésa Maníkómpá'á tíyantafe'a kawel'-úmai méwasa tuwánésa Maníkón-aaisafesa timankúnkúmba ónááwe. Ímba ayáátáá'-aai sé'a Maníkóntáfé'a imáyáa é'a kawel'-úmai méwasa tuwánésa Maníkón-aaisafesa timankúnkúmba ónááwe. ³ Waási káá'a súfifáefo sé'a ímba to'waaí é'a kawel'-únánkwátói to'waaísáfé'a ímba óraa'-imayaa é'a ⁴ aáno úmai kentirunkó kawel'ó índa ímba ááema tai'áínana mindá Maníkón-aúranka'a kawel'án-íye. ⁵ Naaófá'á aaré Maníkóntáfésa imáyáa ésa wemó to'mayaambó uwátinkon-tantaa'a amu'marésa méron-inimba miwí tuwai-táái isésa kawel'-úmai maé'ómbaniye. ⁶ Minínímpínkémbá moórá-ininkon-awi'a Séraa awaaikó Émbaramun-aai iséna kesí óraakoma óne siyáíye. Kawel'ó é'o ímbo seyaafá-tántáátáfé'o táátafe'o é'o é'a wenayáámúni'a ónááwe.

⁷ Miyáumai waaimó é'a maarán-oro. Kentuwaainíntómbá kawel'á uwátinke'a miwí túma ímba fasi'aráíntafe'a imáyáa é'a túwa'nai oro. Kembiwíyé kentuwaaíníntóné aúí'a úmai méraiyantafena Maníkó kawel'á uwátínkáífo mindásafe'a kawel'á uwátínkáaro. Miyámó íyanamo éna moórá-umbai-tantaako kentí inai-ámpímbá ímba faiyíniye.

Mimbórá-ímáyáará'á méraaromo siyáin-aai.

⁸ Moórá-aai ísáaro. Kentúma ímba maimaé iyé'a mimbórá-ímáyáá é'a keáfáráwáínónndaamo imáyáamo ontembá moórá-mora-waasi miyán-imayaa é'a

túwa'nai oro. ⁹ Sáwí'lo uwátinkaiya'lo é'a anondáá ímba sáwí'a uwátínkáaro. Sáwí-aaimo simátinkaiya'lo é'a anondáá ímba sáwí-aaí simátínkáaro. Sáwí'lo íyawí anondáá kawé'á uwátínkáaro. Maníkó táántonka'a kawé'á uwátinkaumne siyáimba pó'a kawé'á uwátínkáaro. ¹⁰ Mindásafena Maníkón-aaí aúfáifimba agaimaréna séna

tuwímbai ayáátááka'a sirunkó kawé'á ína'a ménae sésamo ésa karo'-ááíyé sáwí-aaíye ¹¹ sáwí'lo on-tántáá'é tínaaemba uwámesa kawé'á ésa aáno úmai méraiyyantafesa minámbá arááíwáéro. ¹² Fasi'aénkó arupíse úmimo méraawiya'a káráwiyyena miwítí inai iséna túwa'nai ena sáwí'lo owí ánaaeni'a wéuwatimiye agaimaréna siyáíye.

¹³ Kemá fasi'é'a kawé'á ombá pósa ímba sáwí'a uwátinkanaafo ¹⁴ arupíse úmai méraambo umbai-tántáá'ó timíyanamo éna Maníkó kawé'á uwátinkainifo minúmbái-tántáátáfé'a ímba óraa'-imayaa é'a minúmbái-tántáá'ó timínda-waasisafe'a ímba táatafe'a é'a ¹⁵ Ísu Káráisitintafe'a kawé'-ímáyáá é'a wentáfé'a sé'a weyáá Fasi'aénkón-iyé síyasa tísai esamo sésa Maníkóntáfé'lo imáyáamo ombá nóra símaiya wéoo síya'lo é'a kawé'-ááí simátimiyantafe'a to'mayaa uré'a ¹⁶ kawé'-úmai wempakémbá simátíméro. Kentirunkó ímba waé'wáé'á índa arupíya wéraina'a Ísu Káráisitimpa'a kááísamai arupíse úmai méraiyyasa tuwímbaimo símimo sáwí'lo uwátinkaiyambo ésa miwí tááigo tosé'mai tígama íniye. Miyá íyantafe'a káráwiyyoro. ¹⁷ Kawé'ó ombó Maníkómó ímbo aambó fáí'makainasamo ésa umbai-tántáá'ó timíyamba mindá Maníkóndén-iyé. Énifo sáwí'lo ombó umbai-tántáá'ó timíyamba mindá kentí áwáugon-iyé. ¹⁸ Miyáumai ímbo arupíse úmimo méraawi Maníkómpá'á wíyantafena Ísu Káráisiti arupíse úmai méraiwai mimbórá-kánáá puwéna minkísáú taí'araiye. Wenáúgo pukówana amankó úwoi méraiye. ¹⁹ Wenamankó tuwímbai timankó ándáraambo kára'umakomba wenáái kosimátímakaiye. ²⁰ Naaófá'á moóráwígon-awi'a Nówaa ména non-afófora'lo wínda-taomba úmakonka'a Maníkó kesáái ísáaro séna timu'marówasa wenáái taráísúntafesa pukáafo afakaumboé-waasi non-afófora'lo wínda-taompa'a imérowana miwí nonkó ímba nawíkowasa ímbo púwúmba kawé'-úmai maé'ómbaniye. ²¹ Mindónkómó uráinteni'a nombá maitínkááwana Maníkó tí'mai kawepá'á méwétinkaiye. Nombó maitínkáámba paáká-túrákémbá ímba wéwiyofo Maníkómbá áisai owaná tirumpimbá ímba aaí wéraindasafena sáwí-imayaa maitiyuwáíniye.

Ísu Káráisiti pukáimpinkemba íyáfasinkaintafena

sáwí'lo úmimo méraampinkemba tí'mai kawepá'á méwétinkaiye. ²² Ísu Káráisiti pukáimpinkemba íyáfasinena Maníkón-ayáánúrapa'a fasi'aén-áempá'á iména wíyómpaken-kisau-waasiye óraa'-waasiye fasi'aéntóné miséyááfá-tántááká'á káráwiyyaiye.

4

Maníkóní imáyáafinkení'a oró-áái.

¹ Ísu Káráisiti áí'lo úni'a uwánkówana fasi'ámaimo imáyáamo uráintemba kembiwíwará'á fasi'ámai imáyáan-oro. Túra'lo tí'lo úni'lo uwátínkówi miwímó sáwí'lo íyan-imayaago ímba ta'ótokaiye. ² Marapá'ó méraamba sáwí-imayaasafe'a tirááísafe'a ímba é'a Maníkóní imáyáafinkení'a oro. ³ Maníkómpá'ó ímbo tiyáan-kwaasimo ontembá kembiwíwará'á miyá uráafo káfé'a ímba miyá wéowe. Ááema maará uráawe. Maa'u-tántáá'á wée'a sáwí-imayaasafe'a tirááísafe'a wée'a uwóí'lo on-dómbá né'a uwóí'a wée'a tómbá námae iyé'a uwóí'lo on-dómbó wéne'lo uwóí'lo íyantafe'a túwaandu uré'a kísau ámi-aimba mósá maré'a waántá-waasi-imayaa mósá maré'a miyá uráambanifo ⁴ káfé'a ímba miwísé'a túwaandu uré'a miyá-sáwí-tántáá'á ímba owasá tuwánésa sésa

káfé'a nóra séra ímba miyá wéoo símai sáwí'a wéuwatinkaawe. ⁵ Maníkó to'mayaa úmai ména pukén-kwaasiwara túmó arén-kwaasiwara'a miwímó méraawini áwáuma tísai ínasa simámiyana miwítí méyámbá timíniye. ⁶ Marapá'ó méronka'o uráam-beyamba maiyésamo pukáawi Maníkómó méraaintemba miwí timankómó miyámó íyantafena ásé-
aai simátímakaiye.

*Maníkó kisaugoni fasi'aémbó tímakain-
aai.*

⁷ Seyaafá-tántáá'ó tai'áinda-kanaa kárika'a tinda pó'a inái símae'a íyón-aaifimba kawé'-ímáyáá úmai káráwiyoro. ⁸ Moórá-mora kentirumbá timé'a miyámó é'o é'a sáwí'o uwátinkaiyamba miyá-sáwí-tántáátáfé'a ímba anondáá ónae-imayaa é'a ⁹ namu'-waasímó tíyamba naané tóné timé'a ímba í'ai simátínkáaro. ¹⁰ Kawé'a uwátinkaiyantafena Maníkó moórá-mora-waasi fí'o-fi'on-kisaugoni fasi'aémbá tímakaimba pó'a ímba úwoi maé'a mifásí'áéntámbá moórá-mora-waasi túwa'nai oro. ¹¹ Maníkón-aaimo simátíméwi mináái-úrumba arupíse úmai simátíméro. Wétuwa'nai-owi Maníkómó tímí-fasi'aentamba túwa'nai oro. Ísu Káráísiti túwa'nai isa'á miyá é'a mindásafe'a seyaafá-tántáátáfé'a Maníkón-áwí'a mósá wémaraawe. Maníkón-áwí'a óraa'a waé'wae'a isaná wení fasi'aénkó miyámó wéimba mindá érai'-aain-iyé.

*Ísumbo uwánkaraantemba kembá tí'a índa-i'o íyan-
aai.*

¹² Kesí waási ken-ímáyáá únda-waasi owaná kentópa'a óraa'-umbai-tantaa'a timbá minúmbái- tántáápímbá mé'a mindásafe'a ímba táátafe'a é'a sé'a fí'oran-tantaa'a kesópa'a tiyáiyé ímba seró. Maníkóe'a fasi'ámaiya méraantafenawa'i ina fasi'ámaiya méraantafenawa'iyó. Minúmbái-tántáá'á kentópa'a wétiye. ¹³ Ísu Káráísitimbo áí'o úní'o uwánkóntemba kembiwíwárá'á tí'a úní'a uwátínkaraamba póna kentirunkó kawé'á ínana Ísu Káráísiti sámó kainkwárá'ó kumíndara'a kentirunkó óraa-kawé'a íniye. ¹⁴ Ísu Káráísitini waási ontáfésamo símaimo sáwí'o uwátinkaiyambo é'a ímba imáyáa íyana kentirunkó kawé'á éna Maníkóní ámútanko fí'onka'ma'mai-amutanko kembiwísé'a méraintafena kentirunkó kawé'á íniye. ¹⁵ Kembiwí ímba waási tínkamowasa púwówasamo ombá ímba umémbá ésa ímba fí'o-fi'on-tantaa'a sáwí'a ésa ímba aoisaambá wiyésa miyámó íyawimo ésa sáwí-meyamba maénááfo ¹⁶ Ísu Káráísitini waási-i'o onkákémbó umbai-tántáá'ó timíya'o é'a ímba táátafe'a oro. Miwí tirunkómó sáwí'o ínasamo Káráísitini waási owémó síyamba Maníkómpá'á súwiyo seró.

¹⁷ Maníkó seyaafá'-wáásímó méraawini áwáumo tísai índa-kanaamo tinda aifa'á wení waásisa sítai ena kentáámó umbai-tántáá'ó siménamo éna wení ásé-aaimo taráiyaan-kwaasi óraa'-umbai-tantaa'a timíniye. ¹⁸ Mindásafena Maníkón-
aai aúfáífimba agaimaréna séna

Maníkó arupíse úmai méraawi sáwí-imayaafinkemba tí'mai kawepá'á métínkáimba mindá umbai-kísáún-ifo Maníkóntáfésamo ímbo aamoimó ésamo sáwí'o owí miwí sáwí'o úmaimo méraampimba miyáumai sáwí'a úmai méranaawe agaimaréna siyáiyé. ¹⁹ Miyáumai Maníkó wení imáyáafinkemba séna umbai-tántáá'á kentópa'a tíniye siyáin-kwaasi kawé'á úmae wéiyé'a Maníkómpá'á kááísamai méraaro. Maníkómó kentáá úmakaiwai éna sintembó iwáí wégarawiyifo wempá'á kááísamai méraaro.

5

*Maníkóní waásiya'a káráwiyoromo siyáin-
aai.*

¹ Kemá Fasi'aénkóní waásiya'a káráwiyaundawi úná'a kembiwísé'a Fasi'aénkóní waásiti óraa'-waasi simátíménda ísáaro. Ísu Káráísitimbo áí'o

úni'o uwánkaraamba kesúrantaamba awáné'a wemó sámó kainkwárá'ó kumíndara'a misámó kaimpímbá méranaumpo ² simátíménda ísáaro. Sipisípiya'o káráwiyaawimo kawé'ó ontembá miyaráán-úmai Maníkómó wení waásimo tímakaiwiya'a káráwiyoro. Ímba káráwiyonae síyampinkembo káráwiye'a Maníkómbá arááima táinda-i'a úmai káráwiyoro. Óntamba maénae-imayaa ímba é'a túwa'nai ónae-imayaa é'a minkísáúrá'á káráwiyoro. ³ Maníkómó tímakain-kwaasiya'a káráwiyomba ímba múra tiyuwé'a kawé'ó úmimo mérariyamba tuwánésa kembiwímó ontembá miyá ónááwe. ⁴ Aifa'ó káráwiyaiwaimo wíyómpakembo kumíndara'a kembiwí íyáákaraawiti fí'oran-kawé'-meyamba timínana ímba tai'áinda waé'wae'a íníye.

⁵ Ifó'-waásí kentí óraa'-waasi-taai ísáaro. Kentúma ímba maimaé iyé'a moórá-mora túwa'nai e'a méraaro. Mindásafena Maníkón-aai aúfáifimba agaimaréna séna Maníkó kentúmo maimaé iyówi wéfametuwaifo wenaísamaifimbo méraawi wétuwa'nai-iyé agaimaréna siyáiyé. ⁶ Mindásafe'a Maníkó fasi'aéwín-aúranka'a kentúma ímba maimaé iyíyana wemó imáyáamo índa-kanaa kentúwí'a mósá maráíniye. ⁷ Maníkó kembiwí túwa'nai ena káráwiyaifo umbai-tántáákóní imáyáa wempá'á tuwé'a méraaro.

⁸ Áwáífiyaamo in-iyánkómó póíye waásiyemo faintembá waántáwanko waásimo wefári'o índasafenanifo táátafe'a é'a káráwiyoro. ⁹ Maníkón-aaisafe'a fasi'ámai imáyáa é'a waántáwankon-aai a'áo seró. Seyaafá'-márafákéwímó Maníkón-aaisafesamo timankúnkúmbo owífá'á miyán-úmbái-tántáá'á wétifo imáyáa é'a waántáwankon-aai a'áo seró. ¹⁰ Umbai-tántáá'á kentópa'a kárika'o wéraimba Maníkó sásá'-í'a uwátinkena áfomba faitinkáina'a fasi'ámai méranaawe. Maníkó úwoi túwa'nai úmae iyéna Káráisitíye'a kááísatinkena séna kesí sámó kain-áempá'á sámó kaimbó ímbo tai'áinda-aempa'a métinkanaumne siyáiwai miyá íníye. ¹¹ Wení fasi'aénkó waé'wae'a éna ímba tai'áinda mindá érai'-aain-iyé.

¹² Moóráwigon-awi'a Sírifénesi súwa'nai isa'á kínampaan-aai agáúmne. Wemá Maníkóní waási éna kesí kísau kawé'-úmai wémaiye. Fasi'átínkáándasafe'a maanáúfái agáúmpo érai'a Maníkó úwoi súwa'nai in-áái simátimunda tirumpimbá fasi'ámai ta'ótore'a méraaro.

¹³ Maníkóní waási Pépíróni-naopa'a méraawi Maníkómó kembiwímó wemparí'o úmakaintemba miwí wemparí'a úmakaiwai kembiwísáfésa sésa kawé'-úmai méraaro sewaná kesááninkon-awi'a Máákaawara'a séna kawé'-úmai méraaro wésiye. ¹⁴ Ísu Káráisitini waásin-ofo moórá-mora kentirumbá timé'a tiyáámba tíméro. Káráisití wení waási aáno'o uwátínkáíntafe'a inái sune.
Kemá Pítaamo súnda-aai tai'áwiye.

2 Pítaa

karo'-wáásí Ísun-aaigomba waé'wáé'-úmai simátímún-aaí Pítaa iséna Ísuni érai'-aaí ta'ótoraiwae séna maanáái agaimái mátímakaiye. Ísumba awánéta wemó siyón-aaí isááwándawi é'a simátíma'mae iyówánda-aaí ta'ótoraiwae séna maanáái agaimái mátímakaiye.

¹ Kemá Sáimoni Pítaa maanáái maanáúfáifímbá agai-timúmpo isáaro. Kemá Ísu Káráísitini aantá-waasi úndanifo kesáámó úndantembo Maníkón-aaísafe'lo timankúnkúmbo owí isáaro. Kentáásí Maníkóe Ísu Káráísiti sáwí-imayaafinkembo faúsínkáíwaiye arupíse úmai mésarai kawé'-ímáyáá símakaayata mindáraise'la kááísamaisa kawé'-úmaisá méraumne. ² Maníkóe kentáásí Fasi'aénkó Ísuntepa'la té'la kawé'-ímáyáá tamaé'la miyámó úmae iyómba úwoi túwa'nai úmae iyésarai aáno uwátínkáfa'la iyíya'la méranaawe.

Maníkó kentáámá wemparí'lo uwásínkarain-aaí.

³⁻⁴ Ísu Káráísiti sáántowana wení sámó kainkó wení fi'oran-kawe-kisau tafisúwata wempátá téta kawé'-ímáyáá taísaraumne. Ísu Káráísiti miyán-kwáásígó póna wemó kawé'á uwátínkanaumnemo siyáin-aaí éna miyá índa póna wení fasi'aémbá símísata Maníkóntáféta aamoí éta arupíse úmai méta wenáái simátímakaundasa póna marapáké-sáwí-fásí'áénkómó waásimó sáwí'lo iwáí kembiwí tine'á ímba ta'ótoraina'la tufíntuwe'la Maníkóe'la kááísamai méranaawe.

⁵ Mindásafe'la imáyáa é'la maarámó iyantafe'la fasi'ámai kísau máéro. Maníkón-aaísafe'la érai'e

sé'la timankúnkúmbo ombá kawé'-áwáúmá maré'la minkákémbá kawé'-ímáyáá é'la minkákémbá ⁶ kentúra'la káráwiye'la minkákémbá fasi'ámai mé'la ímba tuwesarai ína'la Maníkóntáfé'la aamoí é'la ⁷ Maníkóní akúmbó méraantafe'la túwa'nai úmae iyé'la kentirumbá timé'la ⁸ miyán-oro. Miyámó úmae iyé'lo é'la Fasi'aénkó Ísu Káráísitini kawé'-ímáyáá isé'la óraa'-i'la úmai mé'la kentí kísau áúwara-kísau maénááwe. ⁹ Miyán-káwé-kísáúmó ímbo máéwi Maníkómó sáwí-imayaamo maitiyukaimba tuwinkásuwesa táá'lo káúnkaiwaiyaamba wéowe.

¹⁰ Kesí waásisono. Maníkó kembiwí táántamai wemparí'la úmakaifo imáyáa é'la wesé'la fasi'ámai méraaro. Miyámó é'lo é'la sáwí-amba ímba arááiwaenaawe.

¹¹ Miyáumaimo méwanamo éna kentáásí Fasi'aénkó Ísu Káráísiti sáwí-imayaafinkenta faúsínkáíwai kembiwísáfénawe séna tíya'la káráwiyaana'la kempá'á maé'mae'la úmae iyónááwe síníye.

¹² Minéráí'-áái é'la ísare'la fasi'ámai arááiwaémba pó'la simátíma'mae iyóna'la imáyáa úmae iyónááwe. ¹³ Marapá'ó méraundara'la simátíma'mae iyóna'la imáyáa úmae iyónááwe. Miyámó ondá kawé'-í'la ónaumne. ¹⁴ Ááéma kentáásí Fasi'aénkó Ísu Káráísiti simásimena séna puwínone siyáimba pó'la ampáánká'á puwé'la ímba marapá'á méranaumpo ¹⁵ mináái agaimaré'lo púwóna awáné'la minááisáfé'la imáyáa úmae iyónááwe.

Ísuni sámó kaimbá awánáúmnemo siyáin-aaí.

¹⁶ Kentáásí Fasi'aénkó Ísu Káráísiti fasi'aénkwará'á kumíníye-aaí ímba úwoi-aaí simátímakaundanifo súrantanta wení iyáákai-sagaenta awánaraundasafeta érai'-aaí

simátímakaumne. ¹⁷⁻¹⁸ Maníkómó imáyáamo makáin-omaka'a Ísuwe'a méraawanana Maníkó kentáásifowa Ísun-awi'a óraa'a éna iyáákai-sagaempinkemba séna kesááninko ónana áfááraumai entáféna sínkáísa'a áfááraumai aamoí uwánkaumne wiyómpakemba súwata ísaraumne.

¹⁹ Ísaraundasafeta óraaka séta naaófá'á Maníkón-aaí simátímakon-aaí érai'-aainiye. Súdasa mináái imáyáan-oro. Kumeu'ó in-áémpá'á sámó kain-ááin-ifo mináái aúfáífimba awánáiyana aafáúmó iyáúsenamo sámó kaintembá kentí imáyáafinkemba miyáumai sama káinana Ísu Káraísiti aa'ó siyaráisanamo wérain-okoraamba úmai sama kátinkainiye. ²⁰ Simátíménda-aaí ísámai kawé'án-oro. Naaófá'á Maníkón-aaí simátímakowi aúfái-wandaafimba agaimakón-aaigoni áwáuma kemá waási kentáási imáyáafinkemba ímba kanaasá isánaumne. ²¹ Ímba miwítí imáyáafinkemba símai agaimakáafo Maníkóní Ufaen-ámútánkó wenáái simátimuwasa agaimakómba Maníkóní ámútanko minááígóní áwáuma wésuwa'nai-isata wéisaumne.

2

Maníkón-aaí waé'náé'á úmáimo síyan-aaí.

¹ Naaófá'á Maníkóní waásifimba Maníkón-aaí karo'á waé'wáé'á úmai simátímakowi paápé uráantemba kempímbá miyán-kwáási paápé ésa karo'-áái simátimesa Maníkóní waásimo sáwí'o íyan-aaí simátimesa óraako sáwí-imayaafinkemba faútínkaraiwaimba tínaaemba uwámiyana ánaaemba Maníkó minúwóiyáámbá tínkaminiye. ² Sáwífa'nanka miwítí aambá waásimo sáwí'o on-ámbá arááiwaesa miyá iyasa tuwánésa sésa Maníkóní waási sáwí'an-owe mináái símai érai'-amba sáwí'a ónááwe. ³ Óntamba maénae sésa aamoí ésa kentí imáyáa tafisénæ sésa karo'-áái simátimenaawe. Sáwí-meyamba tímíndawi naaófá'á to'mayaa úmai ména tínkamindasafena timu'maréna méraiye.

⁴ Wiyómpaken-kisau-waasi sáwí'o untáféna Maníkó ímba étinkomba sáwí-aempa'a mótkowasa kumeu'-áémpá'á ándáfa'a mésa sáwí-meyambo maíyantafesa amu'marésa méraawe. ⁵ Naaófá'á Nówaa maúnka'a Maníkóntáfésa ímba aamoí ésa sáwí'a untáféna Maníkó ímba étinkomba nonkóntáféna seyaafá'-máramá nawíkao súwana nawíkowasa putásowana mimpínkémbá Maníkó Nówaa we ní akúmbá afakaeté-waasiye tíyótai uwátinkowasa túnaresa maé'ómbaniye. Nówaa Maníkón-aaí arupíse úmáimo méraiyan-aaí simátimuwasa ímba ísónkakemba putásaraawe. ⁶ Naaófá'á Sónómu-naopaken-kwaasiye Kómóraa-naopaken-kwaasiye sáwí'o untáféna Maníkó ímba étinkomba iyá agaisukáifo Maníkóntáfésa ímba aamoí ésa sáwí'a owí mináái isésa sésa sáwítaamo úndamo ímbo ifátúwáananasaamo éna kentááwará'á miyáumai sínkamindasa póta ifátáámó túwáananamo éna ímba sínkaminiye sénááwe. ⁷ Moóráwígon-awi'a Róti Maníkó wentáféna púwifo séna ímba auwómbo áíkaiye. Wemá arupíse-waasi éna sáwí-waasimo maa'u-tántáá'ó untáféna arunkó umbaí taráiyé. ⁸ Miwífímbá ména aasiyaasi-kánáá miwítí sáwí-aaí iséna miwítí sáwí-awau awánówana arunkó áfááraumai umbaí tómbanifo wemá arupíse úmai mérontafena Maníkó ímba auwómbo áíkaiye. ⁹ Miyáumai Maníkóntáfésa aamoí owí umbaitántáápínkémbá Fasi'aénkó kawé'-úmai tíyótai éna sáwí'o owítí sáwí-meyamba toréna waásimo méraawini áwáumo tísai índa-kanaamo tándara'a sáwí-meyamba tímíniye. ¹⁰ Maa'u-tántáá'í'o owí Maníkómó kawáánimba tínaaeni'a uwánkááwi óraa-sawí-meyamba tímíniye.

Minkárol'-wáási miwí túma mósá marésa kesááigo iyáákainkwæ sésa kawé'-násomba wiyómpakewisafesa sáwí-aaí simátínkáántafena ímba táá'a isasá úwoi sáwí-aaí simátínkááwe. ¹¹ Wiyómpaken-kisau-waasi miwítí fasi'aénkó minkárol'-wáási

fasi'aénkómbá íyáákaraimbanifo minkwíyómpákéwí Fasi'aénkón-aúranka'a ímba aai simátinkesa ímba sáwí-aai wésewe. ¹² Wai-waambo tufú'naan-tantaakomo seyaafá'-áwáúmó ímbo awánaantemba minkáró'-wáásí miyá ésa tuwímbai-tantaakoni áwáuma ímba awánaraantafesa sáwí-aai simátínkáámba pósa wai-waambo tai'ááintemba miwí miyáumai tai'ánááwe. ¹³ Miwí umbai-tántáárí'a uwátínkáámba pósa anondáá umbai-tántáá'á maenááwe. Miwí sáwí-imayaasafesa tirááísafesa afora'á ésa aamoí ésa kembiwísé'o tómbó náiyantafesa túwaandu ésa sáwí'a uwátinkesa kentí imáyáa tafisésa sáwí-ampa'o mówétinkaantafesa aamoí ésa ¹⁴ aaresáfesa túraniyamba tuwésa aamoisaén-kwáásí tafisímai sáwí-ampa'a mótingesa túraniyambo owí tíráá'a póna Maníkó sáwí-meyamba timíniye. ¹⁵ Arupíse-amba tuwésa sáwí-amba arááíwáéwe. Naaófá'á Péon-ááninkon-awi'a Péramu wemá Maníkón-aai simátimakowi éna sáwí'o uráimpinkemba óntamba máinenamo aamoí uráintemba miwí miyán-ámbá arááíwáéwe. ¹⁶ Énifo Péramu sáwí'a uráintafena Maníkó aaisambá séna wení póígon-awi'a tónkigomba waási amóísáúnkaamba uwánkowana aai súwana Péramu iséna wení sáwí-amba tukáíye.

¹⁷ Minkáró'-wáásí ímba túwa'nai on-kwáásí méraawe. Nonaumpinkémbó nombó ímbo íyáúsenamo kúmíntenkaan-kwaasima owaná póna Maníkó miwísáféna kumeu'ó in-áémpá'ó to'mayaa uwátínkaraimba pósa mifá'á komaé'mae'a ónááwe. ¹⁸ Miwí sáwí'o úmimo méraapinkembo kawepá'ó tewí kefá'í'a méónae sésa maa'u-tántáákón-áúma mósá marésa karo'-áái simátimesa ¹⁹ kentí imáyáafinkeni'o íyanamo éna misáwí-tántáákó ímba ta'ótorainiye sembánifo miwí sáwí'o on-tántáákó ta'ótokaimba pósa misáwí-tántáápímbá mésa tai'ágonawe. Moórá-tantaako waásimo íyáákaimba minímáyáágó wefá'í'a úmai ta'ótokaisasa wenaráái wéwaewe. ²⁰ Kentáásí Fasi'aénkó Ísu Káráísiti sáwí-imayaafinkemba faúsínkáíwaimpa'a tésa sáwí'o on-kísáú ifátuwesamo tínaaembo uwásukaawi miwí aneka'ó sáwí-ambo arááíwaiyanamo misáwí-kísáúgómó ta'ótorainasamo ésa ááémo sáwí'o uráamba mindá kárika'an-ifo ánaaembo sáwí'o íyamba mindá óraa-sawí'a úmai méranaawe. ²¹ Arupísemo on-ámbó ímbo arááíwakesaraa sáwí'a uráawaisino. Énifo arupísemo on-ámbá arááíwakesa ifátuwesa Maníkóní kawel'-amáámbá tínaaemba uwáméntafesa pósa áfááraumai sáwí'a wéowe. ²² Maarámó sen-áái érai'-aain-iye. Iyánkómó mí mó wí'makénamo ímbá aneka'á wénaiye sésa moórá-aai sésa póígomo nombó pékénamo ímbá toifímbá waé'wáé'á wéiye wésewe. Iyánkó póígomo intembá minkáró'-wáásí miyá-sáwí'á wéowe.

3

Ísu aneka'ó kumínda-aai.

¹ Kesí waási arupíse-imayaa íwae sé'a moórá-aufai agaimái tímake'a maanáúfáíwára'á agáúmne. ² Naaófá'á Maníkón-aai simátimakowi siyón-aai isé'a Fasi'aénkó sáwí-imayaafinkemba faúsínkáíwaisa siyáin-aai wení aantá-waasisa simátímakaunda-aai imáyáan-oro. ³ Simátíménda imáyáan-oro. Ánaaen-kanaamo tínda sáwí-imayaasafesamo tirááísafesamo ésa aamoí íyan-kwaasi tésa kentuwíyáái ésa ⁴ Ísumo sénamo marapá'á kumónaumnemo siyáimba nááfara méraiyo. Naaófá'á wíyóne marawémó úmaronka'a wérain-tantaa'a ímba fí'on-tantaa'a paápé isatá awánáúmbo kesifoísáísa é'a pukuráawana ímba fí'on-tantaa'a paápé iye sénááwe. ⁵ Miwí maarán-ímáyáá ónae ímba wésewe. Naaófá'á Maníkó súwana wíyóne marawé paápé úwana nompínkémbá maramá iyéna nonafufuntambá maramá wéraiye. ⁶ Ánaaemba Maníkó nonkóntáféna súwana marapá'-wáásí tai'ásukaiye. ⁷ Maníkó sisaná wíyóne marawémó wéraitamba póna waásimo méraawini áwáuma tí sai índa-kanaamo tíndara'a Maníkó

wentáfésamo ímbo aamoimó ésamo sáwí'o owí sáwí-meyamba tiména wíyóne marawé iyafímbá agaisuwáíniye.

⁸ Kesí waásisono. Maarán-ímáyáán-oro. Aatáísa toráumaisa wéawanaumpo Maníkó ímba miyá ímbá seyaafá-kánáá mimbórá-kánáaráámbá aamú-úmarena sáwífa'-aatai 1,000 aatai éna mimbórá-kánáaráámbán-iye siyáifo ⁹ wemó marapá'ó kumónaumnemo siyáin-aai ímba tukáísasa tuwímbai mináái ifá'á tukáíye-imayaa wéowe. Fasi'aénkó séna kesí némpa'a maé'mae'a ésa sáwí-aempa'a kofó séna sáwí-imayaa tuwésa kempá'ó tíyantafenawe séna timu'maréna mérena ímba ááéma marapá'á kunkáíye. ¹⁰ Umén-kwáásígómó kafífímbó tintenkáán-úmai Fasi'aénkó miyaráán-úmai kumíniye. Minkánáá óraaka'a nonkáánkaamba síndafinkemba wíyómba áwiyo'winana wíyóne o'é aafáúwé iyá káwínana marapá'ó seyaafá-tántáá'ó wéraine marawé iyá káwíniye. ¹¹ Miyáumai seyaafá-tántáá'á tai'áíndasafeta kesáámó méraundasafeta imáyáa éta Maníkóntáféta aamoí éta arupíse úmai méreta ¹² Ísumo marapá'ó kumíndasafena siráái wétainata amu'maréta méreta ááémo kumíndawe séta fasi'ámai Maníkóni kísau maúndasa póna minkánáá paapé ínana wíyómba iyá káwínana o'é wíyóne aafáúwé óraa'-iya káwínana nonkáámbá uwáwíniye. ¹³ Énifo Maníkó óraaka séna aú-wiyone aú-marawe úmáráanana arupísemo í-tántáá'-aantemba wéiniye siyáinta amu'maréta méraumne.

¹⁴ Kesí waásisono. Miyán-kánáásáfé'a amu'maré'a méraamba Maníkón-aúranka'a kawé'-aantemba úmai mé'a kempímbá ímba sáwí-aai wéraina'a aáno úmai méraiýantafe'a fasi'ámai kísau máéro. ¹⁵ Kentáásí Fasi'aénkó séna sáwí'o úmimo méraampinkemba faútinkanaumne séna wempá'ó tíyantafena timu'maréna ména ímbo kunkáimba imáyáan-oro. Kentáásí waásigon-awi'a Póro Maníkó kawé'-ímáyáá wembá ámakaimpinkemba kembiwísáféna imáyáa éna mináái agaimakáíye. ¹⁶ Póro minááímó agaimakáimba seyaafá'-áúfáífímbá miyán-ááímó símimo agaimakáin-aaisompimba tuwímbai-aai umbái taisasá ímbo ísáimimo kawé'ó ésamo ímbo fasi'ámaimo méraawi minááígóni áwáuma waé'mai karo'-áái wésewe. Maníkón-aai aúfáífinkemba seyaafá'-ááísáfésa
miyá ésa miyámó sentáfésa áfááraumai sáwí'a
úmai méranaawe.

¹⁷ Miwí miyá wéofó ímbo kunkáinka'a simátimumpo káráwiyoro. Sáwí'o owí kembiwí Maníkóe'o fasi'ámaimo méraampinkembo tafisíyanesa ofo káráwiyoro. ¹⁸ Kentáásí Fasi'aénkó Ísu Káráísiti kentáásí sáwí-imayaafinkemba faúsínkáíwaisa úwoi túwa'nai úmae iyína'a wempá'á óraa'-imayaa é'a méraaro. Wenáwí'o aasiyaasimó óraa'o úmimo waé'wae'o úmaenamo iyínda érai'-aain-iye.

Kemá Pítaamo súnda-aai táí'áwiye.

1 Yóni

Ísu wiyómpa'a iyówana Yóni Ísuni kísau-waasi kaumbo-wáái-áátáyá'íyo miyáumai-aatai maisuwéna maanáái agaimái tímakaiye. Tuwímbai karo'-áái simátimesa sésa Ísu Maníkón-ááninko póna waási-úramba ímba ú'mai méraiye sésa f'lon-karo'-aaiwara'a simátíma'maesa núwana Yóni iséna miwítí imáyáa arupíse uwátinkanae séna maanáái agaimái mátímakaiye.

Maníkóní imáyáamo aráásímíwain-aai.

¹ Ísu Káráisiti Maníkóní imáyáa aráásímíwaisaama póna waási aúí'a úmai maé'mae'a iyawini áwáugon-iyé. Minááisáfé'a maanáúfái agaimái kentópa'a tuwáúnana wéwiye. Áwáura'a maramá ímba wéronka'a wemá maé'éimba ánaaenka'a marapá'á kuména keséta mérowata súranta awánamai kawé'á éta wenáái iséta siyáántamba aneté ta'ótokaumne. ² Aúí'a úmai maé'mae'a iyawini áwáugo afowámpá'á maé'éimba marapá'á kuména keséta mérowata awánareta póta minááisá wésimatimune. ³ Kesáá Maníkóe ááninko Ísu Káráisitiye'a kááisamaisa méraumne. Awánaraundawe ísaraundawe kembiwíwará'á simátimunda póta Maníkóe ááninkoe'a kááisamaisa méraundantemba kembiwí miyá ónááwe. ⁴ Kentáásirumba kawé'-úmai óraa'a uwásinkaindasafe'a maanáúfái agai-timúne.

Maníkó sámó kaiwáíní áwáugon-aai.

⁵ Maníkón-ááninko simásímákain-aaisa simátimeta séta Maníkó sámó kaiwáíní áwáuma póna kumeu'ó in-tántáá'á wempímbá ímba wéraiye. ⁶ Miyáumai kumeu'ó in-áémpá'á méraamba Maníkóe'a kááisamaisa méraumnemo sewí karo'á sésa érai'-aaigoni áwáufimba ímba méraawe. ⁷ Énifo Maníkó sámó kain-áémpá'ó méraintemba miyáumai sámó kain-áémpá'ó méraundasa wení waáisetá kááisamaisa méraumne. Miyáumai Maníkón-ááninko Ísuma kentáásáféna imáyáa éna kumpuwúwana wení naaegó kuména póna kentáásí sáwí-imayaa maisiyu'maenasa wéiyiye. ⁸ Kempíntá sáwí-imayaa ímba wéraiyesaamo súndasa kesirumpin-káro'-ááisá súnanasa Maníkóní érai'-aaigo kesirumpintá ímba wéraiye. ⁹ Afora'ó Maníkómpátáámó sáwí-imayaasafetaamo simáménanasaamo éna Maníkó kentáásí sáwí-imayaa maisiyuwénasa seyaafá-sáwí-imáyáá arupísesa uwásinkainiye. Maníkó wemó siyáintemba miyá éna miyáumai kawé'-aantemba éna póna sáwí-imayaa maisiyuwénasa arupísesa wéuwasinkaiye. ¹⁰ Maníkó séna seyaafá'nánká sáwí'a uráawemo simbánifo kesáámá séta ímba sáwí'a úne séta Maníkó karo'-áái siyé súnana Maníkóní ásé-aaigo ímba sirumpintá wéwaiye.

2

Káráisiti seyaafá'nánká áfombo faisínkáin-aai.

¹ Kesí iyámpóisono. Ímba sáwí'a iyantafe'a maanáái aúfáifimba agai-timúne. Énifo sáwí'o íyanamo éna áfombo faisínkáiwaia ména kesifompátá áisai íniiye. Wemá Ísu Káráisiti arupísemo iwáísá kesifompátá áisai íniiye. ² Sáwítaamo uráunda-meyamba kentááfá'á ímba tíno séna maimaéna pukáiyé. Ímba kentáásí sáwí-meyan-aantembanifo seyaafá'-wáásítí sáwí-meyankwara'a maitiyuwáindasafena pukáiyé.

³ Maníkón-aaimo taawiyafétaamo únda érai'a weséta kááisamaisa méraumnesea súne. ⁴ Maníkón-aaimo ímbo taawiyáfónka'o ombá Maníkóe'a kááisamai méraumnemo sembá karo'á sewaná miwífímbá Maníkóní érai'-aai ímba wéraiye. ⁵⁻⁶ Énifo Maníkón-aaimo taawiyáfówi Maníkómpá'á tirumbá áma'mai kawé'á wéowe. Kesáámó Maníkóe'a

kááísamaisa méraumnesaamo súndawisa Ísu Káráisitimo méraintemba kesáá miyásá úmáisaisa ménaumne. Miyásáámó únda érai'a Maníkóe'a kááísamaisa méraumnesa sune.

Ááéraan-amaankoma aúí'lo uráin-aai.

⁷ Kesí waási ísáaro. Kemó agaúnda ímba aú-amaamban-ifo ááéraan-amaamba agai-timúne. Aifa'ó simátímakaamba é'a ísaraan-amaamba agai-timúne. ⁸ Énifo kumeu'ó in-tántáá'á áwiyo'wisana érai'a sámó kain-tántáá'á wépaape-imba póna ááéraan-amaamba aúí'a úmai wépaape-iye. Ísu Káráisitini kísaufinkemba minámáámbá paapé uréna kempínkwará'á minámáámbá wépaape-iye.

⁹ Kentí waásimo tíyámbo uwátínkáámbanifo sámó kain-áémpá'á méraumnemo sembá sámó kain-áémpá'á ímba méraafo kumeu'ó in-áémpá'á paaí méraawe. ¹⁰ Énifo kentí waásimo tirumbó tíméwi sámó kain-áémpá'á méraamba pósa miwífímbá sáwí-tantaa'a ímba wéraitimba pósa fí'owi tuwánésa sáwí-ampa'a ímba wégowe. ¹¹ Énifo kentí waásisafesamo tíyámbo uwátínkááwi miwí kumeu'ó in-áémpá'á méraawana kumeu'ó in-tántáá'á kúrampa'a kumeu'á uwáwisasa múgu'maagu'a úmaesa wégowe.

¹² Kesí iyámpóisono. Kembiwísáféna Ísu Káráisiti pukáimba póna Maníkó kentí sáwí-imayaa maitíyukaintafe'a kemá maanáúfái agai-timúne. ¹³ Óraa'-waasisono. Áwáura'a maramá ímba wérowana moóráwigo maé'éimba wemá káfé'wara'a méraisaisa'a wení áwáuma ísáantafe'a maanáúfái agai-timúne. Ifótóno. Waántáwankomba iyáákaraantafe'a maanáúfái agai-timúne. ¹⁴ Iyámpóisono. Maníkó kentí isa'á wempá'á tiyáantafe'a maanáúfái agai-timúne. Óraa'-waasisono. Áwáura'a moóráwigo maé'éimba wemá káfé'wara'a méraisaisa'a wení áwáuma ísáantafe'a maanáúfái agai-timúne. Ifótóno. Fasi'ámai mé'a Maníkón-aai tirumpimbá ta'ótore'a waántáwankomba iyáákaraantafe'a maanáúfái agai-timúne.

¹⁵ Maníkómpá'ó ímbo tewímó ontembá mindásafe'a ímba aamoín-oro. Mararákén-tántáátáfé'a ímba aamoín-oro. Mararákén-tántáátáfésamo aamoimó owí Maníkóntáfésa ímba aamoín-owe. ¹⁶ Mararákén-kwaásímó owíní áwáuma ímba Maníkómpákémbá owe. Waási kentí imáyáafinkemba ésa fí'owiti moparáwímbá túraniyamba tuwésa túwí'a maimaé iyésamo ombá ímba Maníkómpákémbá ofo mararákén-ámbá wéaraaiwaewe. ¹⁷ Mararákén-tántáá'ó tirááimo tain-tántáá'á maambárará'á tai'áwinasa Maníkómbó arááimo táinda-i'lo on-kwaásí aasiyaasí maé'mae'a ónááwe.

Káráisitini namuro-wáásí táái.

¹⁸ Kesí iyámpóisono. Ánaaen-kanaa maramó tai'áinda-kanaa ampáánká'á tíníye. Ánaaemba Ísu Káráisitini namuro-wáásígó tíníyema suwa'á ísaraawe. Káráisitini namuro-wáásí sáwífa'a é'a paapé uráamba póta mindásafeta ánaaen-kanaa ampáánká'á tíníyema sune. ¹⁹ Kentááfínkémbá Káráisitini namuro-wáásí moórá-mora méresa pósa iyáfasinesa paapé ésa siyuwésasa kóuraawe. Érai'lo kentáásí waásimo méronkakaá úwoi méraawaisino. Siyuwésasa kóuraantafeta ímba kentáásí waásin-owe sune.

²⁰ Ísu Káráisiti Maníkóní ámútankomba ai'marówana kuména kentirumpimbá méraisaisa'a pó'a érai'-aai wéisaawe. ²¹ Érai'-aai ímba ísáantafe'a sé'a ímbanifo érai'-aai ísáantafe'a maanáúfái agáúmne. Érai'-aaiifinkemba karo'-áái ímba paapé isa'á ísáantafe'a maanáúfái agai-timúne.

²² Óraa-karo'o sen-kwáásí maarán-kwáásín-owe. Ísu Káráisitintafesa Maníkó ímba iyáfasinankaraiwain-iye sen-kwáásí ésa Ísu Káráisitini namuro-wáásí-í'a ésa Maníkónté ááninkonte'a tínaaeni'a wéuwatimewe. ²³ Maníkón-ááninkomba tínaaeni'a uwámewi afowánkwará'á miyá ombánifo Ísu Káráisitintafesa Maníkón-ááninkon-iye sewí ááninkonte afowántépa'a kááísamai méraawe.

²⁴ Ísun-aaimo aifa'ó ísaraan-aai tirumpimbá fasi'ámai ta'ótóráámba ímba ifátuwe'a miyáumai Maníkónté ááninkontepa'a kááísamai maé'mae'a oro. ²⁵ Maarán-áái Ísu Káráisiti óraaka simásimenasa séna aúí'a úmai maé'mae'a íyani'a uwátinkaumnesa simásímakaiye.

²⁶ Karo'-áái simátínkáafo sé'a maanáúfái agaimái timúne. ²⁷ Karo'-áái simátiyuwaawi ombánifo Ísu Káráisiti Maníkóní ámútamba tirumpimbá tínkaraimba póna maé'mae'a éna ímba karo'-áái simátimena érai'-aai wésimatimiye. Miyámó simátímísa'o ombá érai'-aaiye karo'-ááiyé tuwínkaa'a owe. Simátímíntemba miyá é'a Ísu Káráisitiye'a kááísamai méraawe.

²⁸ Kesí iyámpóisono. Wesé'a kááísamai méraamba pó'a Ísu Káráisiti kumíndara'a wenaúranka'a ímba tigesáfé'a é'a úwoi fasi'ámai ménaawe. ²⁹ Ísu Káráisiti arupíse úmai mérain-aai é'a ísaraawe. Moórá-aaiwara'a ísáaro. Miyáumai arupíse úmai méraawi érai'a Maníkóní iyámpóín-owe.

3

Maníkóní iyámpói-táái.

¹ Maníkó arumbá óraaka'a wésimiye. Mindásafe'a imáyáan-oro. Maníkó aruntá siménasaam-pona kentáásáféna kesí iyámpóín-owe wésiye. Kesáa érai'a wení iyámpóisa úne. Maníkómpá'á ímba tiyáawi Maníkóní áwáuma ímba awánésa kentáásí áwáuwar'a ímba suwánaawe. ² Kesí waásisono. Káfé'a Maníkóní iyámpói-i'a úmais méraundasa ánaaemba nóra waásisaawa ménaumno. Mináái ímba ísaraundanifo moórá-aaimo ísaraunda simátimenaumne. Ísu Káráisiti kumíndara'a kawé'-úmai awánaandasa póta wenkááníta úmais ménaumne. Miyán-áái ísaraumne. ³ Mináái isésamo amu'maráawi Káráisiti arupísemo úmimo méraintemba arupíse úmai méraafo káráwiyoro.

⁴ Sáwí-imayaamo ombá isaná áamáambo taráísómba isaná minkáé-tántáákó mimbóráí'a iye. Miyáumai

sáwí-imayaamo owí Maníkóní áamáamba tínaaeni'a uwámesa taráísómba póna miyámó on-ánóndáá miwífimbá wéiniye. ⁵ Ísu Káráisiti waásiti sáwí-imayaa maitiyuwáíndasafena marapá'á kunkáimba wempimbá sáwí-imayaa ímba wéraiye-aai é'a ísaraawe. ⁶ Miyáumai Ísu Káráisitiye'o kááísamai méraawi miwífimbá ímba sáwí-imayaa waé'wae'a ifo sáwí-imayaa waé'wae'a iwáí Káráisitimpa'a ímba tésa wenáái ímba ísááwe.

⁷ Kesí iyámpóisono. Karo'-áái simátínkáafo sé'a káráwiyoro. Káráisiti arupíse úmai mérarwai wemó intembó miyámó úmae'o iyówi arupísemo on-kwáásín-owe. ⁸ Áwáura'a waántáwanko sáwí'a uréna miyá úmae iyéna káfé'wara'a miyá wéiye. Sáwí'o úmaesamo iyówi waántáwankoni waásín-owe. Waántáwankoni kísau taí'ásuwainkwae séna Maníkó ááninkomba ai'marówana marapá'á kunkáiyé.

⁹ Maníkóní iyámpói pósa Maníkóní fasi'aénkó miwífimbá wéraintafesa pósa ímba sáwí'a úmaesa wéiyowe. Maníkóní fasi'aén-iyámpóísómba pósa ímba sáwí'a úmaesa

wéiyowe. ¹⁰ Ímbo arupísemo úmaimo méraawi ímba Maníkóní iyámpóin-owe. Kentí waásimo tirumbó ímbo tíméwi ímba Maníkóní iyámpóin-owe. Miyáumaisa Maníkóní waásiye waántáwankoni waásiye tuwímbaisa ísaraumne.

Moórá-mora tirumbó tímén-aii.

¹¹ Moórá-mora tirumbá tíméro-aii ááéma ísaraawe. ¹² Ándámun-ááninkon-awi'a Kénimo uráintemba ímba miyán-oro. Kéni waántáwankon-aráá'a póna áfákomba tufúwana pukáimba maarásáféna tufúwana pukáiyé. Áfáko kawé'-ímáyáá mérowana Kéni sáwí-ímayaa úmai ména póna áfákomba tufúwana pukáiyé.

¹³ Miyaráán-úmai Maníkómpá'á ímbo tiyáawi kempímbá tirumbá sáwí'a uwátinkaiyantafena ímba táá'a íno. ¹⁴ Maníkóní akúmbá sirumbá timúndasafeta séta Maníkóní némpa'a méraandasaawini áwáuma tuwéta kawé'-úmaimo méraandasaawini áwáura'a taméraumnesa sune. Kentí waási tirumbá ímbo tíméwi Maníkóní némpa'a paaí méraawe. ¹⁵ Kentí waásimo tiyámbo uwátínkáán-kwaasi tínkamiyasa puwíyan-kwaasin-owe. Miyámó owí aúí'o úmaimo maé'mae'o owíní áwáura'a ímba méraawe. ¹⁶ Ísu Káráisiti arumbá siménasa ímba úwoi méraimba súwa'nai índasafena kentáásáfénawe séna pukáiyé. Miyámó uráintafeta arumbá símakaiyesa sune. Maníkóní akúmbá túwa'nai eta puwúnafo ímba sendasá úwoi túwa'naisa ónaumne. ¹⁷ Óntawara'-waasi kentí waási tómbó ímbo makáawi tuwánésa ímba túwa'nai ombá sésa Maníkómbá sirumbá amúne sembá karo'á sewé. ¹⁸ Kesí iyámpóisono. Sirumbá timúnemo sembá ímba tóikakemba sé'a érai'a tirumpinkémbá sé'a túwa'nai oro.

Maníkómpá'á fasi'ámaisaamo méraunda-aii.

¹⁹ Sirumbá timétaamo túwa'nai úndasa miyámó únda-waasisa arupíse úmáis méraumne. Miyámó únda Maníkón-aúrankata fasi'ámaisa méraumne. ²⁰ Énifo kesáá sáwí'o úndasafenasa kentáásirunko umbaí taifo Maníkó seyaafá-tántáá'á awánéna minúmbáí-tántáákómbá iyáákaisata Maníkón-aúrankata fasi'ámaisa méraumne. ²¹ Kesí waásisono. Mindásafeta imáyáá úndasa kentáásirunko ímba umbaí taisatá Maníkón-aúrankata fasi'ámaisa méraumne.

²² Wenáái taawiyafétaawe wemó aamoimó índa-í'a úndasafetaawe áísai únda-tantaa'a úwoisa wésimiye. ²³ Maníkó óraaka séna kesááninko Ísu Káráisitin-awika'a timankúnkúmba é'a seyaafá'-wáásífímbá tirumbá tímé'a méraaro siyáimba mináái Ísu Káráisiti óraaka simásímakaiye. ²⁴ Maníkón-aii taawiyáfówi Maníkóe'a kááisamai méraawana miwísé'a kááisamai méraiye. Maníkó wení ámútamba ai'marówana sirumpintá kumbéna simásimenasa séna Maníkó kesé'a kááisamai méraiye sisatá wéisaumne.

4

Érai'-amutankonte karo'-ámútánkónté-taii.

¹ Kesí waásisono. Sáwífa'-waasi karo'-ámáámbá simátíma'maesa nésa Maníkóní ámútanko kesirumpimbá méraiye méraimémo sembá ímba ááéma érai'e seró. Miyámó sentáfé'a miwí tirumpimbá mérain-amutamba Maníkóní ámútana'i fí'owani ámútana'iyo mindá awané'a mináái ísáaro. ² Ísu Káráisiti Maníkóe ména marapá'á waási kunúkáiye sewí miwí tirumpimbá Maníkóní ámútanko méraiye. Minááímó sewa'ó ísáamba Maníkóní ámútankoma miwífímbá méraiye seró. ³ Ísu Káráisitintafesa minááímó ímbo sewí miwí tirumpimbá mérain-amutanko ímba Maníkóní ámútankon-ifo mindá Káráisitini namuro-wáásígóní ámútankon-íye. Káráisitini namuro-wáásígó tinda-aii ísaraamba isaná marapá'á méraiye.

⁴ Kesí iyámpóisono. Maníkón-aráá'a é'a karo'-ámáámbó simátíméwi iyáákaraawe. Maníkóní ámútanko kentirumpimbá méraifo Maníkómpá'ó ímbo tiyáawi miwí tirumpimbá fí'on-amutanko méraiye. Maníkóní ámútanko minámútánkómbá iyáákaraiye. ⁵ Karo'-ámáámbó simátíméwi Maníkómpá'á ímbo tembá marapá'ó wérain-aaí simátíméwasa marapá'-wáási miwí táái wéisaawe. ⁶ Kesáá Maníkóní waásisa únasasa Maníkóní waási kesááisa ísááfo fí'on-kwaasi ímba Maníkóní waási pósa kesááisa ímba wéisaawe. Miyáumaisa érai'-aaimo sí-ámútánkó miwífímbá mérain-kwaasiye karo'-ááímó sí-ámútánkó mérain-kwaasiye tuwínkaa'-úmaeta wéiyune.

Maníkó arumbó tímín-aaí.

⁷ Kesí waásisono. Tirumbó tíméwini áwáuma wemá Maníkó póta Maníkóní akúmbá siruntá tíméno. Tirumbá tíméwi Maníkómpá'á tésa wení waási-i'a wéowe. ⁸ Maníkó tirumbá tíméwini áwáuma pósa tirumbá ímba tímén-kwaasi Maníkómpá'á ímba wétewe. ⁹ Maníkó mimbórá-ááninkómbá ai'marówana marapá'á kumbéna kentáásáfénawe séna puwéna aúí'a úmai maé'mae'o ondasáfénasa puwéna arumbá símakainta póna miyá uráiyé. ¹⁰ Maníkómbá siruntáámó amúndasa ímba óraata ámakaumne. Maníkó arumbá siménasa wenááninkomba ai'marówana marapá'á kumbéna sáwí-awausaamo úndameyamba maisiyuwáínana kentááfá'á ímba tínkwaé séna pukáiyé. Miyámó uráimba Maníkó

óraa'-arumba símakaiye. ¹¹ Kesí waásisono. Maníkó miyáumai arumbá símínta póta kentáási waási miyáumai siruntá tíméno. ¹² Waási Maníkón-ane'á ímba awánaawe. Kentáási waási siruntá timúndasa Maníkó keséta méraisata érai'a siruntá Maníkómbá amúne.

¹³ Maníkóní ámútanko kentáásirumpimba méraintafeta séta kesáá Maníkóe'a kááísamai méraunanasa Maníkó keséta kááísamai méraiyesa súne. ¹⁴ Kentáásifowa ááninkomba ai'marówana sáwí'o úmaimo méraampinkemba faútinkaindasafena marapá'á kumúwata awánaraundasa simátimune. ¹⁵ Ísuntafesamo Maníkón-ááninkoniyemo sewí Maníkóe'a kááísamai méraawana Maníkó miwísé'a kááísamai méraiye. ¹⁶ Maníkó arumbá símísata mindásafeta érai'esa súne.

Maníkó tirumbó tíméwini áwáuma Maníkó isasá pósa tirumbó tíméwi Maníkóe'a kááísamai méraawana Maníkó miwísé'a méraiye. ¹⁷ Maníkó kentáá imáyáa símakaisata siruntá Maníkómbá améta póta méraundawini áwáumo síesai índa-kanaamo tíndara'a fasi'ámaisa ménaumne. Ísu Káráísiti wenarumbó símíntenta marapá'ó méraundarata siruntá timúndasa póta síesai índa-kanaamo tíndara'a fasi'ámaisa ménaumne. ¹⁸ Maníkómbó tirumbó áméwi ímba inkáísówe. Érai'a Maníkómbó tirumbó áméwi miwífímbá inkáísí-imáyáá ímba wéraiye. Sáwí'o uráam-beyantafesamo inkáísówi Maníkómbá ímba érai'a tirumbá áméwe.

¹⁹ Aifa'á Maníkó arumbó símakaintafeta póta siruntá amúne. ²⁰ Miwítí waásisafesa tirumbó sáwí'o uwátínkáawa'o ombá Maníkómbá sirumbá amúnemo sembá karo'a sewé. Miwítí waási tine'á tuwánésa tirumbá ímba tímakaawi pósa Maníkón-ane'á ímba awánaawi ímba kanaa'á tirumbá áméwe. ²¹ Ísu Káráísiti óraaka séna Maníkómbá tirumbó áméwi miwítí waásiwara'a tirumbá tíméro siyáiyé.

5

Marapá-sáwí-kísáúgómbó iyáákaan-aaí.

¹ Ísuntafesa sésa Maníkó iyáfasinankarawai iyémó sen-ááísáfésa érai'emo sewí Maníkóní iyámpóín-owe. Afowámbá tirumbá áméwi ésa wení iyámpóiwara'a tirumbá áméwe. ² Maníkómbá siruntá améta wenáái taawiyaféta póta miyá úndasafeta

séta Maníkóní iyámpóiwara'a siruntá timúne. ³ Maníkón-aaí taawiyafúndasa mindá Maníkómbá siruntá amúnanasa wenááigosa ínta umbaisá síyáísata póta taawiyafúne. ⁴ Ísumpa'a fasi'ámai kááísamai méraundasa póta marapá-sáwí-ímáyáágóntá íyáákaumne. Maníkóní iyámpói seyaafá'á kanaa'á marapá-sáwí-ímáyáágómbá íyáákaamba póna Maníkón-aaigoma ímba umbaí taiyé. ⁵ Maarán-kwáásí marapá-sáwí-ímáyáágómbá íyáákaawe. Ísuntafesa Maníkón-ááninkon-iye sésa timankúnkúmba owí marapá-sáwí-ímáyáágómbá íyáákaawe.

Maníkó Ísu Káráísitimbo aráátímakain-aaí.

⁶ Ísu Káráísiti marapá'á kumbéna nombá maiyéna puwúwana wení naaemá kunkáíye. Nombó maíndasafena aantemba ímba kunkáíye. Nombá maiyéna puwínana wení naaemá kumíndasafena kunkáíye. Maníkóní ámútanko érai'-aaigoni áwáugo póna séna érai'e Ísu Maníkón-ááninkon-iye wésiye. ⁷⁻⁸ Maníkóní ámútanko siyáin-aaisafeta nombó maiyáintafeta puwúwana wení naaemá kunkáintafeta séta Ísu Maníkón-ááninkon-iye sune. Minkáúmbó-tántáá'á paapé uráintafeta mimbórá-áái séta Ísu Maníkón-ááninkon-iye sune. ⁹ Waásimo simátímén-aaí sewatá íséta érai'e súndasaanifo Maníkón-aaigo waási-taai íyáákaraimba póta Maníkó ááninkontafena siyáin-aaisa ísáano. ¹⁰ Maníkón-ááninkontafesa timankúnkúmba owí sésa Maníkó siyáintemba érai'e Ísu Maníkón-ááninkon-iyesa sune. Maníkóntáfésa ímbo timankúnkúmba owí sésa Maníkó karo'-áái siyáíye wésewe. Wemá Maníkó ááninkontafena siyáin-aaisafesa ímba érai'e senkákémbá Maníkó karo'-áái siyáiyema wésewe. ¹¹ Maníkón-ááninkoma aúí'a úmai maé'mae'a owíní áwáuman-iye. Maníkó ímáyáasa símísata aúí'a úmai maé'mae'a wéune. Minááísá Maníkó simásímakaiye. ¹² Maníkón-ááninkoe'a kááísamai méraawi aúí'a úmai maé'mae'a ofo Maníkón-ááninkoe'o ímbo kááísamai méraawi ímba aúí'a úmai maé'mae'a wéowe.

Aúí'a úmai maé'mae'o on-áái.

¹³ Maníkón-ááninkon-awitafe'a timankúnkúmba on-kwáásí kembiwí maanáúfái agai-timúne. Aúí'a úmai maé'mae'a on-ááísáfé'a érai'e síwae sé'a maanáúfái agai-timúne. ¹⁴ Maníkómbó arááímo táínda-i'o étaamo inañfínkémbó áísai úndasa kesááisa wéisaiye. Mindásafeta wenaúranka'a fasi'ámaisá méraumne. ¹⁵ Inaí súndasa ísáin-aaisafeta érai'-aaín-iyemo súndasa maarán-ááísáfé'wara'a érai'-aaí inañfínkémbá súnda-tantaa'a úwoisa símíyesa sune.

¹⁶ Kentí waásimo sáwí'o íya'o tuwáné'o é'a Maníkómpá'á áísai íyana túwa'nai ínasa Maníkóní némpa'a sáwí-aempa'a maé'mae'a iyampa'a ímba kónááwe. Tuwímbai-sawí'o owíní anondáá-meyamba Maníkóní némpa'a sáwí-aempa'a maé'mae'a iyampa'a wíyamba mindásafe'a Maníkómpá'á áísai oro ímba sune. Tuwímbai-sawí'o owíní anondáá-meyamba ímba Maníkóní némpa'a wíyamba mindásafe'a sé'a Maníkómpá'á áísai oro sune. ¹⁷ Seyaafá-sáwí'ó owíní anondáá-meyamba weraifo tuwímbai-sawí'o owíní anondáá-meyamba Maníkó maitiyuwáínasa wení némpa'a sáwí-aempa'a maé'mae'o iyampa'a ímba miyá-sáwí'ó íya'o tuwáné'o é'a Maníkómpá'á áísai íyana túwa'nai ínasa Maníkóní némpa'a sáwí-aempa'a maé'mae'o iyampa'a ímba kónááwe.

¹⁸ Maníkóní iyámpói ésa ímba sáwí'a úmaesa íyówe. Maníkón-ááninko káráwiyaisana póna waántáwanko ímba ta'ótóráísasa pósa ímba sáwí'a úmae íyówata minááísá wéisaumne.

¹⁹ Waántáwanko marapá'-wáásítí óraakon-ifo kesáá Maníkóní waási éta minááísá ísáúmne.

²⁰ Maníkón-ááninko kuména imáyáa símísata érai-Fasi'aenko-úramba isatá awánáúmne. Maníkón-ááninko Ísu Káraísitiye'a kááísamaisa méraundasafeta érai-Fasi'aenkonka'a kááísamaisa méta isáúmne. Érai-Fasi'aenko-úranko éna waásisa aúí'a úmáisá maé'mae'a úndawin-ááninkon-iyé. ²¹ Kesí iyámpóisono. Karo'-máníkómbá seyaafá'á tínaaemba uwátíméro.

Kemá Yóni kesáái taí'áiyé.

2 Yóni

Ísu wíyómpa'a iyówana Yóni Ísuni kísau-waasi kaumbo-wáái-áátáiyá'íyo miyáumai-aatai maisuwéna maanáái agaimái tímakaiye. Tuwímbai sésa aaresáfé-áúfái agaimái ámakaiye sewasá tuwímbai sésa Fasi'aénkóni waási mimbóráfá'á túwaandu úmaimo máépa'a agaimái tímakaiye wésewe.

¹ Kemá Fasi'aénkóni waásiya'a káráwiyaundawi é'a maanáúfái agai-timúne. Embá kendé-í'a úne séna Maníkómó áántarain-ininkoma ómpo ení iyámpóisonte'a awánaaro sé'a maanáúfái agai-timúne. Fasi'aénkóni érai'-aai ísaraundasafe'a sirumbá timúne. Ímba keyáánifo Fasi'aénkóni érai'-aai ísááwiwara'a tirumbá wétimewe. ² Kentááfímbá érai'-aai waé'wae'a éna ímba tai'áíndasafeta kentáásirumba timúne.

³ Maníkó kentáásifowawe ááninko Ísu Káráísitiye'a úwoi súwa'nai esarai tirumbá uwásinkesarai aáno'a uwásinkaayata póta érai'-aaisa séta kentáásirumba timúndasafe'a Maníkómpá'á inai sune.

⁴ Tuwímbai ení iyámpói kentáásifowa simásímakaintemba miyáumai érai'-ampa'o kon-áái isáúnana sirunkó kawé'á wéiye. ⁵ Aaregóo embá simáme'a sune. Fasi'aénkóni waási moóra-mora kentirumbá timé'a méraaro. Mináái ímba aú-amaamba simátimumpo ááéwara káfé'wara'a isaraan-aai simátimune. ⁶ Maníkón-aaisaamo taawiyafúndasa mindá Maníkómbá sirumbá amúndasafeta wenáái wétaawiyafune. Maníkónkwára waásiwara'a tirumbá timé'a méraaro Maníkó siyáimba ááéwara káfé'wara'a wéisaawe.

⁷ Sáwífa'-waasi karo'ó sen-kwáásí marapá'á wénowe. Miwí Ísu Káráisitintafesa sésa ímba waásiyaani'a úmai kunkáiyé wésewe. Miwí Káráisitini namuro-wáásí pósa sáwí-ampa'a wíwae sésa minkáró'-áái sefó káráwiyoro. ⁸ Maníkóni kisaumo máém-beyamba ímba máéfonifo kawé'-úmai káráwiye'a seyaafá'-mékámbo kawé'-mékámbo maíyantafe'a káráwiyoro.

⁹ Ísu Káráisitini-aai ímba ta'ótóráamba mináái tuwésa fí'on-ampa'o kowí ímba Maníkóe'a káásímai méraawe. Ísu Káráisitini-aai ta'ótokaawi kentáásifowawe wenááninkoe'a káásímai méraawe. ¹⁰ Miyáumai kentópa'o tésamo minááimó ímbo simátimesamo fí'on-aaimo simátimiya'o é'a ímba tiyáamba timé'a ímba kentí naaúmpa'a mósá tínkáaro. ¹¹ Miyán-kwáásí tiyáambo timé'o é'a minkwáásítí sáwí-kisau túwa'nai ónááwe.

¹² Ayáátáái-aai simátimenae'a maanáúfáifímbá ímba agáúmpo kentópa'a wé'a kentúranka'a komé'a kosimátiménana kentáásirunkosa áfááraumai kawé'á íniye. ¹³ Enanaanontáféna kendé-í'a úne séna Maníkó áántarain-ininkoe wení iyámpóisonte'a kembiwísáfésa sésa kawé'-úmai méraaro wésewe.
Kemá Yóni kesáái tai'áiyé.

3 Yóni

Ísu wiyómpa'a iyówana Yóni Ísuni kísau-waasi kaumbo-wáái-áátáyá'íyo miyáumai-aatai maisuwéna maanáái agaimái moóráwigon-awi'a Káyásimba ámakaiye.

¹ Kemá Fasi'aénkóní waásiya'a káráwiyaundawi é'a maanáúfái agai-amúne. Káyásiyo maanáúfái toráumai awánaao. Fasi'aénkóní érai'-aai ísaraundasafe'a sirumbá amúne. ² Kesí waási óna'a sirumbá amúne. Ísu Káráisitini aampa'á kawé'-úmimo kónda-aaí ísaraumne. Miyáumai kawé'-úmai ménana ímba áí'a índasafe'a Maníkómpá'á inaí sune. Ení kísau kawé'á óndasafe'a Maníkómpá'á inaí sune. ³ Fasi'aénkóní waási tuwímbai empákémbá kempá'á tésa entáfésa tasésa enarumpimbá érai'-aai ta'ótore méraane sewa'á isáúnana kesirunkó kawé'an-iyé. Miyáumai érai'a arupíse-ampa'a wéwe méraane. ⁴ Kesí iyámpói érai'a arupíse-ampa'a kowé-áái isé'a aamoí únda póna mináámóigó tuwímbai-tantaatafe'o aamoimó únda-aamoigomba iyáákaraiye.

⁵ Kesí waásigompo Fasi'aénkóní waási empá'ó kuráamba túwa'nai ema kawé-kísáú maiyáanasa minkwáásifínkémbá fí'om-bapaken-kwaasi empá'ó kuráamba miwíwará'á túwa'nai ema kawé-kísáú maiyáne. ⁶ Miwí maanká'á Fasi'aénkóní waásisa tasimásimesa sésa emá arumbá tímakaandawi tasimásímakaawe. Fí'om-bapa'a Maníkóní kísau komaénae sewí emá aampa'ó wíyan-tantaa'o túwa'nai ónda mindá kawé'á óne. ⁷ Miwí Ísu Káráisitini kísau maimaé nésa Ísu Káráisitimpa'o ímbo tiyáan-kwaasiyakemba méyámbá ímba wémaewe. ⁸ Mindásafeta Ísu Káráisitimpa'o tiyáunda-waasisa miwísá túwa'naisa onó. Miyáumai taankarotámaisá méraundasa pósa érai'-aai isánáawe.

⁹ Ampáán-áúfái agaimái tuwááwánana Fasi'aénkóní waásifa'a kúwana moóráwigon-awi'a Táyóterefisi kentáfésa óraakon-iyé síwae séna mináúfáifínkén-áái iséna ímba ísámai kawé'á uráimba pó'a ¹⁰ empá'á wé'a waási túranka'a Táyóterefisimo uráin-aaí kosimátimenaumne. Táyóterefisi kentáá sáwí'a uwásinkenasa karo'-ááísá simásínkaraiye. Ímba mináái aantembanifo Fasi'aénkóní waási wempá'ó kuráamba wení naaúmpa'a ímba mósá tínkaraiye. Tuwímbai kentí naaúmpa'a mósá tinkánae suwaná ímba miyán-oro séna Maníkóní waásifínkemba ti'mátukaiye.

¹¹ Kesí waásiyo. Sáwí'o ontembá ímba miyá indá kawé'ó ontembá miyán-uwo. Kawé'ó úmae iyówi Maníkómpá'á tésa wení waásin-ofo sáwí'o úmae iyówi Maníkómpá'á ímba wétewe.

¹² Seyaafá'nánká Témítiriyaasintafesa kawekón-iyé wésewe. Wení kísau awánésa sésa érai'a kawé-kísáú wémaiye wésewe. Kesááwará'á miyásá sune. Sunda-aaisa érai'-aai ísaraawe.

¹³ Ayáátáá'-aai simámenae'a maanáúfáifímbá ímba agáúmpo ¹⁴ ampááká'á empá'á wé'a enaúranka'a komé'a kosimámenaumne. ¹⁵ Aáno úmai méraantafe'a Maníkómpá'á inaí sune. Ení waási kesé'o méraawi sésa kawé'-úmai ménaro sewé. Kentáásí waási esé'a méraantafeta séta kawé'-úmai méraarosa sumpo moórá-mora-waasi simátimiyo.

Kemá Yóni kesáái taí'áiye.

Yúti

Ísu wíyómpa'a iyówana Yúti Ísun-áfáko kae'-wáái-áátáiyá'í kae'-wáái úmai siyáánkai-aataiya'iyó miyáumai-aatai maisuwéna maanáái agaimái tímakaiye.

¹ Kemá Yúti Ísu Káráisitini kísau-waasi Yémísin-áfáko é'a maanáái maanáúfáífimbá agai-timúmpo ísáaro. Maníkó kentáásifowa arumbá tiména táántaraiwai Ísu Káráisitimo kawáán-uráiwai ísáaro. ² Maníkó arumbá uwátinkena imáyáa tiména aáno úmai kawé'-aantemba uwátínkáintafe'a Maníkómpá'á inái sune.

³ Kesí waásisono. Maníkó kembiwíyé kené sáwí'o úmimo méraundafinkemba faúsínkáintafe'a maanáúfáífimbá agaénae únana Maníkó simásimena séna moórá óraa'-aai simáména agauwó simbá pó'a mináái agaénaumne. Ááema Maníkó wení waási imáyáa timúwasa Ísu Káráisitín-aaisafesa érai'e sésa timankúnkúmba on-áái ísare'a mináái fasi'ámai tirumpimbá ta'ótore'o méraamba tuwáúnafo sé'a káráwiyoro. Ísu Káráisitín-aaisafesa sáwí-aaimo sewí tááigon-anonnda Ísu Káráisitini érai'-aai simátíméro. ⁴ Tuwímbai karo'-amáámbó sen-kwáásí Maníkón-aai ímbo arááiwáéwi kentí imáyáa tafisíyantafesa komésa tirumpín-imáyáá ésa sésa Maníkó úwoi súwa'nai enasa ímba sínkaminifo kentáásí imáyáafinkenita ónaumne sésa sáwísáwí esa Fasi'aénkó Ísu Káráisiti weyáá kentáásí óraakomba tínaaeni'a uwámakaawe. Naaófá'á Maníkó miyá-sáwí-kísáúgóní sáwí-meyamba timénaumne siyáiyé. Miyán-káro'-wáásí kem-biwísé'o koméraantafe'a maanáái simátimune.

⁵ Maanáái é'a simátímúmba ísaraambanifo anekalá simátimenaumpo ísáaro. Naaófá'á Maníkóní waásisomba Ísipi-marafa'a ta'ótokowana Maníkó faútiyuwena tí'mae téna wenááisafesamo ímbo timankúnkúmba uwái Maníkó tínkamuwasa pukáawe. ⁶ Moórá-aai imáyáan-oro. Naaófá'á Maníkóní kísau-waasi wíyómpakewi miwítí kawáá-kísáú tuwésa miwítí kawé'-náópa'a túwówi Maníkó tíyayaanka'a kará'umarena kumeu'ó in-áémpá'á sáwí-mapá'a tiyuwówasa maé'mae'a ésa ánaaembo Maníkó sáwí-meyambo tímínda-kanaa amu'marésa méraawe. ⁷ Moórá-aai imáyáan-oro. Naaófá'á Sónómu-naopakewiye Kómóraa-naopakewiye mindáo'-ewaa'-naopakewiye sáwí'a úmae iyésa aare-úméné waai-úméné miyá úmaesa iyúwana Maníkó tínkambai iyamó kaipa'á tínkamuwasa iyamó kámakama'o ipa'á maé'mae'a wéowe. Kentááwará'á miyá ofó sé'a káráwiyoro.

⁸ Naaófá'ó miyámó uráantemba káfé'a karo'-amáámbó sen-kwáásí kentí imáyáa tafisénae sewí miyá ésa miwítí sáwí-imayaafinkemba maa'u-tántáá'á ésa Maníkómó kawáánimba tínaaemba uwámesa sáwí'a ésa wíyómpaken-kawé'-waasisafesa sáwí-aai simátínkaraawe. ⁹ Énifo Mósesé pukówana wíyómpaken-kawaagon-awi'a Máíkéri séna Mósesen-auma maénae súwana waántáwanko séna kemá maénae súwasaraj miyáumai fasi'ámai suyaná Máíkéri waántáwankontafena ímba sáwí-aai súmba kemá ímba aai simánkanaumpo Fasi'aénkó aai simánkainiye siyáiyé. ¹⁰ Énifo karo'-amáámbó sen-kwáásí kentí imáyáa tafisénae sewí tuwímbai-tantaakoni áwáuma ímba awánaraantafesa sáwí-aai simátinkesa wai-waambo seyaafá-tántáákóní áwáumo ímbo awánésamo ontembá miwí miyá owaná miwítí sáwí-imayaago ta'ótorena miwí sáwí'a uwátínkáiyé. ¹¹ Naaófá'á moóráwígon-awi'a Kéni sáwí-amba arááiwakaintemba miwíwará'á miyá wéowe. Naaófá'á moóráwígon-awi'a Péramu óntan-aamoimo uráintemba miwíwará'á miyá wéowe. Naaófá'á moóráwígon-awi'a Kóra Maníkón-aai taraiséna kawáá-wáásí táái taraisénamo pukáintemba minkáro'-amáámbó sen-kwáásí

miyá ombá pósa miwí sáwí-meyamba maenááwe. ¹² Kembiwí Maníkóní waási wen-ímáyáá é'a tómbá né'o túwaandu ontembá kesé'a miwí komésa sáwí'a uwátinkesa kesáfé-ímáyáá úmai náma'nama'a ésa ímba tigaén-iyé. Miwí karo'-ámáámbó sen-kwáásí ésa ímba túwa'nai on-kwáásí méraawe. Miwí taaérambo iyáín-kanaamo arambó ímbo iyáín-taeraankaan-kwaasi méraawe. Fiyúndágomo taaimó taawítúwáisanamo aáénkaintenkaan-kwaasi méraawe. ¹³ Piri'-nómbó kúmísanamo non-awiyááimo afora'ó intembá miwítí sáwí-kisau afora'á wéraiye. Miwí kentí imáyáa tafisímai sáwí-ampa'a métinkanae sen-kwáásín-owe. Maníkó miwí kumeu'ó in-áémpá'ó to'mayaa uwátínkaraimba pósa mifá'á komaé'mae'a ónááwe.

¹⁴ Aifaráán-kwáásígón-áwí'a Ándámu ména Sétimba ma'ankówana Sétima Ínósimba ma'ankówana Ínósima Kénaanimba ma'ankówana Kénaanima Má'árareomba ma'ankówana Má'árareoma Yárétimba ma'ankówana Yárétima Ínókimba ma'ankówana Ínóki miyán-karó'-ámáámbó sen-kwáásísáféna imáyáa éna séna ísáaro. Fasi'aénkó wení kawe'-wáásí sáwífa'-waasise'a téna ¹⁵ sáwí'o uráawimo seyaafá'ó sáwí-meyambo tímíndasafena téna Maníkóntáfésamo aamoimó ímbo ésamo sáwí'o uráawisafena aaifimbá maitinkáíndasafena téna Maníkóntáfésamo aamoimó ímbo ésamo símaimo sáwí'o uwánkaraawisafena aaifimbá maitinkáíndasafena tiyé Ínóki siyáiyé. ¹⁶ Kentí imáyáa tafisénae sewí í'ai simátínkáfa'a iyésa seyaafá-tántáá'ó miwífá'ó tiyáimba tirunkó sáwí'a isasá sáwí-imayaa aantemba arááiwaesa túma mósá marésa tirááimo tain-tántáá'á maénae sésa símai tirumbá wéfaiyaraawe.

¹⁷ Kesí waásisono. Miwí miyá-sáwí'á ombánifo kembiwí maarán-oro. Kentáási Fasi'aénkó Ísu Káráisitini aantá-waasi siyáan-aaí imáyáan-oro. ¹⁸ Miwí simátimesa sésa ánaaen-kanaamo tinda Maníkóntáfésa ímba aamoí ésa sáwí-imayaasafesamo tirááísafesamo ésa aamoí íyan-kwaasi kentuwíyáái ónááwe mináántá-wáásí siyáawe. ¹⁹ Miwí tirumpimbá Maníkóní ámútanko ímba méraisasa miwítí marapá'-ímáyáa arááiwaesa karo'-ámáámbá símai Maníkóní waási wétuwinaawe.

²⁰ Miwí miyá ombánifo kembiwí Maníkóní kawe'-áái aasiyaasí sé'a wempá'á tímankúnkúmba é'a moórá-mora fasi'átinke'a Maníkóní Ufaen-ámútánkóní fasi'aénkóntáfé'a inai seró. ²¹ Maníkó arumbá tímakaimba pó'a arupíse úmai mé'a Fasi'aénkó Ísu Káráisiti arumbá uwátinkaina'a wíyómpa'a aúí'a úmai maé'mae'a iyantafe'a amu'máráaro. ²² Maníkón-aaísafesa kae'-ímáyáá tokáawi tirumbá uwátinke'a fasi'átínkáaro. ²³ Iyamó kaipa'á kofáínifo Maníkón-aaí simátimiyana Maníkó tafisímai kawe'-ámpá'á métinkainiye. Tuwímbaisafe'a tirumbá uwátinkaiyasa minkwáásí tafisíya'a sáwí'a únafo sé'a miwítí sáwí-awausafena táa'a ina'a kentúma káráwiyoro.

²⁴ Maníkó kanaa'á túwa'nai ina'a ímba tínaaemba uwámiyantafe'a érai'-aai sune. Maníkó tí'maena wení sámó kain-áémpá'á métinkaina'a kentí sáwí-aaí ímba wérainana tirunkó óraa-kawe'a índasafe'a érai'-aai sune. ²⁵ Maníkó fasi'aénkwáráwí mimbóráwígó ména kentáási Fasi'aénkó Ísu Káráisitini kísausafena imáyáa éna sáwí'o úmaisamo méraundafinkemba faúsínkáíntafe'a érai'-aai sune. Wení fi'onka'ma'mai-awauma wéraisana wenáwí'a óraa'a isaná wení fasi'aénkó iyáákaisana seyaafá-tántááká'á káráwiyaiye. Naaófá'á wíyóne marawé ímbo úmakonka'a wemá ménama káfé'wara'a ména maé'mae'a intáféna érai'-aain-iyé sune.

Kemá Yúti súnda-aaí taí'áiye.

Paápé uráin-ai

Ísu wíyómpa'a iyówana Yóni kaumbo-wáái-áátáiyá'íyo miyáumai-aatai maisuwéna maarán-áái agaimakáiyé. Agaimarónka'a Ísuni aampa'ó kun-kwáásísáfésa karaánáá'a símai sáwí'a uwátinkaraawe. Ísuntafesa isésa fasi'ámai méraiwae séna maanáái agaimakáiyé. Ísu Káráisitini kísausafena Maníkó wení namuro-wáásiyé waántáwankone iyáákéna wení waási wembó ímbo auwésamo wéaraaiwaen-kwaasi kawé'á uwátinkainiye. Yóni miyán-áái agaimakáiyé.

¹ Maníkó Ísu Káráisitintafena séna kárika'o paápé índa-tantaa'a isáiwae sé'a kesí kísau-waasi simátimuwo súwana Ísu Káráisiti wíyómpaken-kísau-waasi ai'marówana kuména Ísu Káráisitini kísau-waasion-awi'a Yónimba kusimámakaiye. ² Yóni Maníkóní ásé-aaiwara Ísu Káráisiti mináásáféna siyáin-aaiwara seyaafá-tántáá'ó awánarainkwará'a simátimena maanáúfáífimbá agaimakáiyé. ³ Paápé

índa-tantaa'a kárika'a paápé índa póna Maníkó maanáúfáífinkén-ááimó toráumai awánáyan-kwaasiye maanááimó isésamo taawiyafíyan-kwaasiye kawé'á uwátinkainana tirunkó kawé'á íniye.

⁴ Kemá Yóni maanáúfái agáúmpo Ésiyaa-marafa'a afakaeté-naopa'o Fasi'aénkóní waásimo méraawi isáaro. Maníkó ááéma ména kífé'wara'a ména aasiyaasí maé'mae'ó índawi úwoi túwa'nai ena faru uwátinkaina'a méraaro. Maníkóní ámútanko afakaeté-fasi'aembo tokáiwai Maníkómó kawáánin-aempa'a ména úwoi túwa'nai ena faru uwátinkaina'a méraaro. ⁵ Ísu Káráisiti Maníkón-ai arupíse úmai simátímíwai úwoi túwa'nai ena faru uwátinkaina'a méraaro. Wemá aifa'á pukáimpinkembo iyáfasinkaiwai marapá-káwáá-wáásiyá'á káráwiyaiye. Ísu Káráisiti kentáá-ímáyáá éna kentáásáféna puwéna kentáásí sáwí-imayaa faúsínkaraiye. ⁶ Kawáán-uwásínkáisata Ísu afowámá Maníkóní kísausa wémaumne. Wení fí'oran-awauma waé'wae'a isaná kentáará'á kawáánúmaena iyíniye. Érai'-ain-iyé.

⁷ Isáaro. Ísu ainánká'á kumínasa seyaafá'-wáásí tufúkán-kwaasiwara'a awánáiyana aaifimbó maitinkáíndasafena tirunkó sáwí'a ínana umbái táiniye. Miyáumai paápé índa mindá érai'-ain-iyé.

⁸ Fasi'aénkó Maníkó séna seyaafá-tántáákóní áwáugo pó'a ánaembo seyaafá-tántáá'ó tai'áíndara'a kemá úwoi méranaumne. Ááéma mé'a káfé'wara'a mé'a maé'mae'a ónaumne. Seyaafá-fásí'aénkwáráwí úne siyáiyé.

Yóni Káráisitimbo awánarain-ai.

⁹ Kemá Yóni kentuwáámá úne. Kembiwíséta Ísumpa'a kááisamai mé'a kembiwísé'a Maníkó kawáánipa kesé'a mé'a kembiwíséta umbai-tántáápímbá fasi'ámai mé'a wéamu'maraumne. Maníkón-ai simátimé'a Ísu siyáin-aaiwara'ó simátimundarakemba aaisambá siyésa ta'óto'mai sí'maesa nonafufumpa'-márafá'-áwí'a Pátimosifa'a másínkówa'a méraawanana ¹⁰ sondaará'á Maníkóní ámútanko kempímbá óraa'a uwásinkowa'a Maníkón-ímáyáá aantemba ówánana kesínaaempakemba minúwóiyáámbá aaigó uwíyenkaamba óraaka ¹¹ séna awánenda-tantaa'a aúfái-wandaaifimba agaimaré túwénasa Fasi'aénkóní waási afakaeté-naopa'ó méraawi isáaro. Mindáó'-awi'a Éfésási-naopa'e Séménaa-naopa'e Pégámamu-naopa'e Táyátáiraa-naopa'e Sáándisi-naopa'e Fírándéfiyaa-naopa'e Réóndísiyaa-naopa'e miyáumai-naoken-kwaasi isáaro siyáiyé.

¹² Súwa'a nááwa síyó sé'a waé'mai awánááwánda afakaeté-omba óntankon-awi'a korí-óntámbá úmakaampimba minómbá kúra'makowa'o ts wánááwánda ¹³ minónkóní afufumpimbá moóráwigo waásiyaamba ména ayáátáá'-ampanta uréna áyaafaiya'a uriyon-á'wáánkáú uréna ¹⁴ a'nónkóe ayáárankoe'a waení'a kówana sùgáyáagaya úwana ména aúranko iyaráámbá kówana ¹⁵ aísamaima óntambo agaimakáawanamo énembo intembá aísamaigo miyaráámbá úwana aaigómá noniyasáúrankenkaamba óraaka séna ¹⁶ ayáánúrapa'a afakaeté-o'a toréna óipinkemba paepáé'a séfasefa'-aempa'a áwááima wérowana óikakemba aafáúmó iyáúsenamo intembá uráiyé.

¹⁷ Úwa'a awáné'a áfáára sáá'a úwa'a wenaísamaifimba kumbé'a púwóraantamba ówánana ayáánúrapaken-ayaantamba sine'á ta'ótorena séna ímba áá'a íno. Aifa'é ánaaenkoni áwáuma kemá úne. ¹⁸ Pukáundafinkemba iyáfasine'a aasiyaasí maé'mae'o úndawi súnare'a méraundawi úne. Púwón-aemapa'e waási timanka'é káráwiyaundawi úne. ¹⁹ Miyáumai awánáánda-tantaa'a aúfáifimba agauwó. Káfé'o wérain-tantaa'e ánaaembo paápé índawe aúfáifimba agauwó. ²⁰ Siyáánúrapa'a afakaeté-o'a toré'a afakaeté-ombo kúratoraunda awánáánda mintántáákóní áwáu ímbo paápé uráindara'a simáménda isaaó. Mináfákáété-omba Fasi'aénkóní waási mináfákáété-naopa'o méraawi owaná mináfákáété-o'a Fasi'aénkóní waásiya'o káráwiyaawin-owe Ísu simásímakaiye.

2

Mináái Éfésási-naopa'o simátímakain-ai.

¹ Ísu simásimena séna Éfésási-naopa'a Fasi'aénkóní waásiya'o káráwiyaundawimba maanáái agaimái túwénana awánáino. Afakaeté-o'a siyáánúrapa'a toré'a afakaeté-onkoni afufumpimbó núndawi maanáái simámumpo Éfésási-naopa'a Fasi'aénkóní waásiya'o káráwiyaundawimba simámuwo. ² Miyá úndawi pó'a kemó ombá é'a tuwánaraumne. Ímba ifátúwáamba tiyáántán-kwimáimo méraamba tuwánaraumne. Sáwí'o úmaimo méraan-kwaasiti kísausafenamo ímbo tirááimo taimbá tuwánaraumne. Tuwímbai karo'á sésa Maníkóní aantá-waasisa únemo sembá kembiwí miwí táái isé'a miwítí kísau awáné'a miwísáfé'a karo'á sewémó sembá tuwánaraumne. ³ Kesí waási onkákémbá umbai-tántáá'ó tímémba kembá ímba siyuwé'a kentáfé'a ísámai fasi'ámai méraamba tuwánaraumne.

⁴ Miyán-káwé'ó ombá tuwánaraumpo moórá-tantaa'o ontáfé'a ímba aamoí uwátinkaumne. Aifa'á kentáfé'a áfááraumai imáyáa uráambanifo tuwé'a káfé'a ímba miyá wéofó ⁵ aifa'ó kawé'ó é'ówini áwáuma imáyáan-oro. Káfé'a ímba miyaráámbá é'a tuwé'a aifa'ó kawé'ó uráantemba miyán-oro. Ímbo miyámó é'o kempá'ó tíya'o é'a kentópa'a wé'a kentí ómbá maisúwáana'a úwoi-waasiyaamba ónááwe. ⁶ Énifo Níkórásí-waasiti kísausafe'a tíyámba uwátínkááwa'a kewará'á síyámba uwátinkauna'a mindásafe kawé'á wéowe.

⁷ Ísáán-kwaasi pó'a Maníkóní ámútanko Fasi'aénkóní waási seyaafá'ó simátímín-ai isámai kawé'án-oro. Aaí senasá sáwí-tantaakombo iyáákaawi Maníkóní kawé'-áémpá'ó wérain-taeramba nésa maé'mae'a ónááwe. Mináái aúfáifimba agaimái simátimiyo Ísu simásímakaiye.

Mináái Séménaa-naopa'o simátímakain-ai.

⁸ Ísu simásimena séna Séménaa-naopa'a Fasi'aénkóní waásiya'o káráwiyaundawimba maanáái agaimái túwénana awánáino. Aifa'é ánaaene miwání áwáuma é'a pukáundafinkemba iyáfasine'a súnaraundawi maanáái simámumpo simámuwo.

⁹ Umbai-tántáá'á tíméwa'o sáwisan-kwaasiyaambo ombá tuwánaraumne. Sáwisan-kwaasiyaambo ombánifo Maníkómpákémbá sáwífa-tantaa'a maiyáawe. Tuwímbai karo'á sésa Yúndaa-waasisa úne sembánifo waántáwankon-aráái waésa símai sáwí'o uwátínkáamba tuwánaraumne. ¹⁰ Tí'a índá-i'o uwátinkaiyamba ímba táá'a íno. Maanáái isáaro. Waántáwanko imáyáa tímínasa kembá tísai úmai isánae sésa tati'maesa ándáfa'a mátinkesa siyáánkai-i'a sáwí'a uwátinkanaawe. Kentáfé'a fasi'ámai méwasa tuwímbai tínkamonasasa puwíwae síyambanifo kentáfé'a fasi'ámai méwa'a imáyáa tíména'a wíyómpa'a maé'mae'o iyamba mindá kentí kawel-méyámbániye.

¹¹ Ísáán-kwaasi pó'a Maníkóní ámútanko Fasi'aénkóní waási seyaafá'ó simátímín-ai isámai kawel'án-oro. Sáwí-tantaakombo iyáákaawi sáwí-marupa'o iyamó kámakama ipa'á ímba maé'mae'a ónááwe. Mináái aúfáífimba agaimái simátimiyo Ísu simásímakaiye.

Mináái Pégámamu-naopa'o simátímakain-ai.

¹² Ísu simásimena séna Pégámamu-naopa'a Fasi'aénkóní waásiya'o káráwiyaindawimba maanáái agaimái túwénana awánáino. Sóipimba paepáé'a séfasefa'-awaaimo wéráiwai maanáái simámumpo simámuwo. ¹³ Kemó méraapa'a é'a tuwánaraumne. Waántáwanko káráwiyaipa'a méraafo kentáfé'a imáyáa é'a arupíse úmáimo méraamba tuwánaraumne. Ááéma moóráwígon-awi'a Ántípási kentí naaópa'a waántáwanko méraipa'a ména kesáái arupíse úmai simátíma'mae iyúwasa tufúwana puwún-kanaara'a ímba kembó siyúwáamba kesé'a kááisamai méraawe. ¹⁴ Miyán-káwé'ó ombá wétuwanaumpo kaumbo-kae-tántáá'ó tokáantafe'a ímba aamoí uwátinkaumne. Naaófá'á moóráwígon-awi'a Péramu sáwí'o uráintemba kempínkémbá tuwímbai miyá wéowe. Péramu moóráwígon-awi'a Pérekumba aráánamuwana wemá Ísareri-waasi sáwí-amba aráátimuwasa karo'-máníkómpá'á pói tufúkésa kúfu'uwandesa fí'owa fí'owa awaainínkóe awaai'kóe'a aoisaambá uráawe. Kempínkémbá tuwímbai miyá-sáwí-ámbá wéaraatimewe. ¹⁵ Miyáumai kempínkémbá tuwímbai Níkórasi-waasiti sáwí-amba wéaraatimewe. ¹⁶ Mindásafe'a misáwí-ámpá tuwé'a kempá'á teró. Ímbo miyámó íya'o é'a kárika'a kempá'á kumé'a paepáétambo káráantemba sóipinkem-paepaetamba minkwáásí karánaumne.

¹⁷ Ísáán-kwaasi pó'a Maníkóní ámútanko Fasi'aénkóní waási seyaafá'ó simátímín-ai isámai kawel'án-oro. Sáwí-tantaakombo iyáákaawi wíyómpaken-tomba tímé'a waén-óntámbá minóntánká'á aú-awi'o agaimakáin-ontamba tíménaumne. Maíyawí aan-temba mináwí'á awánánááwe. Minááímá aúfáífimba agaimái simátimiyo Ísu simásímakaiye.

Mináái Táyátáiraa-naopa'o simátímakain-ai.

¹⁸ Ísu simásimena séna Táyátáiraa-naopa'a Fasi'aénkóní waásiya'o káráwiyaindawimba maanáái agaimái túwénana awánáino. Maníkón-ááninko súranko iyaráámbá kaisaná sísamai óntambo agaimakáawanamo kaúfíntemba sísamaigo miyaráámbá uráisa'a maanáái simámumpo simámuwo. ¹⁹ Kemó ombá é'a tuwánaraumne. Kentáfé'a imáyáa é'o kesé'a kááisamai mé'o fí'owi túwa'nai e'a ímba kembá siyuwé'o fasi'ámai méraamba tuwánaraumne. Káfé'o máén-kisaugo aifa'ó maiyáan-kisaugombo iyáákaimba tuwánaraumne. ²⁰ Énifo moórá-tantaa'o ontáfé'a ímba aamoí uwátinkaumne. Naaófá'á moórá-ininkon-awi'a Yéséperi sáwí'o uráintemba kempínkémbá moórá-ininko karo'á séna Maníkón-aiimo simátimundawi únemo simbá ímba tínaaemba uwáméwana kesí kísau-waasi sáwí-amba aráátimena tí'maena

wisasá karo'-máníkómpá'á pói tufúkésa kúfu'uwandesa fí'owa fí'owa awaainínkóe awaainkóe'a aoisaambá owa'á ímba símai aambá fáikaawe. ²¹ Minínínkómbá simáme'a tuwáiniyai sé'a amu'makáunana ímba túwáimba úwoi tokáiyé. ²² Mindásafe sé'a wenkwará wesé'a sáwí'o owíwará'á óraa-ti'o índá-i'a uwátinkanaumne sune. Sáwí'o ombó ímbo tuwésamo kempá'ó tíya'ó é'a súndantemba uwátinkanaumne. ²³ Wenaráá'marimbo tínkamonasamo puwíyasa Fasi'aénkóní waási seyaafá'-áémpá'ó méraawi mináái isésa kentáfésa sésa waási sirumpiné imáyáafine suwánaraiwaisa póna kawé'ó ondawísá kawé'-mékámá siménasa sáwí'o iyawi sáwí-meyamba timíniye sénááwe. ²⁴ Kembiwí Táyatáiraa-naopaken-kwaasifinkemba Yéséperin-ai ímba taawiyafé'a waántáwankoni aúpá'-áái ímbo taawiyafiyawi ímba moóra-umbai-tantaa'a timénaumne. ²⁵ Maníkóní érai'-ai tirumpimbá ta'ótoke'a kúmóna simu'maráaro.

²⁶ Sáwí-tantaakomba iyáákesa kúmónara'o simátímakaundantembo iyawisafe sé'a marapá'-wáásiyá'á kawáánoro. ²⁷ Kesifo kentáféna séna waásiya'a kawáánuwomo siyáintemba marapá'-wáásiyá'á kawáánoro sénaumne. Fasi'aén-tántáátámbó sawemó tufántuwaawanamo sáwifasemo intembá miyámó ésa fasi'ámai kawáán-urésa tínkamonaawe. ²⁸ Minkwáási sáwí-tantaakombo iyáákaawi moóra-o'a timénaumne. Aafáúmó iyáúsisanamo wérain-o'a timénaumne Ísumo siyáimba mináái wesáféna siyáiyé. ²⁹ Ísu simásimena séna ísáán-kwaasi pó'a Maníkóní ámútanko Fasi'aénkóní waási seyaafá'ó simátímín-ai ísámai kawé'án-oro. Mináái aúfáífimba agaimái simátimiyo Ísu simásímakaiye.

3

Mináái Sáándisi-naopa'o simátímakain-ai.

¹ Ísu simásimena séna Sáándisi-naopa'a Fasi'aénkóní waásiya'o káráwiyaindawimba maanáái agaimái túwénana awánáino. Maníkón-amamba afakaeté-fasi'aen-amamba toré'a afakaeté-o'lo tokáundawi maanáái simámumpo simámuwo. Miyámó úndawi pó'a kemó ombá é'a tuwánaraumne. Kentáfésa sésa Maníkóní waásin-owe sembánifo méraawini áwáuma tuwánaraumne. Maníkón-ai tóikaken-aantemba sé'a méraawini áwáuma Maníkóní némpa'a méraafo ² kentúra'a káráwiyoro. Maníkón-ai tuwáúnafo sé'a ta'óto'mai kawé'án-oro. Maníkón-aúranka'a kentí kísau ímba arupíse-kisaun-ifo kentúra'a káráwiyoro. ³ Maníkón-ai ísámai ta'ótokaan-ai imáyáa é'a kempá'á té'a mináái taawiyafé'a méraaro. Ímbo miyámó íya'ó é'a kumé'a sáwí-meyamba timénaumpo umén-kwáásímó kafífímbó tentenkáán-úmai ímbo ísarenka'a kumé'a sáwí-meyamba timénaumne.

⁴ Énifo kembiwí Sáándisi-naopaken-kwaasifinkemba tuwímbai ímba sáwí'a é'lo kawé'-úmaimo méraan-kwaasi waén-únánkwátóiyamba ombá pó'a kesé'a ménaawe. ⁵ Sáwí-tantaakombo iyáákaraiyawi miyáumai waén-únánkwátóí urésa ménaawe. Maníkón-aúranka'e wíyómpaken-kisau-waasi túranka'e miwí túwí'a sé'a kesí waásiye sé'a miwí túwí'a ímba tuwígáúfaranaumne. Aúí'a úmai maé'mae'lo íyan-kwaasi-tuwi'lo agaimakáin-aufai-wandaafinkemba ímba tuwígáúfaranaumne.

⁶ Ísáán-kwaasi pó'a Maníkóní ámútanko Fasi'aénkóní waási seyaafá'ó simátímín-ai ísámai kawé'án-oro. Mináái aúfáífimba agaimái simátimiyo Ísu simásímakaiye.

Mináái Fírándéfiyaa-naopa'o simátímakain-ai.

7 Ísu simásimena séna Fírándéfiyaa-naopa'a Fasi'aénkóní waásiya'o káráwiyaindawimba maanáái agaimái túwénana awánáino. Ufaen-kwáásí é'a érai'-aaí aantembo súndawi úne. Téfitimo káráwiyainten-úmai káráwiye'a ontarákén-kíyá'á káráwiyaumpo íyáferaaromo senda-wáásímó ésa íyáferanaawe. Ímba íyáferaaromo sendawímó ésa ímba íyáferanaawa'a maanáái simámumpo simámuwo. ⁸ Miyámó úndawi pó'a kemó ombá é'a tuwánaraumne. Ísáaro. Aambá witinkáúmpo ímba aambá fáitinkanaawe. Kári-fasi'aemba maiyé'a méraambanifo kesáái ímbo túwáamba taawiyafé'a waási túranka'o Ísuni waási únemo sembá tuwánaraumne. ⁹ Tuwímbai karo'á sésa Yúndaa-waasisa úne sembánifo waántáwankon-arááimo wáéwi imáyáa tíménasa kempá'á tésa kífaesa kentáfésa sésa Ísu arumbó tímakaiwain-owe sénááwe. ¹⁰ Kemá sé'a fasi'ámai mé'a simu'maráaro siyáumpo miyán-owe. Seyaafá'-márafá'ó méraan-kwaasifa'a umbai-tántáá'á téna sáwí'o uwátinkainda fasi'ámai mé'o simu'maráántafe'a kemá káráwiyonaumne. ¹¹ Kárika'a kumónaumpo kesí imáyáa tafisímai sáwí'o uwásinkaiyata kawé'-mékámbá ímba máúnafo sé'a kesáái tirumpimbá ta'óto'mai kawé'án-oro.

¹² Naambó ésamó naamayáambo fáéntemba sáwí-tantaakombo íyáákaawi kesifo Maníkóní amáán-daumpa'a naamayáankaamba faitínkáánasa aasiyaasí maé'mae'a ónááwe. Sáwí-tantaakombo íyáákaawi tine'á Maníkón-áwí'a agaé'a kesí aú-suwi'a agaé'a Maníkóní naaó'-awí'a agaé'a ónaumne. Mindáó'a ímba Yérúsaremufakaan-dao'an-ifo aú-nao'a wiyómpakemba Maníkómpákémbá kumínda-nao'-awí'a tine'á agaénaumne. ¹³ Ísáán-kwaasi pó'a Maníkóní amútanko Fasi'aénkóní waási seyaafá'ó simátímín-aaí isámai kawé'án-oro. Mináái aúfáífimba agaimái simátimiyo Ísu simásimakaiye.

Mináái Réondísiyaa-naopa'o simátímakain-aaí.

¹⁴ Ísu simásimena séna Réondísiyaa-naopa'a Fasi'aénkóní waásiya'o káráwiyaindawimba maanáái agaimái túwénana awánáino. Érai'-aaigoni áwáu kemá é'a Maníkón-aaí arupise úmai simátimé'a Maníkómó úmakain-tantaakoni áwáugo maanáái simámune. ¹⁵ Miyámó úndawi pó'a kemó ombá é'a tuwánaraumne. Kesáái ímba síyukaafó tirumpimbá ímba fasi'ámai ta'ótokaawe. Kesááimo tínaembo uwásiyuwaankakaa miyán-kwáásín-oyo kanaán-iye súsono. Kesááimo tirumpimbó fasi'ámaimo ta'ótokaankakaa miyán-kwáásín-oyo kawé'án-iye súsono. ¹⁶ Kesáái ímba siyuwé'a kárika'a ta'ótokaafó ímba óraaka'a ta'ótokaafó kempákémbá tí'maránaumne. ¹⁷ Kembiwí karo'á sé'a kawé'-úmai mé'a ímba moóra-tantaa'a aafáán-tukáumne sefó kesúranka'a sáwí'a é'a óntaiyain-kwaasiyaamba é'a unáánkwátói-iyain-kwaasiyaamba é'a túran-kafitan-kwaasiyaamba é'a ímba awánamai kawé'á owaná sirumbá wéiye. ¹⁸ Kawé'-ááímó simátiménda ísáaro. Kempá'á té'a kempákén-tántáá'ó maíyantafe'a moóra-ontankon-awí'a korí agaimáimo kawé'ó úmakaan-ontamba méyáambaranaawe. Unáánkwátói-iyain-kwaasi tígaeráámbá iyé sé'a kempákémbá waén-únáánkwátói méyáambaranaawe. Túramba awánamai kawé'ó íyantafe'a kempákémbá túrankoni masawémba méyáambaranaawe. ¹⁹ Kesirumbó tímúnda-waasi kesáái kawé'-úmai isáiwae sé'a aaisan-tímai arupise uwátinkanaumne. Mindásafe'a sáwí-imayaa tuwé'a kempá'á teró. ²⁰ Ísáaro. Kembiwísé'a ménae sé'a táánte'a wétimu'maraumne. Kesimóísáumba isé'a ontá tisinké'a iyuwómó síyawi kemá kesé'a mé'a tómbá naana'á kesé'a mé'a tómbá nánááwe. ²¹ Sáwí-tantaakombo íyáákaiyawisafe'a sé'a kesé'a waásiya'a kawáánónááwe sénaumne. Sáwí-tantaakomba íyáákare'a kesifoé'a waásiya'a kawáánúyantemba íyáákaiyawí kesé'a kawáánónááwe. ²² Ísáán-kwaasi pó'a Maníkóní amútanko Fasi'aénkóní waási seyaafá'ó simátímín-aaí isámai kawé'án-oro.

Mináái aúfáifimba agaimái simátimiyo afakaeté-onkoni afufumpimbó mérowi mináái simásimakaiye.

4

Maníkón-áwí'lo mósá makáan-ai.

¹ Ísu simásimuwa'lo awánááwánda wíyómpa'a ontá tigurówana aifa'ó uwíyenkaambo óraaka'lo súwai simásimena séna kemó méraundafa'a íyína'a ánaaembo paápé índa-tantaa'a aráanamenaumne. ² Minúwóiyáámbá Maníkóní ámútanko kempímbá óraa'a uwásinkowa'a awánááwánda wíyómpa'lo kawáániwaini ayáí-afama wérowana minká'á moóráwigo mérowa'a awánááwánda ³ anekembá sama kówana taaéná-wisiyamba úwana naaeráámbá úwana mináfará'á oisámbá taaéná-wisiyamba úkúraa'-úwana kawáániwaimo mérain-aempa'a afufumpimbá wérowasa ⁴ moóra-wai úmai éiyain-kwaasi kawáánuwaiti tiyáí-afama úkúrowasa minká'á moóra-wai úmai éiyain-oraal-waasi mésa waén-únánkwátói urésa mara'-mésa óraa'-waasiti kámo'a óntankon-awi'a korísámbó úmakaan-kamo'a ti'nómpímbá wiyáawe. ⁵ Afufumpimbá kawáániwaini ayáí-afarakemba aafáyáuma torówana wíyónaai súwana káúgau súwana mináyái-áfágón-aúrampa'a afakaeté-omba kéna minómbá Maníkóní ámútanko afakaeté-fasi'aen-amutankon-iyé. ⁶ Kawáániwaini ayáí-afagon-aúranka'a waaúmbá samo kain-dómbá wérowasa éiyain-a'wampa'a éiyaimbo túnarowi mésa tínaaempa'e túrampa'e sáwífa-turambo wérowi mésa ⁷ moóráwigo seyaafá-fásí'áémbó iyáákarowi óraa'-iyankaamba úwana moóráwigo purumakaráámbá úwana moóráwigo waási óikaamba úwana moóráwigo óraa'-embontaankaamba éna ayóísántámbá túwana ⁸ minéiyáímbó túnarowi afa'móráe-ayoima wérowana seyaafá-túrá'é ayóí-ándámpá'é túramba wérowasa aasiyaasí aafáyáara'e fenómpinka'e nó'waane

maarán-ímá símae iyésa sésa

Fasi'aénkó Maníkó seyaafá-fásí'áénkwáráwí

fí'oran-kawe'an-iyé. Aifa'á ména

káfé'wara'a ména maé'mae'a íníye

sésa minímá símaesa iyáawe. ⁹ Minéiyáímbó túnarowi kawáániwaini ayáí-afara'a ména aasiyaasí maé'mae'lo índawin-awi'a mósá marésa súwi sésa fí'oran-awaun-iyé sumbá miyá unká'á énifo ¹⁰ moóra-wai úmai éiyain-oraal-waasi kawáániwaini ayáí-afara'a ména aasiyaasí maé'mae'lo índawi aísamaifimba kifaesa áwí'a mósá marésa óraakon-iyé sésa ti'nónkákén-kámó'á faú'mai aísamaifimba marésa ¹¹ maarán-ímá siyáawe.

Kentáásí Fasi'aénkó Maníkó kawekó-úramba éma seyaafá-tántáá'á úmakaane.

Imáyáa éma seyaafá-tántáá'ó úmakaandasafeta kesáá méraunanasa seyaafá-tántáá'wára'á wéraiye.

Mindásafeta enáwí'a mósá maréta séta waási ení fí'oran-awau awánáiyama

fasi'aénkwárá'á méinone sune

sésa minímá siyáawe.

5

Owepámakaan-kwandaaignon-ai.

¹ Miyá suwa'ó awánááwánda kawáániwaini ayáí-afara'lo mérowin-ayáánúrapa'a owepámakaan-kwandaaima séfasefa'-aempa'a aúfáímo wéron-kwandaai tokéna ímba awánáíwae séna afakaeté-senomba minkwándááiyá'á tásuwena tokówa'a ² wíyómpaken-kisau-waasi fasi'aéwímbá awánááwánana óraaka séna nááwa kawé'-wáásígówá misénómbá kanaa'á tátuwena fariyámai awánáiniyo súwana ³ wíyómpakewiye marapákéwiyé waántá-marupakewiye seyaafá'nánká misénómbó

tátuwesamo awánáiyamba uwófí'a ónááwe. ⁴ Kawe'-úmai mésa misénómbá ímba tátuwaiyan-kwaasi mérontafe'a ifi'á wétasuwaawanana ⁵ minóráá'-wáásífínkémbá moóráwigo simásimena séna ifi'á táánafo awánaao. Moóráwigo Yúndaan-andafakewi íyáakaraiwai Téfitin-aísaafitantambo uráiwai sáwí-tantaakomba íyáakaraimba póna kanaa'á misénómbá tátuwená minkwándáái fariyáíniye siyáíye.

⁶ Súwa'lo awánááwánda minéiyáímbó túnarowiye minóráá'-wáásíyé kawáániwaini ayáí-afara'a úkúrowana moóráwigo sipisípi-araakaawi kawáániwaini ayáí-afara'a ména tufúwana puwéna íyáfasinkaiwaiyaamba ména a'nómpínkémbá afakaeté-taanaimba wérowana afakaeté-auramba wérowana mináúránkóni áwáuma Maníkóni ámútanko afakaeté-fasi'aen-amutamba uráisana Maníkó wembá ai'maráisana seyaafá'-márafá'á kunkwéniye. ⁷ Misípísípi-áraakaawi kentáásí sáwí-meyambo maiyáiwai téna kawáániwaini ayáí-afara'lo mérowin-ayáánúrapakemba tafú úmakaan-kwandaai maiyéna ⁸ minéiyáímbó túnarowiye moórá-waai úmai éiyain-oraal-waasiye sipisípi-araakaawi aísamaifimba kífaesa uwíyemba tokésa óntankon-awi'a korí-óntántámbó úmakaan-taufa'a ta'ótorowana mimpímbá asaa-wiyúmbó ún-kanama wérowana minkánágóni áwáu Maníkóni waási wempá'ó inaimó sembá minásáá-wiyúmbó isáintemba inaimó sembá wéisaiye. ⁹ Aú-ima maarán-ímá siyáawe.

Embá tufúwa puwémo íyáfasinkaanda mindásafe sáwí'lo ompínkémbá tí'mai Maníkóndé-i'a uwátínkaraané. Seyaafá'-ándáfákémbá tuwímbai wétiye fí'lo-fi'on-aaimo sen-kwáásífínkémbá tuwímbai wétiye fí'lo-fi'on-tuwara'-waasífinkemba tuwímbai wétiye seyaafá'-márafákémbá tuwímbai wétiye miyámó óndasafe kawekó-úramba po kanaa'á misénómbá tátuwe wandaaímá fariyáínone. ¹⁰ Kawáá-i'a uwátínkaraanasa Maníkó kentáásí Fasi'aénkóni kísau maésa marapá'á mésa waásiya'a kawáánónááwe. Mindásafe misénómbá tátuwe wandaaímá fariyáínone sésa minímá siyáawe.

¹¹ Suwa'ó awánááwánda wiyómpaken-kisau-waasi áfááraumai sáwífa uwa'á ímba kanaa'ó toráúsóraan-kwaasi mésa kawáániwaini ayáí-afara'a minéiyáímbó túnarowiye úkúresa ¹² maarán-ímá óraaka siyáawe.

Sipisípi-araakaawimba tufúwana puwéna íyáfasinkaiwai kawekó-úrambilan-iyé. Mindásafena póna wení fasi'aénkó waé'wae'a isaná kawe-tántáá'á máráisana wení kawe'-ímáyáágó waé'wae'a isaná waásiya'a kawáánúmae íyísana wenáwíko óraa'a isaná wení fí'oran-awau waé'wae'a isatá wenáwíta mósá maráúmne sésa miyán-ímá suwa'á ísaraumne.

¹³ Minkákémbá wiyómpakewiye marapákéwíyé waántá-marupakewiye uwí-nómpínkéwíyé maarán-ímá siyáawe.

Kawáániwaini ayáí-afara'lo méraiwaine sipisípi-araakaawi kentáásí sáwí-meyambo maiyáiwaine túwí'a mósá maréta túwí'a óraa'an-iyé súnanasa kentí fí'oran-awau waé'wae'a ínana kentí fasi'aémbá waé'wae'a íníye

sésa miyán-ímá suwa'á isááwánasa ¹⁴ minéiyáímbó túnarowi sésa érai'-aain-iyé suwasá minóráá'-wáásísómbá aísamaifimba kífaesa wen-ímáyáá ésa áwí'a mósá makáawe.

6

Ísu misénómbó tátukain-ai.

¹ Wen-ímáyáá mósá márówa'lo awánááwánda sipisípi-araakaawi kentáásí sáwí-meyambo maiyáiwai aifa-sénómbá tátuwowana minéiyáímbó túnarowifinkemba

moóráwigo óraaka'a wíyónaaiyaamba séna tiyó súwa'a isé'a ² awánááwánda moórá-poigon-awi'a ósi waén-ósígó moóráwigomba ayáá'maena túwana imá ayáámpimba tokówana moóráwigo íyáákaraiwaini kámo'a ámakowana íyáákaraiwai namuro-wáásí íyáákanae séna kúwa'a awánaraumne.

³ Minkákémbá kentáásí sáwí-meyambo maiyáiwai minkáké-sénómbá tátuwowana minéiyáímbó túnarowifinkemba moóráwigo séna tiyó súwa'a isááwánana ⁴ moórá-poigon-awi'a ósi naae-ósígó moóráwigomba ayáá'maena túwana paepáé'a aména fasi'aémbá amúwana taumó karáíyan-tantaa'a ifátuwowasa tiyésa tínkankaawe.

⁵ Minkákémbá kentáásí sáwí-meyambo maiyáiwai minkáké-sénómbá tátuwowana minéiyáímbó túnarowifinkemba moóráwigo séna tiyó súwa'a isé'a awánááwánda moórá-poigon-awi'a ósi fafután-ósígó moóráwigomba ayáá'maena túwana tuwináíyan-tantaa'a tokówana ⁶ minéiyáímbó túnarowifinkemba moóráwigo aawai táínana káritomba wéraintafena séna moórá-kanaa-kisugoni méyán-tómbá káritomba maésa moórá-mora maénááwe. Masawémbó fatíyón-taeramba mintáímá ímba sáwí'a ínone. Ándágo arampinkémbá anombó naan-kísáú ímba sáwí'a ínone siyáíye.

⁷ Minkákémbá kentáásí sáwí-meyambo maiyáiwai minkáké-sénómbá tátuwowana minéiyáímbó túnarowifinkemba moóráwigo séna tiyó súwa'a isé'a ⁸ awánááwánda moórá-poigon-awi'a ósi uriyon-ósígó moóráwigomba ayáá'maena túwasa minkwáásígón-áwí'a puwíyé suwaná wenánaaembo túwain-awi'a puwí-áémpá'é siyáawe. Seyaafá'-márámá éiyainka'a tuwínkaa'-éna fasi'aémbá timúwasarai moóráfa'a wéwesarai tínkambae kuyasá púwúwana aawai tówana tómbá ímba úwasa púwúwana tí'a úwasa púwúwana afáá-póisónkó waási fówasa púwúmba tuwánaraumne.

⁹ Minkákémbá kentáásí sáwí-meyambo maiyáiwai minkáké-sénómbá tátuwowa'o awánááwánda Maníkóntáfésa ísámai pói tufú'maimo agáún-ontan-taaregoni améndaampa'a waási timankó méraawe. Minkwáásísómbá Maníkón-ai simátíma'maesa iyúwasa aaisambá tiyésa tínkamuwasa pukésa ¹⁰ óraaka sésa Fasi'aénkóo fasi'aén-úramba mé fí'oran-kawe'a e érai'-aaigoni áwáugo po marapá'-wáásímó sínkankaawi nóran-kanaawa anondáá aai simátinkewa sáwí-meyamba timínono suwaná ¹¹ moóráwigo waén-únákwátói moórá-mora tiména séna kárika'a timu'maréwasa kembiwímó Maníkóní kisaumo maiyáantemba Maníkóní waási miyámó ombá tínkamiyasa puwíyana tai'áína'a miwítí sáwí-meyamba timénaumne siyáíye.

¹² Minkákémbá kentáásí sáwí-meyambo maiyáiwai minkáké-sénómbá tátuwowa'o awánááwánda óraa'-marima tówana aafáú fafuwéna fafután-ámpántaráámbá úwana wíyómba naaerírí'a úwana ¹³ óraa-fiyunda torówana taaéramba ímbo áfumo karón-taeramba kunténa marapá'ó kúmíntenkaamba o'á káisuwena marapá'á kunkáíye. ¹⁴ Wátóimo usisi fámáráántemba sokón-tawaai usisi fámarena áwiyokuwana seyaafá'-ómá'é nonafufumpa'-máráwé moóráfa'-morafata uráíye. ¹⁵ Marapá'-wáásíyá'ó kawáán-uráawíye óraa'-waasiye i-wáásítí óraa'-waasiye óntawara'-waasiye fasi'aénkwára'-wáásíyé wayó-kísáúmó máéwíye úwoimo nón-kwaasiye seyaafá'-wáásíyé omápine óntampine óntan-aifine aúpá'á mésa ¹⁶ omákontafesawe óntankontafesawe sésa kawáániwaini ayái-afara'o méraiwiye sipísípi-araakaawíye suwánésarai t'yámba uwásínkááfainifo faiwí'wé

káátaaro. ¹⁷ Tíyámbo uwásinkaiyan-kanaa tísatá ínta aseránaumpo faiwí'wé káátaaro sumbá ísaraumne.

7

Ísareri-waasi 144,000 waasimo méraan-aaí.

¹ Isé'a minkákémbó awánááwánda wíyómpaken-kisau-waasi éiyaimba mésa seyaafá'-márágóní éiyain-aempa'a mésa marará'é taaiya'é uwí-nónkálé fiyúndá toráífo sésa tal'ótokowa'o ² awánááwánda wíyómpakemba moórá-kisau-waasigo aafáúmó iyáúsunkakemba téna agáén-tantaa'a Maníkó fasi'aénkwáráwíndé toréna minéiyáíndárau táántena Maníkómó marawé uwí-nóné sáwí'a íya-fasi'aembo tímakon-eiyaindarau táántena ³ óraaka séna marawé taaiyé uwí-nóné ímba sáwí'o iyamba amu'makéwata Maníkóní kísau-waasi túwayaanka'a aúfái agaimáráanata kembiwí ánaaemba marawé taaiyé uwí-nóné sáwí'an-oro súwa'a isááwánana ⁴ séna Ísarerin-ááninton-tísaifitantambo uráawi túwayaanka'a Maníkóní aúfái agaimakáawi torauséna séna 144,000 waasin-owe. ⁵ Minkwáásí Yúndaan-andafaken-kwaasi 12,000 uwasá Rúpenin-andafakemba 12,000 uwasá Kátin-andafakemba 12,000 uwasá ⁶ Ásan-andafakemba 12,000 uwasá Náfatarain-andafakemba 12,000 uwasá Mánásaan-andafakemba 12,000 uwasá ⁷ Símiyonin-andafakemba 12,000 uwasá Rífáin-andafakemba 12,000 uwasá Ísákaan-andafakemba 12,000 uwasá ⁸ Sépiyuraanin-andafakemba 12,000 uwasá Yósepin-andafakemba 12,000 uwasá Pénisaminin-andafakemba 12,000 uwasá miyáumai-waasi Maníkóní aúfái túwayaanka'a agaimakáawe súwa'a ísaraumne.

Ísu Káráísitini waási-taai.

⁹ Isé'a minkákémbó awánááwánda sáwífa'-waasi ímbo kanaa'ó toráúsóraan-kwaasi mésa seyaafá'-máráfákén-kwáásiyé seyaafá'-ándáfákén-kwáásiyé fi'lo- fi'on-tuwará'-waasiye fi'lo-fi'on-aaimo sun-kwáásiyé mésa kawáániwaini ayái-afagon-aúrampa'a mésa kentáásí sáwí-meyambo maiyáiwain-aúranka'a mésa waén-únánkwátói urésa aamoí untáfésawe sésa písóí-anama tokésa ¹⁰ óraaka sésa Maníkó kentáásí Fasi'aénkó kawáániwaini ayái-afara'o méraiwaiye kentáásí sáwí-meyambo maiyáiwaiye sáwí'o úndafinkemba kawé'-ámpátá méwésinkaaye suwasá ¹¹ wíyómpaken-kisau-waasi seyaafá'á kawáániwaimo mérain-aempa'e óraa'-waasiye éiyaimbo túnarowiye úkúresa mésa kífaesa Maníkón-ímáyáá ésa áwí'a mósá marésa ¹² sésa érai'-aain-iye séta Maníkón-áwí'a mósá maráúnanasa wení fi'oran-awauma waé'wae'a isaná wení kawé'-ímáyáágó waé'wae'a isatá wentáféta súwisa súnana wenáwí'a óraa'a isaná wení fasi'aénkó waé'wae'a isaná waásiya'a kawáánúmae iyísata érai'-aaí iyésá sune siyáawe.

¹³ Minkákémbá óraa'-waasifinkemba moóráwigo síesai ena séna waén-únánkwátóimo uráan-kwaasi nááfakena nááwiya'o súwa'a ¹⁴ kemá sé'a óraakoo ken-ímba isáúmpo emá ísaraane séwánana wemá séna miwí óraa'-umbaima tíméwasa Maníkómbá ímba auwésa fasi'ámai méraawe. Unáánkwátóimo non-kwíyówanamo kawé'ó intembá miwí kentáásí sáwí-meyambo maiyáiwai puwúwana naaemó kunkáimba pósa waén-únánkwátóiyaamba úmaresa kawé'-úmai méraawe. ¹⁵ Mindásafesa Maníkó kawáániwaini ayái-afagon-aúrampa'a mésa aafáyáara'e fénáímpinka'e nó'waane wempá'á wení kísau maima'maima'á wéowe. Kawáániwaini ayái-afara'o méraiwai miwí tapáínana ¹⁶ ímba aneka'á tááin-téna nontáfénawara'a ímba tinkáínana miwí tine'á ímba aa'á kéna ímba koko'á ínasa kawé'-úmai méranaawe. ¹⁷ Kentáásí

sáwí-meyambo maiyáiwai kawáániwaini ayái-afagoni afufumpimbá méraimba póna miwíyá'á káráwiyena tí'maena kawé'-nómpá'á mótinkainasa minkáwé'-nómbá nésa

maé'mae'a ónááwe. Maníkó miwí ti'nimá uwátiyuwainasa ímba ifi'á táiyana moórá-tantaa'a ímbo aáfáán-tuwáiyamba kawe'-úmai méranaawe óraa'-waasifinkemba moóráwigo simásímakaiye.

8

Ánaae-senombo tátukain-ai.

¹ Simásimuwana sipisípi-araakaawi kentáásí sáwí-meyambo maiyáiwai ánaae-senomba tátuwowana wiyómpa ampáánká'á ímba aai sésa ímba káúgau suwa'á ² awánááwánda Maníkón-aúranka'a wiyómpaken-kisau-waasi afakaeté mérowana moóráwigo afakaeté-uwiyemba timúwasa maisokówana ³ moóráwigo wiyómpaken-kisau-waasi kawáániwaini ayái-afagoni ewaa'á taména asaa-wiyúmbó ún-kanama agáún-taerera'a taména óntankon-awi'a korí-óntántámbó úmakon-taufa'a torówana asaa-wiyúmbó ún-kanama agáínkwae séna sáwífa-kanama aména séna Maníkóní waási wempá'ó inaimó sen-ááiwará'á wéisaiye súwana ⁴ ta'ótokon-taufapimba agaimarówana úmúmba iyúwana Maníkó iséna wení waási inaimó sun-ááiwará'á isówana ⁵ minkákémbá mintáúfá'á maiyéna taarerákémbá iyáámba maimái mintáúfápímbá marówana iyamá kówana marapá'á tuwówana wiyónaai súwana káúgau súwana aafáyáuma

torówana óraa'-marima taráiyé.

Afakaeté-uwiyenkon-ai.

⁶ Maríma tówasa minkákémbá mináfakáété-kisau-waasi wiyómpakewi uwiyembo tufíyanesa to'mayaa uwaná ⁷ aifarááwí uwiyemba tufúwana kaaíyarankwara iyawará naawará'á tuwówana marapá'á kuména moórá-aempa'a marawará taaiwará seyaafá'á owáiwará'á iyamá kagúwana kae'-áémpá'á taaiwará marawará'á kawe'á uráiyé.

⁸ Úwana miwá ánaaemba moóráwigo uwiyemba tufúwana óraa-tantaa'a omákaan-tantaa'a iyamá

kámai kará'maena uwí-nómpímbá kumúwana kae'-áémpá kawe'á úwana moórá-aempa'-nomba naaeráámbá úwana ⁹ mináémpá'ó mérowi seyaafá'á púwúwana nompín-táómba seyaafá'á tawísímai tai'ásukaiye.

¹⁰⁻¹¹ Tai'ásuwowana minkáé'nárai tínaaemba moóráwigo uwiyemba tufúwana ómbó kúraráántemba óraa'-okon-awi'a ikamó fain-ó'án-iyé suwaná wiyómpakemba káísúmaena nompá'wará nonaumpinkwará'á kumúwana mindómbá ikamá fówana kae'-áémpá'ó nombá kawe'á úwana moórá-aempa'o nombá ikamá fówasa sáwífa'-waasi nésa pukáawe.

¹² Púwúwana minkáúmbónárau tínaaemba moóráwigo uwiyemba tufúwana aafáúwé wiyóne o'é kae'-áémpá'á kawe'á úwana moórá-aempa'a kumeu'á úwana aafáyáarakemba sán-karéna aafáúmó taenónka'a kumeu'á éna nó'waan-afufuntamba sán-karéna fénáímpinka'a kumeu'á éna miyá úwa'o ¹³ awánááwánda óraa'-embontaanko sanaan-úramba farafámae wénena óraaka séna kaumbo-sáwí-méyámbá marapá'-wáásifá'á kuména wiyómpakemba kaumbonárau úwoi méraamba pósa mindáraumo uwiyembo tufíyana marapá'-wáásifá'á sáwí-meyamba kumíníye súwa'a ísaraumne.

9

¹ Isááwánana minéiyáíndárau tínaaemba moóráwigo uwiyemba tufúwa'o awánááwánda wiyómpakemba moórá-o'a káísúmaena marapá'ó kunkón-okomba moóráwigo kíma aména maipímbá aféúmbá ímbo wérom-baipinken-kíma amúwana

maimaéna ² mimbáikóní ontá tisuwówana kisaumo ésamo agáéwanamo óraa'-umumbo intembá mimbáipínkémbá iyéna aafáúwára wiyónkwará'a mófaituwowana ³ minúmúmpínkémbá fa'nóríntónkó marapá'á kuména taaikáú'ó kafúwówanamo títe'lo intembá mifá'nóríntónkó miyá-fásí'áémbá torówana ⁴ mifá'nóríntóntáféna moóráwigo simátimena séna taaiwará owáiwára karaan-tantáá'wára'á ímbo nembá Maníkóní aúfái túwayaanka'a agaimakáan-kwaasi ímbo tíyémba Maníkóní aúfái túwayaanka'a ímbo agaimakáan-kwaasi tíyáaro. ⁵ Ímba puwíwáifo ímba óraaka'a tiyé'a séfataase-wiyonka'a tiyáiyana tí'a íno. Taaikáú'ó kafúwówanamo títe'lo intembá miyán-tí'á íno. ⁶ Minkánááfímbá títe ínasa puwónaumne síyambanifo puwíyan-amba saafá uwáéesa túnaresa ménaawe siyáíye.

⁷ Súwa'lo awánááwánda mifá'nóríntónkó moórá-poigon-awi'a ósiyaa-fa'norintomba mésa tiyáiyanesa to'mayaa ésa waási-toikaan-urésa ti'nómpímpá'á óntankon-awi'a korísámbó úmakon-kamo'a wiyówana ⁸ miwí ti'nóntáu ayáátáá'a aare ti'nóntáuraamba úwana miwí túwááyaamba fasi'aémbá óraa'-iyanti túwááyaankaamba úwasa ⁹ tíyaafaiya'a fasi'aén-kwénómbá fafériyesa tiyánaesamo tiyáántámbo taantembá mifá'nóríntónkó tiyóísántámbo tésa ¹⁰ miwí timéraampa'a waifain-áwááyaankaamba ésa waásimo faawanamó títe'lo intembá séfataase-wiyonka'a miyá-fásí'áémbá tokáawe. ¹¹ Miwítí óraako aféúniyaim-baika'lo káráwiyowin-awi'a Yúndaa-waasi-taafinkemba Ípúru-aimpinkemba Ápátoni suwasá Kíríki-waasi-taafinkemba Ápóriyoni suwaná mináwíkoní áwáuma sáwí'lo uwásúwáiwain-iye siyáawe.

¹² Kemá Yóni awáné sé'a aifa-sáwí-méyámbá tai'áimba póna kae-sáwí-méyámbá wéraifo paápé
íníye kemá Yóni sune.

¹³ Wíyómpakewi séfataasenarau uwíyemba tufúkówana miwí tínaaemba moóráwigo uwíyemba tufúwana Maníkón-aúranka'a korí-óntántámbo úmakon-taarera'a séfasefa'-ayaiyakemba aaigó aantemba súwa'a isááwánana ¹⁴ minkwíyómpákén-kísáú-wáásí uwíyembo tokówintafena séna óraa'-nonkon-awi'a Yúféréfísi-nompa'a wíyómpaken-kisau-waasi éiyaimba ándáfakemba faútinkaaó súwasa ¹⁵ amu'ma'maésa iyúwana minkánáá túwana faútinkowasa kae'-áémpá'ó méron-kwaasi tiyuwésa moórá-aempa'lo méron-kwaasi tínkamonasasa puwíwae sésa kuwasá ¹⁶ tiyáíyan-kwaasi ósifimbo kun-kwáásimó toráúsúmba sáwífa'a 200,000,000 waasin-owe isé'a ¹⁷ kaainkáámbó awánááwánda sáwífa'-osifimbo méron-kwaasi tíyaafaiya'-wenomba naaewé sokóne uriyoné miyán-kwénótómbá fafériyowa'a awánááwánasa ósi-ti'nontomba óraa'-iyan-a'nonkaamba fasi'aén-tí'nóntómbá wérowana tóipinkemba iyamá kéna úmúmba éna sáwí-wiyumba éna miyá úwasa ¹⁸ kae'-áémpá'ó méron-kwaasi tiyuwésa moórá-aempa'lo méron-kwaasi tóipinken-tantaatamba tínkamuwasa pukáawe. ¹⁹ Minósísómbá ímba tóipin-aantemba fasi'aémbá tokáafo timéraanka'wara'a iyaankafayaan-á'nónkáámbá fasi'aémbá tokésa waási fowasá pukáawe.

²⁰ Fowasá púwúmbanifo túnaron-kwaasi miwítí
sáwí-awau ímbo túwómba waántá-waasi-imayaa mósá marésa fí'o-fí'on-ontantane taaisanémó úmakon-tantaatafesa kesí maníkwé sésa ímba aúramba awánéna ímba aaí iséna ímba wénin-tantaakontafesa kesí maníkwé sésa imáyaa mósá ma'maé iyésa ²¹ miwítí sáwí-awau ímba tuwésa tínkamuwasa púwúwasa fintón-kwénesa úwaa'la wéfesa aare-úméné waai-úméné fí'o-fí'on-umene ésa miyá úmae iyáawe.

¹ Miyá úmae iyúwa'a minkákémbó awánááwánda wíyómpaken-kisau-waasigo fasi'aéwí wíyómpakemba kuména ainánkó káátarowana a'nónká'á oisámbá tawentóí úwana aafáúmó kúwáferenamo awairááraa'lo intembá óikakemba miyá úwana naamayáánkakembo iyamó kaintembá miyán-áísámáí úwana ² kári'-aufai-wandaai faríyámai ayáámpimba tokéna ayáánúrapa'-aisamai uwí-nómpímbá taréna ayáánáépa'-aisamai marará taréna ³ waásimo inkáísóraan-kwa'a túwana wíyónaai afakaeté-i'a súwa'a ⁴ afakaeté-i'lo wíyónaaimo

sún-aaí aúfáífimba agaénae ówánana moóráwigo wíyómpakemba simásimena séna mináái aúpá'á wéraifo ímba aúfáífimba agauwó súwa'a ⁵ minkákémbó awánááwánda wíyómpaken-kisau-waasigo moórá-aisamai marará téna moórá-aisamai táá'mai

uwí-nómpímbá ténamo úwai ayáámba mósá tuwéna ⁶ Maníkó aasiyaasí maé'mae'lo índawin-aúranka'a wíyóne mifá'ó wérain-tantaa'e marawé mifá'ó wérain-tantaa'e uwí-nóné miwán-arumpimbo wérain-tantaa'e úmakowin-aúranka'a óraaka séna ímba anekató amu'maráananasa paápé índá-kanáa wétiye.

⁷ Naaófá'á Maníkó wení kísau-waasi wenááimo simátímakowisafena séna aúpá'ó tukáunda-aaí paápé íníye siyáimba wíyómpakemba afa'móráenarau uwíyemba é'a tufúmba póna tínaaemba moóráwigo uwíyemba tufínana mináái paápé íníye siyáíye.

⁸ Minkákémbá wíyómpakewi simásímakowi simásimena séna moórá-aisamai marará téna

moórá-aisamai táá'mai uwí-nómpímbá ténamo iwáí ayáámpinkemba kári'-aufai-wandaai faríyásokaimba komauwó súwa'a ⁹ wempá'á wé'a sé'a kári'-aufai-wandaai simiyó séwánana séna maimáí naaó. Enóipimba taakáámbá ínana enarumpimbá ikamá fáíníye súwa'a ¹⁰ minkwándáái maimáí násuwaawanana sóipinkemba taakáámbá úwana sirumpinkémbá ikamá fówana ¹¹ minkákémbá simásimena séna aneká'á Maníkón-aaí simátiminone. Fí'o-fi'on-tuwara'-waasiye seyaafá'-márafákén-kwáásíyé fí'o-fi'on-aaímo sen-kwáásíyé kawáá-wáásíwará'é Maníkómó índá-aaí simátiminone simásímakaiye.

11

Maníkón-aaímo simátímakaayan-aaí.

¹ Simásimuwana moóráwigo naambó awaiya'matuwésamo on-ándámá siména séna Maníkóní ámáán-damba koawaiya'maré póimo tufú'maimo agáén-ontan-taare koawaiya'maré Maníkón-ímáyáámó on-kwáásí torausé ² éniyo naamaáífa'a ímbo awaiya'márenda ifátúwénasa úwoi-waasi ímba Maníkóní waasi tésa minkáwé'-náópa'a sáwí'lo úmae iyíyamba kaumbo-áátáí úmai afa'móráe-wiyomba maisuwésamo tai'áiyamba mindásafe naamaáífa'a ímba awaiya'maraaó. ³ Kae'nárai fasi'aémbá timé'a tí'maráanasarai wésarai tirumbó óyantafesarai fafután-únánkwátóí urésarai 1,260 kanaara'a kesáái érai'a simátíma'maesarai iyóyááye simásímakaiye. ⁴ Fasi'aénkó marará'ó káráwiyaiwain-aúranka'a kae-táímá mintáígó arampinkémbá masawémbo fatiyón-taima wéraisana mintáígóní áwáuma minkwáásíyái óye. Fasi'aénkón-aúranka'a kae'-ómbá kúra'maraisana wéraisana minónkóní áwáuma minkwáásíyái óye. ⁵ Minkwáásíyáísáfésa sésamo sáwí'la uwátinkanae síyanamo éna mindárai tóipinkemba iyoronkó mindáraití namuro-wáásí káwíníye. Minkwáásíyái sáwí'la uwátinkanae síyawí miyámó iyamba kawíyasa puwónááwe. ⁶ Maníkó mindárai fasi'aémbá timúwasarai ímba aa'á tíno síyanaraimo éna Maníkón-aaímo simátimiyankanaara'a ímba aa'á tíníye. Nonkóntáfésaraimo naae-nómbá uraaómó síyanaraimo éna miyá íníye. Tí'a ínomo sésarai seyaafá'-úmbáí-tántáá'á waásifa'a

tíno-aaímo síyanaraimo éna miyá íníye.

⁷ Miyá ínasarai mindárai Maníkón-aii simátímakaiyana aféúmbó ímbo wérain-baipinkewi téna tiyéna iyáákainasarai puwíyana ⁸ óraa'-naopa'-marupa'a mindárai túma wéiniye. Kentí Fasi'aénkó aaraa-táiyá'ó pukáipa'a mindáókon-awi'a waé'mai-awi'a Sónómu-naopa'e Ísípifa'e mifá'á mindárai túma wérainasa ⁹ fí'o-fi'on-tuwara'-waasiye seyaafá'-ándáfákén-kwáásíyé fí'o-fi'on-aaimo sen-kwáásíyé seyaafá'-márafákén-kwáásíyé tóso esa mindárai túma taawánésa sésa ímbo utaró síyana kaumbo-kánáá úmai éiyainkomba wáawái íniye. ¹⁰ Maníkón-aaimo simátímakayandarai marapá'-wáásísáfésarai sáwí'a owé séyááyan-aaigo tirunkó sáwí'a íniye. Mindásafena mindáraimo puwíyantafena tirunkó kawé'á ínasa aamoí ésa seyaafá'-tántáá'á wenáma'-wenama'a ónááwe. ¹¹ Minkáúmbó-kánáá úmai éiyainkomba wáawái Maníkó mindárai táama timínasarai iyáfasinesarai méyasa tuwánésa táátafesa íyana ¹² wíyómpakemba moóráwigo óraaka simátimena séna maafá'á iyókaiyo sínasarai ainánká'á iyíyasa kentí namuro-wáásí tuwánáiyana ¹³ miyá íyan-kanaa óraa'-marimo táinda óraa'-naopa'a afa'éiyain-aempa'a úwoi méraiyyasa moórá-aempa'a naambá tawisínaawisi úmai sáwífa'-waasi 7,000 waasi puwíyasa úwoimo túnaraiyan-kwaasi tata'á ínasa táátafesa ésa Maníkóntáfésa wení áwáuma fí'oran-awaun-iyé sénááwe.

¹⁴ Kemá Yóni miyán-kááínkáámbá awáné sé'a miyá umbá póna kae-sáwí-méyámbá tai'ówana ánaae-sawi-meyamba kárika'a tíníye sune.

Ánaaen-uwiyembo tufúkáin-aii.

¹⁵ Minkákémbá wíyómpakewi afa'móráenarau uwíyemba tufúkówana miwí tínaaemba moóráwigo uwíyemba tufúwa'a isááwánasa wíyómpa'a sáwífa'nanka sésa marapá'-wáásíyá'ó kawáán-uráawi tai'ááwasarai kentáásí Fasi'aénkóe iyáfasinankaiwaiye'a aasiyaasi kawáánúmae iyóyááye

¹⁶ suwasá moórá-waai úmai éiyain-óraa'-waasi Maníkóní ewaa'á kawáánuwai méron-aempa'a mésa aísamaifimba kífaesa wen-ímáyáá ésa áwí'a mósá marésa ¹⁷ sésa Maníkó Fasi'aénkóo seyaafá'-fásí'áémbó tokáandawi aifa'á mé káfé'wara'o méraandawi e sáwífa-fasi'aemba toké waásiya'a ómbare kawáánónnda póta súwisa sune.

¹⁸ Seyaafá'-márafákén-kwáásí embá aaisambá aééwa káfé'a miwímó aaisambó tíyínda-kanaan-iyé. Pukáan-kwaasi miwí táái tísai úmai isé ení kísau-waasi enááimo simátímakawíye óraa'-waasiye úwoi-waasiye miwí en-ímáyáá mósá marésa enáwí'o mósá márááwiye kawé'-méyámbá timé marapá'á sáwí-kisaumo maiyáawi sáwí-meyamba timínone

siyááwe.

¹⁹ Suwaná minkákémbá wíyómpa'a Maníkóní ámáán-dankoni ontá tigúwa'o awánááwánda minámáán-dáúmpá'á tawaá wérowana naaófá'ó Maníkó Mósesembo simámakon-amaambo siyáánkai-amaambo óntan-kwandaaiya'o agaimái mimpímbó makón-tawaama awánááwánana wíyónaai súwana aafáyáu torówana óraa-kaugau súwana óraa'-marima tówana óraa-kaiyaramba kumúwana miyá úwa'a awánaraumne.

12

Aaregónté arááínkónté-taai.

¹ Awánááwánda wíyómpa'a aiyowáí'a éna waásimo aráátímín-aiyowai'a maarán-áiyowáí'a uráiyé. Moórá-ininko mérowana aafáúgó wení unáánkwátóiyaamba éna áúgomba ánáan-kwiowana mérowana wíyónko aísamai-andampa'a wérowana a'nómpímbá kámo'a wérowana minkámópímbá sísamaifakemba kae'á kumbaimái-o'a wérowana ² ámúkwá'a mérowana wení kanaamá túwana iyámpóimo

ma'ankáíndasafena áí'a úwana wáá'a túwana ³ minkákémbá wiyómpa'a moóra-aiyowai'wara'a éna waásimo aráátímín-aiyowai'a maará uráíye. Óraa'-araaimba ména naae-áúwará'á éna afakaeté-a'nomba wérowana a'nómpínkémbá siyáánkai-taanaimba wérowana íyáákaraiwaini kámo'a afakaeté-kamo'a a'nómpímbá wérowana ⁴ kae'-áémpákén-ó'á étuwena moóra-aempaken-o'a améraantamba wiyúsuwswana marapá'á kumúwana iyámpóimo ma'ankáinda-ininkoni ewaa'á ména ma'ankáina'a tufú'-nasuwánae séna mérowana ⁵ waai-iyámpói ma'ankówana óraa'a éna seyaafá'-márafákén-kwáásiyá'ó fasi'ámai kawááninda-iyampoi ma'ankówana Maníkó káráwindasafena miníyámpói ááéma mósá tafímarena wemá kawáániwaini ayái-afara'a móankowana ⁶ minínínkó inkaiséna máasai-marafa'a wéna Maníkó wentáfé'a to'mayaa uwánkanaumne siyópa'a koména ayáátáaka'a 1,260 kanaa komérowana Maníkó kawáán-uráíye.

⁷ Kawáánúwasa wiyómpa'a tiyésa Maníkóní kísau-waasiya'o káráwiyowin-awi'a Máíkéri wení kísau-waasiye arááínkówé wení kísau-waasiye tiyówasa ⁸ Máíkériye wení kísau-waasiye íyáákesa wiyómpakemba arááínkóné wení kísau-waasiye watuwésa ⁹ óraa'-araainkomba famétukaawe. Naaófá'á marapá'á iyaankafayaambá úkéna wenáwí'a waántáwanko póna marapá'-wáásí karo'-áái simátíma'maena iyísasa érai'a siyé sewaná waási símai sáwí'a wéuwatinkaiye. Wenté wení kísau-waasise'a famétuwowasa marapá'á kunkáawe.

¹⁰ Kúmúwa'o isááwánda wiyómpa'a moóráwigo óraaka séna Maníkón-aúranka'a ména kentáási waásisafena sáwí-waasin-owe karo'ó símae iyáiwaimba famétúwáísana marapá'á kúmísana póna Maníkó waántáwankomo ta'ótokaímpinkemba kentáá méwésiyaiye. Kentáará'á kawáánéna fasi'aén-úrango póna méwésiyaisata awánaraumne. Maníkó ai'marówana marapá'ó kunkáiwaini fasi'aéntá awánaraumne. ¹¹ Ísu sipisípi-araakaawi miwítí sáwí-meyambo maiyáiwai puwúwana wení naaemá kunkáimba pósa Maníkón-aaí arupise úmai simátíma'maesa iyésa sínkamiyata puwúnafo-imayaa ímba umbá fasi'arésa waántáwankomba íyáákaraawe. ¹² Kembiwí

wiyómpa'o méraawi minááísáfé'a imáyáa é'a aamoín-oro. Énifo marapá'é uwí-nómpá'émó méraan-kwaasi óraa'-umbai-tantaa'a kempá'á tñifo káráwiyoro. Maníkó waántáwankomba tufuwínda-kanaa ampáámbá isaná póna waántáwanko iséna áyánte'a wéifo káráwiyoro wiyómpakewi siyáíye.

¹³ Súwana minarááínkón-áwí'a waántáwanko imáyáa éna wiyómpakemba kembá famétúwáísana marapá'á kumbéraumne séna waai-iyámpóimo ma'ánkaron-ininkomba wa'maéna kúwana ¹⁴ arááínkó minínínkómbá tufúwífo séna Maníkó óraa'-embontaanko ayóiyáámbá kae'á amúwana farafámaena máasai-marafa'a wentáfénamo to'mayaa uwánkaropa'a kúwana Maníkó kaumbo-áátái úmai afa'móráe-wiyomba káráwiyaiye. ¹⁵ Arááínkó minínínkómbá wa'maéna ói'a káá'maena nombá umpíyankaanana mae'maéna kóinkwae séna wa'maéna kúwana ¹⁶ maragó áwa'nai éna weyáárika'a maramá karaisúwana wenóipinken-donko mimpímbá kumúwana ¹⁷⁻¹⁸ arááínkó minínínkómbá áyántafena uwánkena imáyáa éna séna wenaráá'marinte'o é'a tiyánaumne-imayaa uráíye. Wenaráá'marimba miwí Maníkón-aaí isámai kawé'á ésa Ísu siyáin-aaímo simátíméwin-owe. Tiyánaumne séna uwí-nónáwáífa'a to'mayaa uréna méraiye.

13

Óraa'-afaa-poigon-aaí.

¹ Mérowana awánááwánda moórá óraa'-afaa-poigo uwí-nómpínkémbá iyéna afakaeté-a'nomba wérowana taánáimba a'nómpínkémbá siyáánkai iyówana iyáákaraiwaini kámo'a siyáánkai mintáánáimpímbá wérowana Maníkóntáfésa símai sáwí'o uwánkaron-aaí a'nómpínká'á agaimái makówana ²⁻³ wemá óraa'-afaa'-iyankaamba ména aísamaima óraa'-iyanko aísamaiyaamba úwana ói'a afáá'-íyán-óikaamba wérowa'a awánááwánana ááéma moóráwigo puwínkwae séna tufúkón-afima kawáúgun-afima wérowana tufúwana ímbo puwúmba úwoi mérowana arááínkó wení fasi'aémbá aména simáména séna marará'ó kawáánúndafa'a kawáánuwo súwasa seyaafá'-márafákén-kwáásí awánésa táatafesa ésa kentáásí óraakon-iyé sésa wenarááíma waésa ⁴ arááínkó óraa'-afaa-poigomba fasi'aémbó ámakontafesa arááínkón-ímáyááwará'á mósá marésa óraa'-afaa-poigon-imayaa mósá marésa sésa óraa'-afaa-poigo iyáákaraimba pósa ímba kanaa'á tiyánkanaawe siyáawe.

⁵ Suwaná Maníkó mináfáá-póí é'ankowana ména wenáúma maimaé iyéna Maníkómbá símai sáwí'a uwánkowna kaumbo-áátái úmai afa'móráe-wiyomba Maníkó é'ankowana ména ⁶ Maníkómbá símai sáwí'a uwánkena wenáwí'a símai sáwí'a éna Maníkómó méraipa'a símai sáwí'a éna wiyómpa'o méraawi símai sáwí'o uwátinkomba isááwánana ⁷ Maníkó é'ankowana ména Maníkóní waásise tiyéna miwí iyáákéna seyaafá'-ándáfákén-kwáásíyé fí'o-fi'on-tuwara'-waasiye fí'o-fi'on-aaimo sun-kwáásíyé seyaafá'-márafákén-kwáásíyá'é kawáánúwasa ⁸ seyaafá'-márafá'ó méron-kwaasi óraa'-afaa-poigon-imayaa mósá makáawe. Maníkó maramá ímbo úmakonka'a sipisípi-araakaawi kentáásí sáwí-meyambo maiyáiwai pukáiwai wení aúfáífimba maé'mae'o íyan-kwaasi-tuwi'a agaimakáifo mináfáífimbá túwí'a ímbo agaiyáin-kwaasi óraa'-afaa-poigon-imayaa mósá makáawe.

⁹ Kemá Yóni súná isáán-kwaasi pó'a mináái isámai kawé'an-oro. ¹⁰ Ándáfa'o mótinkanae sésamo ésa miyá ónááwe. Tínkamonasa puwíwae sésamo ésa miyá ónááwe. Mindásafesa Maníkóní waási ímba Maníkómbá aúwémba wenká'á timankúnkúmba fasi'ámai oro kemá Yóni súné.

¹¹ Minkákémbó awánááwánda moórá-afaa-poigo marafínkémbá iyéna sipisípi-araakaamba éna a'nómpínkémbá kae-táánáimbá wérowana amóísáúmba arááínkó amóísáúnkaamba éna ¹² aifa'ó iyún-afaa-poigon-aúranka'a ména fasi'aémbá wenkákémbá maéna kísaua wémaena seyaafá'-márafákén-kwáásísáféna séna óraa'-afaa-poigon-imayaa mósá máráaro séna ááémo moóráwigomo puwínkwae séna tufúwana úwoimo mérowintafena aifa'ó iyún-afaa-poigontafena mináái séna ¹³ fí'o-fi'on-kisau

ímbo awánaron-kisau maéna séna wiyómpakemba iyamá kumuwo súwana waási túranka'a kumúwana ¹⁴ Maníkó é'ankowana ména aifa'ó iyún-afaa-poigon-aúranka'a fí'o-fi'on-kisau ímbo awánaron-kisau maéna marapá'-wáásí sáwí-ampa'a tafisímai méwétiyuwena simátiména séna óraa'-afaa-poigo áúraambo úmaraiyana wenáwí'a óraa'a íno séna ááémo moóráwigomo puwínkwae séna tufúwana úwoimo mérowintafena mináái súwasa isésa miyá uwaná ¹⁵ Maníkó é'ankowana ména aifa'ó iyún-afaa-poigo áúraambo úmárowimba ááma amúwana aái séna ken-ímáyáá ímbo mósá makáawi tínkamiyasa púwóro súwasa miyá uwaná ¹⁶ marafínkémbó iyáiwai óraaka súwasa óraa'-waasiye úwoi-waasiye óntawara'-waasiye óntaiyain-kwaasiye úwoimo nún-kwaasiye wayó-kísáúmó máén-kwaasiye miyáumai-waasi óraa'-afaa-poigoni aúfái agaésa tuwímbai túwayaanka'a agáúwasa tuwímbai tiyáánúrapa'a

agáúwasa ¹⁷ tuwímbai mináfáá-póígón-áwí'a agáúwasa tuwímbai nambá agaésa mindámbágóní áwáuma wenáwí'o agaimárón-kwaasi tómbá méyánuwasa ímbo miyán-áúfáímó agaimárón-kwaasi ímba tómbá méyánuraawe.

¹⁸ Kemá Yóni sumpo mináái kawé'-úmai imáyáan-oro. Kawé'-ímáyááwárá'-wáásí mindámbágóní áwáuma isánááwe. Wenáwíkaken-aufaigoni nambamó torausiyamba 666 íníye kemá Yóni sune.

14

Aú-imo siyáan-aaí.

¹ Minkákémbó awánááwánda kentáásí sáwí-meyambo maiyáiwai moórá-omapa'a minómákón-áwí'a Sáiyóni-omapa'a mérowasa wesé'a sáwífa'-waasi mésa wenáwí'e afowán-áwí'e túwayaanka'o agaimakón-kwaasi 144,000 waasi mérowa'a ² isááwánda wíyómpakemba noniyasáúrakembo sintenkáámbá súwana wíyónaai sintenkáámbá súwana sáwífa'-waasimo uwíyembo tufúwówanamo sintenkáámbá súwa'a isááwánasa ³ kawáániwaini ayáí-afagon-aúrampa'a mésa éiyaimbo túnarowi túranka'e óraa'-waasi túranka'e mésa aú-ima sésa marapá'-wáásifínkémbá Maníkó méyámbakain-kwaasi aantemba mi-144,000-wáásí mínímá kanaa'á sésa ⁴ miwí ímba aare-úmémhá ésa arupíse úmai mésa kentáásí sáwí-meyambo maiyáiwai aráái wáúwana wemá waásifinkemba méyámbarena Maníkóntáféna séna miwí kesí waási ésa ení waásiwara'a ombá pósa ánaaemba fí'o-fi'on-kwaasi miyá ónááwe súwasa ⁵ miwí ímba karo'-áái sésa miwífímbá ímba sáwí-aaí wérowi mináú-ímá suwa'á ísaraumne.

Wíyómpaken-kisau-waasiyau-taai.

⁶ Minkákémbó awánááwánda wíyómpaken-kisau-waasigo sanaan-úramba farafámaena ásé-aaí waé'wae'o índaaí marapá'ó méron-kwaasisafena seyaafá'-márafákén-kwáásiyé seyaafá'-ándáfákén-kwáásiyé fí'o-fi'on-aaímo sun-kwáásiyé fí'o-fi'on-tuwara'-waasiye miyáumai-waasisafena simátimindasafena farafámae wénena ⁷ óraaka séna Maníkó aafímbó maitinkáínda-kanqa tifo Maníkón-áároí inkaisé'a wentáfé'a wení áwáuma fí'oran-awaun-iye seró. Wíyóne marawé uwí-nóné non-úrane úmakaiwain-imayaa é'a áwí'a mósá máráaro wíyómpaken-kisau-waasigo siyáíye.

⁸ Súwana wenánaaembo wíyómpaken-kisau-waasigo túwai séna óraa'-naokon-awí'a Pépíroni-nao'a tawisínaawisi uwáguraiye. Miyá úwasa mindáópaken-kwaasi seyaafá'-márafákén-kwáásí sáwí-ampa'a tafisímai métínkówasa fí'o-fi'on-tantaa'a sáwísáwí'a uráawe minkwíyómpakén-kísáú-wáásígó siyáíye.

⁹⁻¹⁰ Súwana minkáé'nárai tínaaembo wíyómpaken-kisau-waasigo túwai óraaka séna waásimo óraa'-afaa-poigon-imayaawe wenáúraambo úmárówin-imayaawe mósá máráán-kwaasi Maníkó aaisambá tiyíníye. Mináfáá-póígóní aúfái túwayaanka'e tiyáánka'e agaimakáan-kwaasi Maníkó aaisambá tiyéna ímba kári'-aisamba tiyínífo óraa'-aisamba tiyínasa wíyómpakemba kawé-kísáú-wáásí túranka'e kentáásí sáwí-meyambo maiyáiwain-aúranka'e iyamó wégaipa'a sáwí-wiyumbo ún-ontamba agaimakáipa'a mésa títe'a ínasa ménaawe. ¹¹ Iyafínkémbó úmúmbó iyíntemba aasiyaasí títe'a úmae iyíníye. Óraa'-afaa-poigon-imayaawe wenáúraambo úmárówin-imayaawe mósá márááwi mináfáá-póígóní aúfái tine'ó agaimakáawi ímba saagésa aasiyaasí títe'a úmaena iyíníye.

¹² Kemá Yóni sumpo Maníkóní waási ísáaro. Maníkón-aaí wétawiyafe'a Ísuwe'o kááísamai

méraawi fasi'ámai méraaro kemá Yóni sune.

¹³ Minkákémbó isááwánda moóráwigo wíyómpakemba simásimena séna maanáái aúfái-wandaiimba agauwó. Káfé'wara ánaenkwará'a Fasi'aénkóe'lo kááísamai méraawi puwíyanamo éna Maníkó kawé'á uwátinkainiye. Maníkóni ámútanko simásimena séna mináái érai'-ain-iye. Káfé'a kísau maésa ánaemba saagésa miwítí kísaufinkembo paápé índa-tantaa'a miwífá'á wérainiye simásimakaiye siyáíye.

Waásisafena waé'mai-aaimo siyáin-aii.

¹⁴ Súwa'lo awánááwánda moóráwigo waási-úránkoraawi waén-áínánká'á ména a'nómpímbá iyáákaraiwaini kámo'a korí-óntántámbó úmakon-kamo'a wérowana ayáámpimba áwááise'lo tómba taéfaem-paepae'a tokówana ¹⁵ minkákémbá wíyómpaken-kísau-waasigo wíyómpa'-amaan-daumpakemba kúwákárúwena aínánká'ó mérowintafena óraaka séna marapá-tómbá fasi'aráífo tómbó fakárénda-kanaan-ifo taéfaem-paepae'a toké fakaraaó súwana ¹⁶ aínánká'ó mérowi wení taéfaem-paepae'a tokéna mintómbá fákákaiye.

¹⁷ Fakarówana minámáán-dáúmpákémbá ánaembo kúwákárúwowi wewará'á áwááise'lo tóm-paepae'a taéfaem-paepae'a tokówana ¹⁸ moóráwigo wenánaemba wíyómapaken-kísau-waasigo iyará'ó káráwiyowi póimo tufú'maimo agáén-ontan-taarerakemba kúwákárúwena áwááise'lo tómba taéfaem-paepae'a tokówintafena óraaka séna marapá'á ándá-aramba áfun-kaifo ení taéfaem-paepae'a toké minándá-árámbá fakaraaó súwana ¹⁹ iséna minándá-árámbá fáká'makaiye. Tísamaifimbo makésamo mapamíyanamo anombó kumínasamo uwíyan-aempa'a makáiye. Minándá-áránkóni áwáuma sáwí-waasimo

éna Maníkó óraa'-aisamba tiyéna ándá-arambo mapamíyantemba miyá éna ²⁰ ándá-arambo mapamíyan-aempa'a óraa'-naokoni awáí'á mináémpákáámbá waási tufúkaiye. Ándá-aran-anombo kúmíntemba miwítí naaemá kuména piri'-nónkáámbá kumémena waási maamíntena ayáátááka'a kunkáiye.

15

Afakaeté-sawi-meyankon-aii.

¹ Kumúwa'lo awánááwánda wíyómpa'a aiyowá'á éna waásimo aráátimíyan-i'a úwana sáá'a úwana afakaeté-sawi-tantaa'a wérowasa wíyómpakemba afakaeté-kísau-waasi mésa misáwí-tántáá'ó timíyanesa ésa mináfákáéte-sawi-meyamba timíyanamo misáwí-méyámbó tai'áínanamo éna Maníkóni aaisambá tai'áínda awánaraumne.

² Awánááwánda waaúnkáámbá sámó kaimbá wérowana tuwímbai iyaráámbá kówasa mindón-áwáí'á waási mésa ímba óraa'-afaa-poigon-imayaawe wenáúraambo úmárówin-imayaawe ímbo mósá márááwi wení nambamá tine'á ímbo agaimakááwi óraa'-afaa-poigombo iyáákarowi mérowana Maníkó uwíyemba tímakowasa tokésa ³ imá sésa Maníkóni kísau-waasigon-awi'a Mósesente kentáásí sáwí-meyambo maiyáiwainte'a imá simátinkesa maará siyáawe.

Emá Fasi'aénkó Maníkó seyaafá-fásí'áémbó tokáandawi ení kísau fí'oran-kisaumo máénda awánéta sáatafeta únasa emá seyaafá'-márafákén-kwáásíyá'ó kawáán-uráandawi ení kísau arupíse úmai kawé'-úmai wémaene. ⁴ Fasi'aénkó e aantemba fí'oran-kawé'a úmai fí'onka'lo méraandawimba pósa seyaafá'-wáásí enáároi inkaisésa ení áwáu fí'oran-awaun-iye sénááwe. Ení kawé-kísáú aantembo máénda paápé uráísasa awánésa seyaafá'-márafákén-kwáásí empá'á tésa en-ímáyáá ésa enáwí'a mósá maránááwe

nonáwáífa'lo mérowi minímá siyáawe.

⁵ Suwa'á minkákémbó awánááwánda wiyómpa'a ámáán-daumpa'a Maníkóní ufaen-úran-daumpa'a ontá tigurówasa ⁶ wiyómpakemba afakaeté-kisau-waasi afakaeté-sawi-meyambo timíyawí minámáán-dáúmpákémbá kúwákárúwesa waén-únánkwátói sùgáyáagayaamo ún-unankwatoi urésa tíyaafaiya'a uriyon-tú'wáánkáú urówasa ⁷ éiyaimbo túnarowifinkemba moóráwigo afakaeté-taufa'a timúwasa mintáúfápímbá Maníkó aasiyaasí maé'mae'lo índawimo aaisambó sínda-tantaa'a wérowana ⁸ naaúmpa'lo úmúnte'lo intembá Maníkóní ámáán-daumpa'a wení fasi'aénkóe wení fí'oran-awaugoni ságoe'a óraa'a úwasa waási ímba kanaa'á mindáúmpá'á iyésa afakaeté-kisau-waasi afakaeté-sawi-meyamba tímatuwe'e sésa mindáúmpá'á ímba iyáawe.

16

Maníkó aaisambó tikain-aaí.

¹ Minkákémbó isááwánda ámáán-daumpakemba moóráwigo mináfákáétéwisafena óraaka séna afakaeté-taufapinkemba Maníkó aaisambó tiyínda-tantaa'a marapá'á fayáúsu'maraaro súwana ² mináfákáétéwifinkemba aifarááwí wení táúfapinkemba marapá'á fayáúsuwowa óraa'-afaa-poigoni aúfái tine'á agaimakésa wenáúraambo úmárówin-imayaa mósá makáawifa'a óraa'-namontomba túwawaapimpa'a kówana títe'a uráíye.

³ Úwana wenánaaembo mérowi wení táúfapinkemba uwí-nómpá'á fayáúsuwowa uwí-nónkó púwón-kwaasiti naaeráámbá úwana uwí-nómpínkén-kwámbá putásaraíye.

⁴ Putásowana minkáé'nárai tínaaembo mérowi wení táúfapinkemba nonaumpimpá'á fayáúsuwowa naae-nómbá úkúwa'a ⁵ minkákémbá isááwánda wiyómpaken-kisau-waasigo nonká'ó káráwiyowi séna

emá kawé'-úramba úmai méraandawí aifa'á

mé káfé'wara'lo méraandawí misáwí-méyámbó tímakaanda kawé'-úmai arupíse uráane.

⁶ Ení waásiye enááimo simátímakaawiye tínkamuwasa pukáantafe naae-nómbá útínkaraane. Mindásafe kawé'á wée miwítí sáwí-kisau-anondáá tímakaane nonká'ó káráwiyowi súwa'lo ⁷ isááwánda moóráwigo póimo tufú'maimo agáén-ontan-taarerakemba séna

Maníkó Fasi'aénkó seyaafá-fásí'áémbó tokáandawí misáwí-méyámbó tímakaanda kawé'-úmai arupíse uráane

siyáíye.

⁸ Súwana minkáúmbónárau tínaaembo mérowi wení táúfapinkemba aafáúrá'á fayáúsuwowa Maníkó é'ankowana waási tine'lo iyamó kaintembá aa'á kéna tinepáí fí'oraumai kówana ⁹ títe'a úwasa Maníkómbá símai sáwí'a uwánkesa Maníkómpákémbá misáwí-méyámbá wétiye sumbánifo miwítí sáwí-kisau ímba tuwésa Maníkómpá'á tésa wení áwáu fí'oran-awaun-íye ímba siyáawe.

¹⁰ Ímba suwaná minéiyáíndárau tínaaembo mérowi wení táúfapinkemba óraa'-afaa-poigo waásiya'lo kawáán-urópa'a fayáúsuwowa kumeu'á úwasa wemó kawáán-urówi kumeu'-áémpá'á mésa títe'a úwasa wáá'a tésa tinááfí wéunkutesa ¹¹ títe'a úwana námomba kóntafesa Maníkó wiyómpakewimba símai sáwí'a uwánkómbanifo ímba sáwí-kisau tuwésa wempá'á iyáawe.

¹² Ímba tuwaná miséfátáásénarau tínaaembo mérowi wení táúfapinkemba óraa'-nonkon-awi'a Yúféré-tísi-nompa'a fayáúsuwowana mindómbá kará'náguwasa aafáúmó iyáúsun-aempa'-marafa'a kawáán-urówiti aambá wíyúntafena mindómbá kará'náguraiye.

¹³⁻¹⁴ Mindómbá kará'náguwa'lo awánááwánda arááinkón-óipinkemba sawaímá túwana óraa'-afaa-poigon-óipinkemba sawaímá túwana karo'-ááímó simátimakowin-óipinkemba sawaímá túwasa minkáúmbó-sáwáígó tirumpimbá kaumbo-sáwí-ámútámbá mésa fí'o-fi'on-kisau ímbo awánaron-kisau maésa Maníkóe'lo tíyénesa seyaafá'-márafá'á wénesa kawáá-wáásí tí'maesa Maníkó seyaafá'-fásí'áémbó tokáiwaini óraa'-kanaa tíyénesa tiyáawe. ¹⁵ Kemá Yóni simátimé'a súné. Ísu séna uménkwáásímó kafífimbó tentembá ímba ísarenka'lo kúmónnda simu'marésa unáánkwátói úmáresa méraiyaui ímba unáánkwátói-iyaintafesa tigaemá ónááwe Ísu siyáíye kemá Yóni súné. Awánááwánda ¹⁶ minkákémbá kawáá-wáásí tí'maesa moórá-aempa'a máúpa'a Yúndaa-waasi-taifinkemba Ípúru-aaifinkemba Áámagétoni-marafa'e sésa túwaandu uráawe.

¹⁷ Uwaná mináfá'móráénarau tínaaembo mérowi wení táúfapinkemba fiyúndámo torópa'a fayáúsuwowana moóráwigo ámáán-daumpa'lo kawáániwaini ayái-afarakemba óraaka séna seyaafá'-kísáú taí'áwiye súwana ¹⁸ wíyónaai súwana káúgau súwana aafáyáu torówana óraa'-marima téna marapá'á waási ááémo méronkakene káfé'wara'lo méraanka'e miyám-bárimá ímba wétaiye. ¹⁹ Óraa'-naopa kaumborá'á maramá karuména tawákaa'-úwana seyaafá'-márafá'á óraa'-naopimpa'a tawisínaawisi úwana Maníkó Pépíróni-óraa'-naopaken-kwaasi sáwí'lo umbá Maníkó imáyáa éna aaisambá tiyéna miwítí sáwí-meyamba óraa'a timúwana ²⁰ nonafufumpa'-máramá seyaafá'á maamíntasuowana omátomba arúwáisé uwágúwana ²¹ wíyómpakemba óraa'-umbaimo tain-óntánkáán-kááiyaramba kuména waási tínkamuwasa Maníkómbá símai sáwí'a uwánkaraawe. Óraa'-kaaiyaramba óraa'a sáwí-meyambo timúntafesa Maníkómbá símai sáwí'a uwánkaraawe.

17

Pépiróni-waasi waé'mai-aaímo siyáin-aaí.

¹ Sáwí'a uwánkówana wíyómpakemba afakaeté-kisau-waasi afakaeté-taufa'lo tokówifinkemba moóráwigo simásiména séna tína'á aankaró'-ánká'ó nín-ininkomba sáwí-meyambo maínda aráánáméno. Minínínkóní áwáuma óraa'-naopa'a sáwífa'-nonawaifa'-naopa'an-iyé. ² Mindáópaken-kwaasimo fí'o-fi'on-tantaa'lo sáwí'lo ombá seyaafá'-márafákén-káwáá-wáásí miyá uráawe. Uwóí'lo on-dómbó nésamo uwóí'lo ontembá mindáópaken-kwaasi sáwí'lo ombá fí'o-fi'om-barafaken-kwaasi tuwánésa miyá uráawe simásímakaiye.

³ Simásimuwana Maníkóní ámútanko kempimbá óraa'a uwásinkowana minkwíyómpákéwí sí'maena máasai-marafa'a mósinkowa'lo awánááwánda moórá-óraa'-afaa-poigo moórá-inimba ayáátuwéna ména áúwawaa'a naae-áúmá úwana Maníkómbá símai sáwí'a uwánkaron-aaí ane'á agaimakówana afakaeté-a'nomba úwana miná'nómpímbá taánáimba siyáánkai iyáúsurowana ⁴ minínínkóní unáánkwátói tuwímbai naae-únánkwátói úwana tuwímbai sokón-unankwatoí uréna wení to'waai-tántáá'á sáwífa'-ontamba tuwéna maimái uwásokéna korí-óntántámbó úmakon-don-anama ayáámpimba tokéna mindón-ánáfímbá sáwí-tantaa'-aantemba ówitena waási sáwísáwí'lo uwáíní áwáuma mindón-ánáfímbá wérowana ⁵ aúwayaanka'a agaimaréna séna óraa'-naopa'-awi'a Pépíróni-naopa'a aankaró'-ánká'ó nówi tinówa

é'la marapá'ó sáwísáwí'lo owí tinówa úne agaimaréna súwana ⁶ Maníkóní waásiye Ísun-ai simátímakowiye tínkamuwasa púwúwana uwóí'lo on-dómbó nésamo uwóí'lo ontembá minínínkó tínkamena uwóí'la úwa'lo awánááwánda sáá'la úwana ⁷ wíyómpakewi simásimena séna ímba áá'la íno. Mináfáá-póígó minínínkómbó ayáákaimba afakaeté-a'nomba iyáísana siyáánkai-taanaimbo wérawaiye minínínkónté miwítí áwáuma simámenamne. ⁸ Awánáánda-afaa-poigoni áwáuma ááéma ména pukáimba póna aféúniyaim-baipinkemba iyáfasinainana Maníkó tai'ásuwainiye. Maníkó maramá ímbo úmakonka'la maé'mae'lo íyan-kwaasi-tuwi'la agaimaréna ímbo túwí'lo agaiyáin-kwaasi mináfáá-póí iyáfasinainda awánésa táátafesa ónááwe. Ááéma ménamo pukáimba iyáfasinaindasafesa táátafesa ónááwe wíyómpaken-kisau-waasigo simásímakaiye.

⁹ Simásimena séna kawé'ímáyááwáráwí minááígóní áwáuma isánááwe. Mináfákáété-a'nonkoni áwáuma afakaeté-omapa'la minínínkó méraipa'an-iyé. Miná'nónkóní áwáuwara'la afakaeté-kawaa-waasin-owe. ¹⁰ Mináfákáété-kawaa-waasifinkemba séfataase kawáán-urésa púwúwana moóráwigo méraimba póna moóráwigo ánaaemba paápé éna kárika'la méiniye. ¹¹ Mináfáá-póígó ááémo ménamo pukáiwaini áwáuma mináfákáété-kawaa-waasi tínaaemba kawááníndawi éna mináfákáété-kawaraamba miyá ínana Maníkó tai'ásuwainiye. ¹² Siyáánkai-taanaimbo wérawaiyi áwáuma siyáánkai-kawaa-waasi kawáá-kísáú ímba maiyésa ánaaemba óraa'-afaa-poigoni fasi'aémbá maiyésa ampáánká'á kawáánónááwe. ¹³ Miwítí fasi'aémbá waásiya'lo kawáán-iyantafesa mimbórá-ímáyáá ésa óraa'-afaa-poigon-imayaa ésa ¹⁴ kentáásí sáwí-meyambo maiyáiwaimba tiyáiyana wemá iyáákéna seyaafá-fásí'áénkwárá'-wáásí wení fasi'aénkó iyáákaraiwai póna seyaafá-káwáá-wáásiyá'á kawáán-uráiwai póna iyáákainiye. Táántena kesí waásin-owe siyáísasa wembá ímba auwésa wenarááimo wáéwi iyáákaindara'la wesé'la méranaawe wíyómpaken-kisau-waasigo simásímakaiye.

¹⁵ Simásimena séna awánáánda-nonkoni áwáuma aankaró'-ánká'ó nín-ininkomo mérain-donkoni áwáuma sáwífa'-waasi seyaafá'-márafákémbá fí'lo-fí'on-tuwara'-waasi fí'lo-fí'on-aaimo sen-kwáásín-owe. ¹⁶ Afáá-póígóe siyáánkai-taanainkwara'lo awánáándawi aankaró'-ánká'ó nín-ininkomba tiyántafesa uwánkesa sáwí'la uwánkesa unáánkwátói faú'máéwana unáánkwátói-iyaimba mérainasa ama'á násuwesa ayáántamba agaisuwánááwe. ¹⁷ Maníkó misáwí-wáásí imáyáa timúwasa mimbórá-ímáyáá ésa waásiya'lo kawáání-fásí'aémbá óraa'-afaa-poigomba amésa pósa Maníkóní imáyáafinkeni'la iyana Maníkómó siyáin-ai paápé íniye. ¹⁸ Minínímbó awánáánda-ininkoni áwáuma óraa'-naopakewi seyaafá'-márafákén-káwáá-wáásiyá'ó kawáánowin-owe wíyómpaken-kisau-waasigo simásímakaiye.

18

Pépíróni-naopa'lo tawisínaawisi uráin-ai.

¹ Simásimuwa'lo awánááwánda moórá-kisau-waasigo wíyómapakemba kuména óraa-fasi'aemba tokéna wenanekembá marará'á kusán-kwégowana ² óraaka séna tawisínaawisi uráimba óraa'-naopa'-awi'la Pépírónifa'la tawisínaawisi uwáwisana sáwí-amutantone fí'lo-fí'o-sawi-tantaa'e mindáópa'la méraisana sáwí-numawe inkáísón-dumawe mifá'á méraiye. ³ Pépíróni-naopaken-kwaasi fí'lo-fí'on-tantaa'lo sáwísáwí'lo umbá seyaafá'-márafákén-kwáásí tuwánésa miyá uráawe. Seyaafá'-márafákén-káwáá-wáásí Pépíróni-naopaken-kwaasiti sáwí-amba arááiwakaawe. Seyaafá'-márafákén-kwáásí óntamo tíma'maesa

nún-kwaasi óraa'-ontamba maénae sésa Pépíróni-naopaken-kwaasiti sáwí-amba arááiwakaawe. Mindásafena Pépíróni-naopa'a tawisínaawisi uwágúwana waási tai'águraawe siyáíye.

⁴ Minkákémbó isááwánda wíyómpakemba moóráwigo séna

kesí waásisono. Sáwí'o ontembá miyá ofáínifo mindáópa'a túwáaro. Miwítí sáwí-meyamba máéfainifo mindáópa'a túwáaro. ⁵ Pépíróni-naopaken-kwaasi sáwí'o úmae iyáamba Maníkó misáwí-tántáá'á imáyáa éna sáwí-meyamba wétimifo mindáópa'a túwáaro. ⁶ Maníkó mindáópaken-kwaasi sáwí'o ontáfé sáwí'a uwátinkaa. Sáwífa'-i'a sáwí'o ontáfé kaesá-úmai sáwí-meyamba tíma'mae iyuwó. ⁷ Tirááímo tain-kísáúmó maésamo sésa kawé-kísáúsá wémaumne sentembá títe'o índá-i'a uwátinke tirumbá sáwí'a uwátinkaa. Miwí túma maimaé iyésa sésa seyaafá'-márafákén-kwáásíyá'á kawáánúndampo ímba keto'-ínínkáántá éta ifi'á tánaumne siyáawe. ⁸ Maníkó Fasi'aénkó aafimbá maitínkáíwai seyaafá'-fási'áémbó tokáimba póna mimbórá-kánáá sáwí-meyamba tímínasa tuwímbai puwíyasa ifi'á táiyana aawaimá

táínasa puwíyana mindáópa'a iyamá káwíníye
siyáíye.

⁹ Simásuwena séna seyaafá'-márafákén-káwáá-wáásísómbá Pépíróni-naopaken-kwaasiti sáwí-amba arááíwaesa fí'o-fi'on-tantaa'a sáwí'o owí mindáópa'a iyamá káínda-umumba awánésa toikafó-í'a urésa ifi'á tánááwe. ¹⁰ Miwítí sáwí-meyamba awánésa tata'á ínasa táátafesa ésa némpa mésa sésé'á ésa sésa óraa'-naopa'a Pépíróni-naopa'o awánáúndasa siruntá wéíye. Fasi'aén-dáópa'a isaná mimbórá-kánáá sáwí-meyamba tiyáíye sénááwe.

¹¹ Síyasa Pépíróni-naopaken-kwaasi óntama ímbo méyánuronka'a pukáantafesa mindásafesa seyaafá'-márafá'á óntamo tíma'mae nón-kwaasi ifi'á tánááwe. ¹² Miwítí óntama tíma'mae nón-ontama óraa'-ontamba tuwésa kawé-óntámbá fí'o-fi'on-ontamba méyánuraan-ontane kawé-únánkwátói tuwímbai sokón-unankwatoíye tuwímbai naae-únánkwátóíye taaimá kawé-wíyúmbó in-tááíyé tuwímbai-tantaa'a póí áwááyaantamba ésa taaisambá ésa naae-óntántámbá ésa fasi'aén-óntántámbá ésa aúfáíwara'-ontantambo úmakaan-tantaa'e ¹³ asaa-wiyún-kánámá tómpímbó uwándaan-kanawe asaa-wiyúmbó ún-kanawe asaa-wiyúmbó ún-basawene ándá-aran-done masawéne kanaráán-tóné antiríyáán-tóné póíma tuwímbai purumakawé sipisípiye ósiye póímo maimaé nón-taone wayó-kísáúmó máén-kwaasiye miyám-baaran-tantaa'a Pépíróni-naopaken-kwaasi ímba méyámbarésa pukáantafesa ifi'á tésa ¹⁴ sésa tirááímo tain-tántáá'á tai'áímba miwítí óntawe miwítí to'waaíyé tai'áímba póna ímba aneka'á paápé íníye sésa ¹⁵ óntamo tíma'mae nón-kwaasi miyán-tántáá'á tímésa óraa'-ontambo máén-kwaasi Pépíróni-naopa'o sáwí-meyambo máémba awánésa tata'á ínasa táátafesa ésa némpa'a mésa toikafó-í'a urésa ifi'á tésa ¹⁶ sésé'á ésa sésa óraa'-naopa'a Pépíróni-naopa'o awánáúndasa siruntáán-íye. Miwí kawé-únánkwátói naae-únánkwátóíye sokón-unankwatoíye urésa miwítí to'waaí óraa'-ontamba tuwésa maimáí uwásokaawe. ¹⁷⁻¹⁸ Mimbórá-kánáá miwítí óraa'-ontama sáwí'a uwásukaiye sénááwe. Nompín-táónkoni tifoísáíye nompín-táómpimbo kísau máéwiye nompín-táómpimbo úwoímo nówiye nompín-táómpimbo óntamo tíma'mae nówiye miyáumai-waasi mindáópa'a iyamá kain-úmúmbá awánésa némpa mésa sésa mindáókoma seyaafá'-náókomba iyáákarain-daokon-íye sésa ¹⁹ tirunkó sáwí'a ínasa ofaimá káúmai ti'nómpá'á tuwésa toikafó-í'a urésa ifi'á tésa sésé'á ésa sésa óraa'-naopa'a Pépíróni-naopa'o awánáúndasa siruntáán-íye. Mindáópaken-kwaasi sáwífa'-ontama makáamba

pósa nompín-táómpimbo nón-kwaasi seyaafá'nánká sáwífa'-ontamba maiyáawe. Mimbórá-kánáá mindáo'a sáwí'a uwásukaiye sénááwe.

²⁰ Kemá Yóni súnnda kembiwí wíyómpa'o méraawiye Maníkóní waásiye Ísuni aantá-waasiye Maníkón-aaimo simátímakaawiye tirunkó kawé'á íníye. Pépíróni-naopaken-kwaasi kembiwí sáwí'a uwátínkáamba póna Maníkó anondáá sáwí-meyamba tímínana póna tirunkó kawé'á íníye kemá Yóni súnne.

²¹ Minkákémbá wíyómpaken-kisau-waasigo fasi'aéwí óraa'-ontamba umbaisé'o tón-ontamba maimaéna

uwí-nómpá'á mámetuwena séna minúmbái-óntámbó mámetuwáúndamo nompímbó kúwáfe'wintemba minóráá'-náóko Pépíróni-naokomba fasi'ámai sáwí'a uwásuwaanasa ímba aneka'á ónááwe. ²² Mindáoopa'a waási ímba aneka'á uwíyemba tufuwésa kámemba tésa tayoíntésá imá sésa ímba miyá síyasa isánááwe. Seyaafá-tántáá'á ímba iyasa awánánááwe. Tómbá ímba agaiyamba awánánááwe. ²³ Ómbá ímba kúra'mae níyamba awánánááwe. Aarewé waaiyé to'waaí ésamo síyamba ímba isánááwe. Mindáoopaken-kwaasi óntamo tíma'mae nón-kwaasi seyaafá'-márafá'ó tíma'mae

nón-kwaasi iyáákaraawe. Fintómó naambá seyaafá'-márafákén-kwáásí tuwánésa karo'á sésa kawé'an-owe sésa misáwí-ámbá arááiwakaawe. ²⁴ Mindáoopaken-kwaasi imáyáa tímúwasa Maníkón-aaimo simátímakaawiye Maníkóní waásiye tókamuwasa pukáamba póna Maníkó anondáá sáwí-meyamba tímakaiye siyáiyé.

19

Wíyómpa'a imó siyáan-ai.

¹ Simásuwowasa wíyómpakemba sáwífa'-waasimo sentembá suwa'á isááwánasa sésa Maníkón-áwíta mósá maráúmne. Kentáásí Maníkó seyaafá-tántáá'á iyáákarena wení áwáuma fi'oran-awauma isaná fasi'aénkwáráwí éna ² mindásafena misáwí-méyámbó tímakaimba kawé'-úmai arupíse uráiyé. Mindáoopaken-kwaasi seyaafá'-márafákén-kwáásí sáwí-ampa'a tafisímai métínkówasa fi'o-fi'on-tantaa'a sáwí'o uráamba póna sáwí-meyamba tímakaiye. Mindáoopaken-kwaasi Maníkóní kísau-waasi tókamuwasa pukáamba isaná anondáá sáwí-meyamba tímakaiye

simásuwesa ³ aneká sésa

Maníkón-áwíta mósá maráúmne. Mindáoopa'a iyamá kéna úmúmba úmae iyéna ímba tai'áíníye

suwasá ⁴ moórá-waai úmai éiyain-óraa'-waasiye éiyaimbo túnarowiye Maníkó kawáániwaini ayái-afara'o mérowin-aúranka'a kifaesa wen-ímáyáá mósá marésa sésa érai'-aai isatá Maníkón-áwíta mósá maráúmne siyáawe.

⁵ Suwaná minkákémbá kawáániwaini ayái-afarakemba aaigó aantemba séna kembiwí óraa'-waasifinkene úwoi-waasifinkene Maníkóní kísau-waasi wenaísamaifimbo méraawi seyaafá'á wenáwí'a mósá máráaro siyáiyé.

Ísu wení waásimo tíyáín-ai.

⁶ Simásuwowasa sáwífa'-waasimo sentembá súwana noniyasáúrakembo sintenkáámbá súwana wíyónaaimo sintenkáámbá súwa'a isááwánasa óraaka sésa kentáásí Fasi'aénkó Maníkó seyaafá-fásí'áémbó tokáiwai kawáánisata póta wenáwíta mósá maráúmne. ⁷ Aú-inimbo tuwaaí'waimpá'ó wíwae sésamo to'waaí ontembá kentáásí sáwí-meyambo maiyáiwai kuntiyáinda-kanaa amu'marésa méraiyan-kanaa tisaná póna sirunkósá aamoisá isatá wení áwáuma fi'oran-awaun-iyé

súne. ⁸ Maníkó Ísumo kuntiyáínda-kwaasi kawé'-únánkwátói waén-únánkwátói uwátínkáísasa méraawe siyáawe.
minúnánkwátóigoni áwáuma Maníkóní waási
arupíse-kisau wémaewe.

⁹ Minkákémbá wíyómpaken-kisau-waasigo Ísun-aaisafesa timankúnkúmbo owísáféna imáyáa éna kembá Yónimba simásimena séna maanááímó simáménda aúfáífimba agauwó. Kentí sáwí-meyambo maiyáiwaini aaremó to'waai on-tánómbó náiyantafena Maníkó táántain-kwaasi tirunkó aamoí wéiye simásimena séna Maníkó mináái érai'a siyé wíyómpaken-kisau-waasigo simásimuwa'a ¹⁰ wen-ímáyáá mósá maránae sé'a aísamaifimba kífaewanana simásimena séna ímba miyán-uwó. Emó ení waásise'o Maníkóní kísau-waasimo é'o Ísumo siyáimbo taawiyáfóntemba kewará'á Maníkóní kísau-waasigo úmpo ken-ímáyáá ímbo mósá márénda Maníkón-ímáyáá aantemba mósá maraaó simásimakaiye. Maníkón-aaí simátíméwimo sembá Ísuntafesa wésewe.

Ísuntafena waé'mai-aaímo siyáin-aaí.

¹¹ Minkákémbó awánááwánda wíyómpa'a ontá tigúwana moóra-poigon-awi'a ósi ména moóráwigomba ayáákwowin-awi'a éraikoma éna arupíse iwái póna aaifimbó maitínkáimba arupíse éna tíyáimba arupíse éna ¹² aúranko iyaráámbá kówana a'nómpímbá iyáákaraiwaini kámo'a sáwífa'a wiyéna wenane'á moóra-awi'a agaimakówana mináwíkóní áwáuma fí'owi ímba ísááwana we aantemba iséna ¹³ wení unáánkwátói naefímbá tu'mái uwásokowasa wenáwí'a Maníkón-ímáyáá aráátímíwai Maníkón-aaigon-iye suwasá ¹⁴ wíyómpakewi tiyáiyawi waén-ósíyá'á mésa kawé'-únánkwátói waén-únánkwátói urésa wembá arááíwáúwana ¹⁵ wenóipinkemba áwááiwara-paepae'a wérowana seyaafá'-márafákén-kwáásí karáínda-paepae'a wérowana fasi'aén-táemo'a tokéna fasi'ámai kawááníniye. Maníkó seyaafá'-fási'áénkwáráwí wení namuro-wáásísáféna óraa'-aisamba tiyínana fasi'aén-táemo'o tokáiwai sáwí-meyamba timínana ándá-arambo mapámówanamo anombó kúmíntemba miyá-sáwí-méyámbá timíniye. ¹⁶ Wení unáánkwátóiya'e amúntánká'é áwí'a agaimaréna séna seyaafá'-fási'áénkwárá'-wáásí wení fasi'aénkó iyáákaraiwai éna seyaafá'-káwáá-wáásíyá'ó kawáán-uráiwain-iye séna agaimakáíye.

¹⁷ Agaimarówa'o awánááwánda moóráwigo wíyómpaken-kisau-waasigo aafáúmó wéronka'a ména sanaan-úrambo farafámaenamo nín-dumagontafena óraaka séna Maníkó óraa-tomba waási timakáán-tómbá timínda pósa túwaandu ónááwe. ¹⁸ Kawáá-wáásí tima'é i-wáásítí óraa'-waasi tima'é fasi'aén-kwáásí tima'é ósison-tima'e tiyáá'maesamo nón-kwaasi tima'é seyaafá'-wáásí tima'é úwoimo nón-kwaasi tima'é wayó-kísáúmó máén-kwaasi tima'é óraa'-waasi tima'é úwoi-waasi tima'é miyáumai-waasion-tima'e tamandaaró siyáíye.

¹⁹ Súwa'o awánááwánda óraa'-afaa-poigoe seyaafá'-márafákén-káwáá-wáásíyé miwítí i-wáásíyé túwaandu ésa ósifimbo mérowiye wení waásiye tiyáiyanesa túwaandu uwasá ²⁰ ósifimbo mérowi óraa'-afaa-poigomba ta'ótoresá karo'-ááímó simátímakowimba ta'ótokowana wemá ááéma óraa'-afaa-poigon-aúranka'a fí'o-fi'on-kisau ímbo awánaron-kisaumo maéna óraa'-afaa-poigoni aúfáímo tine'ó agaimakáán-kwaasi wenáúraambo úmárówin-imayaamo mósá makáán-kwaasi sáwí-ampa'a tafisímai métínkarowinte óraa'-afaa-poigonte mindárai ta'ótokesa úwoi mérowasa sáwí-marupa'o iyamá kámakama éna sáwí-wiyumbo úpa'a túwówana ²¹ ósifimbo mérowi minkáé'náraití waási óipinkem-pae'paetamba
karówasa putowaná numasónkó tima'á fáínaraiye.

20

Ayáátááka'a 1,000 aataimo maíyan-aaí.

¹ Miyá uwa'ó awánááwánda wíyómpakemba moórá-kisau-waasigo kuména aféúnyaim-baipinken-kima tokéna fasi'aén-ándá umbaimó tón-andama tokéna ² arááinkómbá kunta'ótokena naaófá'á marapá'á iyaankafayaambá úkéna marapá'-wáásí karo'-áái simátíma'maena iyáiwain-awi'a waántáwankomba kunta'óto'mai 1,000 aatai úwoimo méraindasafena kára'umarena ³ aféúnyaim-baipimba famétuwena óika'a awááúmai senómbá támakaimba 1,000 aatai mimpímbá ména seyaafá'-márafákén-kwáásí karo'-áái simátiminasa érai'a siyé sefáímpóna mimpímbá ména 1,000 aatai tai'áínana faú'ankainana ampáánká'á níniye.

⁴ Minkákémbó awánááwánda kawáánuwaiti tiyái-afama wérowasa minkáfámbá waási mérowana Maníkón-ímáyáá timúwasa waásiti áwáumo tísai úmai isáiyamba awánááwánda waási timambó wérowi Maníkón-aaí Ísumo siyáimba simátímúwasa tinuwarambá kambísówasa pukáawi miwí óraa'-afaa-poigon-imayaawe wenáúraambo úmárówin-imayaawe ímbo mósá makówi óraa'-afaa-poigoni aúfái túwayaanka'e tiyáánka'e ímbo agaimakówi miwí pukáampinkemba iyáfasinesa Ísu Káráísitiye'a kawáánésa 1,000 aatai ménaawe. ⁵ Minkánáá waási pukémpinkemba iyáfasinaiyan-kanaa aifa-kánáá ínasa 1,000 aatai maisuwésa fí'on-kwaasi pukémpinkemba iyáfasinanaawe. ⁶ Pukémpinkembo aifa'ó iyáfasinaiyawí tirunkó kawé'a ínasa aamoí ésa sáwí-marupa'o iyamó kaim-bárúpátáfésa ímba táatafesa ésa Maníkóní kísau Ísu Káráísitini kísau maésa Káráísitiye'a kawáá-kísáú maésa 1,000 aataifimba miyá ónááwe.

Waántáwankombo iyáákain-aaí.

⁷ 1,000 aatai maisuwéna waántáwankomba faú'ankainana ⁸ seyaafá'-márafá'á wénena seyaafá'-wáásí karo'-áái simátíma'mae wénena Kóki-waasiye Mékoki-waasiye tiyáindasafena tí'maena sáwífa'-waasi ímba kanaa'ó torausówánda-waasi mésa ⁹ seyaafá'-áémpá'á waásisomba tésa Maníkóní waási méropa'a Maníkó mindáópa'a imáyáamo in-dáópa'a taúkúrowana wíyómpakemba iyamá kuména minkwáásí ku-gafútuwowana ¹⁰ Maníkó karo'-ááímó simátímakowimba waántáwankomba ta'óto'mai sáwí-marupa'o iyamá kámakama éna sáwí-wiyumbo

úm-barupa'a famétuwena óraa'-afaa-poiye karo'-ááímó simátímakowine famétukaim-baipimba famétuwowana tí'a úmae iyéna ímba tai'áíníye.

Púwón-kwaasimo tísai índa-aaí.

¹¹ Minkákémbó awánááwánda kawáániwaini ayái-afama óraa'a waé-áfámá wérowana moóráwigo minká'á mérowana wempákémbá marawé wíyóm-baru'e tuwínkaa'-uréna áwiyokuwa'o ¹² awánááwánda pukáan-kwaasi óraa'-waasiye úwoi-waasiye kawáániwaini ayái-afagon-aúranka'a mérowana Maníkó aúfái-wandaaisomba fawaséna moórá-wandaafimba waási aúí'a úmai maé'mae'o iyawi-tuwi'a wérowana tuwímbai-wandaafimba waási marapá'ó uráan-aaí wérowana Maníkó mináúfái awánéna miwítí áwáu tísai úmai iséna aaifimbá maitínkaraiye. ¹³ Uwí-nómpímbó pukáan-kwaasi iyáfasinowasa marafá'ó pukáan-kwaasi iyáfasinowasa pukáan-aepakemba iyáfasinowana Maníkó moórá-mora-waasi miwítí áwáu tuwánéna aaifimbá maitinkéna ¹⁴⁻¹⁵ waási aúí'a úmai maé'mae'o iyawi-tuwi'a agaimakón-kwandaafimba awánómba ímbo túwí'o wérowi Maníkó sáwí-marupa'o iyamá kámakama úm-barupa'a famétuwowana púwón-aempa'a tai'ówasa waási ímba aneka'a púwúwa'a awánaraumne.

21

Aú-marawe aú-wiyom-barukon-aaí.

¹ Minkákémbó awánááwánda marawé wiyóm-baru'e taí'águwana aú-marawe aú-wiyom-baru'e wérowana marará'á uwí-nómbá ímba wérowa'a ² awánááwánda aú-nao'a kawé'-náó'-úramba

wiyómpa'a paapé uréna Maníkómpákémbá kuména Yérúsaremufakaan-dao'a úmbanifo aú-nao'a úwana aú-ininko aú-unankwatoi to'waaí urénamo awaaikómpá'ó wintembá mindáó'a to'waaí úmakowana ³ kawáániwaini ayáí-afarakemba moóráwigo óraaka séna káfé'a Maníkómó mérainda waásifimba ména miwísé'a mérainasa miwí wení waási-i'a íyana miwísé'a ména ímbo tiyuwáinda ⁴ miwí ti'nimá uwátiyuwainana ááéraan-tantaa'a seyaafá taí'ásuwainasa pósa ímba puwésa ímba toikafó-í'a ésa ímba ifi'á tésa ímba tí'a éna miyá íníye siyáíye.

⁵ Súwana kawáániwaini ayáí-afara'o mérowi séna seyaafá-tántáá'á aúma úne simásuwena séna maanááímó simámunda aúfáifimba agauwó. Mináái érai'-aaí póna paapé íníye simásimena ⁶ séna seyaafá-kísáú taí'áwiye. Aífa'é ánaaenkoni áwáuma kemá úne. Ááéma mé'a kífé'wara'a mé'a maé'mae'a ónaumne. Seyaafá-tántáákóní áwáuma kemá úne. Nontáfénamo tinkáíndawi nombá tíménasa ímbo méyáambaraiyamba úwoi tíménasa aú'í'a úmai maé'mae'a ónááwe. ⁷ Sáwí-tantaakombo iyáákaawi kempákémbá kawé-tántáá'á seyaafá'ó tíménda miwítí Fasi'aénkó onasá kesí iyámpóí-i'a ónááwe. ⁸ Énifo ímbo fasi'ámáimo kesé'o méraawiye ímbo kesé'o kááísamáimo méraawiye sáwí'o owíyé waásimo tínkamowasamo púwówiye aare-úméné waaí-úméné mó owíyé fintómó naawíyé úwaa'o owíyé karo'-mánikóné waántá-waasiye-imayaamo mósá marááwiye karo'-ááímó sewíyé miyámó on-kwáásí sáwí-marupa'a iyamá kámakama éna sáwí-wiyumbo im-bárúpá'á Maníkóní némpa'a mésa maé'mae'a ónááwe siyáíye.

⁹ Súwana wiyómpakemba afakaeté-kisau-waasi afakaeté-taufa'a tokésa afakaeté-sawi-meyambo tímakowifinkemba moóráwigo simásimena séna tina'á Ísun-aaisafesa timankúnkúmba owí kentí sáwí-meyambo maiyáiwaini aú-ininkaambo on-kwáásí aráánáméno súwana ¹⁰ Maníkóní ámútanko kempímbá óraa'a uwásinkowana sí'maena óraa'a ayáátáá'-omapimba mósinkena awánaao súwa'o awánááwánda kawé'-náó'-úramba Yérúsaremufakaamba wiyómpakemba Maníkómpákémbá kumúwana ¹¹ Maníkóní sámó kaimbá mindáópa'a wérontafena mindáó'a sán-kówasa óraa'-ontambo tuwésamo maiyáan-ontambo taaéná-wisiyan-ontambo makáawana sámó kaintembá mindáó'a miyá éna sán-kwégowasa ¹² sí'á óntantamba sanaan-úramba úmakowana misípímbá ontá sísamaifakemba kae'á kumbaimái-ontama wérowasa minóntará'á wiyómpaken-kisau-waasi sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasi káráwiyesa mérowana Ísarerin-ááninton-tuwi'a sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasi-tuwi'a minóntará'á agaimakówana ¹³ aafáúmó iyáúsun-aempa'a kaumbo-óntá úwana aafáúmó kúwáferon-aempa'a kaumbo-óntá úwana séfasefa'-aempa'a kaumbo kaumbó úwasa ¹⁴ óntamba sísamaifakemba kae'á kumbaimái-ontamba marésa minóntánká'á sí'á úmakowasa minóntánká'á kentáásí sáwí-meyambo maiyáiwaini aantá-waasi-tuwi'a agaimakówa'a awánaraumne.

¹⁵ Awánááwánda wiyómpaken-kisau-waasigomo simásímakaiwai ayáámpimba moórá-taemo'a korí-óntántámbó úmakon-taemo'a tokéna mindáó'e minóntáwé misí'émó awaiya'maráinda-taemo'a tokéna ¹⁶ mindáópa'a wení taemótamba séfasefa'-aempa'a awaiya'maréna toráúfa'a awaiya'marówana seyaafá'-áémpá'á awaiyarí'a éna ayáátáá'a 12,000 úwana ¹⁷ síkóní a'nónká'ó awaiya'marómba ¹⁴⁴ úwana waásimo torausúmba miyá úwana ¹⁸ misí'á taaéná-wisiyan-ontantamba úmakesa

mindáó'a korí-óntántámbá úmakowana sámó kaintembá úwasa ¹⁹ sí'ó úmakon-ontanka'a to'waaí úmakesa kawé'-óntántámbá to'waaí úmakesa aifa'á taaéná-wisiyan-ontamba makésa miwá afófora'a sokón-ontamba fasi'aén-óntámbá marésa miwá afófora'a waén-óntámbá marésa miwá afófora'a taaéná-wisiyan-ontamba marésa ²⁰ miwá afófora'a fafután-óntámbá marésa miwá afófora'a naae-óntámbá marésa miwá afófora'a uriyon-óntámbá marésa miwá afófora'a taaéná-wisiyan-ontamba fasi'aén-óntámbá marésa miwá afófora'a uriyon-óntámbá marésa miwá afófora'a taaéná-wisiyan-ontamba marésa miwá afófora'a sokón-ontamba marésa miwá afófora'a naae-óntámbá marésa miyáumai-ontamba to'waaí úmaresa ²¹ moórá-ontara'a súwáasuwaakisamba úmakesa sísamaifakemba kae'á kumbaimái-ontara'a sísamaifakemba kae'á kumbaimái-suwaasuwaakisamba minóntárafámbá úmakesa aambá korí-óntántámbá akwí'makowana sámó kaintembá uráiyé.

²² Sámó kaintembá úwana Fasi'aénkó Maníkó seyaafá-fásí'áénkwáráwiyé kentáásí sáwí-meyambo maiyáiwaiye méroyana póna ámáán-damba ímba wérowa'a awánááwánana ²³ mindáópa'a Maníkóní sámó kainkó sámá kátinkowana kentáásí sáwí-meyambo maiyáiwai miyá úwana póna aafáúwé wiyóne mindáópa'a ímba wérowa'a awánááwánana ²⁴ mindáópa'o sámó kátínkáiwai seyaafá'-márafákén-kwáásí sámá kátinkainasa seyaafá'-márafákén-káwáá-wáásí túwí'o wéraindawi mindáópa'a koméraiya ²⁵ mindáópa'a nó'waamba ímba ínasa pósa sí'-óntámá ímba úmaresa úwoi tisúwéwana wérainasa ²⁶ seyaafá'-márafákén-kwáásí túwí'o wéraindawi miwítí kawé-tántáá'á maimaésa mindáópa'a koméraiya ²⁷ mindáópa'a sáwí-tantaa'a ímba wérainasa sáwí'o iyawiye karo'-ááímó síyawiyé ímba iméraiya kentáásí sáwí-meyambo maiyáiwaini aúfái-wandaaifimba aúí'a úmai maé'mae'o iyawi-tuwi'a agaimakáinda-waasi aantemba mindáópa'a koménaawe.

22

¹ Minkákémbá wiyómpaken-kisau-waasigo moórá-nomba aráásimuwana mindómbá sámó kón-domba úwasa waási nésa maé'mae'o íyan-domba Maníkóe kentáásí sáwí-meyambo maiyáiwainte

tiyái-afarakembo kumúmba ² mindáókoni aampimbá kumúwana séfasefa'-aipa'a taaimá wéna arambá iyówana waási nésa maé'mae'o íyan-taeramba moórá-wiyonka moórá-wiyonka'a arambá wéiyena úwana mintáénama seyaafá'-wáásí newaná ímba tí'a éna tai'áinana ³ Maníkómó sáwí'a ofo túwáaromo sínda-tantaa'a ímba wérainana Maníkóe kentáásí sáwí-meyambo maiyáiwainte tiyái-afama wérainasa wení kísau-waasi wen-ímáyáá mósá marésa ⁴ wenóí'a awánésa wenáwí'a túwayaanka'a agaimaráiyana ⁵ nó'waamba ímba ínana aa'á ímba káinana Fasi'aénkó Maníkó sámá kátinkainasa pósa ómbá ímbo kúrárémba kawáá-kísáú maimaé iyésa ménaawe.

⁶ Minkákémbá wiyómpaken-kisau-waasigo simásimena séna mináái érai'-aai póna paápé íniiye. Fasi'aénkó Maníkó wenáái simátíméwi wení ámútambo tímiwai wení kísau-waasigomba wiyómpakemba ai'maréna séna kárika'o paápé índa-tantaa'a kesí kísau-waasi aráátimiyo siyáiyé súwana ⁷ Ísu séna isaaó. Kárika'a kumónaumne. Mináúfáífimbó wérain-aaimo kárika'o paápé índa-aaimo isésamo taawiyafiyawi tirunkó aamoí íniiye Ísu siyáiyé.

⁸ Súwa'a kemá Yóni mináái isé'a awáné'a wiyómpakewi aráásímakaiwai aísamaifimba kífae'a wen-ímáyáá mósá maránae sé'a ówánana ⁹ simásimena séna ímba miyán-uwo. Emó ení waásimo Maníkón-aaimo simátímakaandawiyemo maanáúfáífínkén-ááímó taawiyáfón-kwaasiyemo Maníkóní kísau-waasimo ontembá kewará'á Maníkóní

kísau-waasi úmpo ken-ímáyáá ímba mósá maré Maníkón-ímáyáá aantemba mósá maraaó siyáiyé.

¹⁰ Simásimena séna maanáúfáífínkén-ááímó paápé índa-tantaa'a kárika paápé ínifo ímba aúpá'ó márénda afora'á maraaó. ¹¹ Minkánaámó tínda sáwí'o iyawi sáwí'a iyasa sáwí'o úmáimo méraiylawi sáwí'a úmai mérewasa kawé'ó iyawi kawé'á iyasa kawé'ó úmáimo méraiylawi kawé'-úmai ménaawe siyáiyé.

¹² Súwana Ísu séna ísáaro. Kárika'a kumónaumne. Kemó máén-kisauconi méyámbá maimaé'a kumónaumne. ¹³ Aifa'é ánaaenkoni áwáu kemá úne. Ááéma mé'a kíféwara'a mé'a maé'mae'a ónaumne
Ísu siyáiyé.

¹⁴ Súwasa mindáókoni ontará'á iyésa taaéramba nésa maé'mae'o iyantafesa unáánkwátóimo non-kwíyówanamo kawé'ó intembá miwí kawé'-úmai méraawana tirunkó aamoí wéiyé. ¹⁵ Sáwí'o owíyé fintómó naawíyé úwaa'o owíyé aare-úméné waai-úménémó owíyé waásimo tókamowasa púwówiye karo'-máníkóné waántá-waasi-imayaamo mósá máraáwiye karo'-ááísáfésa aamoimó owíyé miyámó úmaesamo kowí mindáópa'a ímba iyónááwe.

¹⁶ Ísu séna kemá Ísu wíyómpakemba kesí kísau-waasigomba ai'maráúnana kentópa'a kuména mináái Fasi'aénkóní waási isáíwae séna kusimátímakaiye. Kemá Téfitin-aísaafitantambo uráundawi é'a aafáúmó iyáúsisanamo wérain-o'a kemá úne Ísu siyáiyé.

¹⁷ Súwasa Maníkóní ámútankoe kentáási sáwí-meyambo maiyáiwaini aú-ininkaambo on-kwáásiyé sésa Maníkómpá'á teró síyasa minááímó ísááwi Maníkómpá'á teró sénááwe. Nontáfénamo tinkáíndawi Maníkómpá'á teró. Maníkómpá'á kónae síyawi tíyana Maníkó maé'mae'o íyan-domba úwoi timínasa nésa maé'mae'a ónááwe.

¹⁸ Kemá Yóni paápé índa-tantaa'a maanáúfáífímbá agaimaré'a maanáúfáífínkén-ááímó isáíyan-kwaasisafe'a óraaka sé'a maanááífímbó tuwímbaimo kentí imáyáafínkén-aaíwara'o síyanamo éna Maníkó sáwí-meyambo timínda agaimaré'o simátimunda-sawimeyamba timíniye. ¹⁹ Tuwímbaimo maanááífínkémbó paápé índa-tantaa'o tínaaembo uwámiyanamo éna Maníkó minkwáásísáféna séna minkáwé'-náópa'a ímba iyé'a maé'mae'o íyan-taeramba ímba nánááwe. Maanáúfáífímbó simátimunda-aaisafena síníye kemá Yóni sune.

²⁰ Mináái érai'-aain-iye siwái kárika'a kumónaumne sisa'á érai'-aain-ifo Fasi'aénkó Ísu érai'a úwoi kumuwo sune.

²¹ Fasi'aénkó Ísu Maníkóní waási úwoi túwa'nai ina'a méraaro. Mináái érai'-aain-iye.
Mináái tai'áiyé.

Read the New Testament daily

January

date	Scripture
1	Mátíyu 1:1–2:12
2	Mátíyu 2:13–3:6
3	Mátíyu 3:7–4:11
4	Mátíyu 4:12–25
5	Mátíyu 5:1–26
6	Mátíyu 5:27–48
7	Mátíyu 6:1–24
8	Mátíyu 6:25–7:14
9	Mátíyu 7:15–29
10	Mátíyu 8:1–17
11	Mátíyu 8:18–34
12	Mátíyu 9:1–17
13	Mátíyu 9:18–38
14	Mátíyu 10:1–23
15	Mátíyu 10:24–11:6
16	Mátíyu 11:7–30
17	Mátíyu 12:1–21
18	Mátíyu 12:22–45
19	Mátíyu 12:46–13:23
20	Mátíyu 13:24–46
21	Mátíyu 13:47–14:12
22	Mátíyu 14:13–36
23	Mátíyu 15:1–28
24	Mátíyu 15:29–16:12
25	Mátíyu 16:13–17:9
26	Mátíyu 17:10–27
27	Mátíyu 18:1–22
28	Mátíyu 18:23–19:12
29	Mátíyu 19:13–30
30	Mátíyu 20:1–28
31	Mátíyu 20:29–21:22

February

date	Scripture
1	Mátíyu 21:23-46
2	Mátíyu 22:1-33
3	Mátíyu 22:34-23:12
4	Mátíyu 23:13-39
5	Mátíyu 24:1-28
6	Mátíyu 24:29-51
7	Mátíyu 25:1-30
8	Mátíyu 25:31-26:13
9	Mátíyu 26:14-46
10	Mátíyu 26:47-68
11	Mátíyu 26:69-27:14
12	Mátíyu 27:15-31
13	Mátíyu 27:32-66
14	Mátíyu 28:1-20
15	Mááka 1:1-28
16	Mááka 1:29-2:12
17	Mááka 2:13-3:6
18	Mááka 3:7-30
19	Mááka 3:31-4:25
20	Mááka 4:26-5:20
21	Mááka 5:21-43
22	Mááka 6:1-29
23	Mááka 6:30-56
24	Mááka 7:1-23
25	Mááka 7:24-8:10
26	Mááka 8:11-9:1
27	Mááka 9:2-29
28	Mááka 9:30-10:12

date	Scripture
1	Mááka 10:13-31
2	Mááka 10:32-52
3	Mááka 11:1-26
4	Mááka 11:27–12:17
5	Mááka 12:18-37
6	Mááka 12:38–13:13
7	Mááka 13:14-37
8	Mááka 14:1-21
9	Mááka 14:22-52
10	Mááka 14:53-72
11	Mááka 15:1-47
12	Mááka 16:1-20
13	Rúku 1:1-25
14	Rúku 1:26-56
15	Rúku 1:57-80
16	Rúku 2:1-35
17	Rúku 2:36-52
18	Rúku 3:1-22
19	Rúku 3:23-38
20	Rúku 4:1-30
21	Rúku 4:31–5:11
22	Rúku 5:12-28
23	Rúku 5:29–6:11
24	Rúku 6:12-38
25	Rúku 6:39–7:10
26	Rúku 7:11-35
27	Rúku 7:36–8:3
28	Rúku 8:4-21
29	Rúku 8:22-39
30	Rúku 8:40–9:6
31	Rúku 9:7-27

date	Scripture
1	Rúku 9:28-50
2	Rúku 9:51-10:12
3	Rúku 10:13-37
4	Rúku 10:38-11:13
5	Rúku 11:14-36
6	Rúku 11:37-12:7
7	Rúku 12:8-34
8	Rúku 12:35-59
9	Rúku 13:1-21
10	Rúku 13:22-14:6
11	Rúku 14:7-35
12	Rúku 15:1-32
13	Rúku 16:1-18
14	Rúku 16:19-17:10
15	Rúku 17:11-37
16	Rúku 18:1-17
17	Rúku 18:18-43
18	Rúku 19:1-27
19	Rúku 19:28-48
20	Rúku 20:1-26
21	Rúku 20:27-47
22	Rúku 21:1-28
23	Rúku 21:29-22:13
24	Rúku 22:14-34
25	Rúku 22:35-53
26	Rúku 22:54-23:12
27	Rúku 23:13-43
28	Rúku 23:44-24:12
29	Rúku 24:13-53
30	Yóni 1:1-28

date	Scripture
1	Yóni 1:29-51
2	Yóni 2:1-25
3	Yóni 3:1-21
4	Yóni 3:22–4:3
5	Yóni 4:4-42
6	Yóni 4:43-54
7	Yóni 5:1-23
8	Yóni 5:24-47
9	Yóni 6:1-21
10	Yóni 6:22-40
11	Yóni 6:41-71
12	Yóni 7:1-29
13	Yóni 7:30-52
14	Yóni 7:53–8:20
15	Yóni 8:21-30
16	Yóni 8:31-59
17	Yóni 9:1-41
18	Yóni 10:1-21
19	Yóni 10:22-42
20	Yóni 11:1-53
21	Yóni 11:54–12:19
22	Yóni 12:20-50
23	Yóni 13:1-30
24	Yóni 13:31–14:14
25	Yóni 14:15-31
26	Yóni 15:1-27
27	Yóni 16:1-33
28	Yóni 17:1-26
29	Yóni 18:1-24
30	Yóni 18:25–19:22
31	Yóni 19:23-42

date	Scripture
1	Yóni 20:1-31
2	Yóni 21:1-25
3	Aantá-waasi 1:1-26
4	Aantá-waasi 2:1-47
5	Aantá-waasi 3:1-26
6	Aantá-waasi 4:1-37
7	Aantá-waasi 5:1-42
8	Aantá-waasi 6:1-15
9	Aantá-waasi 7:1-29
10	Aantá-waasi 7:30-50
11	Aantá-waasi 7:51–8:13
12	Aantá-waasi 8:14-40
13	Aantá-waasi 9:1-25
14	Aantá-waasi 9:26-43
15	Aantá-waasi 10:1-33
16	Aantá-waasi 10:34-48
17	Aantá-waasi 11:1-30
18	Aantá-waasi 12:1-23
19	Aantá-waasi 12:24–13:12
20	Aantá-waasi 13:13-41
21	Aantá-waasi 13:42–14:7
22	Aantá-waasi 14:8-28
23	Aantá-waasi 15:1-35
24	Aantá-waasi 15:36–16:15
25	Aantá-waasi 16:16-40
26	Aantá-waasi 17:1-34
27	Aantá-waasi 18:1-21
28	Aantá-waasi 18:22–19:12
29	Aantá-waasi 19:13-41
30	Aantá-waasi 20:1-38

date	Scripture
1	Aantá-waasi 21:1-16
2	Aantá-waasi 21:17-36
3	Aantá-waasi 21:37-22:16
4	Aantá-waasi 22:17-23:10
5	Aantá-waasi 23:11-35
6	Aantá-waasi 24:1-27
7	Aantá-waasi 25:1-27
8	Aantá-waasi 26:1-32
9	Aantá-waasi 27:1-20
10	Aantá-waasi 27:21-44
11	Aantá-waasi 28:1-31
12	Rómu 1:1-17
13	Rómu 1:18-32
14	Rómu 2:1-24
15	Rómu 2:25-3:8
16	Rómu 3:9-31
17	Rómu 4:1-12
18	Rómu 4:13-5:5
19	Rómu 5:6-21
20	Rómu 6:1-23
21	Rómu 7:1-14
22	Rómu 7:15-8:6
23	Rómu 8:7-21
24	Rómu 8:22-39
25	Rómu 9:1-21
26	Rómu 9:22-10:13
27	Rómu 10:14-11:12
28	Rómu 11:13-36
29	Rómu 12:1-21
30	Rómu 13:1-14
31	Rómu 14:1-23

date	Scripture
1	Rómu 15:1-21
2	Rómu 15:22-16:7
3	Rómu 16:8-27
4	1 Kórinti 1:1-17
5	1 Kórinti 1:18-2:5
6	1 Kórinti 2:6-3:4
7	1 Kórinti 3:5-23
8	1 Kórinti 4:1-21
9	1 Kórinti 5:1-13
10	1 Kórinti 6:1-20
11	1 Kórinti 7:1-24
12	1 Kórinti 7:25-40
13	1 Kórinti 8:1-13
14	1 Kórinti 9:1-18
15	1 Kórinti 9:19-10:13
16	1 Kórinti 10:14-11:1
17	1 Kórinti 11:2-16
18	1 Kórinti 11:17-34
19	1 Kórinti 12:1-26
20	1 Kórinti 12:27-13:13
21	1 Kórinti 14:1-17
22	1 Kórinti 14:18-40
23	1 Kórinti 15:1-28
24	1 Kórinti 15:29-58
25	1 Kórinti 16:1-24
26	2 Kórinti 1:1-11
27	2 Kórinti 1:12-2:11
28	2 Kórinti 2:12-17
29	2 Kórinti 3:1-18
30	2 Kórinti 4:1-12
31	2 Kórinti 4:13-5:10

date	Scripture
1	2 Kórinti 5:11-21
2	2 Kórinti 6:1-13
3	2 Kórinti 6:14–7:7
4	2 Kórinti 7:8-16
5	2 Kórinti 8:1-15
6	2 Kórinti 8:16-24
7	2 Kórinti 9:1-15
8	2 Kórinti 10:1-18
9	2 Kórinti 11:1-15
10	2 Kórinti 11:16-33
11	2 Kórinti 12:1-10
12	2 Kórinti 12:11-21
13	2 Kórinti 13:1-14
14	Kárésíya 1:1-24
15	Kárésíya 2:1-16
16	Kárésíya 2:17–3:9
17	Kárésíya 3:10-22
18	Kárésíya 3:23–4:20
19	Kárésíya 4:21–5:12
20	Kárésíya 5:13-26
21	Kárésíya 6:1-18
22	Éfésási 1:1-23
23	Éfésási 2:1-22
24	Éfésási 3:1-21
25	Éfésási 4:1-16
26	Éfésási 4:17–5:2
27	Éfésási 5:3-33
28	Éfésási 6:1-24
29	Fírípái 1:1-26
30	Fírípái 1:27–2:18

date	Scripture
1	Fírípái 2:19–3:6
2	Fírípái 3:7–4:1
3	Fírípái 4:2-23
4	Kórosi 1:1-20
5	Kórosi 1:21–2:7
6	Kórosi 2:8-23
7	Kórosi 3:1-17
8	Kórosi 3:18–4:18
9	1 Tésáróníka 1:1–2:9
10	1 Tésáróníka 2:10–3:13
11	1 Tésáróníka 4:1–5:3
12	1 Tésáróníka 5:4-28
13	2 Tésáróníka 1:1-12
14	2 Tésáróníka 2:1-17
15	2 Tésáróníka 3:1-18
16	1 Tímóti 1:1-20
17	1 Tímóti 2:1-15
18	1 Tímóti 3:1-16
19	1 Tímóti 4:1-16
20	1 Tímóti 5:1-25
21	1 Tímóti 6:1-21
22	2 Tímóti 1:1-18
23	2 Tímóti 2:1-21
24	2 Tímóti 2:22–3:17
25	2 Tímóti 4:1-22
26	Táítási 1:1-16
27	Táítási 2:1-14
28	Táítási 2:15–3:15
29	Fírímóni 1:1-25
30	Ípúru 1:1-14
31	Ípúru 2:1-18

date	Scripture
1	Ípúru 3:1-19
2	Ípúru 4:1-13
3	Ípúru 4:14–5:14
4	Ípúru 6:1-20
5	Ípúru 7:1-19
6	Ípúru 7:20-28
7	Ípúru 8:1-13
8	Ípúru 9:1-10
9	Ípúru 9:11-28
10	Ípúru 10:1-18
11	Ípúru 10:19-39
12	Ípúru 11:1-16
13	Ípúru 11:17-31
14	Ípúru 11:32–12:13
15	Ípúru 12:14-29
16	Ípúru 13:1-25
17	Yémísi 1:1-18
18	Yémísi 1:19–2:17
19	Yémísi 2:18–3:18
20	Yémísi 4:1-17
21	Yémísi 5:1-20
22	1 Pítaa 1:1-12
23	1 Pítaa 1:13–2:10
24	1 Pítaa 2:11–3:7
25	1 Pítaa 3:8–4:6
26	1 Pítaa 4:7–5:14
27	2 Pítaa 1:1-21
28	2 Pítaa 2:1-22
29	2 Pítaa 3:1-18
30	1 Yóni 1:1-10

date	Scripture
1	1 Yóni 2:1-17
2	1 Yóni 2:18–3:2
3	1 Yóni 3:3-24
4	1 Yóni 4:1-21
5	1 Yóni 5:1-21
6	2 Yóni 1:1-13
7	3 Yóni 1:1-14
8	Yúti 1:1-25
9	Paápe uráin-aaí 1:1-20
10	Paápe uráin-aaí 2:1-17
11	Paápe uráin-aaí 2:18–3:6
12	Paápe uráin-aaí 3:7-22
13	Paápe uráin-aaí 4:1-11
14	Paápe uráin-aaí 5:1-14
15	Paápe uráin-aaí 6:1-17
16	Paápe uráin-aaí 7:1-17
17	Paápe uráin-aaí 8:1-13
18	Paápe uráin-aaí 9:1-21
19	Paápe uráin-aaí 10:1-11
20	Paápe uráin-aaí 11:1-19
21	Paápe uráin-aaí 12:1-18
22	Paápe uráin-aaí 13:1-18
23	Paápe uráin-aaí 14:1-20
24	Paápe uráin-aaí 15:1-8
25	Paápe uráin-aaí 16:1-21
26	Paápe uráin-aaí 17:1-18
27	Paápe uráin-aaí 18:1-24
28	Paápe uráin-aaí 19:1-21
29	Paápe uráin-aaí 20:1-15
30	Paápe uráin-aaí 21:1-27
31	Paápe uráin-aaí 22:1-21

Tuwímbai-aaigoni áwáu maarán-iyé

Tuwímbai-aaigoni áwáu maarán-iyé.

Aantá-waasi

Mátíyu 10:2

Aantá-waasi 14:13

Ísu kesáái simátíma'mae nóro séna simátímakain-kwaasisafesa numa-áímpínkémbá aposeliye wésefo kentáásááifimba aantá-waasiyesa wésune. Íumba Ísuni kísau-waasi sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasi aantembanifo tuwímbai-waasi-tuwi'a Pórowe Páánápáasiye Sáírásiye fí'o-fi'on-kwaasisafesawara'a aantá-waasiye wésewe.

Aarakwá tááiyé awá'-wáásí tááiyé iyámpói tááiyé miyán-áái

maampímbá wéraifo toráumai ísáaro.

Mátíyu 5:27-32 .. 19:3-9

Mááka 7:10 .. 10:2-12

Rómu 7:2-3

1 Kórinti 6:9-11 .. 7:1-16 .. 7:25-40

2 Kórinti 6:14

Éfásási 5:21-33 .. 6:1-4

Kórósi 3:18-21

1 Tímóti 3:4

Ípúru 12:7-11 .. 13:4

1 Pítaa 3:1-7

Aare ti'nónká'ó káátaraan-aaí.

1 Kórinti 11:2-16

Naaófá'á aare táái ti'nómbó ímbo ánáan-kwimaimo kámo'o wíyún-inintafesa sáwí-imayaawara'-inine siyáawe.

Ámáán-kawaa-waasi

Mátíyu 3:7

Aantá-waasi 4:1 .. 5:17

Yúndaa-waasiti óraa'-waasi kaeká'-unkwima'mai mésa moóra-unkwimo ombá Móseseni áamáne miwítí áamáne wésimatimewisafesa numa-áímpínkémbá Ferisi-waasiye wésefo kentáásááifimba áamáán-kawaa-waasiyesa wésune. Moóra-unkwimo ombá sésa púwómpinkemba ímba iyáfasinanaawe sésa púwón-kwaasi timambá ímba wéráiyé sésa Maníkóní wíyómpaken-kísau-waasi ímba méraawe sen-kwáásí túwí'a Sátúsi-amaan-aaimo sen-kwáásiyé.

Ámáán-kísau-waasi

Mátíyu 8:4 .. 12:5

Ámáán-kísau-waasi Maníkóní óraa'-amaan-daumpa'a kísau maésa Móseseni áamámba arááiwaesa waasiti sáwí-imayaa maitiyuwáínana miwífá'á sáwí-meyamba ímba tínkwae sésa póí tufú'mai óntan-taarera'a agaimái Maníkómbá áma'mae iyáawe. Miyámó uráan-kwaasisontafesa numa-áímpínkémbá pris-waasiye wésefo kentáásááifimba áamáán-kísau-waasiyesa wésune.

Ándá-aran-domba

Numa-áímpínkémbá wain-iyé wésefo kentáásááifinkemba ándá-aran-done wésewe.
Maampímbá wéraifo toráumai ísáaro.
Mátíyu 9:14-17 .. 21:33-46 .. 26:26-30
Rómu 14:19-23
1 Kórinti 10:14-22 .. 11:23-32

Aráá-tonkon-aaí

maampímbá wéraifo toráumai ísáaro.
Mátíyu 26:26-30
Mááka 14:22-26
Rúku 22:15-20
1 Kórinti 10:14-22 .. 11:17-34

Ísípi-marafaken-kawaago

Aantá-waasi 7:10
Ísípi-marafaken-kawaagowemo semba miwí tááifinkene numa-áímpínkéné Ferowe wésewe.

Ísu aúí'a úmai maé'mae'o íyawini áwáun-iyé. Aúí'a úmai maé'mae'o íyawini áwáun-aaí

maampímbá wéraifo toráumai ísáaro.
Yóni 3:16 .. 3:36 .. 5:24 .. 5:39-40 .. 6:47
Yóni 6:66-69 .. 10:27-30 .. 14:6 .. 17:1-5
Rómu 6:22-23
1 Yóni 5:11-15

Ísu Káraísitini waásiye

sésa numa-áímpínkémbá Kristeniye wésewe.
Aantá-waasi 11:26

Ísu marapá'á kumíndasafesa imáyáa ésamo to'mayaa on-áái

maampímbá wéraifo toráumai ísáaro.
Mátíyu 16:24-28 .. 24:36-44 .. 25:31-46
Mááka 8:34-38 .. 13:32-37
Rúku 12:35-40 .. 19:11-27 .. 21:34-36
Yóni 14:1-3
Aantá-waasi 1:9-11
1 Kórinti 1:4-9 .. 3:10-15 .. 4:5
Fírípai 1:3-6 .. 3:20-21
Kórósi 3:1-4
1 Tésárónika 3:11-13 .. 4:13-18 .. 5:23-24
2 Tésárónika 1:5-12
1 Tímóti 6:11-16
2 Tímóti 4:1-8
Táitási 2:11-14
Ípúru 9:27-28
Yémisi 5:7-9
1 Pítaa 1:13
2 Pítaa 3:1-14
1 Yóni 2:28 - 3:3
Yúti 14-24
Paápé uráin-aaí 1:7 .. 16:15 .. 20:11-15 .. 22:20

Ísuni fasi'aénkó seyaafá-fásí'aénkómbá íyáákarain-aaí

maampímbá wéraifo toráumi ísáaro.
Waántáwankomba íyáákaraiye.

Mátíyu 4:1-11

1 Yóni 3:8

Tí'o ún-kwaasi asófatinkena pukómpinkemba iyáfasintinkaraiye.

Mátíyu 4:24 .. 8:1-4 .. 9:1-8 .. 9:18-26

Mááka 2:1-12 .. 5:24-34 .. 7:31-37

Rúku 7:11-17

Yóni 9:1-41 .. 11:1-44

Aantá-waasi 3:1-16 .. 9:36-42

Yémísi 5:14-16

Sáwí-amutamba tirumpinkémbá maitíyukaiye.

Mátíyu 8:28-34

Mááka 1:21-28 .. 6:7 .. 7:25-30

Rúku 9:37:43

Kári-tomban-ifo sáwífa-tomba úkáiyé.

Mátíyu 14:13-21 .. 15:32-38

Óraa-fiyunda torówana mafaimakáiyé.

Mátíyu 8:23-27

Non-afófora'a kuráiyé.

Mátíyu 14:22-33

Waántáwanko waásimo puwíya-fasi'aembo tokáimba Ísu taí'ásuwainiye.

Ípúru 2:14-15

Ísu aúí'a úmai maé'mae'o uwátínkáí-fasi'aemba tokáiwain-iyé.

Yóni 17:1-3

Ísu waásiti sáwí-imayaa wémaitiyuwai-fasi'aemba tokáiwain-iyé.

Mátíyu 9:1-8

Rúku 7:47-50

Ísuni kísau-waasi

Mátíyu 10:1

Ísu séna Maníkón-aaí simátíména'a kembá súwa'nai e'a kesé'a níwae séna sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasi iyáfasintinkain-kwaasisafena numa-áímpínkémbá disaipeliye wésefo kentáásááifimba Ísuni kísau-waasiyesa wésune.

Ísuni waásifimba umbai-tántáá'á tinda-aaie fasi'átínkáín-aaie maampímbá wéraiwo toráumai ísáaro.

Mátíyu 5:10-11 .. 6:25-33 .. 10:16-25

Mátíyu 11:28-30 .. 26:40-41

Rúku 17:1-4 .. 8:13

Yóni 14:1-3

Aantá-waasi 5:40-42 .. 9:15-16

Rómu 5:1-5 .. 8:17-18 .. 8:31-39 .. 12:12-18

1 Kórinti 10:6-13

2 Kórinti 1:3-7 .. 4:16-18 .. 12:7-10 .. 15:56-58

Kárésíya 6:1-2

Éfésási 4:25-32

Fírípai 4:4-7

1 Tésárónika 3:1-5

2 Tésárónika 3:1-5

1 Tímóti 1:7

2 Tímóti 2:14-15

Ípúru 2:18 .. 4:14-16 .. 12:7-11 .. 12:14

Yémísi 1:2-4 .. 1:12-15

1 Pítaa 1:3-9 .. 2:19-21 .. 3:13-18

1 Pítaa 4:12-19 .. 5:6-11
 2 Pítaa 2:9
 1 Yóni 2:7-11 .. 4:18
 Yúti 24

Máána-tomba

Yóni 6:31

Yúndaa-waasi Ísípi-marafa'a ándáfakaamba mérowana Mósesé séna Maníkó Émbaramuwara wenaísaafitantambo iyawiwara'a timénaumne siyóm-barafa'a kónae séna tí'maena kúmba afufumpim-bárámá máásai-marafa'a wéwesa 40 aatai maisukáawe. Maníkó tómbá tuwówasa mi-40-áátáígón-arumpimba námae iyáawe. Mintómbá aifa-kánáá awánésa miwí tááfinkemba sésa maanaawemo sumbá nóin-tantaara'iyó sésa siyáawe.

Maníkó waásimo méraawini áwáusafena tísai índa-kanáa tínda-aaí maampímbá wéraifo toráumai ísáaro.

Mátíyu 11:20-24 .. 12:36-37 .. 16:27 .. 21:33-44

Yóni 3:18-21 .. 8:24 .. 12:47-48

Rómu 6:22-23 .. 14:12

Ípúru 10:26-31

Maníkó wení waásiya'a wégawaaniye.

Mátíyu 3:2

Ísu marapá'ó méronka'a Yúndaa-waasiti marafá'á Rómu-kamani-waasi kawáánurowasa Yúndaa-waasi sésa Rómu-waasi kóíyanamo éna Maníkó kenkátá kawáánuwasinkena kentáásí Fasi'aénkó-i'a íníye sésa amu'marésa méraawe. Marapá'á méraanka'a waántáwanko tafisisasá wenááisafesa ewémó sewí waántáwanko miwítí fasi'aénkó-i'a wéifo Ísun-aaisafesa ewémó sewí Maníkó miwítí Fasi'aénkó-i'a éna miwíyá'á wégawaaniye. Miyámó wéifo ánaaembo éna Maníkó aantemba Fasi'aéni'a éna waásiya'e marará'é wíyómpa'e weyáá kawáánííye. Maníkó wení waásiya'a wégawaaniye sésa numa-áímpínkémbá kingdomuwe wésefo maampímbá wéraifo ísáaro.

Mátíyu 3:2 .. 6:10 .. 6:30-33 .. 7:21-23

Mátíyu 13:24-52 .. 18:1-4 .. 18:23-35 .. 19:13-15

Mátíyu 20:1-16 .. 22:1-14 .. 25:1-13

Rúku 13:18-21 .. 17:20-21 .. 18:24-30 .. 23:42-43

Yóni 18:36

1 Kórinti 6:9-10

Maníkómó iyáfasinankaiwai

Mátíyu 11:2 .. 16:16

Yóni 6:14-15

Yúndaa-waasi kentáásí óraa'-waasi-i'a ínkwáe sésamo ombá masawémba tí'nómpímbá atinké'ómbaniye. Miyámó é'óntafesa Yúndaa-waasi-taafinkemba Mésiyaawe wésefo Kíríki-waasi-taafinkemba

Karáísitiyemo sembá minááígóní áwáu Maníkómó iyáfasinankaiwai-iyé wésewe. Maníkó kesááninko kesí kísau máinkwae séna iyáfasinankaundawi paápé íníye súwana Yúndaa-waasiti marafá'á Ísu paápé uráíye. Yúndaa-waasiti marafá'á Rómu-kamani-waasi kawáánuwonka'a Yúndaa-waasi sésa Maníkómó iyáfasinankaraiwai paápé éna Rómu-waasi timátuwena wemá kawáánííye sumbá Ísu ímba miyá úntafesa Maníkómó iyáfasinankaraiwaiye ímba siyáawe.

Maníkómpá'á inaimó sen-áái maampímbá wéraifo toráumai ísáaro.

Mátíyu 6:5-15 .. 18:19-20 .. 21:21-22 .. 26:36-46

Mááka 11:24-26

Rúku 6:12 .. 10:2 .. 18:1-8 .. 22:39-46

Yóni 11:21-22 .. 14:12-14 .. 15:7 .. 16:24

Aantá-waasi 7:60 .. 9:40 .. 16:25-26

Rómu 8:26

Éfésási 6:18-19

1 Tésárónika 5:17-18

1 Tímóti 2:1-8

Ípúru 7:23-25

Yémísi 1:5-8 .. 4:3 .. 5:13-16

1 Yóni 3:22-24 .. 5:13-15

Maníkón-aaí maampímbá wéraifo toráumai ísáaro.

Mátíyu 13:3-25 .. 24:35

Rúku 21:33

Yóni 8:31-32 .. 15:7-11 .. 17:13-19 .. 20:30-31

Aantá-waasi 17:11

Rómu 1:16-17 .. 15:4-6

Éfésási 6:13-20

Kórósi 3:12-17

1 Tésárónika 2:13

2 Tímóti 3:14-17

Ípúru 4:12-13

1 Pítaa 1:25

1 Yóni 5:13

Maníkón-aaí simátímakowi

Mátíyu 1:22

Ísu ímba marapá'á kunkónka'a Maníkón-aaí isésa simátíma'maesa iyáawi mésa Maníkómó iyáfasinankaiwai paapé íníye-aaí aúfáífimba agaimakáanka'a póna Ísu marapá'á kunkáíye. Miyámó uráan-kwaasisontafesa numa-áímpínkémbá profeti-waasiye wésefo kentáásááífimba Maníkón-aaí simátímakaawiyesa wésune.

Maníkón-aaí safesa timankúnkúmba wéowe.

Mátíyu 9:2

Numa-áímpínkémbó sésamo bilipiyemo sembá kentáásááífimba Ísun-aaí safela érai'e sé'a timankúnkúmba oro. Ísu Maníkón-ááninko marapá'á kumbéna Maníkón-aaí simátimena tí'o ún-kwaasi túwa'nai éna sáwí'o úmáimo méraampínkémba fautínkánae séna aaraa-táíyá'á pukáintafe'a Ísun-aaí safela érai'e sé'a timankúnkúmba oro wésefo maampímbá wéraifo toráumai ísáaro.

Mátíyu 9:2 .. 9:22 .. 9:28 .. 15:28

Mátíyu 17:20 .. 21:22 .. 27:42

Rúku 17:5-6

Yóni 3:16 .. 5:24 .. 6:47 .. 6:69 .. 20:31

Aantá-waasi 10:43 .. 11:21 .. 13:48

Rómu 1:17 .. 4:2-3 .. 5:1 .. 10:9

1 Kórinti 1:21 .. 15:2

2 Kórinti 13:5

Kárésíya 2:16 .. 5:5

Éfésási 2:8 .. 3:17

Kórósi 1:23

Ípúru 11:1 .. 11:6

Yémísi 5:15

1 Pítaa 1:7

1 Yóni 3:23 .. 5:1-5 .. 5:10-13

Maníkóní áamáamba

Mátíyu 5:17

Maníkóní áamáamba maarán-iyé. Maníkómó Mósesembo simámakain-amaamba siyáánkai-amaamba óntan-kwandaaiya'a agaimakón-amaane Maníkó fí'o-fi'on-aaí siyáin-amaane naaófá'ó Maníkómó Émbaramuntafena séna túma káramai araenáembo úmaraiyan-kwaasi kesí waási-i'a oro siyáin-amaane miyán-ámáambá Maníkóní áamáamban-iyé. Yúndaa-waasiti óraa'-waasi Maníkóní áamáampimba tuwímbai-aaí áúwimai ayáátááse úmaresa arááiwakaawe. Ámáán-aaí maampimba wéraifo toráumai ísáaro.

Mátíyu 5:17 .. 7:12 .. 23:23

Aantá-waasi 13:38-39

Rómu 3:28 .. 7:21 - 8:8 .. 10:4-5

Kárésíya 3:2-5 .. 3:23-29

Ípúru 9:18-28

Manínkóní Ufaen-ámútánkó

Mátíyu 1:18

Numa-áímpínkémbá Holi Spiritiye wésefo kentáásááifimba Maníkóní Ufaen-ámútánkón-iyesa wésune. Ísuni waási tirumpimbá Maníkóní Ufaen-ámútánkó méraiye-aaí maampimbá wéraifo toráumai ísáaro.

Mátíyu 1:18-21 .. 3:11 .. 12:32 .. 28:18-20

Mááka 13:11

Rúku 4:1

Yóni 1:29-34 .. 14:15-19 .. 14:25-26 .. 16:12-15

Aantá-waasi 1:8 .. 2:1-42 .. 10:44-48

Rómu 5:5 .. 8:12-17 .. 8:26-27 .. 15:13

1 Kórinti 3:16-17

Kárésíya 5:16-18

Éfésási 1:11-14

1 Tésárónika 1:5-6

2 Tímóti 1:13-14

2 Pítaa 1:20-21

Maníkóní waásiya'o káráwiyaawi-taai

maampimbá wéraifo toráumai ísáaro.

1 Tímóti 3:1-12

Táítási 1:5-9

Yémísi 5:14-16

1 Pítaa 5:1-5

Maníkóní wíyómpaken-kisau-waasi

Mátíyu 1:20

Maníkóní wíyómpaken-kisau-waasisafesa numa-áímpínkémbá enseliman-owe wésewe.

Nombó maitínkáán-ai.

Mátíyu 3:11

Aantá-waasi 2:38

Kórósi 2:12

Waási sáwí-imayaawe aoisaané tuwésa Maníkómpá'á tun-kwáásí Yóni nombá maitínkaraiye. Ánaaemba Ísu

ukáimpinkemba iyáfasinena wiyómpa'a iyónka'a Ísun-aaisafesa érai'e sésa timankúnkúmbo un-kwáásí sésa suwánésa Ísuni aampa'á wégon-kwaasin-owe síwae sésa nombá maiyáawe.

Óntankon-aaí maampímbá wéraifo toráumai ísáaro.

Mátíyu 6:24 .. 13:22 .. 19:16-30

Mááka 8:34-38 .. 14:3-9

Rúku 12:13-21 .. 12:32-34 .. 16:10-13

Fírípai 4:10-13

Kórósi 3:1-2

2 Tímóti 3:1-5

Ípúru 13:5

Yémísi 1:9-11 .. 4:13-14

1 Yóni 2:15-17

Póimo wénaan-aaí.

Naaófá'á Yúndaa-waasi póima ímbo naráan-aaíye kisaufaken-ton-aantemba nésa pói-ama'wara'a naráan-aaíye maampímbá wéraifo toráumai ísáaro.

Mááka 7:17-23

Aantá-waasi 10:9-16 .. 15:19-29

Rómu 14:1-4 .. 14:13-23

1 Kórinti 8:1-13 .. 10:14-32

1 Tímóti 4:1-5

Puwíyampinkembo iyáfasinaiyan-aaí

maampímbá wéraifo toráumai ísáaro.

Mátíyu 22:23-33

Yóni 5:25-29 .. 6:35-40 .. 11:21-27

Aantá-waasi 2:29-33 .. 4:32-33

1 Kórinti 15:3-7 .. 15:12-58

Fírípai 3:7-11

1 Tésárónika 4:13-18

Rómu-kamani-aifa-kawaago

Mátíyu 22:21

Rómu-kamani-aifa-kawaagowemo sembá Rómu-waasi-taaifinkene numa-áimpínkéné Sisaawe wésewe.

Sambaatigón-áái

Yúndaa-waasi saagon-kánáá áamáán-aaí ísón-kanaasafesa Yúndaa-waasi-taaifine numa-áimpínkéné sambaatiyé wésefo maampímbá wéraifo toráumai ísáaro.

Mátíyu 12:1-14

Mááka 2:23-3:6

Rúku 4:16-37 .. 6:2-11 .. 13:10-17 .. 14:1-6

Yóni 5:2-18 .. 7:14-24 .. 9:1-14

Sáwí'o uwátinkaiya'o ímbo anondáámo íyan-aaí

maampímbá wéraifo toráumai ísáaro.

Mátíyu 6:7-15 .. 18:15-35

Mááka 11:25-26

Rúku 6:27-38 .. 11:4 .. 17:3-4 .. 23:33-34

Aantá-waasi 7:59-60
Rómu 12:14-21
Éfésási 4:31-32
Kórosi 3:31
1 Tésárónika 5:15
1 Pitaá 2:23

Taakisi-óntánkón-áái.

Mátíyu 5:46

Rómu-kamani-waasi Yúndaa-waasisafesa taakisi-óntámbá síméro sésa tuwímbai-Yúndaa-waasi minkísáú tímúwasa taakisi-óntámbá maimaésa nómba kesáfé-óntánkwará'á maimaésa taakisi-óntámbá Rómu-kamani-waasi mátimesa umén-óntámbá kesáfésa maiyésa minóntánkákémbá óntawara'-waasi-i'a uwasá fí'on-Yúndaa-waasi tíyámba uwátínkaraawe.

Waántáwanko Ísuntafena sáwí'a ínkwaé séna ma'máímo awánarain-aaí
maampímbá wéraifo toráumai ísáaro.

Mátíyu 4:1-11
Mááka 1:12-13
Rúku 4:1-13

Wayó-kísáúmó máén-kwaasi

1 Kórinti 7:21
Kórosi 3:22

Póíye iyánémó kesáfésamo méyánontemba naaófá'á waási méyánúmai métínkówasa miwítí wayó-kísáú máúwasa ímba méyámbá tímúwasa ándá-waasiyaamba úwoi-kisau maé'ómbaniye. Mináái numa-áímpínkémbá sleviye wésewe.